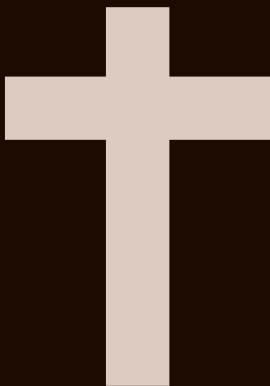

Nòhtsı
Nıhtı'è

Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New Testament &
Portions of Old Testament

Nòhtsı Nıhtł'è

Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New Testament & Portions of Old Testament

copyright © 2009 Canadian Bible Society

Language: Dogrib

Translation by: Canadian Bible Society

Tłchq Genesis and New Testament About Tłchq

Tłchq (Dogrib) is a Na-Dene (Athabaskan) language. It is spoken by the First Nations Tłchq people in the Northwest Territories in Canada. It has the largest number of speakers of any of the Aboriginal language communities in the NWT, and is one of the official languages of the Northwest Territories.

About This Translation

This translation includes the book of Genesis and the New Testament in Tłchq. The first edition of the Tłchq New Testament was published in 2003. It was a historic event, as it was the first time in more than a hundred years that a complete New Testament was published for one of the Dene First Nations in the Territories. The first edition was well received and quickly sold out. In the meantime the book of Genesis had been completed. Consequently, the 2008 reprint of the Tłchq New Testament included Genesis.

Though this translation of the New Testament and Genesis took a total of ten years, the people who worked on it built on years of labor invested by the Tłchq people, elders, priests and missionaries, translators, educators, and linguists. The material contained in this book was checked and approved by consultants from Wycliffe Bible Translators and the Canadian Bible Society.

If you are interested in obtaining a printed copy of this Bible, please contact the Canadian Bible Society at <http://www.biblescanada.com>.

Copyright Information

Dogrib Genesis and New Testament © 2003, 2008 Canadian Bible Society

The text of the Bible in Tłchq that appears in this electronic format or website is for personal use only.

Up to five hundred (500) verses of the Bible text in any form (written, visual, electronic or audio) may be quoted without permission. The quoted verses may not be more than 50% of a complete book of the Bible, or more than 25% of the total text of the work in which they are quoted. Prior written permission must be obtained for any other use of the text. Copyright acknowledgement must in all cases appear on the title or copyright page.

For more information on copyright conditions or to apply, visit <http://www.biblesociety.ca/copyright>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

dc cbd8cb-87c9-5afe-9ac6-f62c4ade3a81

Contents

Matthew	1
Mark	61
Luke	98
John	160
Zezi Wecheekeèdeè	206
Rome	264
1 Corinth	292
2 Corinth	318
Galatia	335
Ephesus	345
Philippi	354
Colosse	360
1 Thessalonica	366
2 Thessalonica	372
1 Timothy	376
2 Timothy	384
Titus	390
Philemon	394
Hebrew	396
James	416
1 Peter	423
2 Peter	430
1 John	435
2 John	442
3 John	443
Jude	444
John Wenazhu	446

Matthew wenjhtl'e

Du Zezi wecho agut'e

¹ Zezi-Kri, k'awocho David gots'q dq hqt'e, eyits'q David, Abraham gots'q dq hqt'e. Du dq Zezi-Kri wecho agut'e:

² Abraham, Isaac wetà hqt'e; Isaac, Jacob wetà hqt'e; Jacob, Judah eyits'q wechike gità hqt'e; ³ Judah, Perez eyits'q Zerah gità hqt'e (gimq Tamar wiyeh); Perez, Hezron wetà hqt'e; Hezron, Ram wetà hqt'e; ⁴ Ram, Aminadab wetà hqt'e; Aminadab, Nashon wetà hqt'e; Nashon, Salmon wetà hqt'e; ⁵ Salmon, Boaz wetà hqt'e (Boaz wemq Rahab wiyeh); Boaz, Obed wetà hqt'e, (Obed wemq Ruth wiyeh); Obed, Jesse wetà hqt'e; ⁶ Jesse, k'awocho David wetà hqt'e.

David, Solomon wetà hqt'e (eyits'q Solomon wemq Uriah wets'èkèè lè); ⁷ Solomon, Rehoboyam wetà hqt'e; Rehoboyam, Abiya wetà hqt'e; Abiya, Asa wetà hqt'e; ⁸ Asa, Jehosaphat wetà hqt'e; Jehosaphat, Jehoram wetà hqt'e; Jehoram, Uzziah wetà hqt'e; ⁹ Uzziah, Jotham wetà hqt'e; Jotham, Ahaz wetà hqt'e; Ahaz, Hezekiah wetà hqt'e; ¹⁰ Hezekiah, Manaseh wetà hqt'e; Manaseh, Amon wetà hqt'e; Amon, Josiah wetà hqt'e; ¹¹ Josiah, Jeconiah eyits'q wechike gità hqt'e. Israel got'ji Babylon nèk'e ts'q agiidlà ekò Josiah, Jeconiah eyits'q wechike ekiiyèè k'e guda lè.

¹² Israel got'ji Babylon nèk'e gots'q nògude tl'axqò du dq sù Zezi-Kri wecho agut'e: Jeconiah, Sheyaltiel wetà hqt'e; Sheyaltiel, Zerubabel wetà hqt'e; ¹³ Zerubabel, Abiyud wetà hqt'e; Abiyud, Eliyakim wetà hqt'e; Eliyakim, Azor wetà hqt'e; ¹⁴ Azor, Zadok wetà hqt'e; Zadok, Akim wetà hqt'e; Akim, Eliyud wetà hqt'e; ¹⁵ Eliyud, Eleazar wetà hqt'e; Eleazar, Mathan wetà hqt'e; Mathan, Jacob wetà hqt'e; ¹⁶ Jacob, Joseph wetà hqt'e. Joseph, Mary wedqzhì hqt'e. Zezi, Christ wèts'edu sù, Mary ts'q dq elj hqt'e.

¹⁷ Eyt' à Abraham uda ts'q, David uda gots'q dqzhì hoòndaa-ts'q-dj el'etl'axqò gude. Eyits'q David uda gots'q Israel got'ji Babylon nèk'e ts'q agiidlà gots'q k'achj dqzhì hoòndaa-ts'q-dj el'etl'axqò gude. Eyits'q Israel got'ji Babylon nèk'e ts'q agiidlà gots'q Christ dq elj gots'q k'achj dqzhì hoòndaa-ts'q-dj el'etl'axqò gude.

Zezi-Kri dq-elj wegodu

¹⁸ Du sù Zezi-Kri dq-elj wegodu hqt'e: Wemq Mary, Joseph xè honida ha wiichi lè. Ilaa el'èxè nàgedè-le et'ii Yedayeh Nezu dahxà hotii eda-le ajà.

Joseph Nàwhetɪ

¹⁹ Joseph dɔ nezi hɔt'e. Mary dɔ daà edeghɔ ɪ̀ɪzhaelɪ ha yɪhwhɔ-le. Yexè honìda ha ɪ̀lè, hanìkò ts'èwhɪ̀ wedɛ ayele ha nɪwɔ. ²⁰ Hanì nàniwo ekò nàwhetɪ, yak'eet'ɪ̀ wets'ò wègoèht'ɪ̀, yets'ò hadɪ, “Joseph, k'àowocho David wets'ò dɔ, Mary wɪchi. Nets'èkeè elɪ ha weghɔ nànewo-le. Webebia yeyɪ whedaa sɪ Yedayeh Nezi ayɪl̀à hɔt'e. ²¹ Dɔzhia nihtè ha. Edèot'ɪ̀ gihohɪ̀ ch'à edaxàgole ha t'à, Zezi wiyeh awɪle ha,” yèhdi.

²² Eyɪ hazòò hanàhòwoo sɪ gots'ò K'àowo nakwenàozòq t'à goɪde ɪ̀lè sɪ k'èè agode ha t'à hagòjà hɔt'e. Dɪ hadɪ ɪ̀lè:

²³ “*T'èekogòò hotù eda-le ade ha, dɔzhia nihtè ha eyits'ò Emmanuel wiyeh ha,*” hadɪ ɪ̀lè. (Emmanuel ts'edu sɪ “Nòhtsɪ goxè nàwo” ts'edi-ats'edi.)

²⁴ Joseph ts'ɪwo ekò yak'eet'ɪ̀ dàyèhdi k'èè eghàlɪdà. Mary wets'èkeè elɪ ha edekò ts'ò yeèhchì. ²⁵ Hanìkò Mary wezaa gòhɪ gots'ò yet'àtè-le. Wezaa Zezi wiyeh ayɪl̀à.

2

K'àowo whò k'èè giadè

¹ Zezi kòta Bethlehem wegòhɪ ekò Herod Judea nèk'e k'àowocho elɪ ɪ̀lè. Zezi wegòhɪ t'axòò nɪwàa nèk'e gots'ò k'àowo Jerusalem nègɪde. ² “Bebia laedi?” gedi dɔ dageehke, “Eyɪ chekoa Israel got'ɪ̀ gha k'àowocho elɪ ha wegòhɪ sɪ welaedi? ɪ̀dè gonèk'e wets'ò whò ts'aɪ. Weghàsɔts'eedɪ ha jò nèts'ɪde,” gedi.

³ K'àowocho Herod yeghɔ ɪ̀kw'o ekò sɪ nàniwoò lajà eyits'ò dɔ hazòò Jerusalem nàgedè sɪ dàhodɪ-ahodɪ gɪwɔ. ⁴ Eyɪt'à yahtɪ-gha-k'aodè gɪlɪ eyits'ò Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedɪ-dòò gokayahtɪ. Dagoehke, “Dɔ edaxàgole ha, Christ wèts'edu sɪ, edɪ wegòhɪ ha dek'eèht'è?” gòhdi dagoehke.

⁵ “Judea nèk'e kòta Bethlehem gòyeh ekò wegòhɪ ha,” gùhdi, “Nakwenàozòq weghɔ dɪ hanì gɪt'è ɪ̀lè: ⁶ Judea nèk'e, kòta Bethlehem gòyeh sɪ ekò kòta gòlaa hazòò nahk'e wet'aaɪà hɔt'e. Eyɪ kòta gots'ò k'àowo niitla ha. Ededi, Israel got'ɪ̀ gha k'àowo elɪ xè gok'èdi ha, dek'eèht'è,” k'àowocho Herod ts'ò hagedɪ.

⁷ Eyɪt'à k'àowocho Herod eyɪ k'àowo tai niidee sɪ whatsòò gots'ò goɪde. Dàht'e whò gɪaɪ sɪ sets'ò hagɪdɪ nɪwɔ. ⁸ Gots'ò goɪde t'axòò Bethlehem ts'ò nagoèhɪà, hadɪ, “Bebia hotù nezi wekak'eaht'ɪ̀. Wegòahɪ ts'òet'ɪ̀ sets'ò haahdi nòò. Sɪ si weghàsɔehdi gha wets'àhtla ha dehwhɔ,” gòhdi.

⁹⁻¹⁰ K'àowo tai k'àowocho Herod gɪhkw'ò t'axòò ekò ts'òò geède. Gìnèk'e eyɪ whò gɪaɪ ɪ̀lè sɪ k'achɪ gɪaɪ t'à sɪ gɪnà. Whò gɪnakweè eɪa t'à giadè. Edɪ bebia whedaa sɪ wegòdoo niɪzò.

¹¹ Eyɪ kò goyagèè ekò, bebia eyits'ò wemò Mary gɪaɪ. Bebia

gà nàgògùhge xè gıghàspedı. Eyı tı'axqò sqòmbaekwo, wet'à lo lekqò dèk'òq eyıts'q yik'eet'l'òo dètı xàgıwa gà bebıa ghàgıla.

¹² Nageedè kwe nàgete; k'àowochò Herod ts'ò anagede ha-le, eyı yatı gıghòt'q. Eyıt'à tıı eyı-le k'e edenèk'e ts'ò anagejà.

Egypt nèk'e ts'ò kwıgeèhde

¹³ K'àowochò tai nageèhde tı'axqò Joseph nàwhetı, yak'eet'ıı wets'ò wègoèht'ı. Yak'eet'ıı yets'ò hadı, “Nııtla! Bebıa, wemq xè Egypt nèk'e ts'ò kwıahdè. Nets'ò haehsı gots'ò ekq nàahdè. K'àowochò Herod eyı bebıa ełàahwhı ha nıwq t'à yehak'eèt'ı,” yèhđı.

¹⁴ Eyıt'à to et'ıı Joseph nııtla. Bebıa eyıts'q wemq xè Egypt nèk'e ts'ò dèhtla. ¹⁵ K'àowochò Herod ełıwq ts'ò ekq nàgıdè. Eyıt'à Nòhtsı dahxà nakwenàozqò yeghq goıde ılee sıı wek'èè agòjà. Dıı hagedı ıle: “Egypt nèk'e gots'q seza wekagohde,” hagedı dek'eèht'è.

¹⁶ K'àowochò Herod eyı k'àowochò tai gıghqyaèhıq yek'èhoèhıa ekò, sıı wek'èch'a. Eyıt'à dıı hanı yatı whehtsı: “Kòta Bethlehem eyıts'q wemqò kò gòlaa ekq dqzhıa nechà-lea hazqò ełàagòghde ha,” gòhđı. Eyıt'à dqzhıa hazqò nàke gıghòò ts'q ızhıı ts'ò ełàagòghdè. K'àowochò tai whò gıazı gots'q dqzhıa gıgòhıı gidzèè gıhtà weghàà ełàagòghdè. ¹⁷ Eyı sıı nakwenàozqò Jeremiah weyatıı k'èè agode ha t'à agòjà, dıı hadı ıle,

¹⁸ “Kòta Ramah gıxè hoıla nàhòwo. Sıı nàıgetı xè getse hq'te. Rachel wezaa gıwhıle t'à goghq etse, hanıkò dq wıızı yeghqnàdaetı ha nıwq-le,” Jeremiah hadı dek'eèht'è.

Kòta Nazareth ts'ò anagejà

¹⁹ K'àowochò Herod ełıwq tı'axqò Egypt nèk'e Joseph nàwhetı t'à yak'eet'ıı wets'ò wègoèht'ı. ²⁰ Yak'eet'ıı yets'ò hadı, “Nııtla! Hòt'a chekoa, wemq xè Israel nèk'e ts'ò anaqde. Dq bebıa weweè hagıwq ılee sıı hazqò ełàagıdè,” yèhđı. ²¹ Eyıt'à Joseph nııtla, chekoa eyıts'q wemq xè Israel nèk'e ts'ò anajà.

²² Ekııyeè k'e Arkelayus, edetà Herod tı'axqò Judea nèk'e gha k'àowochò whelı. Joseph yeghq ııkw'o ekò, ekq ts'ò anade ha dejı lajà. Nàte ekò ekq ts'ò anade ha-le gha weghqnatıet'q t'à Galilee nèk'e ts'ò ajà. ²³ Kòta Nazareth ekq nàdè ajà. Eyı sıı nakwenàozqò gıyatıı k'èè agode ha t'à agòjà, dıı hagedı ıle, “Nazareth got'ıı wıyeh ha,” gedıı gıht'è.

3

John-Baptist dq ts'ò gode xèhoıhwhò

¹ Sıghajwà tı'axqò John-Baptist Judea nèk'e ts'ò nıwà-lea ekıı-ka nèk'e ekq dq hoghàehtq, ² hadı, “Edek'eahı, naxını eładıı aahle! Nòhtsı Wenàowò k'èè nèhòkw'ı ha nıkw'o,” hadıı

dọ ts'ò gode. ³ Eyí dọ nakwenàòzọọ Isaiah yeghọ gojide ìlè, dú hanì dek'eèhtl'è,

“Èkù-ka nèk'e du hats'ediì yats'ìzeh họt'e, 'Gots'ò K'àowo wegħa sùgoahle; wegħa tìli ehkw'ì nìzà aahle,' ” dek'eèhtl'è.

⁴ John-Baptist wegoh't'òò tìts'aàdìcho wegħà t'à hòèlì eyìts'ò ewò t'à wewè elì. Ts'aelọà eyìts'ò kw'iahnọ-dìì hanu ghọ shètì t'à eda. ⁵ Jerusalem gots'ò, Judea nèk'e gots'ò eyìts'ò Jordan gà gots'ò dọ hazọọ gìts'ò-ède. ⁶ Edehohì ghọ họdegeedè t'axọọ Jordan-deh nìzàa yì tì t'à gok'ètaìdzọ.

⁷ Pharisee gùlù lọ eyìts'ò Sadducee gùlù lọ, edì sù John-Baptist dọ k'ètaìdzù sù ekọ ts'ò geède. John-Baptist gots'ò hadì, “Naxì, wehù weza laah't'e! Nòhtsì nànaaxeekwa ch'à kw'jahdè ha nùle. ⁸ Edek'eahù nùdè wek'èè eghàlaahda. ⁹ ‘Abraham gotà họt'e,’ dahdì t'à, naxìxè t'asagode ha-le dahwhọ nì? Nòhtsì sù jọ kwe whela t'à Abraham għa chekoa ehtsì ha dìì nùle. ¹⁰ Ts'ì nàekwì ha gokwì hòt'a ts'atà whezọ họt'e. Ts'ì hazọọ wek'e jìecho nezì-le dehshee sù nàgeehkà gà kwìgeehdè ha. (Eyìt'à hotì ts'ì nezù laah't'e.)

¹¹ “Edek'eahù nùdè tì t'à naxìk'ètaìhdzì họt'e, hanìkò dọ ìlè senahk'e elù sù sek'èè nùtla ha. Wekechùt'ì nù ejìehge ha kò dọ lahoeht'ì nùle. Edeì sù Yedàyeh Nezù eyìts'ò kọ nàtsoo t'à naxìk'ètaìdzì ha họt'e. ¹² Jìe eyìts'ò t'asì weta goet'ọọ sù jìak'aà ayele għa sìnìwheda họt'e. Jìe sù xehkò goyayeewa ha, hanìkò t'asì weta goet'ọọ sù welọ whìle ts'ò yek'eehk'ò ha,” John-Baptist hadì dọ ts'ò gode.

Zezi wek'ètaìdzọ

¹³ Èkò k'e Zezi John-Baptist yek'ètaìdzì ha nìwọ t'à, Galilee nèk'e gots'ò deh Jordan ts'ò ajà. ¹⁴ Hanìkò John-Baptist Zezi hade ha nìwọ-le t'à, yets'ò hadì, “Nì t'aa sek'ètaìdzọ ha họt'e ìlè. Dànìghọ nì èhù sets'ò nèètla?” yèhdì.

¹⁵ Zezi yets'ò hadì, “Hanì welè kò. Dú hanì gogħa ehkw'ì hòzọọ sù deghàà wek'èè ats'ùle.” Zezi yèhdì t'à, John-Baptist yek'èhọzọ.

¹⁶ Zezi wek'ètaìdzọ ts'òet'ì tì yì gots'ò nùtla ekò họt'saa yak'e ehts'òò ajà. Yedàyeh Nezù k'àba degoo lanì yek'e daàhtla, Zezi yazì. ¹⁷ Yak'e gots'ò hats'ediì họt'e, “Dù sù Seza họt'e, wegħonehtọ eyìts'ò wegħọ sìghà dehwhọ,” hats'ediì họt'e.

4

Zezi wehù yeèhdzà

¹ Eyì t'axọọ Zezi wehù yeèhdzà ha Yedàyeh Nezù ekù-ka nèk'e ts'ò ayìlì. ² Èkọ d'ienọ dzẹ ts'ò t'asì wùzì wewàhọdì-le, eyì t'axọọ sù bò għaewù ajà. ³ Wehù Zezi gà nùtla, hadì, “Nòhtsì Weza anet'e nùdè, jọ kwe whelaa sù neyatù t'à lèt'e gihè anele,” yèhdì.

⁴ Zezi yets'ò hadi, “Dii hanì dek'eèhtl'è hq̄t'e: ‘Dq̄ sù lèt'è zq̄ t'à eda nùle. Nòhtsɿ weyatù hazq̄q̄ t'à eda hq̄t'e,’ ” yèhdi.

⁵ Eyi t'axq̄q̄ wehɿ Jerusalem ts'ò yeèhchì. Ekq̄ Nòhtsɿkò-gocho weka dagq̄q̄wà nèyeèchì, ⁶ hayèhdi, “Nòhtsɿ Weza anet'e nùdè ìzhùì hodàdùghà. Dii hanì dek'eèhtl'è ne t'à:

‘Nòhtsɿ edeyak'eet'ì ts'ò du hadi ha, “Hotù wexoahdi.” Kwe k'e dets'atà ch'à yak'eet'ì edilà t'à danegìhtè ha ne,’ ” yèhdi.

⁷ Hanikò Zezi yets'ò hadi, “Dii hanì sɿ dek'eèhtl'è hq̄t'e: Nòhtsɿ naxits'ò K'àowo sù t'asù nezɿ-le t'à weahdzà ha nùle,” yèhdi.

⁸ Wehɿ k'achɿ Zezi shìh sù danùchàa k'e nèyùhtɿ gà dii nèk'e hazq̄q̄ xèdaat'ù gòlaa sù yeghàedaà ayìlì. ⁹ Wehɿ yets'ò hadi, “Sets'ò nàgònehgè xè seghàsɿdì nùdè dii hazq̄q̄ neghàehle ha,” yèhdi.

¹⁰ Zezi yets'ò hadi, “Wehɿ, sets'òq̄ nàtɿ! Dii hanì dek'eèhtl'è hq̄t'e: ‘Nòhtsɿ naxits'ò K'àowo sù ededɿ zq̄ wets'ò nàgòahgè ha hq̄t'e, eyits'ò ededɿ zq̄ wek'èaht'e ha hq̄t'e,’ dek'eèhtl'è,” yèhdi.

¹¹ Eyi t'axq̄q̄ wehɿ yets'òq̄ nàèhtɿ. Ekòet'ì yak'eet'ì Zezi gà nègùde xè yeghq̄ shètɿ gighàdì.

Zezi dq̄ hoghàehtq̄ xèhòjhwho

¹² Zezi, John-Baptist wedaàtq̄q̄ agùlì ghq̄ ìkw'o ekò Galilee nèk'e ts'ò anajà. ¹³ Kòta Nazareth nàjdè t'axq̄q̄ kòta Capernaum nàdè ajà. Eyi kòta Zebulun eyits'ò Naphtalì ginèk'e, tɿ nechàa whehtq̄ gà gòzq̄. ¹⁴ Eyi sù nakwenàozq̄q̄ Isaiah weyatù k'èè agòjà, dii hadi ìlè:

¹⁵ “Zebulun got'ì, Naphtalì got'ì, eyits'ò dq̄ tɿ nechàa gà nàgedè sù, aàhk'w'ò. Jordan deh nìzàa gà nàahdè sù, eyits'ò Galilee got'ì dq̄ eyù-le xàzàa ta nàahdè sù aàhk'w'ò. ¹⁶ Naxɿ togoòt'ò nàahdè sù dzèh naxik'e saɿdì ajà, eyits'ò naxɿ èlaahde ha ìkw'oo sù naxixè sù dzèh agòjà,” dek'eèhtl'è.

¹⁷ Ekìyeè k'e Zezi dq̄ hoghàgoehtq̄q̄ ajà, hadi, “Edek'eahɿ, naxinì èladì aahle! Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè nèhòkw'ɿ ha ts'ò whàa-le agòjà,” gòhdi.

Zezi t'akwetq̄q̄ edecheekeè whehtsɿ

¹⁸ Zezi, Galilee-tì gà tabàa k'etlò ekò èlechɿ nàke goazɿ. Ìhè Simon wiyeh (Peter sɿ wiyeh) eyits'ò wechɿ Andrew. Èl-k'aàdèè agùt'e t'à m̀ tègeehdè ìlè. ¹⁹ Zezi gots'ò hadi, “Sek'èahdè, dq̄ lq̄ ààhlì anaxehle ha,” gòhdi. ²⁰ Ekòet'ì edemì ts'òq̄q̄ nàlegeèhtɿ gà Zezi k'èè legeèhtɿ.

²¹ Ekq̄ gots'ò nageèhde ekò k'achɿ èlechɿ eyù-le nàke goazɿ, Zebedee weza James eyits'ò wechɿ John. Edetà xè èlà yù edemì get'ɿ ìlè. Zezi, sek'èahdè, gòhdi t'à, ²² ekòet'ì èlà eyits'ò edetà ts'òq̄q̄ nàlegeèhtɿ gà Zezi k'èè legeèhtɿ.

Zezi dọ eyaeli k'aat'ì agoh?

²³ Eyì t'axòò Zezi Galilee nèk'e kòta yàgòlaa sù gota k'etlò, elèghdèe-kò goyì dọ hoghàehtò. Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò wegodiì nezù t'à dọ ts'ò gode, eyits'ò dọ hazòò eyagùlù sù k'aat'ì agòòlà. ²⁴ Syria nèk'e hazòò wegodiì gùkw'o t'à dọ eyagùlù sù hazòò Zezi ts'ò gogèèwa. Dọ tàda deè t'à eyagùlù, dọ mihì gits'ò-èlù, dọ edoo t'à eyagùlù, eyits'ò dọ gùkw'òò elàdèe sù hazòò Zezi k'aat'ì agòòlà. ²⁵ Galilee nèk'e gots'ò, kò gòlaa Decapolis gots'ò, kòta Jerusalem gots'ò, Judea nèk'e gots'ò, eyits'ò deh Jordan wetadà gots'ò, dọ lọ Zezi k'èè geède.

5

Ami wexè sìghà họt'e

¹ Zezi dọ lọ elèwhede goazì ekò shìh dekegòòzàa k'e dekùtla. Hoghàgoehtò gha dèhkwà, wecheekè gùmòò nùide. ² Dú hadù, goxè godo:

³ “Ami eteèt'ù edek'ègeezòò sù gixè sìghà họt'e;
Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù gits'ò-èlù họt'e.

⁴ Ami gidzèè nànutì sù gixè sìghà họt'e;
gixè hoizì agode ha.

⁵ Ami k'èeweèt'ì gùlù sù gixè sìghà họt'e;
dèè gighaelì ha.

⁶ Ami nàowo ehkw'ù ghò sù hòt'ò agùwòò sù gixè sìghà họt'e;
ayì gùwòò sù gighòt'à ha.

⁷ Ami wedzèè eteèt'ù gùlù sù gixè sìghà họt'e;
Nòhtsì etegoèhì ha.

⁸ Ami wedzèè degaì họt'e sù gixè sìghà họt'e;
Nòhtsì gezì ha.

⁹ Ami dọ xè ts'èwhì hगेhtsù sù gixè sìghà họt'e;
Nòhtsì weza gìyeh ha.

¹⁰ Ami nàowo ehkw'ù k'èè geeda k'èxa dọ dagoghìhzaa sù gixè sìghà họt'e;
Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù gighaelì ha.

¹¹ “Sets'ìhòò dọ naxìk'adageedè xè danaxegìhza eyits'ò naxìghò hogets'ì gogede nùdè, naxìxè sìghà họt'e. ¹² Dàmì aahda k'èxa yak'e t'asù nezù edegha daahnòò sù naxìdawhezò t'à sù naxìna họt'e. Eyì xèht'èè gìcho nakwenàozòò dagoghìhza ilè.

Dewa eyits'ò dzèh nùdù laht'e

¹³ “Naxì sù dù nèk'e dọ hazòò gìgha dewa nàtsoo laht'e. Hanìkò dewa lèdì-le ajà nùdè dànì k'achì lèdì anajà lì? t'asù gha wet'àazà-le at'ì-ìdè nalats'eeht'ì gà dọ gùk'e k'edè.

¹⁴ “Naxì sù dù nèk'e dọ hazòò gha dzèh nùdù laht'e. Shìhka kògodeè gòzòò sù dọ hazòò gha wègaat'ì họt'e. ¹⁵ Dọ wùzì t'èèk'òò yìhtà gà tọ t'a nèyeechì nùile, hanìkò idòo dawhezòò

ayehzì. Hanì-ìdè dọ goyì geèhk'w'ee sù wet' à gɪgha dzɛh agòht'e ha. ¹⁶ Eyì xèht'e è naxì sù dọ hazòò gɪgha dzɛh nɪdɪ laaht'e ha họt'e. Hanì-ìdè dànì nezì eghàlaahdaa sù gɪghàeda t' à Naxìtà yak'e whedaa sù ghàsògeedi ha.

Zezi ayì dek'eèht'è k'èè eghàlaeda

¹⁷ “Moses wenàowoò eyìts'ò nakwenàozòò gɪnht'è wedɛ ahle gha jò ahjà nùile; gɪyatì wek'èè hòzò ahle ha jò nèehtla họt'e. ¹⁸ Ehw'ì anaxèehsì, yak'e eyìts'ò dɪ nèk'e while agode gots'ò gɪyatì nechà-lea ìlæt'ee kò wedɛ ha nùile. T'asì hazòò dek'enègɪt'è sù wek'èè agode gots'ò, yatì wɪzì wedɛ adle ha-le. ¹⁹ Amì nàowo nechà-lea kò yek'èit'e-le xè hanì dọ hoghàehtò nɪdè Nòhtsì gha dek'azì elì ha. Hanìkò amì eyì nàowo k'èè eghàlaeda xè hanì dọ hoghàehtò nɪdè Nòhtsì gha dọ wet' àazàa elì ha. ²⁰ Eyìt' à ehkw'ì anaxèehsì, Pharìsee gɪlɪ eyìts'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò gɪnahk'e ehkw'ì aahda lenòsì, Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù goyaahde ha nùile.

Naxèot'ì gɪts'ò ehkw'ì aahda

²¹ “Ìnèè whaà gots'ò dɪ yatì naxìts'ò nìit'òò sù wek'èahsò họt'e: ‘Dọ elàhwhì-le. Amì dọ elàhwhoo sù wesɪniyaeti ha.’ ²² Hanìkò sù dɪ hanaxèehsì: Dọ edèot'ì ts'ò ìch'ee sù wesɪniyaeti ha. Eyìts'ò dọ edèot'ì ts'ò ìch'è t' à ‘Gonezò-le,’ hadù sù k'aodèe gɪsɪniyaeti ha. Eyìts'ò amì edèot'ì ts'ò ‘Ezhìne anet'e,’ hadù sù wehìkò dajàa awedle ha sɪnì.

²³ “Eyìt' à kwe-ladà k'e t'asì Nòhtsì ghàzà ekìyeè k'e nèot'ì k'èch'a eghàlaneanà sù wenaqdi nɪdè, ²⁴ t'asì Nòhtsì ts'ò k'èhk'ò ha ìlè sù eyì àizòò anele. T'akwelòò nèot'ì ts' àatla gà elèxè sùgoahle, eyì t'axòò-ìdè t'asì Nòhtsì ts'ò k'èhk'ò ha dùi-le.

²⁵ “Dọ gik'èch'a eghàlaahda t' à naxìghò nàyaeti kwe-t'ì gixè sùgoahle. Gixè nàyaeti-kò ts'ò laahle-t'ì gixè sùgoahle. Haahlà-le nɪdè dọ-sɪniyaeti-dòò ts'ò anaxegele ha. Dọ-sɪniyaeti-dòò sù kw'ahì ghànaxèehtè ha eyìts'ò naxìdaitì anaxegele ha. ²⁶ Ehw'ì anaxèehsì, satsòq nòode ts'ò naxìnht'è naahlà-le nɪdè, dọ-danìlaa-kò gots'ò kòahdè ha nùile.

Elèxè hoḷḷi hoahsì-le

²⁷ “Dɪ hats'edi ghò aàhk'w'o ìlè, ‘Elèxè hoḷḷi hoahsì-le.’ ²⁸ Hanìkò sù dɪ hanaxèehsì: Amì ekò-le nàniwo t' à ts'èko ghàeda nɪdè hòt'a edinì t' à yexè hoḷḷi hòèhtsì họt'e. ²⁹ Naxìdàa ìlè wet' à hoḷḷi hoahsì nɪdè xàah't' à gà zòahk'a. Naxìdàa ìlè wedìhòḷḷi naxìgha denahk'e nezì họt'e. Hanì-le-ìdè naxìzhì hazòò xè wehìkò ts'ò anaxedle ha. ³⁰ Eyìts'ò naxìlà ìlè t' à hoḷḷi hoahsì nɪdè wek'eah't' à gà zòahk'a. Naxìlà ìlè wedìhòḷḷi naxìgha denahk'e nezì họt'e. Hanì-le-ìdè naxìzhì hazòò xè wehìkò ts'ò anaxedle ha.

ʔòlets'eehdè-le

³¹ “Inèḡ du hagedi jlè: ‘Dòzhì edets'èkeè ʔòyeede ha niwo nìdè ʔòlets'eehdèe nihtl'è yeghàyezah ha.’ ³² Hanikò sɿ du hanaxèehsɿ: Dò wets'èkeè eyi-le dò xè hoḡḡ hòehtsɿ-le kò ʔòyeèdo nìdè ededi wet'à wets'èkeè eyi-le dò xè at'ɿ lanì. Eyits'ò dòzhì ts'èko ʔòweèdo sɿ xè honidza nìdè hoḡḡ hòehtsɿ hɔt'e.

Yati nàtsoo ts'ehtsɿ sù nàts'eezhì niile

³³ “Inèḡ gots'ò dò du hagedi jlè: Yati nàtsoo whahtsɿ nìdè wek'eahzhì-le. Nòhtsɿ ts'ò yati nàtsoo whahtsɿ nìdè wek'èḡ eghàlaahda ha hɔt'e. ³⁴ Hanikò sɿ du hanaxèehsɿ: Yak'e Nòhtsɿ wedaèhchɿcho hɔt'e ts'ihzò, wet'à yati nàtsoo aahtsɿ-le. ³⁵ Du dèè Nòhtsɿ yek'e nàet'è hɔt'e ts'ihzò wet'à yati nàtsoo aahtsɿ-le. Eyits'ò Jerusalem k'àowocho wet'àazàa deè wekògodeè ne ts'ihzò wet'à yati nàtsoo aahtsɿ-le. ³⁶ Naxikwighà jlè kò degoo hanì-le-ɿdè dezòḡ aahlè ha dù ts'ihzò naxikwì t'à yati nàtsoo aahtsɿ-le. ³⁷ ‘Hèḡḡ,’ dahdi nìdè wek'èḡ eghàlaahda, eyits'ò ‘jìle,’ dahdi nìdè wek'èḡ eghàlaahda; eyi wezòḡ yati nàtsoo t'à xàyaahɿ sù wehḡḡ weyati hɔt'e.

Ek'èt'à dò ghàhòahzà-le

³⁸ “Du hats'edi weghò aàhk'w'o jlè: ‘Sedaà nàneeh't'ɿ nìdè sɿ sɿ nedaà nàeh't'ɿ ha, eyits'ò seghòò nàneezhì nìdè sɿ sɿ neghòò nàehzhì ha.’ ³⁹ Hanikò sɿ du hanaxèehsɿ: Hoḡḡ-dòḡ elɿ sù naxik'èch'a eghàlaeda kò ek'èt'à weghàhòahzà-le. Dò tsɿnaxɿkà nìdè k'achɿ wets'ò naahza. ⁴⁰ Dò naxighò nàyaeti anaxele ha niwo xè naxikw'ihzèè naxighò niyìza nìdè, naxizeè sɿ niyìza kò. ⁴¹ Dò, jlè echɿ haɿwa ts'ò wek'èahdè anaxjìlà nìdè, nàke echɿ haɿwa ts'ò wek'èahdè. ⁴² Dò t'asì naxeeke nìdè t'asì weghàahzà, eyits'ò dò t'asì weghòniahza naxɿhwhò nìdè, jlè wèahdi-le.

Dò naxinìgelɿ-le sù gighòniahtò

⁴³ “Du hagedi weghò aàhk'w'o jlè: ‘Naxèot'ɿ gighòniahtò, hanikò dò naxinìgelɿ-le sù gidzaahwhò.’ ⁴⁴ Hanikò sɿ du hanaxèehsɿ: Dò naxinìgelɿ-le sù gighòniahtò eyits'ò dò danaxegɿhzaa sù gigha yaahɿ. ⁴⁵ Haaht'ɿ nìdè Nòhtsɿ Naxità yak'e whedaa sù weza aah't'e. Dò nezɿ, dò nezɿ-le elèht'eè gogha sadeè daazàa ayehzɿ; eyits'ò dò ehkw'ɿ geedaa, dò ehkw'ɿ geeda-le elèht'eè gogha chòh at'jì ayehzɿ. ⁴⁶ Dò naxighònegeètòḡ zò gighòniahtò nìdè, eyi t'asì niile. Sòḡmba-nàgehtsɿ-dòḡ ededi kò ełeghònegeètò hɔt'e. ⁴⁷ Naxèot'ɿ zò ts'ò nezɿ naahza nìdè, dò eyi-le gɿnahk'e t'asì nezɿ hòah'tsɿ niile. Dò Nòhtsɿ k'ègeezò-le ededi kò elèts'ò nezɿ nageza hɔt'e. ⁴⁸ Eyit'à Nòhtsɿ Naxità yak'e whedaa sù degai hɔt'e, wexèht'eè naxɿ sɿ degai aah't'e ha hɔt'e.

6

Dọ-teèt'ụ sị gịts'àahdị

1 “Kexoahdị, wet'à naxìghọ nezzì agedi ha dahwhọ t'à, dọ nadaà zọ ehkw'1 k'ehoahzà-le. Haaht'1 nịdè Naxità yak'e whedaa sị eyi k'èxa t'asì naxìghàzà ha-le.

2 “Eyi't'à dọ-teèt'ụ ghàahdị nịdè dọ hazọọ gìghọ gode gha k'ehoahzà-le. Dọ degai degeetsụ sị hanì k'ehogeza họt'e. Dọ gots'ọ nezzì agụwọ ha gụwọ t'à elèghèdèe-kọ goyì eyìts'ọ kọta dọ ts'ọ hagedi agogehzị. Ehkw'1 anaxèehsị, t'asì edegha geèhnọọ sị họt'a deghàa gìghọt'ọ họt'e. ³Naxilà ịdè t'à dọ-teèt'ụ ghàahdị nịdè naxilà eyi-le yek'èwezà sọọ. ⁴Eyi't'à dọ ghàahdị nịdè dọ gik'èezọ welè sọọ. Hanì-ịdè Nọhtsị naxità dọ naàhtọ dāaht'1 yeghàedaa sị wek'èxa t'asì nezzì naxìghàzà ha.

Dàni yaahti ha

5 “Yaahti nịdè dọ degai degeetsụ sị gixèahzị-le. Dọ goghàgeeda ha gụwọ t'à, elèghèdèe-kọ goyì eyìts'ọ tịlì k'e nàgeèhza xè yagehti ghageewi. Ehkw'1 anaxèehsị, t'asì edegha geèhnọọ sị họt'a deghàa gìghọt'ọ họt'e. ⁶Hanìkò yaahti nịdè naxìkọọ goyì edets'ọdaàniyahchì gà Nọhtsị naxità wègaat'1-le sị wets'ọ yaahti. Hanì-ịdè dọ naàhtọ dāaht'ụ sị Nọhtsị yeghàeda họt'e wek'èxa t'asì nezzì naxìghàzà ha. ⁷Yaahti nịdè yatì lọ wet'àazà-le t'à yaahti-le. Dọ Nọhtsị k'ègeezọ-le sị hanì yagehti họt'e. Yatì lọ t'à whaà yagehti nịdè Nọhtsị goèhk'ọ ha gụwọ. ⁸Gixèahzị-le. Nọhtsị Naxità t'asì weahkè kwe ayi dahwhọ sị yek'èezọ họt'e.

9 “Yaahti nịdè dū hanì yaahti,

“Gotà yak'e wheędaa, nuzì degai ts'edi họt'e. ¹⁰Nị k'àiwo k'èè welè. Dū nek'e nek'èè agòwet'è, yak'e hagòht'e lanì.

¹¹Dū dzẹẹ k'e wet'à ts'eedaa goghànìdì. ¹²Dọ gok'èch'a nàhogehtèe sị gìhojị gìghọ nahots'eele, eyi xèht'eè gohojị goghọ nahoile. ¹³Hojị ts'ụwọ ch'à gok'ènedì; wehị gots'ọọ nìwà anele.’

¹⁴Dọ naxìts'ọ ehkw'1 eghàlageeda-le sị gìghọ nahoahle nịdè Nọhtsị Naxità ịdòò yak'e whedaa sị ededì sị naxìghọ nahoele ha họt'e. ¹⁵Hanìkò dọ gìghọ nahoahle-le nịdè Nọhtsị Naxità naxìhojị naxìghọ nahoele ha-le.

Dàni edeahgọ ha

16 “Edeahgọ nịdè ts'ọọdahwhọ k'èè naxègaat'1 welè-le. Dọ degai degeetsụ sị hanì gìgaat'ụ adegehzi. Ehkw'1 anaxèehsị, t'asì edegha geèhnọọ sị họt'a deghàa gìghọt'ọ họt'e. ¹⁷Hanìkò naxì edeahgọ nịdè naxìkwìghà siahle xè k'enaahde. ¹⁸Hanì-ịdè edeahgọ sị hozì dọ gìgha wègaat'1 ha-le. Nọhtsị naxità wègaat'1-le sị ededì zọ dọ naàhtọ dāaht'ụ sị wegħa wègaat'1 họt'e. T'asì nezzì daahnọọ sị ededì naxìghàyezà ha họt'e.

Yak'e t'asii nezii edegha elèahle

19 “Du nèk'e t'asii nezii lo edegha elèahle-le, yiida yedè xè wek'iitsò ade ha ne t'à, eyits'ò eezii-dòò naxikò enixàgeezhì gà naxighò egeezì ha t'à t'asii nezii lo edegha elèahle-le. 20 Hanikò yak'e gogha t'asii nezii edegha elèahle; ekò yiida yedè ha-le xè wek'iitsò ade ha-le eyits'ò eezii-dòò ekò egeezì ha-le. 21 Edii t'asii dezoò naxigha nezi wheahlaa sii naxidzè t'à ekò ts'ò dahwhò ha họt'e.

22 “Naxidaà sii naxizhii gha ek'aèk'ò lanì họt'e. Naxidaà nezi nùdè naxizhii hazòò gha dzèh lagòht'e ha. 23 Ekò naxidaà nezi-le nùdè naxizhii hazòò gha togoòt'ò ha họt'e. Naxidzè yì togoòt'ò nùdè sii naxixè togoòt'ò agòht'e.

24 “Dò wuzii k'àowo nàke gha eghàlaeda ha dii. K'àowo jì ghòneètò ha eyits'ò jì nèlì ha-le, eyits'ò k'àowo jì k'èt'e ha eyits'ò jì wek'èt'e ha-le. Nòhtsi eyits'ò sòmba, jìah elèht'eè gigha eghàlats'eeda ha dii họt'e.

T'asii ghò nàniahdè-le

25 “Ayii t'à aahda ha, ayii ghò shèahzhe ha, ayii aahdò ha eyits'ò ayii goht'ò t'à-aah't'ì ha sii ghò nàniahdè-le. Ts'eedaa sii bò nahk'e wet'àazà họt'e, eyits'ò gozhii goht'ò nahk'e wet'àazà họt'e. 26 Chii hoòlà gidaàniahdè: dèè k'e t'asii geehshe-le, eyits'ò xehkò t'asii gehla-le, hanikò Naxità yak'e whedaa sii gowàedi họt'e. Chii ginahk'e aahì họt'e! 27 Ayiiha t'asii ghò nàniahdè? Dò wuzii naniwo t'à jì sadzèè dezoò edaà adele ha niile.

28 “Ayiiha goht'ò ghò nàniahdè? Dèè k'e it'òchàa dehshee sii wedaàniahdè. Eghàlaeda-le kò wèdaat'ì họt'e. 29 Ehw'ì anaxèehsì, k'àowocho Solomon wèdaat'ii nàht'ì ts'iiwò kò eyi it'òchàa yenahk'e wèdaat'ì họt'e. 30 Nòhtsi hanì dèè k'e t'oh wèdaat'ii whehtsi sii du dzèè k'e dehshe hanikò satsò kwii geehdè. Eyi nahk'e nezii naxik'èdì ha, eyits'ò goht'ò nezii naxighàle ha họt'e. Hanikò naxini nàtso-le dii. 31 Eyi t'à du haahdi-le xè t'asii ghò nàniahdè-le: ‘Ayii ts'ii zà lì?’ ‘Ayii ts'ats'e lì?’ ‘Ayii goht'ò t'à-ats'et'ì lì?’ 32 Du nèk'e dò hazòò Nòhtsi k'ègeezò-le sii eyi hanì zò k'alagedè. Hanikò Naxità yak'e whedaa sii ayii t'à aahda yek'èezò họt'e. 33 Naxi sii, Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzoò hak'eaht'ì eyits'ò wek'èè ehkw'ì ts'eeda ha dahwhò, eyi haahlà nùdè t'asii hazòò wet'à ts'eedaa sii naxighàyele ha họt'e. 34 Eyi t'à satsò ghò nàniahdè-le, satsò wedawhezòò aahle. Dzè taat'eè hoilà lo gogha whela họt'e.

1 “Dọ sınıyaahtı-le, hanı-ıdè naxısınıyaeti ha-le. 2 Dàni dọ sınıyaahtı k'èè naxısınıyaeti ha họt'e. Ayı ghàà dọ gısınıyaahtı sù eyi weghàà naxısınıyaeti ha họt'e.

3 “Ayıha naxèot'ı wedaà yì tsole whezọọ sù ghàahda, hanikò naxıdaà yì dechı whetọọ sù ts'ọniáhà-le? 4 Dànit'à naxèot'ı ts'ò dı haahdı naxıgha dı-le, 'Ágı, nedaà yì t'asia whezọ; negha xàwehchı,' dahdı, hanikò naxı naxıdaà yì dechı whetọọ sù naxıgha wègaat'ı-le. 5 Degai daahıtı kò wek'èè aahda nıle! T'akwehòò naxıdaà yì dechı whetọọ sù xàahchı nıdè naxıgha nezı xègaat'ı agode ha, hanı-ıdè naxèot'ı wedaà yì t'asia whezọọ sù xàahchı ha dı-le.

6 “Lèt'è degai sù tı ghàahdı-le. Whòọzaa dètı sù gogòò ts'ò aahdè-le. Haahlà nıdè tı naxıdzıgeà ha eyıts'ọ gogòò whòọzaa tàtsọgeèhze ha.

Gotà yak'e whedaa weahkè

7 “Aahkè nıdè naxıghòt'à ha; wehak'eaht'ı nıdè wegòahà ha; enıtọ k'e ts'aaht'ı nıdè naxıts'ò enıxàetı ha. 8 T'aa eekè sù t'ası weghòt'à ha; amı t'ası hak'eat'ı sù yegòhà ha; eyıts'ọ amı enıtọ k'e ts'aht'ı sù wets'ò enıxàetı ha.

9 “Naxıza lèt'è naxeekè nıdè ası kwe weghàahà ha? 10 Eyıts'ọ hıwe naxeekè nıdè ası gò weghàahà ha? 11 Naxı hoıı-hoahıtı-dò aah't'e kò, naxıza t'ası nezı gıghàahkè k'èahsọ. Naxıtà yak'e whedaa sù dọ geekè nıdè naxınahk'e t'ası nezı goghàyele ha họt'e. 12 Eyı xèht'eè dani dọ naxıts'ò nezı eghàlageeda ha dahwhọ k'èè gıts'ò eghàlaahda. Moses wenàowoò eyıts'ọ nakwenàozọọ gııht'è k'e hanı dek'eèht'è.

Enıtọ neghoa eyıts'ọ enıtọ dekò

13 “Enıtọ neghoa k'è dexaahdè. Enıtọ dekò sù tıli dekò ts'ò nıza họt'e. Dọ ıọ eyı tıli k'eaget'ı sù gidıhoè ha. 14 Ekò enıtọ neghoa sù tıli neghoa ts'ò nıza họt'e. Dọ ıọ-lea zọ eyı tıli k'eaget'ı sù welọ while ts'ò geeda ha.

Ts'ı eyıts'ọ wejıecho

15 “Nakwenàozọọ ehkw'ı gogede-le sù gıxoahdı. Sahzọọ nezı degeetsı, hanikò diga wets'ahoejı lagıt'e. 16 Dàni k'ehogeza k'èè gık'èahsọ ha. Ichıghoò ta jıe nàts'ehtsı nıle. Eyıts'ọ gogho nı jıecho nàts'ehtsı nıle. 17 Eyı xèht'eè ts'ı nezı sù wek'e jıecho nezı gòhı, eyıts'ọ ts'ı nezı-le sù wek'e jıecho nezı-le dehshe. 18 Ts'ı nezı sù wek'e jıecho nezı-le gòhı ha dı, eyıts'ọ ts'ı nezı-le sù wek'e jıecho nezı dehshe ha dı họt'e. 19 Ts'ı hazọọ wek'e jıecho nezı-le dehshe sù nàgeehkà gà kwıgeehdè ha. 20 Eyıt'à, dani k'ehogeza ghàà gık'èahsọ ha.

21 “Dọ hazọọ 'K'àowo, K'àowo,' sègedı sù Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ k'è goyageedè ha nıle. Amı, Setà yak'e whedaa

k'èit'ee sù zò goyageedè ha. ²² Eyi dzeè k'e nihòqwo nɔ̀dè dọ ọ̀ sets'ò du hagedi ha, 'Sets'ò K'àowo, nuzi dahxà nadaà gots'ɔ̀de ɔ̀lè, ɔ̀nìhì xàdets'eèzhì eyits'ò eniyyah ọ̀ hots'èhtsɔ̀ ɔ̀lè,' gedi ha. ²³ Hanikò ehkw'ɔ̀ gɔ̀ts'ò du haehsɔ̀ ha, 'Naxik'èehsɔ̀ nùle. Hoɔ̀-k'alaahdèe-dò ọ̀ aaht'e, sets'ò ọ̀ naahdè!' gèhsɔ̀ ha.

Dọ gòzò eyits'ò dọ gòzò-le wegodu

²⁴ "Eyt'á amì seyatù ìkw'ò xè yek'èè edaa sù dọ gòzò kwe k'e edekò gòhtsɔ̀ lanì họt'e. ²⁵ Yàchòhòwo ekò tì ọ̀ dèè teèt'í xè kò k'e nɔ̀hts'ɔ̀ nàtsoo at'ɔ̀, hanikò kwe k'e yìet'áà whetò gòhtsɔ̀ t'á eyi kò nàgòt'í-le. ²⁶ Hanikò dọ hazò seyatù gùkw'ò kò gik'èè eda-le nɔ̀dè dọ gòzò-le ewaa k'e edekò gòhtsɔ̀ lagùt'e. ²⁷ Yàchòhòwo ekò tì ọ̀ dèè teèt'í xè nɔ̀hts'ɔ̀ nàtsoo eyi kò k'e at'ɔ̀ t'á họt'saa wetagòt'í."

²⁸ Zezi eyi hazò hoghàgoehtò ghò nòot'e ekò dọ hazò gɔ̀gha eniyyah dii. ²⁹ Zezi ededì t'asì hazò ts'ò k'àowo k'èè dọ hoghàehtò, Nòhtsɔ̀-yatù-k'èdì-dò lanì-le.

8

Dọ wekwò tàda t'á eyaeli sù k'aat'ì ajà

¹ Zezi shìhka gots'ò hodàèhtla ekò dọ ọ̀ gɔ̀k'èè k'edè. ² Dọ ɔ̀lè gokwò tàda t'á eyaeli sù Zezi ts'ò èhtla, yets'ò nàgòhge, hadi, "K'àowo, haneewò nɔ̀dè k'aat'ì asɔ̀le ha dii-le," yèhdi.

³ Zezi edilà dọ k'e ayìlì, hayèhdi, "Hèzè, hahwhò! K'aat'ì anede!" yèhdi. Ekòet'ì wekwò tàda whìle ajà. ⁴ Zezi yets'ò hadi, "Nets'ò dànàhòwo sù dọ wɔ̀zì ts'ò haɔ̀di-le. Nek'ahoeta gha yahtù ts'áatla. Moses wenàowo k'èè nehòhì neghò nahoezhe k'èxa yahtù t'asì negha k'egùhk'ò. Hanì-ɔ̀dè weghà k'aat'ì anaajà dọ gɔ̀k'èezò ha," yèhdi.

Eghò-dò ọ̀ gha k'àowo wegħa ehkw'ì-ahodi

⁵ Zezi kòta Capernaum nùtla ekò eghò-dò ọ̀ gha k'àowo Zezi sets'adi ha nɔ̀wò t'á yets'ò èhtla. ⁶ Eghò-dò ọ̀ gha k'àowo hadi, "K'àowo, secheekè wekw'ò ọ̀ eɔ̀lè xè hòt'ò eyaeli t'á sù daɔ̀za dii," yèhdi.

⁷ Zezi yets'ò hadi, "Nexè nekò nàhtla gà k'aat'ì awehè ha," yèhdi.

⁸ Hanikò eghò-dò ọ̀ gha k'àowo yets'ò hadi, "K'àowo, sekò naatla gha dọ lahoht'ì-le. Eki neyatù t'á xàyanèhtì nɔ̀dè secheekè k'aat'ì ade ha. ⁹ Sɔ̀ kò segħa k'àowo gòhì eyits'ò eghò-dò ọ̀ gɔ̀gha k'àowo ehì. Dọ ɔ̀lè 'Yèè nàatla,' wèehsɔ̀ nɔ̀dè ekò nàtla, eyits'ò k'achì ɔ̀lè 'Jò nàatla,' wèehsɔ̀ nɔ̀dè jò nàtla. Secheekè, 'Dii hanele,' wèehsɔ̀ nɔ̀dè hayehzì," yèhdi.

¹⁰ Zezi eyi k'àowo dàdù sù yìkw'ò ekò sù wegħa eniyyah dii. Dọ ọ̀ yek'èè k'edè sù ts'ò hadi, "Ehkw'ì anaxèehsɔ̀, Israel nèk'e dọ wɔ̀nì hanànhtso ghò eèkw'ò whìle. ¹¹ Hazò nèk'e gots'ò

dọ lọ, Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzọọ k'è goyagedè ha. Ekọ Abraham, Isaac eyits'ọ Jacob xè shègezhe ha. ¹² Hanìkò Nòhtsɪ wets'ọ dọ ts'ìlìlì sù togoòt'ò ts'ò xàgìdeezhì ha. Ekọ getse xè sù gìgha hoila ha,” Zezì gòhdi.

¹³ Zezì eghọọ-dọọ gha k'àowo ts'ò hadì, “Hot'eè nekò ts'ò naitle, hotù negha ehkw'ì-ahodù k'èè agode ha,” yèhdi. Eyi t'à eyi sadzeè et'ìi wecheekeè wegħa k'aat'ìi agòjà.

Zezì dọ lọ k'aat'ìi agòjà

¹⁴ Zezì, Peter wekò goyaèhtla ekò Peter wets'èkeè wemọ edì-elì t'à daèhte k'e whetì yaazì. ¹⁵ Zezì yilà daachì t'à k'aat'ìi ajà. Ekòet'ìi eyi ts'èko nùtla gà weghọ shèts'ezhee yegħadì.

¹⁶ Eyi xèhts'ò dọ lọ ìnhìlì gits'ò-èlìlì sù Zezì ts'ò gogeèwa. Edeyatù t'à ìnhìlì xàgodeèzhì eyits'ọ dọ-eyaelì hazọọ k'aat'ìi agòjà. ¹⁷ Eyi hagòjàa sù nakwenàozọọ Isaiah yegħọ gojde ilè sù wek'èè agòjà:

“Gotàdaà goghọ yìhchì eyits'ọ wet'à gogħa hoilaa sù edek'e ayìlìlì,” dek'eèht'è.

Dọ nàke Zezì xè agedè ha gùwọ

¹⁸ Zezì dọ lọ wemọọ elèwhede goazì ekò edecheekeè gots'ò hadì, “Ìnòọ nats'ìzè,” gòhdi. ¹⁹ Nòhtsɪ-yatù-k'èdì-dọọ ilè yets'èhtla, hadì, “K'àowo, edìlì anet'ìlì sù nexè ahde ha de-hwhọ,” yèhdi.

²⁰ Zezì yets'ò hadì, “Nọgèe gızọ gòhìlì eyits'ọ chọ sù gıt'oh gòhìlì, hanìkò Dọ-wet'àazàa-deè edìlì kwìhızọ ha gòhìlì-le,” yèhdi.

²¹ K'achì wecheekeè ilè yets'ò hadì, “K'àowo, t'akwełòọ setà wekw'ọọ nèehtì gà welè,” yèhdi.

²² Hanìkò Zezì yets'ò hadì, “Dọ elàidèe lagùt'ee sù edets'ọ dọ elàidèe kw'ọọ nègule, hanìkò nì sù sek'èitla,” yèhdi.

Zezì nùhts'ì while ayìlìlì

²³ Eyi t'axọọ Zezì elà yìetla, wecheekeè gixè agejà. ²⁴ Họtsoa tì k'e gixè nùhts'ì nàtsoo dèts'ì t'à taatìlì elà yì at'ì. Hanìkò Zezì dètì ilè. ²⁵ Wecheekeè ts'ìgìhwho, hagùhdi, “Gots'ò K'àowo, edaxàgojle! Tì t'à elàats'ede ha nìkw'o,” gùhdi.

²⁶ Zezì gots'ò hadì, “Naxìnì nàtso-le. Dànìghọ sù dahìlì nọọ?” gòhdi. Elà yì nàwo xè nùhts'ì eyits'ọ taatìlì while aahde gòhdi t'à, ts'èwhìlì hòzọọ agòjà.

²⁷ Zezì wecheekeè gìgha enìyah t'à elèts'ò hagedì, “Dù amì ne? Nùhts'ì eyits'ọ taatìlì kò gik'ìt'e,” gedì.

Dọ nàke ìnhìlì gits'ò-èlìlì sù k'aat'ìi agejà

²⁸ Zezì ìnòọ Gadarene gùnek'e tàwheze ekò, dọkw'ọọ whelaa gots'ọ dọ nàke gits'ò leèhtla, ilah ìnhìlì gits'ò-èlì. Sù gits'àhoejì t'à dọ wùzìlì ekọ aget'ì-le. ²⁹ Hòt'ò gezeh xè hagedì, “Nòhtsɪ Weza,

ayìha gok'alaawo? Gogha nèhòkw'1 kwe gogha hoilà hoìhtsì-le, neghònàdats'eeti," gedi.

³⁰ Eyi ts'ò gòwà-lea gogòò lò shègezhe lè. ³¹ Inìhì Zezi ghònàdageeti, "Xàgòdùzhi ha nìdè gogòò yì ts'ò agoìle," gedi.

³² "Naahdè!" Zezi gòhdi t'à, dọ yì gots'ò xàgùde gà gogòò yì gùde. Gogòò hazòò shìh danùchàa gots'ò izhùì hodàgòò'za ts'ò tì yì lègeèhza t'à eìàgùdè. ³³ Dọ gogòò k'ègedi sù natùmogeèhde. Gìxè dàgòjàa sù kòta yàgòlaa hazòò dọ ts'ò hagedi, eyits'ò dọ mihì gits'ò-èlì lèe sù gìxè dàgòjàa ghò dọ xè gogedo. ³⁴ Eyi kòta gots'ò dọ hazòò Zezi ts'ò geède. Zezi giazì ekò "Gonèè ts'òò naitlè," giuhdi gìghònàdageeti.

9

Dọ wekw'òò eìàdèe sù k'aat'ù ajà

¹ Zezi elà yietla gà edecheekeè xè inòò nawheze, edekòta niagùze. ² Dọ mòhdaa dọ wekw'òò eìàdèe tè k'e whetù Zezi ts'ò geèhchì. Zezi dọ gni nàtsoo gok'èezò t'à dọ eyaelù ts'ò hadi, "Àgìà, nehòhì neghò nahoazha t'à nìnà welè," yèhdi.

³ Hadi t'à Nòhtsì-yatù-k'ègedi-dọò mòhdaa hagùwò, "Dù dọ sù Nòhtsì k'èch'a gode!" gùwò.

⁴ Zezi dànì nàngedèe sù gok'èezò t'à hagòhdi, "Dànìghò naxìdzeè yì nàowòhù t'à nànahdè? ⁵ Dọ wekw'òò eìàdèe sù dàwets'edi nìdè denahk'e dezhi-le: 'Nehòhì neghò nahoazha,' hanì-le-ìdè 'Nùtla gà k'eitlò.' ⁶ Dù nèk'e Dọ-wet'aaazàa-deè dọ hòhù ghò nahoele ha weghàhòt'òò sù, wek'èahsòò anaxehle ha," gòhdi t'axòò dọ wekw'òò eìàdèe sù ts'ò hadi, "Nùtla, netè nùtla gà nekò ts'ò naitlè," yèhdi. ⁷ Eyi t'à eyi dọ nùtla gà edekò ts'ò naèhtla. ⁸ Dọ hazòò eyi hagòjà giazì ekò sù gìgha eniyyah dii, eyit'a Nòhtsì ghàsògeedi, hagedi, "Dù dọ Nòhtsì dahxà eghàlaedaà at'ì sòm," gedi.

Matthew Zezi k'èè èhtla

⁹ Zezi ekò gots'òò naèhtla t'axòò, sòòmba-nàhtsì-dọò Matthew wiyeh ladà k'e eghàlaeda yazi. Zezi "Sek'èitla!" yèhdi. Eyi t'à Matthew nùtla gà Zezi k'èè èhtla.

¹⁰ Eyi t'axòò Zezi Matthew wekò shètì ekò sòòmba-nàhtsì-dọò gùhù eyits'ò hòhù-hogehtsì-dọò lò Zezi eyits'ò wecheekeè xè shègiazhe. ¹¹ Pharisee gùhù sù gogiazì ekò Zezi wecheekeè ts'ò hagedi, "Dànìghò naxits'ò k'àowo sòòmba-nàhtsì-dọò eyits'ò hòhù-hogehtsì-dọò xè shètì?" gògedi.

¹² Zezi iikw'o t'à gots'ò hadi, "Dọ hotù geedaa sù nàedi-k'èezòò gìgha wet'aaazà nùle, dọ eyagùhù sù zò nàedi-k'èezòò gùwò hót'e. ¹³ Hanìkò dù hanì dek'èèht'l'è: 'Sets'ò t'asì k'eahk'ò nahk'e dọ ts'ò naxìdzeè eteèzì ha dehwhò,' ayì awèts'edu sù wedaàniahdè. Dọ ehkw'1 geedaa sù gikayahtì gha

jọ ts'ò ahjà nùile, hanìkò hoḥḥ-hogehtsḥ-dòò gıgha ahjà họt'e," gòhdi.

Edets'egọ ghọ Zezi dageehke

¹⁴ Eyı t'axọọ John-Baptist wecheekeè Zezi gà nègḡide, gıts'ò hadı, "Goxı eyıts'ọ Pharisee gḡḡḡ sı edets'egọ, hanìkò dànighọ necheekeè edegegọ-le?" gıhdi.

¹⁵ Zezi gots'ò hadı, "K'ọadzàa ḡàà goxè wheda et'ıı, dọ gıghọ nıdee sı edegegọ ha nı? Ịle ne, hanìkò ḡè dzẹẹ k'ọadzàa gıghọ wıichı ha họt'e, eyı dzẹẹ k'e nıdè edegegọ ha.

¹⁶ "Dọ wıızı goht'ọ zọą k'e zeht'ıgòò nètèyeèlı nùile. Hayıılà nıdè zeht'ıgòò eleechı t'à wemọọ tàedlā ha. Hajà nıdè, goht'ọ zọą denahk'e wetàedlā ha. ¹⁷ Eyıts'ọ dọ wıızı jıetı wegòò hoèḡḡ sı jıetıwò wezọą yı yeht'ı nùile. Hayıılà nıdè wewòzọą wenıtsqedlā xè jıetı xàet'ı ha, eyıts'ọ jıetıwò wezọą sı wedıhoè ha. Hanı ha nùile, jıetı wegòò hoèḡḡ sı jıetıwò wegòò yı yeht'ı ha họt'e, hanı-ıdè ḡah nezı wek'èhodı ha," Zezi hadı goxe godo.

T'eekea elaiwoo eyıts'ọ ts'èko eyaelı

¹⁸ Zezi ḡàà goxè godo ekò, k'àowo ḡè yegà nııtla gà yets'ò nàgòıhgè, hayèhdi, "Setı dııhk'ọą elaiwo. Hanìkò sexè sekọ nàwheetla xè nıla wek'e anelā nıdè naidā ha," yèhdi. ¹⁹ Eyıt'ā Zezi nııtla gà eyı dọ k'èè naèhtla; wecheekeè sı gık'èède.

²⁰ Ekııyeè k'e ts'èko ḡè Zezi chıht'a nııtla xè yezeè welọ daachı. Eyı ts'èko hoòno-daats'ò-nàke xo gots'ọ edoò wezọ-at'ı t'à eyaelı. ²¹ Ts'èko hanıwọ, "Wezeè zọ kò daehchı nıdè k'aat'ıı ahde ha," hanıwọ.

²² Zezi yets'ò ets'aèhtla, yaı t'à hayèhdi, "Ts'èko, nedzeè t'à nınà welè. Ngha ehkw'ı-ahodı t'à k'aat'ıı anejā," yèhdi. Eyı ts'èko ekòet'ıı k'aat'ıı ajā.

²³ Zezi k'àowo wekọ goyaèhtla ekò dọ ıọ xè nàdahoowo eyıts'ọ dọ mọhdaa dechıshı geehdi, goaı. ²⁴ Zezi gots'ò hadı, "Naahde. T'eekea elaiwo nùile, ekıı whetı họt'e," gòhdi t'à dọ gıghaedlò. ²⁵ Dọ hazọọ xàgeèdeè agogıılà t'axọọ, Zezi edıı t'eekea whetı sı ekọ goyaèhtla. T'eekea wıla nıichı-t'ıı t'eekea nııtla. ²⁶ Eyı nèk'e hazọọ eyı wegodıı ajā.

Dọ wedaà goilee nàke eyıts'ọ dọ gode-le k'aat'ıı agejā

²⁷ Zezi eyı gots'ọ naèhtla ekò dọ nàke gıdāà goilee gık'èè leèhtla, nagıızeh xè Zezi ts'ò hagedı, "K'àowocho David Weza, etegòıhzı!" gedı nagıızeh.

²⁸ Zezi kọ ḡè goyaèhtla ekò dọ gıdāà goilee gıgà nètegeètla t'à dagoehke, "K'aat'ıı anaxehke gha naxıgha ehkw'ı-ahodı nı?" gòhdi. "K'àowo, hẹzẹ," gedı.

²⁹ Eyit'à godaà k'e whehdi xè hagòhdi, "Naxìgha ehkw'i-ahodi k'èè naxìxè agode," Zezi gòhdi. ³⁰ Ekòet'ù gidaà gòhù anagejà. Zezi yatì nàtsoo t'à hagòhdi, "Dù hagòjà sù dọ wjzì yek'èizà sòò," gòhdi. ³¹ Hanikò eyi nèk'e dọ hazòò ts'ò hagedi.

³² Eyì dọ nàke Zezi ts'òò nàlegeèhtla t'axòò dọ ìnhù wets'ò-èlì t'à gode-le sù Zezi gà nègeèchì. ³³ Zezi ìnhù xàdeèzhì t'axòò, eyi dọ gode-le plèe sù godeè ajà. Dọ hazòò gìgha eniyah dii t'à hagedi, "Israel nèk'e du hagòjà ts'a'zì while," gedi.

³⁴ Hanikò Pharisee gùlù sù hagedi, "Ìnhù gha k'àowo dahxà ìnhù xàdeezhì at'ì," gedi.

Eghàlageedaa-dọò lọ-le

³⁵ Zezi eyi nèk'e kòta hazòò gota k'eetlò. Elègehdeè-kò goyi dọ hoghàehtò. Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò wegodi nezi t'à dọ ts'ò gode, eyits'ò tàda hazòò t'à dọ eyagùlù sù k'aat'ì anagòòlà. ³⁶ Dọ lọ elèwhede goghàeda ekò dọ ts'ò wedzeè eteèzì. Dọ gixè hoila xè sahzòà dọ gok'èdì while lagùt'e. ³⁷ Eyit'à Zezi edecheekeè ts'ò hadi, "Dèè k'e t'asì diidì lọ dii hanikò dọ nàyehtsì ha lọ-le. ³⁸ Eyit'à t'asì dehshee nàgehtsì ts'ò k'àowo sù weahkè, hani-ìdè t'asì dehshee nàgehtsì dọò gots'ò ayele ha," gòhdi.

10

Zezi edecheekeè kòta gòhà?

¹ Zezi edecheekeèdeè hònò-daats'ò-nàke gokayahtì t'à, làà nègùde. Ìnhù dọ yì gots'ò xàdegeezhì ha eyits'ò dọ k'aat'ì agele ha goghàhòzò.

² Zezi wecheekeèdeè dù hagiye: Simon (Peter wiyeh) eyits'ò wechì Andrew, Zebedeè weza James, eyits'ò wechì John, ³ Philip, Bartholomew, Thomas, sòmba-nàhtsì-dọ Matthew, Alphaeus weza James, Thadiyus, ⁴ Simon ("dọ edenèè ghòneètòò" wiyeh), eyits'ò Zhudàà-Isariyot, ededì Zezi k'aodèè got'ì aàyìhtì họt'e.

⁵ Eyì wecheekeè hònò-daà-nàke sù Zezi dọ ta ts'ò goihà, hagòhdi, "Eyì-le dọ xàzaa ts'ò aahde-le, eyits'ò Samaria got'ì gikòta ts'ò aahde-le. ⁶ Israel got'ì gita sahzòà dıkòède lagùt'ee sù ts'ò aahde. ⁷ Kòta yàgòlaa ts'ò aahde, dọ ts'ò haahdi, 'Nòhtsì Wenàowoò k'èè nèhòkw'ì ha ts'ò nìwà-le agòjà,' giahdi. ⁸ Dọ eyagùlù sù k'aat'ì agiahle, dọ elajidè sù naidà agiahle, dọ gikwò tàda t'à eyagùlù sù k'aat'ì agiahle, eyits'ò ìnhù xàahà. T'asì k'èxa-le hani naxìghàhòt'ò t'à, t'asì k'èxa-le wet'à dọ ts'ò aahdi. ⁹ Sòmbawò edexè k'eahle-le. ¹⁰ Tehmì k'eahlì-le, zeh ladù eyits'ò ke ladù k'eahle-le, tèn sù k'eahlì-le; dọ eghàlaedaa sù wets'àzeedi họt'e.

11 “Kòta nìahde n̄dè dọ wedzeè nez̄ s̄i hak'eaht'j̄; naahdè gots'ò wekò aah't'e. 12 Eȳ kò goyaahdè n̄dè, ‘Naxìxè ts'èwh̄j̄ welè,’ dọ hagīahdi. 13 Eȳ kò gots'ò dọ naxiyat̄i ḡihchì n̄dè, naxìxè ts'èwh̄j̄ hòz̄q̄q̄ s̄i ḡits'ò awede. Ekò hanì-le-ìdè, naxìxè ts'èwh̄j̄ hòz̄q̄q̄ s̄i naxits'ò anade ha. 14 Dọ naxiḡiw̄q̄-le xè naxigeèhk̄w'ò-le n̄dè, naahdè kwe ḡikòta gots'ò eht'è naxikè-t'ì'a while aahle (hanì-ìdè weghàà ek̄q̄-le eghàlageeda ḡik'e nìdahoahz̄à ḡik'èez̄q̄q̄ ageahle ha). 15 Ehkw'ì anaxèehs̄j̄, gosin̄iyaet̄i dzēè k'e n̄dè eȳ kòta gots'ò dọ daḡw̄za ha. Kòta Sodom eyits'ò kòta Gomorah dọ n̄dè j̄lèè s̄i nahk'e daḡw̄za ha. 16 Sahz̄òḡ d̄iga n̄i k'eza lanì dọ ta ts'ò naxeeh̄z̄à t'à edexoahdi. Eyit'à dọ gita goahs̄q̄ k'ehoahz̄a xè ek̄q̄-le eghàlaahda-le.

17 “Dọ naxits'ò x̄aniḡw̄zaa s̄i ḡixoahdi. N̄ayaet̄i-kò ts'ò anaxegele ha eyits'ò elègehdeè-kò goȳi naxik'egeehk̄wa ha. 18 S̄i sets'ihz̄ò k'àowocho eyits'ò dèè-ts'ò-k'àowo ḡinadaḡ naxisin̄iyaet̄i anaxegele ha. Hanikò segh̄o ḡits'ò goahde ha eyits'ò dọ eȳi-le x̄àzaa s̄i ḡits'ò goahde ha. 19 Danaxeḡiach̄i ḡà naxigh̄o n̄ayaet̄i n̄dè, dànì edek'edaahdi ha eyits'ò aȳi dàahdi ha s̄i wegh̄o n̄anìahdè-le. Ek̄iyèè k'e n̄dè aȳi dàahdi ha s̄i wek'èahs̄q̄ ha h̄ot'e. 20 X̄àè naxiyat̄i t'à goahde ha n̄iile; N̄òhts̄i-Naxit̄a wets'ò j̄ni Degai naxiw̄à t'à gode ha.

21 “Ek̄iyèè k'e n̄dè elèchi-t'ìi k'aodèè t'ì'aalèḡih̄tè ha, eyits'ò got̄a ḡw̄j̄ s̄i edeza hagole ha. Chekoa edèot'ì s̄i k'aodèè t'ì'aaḡoḡiile xè el̄aaḡogh̄deè agogele ha. 22 S̄i sets'ihz̄ò dọ haz̄òḡ naxidzaḡihwh̄o ha, hanikò am̄i n̄oḡde dzēè ts'ò N̄òhts̄i ts'ò w̄nì n̄àtsòḡ adìhwh̄oḡ s̄i edax̄àeda ha. 23 Kòta j̄lèè dọ danaxeḡih̄za n̄dè kòta eȳi-le ts'ò kw̄jahdè. Ehkw'ì anaxèehs̄j̄, Israel nèk'e kòta haz̄òḡ ts'ò kw̄jahdè kwe, Dọ-wet'àaz̄àa-deè n̄iit̄a ha h̄ot'e.

24 “Dọ hogh̄àweèt̄q̄q̄ s̄i hogh̄àyeht̄q̄q̄-d̄òḡ nahk'e el̄i n̄iile, eyits'ò k'àowo wecheekèè s̄i edets'ò k'àowo nahk'e el̄i n̄iile. 25 Dọ hogh̄àweèt̄q̄q̄ s̄i hogh̄àyeht̄q̄q̄-d̄òḡ xèht'eè ade ha h̄ot'e, eyits'ò k'àowo wecheekèè edets'ò k'àowo xèht'eè ade ha h̄ot'e. Edek̄o gha k'àowo el̄j̄ s̄i ‘weh̄j̄’ ḡiuh̄di n̄dè wekò dọ n̄adèè s̄i denahk'e ḡik'adaadè ha h̄ot'e!

26 “Dọ ḡits'àahj̄-le. T'as̄i haz̄òḡ wègaat'ì-le s̄i wègaat'ìj̄ adle ha, eyits'ò t'as̄i dez̄j̄ whelaa s̄i wek'èhoedz̄òḡ adle ha h̄ot'e. 27 Togoòt'òḡ t'as̄i naxits'ò haehs̄j̄ s̄i dzē n̄dè wegh̄o goahde ha. Naxidzīihkw'òḡ ȳi j̄h̄j̄a gots'ede n̄dè dahmò ka gots'ò dọ haz̄òḡ ts'ò hòt'ò haahdi. 28 Dọ naxiz̄h̄j̄ el̄aaḡehwh̄i kò naxid̄aaz̄h̄j̄ el̄aaḡehwh̄i ha dīi s̄i ḡits'àahj̄-le. Ekò am̄i god̄aaz̄h̄j̄ eyits'ò gozh̄j̄ weh̄k̄ò ts'ò ayele ha dīi-le s̄i eȳi wets'àahj̄. 29 Ch̄j̄à n̄àkè s̄i j̄lèè sats̄òḡ z̄o el̄i h̄ot'e, hanikò N̄òhts̄i naxit̄a w̄nì k'èè len̄q̄s̄i ch̄j̄à j̄lèè kò dèè k'e n̄àkw'ì ha n̄iile.

³⁰ Naxikwìghà hazqò kò Nòhtsɪ yuhtà hq̄t'e. ³¹ Eyit' à dahjɪ-le, chɪà lq̄ nahk'e aahlɪ hq̄t'e.

³² “Amì dɔ nadaɖà sek'èezɔ hadɪ sɪ Setà yak'e whedaa sɪ wenadaɖà eyi dɔ wek'èehsɔ dehsɪ ha. ³³ Hanikò amì dɔ nadaɖà sek'èezɔ-le hadɪ sɪ, sɪ sɪ Setà yak'e whedaa sɪ wenadaɖà eyi dɔ wek'èehsɔ-le dehsɪ ha.

³⁴ “Dɪ nèk'e ts'èwhɪ agohlɛ gha jɔ ts'ò ahjà dahwhɔ-le. Ts'èwhɪ hòzɔ gha jɔ ahjà nùle; dɔ ɛlɛk'èch'a geeda gha jɔ ts'ò ahjà hq̄t'e.

³⁵ *Dɔzhɪ edetà k'èch'a eda ha, ts'èko edemɔ k'èch'a eda ha, eyits'ɔ ts'èko edetsɪ k'èch'a eda ha.* ³⁶ *Dɔ xàè wekò gots'ɔ wèot'ɪ et'ù gɪts'ò xànyɪa ha.*

³⁷ “Amì edetà eyits'ɔ edemɔ senahk'e goghɔneètɔɔ sɪ, secheekeè ɛɪ ha dɪ. Eyits'ɔ amì edeza eyits'ɔ edetɪ senahk'e goghɔneètɔɔ sɪ secheekeè ɛɪ ha dɪ. ³⁸ Eyits'ɔ amì edechɪet'aà sek'èè nayatɪ-le sɪ secheekeè ɛɪ ha dɪ. ³⁹ Amì edɪnɪ k'èè eda ha nɪwɔɔ sɪ wedihòlɛ ha. Ekò amì sets'ihzò edɪnɪ k'èè eda ha nɪwɔ-le sɪ eda ha.

⁴⁰ “Dɔ naxɪgɪwɔɔ sɪ sɪ segɪwɔ hq̄t'e eyits'ɔ dɔ segɪwɔɔ sɪ amì sɪhʒàa sɪ gɪwɔ hq̄t'e. ⁴¹ Nakwenàozɔɔ Nòhtsɪ yatɪ k'èzaa ɛɪ dɔ gɪk'èezɔ t'à weyatɪ gɪhchɪ nɪdè, nakwenàozɔɔ t'àsɪ nezɪ gɪghòt'à ha sɪ ededɪ sɪ gɪghòt'à ha hq̄t'e. Dɔ ehkw'ɪ edaa ɛɪ dɔ gɪk'èezɔ t'à weyatɪ gɪhchɪ nɪdè dɔ ehkw'ɪ edaa t'àsɪ nezɪ gɪghòt'à ha sɪ ededɪ sɪ gɪghòt'à ha hq̄t'e. ⁴² Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, dɪ secheekeè sexè aget'ɪ sɪ dɔ gha dek'aʒɪ gɪɪ kò, secheekeè aget'ɪ gok'ègeezɔ t'à, dɔ tɪ whek'òo zɔ goghàɪdɪ nɪdè wek'èxa t'àsɪ nezɪ weghòt'à ha hq̄t'e,” Zezì edecheekeè gòhɪ.

11

Zezì eyits'ɔ John-Baptist

¹ Zezì edecheekeè hònɔ-daà-nàke hanì hoghàgoèhtɔ t'axɔɔ Galilee nèk'e kòta yàgòlaa ts'ò ajà, ekɔ dɔ hoghàgoèhtɔ xè godɪ nezɪ t'à dɔ ts'ò gode.

² John-Baptist wedaàtɔ ekò, Zezì ayɪ dàhʒɪ yeghɔ ùkw'o ekò edecheekeè yets'ò goèhʒà, hadɪ, ³ “Dɪ hanì daweahke: Dɔ jhè jɔ nùtɪa ha jìlè sɪ asɪ eyi anet'e? Eyɪ anet'e-le nɪdè asɪ dɔ eyɪ-le danats'èèhʒɪ ha, hawèahɪ,” gòhɪ.

⁴ Zezì gots'ò hadɪ, “John-Baptist ts'ò anaahde. Ayɪ aahʒɪ eyits'ɔ ayɪ aahkw'oo sɪ hazqò wets'ò haahɪ: ⁵ Dɔ gɪdaà goilee sɪ k'egèet'ɪ, k'egedè-le sɪ k'egedè, gɪkwò tàda t'à eyagɪɪ sɪ k'aat'ù agejà, gɪzɪ goilee sɪ egeèhkw'ò agejà, ɛlɛagɪdè sɪ nagìdà eyits'ɔ dɔ-teèt'ɪ sɪ godɪ nezɪ egɪkw'o. ⁶ Amì wek'èch'a aht'ɪ-le sɪ wexè sìghà hq̄t'e,” Zezì gòhɪ.

⁷ John-Baptist wecheekeè nageèhde ekò Zezì John-Baptist ghɔ dɔ hazqò ts'ò hadɪ, “Ekɪ-ka nèk'e ayɪ ghàahda ha ekɔ

k'eahdè? T'oh k'eweehts'i ghàahda ha nì aaht'ì? ⁸ Hanì-le-ìdè ayì ghàahda ha ekọ k'eahdè? Dọ nezù nàht'ì ghàahda ha nì aaht'ì? Ìle, dọ goht'ọ dèti sù t'à-aget'ù sù k'àowocho wekọ nàgedè họt'e. ⁹ Ekọ ayì ghàahda ha aaht'ì ìlè? Nakwenàozọọ? Hẹzẹ, nakwenàozọọ nahk'e elù sù weahzì họt'e. ¹⁰ Eyì dọ weghọ dù hanì dek'eèht'è:

'Nenakweè dọ ìlè seyati k'era ha. Nenakweè negha ts'atà nihòzà ha.'

¹¹ Ekw'ì anaxèehsì, dọ hazọọ gìgòhù sù John-Baptist wenahk'e gòhù-le. Hanìkò Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ geèhk'ee gita dọ dek'aazì elù sù John-Baptist nahk'e elì họt'e.

¹² John-Baptist dọ k'ètaidzọ gots'ọ dù dzeè gots'ọ dọ Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ k'èch'a aget'ì xè gits'ọ k'àhopedè ha gùwọ.

¹³ John-Baptist dọ ts'ọ gode gots'ọ, nakwenàozọọ gùhht'è, eyits'ọ Moses wenùht'è, Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ ghọ nadaà gogùde ìlè. ¹⁴ Eyì naxìgha ehkw'ì-ahodi nùdè ededì sù Elijah jọ nùtla ha ts'edi ìlè sù eyì lanì họt'e. ¹⁵ Naxìdzìhk'w'ọọ gòhù nùdè hotù nezù aàhk'w'ọ.

¹⁶ "Dù dọ xàgèzàa sù ayì xègùht'e ts'edi lì? Chekoa tlibàa geèhk'ee lagùt'e. Elets'ọ hagedù yagìzeh,

¹⁷ 'Naxìgha shì ts'eehdì, hanìkò dagoahwho nùle. Naxìgha ts'ọòts'ùwọ-zhù t'à ts'ejì, hanìkò aahtse nùle,' gedi.

¹⁸ John-Baptist nùtla ekò, edegọ t'à shètì-le xè yedọ-le, hanìkò dù hagedì, 'Ìnìhù wets'ò-èlì,' gedi. ¹⁹ Dọ-wet'áazàa-deè nùtla ekò shètì xè yedọ, eyit'à dù hagedì, 'Bò gha edi-le xè yedọ ghaewì. Sọmba-nàhtsì-dọ eyits'ọ hoù-hogehtsì-dọ edeàgìà gòt'ì,' gedi. Wet'à gots'ùzọọ sù wek'èè ts'eeda nùdè hozì gok'e wègaat'ì ha họt'e," Zezì gòhdi.

Dọ edek'egùlì-le sù gixè hoìla ha

²⁰ Zezì hadì t'axọọ kọta dezọọ enìyah hòèhtsù sù ekọ gots'ọ dọ, edek'egùlì-le t'à ekọ-le eghàlagùdà gòhdi, goghọ gode.

²¹ Zezì hadì, "Kọta Korazìn, naxìgha hoìla nechà ha! Kọta Bethsaida, naxìgha hoìla nechà ha! Naxìkọta enìyah eghàlahdàa sù kọta Tyre got'ù eyits'ọ Sidon got'ù gixè hanàhòwo nùdè whaà edek'egùlì ha ìlè, dọhshọọ goht'ọ t'à-aget'ì xè lèbè ta geèhk'w'e ha ìlè. ²² Ekw'ì anaxèehsì, gosìniyaeti dzeè k'e nùdè Tyre got'ù eyits'ọ Sidon got'ù naxìk'aazì gìgha hoìla ha họt'e.

²³ Ekò Capernaum got'ù, asù ìdòo yak'e ts'ọ danaxiitè ha? Ìle, ìzhù wehùkò ts'ọ anaxedle ha. Enìyah naxìdàà hòwhihtsù sù Sodom got'ù gìnadaà hanàhòwo nùdè dù dzeè ts'ọ gìkọta gòzọ ha ìlè. ²⁴ Ekw'ì anaxèehsì, gosìniyaeti dzeè k'e nùdè Sodom got'ù naxìk'aazì gìgha hoìla ha họt'e," Zezì gòhdi.

Zezì goxè ts'èwhù hòzọọ ayehtì

²⁵ Ekìnyèè k'e Zezi hadi, "Setà, neghàsqehdi, yak'e eyits'q du nèk'e ts'ò K'àowo anet'e. Dọ goguzqọ xè hoghàgèètqọ sù eyi hazqọ gich'à dezi whezọ anelà, hanikò chekoa nechà-lea sù gik'èezqọ anelà. ²⁶ Hẹzẹ, Setà, hani negha sìghà t'à anelà.

²⁷ "Setà t'asì hazqọ setl'aà whelaà ayilà. Dọ wuzi Nòhtsi Weza k'èezq nùile; Nòhtsi-Gotà zọ yek'èezq. Dọ wuzi Nòhtsi-Gotà k'èezq nùile; Weza zọ yek'èezq họt'e. Eyits'q Weza amì gòihchi sù Nòhtsi-Gotà k'ègeezqọ agohzi.

²⁸ "Naxi hazqọ niahtsqọ xè naxiɣa dìi sù sets'ò aahde, naxixè ts'èwhi hòzqọ agohle ha. ²⁹ Senàowò edek'e aahle eyits'q hoghànaxiutq. Dọ ts'ò sedzeè nezì xè k'èeweèt'ì aht'e. Sek'èaht'e nùdè naxidzeè xè ts'èwhi hòzqọ ha. ³⁰ Senàowò sù nedà xè dezhi nùile," Zezi gòhdi.

12

Nòhtsi Dzeè gha k'àowo

¹ Ilaà Nòhtsi Dzeè k'e Zezi t'l'olà dehshee ni k'etlo. Wecheekeè degeèhdi t'à t'l'olà gihchi gà edilà t'à tàtsqgeèhdi xè gedè. ² Pharisee gijli sù gogiazì ekò Zezi ts'ò hagedi, "Gìghàda! Nòhtsi Dzeè k'e ayi wets'æt'qọ sù hagehzi," gedi.

³ Zezi gots'ò hadi, "K'àowocho David ededi eyits'q wecheekeè degeèhdi ekò ayi dàyilà sù wek'eyaahiti-le ni? ⁴ Nòhtsikò-gocho goyageède gà lèt'è degai goyi whezqọ sù gijà. Eyi hagejà sù ededi gigha wets'æt'q họt'e, yahtu zọ gigha wets'æt'q nùile. ⁵ Eyits'q yahtu ayi ghàlageedaa sù Moses wenhtl'è k'e wek'eyaahiti-le ni? Nòhtsi Dzeè k'e eghàlats'eeda ha-le dek'eèhtl'è, hanikò yahtu sù Nòhtsikò-gocho goyi eghàlageeda kò ekq-le hogehtsi nùile. ⁶ Ehw'ì anaxèhsi, Nòhtsikò-gocho nahk'e elì sù jọ wheda họt'e. ⁷ Du hani dek'eèhtl'è: 'Dọ ts'ò naxidzeè eteèzi ha dehwhq; sets'ò t'asì k'eahk'ò ha dehwhq-le.' Eyi yatì dàhodii-ahodii sù wek'èahsq nùdè du secheekeè ekq-le hogèhtsi-le sù gisinyaahtì ha-le ilè. ⁸ Dọ-wet'aaàaa-deè sù Nòhtsi Dzeè gha k'àowo elì họt'e," Zezi gòhdi (edeghq godeè-adi).

⁹ Eyi hagòhdi t'l'axqọ elègehdeè-kò goyaèhtla. ¹⁰ Dọ ilè wilà elèènutsoo eyi wheda. Pharisee gijli sù Zezi k'e nìdahogeezà ha gijwq t'à gits'ò hadi, "Gonàowò k'èè ha nùdè, asì Nòhtsi Dzeè k'e dọ k'aat'ì ats'ele ha dii-le?" giidi.

¹¹ Zezi gots'ò hadi, "Edahxq naxits'q sahzqà ilè Nòhtsi Dzeè k'e deè goyèkw'o nùdè xàweahchi ha-le ni? ¹² Dọ sahzqà nahk'e gijli họt'e! Eyi t'à Nòhtsi Dzeè k'e dọ ts'ò nezì eghàlats'eeda sù wets'æt'q nùile," gòhdi.

¹³ Eyi t'l'axqọ dọ wilà elèènutsoo sù ts'ò hadi, "Nìlà dàichi," yèhdi. Edilà dàichi ts'òet'ì wilà k'aat'ì anajà, wilà eyi-le

xèht'eè ajà. ¹⁴ Hanikò Pharisee gũlũ sù xàgèede, dànì Zezì elààgũhwhì ha sù dọ naàhtọ gĩghọ gode.

Nòhtsì Wecheekeèdeè

¹⁵ Pharisee dàgũwọọ sù Zezì gok'èezọ t'à ekọ ts'ọọ naèhtlã. Dọ lọ gik'èede eyits'ọ dọ-eyaelũ hazọọ k'aàt'iì agòòlà, ¹⁶ hanikò "Amì k'aàt'iì anaxjìlà sù ghọ goahde-le," gòhdì. ¹⁷ Eyi hagòjàa sù nakwenàọọọ Isaiah yeghọ gojde ìlèe sù wek'èè agòjà. Dũ hadì ìlè,

¹⁸ "Secheekeè wìhchì sù jọ nàwo. Ededì weghọneehtọ xè weghọ sọdehwhọ họt'e. Yedàyeh Nezu wets'ọ ahle ha eyits'ọ dọ hazọọ xàzàa dànì ehkw'ì geedaa ghọ hoghàgoehtọ ha. ¹⁹ Dọ xè nàdahoowo hohtsì ha-le, eyits'ọ kọta ezeh wets'ũkw'o ha-le. ²⁰ Hoehnè xè nàowo ehkw'u k'èè hòzọọ agole gots'ọ ts'ichì wexoezàa lanu sù nàyeezhì ha-le, eyits'ọ ek'aèk'ọ yaazea zọ dèk'ọọ sù nayeekwì ha-le. ²¹ Dọ hazọọ xàzàa ededì Edaxàgolee elũ sù gĩgha ehkw't-ahodi ha," Isaiah hadì, yeghọ gojde ìlè.

Zezì eyits'ọ wehũ gha k'àowo

²² Dọ ìnhũ wets'ọ-èlì t'à wedaà goilee xè gode-le sù Zezì gà nègũhtì. Zezì k'aàt'iì ayjìlà t'à gode xè k'eet'ì anajà. ²³ Dọ hazọọ gĩgha eniyyah t'à, hagedì, "Dũ k'àowocho David Weza at'ì sọnì," gedi.

²⁴ Hanikò Pharisee gũlũ sù egũkw'o t'à hagedì, "Ìnhũ gha k'àowo dahxà ìnhũ xàdeezhì at'ì," gedi.

²⁵ Hanikò dànì nàngedèe sù Zezì gok'èezọ t'à hagòhdì, "K'àowocho wenèk'e dọ elets'ọ xàngũzà nìdè k'àowo wenèè weghọ wedihòlè ha. Eyits'ọ kọta hanì-le-ìdè ìhèkọ goyì dọ elek'èch'a geeda nìdè dọ gixè hoila agode ha. ²⁶ Wehũ ìnhũ xàgodeezhì nìdè edek'èch'a at'ì họt'e. Hanì-ìdè wehũ k'àhowo-le ade ha. ²⁷ Ìnhũ gha k'àowo sets'adì t'à ìnhũ xàdeeshì nìdè naxicheekeè amì dahxà ìnhũ xàdegeezhì? Eyi t'à naxicheekeè naxisnìyagehtì ha họt'e. ²⁸ Ekò Nòhtsì wets'ọ Ìnì Degai dahxà ìnhũ xàdeeshì nìdè Nòhtsì Wenàowoò naxìni wehòhọ họt'e.

²⁹ "K'achì dũ hats'edi ghọ nàniahdè: dọ nàtsoo t'akwehọọ dawets'eèzà lenqosu wekọ enixàts'eezhì gà wets'ọ t'asì ts'eezì ha dìi. Dawets'eèzà t'axọọ nìdè zọ wekọ gots'ọ t'asì ts'eezì ha dìi-le.

³⁰ "Dọ sexè at'ì-le sù sek'èch'a at'ì họt'e eyits'ọ amì sexè dọ nàgehtsì-le sù sek'èch'a aget'ì họt'e. ³¹ Ehkw'ì anaxèehsì, hoũ hazọọ eyits'ọ Nòhtsì k'èch'a gots'edee sù dọ ghọ nahoezhe ha họt'e, hanikò Yedàyeh Nezu k'èch'a gogede nìdè gĩghọ nahoezhe ha-le. ³² Eyits'ọ Dọ-wet'àazàa-deè k'èch'a gogede nìdè eyi gĩghọ nahoezhe ha, hanikò dọ Yedàyeh Nezu k'èch'a gogede nìdè gĩghọ nahoezhe ha-le. Dũ gĩghọ nahoezhe ha-le eyits'ọ jdaà sì gĩghọ nahoezhe ha-le.

33 “Ts’i nezi nɔdè wek’e jìecho nezi dehshe, ekò ts’i nezi-le nɔdè wek’e jìecho nezi-le dehshe. Ts’i wejìecho ghàà ts’i wek’èhoedzò hɔt’e. 34 Naxi sɔi wehɔi weza laaht’e! Hoɔi-hoahtsɔ-dòò aaht’e t’à t’asɔi nezi ghò goahde ha dɔi. Dò gidzèè yɔi ayɔi whelaa weghàà gogede hɔt’e. 35 Dò nezi sɔi t’asɔi nezi ededzèè yɔi whehɔa t’à nezi k’ehozà. Hanikò hoɔi-hoahtsɔ-dòò sɔi nàowohɔi ededzèè yɔi whehɔa t’à ekò-le eghàlaeda. 36 Ehw’i anaxèehsɔ, gosɔniyaeti dzeè k’e nɔdè dò hazòò yatits’i t’à gogide jìèè sɔi wek’èxa gɔsɔniyaeti ha. 37 Naxiyati ghàà naxɔsɔniyaeti ha. Yati nezi t’à goahde nɔdè wek’èxa t’asanaxedle ha-le, ekò yati nezi-le t’à goahde nɔdè wek’èxa hoila anaxedle ha,” Zezi gòhdi.

K’aodèè gɔlɔi sɔi eniyah deè geekè

38 Pharisee gɔlɔi mòhdaa eyits’ò Nòhtsɔ-yati-k’ègedi-dòò mòhdaa Zezi ts’ò hagedi, “K’òowo, godaà eniyah hohtsɔi,” gɔhdi.

39 Zezi gots’ò hadi, “Dò Nòhtsɔ k’èagɔt’e-le xè hoɔi-nàowoò k’èè geedaa sɔi eniyah deè geekè, hanikò hanɔ wɔzi gezi hale. Nòhtsɔ dànì nakwenàozòò Jonah xè eniyah eghàlagɔda sɔi eyi zò gezi ha. 40 Tai dzeè eyits’ò tai toò ts’ò Jonah hwecho bò yɔda. Eyɔ xèht’eè Dò-wet’aaazàa-deè tai dzeè eyits’ò tai toò ts’ò deè goyi wheda ha. 41 Dò hazòò gɔsɔniyaeti nɔdè, Nineveh got’i dɔi dò xè nàgèehza ha, ‘Dɔi dò ekò-le eghàlagɔda,’ gedi ha. Nakwenàozòò Jonah Nineveh got’i ts’ò gogide ekò edek’egɔlɔi xè gɔni eladi ajà jìè. Hanikò dɔi, Jonah nahk’e elɔi sɔi jò wheda hɔt’e. 42 Dò hazòò gɔsɔniyaeti nɔdè, sazi nèk’e gots’ò ts’èko-k’òowo dɔi dò gota nàwo ha, ‘Dɔi dò ekò-le eghàlagɔda,’ hadi ha. Niwàa nèk’e gots’ò at’i kò k’òowochò Solomon wenàowoò gòzòò yeèhw’ò ha niwò t’à yets’èehtɔa jìè. Hanikò dɔi Solomon nahk’e elɔi sɔi jò wheda hɔt’e.

43 “Inihɔi dò yɔi gots’ò xàetɔa nɔdè ekɔi-ka nèk’e hazòò wek’èhoowo. Edɔi nahoezi ha gòzòò sɔi hanɔwò, hanikò yegòhza-le. 44 Eyit’à hadi, ‘Edɔi gots’ò xàehtɔaa sɔi ekò anahde ha,’ hadi. Dò yɔi nòotɔa nɔdè, t’asɔi hazòò nezi whela yezi ha. 45 Eyit’à k’achɔ xàehtɔa. Inihɔi lòhdi yenhk’e sɔi gɔi sɔi edexè goyagòèwa gà, dò yɔi nàgedè. Nòode ts’ò eyi dò t’akwe nahk’e dezòò wexè gots’eèdɔi agòjà. Dɔi dò xàgèèza sɔi hanɔ gɔxè hòzò ha hɔt’e,” Zezi gòhdi.

Zezi wemò eyits’ò wechike

46 Zezi jìaa dò xè godo ekò, wemò eyits’ò wechike gɔts’ò gode ha gɔwò t’à, mòht’a nàgèehza. 47 Dò jìè Zezi ts’ò hadi, “Nemò eyits’ò nechɔ mòht’a nàgèehza; nets’ò gogede ha gɔwò,” yèhdi.

48 Zezi yets’ò hadi, “Amɔi semò ne? Amɔi sechɔ agɔt’e?”
49 Edecheekè ts’ò dakw’iekwɔ xè hadi, “Dɔi sɔi semò eyits’ò

sechi agüt'e. ⁵⁰ Amì Setà yak'e whedaa k'èagüt'ee sù sechi, sedè eyits'ò semò agüt'e," Zezi yèhdi.

13

Wet'à t'asì dehshee godù

¹ Eyì dzeè k'e Zezi eyì kò gots'ò nàehtla gà tabàa wheda. ² Sù dọ lọ Zezi ts'ò elègehde t'à Zezi elà yietla gà dọ ts'ò gode. Dọ hazòò tabàa nàgeèhza xè geèhk'w'ò. ³ Zezi godù lọ t'à goxè godo, hadì, "Dọ ìlè wet'à t'asì dehshee dèè k'e nèyila. ⁴ Wet'à t'asì dehshee dèè k'e ts'ò yeehdè ekò mōhdaa tìlì k'e nàit'ì t'à chọ gura. ⁵ Mōhdaa kwe ta nàit'ì. Ekò eht'è lọ-le t'à ìwhàà xànushò. ⁶ Sadeè nàtso t'à wezìt'òà whegò xè elàidè. Weghochù nedè-le t'à whegòò ajà. ⁷ Wet'à t'asì dehshee mōhdaa ìhìghòò ta nàit'ì t'à elèxè dèhshò; ìhìghòò yezòò nànùhtso t'à elàidè. ⁸ Hanikò mōhdaa dèè nezì k'e nàit'ì. Nezì dèhshò eyits'ò t'aat'ò dèè k'e nàit'ì sù ìèakw'eènò, ek'ètaènò, hanì-le-ìdè taènò dezoat'ò ts'ò xànushò. ⁹ Amì wedzì gòhù sù eèhk'w'ò welè," Zezi gòhù goxè godo.

¹⁰ Eyì t'axòò wecheekè dageehke, "Dànìghò wet'à nànits'ewoo godù zò t'à dọ hoghàgùhtò," gùhdi.

¹¹ Eyìt'à Zezi gots'ò hadì, "Naxì sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò k'èahsò ha naxìghàhòt'ò họt'e, hanikò dọ eyì-le sù hanì gìghàhòt'ò nùle. ¹² Amì t'asì lọ wets'ò sù eyì wezoat'ò weghòzhe ha, hanì-ìdè t'asì dezoat'ò wets'ò ade ha. Hanikò amì t'asì wets'ò-le sù t'asì lọ-lea wets'ò sù eyì kò weghò ìchì ha họt'e. ¹³ Dànìghò wet'à nànits'ewoo godù zò t'à hoghàgeehtò sù naxìdàhsì:

'K'eeget'ì kò gezì ha-le eyits'ò egeèhk'w'ò kò dàhodù-ahodu sù gùntedi ha-le.'

¹⁴ Eyì dọ gixè hagòjàa sù nakwenàozòò Isaiah hanì dek'enèyüt'è ìlèè sù wek'èè agòjà. Dù hadì ìlè:

'T'aats'òò aàhk'w'ò hanikò ayì awèts'edu sù wek'èahsò ha-le; t'aats'òò naxìgha wègaat'ì hanikò weniàhdi ha-le. ¹⁵ Dù dọ sù gikwì nàtsoò ajà. Gidzì goile lagüt'e eyits'ò k'eeget'ì ha gùwò-le. Hagüt'e-le nìdè ededaà t'à k'eeget'ì xè ededziìhk'w'òò t'à egeèhk'w'ò ha eyits'ò ededzeè t'à t'asì nigeedi ha ìlè. Sets'ò agejà nìdè k'aat'ì aghèle ha ìlè,' Isaiah hadì dek'eèht'è.

¹⁶ Hanikò naxì sù naxìdaà t'à k'eaht'ì eyits'ò naxìdzììhk'w'òò t'à aàhk'w'ò t'à naxìxè sìghà họt'e. ¹⁷ Ehw'ì anaxèehsì, ìnèè nakwenàozòò lọ eyits'ò dọ ehkw'ì geeda lọ ìlè, ayì aahzì sù gìghàeda ha gùwò ìlè hanikò giazì-le. Eyits'ò dù ayì aàhk'w'òò sù geèhk'w'ò ha gùwò ìlè hanikò eyì gùìhk'w'ò-le.

¹⁸ "Eyì t'asì dehshee wegòdù t'à dàhodù-ahodu sù naxìts'ò haehsì ha: ¹⁹ Eyì dọ Nòhtsì Wenàowoò godù yìkw'ò kò yeniedì-le sù eyì godù wedzeè yì ajà ìlèè sù ekòet'ì wehù yeghònyìchì.

Eyɪ sɪ wɛt'à t'asɪ dehshee tɪlɪ k'e nàɪtɪ'ɪ lanì hɔt'e. ²⁰ Wɛt'à t'asɪ dehshee kwe ta nàɪtɪ'ɪ sɪ dɪ lanì hɔt'e: dɔ eyɪ yatɪ ɪkw'o ts'òet'ɪ sɪ wɪnà xè yìhchɪ. ²¹ Hanìkò weghochɪ wɪlɛ t'à whaà-lea ts'ò zɔ yek'èè eda. Nòhtsɪ yatɪ ts'ìhɔ wɛgha hoìla xè dajɔa nɪdè ekòet'ɪ wɛdɛ ayehɔ. ²² Dɔ mòhdaa sɪ wɛt'à t'asɪ dehshee ɪchìghò ta nàɪtɪ'ɪ lagɪt'e. Godɪ gɪkw'o hanìkò t'asɪ lɔ ghò nàɪgedè eyɪts'ò sòmba lɔ gɪwɔ t'à edeghoyageeɔà lanì geeda. Eyɪt'à yatɪ nezɪ wɛdìhogehtsɪ xè t'asɪ nezɪ wɪzɪ xàhoge-whɪ-le. ²³ Ekò dɔ yatɪ gɪkw'o xè gɪnɛdɪ sɪ wɛt'à t'asɪ dehshee dèè nezɪ k'e nàɪtɪ'ɪ lagɪt'e. T'aàtɔ wɛghòzha ɲlèè sɪ wɛnahk'e ɲlèakw'eènɔ, ek'ètaènɔ, hanì-le-ɪdè taènɔ ts'ò nègɪla," Zezì gòhɪ.

T'oh nezɪ-le dehshee wegodɪ

²⁴ Zezì hadɪ t'axò k'achɪ godɪ eladɪ t'à goxè godo, hadɪ, "Nòhtsɪ Wɛnàowoò k'èè hòzɔ sɪ dɪ hanì hɔt'e: Dɔ ɲlè wɛt'à t'asɪ nezɪ dehshee sɪ dèè k'e nèyɪla. ²⁵ Hanìkò dɔ hazò wɛtɛ ekò dɔ ɲlè yets'ò xàɲɪzaa sɪ eyɪ dèè k'e t'oh nezɪ-le dehshee sɪ wɛta nèyɪla. Eyɪ t'axò naèhtɪa. ²⁶ Eyɪ dèè k'e t'asɪ nezɪ xàɲɪshɔ ekò wɛxè-t'ɪ t'oh nezɪ-le sɪ xàɲɪshɔ.

²⁷ "Dɔ eyɪ wɛdèè ne sɪ wɛcheekè gɪts'ò hadɪ, 'K'àowo, nedèè k'e t'asɪ nezɪ nèneela-le nì? Dànìghɔ t'oh nezɪ-le sɪ wɛta dehshe?" gòhɪ.

²⁸ "K'àowo gots'ò hadɪ, 'Dɔ sets'ò xàɲɪzaa sɪ eyɪ ayɪlɔ hɔt'e,' gòhɪ.

"Wɛcheekè gɪts'ò hadɪ, 'T'oh nezɪ-le wɛta dèhshɔ sɪ xàts'ehdlà ha neewɔ nì?' gòhɪ.

²⁹ "Hanìkò k'àowo gots'ò hadɪ, 'ɲlè, haahɛ-le. Xàahdlà nɪdè t'asɪ nezɪ dèhshɔ sɪ weghochɪ wɛxè xàahdlà ha sɔnɪ. ³⁰ Nezɪ dɪdɪ ade ts'ò ɲlah elɛxè dehsheè aahɛ. T'asɪ hazò nàgehtsɪ t'axò nɪdè secheekè gɪts'ò dɪ haehsɪ ha: T'akwɛlò t'oh nezɪ-le hazò nàahsɪ gà elèhchɪ aahɛ gà wɛk'eahk'ò. Eyɪ haahɔ t'axò nɪdè t'asɪ nezɪ sɪ hazò nàahsɪ gà xèhkò goyaahwha,' edecheekè gòhɪ," Zezì hadɪ goxè godo.

T'asɪ dehshee wejɪa eyts'ò lèt'èa

³¹ K'achɪ Zezì goxè godo, hadɪ, "Nòhtsɪ Wɛnàowoò k'èè hòzɔ sɪ t'asɪ dehshee wejɪa lanì hɔt'e. Eyɪ sɪ dɔ neyɪchɪ gà dèè goyɪ yɪzɔ. ³² Eyɪ t'asɪ dehshee wejɪa sɪ nechà-lea kò dehshe nɪdè ts'ɪ nechàa ihlè. Chɪɔ gɪk'e nɪdè gà wɛkw'ìhchɪ k'e dageèhk'w'e," gòhɪ.

³³ K'achɪ godɪ eyɪ-le t'à goxè godo, hadɪ: "Nòhtsɪ Wɛnàowoò k'èè hòzɔ sɪ dɪ hanì hɔt'e: Ts'èko lèt'èa lè ta ayehɔ, lèt'èa xè lè yehtɪ gà tsɪyehɪ. Hanì t'aa lè tsɪèhɪ sɪ lèt'èa hazò wɛta-ts'ò at'ɪ," gòhɪ.

³⁴ Zezi dọ lọ wemọ̀ọ̀ elègehde taat'eè hanu godu t'à hoghàgoèhtọ; godu dẹ gots'ọ gojde while. ³⁵ Nakwenàòzọọ yeghọ gojde ilèe sù wek'èè agọjà. Du hadi ilè:

“Godi t'à gohde ha, hani-ìdè du nèè hòèlì gots'ọ ayi wek'èhoedzọ-le sù t'à dọ hoghàehtọ ha,” nakwenàòzọọ hadi dek'eèht'è.

Zezi t'oh nezi-le dehshee wegodi yek'ayaehiti

³⁶ Zezi godu t'à goxè godo t'axọ̀ọ̀ kọ goyaèhtla. Wecheekeè gits'ọ niide, hagedi, “Eyi dèè k'e t'asi dehshee wegodi ayi awiidi gots'ọ wek'ayahtu,” giuhdi.

³⁷ Zezi gots'ọ hadi, “Eyi dọ wet'à t'asi nezi dehshee dèè k'e nẹ̀yilaa sù Dọ-wet'aaàa-deè họt'e. ³⁸ Eyi dèè sù du nèk'e dọ hazọ̀ọ̀ agiut'e, eyits'ọ wet'à t'asi nezi dehshee sù dọ Nòhtsi Wenàowoò giwọ agiut'e. T'oh nezi-le dehshee sù dọ wehhi nàowoò giwọ agiut'e. ³⁹ Eyi dọ wet'à t'oh nezi-le dehshee dèè k'e ayilaa sù wehhi họt'e. Eyi dzeè k'e t'asi diidi hazọ̀ọ̀ nàgehtsi sù nọ̀ode dzeè họt'e, eyits'ọ k'awo wecheekeè t'asi nezi hazọ̀ọ̀ xehkọ goyageewaa sù yak'eet'ì agiut'e.

⁴⁰ “T'oh nezi-le sù xàghdlà gà gik'eeh'òọ̀ sù nọ̀ode dzeè k'e niidè eyi lagode ha. ⁴¹ Eyi dzeè k'e Dọ-wet'aaàa-deè edets'ọ yak'eet'ì dọ ts'ọ agole ha. Dọ nàowoohi k'èè eghàlageeda xè Nòhtsi wets'ọ dọ ta nàgedè eyits'ọ dọ hohi hogehtsi agehzi sù yak'eet'ì godihogehtsi ha. ⁴² Eyi dọ sù kọ nàtsoò dèk'òọ̀ yi kwiigogeehdè ha. Ekọ getse xè sù gigha hoila ha. ⁴³ Hanikò dọ ehkw'ì geedaa sù Nòhtsi-Gotà Wenàowoò k'èè hòzọ̀ọ̀ ekọ sa daaza lagut'e ha. Naxidzi gòhì niidè hoti nezi aahkw'o.

Sọmbaekwo eyits'ọ kwe degoo gots'ihà

⁴⁴ “Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọ̀ọ̀ sù du lani họt'e: Dọ dèè goyi sọmbaekwo gòhzo. Ekòet'ì k'achì dèè goyi nayuzọ. Sù winà t'à t'asi hazọ̀ọ̀ wets'ọ sù weghọ nàèdi. Eyi sọmba t'à eyi dèè nàgoèhdi.

⁴⁵ “Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọ̀ọ̀ sù du sù lani họt'e: Dọ ahxee kwe degoo dèti hak'eet'ì. ⁴⁶ Kwe degoo ilè wèdaat'ì xè dèti gòhzo ekò t'asi hazọ̀ọ̀ wets'ọ sù weghọ nàèdi. Eyi sọmba t'à kwe degoo dèti nayeèhdi.

Mi wegodi

⁴⁷ “K'achì Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọ̀ọ̀ sù du lani họt'e: Dọ mi tègiwa ekò hi hazọ̀ọ̀ xàzaa geeli. ⁴⁸ Lìwe lọ gehi t'à mi texàgèli. Lìwe nezi sù whatsoò t'ohoto yi giwà, hanikò hwe nezi-le sù zògeèhde. ⁴⁹ Nọ̀ode dzeè k'e niidè eyi lagòht'e ha. Yak'eet'ì dọ ta ts'ọ agede ha, ehkw'ì-geedaa-dọ̀ eyits'ọ hoji-k'èè-geedaa-dọ̀ ilak'aa agogele ha. ⁵⁰ T'aa weji sù kọ nàtsoò dèk'òọ̀ yi kwiigogeehdè ha. Ekọ getse xè sù gigha hoila ha.”

⁵¹ Zezi gots'ọ hadi, “Dàehsi sù weniahdì ni?” gòhdi.

“Hęzę,” gùhdi.

⁵² Zezi gots'ò hadi, “Nòhtsı-yatı-k'èdì-dò Nòhtsı Wenàowò k'èè hoghàwehtò nıdè dọ ahxee lanì họt'e. Eyı dọ whaà gots'ò t'ası nezı eyıts'ò t'ası nezı wegòò edets'ò xehkò gots'ò xàyele họt'e.”

Xàè wekòta gots'ò dọ ehkw'ı adı gıhwhò-le

⁵³ Zezi godı t'à goxè godo ghò nòqt'e ekò ekò gots'òò naèhtıa. ⁵⁴ Kòta dèzhòò sı ekò niıtıa ekò elègehde-kò ts'ò èhtıa, ekò dọ hoghàehtò. Dànı dọ hazòò ts'ò gode t'à sı gıgha enıyah lanı, elets'ò hagedı, “Dànıt'à dı dọ sı gòzòò xè enıyah hoehtsı? ⁵⁵ Dechı-eghàlaedaa-dòò weza niıle ni? Wemò Mary wıyeh ni? Eyıts'ò wechı sı James, Joseph, Simon eyıts'ò Zhıdàà agıt'e-le ni? ⁵⁶ Eyıts'ò wedè gota nàgedè-le ni? Hanı-ıdè dànıghò dı dọ eyı hazòò yeghàlaeda?” elets'ò hagedı. ⁵⁷ Weghò gık'èch'a agòjà. Eyıt'à Zezi gots'ò hadı, “Nakwenàòzòò sı wekòta gots'ò dọ eyıts'ò xàè wèot'ı zò dọ gıt'ı niıle,” gòhdi.

⁵⁸ Dọ gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à, ekò enıyah lò hòèhtsı-le.

14

John-Baptist elààgıhwhò

¹ Ekıyèè k'e k'àowochò Herod Zezi ghò godı ıkw'o. ² Eyıt'à Herod edecheekè ts'ò hadı, “Eyı dọ John-Baptist at'ı! Naıdà t'à enıyah lò hohtsı họt'e,” gòhdi.

³ Eyı wekwe k'àowochò Herod weyatı k'e John-Baptist dagıachı xè wegòò elèet'ı agıılà gà dọ-danıılaa-kò nègıhtı ıle. Herod edechı Philip wets'èkeè Herodias yets'ıhòò hani eghàıdà ıle. ⁴ John-Baptist Herod ts'ò hadı ıle: “Dı ts'èko xè nàqè t'à hoıı-hoıhtsı họt'e,” yèhdi ıle. ⁵ Herod, John-Baptist elààwı ha nıwò, hanıkò dọ nakwenàòzòò ne gıhwhò t'à, gots'ajeı.

⁶ Herod wedzèè k'e Herodias wetı Herod eyıts'ò dọ hazòò yexè shègezhee sı gogha datıo. Herod sı wegħa nezı t'à, ⁷ edeyatı nàtsoo t'eekea ghàızò, hayèhdi, “Ayı neewòò sı neghàehzà ha,” yèhdi. ⁸ Wemò dı hıdı yèhdi t'à t'eekea hadı, “John-Baptist wekwı kw'à k'e whezòò seghàıhge,” yèhdi. ⁹ K'àowochò Herod sı yeghò nàıwhewo, hanıkò hòt'a dọ hazòò yexè shègezhee sı godà yatı nàtsoo whehtsı t'à edecheekè ts'ò hadı, “Eyı t'eekea wıni k'èè aahle,” gòhdi. ¹⁰ Eyıt'à dọ-danıılaa-kò goyı John-Baptist wekwı k'egıhkà. ¹¹ John-Baptist wekwı kw'à k'e nègèchı gà t'eekea ghàgıhgè, eyıts'ò edemò ghàııhgè. ¹² John-Baptist wekw'òò negıchı xè nègıtı ha wecheekè eyı nègıde. Eyı tı'axòò dàgòjà sı Zezi ts'ò hagedı ha gıts'ò geède.

Zezi dọ lò wànıdı

¹³ Zezi John-Baptist xè dàgòjàa sù ghò iikw'o ekò edecheekeè xè gowhatsòò gòzòò ts'ò geèze. Ekò wheda dò gighòikw'o ekò dò ló edekòta gots'ò edekw'òò t'à gik'èède. ¹⁴ Zezi edecheekeè xè ìnòò tàwheze ekò dò ló gidanaèhzi nòò. Zezi ededzeè t'à etegoèhzi, eyit'à dò eyagùlù sù k'aat'ì agòòlà.

¹⁵ Xèhts'ò agodaade t'à Zezi wecheekeè haghìhdi, “Hòt'a dzè k'ehòqwo eyits'ò kòta gòlaa ts'ò gòqwa agòht'e t'à dò hazòò edegha weghò shèts'ezhee nàgùhdi gha kòta gòlaa ts'ò nagùhza,” gùhdi.

¹⁶ Hanikò Zezi gots'ò hadi, “Nagudè-le kò; naxi t'asì gighàahdi,” gòhdi.

¹⁷ Hanikò Zezi ts'ò hagedi, “Lèt'è sùlài eyits'ò hwe nàke zò gots'ò,” gùhdi.

¹⁸ Zezi gots'ò hadi, “Jò seghàahwha,” gòhdi. ¹⁹ Dò hazòò t'oh k'e geèkw'èè agòòlà. Eyi t'axòò lèt'è sùlài eyits'ò hwe nàke neyùwa, idòò yak'e ts'ò k'et'ì xè yek'eèyayhti. Lèt'è nechà-lea tàyùzhì gà edecheekeè goghàyùwa, eyits'ò wecheekeè dò gotaàgeèdi. ²⁰ Dò hazòò gùgha hòt'a ts'ò shègiázhe. Eyi t'axòò weghàhoòwoo sù wecheekeè t'ohòtò hoònò-daats'ò-nàke dagoòzò nàgèhtsì. ²¹ Dòzhì sùlài-lemì (5,000) shègiázhe; wedè ts'èko eyits'ò chekoa goxè gùhtà-le.

Zezi tì ka k'etlò

²² Zezi dò hazòò wànùdì t'axòò edecheekeè gots'ò hadi, “Elà t'à senakweè ìnòò naahzè,” gòhdi. Ededi idè àida, dò hazòò nageèhdeè agòòlà. ²³ Eyi t'axòò whatsòò yahti ha shìhka dekùtla. Togoòt'ò agòjà ekò ìlāà ekò wheda. ²⁴ Ekùiyèè k'e elà ìkwè nìwà ajà. Nùhts'ì nìhdòò nagiat'ò t'à elà k'ewehts'ì dii.

²⁵ Totani daats'ò tai nùzò eyits'ò ek'ètai ekùiyèè k'e Zezi edecheekeè ts'ò èhtla. Tì ka naetle. ²⁶ Wecheekeè tì ka naetle giázì ekò sù geèhyeh. “Dòts'ù at'ì,” gedi, geejì t'à gezeh.

²⁷ Ekòet'ì Zezi gots'ò hadi, “Naxidzeè nàtsoò aahlè. Sì aht'ì. Dahji-le,” gòhdi.

²⁸ Peter hadi, “Nì aat'ì nùdè tì k'e edets'ò sùhza,” yèhdi.

²⁹ Zezi yets'ò hadi, “Jò-ìtle!” yèhdi. Eyi t'à Peter tì ka Zezi ts'ò èhtla. ³⁰ Hanikò nùhts'ì nàtsoo ghàeda t'à dejì ajà. Peter tì yì ts'ò ajà t'à Zezi ts'ò whezeh, hadi, “Sets'ò K'àowo edaxàsùhtè!” yèhdi.

³¹ Ekòet'ì Zezi dayaachì, hayèhdi “Nì nàtso-le. Dànìghò negha ehkw'ì-ahodi-le?” yèhdi.

³² Elà yì gùde et'ì nùhts'ì while ajà. ³³ Wecheekeè elà yì geèkw'èè sù gùts'ò nàgògùhgè, hagedi, “Nì sù Nòhtsì Weza anet'e,” gùhdi.

³⁴ Ìnòò tàgèze ekò Genesaret nèk'e dàgùde. ³⁵ Ekò dò nàgedèè sù Zezi at'ì gik'èhoèhza t'à gùmòò kòta yàgòlaa sù dò hazòò ts'ò hagedi. Eyi t'à dò-eyagùlù hazòò Zezi ts'ò agogùlā.

³⁶ G1ghqñadaeti, hagedi, “Dq eyagullu sù nezeè welq zq kò dageechi agulle,” guhdi. Eyi t'à dq hazqò Zezi wezeè xèlageehdu sù k'aat'i ageja.

15

Godzeè t'à hoļu hots'ehtsi hq't'e

¹ Jerusalem gots'q Pharisee gullu mōhdaa eyits'q Nōhtsi-yatù-k'ègedi-dqò Zezi ts'àgede, dageehke, ² “Dànighq necheekeè gocho ginàowoò k'èch'a eghàlageeda? Shègezhe kwe edilà k'enagehtse-le!” gits'q hadi.

³ Zezi gots'q hadi, “Ekò naxi, dànighq naxicho ginàowoò k'èè eghàlaahdaa sù Nōhtsi nàowoò nahk'e wet'aaazà dahwhq? Haaht'i ts'ihzò Nōhtsi wenàowoò k'eahzhì hq't'e. ⁴ Nōhtsi gots'q du hadi ilè, ‘Naxità eyits'q naximq gits'q nezù aahda,’ eyits'q ‘Amù edetà eyits'q edemq gots'q ich'e xè gots'q nàdahozàa sù ekaàwèahwhi ha hq't'e,’ dek'eèht'è. ⁵ Hanikò naxi du haahdi: ‘Dq edetà eyits'q edemq gots'q du hadi ha hq't'e: Wet'à naxits'àhdi ha ilè sù Nōhtsi wegħa whezqò ahlà. ⁶ Eyi dq hadi nùdè, yet'à edetà ts'q nezù eda-le kò,’ dahdi hq't'e. Eyi hani nàowo aahtsi t'à Nōhtsi weyatù wede aahlà. ⁷ Degai daahtsi kò wek'èè aahda niile! Nakwenàozqò Isaiah dànì naxighq ut'èè sù ehkw'i adi ilè. Du hadi, dek'eèht'è:

⁸ ‘Du dq sù edeyatù zq t'à sets'q nezù geeda, hanikò ededzeè t'à sets'q neqù? à-le. ⁹ Ededi nàowo gehtsi t'à dq hogħagehtq; gigha ika while kò sets'q yagehti,’ hani Isaiah naxighq gojde ilè,” Zezi gòhdi.

¹⁰ Zezi dq hazqò gokayahtì gà gots'q hadi, “Seàhkw'q, ayù dàehsù sù wedaàniahdè. ¹¹ Dq wewà yù t'asù at'ù sù yet'à 'degai elj-le' ade ha niile, hanikò wewà gots'q ayù xàewù sù yet'à 'degai elj-le' ade ha hq't'e,” gòhdi.

¹² Eyi t'axqò wecheekeè Zezi ts'q geède, hagedi, “Pharisee gullu sù edàidu sù ghq sù gini-le; asù wek'èizq?” guhdi.

¹³ Zezi gots'q hadi, “Setà yak'e whedaa sù ts'i hazqò dehsheè ayùlè-le sù dèè goyù ts'q wegħochù xè xàgehdlà ha.

¹⁴ Gits'qñiahzà-le. K'enaxegehzi ha gullwq, hanikò gidaà goilee lagut'e. Dq gidaà goilee sù k'èlegeehzi nùdè ilah dèè yù gqòzàa goyù geet'i ha,” Zezi hagòhdi.

¹⁵ Peter Zezi ts'q hadi, “Ayù awùidu sù godaıdı,” yèhdi.

¹⁶ Zezi edecheekeè gots'q hadi, “İlaà naxikwì dezhi ni? ¹⁷ Ayù awèehsù sù ilàà wek'èahsq-le ni? Ayù gowà yù at'ù sù gobò yù at'i, eyi t'axqò-ıdè gobò yù gots'q gozò at'i. ¹⁸ Hanikò gowà gots'q yatı xàdeewù sù godzeè yù gots'q at'i hq't'e, eyi wet'à 'degai ts'ull-le' ats'et'i. ¹⁹ Nàowoļu t'à nànits'edèè sù godzeè yù gots'q at'i hq't'e. Godzeè t'à du hani nezù nànits'edè-le: dq ekaats'ehwhi, elexè hoļu hots'ehtsi, hoļu k'èè elex'alats'edèè,

ets'eezì, dọ ghọ hots'ets'ì, eyìts'ọ dọ gùzì jù ts'ehtsì. ²⁰ Nàowo ọ̀ ghọ nànts'edè nùdè wet'à 'degarì ts'ùlì-le' ats'et'ì. Hanìkò shèts'et'ì kwe goilà k'enats'ehtse-le nùdè wet'à 'degarì ts'ùlì-le' ats'ede ha nùlè," Zezì gòhdi.

Canaan got'ù ts'ọ ts'èko wegħa ehkw'ì-ahodi

²¹ Zezì edecheekeè xè dọ gots'ọ̀ naèhtlā. Eyì-le nèk'e kòta Tyre eyìts'ọ̀ kòta Sıdon ekọ ts'ọ̀ geède. ²² Canaan got'ù gots'ọ̀ ts'èko eyì nàdèè sù Zezì ts'ọ̀ èhtlā. Ezeh xè hadì, "Sets'ọ̀ K'àowo, David Weza, etesenèezì! Setì ìnhù wets'ọ̀-èlì t'à sù dajza dìi," hadì ezeh.

²³ Zezì yets'ọ̀ t'asadi-le t'à, wecheekeè gıts'ọ̀-ède, hagiùhdi, "Ts'èko k'èdaà ezeh xè gok'èetle t'à, yeè nawùhza," giùhdi.

²⁴ Zezì gots'ọ̀ hadì, "Israel got'ù gıta sahzọ̀ dıkoğeède sù gıgha zọ̀ jọ ts'ọ̀ asıdılā họt'e," gòhdi.

²⁵ Ts'èko Zezì gà nùitlā, yets'ọ̀ nàgòhğè, hadì, "K'àowo, sets'anedì!" yèhdi.

²⁶ Zezì yets'ọ̀ hadì, "Chekoa gılèt'è gıghọ nets'ıichı gà tı ts'ọ̀ ts'ehk'aa sù ehkw'ì nùlè," yèhdi.

²⁷ Ts'èko hadì, "Sets'ọ̀ k'àowo, ehkw'ì aıdì, hanìkò tı kò wets'ọ̀ k'àowo weladà k'e gots'ọ̀ lèt'ègwià hodàet'ì sù gedè họt'e," yèhdi.

²⁸ Zezì yets'ọ̀ hadì, "Ts'èko, sù negħa ehkw'ì-ahodi! Ayì sùkèè sù neghọt'à ha," yèhdi. Eyìt'à ekòet'ì wetì k'aat'ì ajà.

Zezì k'achı dọ lọ wànıdì

²⁹ Zezì ekọ gots'ọ̀ naèhtlā, Galılee-tì wexa geède. Eyì t'axọ̀ shìh dekegọ̀zaa k'e dekiùtlā gà eyì dèhkwa. ³⁰ Dọ lọ gıts'ọ̀-ède. Dọ k'egedè-le, dọ gıdaà goılee, dọ gogede-le eyìts'ọ̀ dọ-eyagıùh hazọ̀ Zezì gà nègogııwa t'à k'aat'ì agòòlā. ³¹ Dọ k'egedè-le sù k'egedè agejā, dọ gogede-le sù gogedeè agejā eyìts'ọ̀ dọ gıdaà goılee sù k'eeet'ì agejā. Dọ gıxè hagòjā gıazı ekò sù gıgha enııyah t'à Israel got'ù Gınhòtsı ghàsogeedi.

³² Zezì edecheekeè gots'ọ̀ gode, hagòhdi, "Dı dọ sedzeè t'à etegeèhzi. Tai dzeè jọ sexè gıakw'è xè t'ası wızzı gıwàhọ̀dì-le. Bò dẹ nàgeet'ì ha sọ̀nı t'à, degeèhdi xè nageehza ha dehwhọ̀le," gòhdi.

³³ Wecheekeè gıts'ọ̀ hadì, "Kòta gòlā ts'ọ̀ gọ̀wà ts'eèhk'w'e, eyìt'à dānı dọ haatłọ̀ gıgha lèt'è nàts'eehdi ha?" giùhdi.

³⁴ Zezì gots'ọ̀ hadì, "Lèt'è dàtlọ̀ naxıts'ọ̀?"

"Lèt'è lòhdi eyìts'ọ̀ hıwe nechà-lea mòhdaa," giùhdi.

³⁵ Zezì dọ hazọ̀ hagòhdi, "Dèè k'e dahkw'e," gòhdi. ³⁶ Eyì t'axọ̀ Zezì lèt'è lòhdi eyìts'ọ̀ hıwe neyııwa gà yek'eèyahı. Lèt'è eyìts'ọ̀ hıwe tàıızhı gà edecheekeè goghayııwa, eyìts'ọ̀ wecheekeè dọ hazọ̀ gotaagıdì. ³⁷ Dọ hazọ̀ gıgha họt'a ts'ọ̀ shègıazhe. Eyì t'axọ̀ dọ hazọ̀ t'ası ghàgeèzaa sù wecheekeè

nàgũhtsɿ. Hazqò t'à t'oh̄tq lòhdɿ haàt̄lqòq nàgèhtsɿ. ³⁸ Dq̄zhì dɿ-lemì (4,000) shègiázhe; wedè ts'èko eyits'q chekoa goxè gũhtà-le. ³⁹ Zezì dq̄ hazqò nagoèh̄zà t'axqò wecheekè gixè elà yì gũde gà Magadan nèk'e ts'ò geèze.

16

Zezi eniyah deè hohtsɿ ha gũwq

¹ Pharisee gũlɿ mòhdaa eyits'q Sadducee gũlɿ mòhdaa Zezi geèhdzà ha gũwq t'à gɿts'ò-ède, hagũhdɿ, “Yak'e gots'q gogha eniyah deè hohtsɿ,” gũhdɿ.

² Zezì gots'ò hadɿ, “Xèhts'ò nɿdè dɿ haahdɿ, ‘Yat'a hazqò goòk'o t'à satsq hojzɿ ha,’ dahdɿ. ³ Eyits'q k'omòdòdò nɿdè dɿ haahdɿ, ‘K'oh dezqò lq̄ t'à, dɿ dzeq̄ hojzɿ ha-le,’ dahdɿ. K'oh dànì wègaat'ɿ sɿi wek'ayaah̄tɿ ha dii-le. Hanikò dii naxɿdaà dàgot'ɿ sɿi dànìghq̄ wek'ayaah̄tɿ ha dii? ⁴ Dq̄ Nòhtsɿ k'èagũt'e-le xè nàowoh̄ k'èq̄ eghàlageeda gũlɿ sɿi eniyah deè gezì ha gũwq. Nòhtsɿ dànì nakwenào?q̄ Jonah xè eniyah eghàlajdaa sɿi eyi zq̄ gezì ha,” gòhdɿ.

Eyì t'axqò Zezì gots'q̄ naèhtl̄a, t'asɿ ts'ò ajà.

Pharisee eyits'q Sadducee gũlɿ sɿi gũlèt'èa ch'à edexoahdɿ

⁵ Inq̄dɿ tɿ te nq̄d̄geèht'e ekò, wecheekè lèt'è d̄e agejà ɿlè. ⁶ Zezì gots'ò hadɿ, “Edexoahdɿ! Pharisee eyits'q Sadducee gũlɿ sɿi gũlèt'èa ch'à edexoahdɿ,” gòhdɿ.

⁷ Hadɿ t'à wecheekè elets'ò hagedɿ, “Lèt'è edexè ats'ɿl̄a-le t'à adɿ,” gedɿ.

⁸ Zezì hanì gogede gok'èezq̄ t'à gots'ò hadɿ, “Naxɿnì nàtsole dii. Dànìghq̄ lèt'è while ghq̄ elets'ò goahde? ⁹ ɿl̄a naxɿkwì yìekw'1-le nì? Dànì lèt'è sɿl̄a t'à dq̄zhì sɿl̄a-lemì gɿwàhòq̄dɿ sɿi wedaànahdè. Lèt'è dezq̄d̄ ɿl̄a sɿi t'oh̄tq̄ dàt̄lq̄ dagoò?q̄ nàah̄tsɿ sɿi, asɿ wenaahdì? ¹⁰ Eyits'q̄ dànì lèt'è lòhdɿ t'à dq̄zhì dɿ-lemì gɿwàhòq̄dɿ sɿi wedaànahdè. Lèt'è dezq̄d̄ ɿl̄a sɿi t'oh̄tq̄ dàt̄lq̄ dagoò?q̄ nàwhahtsɿ sɿi, asɿ wenaahdì? ¹¹ Lèt'è ghq̄ gohde ahsɿ nùle, dànìghq̄ eyi weniahdì-le? Hanikò Pharisee eyits'q Sadducee gũlɿ sɿi gũlèt'èa ch'à edexoahdɿ ha hq̄t'e,” gòhdɿ.

¹² Zezì eyi hadɿ t'à, wecheekè, lèt'èa wet'à lèt'è ts'eht'è ghq̄ godeè-adɿ-le gɿmèdɿ agejà, hanikò Pharisee gũlɿ eyits'q Sadducee gũlɿ sɿi gɿnàowò ch'à edexogũhdɿ ghq̄ godeè adɿ nq̄d̄ nàgèhzhì.

Peter; Zezi Christ anet'e yèhdɿ

¹³ Zezì kòta Caesarea-Philippi ts'ò nɿwà-lea nùitl̄a ekò edecheekè gots'ò hadɿ, “Dq̄ sɿi Dq̄-wet'àazàa-deè amì at'ɿ gedɿ?” gòhdɿ.

14 Wecheekeè hagiùhdi, “Dò mòhdaa John-Baptist at'ì gedì, mòhdaa Elijah at'ì gedì eyits'ò dò mòhdaa Jeremiah hanì-le-ìdè whaà gots'ò nakwenàozòò at'ì gedì,” giùhdi.

15 Zezi dagoehke, “Ekò naxì, amì aht'e sèahdi?” gòhdi.

16 Simon-Peter Zezi ts'ò hadì, “Nì sù Christ anet'e. Nì sù Nòhtsì edaa weza anet'e,” yèhdi.

17 Zezi yets'ò hadì, “Jonah weza Simon nexè sìghà hòt'e. Dò dahxà eyì wek'èìzò nùile, hanìkò Setà yak'e whedaa sù wedahxà wek'èìzò hòt'e. 18 Nì sù kwe lanet'e t'à Peter nìyeh ha. Eyì kwe k'e sets'ò dò gìgha sekò gohtsì ha eyits'ò wehìkò yedaèt'è ha-le. 19 Nòhtsì Wenàowò k'èè hòzòò gha ladli neghàehle ha. Dì nèk'e ayì wedaàneedoo sù yak'e sì wedaàdo ha eyits'ò dì nèk'e ayì wets'òdaà xàneetòò sù yak'e sì wets'òdaà xàetì ha hòt'e,” yèhdi.

20 Zezi edecheekeè gots'ò hadì, “Christ aht'ee sù dò wùzì ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

Zezi elààgùhwhì ha sù yeghò gode

21 Eyì dzèè k'e gots'ò Zezi dì hanì edecheekeè ts'ò goìde: “Jerusalem ts'ò ahde ha hòt'e, ekò òhdah gùlì, yahtu-gha-k'aodèe, eyits'ò Nòhtsì-yatù-k'ègedì-dòò dasegìhza ha. Elàasèghwhì ha hòt'e, hanìkò tai dzèè k'ehòòwo t'axòò nùde naèhdà ha,” gòhdi.

22 Zezi hadì goìde t'à, Peter whatsoò yets'ò goìde, hayèhdi, “Ìle, sets'ò K'òowo, nexè hagode ha nùile!” yèhdi.

23 Zezi Peter ts'ò ets'aèhtlà, hayèhdi, “Wehì, sechìht'a ts'ò aqde! Nì sù kwe wet'à daèhkw'ìh ha lanet'e. Nòhtsì winì k'èè nànwewo nùile, hanìkò dò gùnì k'èè nànwewo hòt'e,” hayèhdi.

24 Hadì t'axòò Zezi edecheekeè hazòò ts'ò hadì, “Amì sek'èè at'ì ha nìwòò sù edeghò nànwò ha nùile eyits'ò edets'ò dechìet'aa sek'èè nayatì ha hòt'e. 25 Amì edinì k'èè eda ha nìwòò sù wedìhoè ha, hanìkò amì sets'ìhòò edinì k'èè eda-le sù eda ha. 26 Dì nèk'e dò t'asì hazòò edegha dèhnò kò wedàazhì weghò wedìhòhì nùde, weggha wet'aaazà nùile. Dò wedàazhì k'èxa t'asì wùzì nìzà ha nùile. 27 Dò-wet'aaazàa-deè sù detà wets'ò t'asì nàtsoo xè enìyah deè t'à edets'ò yak'eet'ì goxe nìtlà ha. Eyits'ò dò hazòò dànì eghàlagùdà k'èè goghàhòzà ha. 28 Ehkw'ì anaxèehsì, dò mòhdaa jò nàgèehzaa sù Dò-wet'aaazàa-deè Wenàowò k'èè hòzòò xè nìtlà gezì kwe elààgede ha nùile,” Zezi hadì.

17

Moses eyits'ò Elijah, Zezi ts'ò gogede

1 Ek'ètai dzèè t'axòò Zezi shìh danùchàa ka dekiùtla. Peter, James eyits'ò James wechì John whatsoò edexè ekò goòwa.

² Ekɔ gidaà eɫadɔ wègoèht'ì. Wini sadeè lanì wek'e saɔɔ eyits'ɔ wegoht'ɔ degoo xè wek'e saɔɔ. ³ Ekìyee k'e Moses eyits'ɔ Elijah, Zezi ts'ɔ gogede ginadaà gigoèht'ì.

⁴ Peter Zezi ts'ɔ hadi, “K'àowo, jɔ ts'eèhkwe gogha hoɔɔ. Haneewɔ nɔdè, naxɔgha kɔɔ tai gohtsi ha dii-le; ìè negha, ìè Moses wegħa eyits'ɔ ìè Elijah wegħa,” yèhdi.

⁵ Ìlaà Peter gode ekò k'oh gɔmɔɔ ajà. K'oh yì gots'ɔ gots'edeè hɔt'e, “Dii Seza wegħoneehtɔ hɔt'e, wegħo sɔdehwhɔ hɔt'e, weàhkwe'ɔ!” hats'edi hɔt'e.

⁶ Zezi wecheekeè hagodi egikw'o ekò sù geèhyeh t'à, dèè k'e nàgɔt'ì. ⁷ Hanikò Zezi goga nùtla, edilà gok'e ayìlìlì gà gots'ɔ hadi, “Niàhdè, dahji-le,” gòhdi. ⁸ Wecheekeè idòò k'egheet'ì là Zezi ededi zɔ eyi nàwo gɔɔɔ.

⁹ Shìhka gots'ɔ hodàgeède ekò Zezi hagòhdi, “Dɔ-wet'aaàa-deè naidà gots'ɔ ayì weahɔ sù dɔ wɔzì ts'ɔ haahdi-le,” gòhdi.

¹⁰ Wecheekeè tai dageehke, “Dàniḡhɔ Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dɔɔ nakwenàozɔɔ Elijah t'akweɔɔ nùtla ha, gedi,” giuhdi.

¹¹ Zezi hagòhdi, “Ehkwe'ì agedi, Elijah nùtla ha hɔt'e, t'asì hazɔɔ sɔnihòzà ha. ¹² Hanikò sɔ di hanaxèehsi, Elijah hòt'a jɔ nùtla ìè, hanikò eyi at'ì nàgeèzhì-le t'à t'agɔwɔ ts'ɔ gɔghalaidà hɔt'e. Eyì xèht'eè Dɔ-wet'aaàa-deè dagiḡhɔ ha,” Zezi gòhdi. ¹³ Wecheekeè, John-Baptist ḡhɔ godeè-adi gɔmèdi agejà.

Dɔzhià ìniḡ wets'ò-èlì sù k'aat'ì ajà

¹⁴ Dɔdeè ts'ɔ nèḡɔde ekò dɔ ìè Zezi ts'ɔ èhtla gà yets'ò nàgòḡhè. ¹⁵ Hadi, “Sets'ò K'àowo, sezaa etewiḡɔ. Sezaa ezhi nàèhè, eyit'à sù daɔɔ. T'aats'ɔ kò dèk'ɔɔ ta nàkw'ì xè tenakw'ì. ¹⁶ Necheekeè gits'ò weèhchì, hanikò k'aat'ì agele ha dii,” yèhdi.

¹⁷ Zezi dɔ ni ts'ɔ hadi, “Naxɔ dɔ yàahɔ sù naxɔgha ehkw'ì-ahodi-le xè nàowo ehkw'ù k'èch'a eghalaaḡha. Dàwħaà naxɔxè aht'e ha? Dàwħaà sɔni tsjahwhi ha?” Hadi t'axɔɔ dɔzhià wetà ts'ɔ hadi, “Nezaa sets'ò wɔhchì,” yèhdi. ¹⁸ Zezi ìniḡ dɔzhià yì gots'ɔ xàdeèzhì t'à ekòet'ì k'aat'ì ajà.

¹⁹ Eyì t'axɔɔ Zezi wecheekeè whatsɔɔ gits'ò-ède gà dageehke, “Dàniḡhɔ goxɔ ìniḡ xàwedets'eezhì ha dii?” giuhdi.

²⁰ Zezi gots'ɔ hadi, “Nòhtsi hayele ha hotù naxɔgha ehkw'ì-ahodi-le t'à. Ehkw'ì anaxèehsi, hòt'ò-lea kò naxɔgha ehkw'ì-ahodi nɔdè, di shìh ts'ɔ di haahdi ha dii-le, ‘jɔ gots'ɔ yeè ts'ɔ adɔle,’ wèahdi nɔdè hade ha. Naxɔgha ehkw'ì-ahodi nɔdè t'asì wɔzì naxɔgha dii ḡhɔ ha nùle,” Zezi gòhdi.

²¹⁻²² Galilee nèk'e lãà nèḡɔde ekò Zezi gots'ɔ hadi, “Dɔ-wet'aaàa-deè dɔ t'aaḡiḡtè ha. ²³ Èlãḡiḡwhi ha eyits'ɔ tai dzeè t'à naidà ha,” gòhdi. Hadi t'à wecheekeè ḡgha dii agòjà.

Nòhtsikò-gocho ḡgha sɔm̃ba nèts'eɔà

24 Zezi edecheekeè xè kòta Capernaum niitla ekò Nòhtsìkò-gocho gha sòmba-nàhtsì-dòò mòhdaa Peter gà nègùde, dageehke, “Asìì nets'ò k'àowo Nòhtsìkò-gocho gha sòmba nèyùrà?” giìhdi.

25 Peter gots'ò hadi, “Hèzè, hat'ì ne,” gòhdi. Peter edù kò agùt'ee sù goyaèhtla ts'òet'ì, Zezi ededi t'akwelòò yets'ò hadi, “Simon, dù weghò dāneewò? Dù nèk'e k'àowochò giù sù amì ts'ò sòmba nàgehtsì? Xàè edeza gots'ò hanì-le-ìdè dò eyù-le gots'ò?” yèhdi.

26 “Dò eyù-le gots'ò,” Peter yèhdi.

Zezi yets'ò hadi, “Hanì-ìdè xàè gıza gots'ò sòmba giìhchi niile. 27 Hanìkò dò gik'èch'a hots'ehtsì ch'à tabàa ts'ò-ìtla gà jìh tìhk'ah. Lìwe t'akwelòò nehjì sù wewà yì satsòà degoo nechàa gòhà ha. Eyì niichì gà sòmba-nàhtsì-dòò ghàichì, wet'à nì negha eyits'ò sù segha Nòhtsìkò-gocho gha k'aodèe gits'àzìhdi,” yèhdi.

18

Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò gha amì denahk'e elì?

1 Ekìyeè k'e Zezi wecheekeè gits'ò goòhwho gà hagiìhdi, “Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò gha amì denahk'e elì?” giìhdi.

2 Zezi chekoa nechà-lea ts'ò gode gà edecheekeè gota nàwoò ayìllà. 3 Hadì, “Ehk'w'ì anaxèehsì, eìadù adèahlà xè dù chekoa nechà-lea lanì adèahlà lenòsù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò goyaahdè hòjì ha niile. 4 Eyit'à amì dù chekoa nechà-lea lanì k'èeweèt'ì edeetsù sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò gha denahk'e elì hòt'e.

5 “Amì sùzì dahxà dù chekoa nechà-lea lanù ts'ò nezì aniwòò sù sù sets'ò nezì aniwò hòt'e. 6 Hanìkò dù lanù chekoa nechà-lea gìgha ehkw'ì aehsù sù amì hòjì hogehtsù agohzì nùdè eyì dò weggha hòila ha hòt'e. Dò hanì hòjì hòhtsì ch'à wek'o k'e kwe nedàa wexeet'ì gà tègìxà nùdè denahk'e weggha nezì ha hòt'e.

7 “T'asì nezì-le lò t'à dò hòjì hogehtsì ts'ìhò, dù nèk'e dò gits'ò hòila ha hòt'e. Eyì hòjì hazòò hagode ha t'ìt'e, hanìkò dò wet'à agot'ù sù weggha hòila ha hòt'e! 8 Naxìlà hanì-le-ìdè naxìkè wet'à hòjì hoahtsì nùdè wek'eahkà gà zòahk'a. Naxìlà jìlè wedè eyits'ò naxìkè jìlè wedè aahlà t'à welò while ts'ò aahda anaxìdà nùdè naxìgha denahk'e nezì hòt'e. Hanì-le-ìdè naxìlà nàke eyits'ò naxìkè nàke xè wehìkò goyanaxegeehxà ha hòt'e. 9 Eyits'ò naxìdà jìlè wet'à hòjì hoahtsì nùdè xàah't'à gà zòahk'a. Naxìdà jìlè wedè aahlà t'à welò while ts'ò aahda anaxìdà nùdè naxìgha denahk'e nezì hòt'e. Hanì-le-ìdè naxìdà nàke xè wehìkò goyanaxegeehxà ha hòt'e.

Sahzòq dikqeh̄tla wegodi

10-11 “Dii chekoa nechà-lea sù gít'àhoòzà-le dahwhò sòò. Ehkw'ì anaxèehsì, gits'ò yak'eet'ì, Setà yak'e whedaa sù t'aats'òò wìnì ghàgeeda họt'e.

12 “Dò ìhè sahzòq ìhèakw'eènq wets'ò hanikò ìhè weghò dikqèhgè nìdè sahzòq ìqòtqènq-daats'ò-ìqòtq sù ekì-kà gehteè agole gà ìhè while sù yegòhzà gots'ò yekanìwq ha họt'e. 13 Ehkw'ì anaxèehsì, sahzòq ìhè dikqèhgè sù yegòìhzq nìdè yeghò sù wìnà ha họt'e, sahzòq ìqòtqènq-daats'ò-ìqòtq dikqgeède-le nahk'e yeghò wìnà ha họt'e. 14 Eyì xèht'eè Naxità yak'e whedaa sù dii chekoa nechà-lea lanu dikqgeedè ha nìwq nìle.

Naxèot'ì naxik'èch'a hòèhtsì nìdè

15 “Naxèot'ì naxik'èch'a hòèhtsì nìdè wets'ò aahde gà what-sòò wets'ò goahde. Wegha ehkw'ì aahdi nìdè naxèot'ì edaxàweahtì họt'e. 16 Hanikò weggha ehkw'ì aahdi-le nìdè dò eyì-le ìhè hanì-le-ìdè nàke xè k'achì wets'ò goahde, ‘dò nàke hanì-le-ìdè dò tai gidaa agòjàa sù ełèht'eè dò ghò xàyagehtì nìdè gìgodù ità ha họt'e,’ hanì dek'eèht'è. 17 Eyì dò naxeèhk'w'o ha nìwq-le nìdè Nòhtsì wecheekeè gits'ò haahdi, hanikò Nòhtsì wecheekeè kò goèhk'w'ò ha nìwq-le nìdè Nòhtsì-k'èezq-le-dòò hanì-le-ìdè sòqmba-nàhtsì-dòò lanì wets'ò naahza.

18 “Ehkw'ì anaxèehsì, dii nèk'e naxì t'asì t'ahoòyì wesinìyaahitì sù yak'e sì wesinìyaeti ha họt'e, eyits'ò dii nèk'e naxì t'asì t'ahoòyì wesinìyaahitì-le sù yak'e sì wesinìyaeti ha-le.

19 “Eyits'ò naxits'ò dii haehsì: secheekeè nàke t'asì geekè gha ełek'èè agìwq nìdè Setà yak'e whedaa sù gogha hayele ha. 20 Dò nàke, dò tai sùzì dahxà ląq nègìde gà yagehtì nìdè gixè whihda ha họt'e,” Zezì gòhdi.

Dò ghò nahots'eele-le wegodi

21 Peter Zezì ts'ò hadì, “Sets'ò K'àowo, sèot'ì sek'èch'a hòèhtsì nìdè dàtqò eht'aà weghò nahoehle ha? Lòhdi ts'ò weghò nahoehle ha nì?” yèhdiì dayeehke.

22 Zezì yets'ò hadì, “Ehkw'ì anèehsì, lòhdi gots'ò zòò-le, lòhdiènq-daats'ò-ìhdi ts'ò.

23 “Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzq sù dii lanì họt'e: K'àowocho ìhè wecheekeè edenìht'è nageele ha goìhwhò. 24 Edecheekeè gokayaìhtì ekò wecheekeè ìhè ìhè-lemìyqò gots'ò sòqmbaekwo satsòq haàtqò wenìht'è nqò. 25 Edenìht'è nayeelè ha dii t'à k'àowocho edecheekeè eyì-le gots'ò hadì, ‘Wenìht'è k'èxa eyì dò, wets'èkeè, weza eyits'ò t'asì hazqò wets'ò sù weghò nìahwha gà naxìghò nàedi aahle,’ gòhdi.

26 “Eyì wecheekeè yets'ò nàgòìhgè, yeghònàdaeti hadì, ‘Ìhà seghàhòzà, senìht'è hazqò naehle ha ne,’ yèhdiì

yeghònadaeti. ²⁷ Eyit'à k'àowocho eteyeèzì t'à yenıhtl'è hazòò yeghònayla gà naehtlaà ayıllà.

²⁸ “Hanikò eyı wecheekeè edekò ts'ò naetle ekò wexèht'eè k'àowocho cheekeè jlè, sòmba lq-lea yeghıhtl'è jlèe sıı, yaıı. Yek'à daachì gà hayèhdi, ‘Sòmba neghònıhııhıı sıı hazòò nayle,’ yèhdi.

²⁹ “Eyı dı yets'ò nàgòıhgè, yeghònadaeti, hadı, ‘ılaà seghàhòııà, senıhtl'è naehle ha ne,’ yèhdi.

³⁰ “Hanikò ‘ıle,’ yèhdi, edenıhtl'è nayeelè ts'ò dı-danıılaa-kò ts'ò ayıllà. ³¹ K'àowocho wecheekeè eyıı-le hagòıà gıaıı ekò sıı gıgha nezı-le, eyit'à k'àowocho ts'ò geède gà gıts'ò hagedı.

³² “Eyit'à k'àowocho wecheekeè nezı-le kàzehıà gà hayèhdi, ‘Secheekeè-ııııı anet'e. Seghònadaati jlè t'à, nenıhtl'è lq hazòò neghònàèhla. ³³ Etenèehıı xèht'eè, secheekeè eyıı-le sıı etewııııı ha jlè,’ yèhdi. ³⁴ K'àowo sıı ıch'èe t'à eyı dı edenıhtl'è hazòò nayeelè gots'ò dı-danıılaa-k'èdı-dı dagııhıa ha gotl'aayııhtı.

³⁵ “Eyit'à naxıdzeè t'à naxèot'lı gıghı nahoahle-le nıdè Setà yak'e whedaa sıı hanı naxıts'ò eghàlaeda ha hııt'e,” Zezi gòhdi.

19

ıòlets'eedè-le

¹ Zezi edecheekeè hoghàgòèhtı t'l'axıò Galılee nèk'e gots'òò nageèhde. Judea nèk'e, Jordan deh nııàa wete ts'ò ageıà. ² Dı lq Zezi k'èè geède, eyıts'ı ekı k'aat'ıı agıòòlà.

³ Pharısee gıııı sıı geèhdzà ha gıts'ò-ède. Dageehke, hagııhdi, “Gonàowoò k'èè ha nıdè asıı gots'èkeè t'alàa-sıı k'èxa zıwets'eehxà ha dıı-le?” gııhdi.

⁴ Zezi gots'ı hadı, “Nòhtsı Nıhtl'è k'e dıı hanı dek'eèhtl'è wek'eyaahı-le nıı? Dıı nèè hòèlı ekò Nòhtsı ‘dızhıı eyıts'ı ts'èko whehtsı,’ dek'eèhtl'è, ⁵ eyıts'ı Nòhtsı-Gotà dıı hadı, ‘Eyı ts'ıhıı dızhıı edetà eyıts'ı edemı gots'ıòò xàetla ha. Edets'èkeè xè jlè lanı ha, eyıts'ı eyı nàke geet'èe sıı edezhıı t'à dı jlè lagede ha hııt'e,’ wek'eyaahı-le nıı? ⁶ Eyıt'à dı nàke agııt'e-le, hanikò dı jlè zı lagııt'e. Eyıt'à Nòhtsı dı nàke ełeghàgıılaa sıı dı wııııı elets'ıòò agole ha nııle,” Zezi gòhdi.

⁷ Pharısee Zezi dageehke, “Hanı-ıdè dànıghı Moses dıı hanı nàowo whehtsı: ‘Dızhıı edets'èkeè zıyeede ha nıwı nıdè zılets'eedee nıhtl'è yegha sııyele gà xàyeehıà ha,’ dek'eèhtl'è,” gııhdi.

⁸ Zezi gots'ı hadı, “Naxıkwı nàtso t'à, Moses, naxıts'èkeè zıahdè ha anaxıllà jlè, hanikò kèhııwo gots'ı hanı hòzı-le jlè. ⁹ Ehkw'ı anaxèehsı, dızhıı wets'èkeè dı eyıı-le xè hoııı hòèhtsı-le kò zıyeedo gà ts'èko eyıı-le xè honııdza nıdè, hoııı hòèhtsı hııt'e,” Zezi gòhdi.

¹⁰ Zezi wecheekeè hagedi, “Dqzhì eyits'q wets'èkeè gixè hanì hòzq nìdè hots'et'ì-le denahk'e nezì nqò,” gedi.

¹¹ Zezi gots'ò hadi, “Dq hazqò eyi yatì gìhchì ha diì hq't'e, dq hanì gìghàhòt'òq sù zq eyi yatì gìhchì hq't'e. ¹² Dq mòhdaa hoget'ì ha diì, hanì gìgòhì ne t'à, dq mòhdaa nàgiat'a ts'ìh?ò hoget'ì-le, eyits'q dq mòhdaa Nòhtsì Wenàowoò ts'ìh?ò hoget'ì ha gùwq-le. Amì eyi yatì gìhchì ha diì-le sù gìhchì welè,” Zezi gòhdi.

Zezi eyits'q chekoa nechà-lea

¹³ Eyi t'axqò Zezi edilà gok'e whehdi xè gok'eèyahtì ha gùwq t'à, chekoa nechà-lea Zezi ts'ò gogeèwa. Hanìkò wecheekeè haaht'ì-le gògedi xè nàgogeezq.

¹⁴ Hanìkò Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Chekoa sets'ò gùdè agìahle, sets'agìahzq-le. Amì diì chekoa lagùt'ee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzqò sù gits'q hq't'e,” gòhdi. ¹⁵ Zezi edilà gok'e ayìlì t'axqò ìdaa naèhtlà.

Cheko ahxee

¹⁶ Cheko ìlè Zezi gà nùtlà, dayeehke, “K'àowo, ayì nezì ghàlaihda nìdè welq while ts'ò ehdaà asedle ha?” yèhdi.

¹⁷ Zezi yets'ò hadi, “Ayìha t'asì nezì sù ghq dasìhke, Nòhtsì zq nezì hq't'e. Welq while ts'ò ìda ha neewq nìdè nàowo dek'eèht'è sù k'èanet'e,” yèhdi.

¹⁸ Cheko dayeehke, “Nàowo dàhòt'ì awìdì,” yèhdi. Zezi yets'ò hadi, “ ‘Dq eìahwhì-le, eìexè hòhì hoahtsì-le, aahzì-le, dq ghq hoahts'ì-le, ¹⁹ naxità eyits'q naxìmq gits'ò nezì aahda, eyits'q ‘edeghòniahtq k'èè naxèot'ì ghòniahtq, dek'eèht'è,’ Zezi yèhdi.

²⁰ Eyi t'à cheko hadi, “Eyi nàowo hazqò wek'èzæht'è hq't'e. Eyi wezqò ayì dàhle ha?” yèhdi.

²¹ Zezi hayèhdi, “Degai nelì ha neewq nìdè t'asì hazqò nets'q sù hazqò neghò nàedi gà eyi wesqòmbaà hq't'ì dq-teèt'ì ghàìle. Hanì-ìdè yak'e t'asì nechàa nedawhezq ha hq't'e. Eyi t'axqò-ìdè sek'èè k'èìda,” Zezi yèhdi.

²² Eyi cheko wesqòmbaà lq t'à, Zezi hadi ìkw'o ekò ts'qònìwqò lajà xè naèhtlà.

²³ Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Ehk'w'ì anaxèehsì, dq ahxee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzqò goyaetlà ha wegga wèhoedi-le hq't'e. ²⁴ K'achì ehkw'ì anaxèehsì, dq ahxee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzqò goyaetlà ha wegga diì hq't'e. Eyi nahk'e tìts'aadìcho datìht'ì-à-k'è degaetlà gha sù denahk'e diì-le hq't'e,” Zezi gòhdi.

²⁵ Wecheekeè Zezi hadi egìkw'o ekò sù gìgha enìyah t'à hagedi, “Hanì-ìdè amì edaxàweètì lì?” gedi.

26 Zezi goghàeda xè hadi, “Dò gigha dii hòt'e, hanikò Nòhtsi sù wegħa t'asù dii gòhì nùle,” gòhdi.

27 Peter, Zezi ts'ò hadi, “Goxi nek'èè k'ets'edè ha ts'ùwò t'à, t'asù hazòò wedè ats'ùlà ìlè! Wek'èxa ayù gòt'à ha?” yèhdi.

28 Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Ehkw'i anaxèehsi, t'asù hazòò wegòò anagòjà xè Dò-wet'áaàa-deè k'àowocho whelì t'à ededaèhchìcho k'e wheda nìdè naxì sek'èè k'eahdè ìlèè sù daèhchìcho hòno-daats'ò-nàke k'e dahkw'e ha. Israel got'ù hòno-daats'ò-nàke xààa gùù sù gisìnìyaahì ha. 29 Amì sets'ihzò edekò, edechì, ededè, edetà, edemò, edeza, eyits'ò wets'ò dèè gots'ò naèhtlà k'èxa, eyì wezòò ìèakw'eènò laàtò ts'ò weghòzhe ha eyits'ò welò whìle ts'ò edaa eyì sù weghòt'à ha. 30 Dò t'akwe geèhk'w'ee sù nòòde geèhk'w'èè agedle ha, eyits'ò dò nòòde geèhk'w'ee sù t'akwe geèhk'w'èè agedle ha,” Zezi gòhdi.

20

Dò elètò gits'àzeèdi wegodi

1 “Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzòò sù dii lanì hòt'e: K'àowo ìè dèè wets'ò sù wek'e dò eghàlageeda ha nùwò. Eyit'à k'omòòdòò et'ù dò hanùwò. 2 Ìè satsòà degoo gots'àzeehdi ha goxè yatì whehtsi t'axòò, dò eghàlageeda għa ededèè k'e ts'ò goèhà.

3 “K'omòòdòò sìghajwàà hòowo, lòtò nìzò ekìyeè k'e t'asù nàedi k'è gòlaa k'achì ekò naèhtlà. Ekò dò mòhdaa t'asù hogehtsi-le ekì nàgeèhza goazì. 4 Gots'ò hadi, ‘Naxì sù sedèè k'e eghàlaahda. Ayù ehkw'ù sù naxìts'àzeehdi ha,’ gòhdi. 5 Eyit'à eyì dò sù ekò geède.

“Dzètanì eyits'ò tai nìzò k'àowo k'achì dò hanùwò. 6 Sìlàì nìzò k'àowo k'achì dò hanùwò ekò, ìlà dò eyì-le ekò nàgeèhza goazì. Hadù dagoehke, ‘Dànìghò dzè ghàà jò nàahza, t'asù hòahstsi-le,’ gòhdi.

7 “Dò eyì nàgeèhzaa sù gits'ò hadi, ‘Dò wùzù la goghàzò-le ts'ihzò ats'ùt'e,’ hagiùhdi.

“K'àowo gots'ò hadi, ‘Naxì sù sedèè k'e eghàlaahda,’ gòhdi.

8 “Xèhts'ò agòjà ekò k'àowo edecheekeè ts'ò hadi, ‘Eghàlageedaa-dòò jò gùhà, dàtò gits'àzeèdi ha sù gits'àzùhdi. Amì nòòde la k'e nègùdee sù t'akwèòò gits'àzùhdi eyits'ò amì t'akwèòò la k'e nègùdee sù nòòde gits'àzùhdi,’ edecheekeè gòhdi.

9 “Dò sìlàì nìzò la k'e nègùdee sù gits'àzeèdi ha eyì nègùde ekò satsòà degoo ìè gits'àzeèdi. 10 Dò t'akwèòò la k'e nègùde sù gits'àzeèdi ha eyì nègùde ekò ededì denahk'e gits'àzeèdi ha gùwò ìè, hanikò ededì sù satsòà degoo ìè gighòt'ò. 11 Hazòò elètò gits'àzeèdi t'à k'àowo ts'ò sògedì, 12 hagedì, ‘Eyì dò nòòde la k'e nègùdee sù ìè sadzeè zò eghàlagùdà. Goxì k'àhdzò la

hazòò weghàlats'ùdà ne eyits'ò sadeè nàtsoo nì eghàlats'ùdà họt'e. Hanikò ededì sù goxètìò gits'àneehdì, gùhdi.

13 “Eyì k'àowo hagòhdi, ‘Seàgĩa, naxits'ò ekò-le eghàlaehda nùle. Satsòà degoo ìlè k'èxa eghàlaahda ha hanì elexè yatì ts'èhtsì ìlè. 14 Naxisòòmbaà nìahwha xè naahdè. Dò nòòde la k'e nùtla sù naxixètìò wets'àzeehdì ha dehwhò. 15 Xàè sesòòmbaà dàhìle ha dehwhò sù sù sets'ò hoèlì họt'e. Dì dò gits'ò nezì k'ehohza ha dehwhò t'à naxìgha nezì-le nì?’ gòhdi.

16 “Eyit'à amì nòòde geèhkw'ee sù t'akwe geèhkw'e ha, hanikò amì t'akwe geèhkw'ee sù nòòde geèhkw'e ha họt'e,” Zezì hadì goxè godò.

Zezì èlààgùhwhì ha k'achì yeghò gode

17 Zezì Jerusalem ts'ò etlè ekò edecheekeè hoònò-daats'ò-nàke whatsòò nègòòwa gà gots'ò hadì, 18 “Jerusalem ts'ò ts'eedè ha. Ekò Dò-wet'àazàa-deè sù yahtì-gha-k'aodè eyits'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò t'làagèhtè ha họt'e. Èlàawì gha gisìnìyahtì ha. 19 Eyì t'axòò dò eyì-le xàzaa t'làagìhtè ha. Gìk'adaedè ha, nàgeehkwa ha eyits'ò dechìet'aa k'e dexegìhtsò ha, hanikò tai dzèè nùdè naidà ha,” Zezì gòhdi.

Ts'èko weza nàke Zezì ghòhk'èè geke ha nìwò

20 Ekìiyèè k'e Zebedee wets'èkèè Zezì t'asì gogha hayele nìwò t'à, edeza nàke xè Zezì ts'ò èhtlè gà yets'ò nàgòìhgè.

21 Zezì yets'ò hadì, “Negha ayì dàhìle ha seneehwhò?” yèhdi.

Eyit'à ts'èko hadì, “K'àowocho wheelì nùdè seza ìlè negà nàgòts'ehnéè whedaà awùle eyits'ò ìlè negà gots'ìhts'ò whedaà awùle,” yèhdi.

22 Zezì eyì ts'èko eyits'ò weza ts'ò hadì, “Ayì aahkèè sù wek'èahsò nùle. Libò wets'ò ehdò ha sù wets'ò aahdò ha dùi-le nì?” gòhdi.

“Hèzè, hats'ede ha dùi-le,” gùhdi.

23 Zezì gots'ò hadì, “Libò wets'ò ehdò ha sù naxì sù wets'ò aahdò ha họt'e, hanikò amì segà nàgòts'ehnéè wheda ha, eyits'ò amì segà gots'ìhts'ò wheda ha sù sù sets'ò hoèlì nùle. Amì segà wheke ha sù Setà hòt'a gogha sùgòòlà ìlè họt'e,” gòhdi.

24 Wecheekeè hoònò sù eyì elexì nàke ayì Zezì dagùhke ghò egùkw'o ekò gìk'èch'a. 25 Zezì edecheekeè làà nègòòla gà hagòhdi, “K'àowocho gùlì sù dò eyì-le xàzaa ts'ò k'adahogedè, eyits'ò gicheekeè t'akwe geèhkw'ee sù, ededì sù, dò ts'ò k'adahogedè, wek'èahsò họt'e. 26 Hanikò naxì sù naxixè hagòht'e ha nùle. Naxìta amì t'asì deè elì ha nìwò sù naxìgha eghàlaedaa-dòò elì ha họt'e 27 eyits'ò naxìta amì t'akwe wheda ha nìwò sù naxìcheekeè elì ha họt'e. 28 Dò-wet'àazàa-deè ededì kò dò yegha eghàlageeda gha jò nùtla nùle, hanikò dò ts'adì xè

dọ gha ełààwı gha jọ nùttla họt'e. Dọ lọ gıhoñı gıghọ nahoezhe gha ełààwı ha họt'e," Zezi edecheekeè gòhdi.

Dọ nàke gıdaà goilee k'aat'ı ageja

²⁹ Zezi eyits'ọ wecheekeè kọta Jericho ts'ọ nageèhde ekò dọ lọ gok'èè geède. ³⁰ Dọ nàke gıdaà goilee sị tılıbàa geke. Zezi ekọ naetle ghọ egıkw'o ekò nagıdzeh xè hagedı, "Gots'ọ K'àowo, David Weza, etegòihzi!" gedı yagızeh.

³¹ Dọ lọ, "Ts'èwhı aah'te!" gògedı, hanikò k'èdaà hòt'ò nagıdzeh, "Gots'ọ K'àowo, David Weza, etegòihzi!" gedı yagızeh.

³² Zezi nùttla, gots'ọ hadı, "Sets'ọ łaah'te. Ayı naxıgha dàh'te ha seahwhọ?" gòhdi.

³³ Gıts'ọ hadı, "K'àowo, gogha xègaat'ı ha ts'ıwọ," gıhdi.

³⁴ Zezi ededzeè t'à etegòòzi t'à godaà k'e whehdi. Ekòet'ı gıdaà k'aat'ı aja t'à Zezi k'ègeède.

21

Zezi tıttsoa k'e Jerusalem nùttla

¹ Zezi edecheekeè xè kọta Bethphaga ts'ọ gọwà-le nùttla. Eyı kọta shıh Olivet weghohk'èè gòzọ eyits'ọ Jerusalem ts'ọ gọwà-le agòht'e. Zezi edecheekeè nàke ıdaà kọta Bethphaga ts'ọ goèhza, ² hagòhdi, "ıdaà kọta ts'ọ ıeah'te. Ekọ nılaah'ta et'ı tıttsoa weza wexè eyı daet'ı weahzi ha. ılah dagıahge gà, jọ sets'ọ agıah'te. ³ Eyı ghọ dọ naxıts'ọ gode nıdè, 'Gots'ọ K'àowo yet'à-at'ı ha nıwọ, ekòet'ı neghọ yeechi ha,' hawèahdi nọ," Zezi gòhdi.

⁴ Eyı hagòjaa sị nakwenàozọọ yeghọ gọıde ıle k'èè agode ha t'à agòja. Du hadı ıle:

⁵ *"Jerusalem got'ı gıts'ọ du haahdi, 'Naxıts'ọ k'àowocho ts'èwhı nıwọ xè tıttsoa weza k'e dawheda xè naxıts'ọ nayahte,' "* nakwenàozọọ hadı ıle.

⁶ Eyı'à wecheekeè nàke ıdaà kọta ts'ọ ıegeèhtla gà Zezi dàgòhdi sị k'èè eghàlagıdà. ⁷ Eyı tıttsoa weza xè Zezi ts'ọ nègeèchı. Tıttsoa eyits'ọ weza k'e edezeè nègıwa gà Zezi yek'e wheda. ⁸ Wenadaà dọ lọ edezeè tılı k'e nètègıwa eyits'ọ dọ mọhdaa zori lanı k'eguzhı gà wenadaà tılı k'e nègıwa. ⁹ Dọ lọ Zezi nakweè giadè eyits'ọ dọ lọ yek'èè giadè, yagızeh xè hagedı,

"Hosanna! K'àowocho David Weza weghàsots'eedı!"

"Ededı gots'ọ K'àowo dahxa nùttlaa sị wexè sıghà welè!"

"Hosanna! Nòhtsı weghàsots'eedı!" gedı yagızeh.

¹⁰ Zezi Jerusalem nùttla ekò dọ hazọ nıdahogıhdè, hagedı, "Du dọ, amı at'ı?" gedı.

¹¹ Dọ Zezi k'èè k'egedè sị hagedı, "Du dọ Zezi họt'e. Galilee nèk'e kọta Nazareth gots'ọ nakwenàozọọ họt'e," gedı.

Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà nùtla

12 Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà nùtla, ekò dọ t'asì ełeghọ nàgeehdì sù hazòè xàgodeèzhì. Ladà k'e sòmba ehdagelee eyits'ò ladà k'e k'aba lanı gıghọ nàedì sù goghọ kwiteyeèhde. 13 Hagòhdi, "Dù hanı dek'eèhtl'è họt'e: 'Sekò yats'ehtı k'è gha gòzọ họt'e,' hanikò naxı sù 'egeezı-dòè gha kò' gòwhahtsı họt'e," gòhdi.

14 Eyi hagòjà t'axòè, dọ gıdàà goilee eyits'ò dọ k'egedè-le sù hazòè Nòhtsɪkò-gocho gà Zezi ts'ò nègıde t'à k'aat'ı agòòlà. 15 Yahtı-gha-k'aodèe eyits'ò Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dòè Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà enıyah hòèhtsı gıazı, eyits'ò chekoa dı hagedı yagızeh, "Hosanna! k'aowochò David Weza weghàsòts'eedı!" gedı gogıkw'o t'à, sù gıgha nezı-le.

16 Zezi ts'ò hagedı, "Chekoa dàgedı sù gıkw'o-le nı?" gıhdi. Zezi gots'ò hadı, "Hèzè, geèkw'ò. 'Chekoa gıwà t'à neghàsòhoedı anelà,' hanı dek'eèhtl'è sù wek'eyahtı-le nı?" gòhdi.

17 Eyi hagòjà t'axòè gots'òè naèhtla, kòta Bethany ts'ò ajà. Eyi toò ekò itè.

Ts'i whegò

18 K'omòdòè et'ı Jerusalem ts'ò naèhtla ekò sù bò waewı ajà. 19 Tılibàa ts'ı nàzà yaı t'à yets'ò èhtla, hanikò wek'e jıecho whıle, it'òà zò wek'e whela. Eyt'à ts'ı ts'ò hadı, "K'achı nekw'ıhchı k'e jıecho dehshe hòıı ha-le!" hadı. Ekòet'ı ts'ı whegòè ajà.

20 Wecheekè eyı hagòjà gıazı t'à sù gıgha enıyah, hagedı, "Dànt'à dı jıechots'ı sù ıwhàà whegòè ajà?" hagedı dàłegeehke.

21 Zezi gots'ò hadı, "Ehk'ı anaxèehsı, naxıgha ehkw'ı-ahodı xè dı dahwhò-le nıdè jıechots'ı dàhlàa sù naxı sı haahle ha dı nıle. Eyi wenahk'e hòahsı ha dı-le. Dı shıh ts'ò dı haahdi, 'Yeè tèe ts'ò adıle,' dahdi nıdè wek'èè agode ha. 22 Naxıgha ehkw'ı-ahodı nıdè ayı gha yaahtı sù hotı naxıghòt'à ha họt'e," Zezi edecheekè gòhdi.

Zezi amı dahxà at'ı?

23 Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà nùtla. Ekò dọ hoghàehtò ekò yahtı-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah gııı sù Zezi ts'ò geède, hagıhdi, "Ayı dahxà dı hanı eghàlajda? Amı hanı neghàhòzò t'à anet'ı?" gıhdi dageehke.

24 Zezi gots'ò hadı, "Sı sı t'ası danaxeehke ha. Ek'èt'à sets'ò haahdi nıdè, amı wedahxà eghàlaehdaa sù naxıts'ò haehsı ha. 25 John-Baptıst dọ k'ètaıdzı sù amı dahxà at'ı nòè? Yak'e godahxà at'ı hanı-le-ıdè dọ dahxà at'ı?" gòhdi.

Eyi ghò elets'ò hagedi, “ ‘Yak'e godahxà at'l,' ts'edi nìdè 'Dànìghò ehkw'1 adu weahwhò-le nòqò?’ gòhdi ha. ²⁶ Ekò 'Dò dahxà at'l,' ts'edi nìdè dò hazòqò John-Baptist nakwenàòzòqò giit'l ne t'à t'asagogele ha sòm,” elègedi.

²⁷ Eyi t'à Zezi ts'ò hagedi, “John-Baptist amù dahxà at'ù sù wek'èts'eezò-le,” gedi.

Zezi gots'ò hadi, “Hani-ìdè sù sù amù dahxà dù hani eghàlaehdaa sù naxìts'ò haehsì ha-le,” gòhdi.

Dò weza nàke gìgodù

²⁸ “Dù godi t'à naxìxè gohdo ha sù wedaàniahdè. Dò weza nàke gòhì jìlè. Edeza jìlè ts'ò hadi, ‘Seza sets'ò jìecho goehshee k'è segha eghàlajda,’ yèhdi.

²⁹ “Weza yets'ò hadi, ‘Jìle, hahle ha-le,’ yèhdi. Eyi t'l'axòqò edek'eelì xè wìni eladì ajà t'à eyi la ghàlajda.

³⁰ “Eyi dò k'achì edeza eyi-le ts'ò èhtlà, eyi sù hayèhdi. Eyi weza yets'ò hadi, ‘Hezè, hahle ha,’ yèhdi, hanikò hayìlìlè-le.

³¹ “Eyi t'à eyi weza nàke sù amù edetani k'èè eghàlajda?” Zezi gòhdi.

Zezi ts'ò hagedi, “Edeza t'akweìqò dahkee sù,” giuhdi. Zezi gots'ò hadi, “Ehkw'1 anaxèehsì, sòqmba-nàgehtsì-dòqò egedi-le eyits'ò ts'èkoju naxikwe-t'ù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòqò goyagedè ha. ³² John-Baptist dànì ehkw'1 ts'eedaa t'à naxìts'ò gojde jìlè, hanikò naxìgha ehkw'1 adì-le. Ekò sòqmba-nàgehtsì-dòqò eyits'ò ts'èkoju gìgha ehkw'1-ahodi hòt'e. Eyi naxìdaa hanàhòwo, hanikò edek'eahì-le xè ehkw'1 adì weahwhò-le.

Dèè-k'ègedi-dòqò gìgodù

³³ “K'achì godi eyi-le t'à naxìxè gohdo ha: K'àowo jìlè ededèè k'e jìechots'ù dehshe ha nèyìlì. Eyi dèè wemqò kwe t'à kwì nawhezàa ayìlì, jìecho tàtsògeèhze k'è gòhtsì eyits'ò wegodoò dò jìechots'ù xoehdi ha dagòzòqò k'è gòhtsì. Eyi haatìqò hayìlì t'l'axòqò dèè-k'ègedi-dòqò gik'e eghàlaeda ha ededèè goghònìyìzòqò, eyi t'l'axòqò nìwà kòtaèhtlà. ³⁴ Jìecho dùdù agòjà ekò jìecho mòhdaa gìgha nàhtsì gha edecheekeè mòhdaa ededèè k'e ts'ò goèhza.

³⁵ “Hanikò dò dèè k'ègedi sù wecheekeè dagogiachì. Jìlè geèht'1, jìlè elàagìhwho eyits'ò jìlè kwe t'à elàagìhwho.

³⁶ K'àowo k'achì edecheekeè ekò ts'ò goèhza, hanikò k'achì dò dèè k'ègedi sù gots'ò nezì eghàlagìdà-le. ³⁷ Nòqde t'à eyi k'àowo edeza ekò ts'ò yìhza, edets'ò hadi, ‘Seza ts'ò nezì nageza ha ne,’ hadi.

³⁸ “Hanikò dò dèè k'ègedi sù weza giazì ekò halègeedi, ‘Eyi k'àowo weza hòt'e sù dù dèè wegaelì agode ha. Elàawets'èhwhì, hani-ìdè wedèè goghaelì ha,’ gedi. ³⁹ Eyi t'à dagiachì gà eyi dèè gots'òqò xàgeèhà t'l'axòqò elàagìhwho.”

40 Zezi hadi goxè goado t'axqò, dagoehke, “Eyi't'à eyi dèè ts'ò k'àowo ekò nòqtla nìdè dèè-k'ègedi-dòq negezì-le sù dàgole ha?” Zezi gòhdi.

41 Zezi ts'ò hagedi, “Eyi dò negezì-le sù ełàgòhde ha eyits'ò dèè dò eyi-le goghònèyìzà ha; jìecho dùi dùi nìdè mòhdaa gìghàle ha sù hanu dò ghònèyìzà ha họt'e,” giuhdi.

42 Zezi gots'ò hadi, “Nòhtsì Nìhtl'è k'e du hanì dek'eèhtl'èe sù wek'eyaahù-le nì:

'Kwekò-gogehtsì-dòq kwe ʔògeèhk'aa sù eyi kwe denahk'e wet'aaʔa whelì. Gots'ò K'àowo gogha hanì eghàlaidà gogha enùyah dùi, dek'eèhtl'è.

43 “Eyi't'à naxits'ò du haehsì: Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòʔòq sù naxìghò naichì ha eyits'ò dò eyi-le wìni k'èè eghàlageeda ha sù gìghaelì ha. 44 Amì eyi kwe k'e nàakw'oo sù wedihòlè ha, eyits'ò amì eyi kwe wek'e nàakw'oo sù t'asì nadlì ha-le,” gòhdi.

45 Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò Pharisee giłlì sù Zezi hanì dò xè godo giukw'o ekò ededi goghò godee-adì gik'èhoèhzà. 46 Dageechì ha giwò, hanikò dò Zezi k'èè k'egedèe sù nakwenàʔòq ne giuhwhò t'à gots'àgeejì.

22

Dò honìdza gha nàsì holè wegodi

1 Zezi k'achì godi t'à goxè godo, hadi: 2 “Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòʔòq du lanì họt'e: K'àowocho weza honìda ha yegha nàsì whehtsì. 3 Dò goxè shègezhe ha sù edecheekeè gots'ò goèhʔà. 'Jò nàahdè,' gògedi ha, hanikò eyi dò nàsì nàgedè ha giwò-le.

4 “Eyi't'à k'àowocho k'achì edecheekeè ekò goèhʔà, hagòhdi, 'Eyi dò gits'ò du haahdi: “Hòt'a nàsì holè ha. Gots'ò k'àowocho wets'ò ejie lek'aa ts'atà et'è ha wetaguhwho. T'asì hazòq ts'atà whela ne t'à jò aahdè,” giahdi,' k'àowocho edecheekeè gòhdi.

5 “Hanikò eyi dò k'àowocho wecheekeè ts'ònegiʔà-le. T'asì ts'ò nageèhde; jìè wets'ò dèè goehshee k'è ts'ò ajà eyits'ò jìè wets'ò nàedi k'è gòʔòq ts'ò ajà. 6 Eyits'ò dò mòhdaa wecheekeè dagogiachì gà gogeèht'lì gà ełàgogìhdè. 7 K'àowocho sù ich'è. Edets'ò eghòq-dòq eyi dò yecheekeè ełàgogìhdèe sù ts'ò agòòlà. Eyi dò negezì-le sù godihogèhtsì eyits'ò gikòta gok'egìhk'ò.

8 “Eyi t'axqò k'àowocho edecheekeè gots'ò hadi, 'Seza honìdzaa sù wenàsì holè ha nìkw'o, hanikò dò goxè shègezhe ha jìèe sù negezì-le t'à jò geedè ha dehwhò-le. 9 Tlì k'e ts'ò aahde. Ekò dò giahʔì sù goxè nàsì ghò shègizhe giahdi,' gòhdi. 10 Eyi't'à wecheekeè tlì k'e ts'ò geède, dò nezì eyits'ò dò nezì-le gogìhʔòq sù nàgogìhtsì. Eyi't'à kò gocho nàsì holèe sù goyì dò dàgòʔò agòjà.

11 “K'àowocho goyaèhtla, dọ hazòọ eyi geèhkw'ee sù goni k'etlo ekò dọ ìlè goht'ọ nezụ t'à-at'ì-le gota wheda yaṛi. ¹² Yets'ọ hadi, ‘Seàgla, seza honìdza họt'e. Eyit'à dànìghọ goht'ọ nezụ t'à-aṛt'ì-le?’ yèhdi. Eyi dọ aidi while.

13 “Eyit'à k'àowocho edecheekeè gots'ọ hadi, ‘Wilà eyits'ọ wekè ełeahzha gà mọht'a xàweahxà. Edụi togoòt'òo sù ekọ ts'ọ aweahle; ekọ dọ getse xè dagụza ha.’

14 “Dọ ịọ gikayaeti, hanikò mọhdaa zọ goxè geèhkw'e ha gıts'ìhchì,” Zezi hadi goxè godo.

Pharisee gụlụ sù Zezi geèhdzà

15 Zezi hadi goxè goado t'axòọ Pharisee gụlụ sù whatsoọ nègude gà elets'ọ gogede. Dageehke t'à geèhdzà ha gụwọ. Edahxọ ekọ-le xàyahtı nıdè weyatı t'à gık'e nıdahogeezà ha ełexè yatı gèhtsı. ¹⁶ Gıcheekeè eyits'ọ Herodian gụlụ mọhdaa Zezi ts'ọ gogeehza. Zezi ts'ọ hagedi, “K'àowo, ehkw'ı zọ goıde wek'ets'eezọ, eyits'ọ Nọhtsı Wenàowoò ghọ ehkw'ı dọ hoghàhtọ. Dọ dàhòt'ı agıt'ee sù negha wet'àazà-le t'à, dọ ayı geèhkw'ọ ha gụwọọ sù k'èè goıde nıle. ¹⁷ Eyit'à dı weghọ dāneewọ gots'ọ haıdı. K'àowodeè Caesar, soọmba wets'ats'eehdı sù ası eyi negha ehkw'ı ne?” gıhdi.

18 Hanikò ekọ-le xàyahtı ha gıwhwọ t'à agedı sù Zezi gok'èezọ. Eyit'à gots'ọ hadi, “Degai daahtsı kò wek'èè aahda nıle! Ayıha seahdzà xè seyatı t'à sek'e nıdahoahzà ha dahwhọ? ¹⁹ Satsọq dèe-ts'ò-k'àowo wets'àzahdı sù weghàıhdà,” gòhdi. Eyit'à satsọq degoo gıghàèchì. ²⁰ Zezi gots'ọ hadi, “Amı wekwı eyits'ọ wızi dek'e whezọ?” gòhdi.

21 “K'àowodeè Caesar,” gıhdi.

Eyit'à Zezi gots'ọ hadi, “Hanı-ıdè ayı k'àowodeè wets'ọ ne sù weghàahle, eyits'ọ ayı Nọhtsı wets'ọ ne sù Nọhtsı ghàahle,” gòhdi.

22 Eyi hadı sù gıgha enıyah t'à gıts'ọọ nageèhde.

Sadducee gụlụ sù Zezi geèhdzà

23 Eyi dzeè k'e Sadducee gụlụ sù mọhdaa Zezi ts'àgede. İdaà nıdè dọ naıdà ha sù gıgha ehkw'ı-ahodi-le. Zezi eyi ghọ dageehke ha gụwọ t'à gıts'àwhede. ²⁴ Hagedi, “K'àowo, Moses dı hanı gogha nàowo enıt'è: ‘Dọ wezaa gòhı-le et'ı ełàawı hanikò wets'èkeè ıhàà eda nıdè wechı yets'èkeè nayıchı ha họt'e, edıde gha chekoa nıle ha họt'e,’ dek'eèht'è. ²⁵ Ełechı ıhđı gòhı ìlè ts'edi. Goıde t'akweıò ts'èko ıhchì, hanikò wezaa gòhı-le-t'ı eławo. Eyit'à wechı yet'ọ whedaa sù yets'èkeè xè honọdza. ²⁶ Ededı sı eławo, eyits'ọ wechı taı t'à whedaa eyi sı hajà, eyits'ọ ıhđı geet'èè hazọọ gıxè hagòjà. ²⁷ Nọde ts'ọ ts'èko ededı sı eławo. ²⁸ Eyit'à dọ naıdàa dzeè k'e nıdè eyi ts'èko

ełechi lòhdı hazqò goxè hqat'ı ne t'à amı ts'èkeè elı ha?" gedı Zezi dageehke.

²⁹ Zezi gots'ò hadı, "Nòhtsı Nıhtl'è eyits'q Nòhtsı enıyah t'à wegħa dı-le sı wek'èhoahs-q-le t'à, ek-q-le naxıgha ehkw'ı-ahodı.

³⁰ Dq naidàa dzeè k'e nıde ełexè honıgedè ha nıle, yak'ee't'ıı lagı't'e ha hq't'e. ³¹ Dq ełııdèe nagıdà ha sı eyı ghq naxıdaihsı: Nòhtsı dādı sı wek'eyaahı-le nı? ³² Edeghq dı hadı ıle: 'Abraham Wenòhtsı, Isaac Wenòhtsı eyits'q Jacob Wenòhtsı aht'e,' dek'eèhtl'è. Eyıt'à dq ełııdè għa Nòhtsı elı nıle, dq geedaa sı għa Nòhtsı elı hq't'e," Zezi gòhdı.

³³ Dànı dq hogħàehtqò sı dq hazqò gıkw'o ekò weyatı sı gıgha enıyah dıı.

Nàowo denahk'e wet'àa?àa deè

³⁴ Zezi, Sadducee gııı sı ełegıde. ³⁵ Gıts'q dq ıle Nòhtsı Nıhtl'è k'èhoezqò deè sı Zezi daehke t'à yeèhdzà. ³⁶ "K'àowo, Moses wenıhtl'è gots'q ayı nàowo denahk'e wet'àa?àa?" yèhdı.

³⁷ Zezi yets'ò hadı, " 'Naxıdzeè hazqò t'à, naxıdàqzhı sı t'à, eyits'q naxı sı t'à Nòhtsı weghonıahqò ha hq't'e.' ³⁸ Eyı nàowo t'akwelòq whezqò sı denahk'e wet'àa?àa hq't'e. ³⁹ Nàowo wek'èè whezqò sı dı hanı dek'eèhtl'è: 'Edeghonıahqò k'èè naxèot'ı gıghonıahqò ha hq't'e.' ⁴⁰ Moses wenıhtl'è eyits'q nakwenàozqò gııhtl'è hazqò eyı nàowo deè nàke sı ghq agedı ıle," Zezi gòhdı.

Christ wèts'edu sı amı weza hq't'e?

⁴¹ Pharısee gııı sı ełegà nàgeèhza ekò Zezi dagoehke, ⁴² "Christ wèts'edı sı weghq dàahwhq? Amı weza ne?" gòhdı.

"K'àowocho David Weza ne," gııhdı.

⁴³ Zezi gots'ò hadı, "Hanı-ıdè dånıghq k'àowocho David Yedayeh Nezı dahxà 'sets'ò K'àowo' yèhdı, dek'eèhtl'è. K'àowocho David yegħ dı hadı ıle:

⁴⁴ 'Gots'ò K'àowo, sets'ò K'àowo ts'ò hadı, Amı nets'ò xànegıı?aa sı hazqò gıghqıhne anehle gots'ò, nàgòts'ehneè segà wheqda,' dek'eèhtl'è.

⁴⁵ K'àowocho David 'sets'ò K'àowo' yèhdı, hanı dek'eèhtl'è nıde dånı yeza elı weli?" Zezi gòhdı. ⁴⁶ Agıdı whıle agejà. ıızhagıııı agedle ha gıwq-le t'à, ekò gots'q t'ası ghq Zezi dageehke-le agejà.

23

Zezi k'aodèe goghonatıı?q

¹ Eyı t'axqò Zezi dq hazqò eyits'q edecheekeè ts'ò dı hadı: ² "Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dq eyits'q Pharısee gııı sı Moses wenıhtl'è dahxà gogede. ³ Eyıt'à gık'èaht'e eyits'q dånaxègedı k'èè eghàlaahda. Hanıko dånı dq hogħàegehtq k'èè geeda nıle

t'à, dànì k'ehogezaa sù gixèahzì-le. ⁴ Xeh nedàa dọ gha gehtsì lanì, hanikò ededì nagìage ha gùwọ-le.

⁵ “Dọ nadaà zọ nezì k'ehogezaa. Hòt'l'ò-yagehtu-dọò ats'ùt'e dọ hagogùhwhọ ha gùwọ t'à gít'à yagehtu-tọq edek'e gehłaa sù nechà agehzi eyits'ọ edezeèlọ wekwè nedè agehzi. ⁶ Nàsì holè-ıdè ıdaà daèhchì whelaa eyits'ọ elègehdeè-kò goyì dọ wet'aaazaa gha daèhchì whelaa sù k'e geèhk'w'e ghageewı. ⁷ Kòta k'egede nıdè dọ gots'ọ nezì nageza xè 'K'àowo' gògedı gıgha nezì.

⁸ “Hanikò naxì sù dọ 'K'àowo' naxègedì naxeguzı ha-le. K'àowo ıle zọ naxits'ọ họt'e, naxì hazọò elèot'ı aah't'e. ⁹ Eyits'ọ dọ wızı 'setà' wèahdı ha-le. Gotà ılaet'ee zọ gòhı, yak'e wheda họt'e. ¹⁰ Eyits'ọ 'hoghàehtọq-dọò' naxègedì naxeguzı ha-le. Dọ ıle zọ dọ hoghàgoehtọq elı họt'e, eyı sù Christ họt'e. ¹¹ Naxıta gots'ọ dọ denahk'e wet'aaazaa sù naxıgha eghàlaedaa-dọò elı ha. ¹² Amı edeghọ xàhodı sù edeghọ ızhagııı agedle ha, eyits'ọ amı k'èweèt'ı k'èè edaa sù weghọ xàdahodı ha.

¹³⁻¹⁴ “Naxì Nòhtsı-yatı-k'èahdı-dọò eyits'ọ Pharısee yàahı sù naxıgha hoıla nechà ha. Degai daahstı kò wek'èè aahda nıle! Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọq sù dọ goyagedè ch'à dọ gıts'ọòhk'e enıahchı. Naxì goyaahde nıle eyits'ọ dọ goyats'ıde gùwọ kò goyagedè agıahle-le.

¹⁵ “Naxì Nòhtsı-yatı-k'èahdı-dọò eyits'ọ Pharısee yàahı sù naxıgha hoıla nechà ha. Degai daahstı kò wek'èè aahda nıle! Hazọò nèk'e eyits'ọ tı sı k'e k'ehoahwho. Dọ ılaet'ea naxınàowoò k'èè eda ha dahwhọq sù hak'eaht'ı. Eyı dọ wegòahzọ nıdè naxınahk'e wehıza weahstı.

¹⁶ “Naxıdaà goılee kò dọ k'egıahzı t'à naxıgha hoıla nechà ha. Dọ gıts'ọ dı haahdı, 'Dọ Nòhtsıkò-gocho wızı t'à yatı nàtsoo whehtsı nıdè wet'aaazà nıle. Hanikò sọmbaekwo Nòhtsıkò-gocho k'e whelaa t'à yatı nàtsoo whehtsı nıdè edeyatı k'èdì ha họt'e,' dahdı. ¹⁷ Naxı sù ezhıne laah't'e, ehkw'ı nàıahde-le. Ayı denahk'e wet'aaazà? Nòhtsıkò-gocho hanı-le-ıdè sọmbaekwo Nòhtsıkò-gocho k'e whelaa t'à degai ihè? Nòhtsıkò-gocho sù denahk'e wet'aaazà họt'e. ¹⁸ Eyits'ọ dı haahdı họt'e: 'Kwe-ladà k'e Nòhtsı ts'ọ t'ası k'èek'ọq sù eyı ladà wızı t'à dọ yatı nàtsoo whehtsı nıdè wet'aaazà nıle,' dahdı, 'Hanikò Nòhtsı ts'ọ t'ası k'èek'ọq sù t'à yatı nàtsoo whehtsı nıdè edeyatı k'èdì ha họt'e,' dahdı. ¹⁹ Ehkw'ı nàıahde nıle. Ayı denahk'e wet'aaazà? Kwe-ladà, hanı-le-ıdè t'ası kwe-ladà k'e wek'eahk'ọ t'à degai ihè? Kwe-ladà sù denahk'e wet'aaazà họt'e. ²⁰ Eyı t'à amı kwe-ladà t'à yatı nàtsoo whehtsı nıdè t'ası hazọò wek'e whelaa sı t'à yatı nàtsoo whehtsı họt'e. ²¹ Eyits'ọ amı Nòhtsıkò-gocho t'à yatı nàtsoo whehtsı sù eyı kò-gocho zọ t'à yèhtsı nıle hanikò amı yeyı nàde sı t'à yatı nàtsoo whehtsı họt'e. ²² Eyits'ọ amı yak'e

t'à yatı nàtsoo whehtsı nıdè Nòhtsı wedaèhchıcho eyıts'ò amı yek'e whedaa sı t'à yatı nàtsoo whehtsı họt'e.

23 “Naxı Nòhtsı-yatı-k'èahdı-dòò eyıts'ò Pharısee yàahıı sı, sı naxıgha hoıla nechà ha. Degai daahtsı kò wek'èè aahda nıle! İt'ò hazòò xàzaa nàahtsı sı wets'ò hoòno ìlè Nòhtsı ghàahza. Hanikò nàowo wet'aazaa sı ts'omiahza-le. Dı sı nàowo wet'aaza họt'e: ehkw'ı elesınıyats'ehtıı, etelets'eèzı eyıts'ò elets'ò ehkw'ı ts'eedaa. Eyı nàowo weghàlaahda ha họt'e ìlè eyıts'ò hòt'a ayı nezı weghàlaahdaa sı, wedè aahle ha-le. 24 Naxı sı naxıdaa goılee kò dò k'egıahzı! T'ası aahdòò sı weta ts'o nechà-lea xàahchı, hanikò ejie nechàa nàlaahtıa.

25 “Naxı Nòhtsı-yatı-k'èahdı-dòò eyıts'ò Pharısee yàahıı sı naxıgha hoıla nechà ha. Degai daahtsı kò wek'èè aahda nıle! Lıbò eyıts'ò kw'à weka zò nezı wek'enaahıtse, hanikò naxıdzeè yı aahdı-le xè t'aahwhò k'èè zò aahda. 26 Naxı Pharısee yàahıı sı naxıdaa goılee laahıt'e. Naxılıbò eyıts'ò naxıkw'à nezı weyı wek'enaahıtse ha họt'e, hanı-ıdè weka sı degoo ade ha.

27 “Naxı Nòhtsı-yatı-k'èahdı-dòò eyıts'ò Pharısee yàahıı sı naxıgha hoıla nechà ha. Degai daahtsı kò wek'èè aahda nıle! Kwe yı dkw'òò whelaa k'è enıhtı'èti degoo t'à goatı'èe laahıt'e. Mòht'a zò nezı wègaat'ı, hanikò weyı dkw'òò ihı whela. 28 Eyı lanı ehkw'ı aahda k'èè naxègaat'ı, hanikò naxıdzeè yı t'aats'òò hoahıt'ı k'èè aahda eyıts'ò hoıı-nàowoò k'èè nàılahdè.

29 “Naxı Nòhtsı-yatı-k'èahdı-dòò eyıts'ò Pharısee yàahıı sı naxıgha hoıla nechà ha. Degai daahtsı kò wek'èè aahda nıle! Naxı sı nakwenàozòò gıgha kwe yı dkw'òò whelaa k'è gòahıtı eyıts'ò dò ehkw'ı geeda ìlè sı gıkw'òò k'è nezı sıgoahzı. 30 Edeghò dı haahdı: ‘Gocho geeda, ekıyeè k'e ts'ııdà nıdè gocho gıxè nakwenàozòò ełàats'ehde ha-le ìlè.’ 31 Haahdı ghàa naxıcho nakwenàozòò ełàagògııhdè sı gıts'ıhızòò-dòò aahıt'e edèahdı, eyıt' à edek'e nıdahoahıt' à họt'e. 32 Eyıt' à hot'eè, naxıcho gıhoıı deghàa weghàlaahda!

33 “Naxı sı wehıı weza laahıt'e! Wehııkò ts'ò anaxedle ch'à edaxàahdè ha dahwhò nı? 34 Nakwenàozòò, dò gogıızòò eyıts'ò dò-hoghàehtòò-dòò naxıts'ò agehıe ha. Mòhdaa ełàagıahde xè dechıt'aa k'e gıdeàhtsò ha, mòhdaa ełègehıdèe-kò goyı gık'eahkwa ha, eyıts'ò kòta yàgòlaa gıkaahwhò gà dagıahza ha. 35 Eyıt' à dı nèk'e dò hazòò ehkw'ı geedaa ełàagògııhdè sı eyı hazòò gha naxısınıyaetı ha họt'e. Abè ełàawıgwo gots'ò, nakwenàozòò Berekıah weza Zecharıah ełàawıgwo haıwa gots'ò, dò nezı hazòò ełàagògııhdè ìlè sı k'èxa naxısınıyaetı ha họt'e. (Zecharıah Nòhtsıkò-gocho eyıts'ò kwe-ladà wek'e Nòhtsı ts'ò t'ası k'èek'òò sı wege ełàawèahwho ìlè.) 36 Ehkw'ı anaxèehsı, naxı dòhı aahıt'ee sı eyı hazòò naxıts'ò hagode ha.

³⁷ “Jerusalem got’ji, nakwenàozqo naxits’ò adlâa sîi naxi kwe t’â eîaàgiahde hq̄t’e. K’âba edezaa edyts’q̄ t’â gòhîââ lanaxehle ha t’aats’q̄ hahwhq̄ kò naxi haahwhq̄-le. ³⁸ Hotî aâhk’w’q̄, naxikò gokw’q̄ gòzq̄ agode ha. ³⁹ K’achî seahzî ha nîle. ‘Gots’ò K’âowo wedahxà nîitlâa sîi wexè sîghà hq̄t’e,’ sèahdi gots’ò k’achî seahzî ha-le,” Zezi gòhdi.

24

Christ jò ts’ò anade ha nîkw’o nîdè ayî ghàà wek’èhoedzq̄ ha

¹ Zezi Nòhtsîkò-gocho gots’q̄ naèhtlâ ekò wecheekeè gîts’ò geède, hagiîhdi, “Wajda, eyî kò-gocho sîi wèdaat’î,” giîhdi.

² Zezi gots’ò hadî, “Eyî kò-gocho wèdaat’î wegghàahda nî? Ehkw’î anaxèehsî, kwe îdè kò eîeka dawhela ha nîle, hazq̄ hodàet’î ha hq̄t’e,” gòhdi.

³ Zezi shîh Olivet gòyeh ekò wheda ekò wecheekeè whatsq̄ gîts’ò-ède, hagiîhdi, “Dàht’e-îdè hagode ha sîi gots’ò hajdi, eyits’q̄ nq̄ode dzeè jò anaade ha nîkw’o nîdè ayî ghàà wek’èts’eezq̄ ha?” wecheekeè giîhdi.

⁴ Zezi gots’ò hadî, “Hotî kexoahdi, naxîghoyagurà sq̄. ⁵ Dq̄ lq̄ sîzî t’â-aget’î xè ‘Christ aht’e,’ gedî ha eyits’q̄ dq̄ lq̄ ghoyageezà t’â gogha ehkw’î agedî ha. ⁶ Eîegegq̄ ghq̄ aâhk’w’o ha, hanikò weghq̄ dahjî-le. T’akwelq̄ eyî hazq̄ hagode ha hq̄t’e, hanikò ekòet’î nq̄ode dzeè k’e nèhòkw’î ha nîle. ⁷ Dî nèk’e dq̄ hazq̄ xàzaa eîegegq̄ ha. Hazq̄ gots’ò bò while agode ha eyits’q̄ deè hòt’ò nàgòidà ha. ⁸ Eyî hazq̄ hagode ha sîi ts’èko wezaa gòhlè ha nîkw’o nîdè t’akwelq̄ weggha eya xèhoiwî sîi eyî lagode ha hq̄t’e.

⁹ “Ekîiyè k’e nîdè k’aodè t’âanaxegîile ha. Danaxegîihza xè eîaanaxegîihde ha. Sî sets’ihzq̄ dî nèk’e dq̄ hazq̄ naxîdzagîihwhq̄ ha. ¹⁰ Ekîiyè k’e dq̄ lq̄ gîgha ehkw’î-ahodî-le agode ha, eyits’q̄ k’aodè ghàtegîile ha eyî xè eîedzagîihwhq̄ ha hq̄t’e. ¹¹ Eyits’q̄ nakwenàozq̄ ehkw’î agedî-le lq̄ agode ha, dq̄ lq̄ ghoyageezà ha. ¹² Dezq̄ dq̄ lq̄ nàowohî zq̄ gîwq̄ agode ha t’â dq̄ eîeghōnegeètq̄-le agede ha. ¹³ Hanikò amî nq̄ode ts’ò weggha ehkw’î-ahodî sîi edaxàeda ha. ¹⁴ Hazq̄ nèk’e Nòhtsî Wenàowoò k’èè hòzq̄ wegodiî nezî dq̄ hoghàgogeehtq̄ ha. Hanî-îdè dq̄ hazq̄ godî nezî k’ègeezq̄ agede ha eyî t’axq̄-îdè nq̄ode dzeè nèhòkw’î ha.

¹⁵ “Nakwenàozq̄ Daniel t’asîihî ghq̄ ît’è îlèe sîi asîi we-naahdi? (Amî yek’eyahtî sîi yeniedî weli.) Eyî t’asîihî sîi degai k’è gòzq̄ goyî nàîza ha, eyî wets’ihzq̄ degai k’è gòzq̄ sîi tsîgowî ha. ¹⁶ Ekîiyè k’e nîdè dq̄ Judea nèk’e nàgedèe sîi shîhta ts’ò kwîguhde. ¹⁷ Eyî dzeè k’e dq̄ edekq̄ dahmò ka wheda nîdè wekq̄ goyî t’asîi whelaa ts’ò hodàwetlâ-le. ¹⁸ Eyits’q̄ dq̄

ededèè k'e eghàlaeda n̄dè edezèè n̄iṛah ha edekò n̄òwètla-le. ¹⁹ Eyì dzèè k'e n̄dè ts'èko chekoa xè hotù geeda-le eyits'ò bebìa t'ògeht'ò agehṛì s̄i, s̄i ḡixè hoila ha h̄ot'e! ²⁰⁻²¹ Ek̄iyeè k'e kw̄jahdè n̄dè d̄o hazòò s̄i daḡiṛa ha t'à N̄òhts̄i Dzèè k'e agode ha-le eyits'ò xo k'e agode ha-le gha yaahṫi. D̄u nèè hòèl̄i gots'ò d̄u dzèè ts'ò d̄o h̄aṫt'ò daḡiṛa while, eyits'ò k'ach̄i hanagode ha n̄iile. ²² Eyì hagode ha s̄i wegh̄onah̄ot'eè adl̄a-le n̄dè d̄o w̄iṛz̄i edaxàeda ha n̄iile. Han̄ikò am̄i N̄òhts̄i gòihch̄i s̄i ḡigha dzè l̄o-lea adle ha. ²³ Ek̄iyeè k'e n̄dè d̄o naxits'ò d̄u hagedi n̄dè, 'Christ j̄o wheda!' han̄i-le-ìdè 'Yeè wheda,' hagedi n̄dè, nax̄igha ehkw'ì agud̄i-le. ²⁴ D̄o m̄òhdaa hogets'ì t'à d̄u hagedi ha, 'Christ aht'e,' han̄i-le-ìdè 'Nakwenàozòò aht'e,' hagedi xè en̄iyah nechàa hogehts̄i ha. D̄o gh̄odageehnè ha d̄iile n̄dè N̄òhts̄i d̄o gòihch̄i s̄i eyì kò gogh̄odageehnè ha. ²⁵ Han̄ikò hagode kwe naxits'ò haehs̄i s̄i hotù wenaahd̄i n̄ò.

²⁶ "Eyit'à, 'Ek̄i-ka nèk'e ek̄o wheda,' d̄o naxits'ò hagedi n̄dè, ek̄o aahdè-le. Han̄i-le-ìdè, 'J̄o kò goȳi wheda,' ged̄i n̄dè nax̄igha ehkw'ì agud̄i-le. ²⁷ K'àbatsòò gots'ò kò-nait'ì n̄dè d̄aṛ ts'òòhk'e d̄o n̄agedèè s̄i eded̄i kò geṛi ha; D̄o-wet'àazàa-deè j̄o ts'ò anajà n̄dè eyì lagode ha. ²⁸ Ed̄i t'as̄iweè whedaa s̄i ek̄o tatsògaa elègehde h̄ot'e.

²⁹ "Han̄i d̄o ḡixè hoila t'axòò-t'ì sa daaz̄a-le agode ha, adzèzah xè togoòt'ò agode ha, eyits'ò whò hazòò hodàet'ì xè yat'a hòt'ò n̄agòidà ha.

³⁰ "Eyì dzèè k'e D̄o-wet'àazàa-deè yat'a wègoèht'ì ha eyits'ò d̄u nèk'e d̄o hazòò geeṛi xè getse ha. D̄o-wet'àazàa-deè en̄iyah t'à n̄atso xè k'oh k'e n̄iṫla geṛi ha. ³¹ Dech̄ish̄i hòt'ò ded̄i ek̄iyeè k'e n̄dè, D̄o-wet'àazàa-deè edeyak'eet'ì d̄u nèk'e hazòò welò ts'ò goh̄za ha, N̄òhts̄i d̄o gòihch̄i s̄i n̄àgogehts̄i ha.

³² "J̄iechots'ì weghàà d̄u han̄i hogh̄anaxeht̄o: Ts'ì wets'ìhch̄i dez̄h̄i-le at'ì xè wets'ò j̄t'òṛ xàlaekè n̄dè hòt'a j̄mbè agode ha ts'ò whaà-le wek'èts'eez̄o h̄ot'e. ³³ Eyì xèht'eè t'as̄i hazòò gh̄o goihdee s̄i weghàahdaà aahj̄a n̄dè weghàà eyì dzèè ts'ò n̄iwà-le nèhòkw'o h̄ot'e wek'èahs̄o ha. ³⁴ Ehkw'ì anaxèehs̄i, ek̄iyeè k'e d̄o geedaa s̄i eyì hazòò hagode kwe el̄àgede ha n̄iile. ³⁵ Yak'e eyits'ò dèè while agode ha h̄ot'e, han̄ikò seyati w̄iṛz̄i s̄i while ade ha n̄iile.

Ayì dzèè k'e agode ha s̄i wek'èhoedz̄o n̄iile

³⁶ "D̄o w̄iṛz̄i ayì dzèè k'e agode ha s̄i yek'èez̄o n̄iile, yak'eet'ì kò ḡik'èez̄o n̄iile, eyits'ò N̄òhts̄i Weza eded̄i kò yek'èez̄o n̄iile, han̄ikò N̄òhts̄i-Gotà eded̄i z̄o yek'èez̄o h̄ot'e. ³⁷ D̄o-wet'àazàa-deè n̄iṫla n̄dè t'akwe Noah d̄u nèk'e n̄àidè ekò dàn̄i d̄o ḡud̄aa s̄i eyì xèht'eè lagode ha. ³⁸ Dèè te teèt'ì kwe d̄o shègezhe, ged̄o, eyits'ò el̄exè honigedè j̄lè. Noah el̄àcho yiet̄la gots'ò hagiāt'ì. ³⁹ Ḡixè dàgode ha ḡik'èez̄o-le, h̄otsaa ḡixè dèè te teèt'ì, d̄o hazòò

tɪ t'à ɛlaàgɪdè. Dɔ-wet'aaʔaa-deè nìitlaa dzeè k'e nɪdè hotù eyɪ lagode ha hɔt'e. ⁴⁰ Ekɪyee k'e dɔ nàke dèè k'e eghàlageedaa sù jìè nɪwìtè ha, eyɪts'ɔ jìè aida ha. ⁴¹ Eyɪts'ɔ ts'èko nàke ɛlexè lè nàgeedee sù jìè nɪwìtè ha, eyɪts'ɔ jìè aida ha.

⁴² “Eyɪt'à kexoahdɪ! Ayɪ dzeè k'e naxɪts'ò K'àowo jɔ nìitla ha sù wek'èahsɔ nùle. ⁴³ Eyɪt'à dɪ wedaàniàhdè: Edahxɔ dɔ wekò enìàgɪzɪ ts'ɪdɪ. Dɔ wekò gòʔɔ sù ayɪ sadzeè k'e eeʔɪ-dɔ yekò enìàezɪ ha yek'èezɔ nɪdè, wekò enìàgeezɪ ch'à kexoehdɪ ha jìè. ⁴⁴ Naxɪ sɪ, Dɔ-wet'aaʔaa-deè ayɪ sadzeè k'e wexaahɪ-le sù k'e nìitla ha ne t'à, wegħa ts'atà dahkw'e ha hɔt'e.

⁴⁵ “Dɔ nezɪ aahɪ xè goahsò k'ehoahʔa. Eyɪ hanɪ dɔ sù wets'ɔ k'àowo edecheekeè hazò ts'ò k'àowoò ayele ha. Wegħ shèt's'ezhee gɪwɔ nɪdè goghàʔeedɪ ha. ⁴⁶ Wets'ɔ k'àowo nòɔtla nɪdè wecheekeè hanɪ yegħa eghàlaeda yaʔɪ nɪdè, eyɪ dɔ wexè sìghà ha hɔt'e. ⁴⁷ Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, eyɪ k'àowo sù t'asɪ hazò wets'ɔ sù yets'ò k'àowo ayele ha. ⁴⁸ Ekò edahxɔ eyɪ dɔ wejɪ t'à, edets'ò dɪ hadɪ, ‘Sets'ò k'àowo whaà ts'ɔ wewhile,’ ⁴⁹ eyɪt'à k'àowo wecheekeè dagòhʔa eyɪts'ɔ ededɪ shètɪ xè yedɔ zɔ k'alawo. ⁵⁰ Wets'ɔ k'àowo dàht'e nòɔtla ha yexaelɪ-le dzeè k'e hɔtsaa nìitla ha. ⁵¹ K'àowo hòt'ò nàyeekwa ha eyɪts'ɔ dɔ degaɪ degeetsɪ sù gota whedaà ayele ha. Ekò dɔ getse xè gɪgha hòla ha.

25

T'eekoa hòndɔ gɪgodɪ

¹ “Ekɪyee k'e nɪdè Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè dɪ lagode ha: T'eekoa hòndɔ tìèk'òɔ xè xàgeède gà mòht'a dɔzhɪ honɪda ha sù k'enageehʔɪ. ² T'eekoa sɪlà sù gogɪzɔ-le eyɪts'ɔ sɪlà sù gogɪzɔ. ³ T'eekoa gogɪzɔ-le sù tìèk'òɔ edexè k'egele, hanìkò tìeh deʔò k'egele-le. ⁴ Ekò t'eekoa gogɪzɔ sù tìèk'òɔ eyɪts'ɔ tìeh deʔò edexè k'egele. ⁵ Eyɪ dɔ honɪda ha sù whaà gɪk'èenaehʔɪ ts'ɪhʔò, begeèxɪ agejà t'à geète.

⁶ “Totanɪ nɪzɔ ekò dɔ whezeh, hadɪ: ‘Dɔ honɪda ha sù nìitla ha nɪkw'o! Jɔ weda ləʔ niàhdè!’ hadɪ.

⁷ “Ekòet'ɪ t'eekoa hazò ts'ɪgɪdè, edets'ɔ tìèk'òɔ nezɪ dèk'ò agɪlà. ⁸ T'eekoa gogɪzɔ-le sù t'eekoa gogɪzɔ ts'ò hagedɪ, ‘Gots'ɔ tìèk'òɔ nadaakwe t'à, tìeh mòhdaa goghàahdɪ,’ gògedɪ.

⁹ “Hanìkò t'eekoa gogɪzɔ sù gots'ò hagedɪ, ‘Jìle, hats'ele ha dɪ, hazò gogħa tìeh degħàà ade ha-le. Edegħa tìeh dɔ ghò nàahdɪ,’ gògedɪ.

¹⁰ “Tìeh nàgehdɪ ha ekò geède gɪt'axò dɔ honɪda ha sù eyɪ nìitla. T'eekoa ts'atà gɪdageèkw'ee sù nàsɪ hòlè ha eyɪ dɔ xè kò goyageède gà enìgɪghè.

11 “Sìghajwaà t'axòò t'eekoa goguzò-le sù eyi nègùde, hagedi, 'K'àowo! K'àowo! Gots'ò enixàichì!' gedi.

12 “Hanikò gots'ò hadi, 'Ehkw'i aehsi, naxik'èehsq-le,' gòhdi.

13 “Eyt'à edexoahdi! Ayù dzèè k'e eyits'ò ayù sadzèè k'e hagode ha sù wek'èahsq nùle,” Zezi hadi goxè godo.

K'àowo eyits'ò wecheekeè tai gùgodù

14 Zezi hadi, “Nòhtsi Wenàowoò k'èè dù hani hòzò ha: Dò ahxee jè t'asù gòowà ts'ò kòtaetla kwe dò hazòò yegha eghàlaidèè sù gokayahtu gà t'asù hazòò wets'ò sù ts'ò k'ahogedè agòòlà. ¹⁵ Sùlài-lemi satsòà dekwoo edecheekeè jè ghàila, k'achì nàke-lemi satsòà dekwoo edecheekeè jè ghàila eyits'ò k'achì, jè-lemi satsòà dekwoo edecheekeè jè ghàila. Dànì nezù eghàlageeda k'èè satsòà dekwoo gotaàwhela. Eyi t'axòò nùwà kòtaetla. ¹⁶ Wecheekeè sùlài-lemi satsòà dekwoo weghòzhaa sù ekòet'ù eyi sòòmba t'à eghàlaidà. Yet'à sùlài-lemi satsòà dekwoo dezòatlo whehtsi. ¹⁷ Eyi xèht'eè wecheekeè nàke-lemi satsòà dekwoo weghòzhaa sù yet'à nàke-lemi satsòà dekwoo dezòatlo whehtsi. ¹⁸ Hanikò wecheekeè jè-lemi satsòà dekwoo weghòzhaa sù dèè yù gòòzà ayùllà gà edets'ò k'àowo wesòòmbaà wek'èhodù ha dèè goyù yùwa.

19 “Whaà hoòwo t'axòò eyi dò gits'ò k'àowo nòòtla t'à wesòòmbaà dàgùlaa sù yeghò dagoehke. ²⁰ Wecheekeè sùlài-lemi satsòà dekwoo weghòzhaa sù wexètlo sùlài-lemi yèhtsi sù hazòò edets'ò k'àowo gà nèyùwa, hayèhdi, 'Sets'ò k'àowo, sùlài-lemi satsòà dekwoo t'à eghàlaidà asèneelà jè. Jò weghàida, eyi wet'à k'achì sùlài-lemi whihtsi,' yèhdi.

21 “Wets'ò k'àowo hayèhdi, 'Secheekeè nezù anet'e, nezù eghàlainedà! T'asù lo-lea t'à nezù eghàlainedà k'èxa t'asù lo gha k'àiwoò anehle ha. Sexè nìnà welè!' yèhdi.

22 “Wecheekeè nàke-lemi satsòà dekwoo weghòzhaa sù ededì sù edets'ò k'àowo ts'ò èhtla, hayèhdi, 'Sets'ò k'àowo, nàke-lemi satsòà dekwoo t'à eghàlaidà asèneelà. Jò weghàida, eyi wet'à k'achì nàke-lemi whihtsi,' yèhdi.

23 “Wets'ò k'àowo yets'ò hadi, 'Secheekeè nezù anet'e, nezù eghàlainedà! T'asù lo-lea nezù weghàlainedà k'èxa t'asù lo gha k'àiwoò anehle ha. Sexè nìnà welè!' yèhdi.

24 “Eyi t'axòò wecheekeè jè-lemi satsòà dekwoo weghòzhaa sù edets'ò k'àowo ts'ò èhtla, hayèhdi, 'K'àowo, dò dù anet'e nek'èehsq. T'asù dehshe gha t'asù dèè k'e nèneelale kò, wets'ò t'asù dèhshòò sù ihchì. ²⁵ Nets'èhji t'à dèè goyù nesòòmbaà nàehzi. Jò nesòòmbaà hazòò whela,' yèhdi.

26 “Wets'ò k'àowo hayèhdi, 'Secheekeè hùni anet'e xè gots'ùdi. Dò dù aht'e sek'èizò. T'asù dehshe gha t'asù nèehla-le kò wets'ò t'asù dèè k'e dèhshòò sù ihchì. ²⁷ Dò dù aht'e sek'èizò

nɪdè dānigho sesoq̄mbaà, soq̄mba-dehshee-kò nēneela-le nɔq̄? Hanì-ɪdè jɔ anahjà nɪdè sesoq̄mbaà eyits'ɔ soq̄mba wetaekw'ɪ sɪ elɛxè naihchi ha ɪlè, yèhdi.

28 “Eyit'à k'àowo edecheekeè eyi-le gots'ò hadi, 'Wesoq̄mbaà wegho niahwha. Secheekeè hoòno-lemì satsòq̄ dekwoo wets'ɔ sɪ weghàahle,' gòhdi. 29 Amì t'asì wets'ɔ sɪ t'asì dezòatɔ weghàzhe ha hɔt'e, hanì-ɪdè t'asì dezòatɔ wets'ɔ ade ha. Hanìkò amì t'asì wets'ɔ-le sɪ t'asì ɪq̄-lea wets'ɔ kò wegho ɪchi ha hɔt'e. 30 Eyì secheekeè wet'àazà-le sɪ togoòt'ò gòzoq̄ ts'ò xàweahxà. Ekò dɔ getse xè gɪgha hoila ha,' k'àowo gòhdi,” Zezi hadi goxè godo.

Gosɪniyaetu dzeq̄ k'e nɪdè

31 Zezi hadi, “Dɔ-wet'àazàa-deè eniyah t'à nàtso xè nùtla nɪdè, wets'ɔ yak'eet'ɪ gɪxè at'ɪ ha, eyits'ɔ yak'e gots'ɔ k'àowocho elɪ xè ededaèhchi cho k'e wheda ha. 32 Dɪ nèk'e dɔ hazòq̄ xàzaa wenadaq̄ ɪq̄ elègehde ha. Sahzòq̄ eyits'ɔ ejie ɪats'igewa lanì dɔ hazòq̄ ɪats'igòwa ha. 33 Sahzòq̄ hazòq̄ nàgòts'ehnéè nègòwa ha eyits'ɔ ejie hazòq̄ gots'ɪhts'ɔ nègòwa ha.

34 “Eyì t'axòq̄-ɪdè k'àowocho dɔ nàgòts'ehnéè nàgeèhzaa sɪ gots'ò dɪ hadi ha, 'Jɔ aahde, Setà naxixè sɪghà anɪwɔ hɔt'e. Dɪ nèè hòèlɪ gots'ɔ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzoq̄ naxida sɪnìhòt'ɔq̄ sɪ ts'ò goyaahde. 35 Bò ghaehwhɪ ekò t'asì ghɔ shèhtɪ seghàahdi ɪlè. Tɪ ghaehwhɪ ekò tɪ seghàahdi ɪlè. Naxikòta xàhtɔ ehɪ ekò naxikò ts'ò asèahlà ɪlè. 36 Goht'ɔ sets'ɔ-le ekò goht'ɔ seghàahla ɪlè. Eyaehɪ ekò sek'èahdi ɪlè. Eyits'ɔ dɔ-daniɪlaa-kò whihda ekò sets'àwhaahde ɪlè,' hagòhdi ha.

37 “Dɔ ehkw'ɪ geedaa sɪ gɪts'ò dɪ hadi ha, 'Gots'ò K'àowo, dàht'e bò ghajwɪ t'à newàts'ɪdì nɔq̄? Dàht'e tɪ ghajwɪ t'à tɪ neghàts'ɪdì nɔq̄? 38 Dàht'e gokòta xàhtɔ nelɪ t'à gokò ts'ò anets'ɪlè nɔq̄? Dàht'e goht'ɔ nets'ɔ-le t'à goht'ɔ neghàts'ɪlè nɔq̄? 39 Dàht'e eyanelɪ nets'aɪ nɔq̄? Eyits'ɔ dàht'e dɔ-daniɪlaa-kò wheq̄da t'à nets'àts'ede nɔq̄?’ hagedi ha.

40 “K'àowocho hagòhdi ha, 'Ehkw'ɪ anaxèhsɪ, sechi dek'aɪ elɪ sɪ wegħa ayɪ dàahlàa sɪ sɪ segha haahlà hɔt'e,' gòhdi ha.

41 “Eyì t'axòq̄-ɪdè k'àowocho dɔ gots'ɪhts'ɔ nàgeèhzaa sɪ gots'ò hadi ha, 'Sets'òq̄ naahde, naxixè hoila hòzoq̄ ha hɔt'e. Welɔ while ts'ò kò dèk'òq̄ wehɪ eyits'ɔ weyak'eet'ɪ gɪdagòzoq̄ sɪ ts'ò aahde. 42 Segħa ayɪ dàahlà k'èxa naxits'ò hagode ha. Bò ghaehwhɪ ekò t'asì wegho shèhtɪ seghàahdi-le ɪlè. Tɪ ghaehwhɪ ekò t'asì ts'edɔ seghàahdi-le ɪlè. 43 Naxikòta xàhtɔ ehɪ ekò naxikò ts'ò asèahlà-le ɪlè. Goht'ɔ sets'ɔ-le ekò goht'ɔ seghàahla-le ɪlè. Eyaehɪ ekò eyits'ɔ dɔ-daniɪlaa-kò whihda ekò sets'àwhaahde-le ɪlè,' gòhdi ha.

44 “Ededi sɪ gits'ò hagedi ha, ‘Gots'ò K'àowo, dàht'e bò eyits'ò tɪ ghawɪ nets'aʔɪ nòq? Dàht'e gokòta xàhtò nelɪ nòq, dàht'e goht'ò nets'ò-le nòq, dàht'e eyanelɪ eyits'ò nedaàtò nòq? Eyits'ò dàht'e seè nets'àts'ɪ̀dì-le nòq?” gùhdì ha.

45 “K'àowocho hagòhdì ha, ‘Ehkw'ì anaxèehsɪ, dɪ dek'aʔɪ gɪlɪ nàgòts'ehnéè nàgeèhzaa sɪ gɪgha t'asɪ haahlà-le nɪdè sɪ segha t'asɪ haahlà-le hɔt'e,’ gòhdì ha.

46 “Eyi dɔ gots'ɪhts'ò nàgeèhzaa sɪ welò while ts'ò dagɪʔa ha, hanikò amɪ ehkw'ì edaa sɪ welò while ts'ò eda ha,” Zezi hadɪ goxè godo.

26

Zezi èlàngùhwhi ha sɪnhogìzà

¹ Zezi eyɪ hazòqò hanɪdì ghò nòq't'e t'axòqò edecheekè ts'ò hadɪ, ² “Dzèdeè Passover agode ts'ò nàke dzèè while wek'èahsò hɔt'e. Ekɪyèè k'e nɪdè Dɔ-wet'àaʔaa-deè k'aodèè t'àngìhtè ha eyts'ò dechɪet'aa k'e wedùtsò ha,” gòhdì.

³ Ekɪyèè k'e yahtɪ-gha-k'aodèè eyts'ò qhdah gɪlɪ sɪ yahtɪ-wet'àaʔaa-deè, Caiaphas wɪyeh, wekò gocho èlègɪde. ⁴ Zezi èlàngùhwhi ha gɪwò t'à, dànì dɔ naàhtò dageechi ha sɪ ghò gogede. ⁵ Hanikò èlets'ò hagedi, “Dzèdeè Passover ekɪyèè k'e ats'ɪle-le. Hats'ɪlà nɪdè dɔ nɪdahogùhdè ha sɔnɪ,” gedi.

Ts'èko Zezi k'e yik'eet'òo ayɪlà

⁶ Ekɪyèè k'e kòta Bethany Zezi Simon wekò wheda ɪlè. (Simon gokwò tàda t'à eyaelɪ ɪlè.) ⁷ Ekò ts'èko kwetòqà yɪ yik'eet'òo dètɪ k'ehtɪ xè goyaèhtlà. Zezi ladà k'e shètɪ ts'òet'ɪ̀ ajà gà yik'eet'òo yekwɪ k'e ayɪlà.

⁸ Wecheekè eyɪ ts'èko hajà gɪaʔɪ ekò gɪgha nezɪ-le, èlets'ò hagedi, “Ayɪha eyɪ yik'eet'òo t'asɪ kaà-le nalayeèht'ɪ̀? ⁹ Sòqòmba lò k'èxa weghò nàedi gà eyɪ sòqòmba dɔ-teèt'ɪ̀ ghàyele ha ɪlè,” èlets'ò hagedi.

¹⁰ Ayɪ ghò gogedee sɪ Zezi yek'èezò t'à gots'ò hadɪ, “Ayɪha dɪ ts'èko ts'ò sòahdì? Segha t'asɪ nezɪ hayɪlà hɔt'e. ¹¹ Dɔ-teèt'ɪ̀ sɪ t'aats'òqò naxìè geeda ha hɔt'e, hanikò sɪ sɪ t'aats'òqò naxìè whɪhda ha nɪle. ¹² Dɪ yik'eet'òo sezɪhɪ k'e nalayeèht'ɪ̀ sɪ sekw'òqò nìtɪ dzèè daà ayɪlà hɔt'e. ¹³ Ehkw'ì anaxèehsɪ, edɪ nèk'e segodɪ nezɪ t'à èlèxè gogedoo sɪ dɪ ts'èko segha ayɪ dàyɪlà sɪ weghò èlèxè gogedo ha hɔt'e. Ayɪ dàyɪlà sɪ dɔ gɪnadi ha hɔt'e,” gòhdì.

Zhɪdàà Zezi k'aodèè got'àyɪhtɪ

¹⁴ Eyi t'axòqò wecheekè hòonq-daats'ò-nàke gots'ò ɪlè, Zhɪdàà-Isariyot wɪyeh sɪ yahtɪ-gha-k'aodèè ts'ò èhtlà, ¹⁵ hagòhdì, “Zezi naxìt'àèhte k'èxa dàtòqò sòqòmba sets'àʔahdì ha?” gòhdì. Eyɪt'à taènq satsòqà degoo gɪgha gɪhtà gà gɪghàwa.

16 Ekò gots'ò Zhıdàà dànı Zezı k'aodèe gotl'aàyehtè ha sù gha naèhzi.

Zezi edecheekeè xè shètı

17 Passover dzeè xèhòwo ekò Zezı wecheekeè dageehke, hagedı, “Edı nàsı Passover ghò shètı ha? Negha sùgots'ele ha newo nı?” gıhdi.

18 Zezı gots'ò hadı, “Jerusalem ts'ò aahdè, ekò dı jè ts'aaahdè, wets'ò haahdı, ‘Gots'ò K'òowo dı hadı: Segha nèhòkw'ı ts'ò whaà-le agòjà. Nekò secheekeè gıxè Passover gha nàsı ehtsı ha, hadı, ‘hawèahdı,” gòhdi. 19 Eyı t'à Zezı dàgòhđı sù k'èè wecheekeè eghàlagıdà. Ekò Passover gha nàsı sınıhogızo.

Wecheekeè jè k'aodèe t'l'aàyihtı

20 Xèhts'ò agòjà ekò Zezı eyıts'ò wecheekeè hoòno-daats'ò-nàke shègezhe ha ladà gà nègıde. 21 Shègezhe ekò Zezı hagòhđı, “Ehkw'ı anaxèehsı, jè naxıta whedaa sù k'aodèe t'l'aàsıhtè ha,” gòhdi.

22 Wecheekeè sù gıgha dı agòjà, ełek'èdaà Zezı ts'ò hagedı, “K'òowo, sı asıdı-le nı?” gıhdi.

23 Zezı hagòhđı, “Amı sexè kw'àyıjı yı lèt'è tenıhtsoo sù k'aodèe t'l'aàsıhtè ha. 24 Hotı Nòhtsı Nıhtı'è k'e dànı dek'eèhtı'è k'èè Dı-wet'àazàa-deè ełàawı ha họt'e, hanıkò amı k'aodèe gotl'aàyehtè ha sù weggha hoıla nechà ha họt'e. Eyı dı wegòhđı-le nıdè denahk'e weggha nezı ha jè,” gòhdi.

25 Zhıdàà, Zezı k'aodèe t'l'aàyehtè ha sù, hadı, “K'òowo, sı asıdı-le nı?”

Zezi yets'ò hadı, “Hèze, nı anèehsı,” yèhdi.

26 Shègezhe ekò Zezı lèt'è nıchı gà yek'eèyaıhtı. Eyı t'l'axòò lèt'è tàyiızhı, edecheekeè goghàyiđı, hadı, “Dı lèt'è àahchı, weggho shèahzhe. Dı sezhi họt'e,” gòhdi.

27 Eyı t'l'axòò libò neyiıhgè gà yek'eèyaıhtı eyıts'ò k'achı edecheekeè goghàyiıhgè, hadı, “Wets'ò aahts'è. 28 Dı sedoò sù wet'à nakenahòđı họt'e. Dı lı gha sedoò xàıtı'ı, eyı wet'òò gihoıı gıghò nahoezhe ha họt'e. 29 Ehkw'ı anaxèehsı, dı nèk'e k'achı dı jıetı naxıxè nahđo ha-le. Setà wenàowoò k'èè hòzoò wexèhòwo nıdè naxıxè jıetı wegòò ehdı ha,” gòhdi.

30 Shı giıjı t'l'axòò shıh Olivet gòyeh ts'ò geède.

Peter Zezi k'èezı-le hadı ha

31 Ekò geèhk'w'e ekò Zezı gots'ò hadı, “Dı toò et'ı sets'ò dànàhòwo ha t'à naxı hazòò sets'òò kwıahdè ha. Dànı dek'eèhtı'è sù wek'èè agode ha:

‘Sahzòq-k'èdı-dòò nàweehtı'ı ha eyıts'ò sahzòq hazòò ehkègehza ha, dek'eèhtı'è.

32 Hanıkò naihdà t'l'axòò nıdè naxınakweè Galılee nèk'e ts'ò ahde ha,” gòhdi.

33 Peter yets'ò hadi, “Dò hazòò nets'òò nageèhde kò sị nek'èè k'ehda ghò naht'è ha niile,” yèhdi.

34 Zezi yets'ò hadi, “Ehkw'ì anèehsị, dı toò k'àba ezeh kwe, taà-eh't'aà sek'èizò-le nıdı ha họt'e,” yèhdi.

35 Hanikò Peter yets'ò hadi, “Nexè efaehwhi ha nòò kò, nek'èehsò-le dehsị ha niile,” yèhdi. Wecheekeè hazòò, ededị sị, hagedi.

Zezi sù wegħa dıi xè Nòhtsị ts'ò yahtı

36 Eyi t'axòò Zezi edecheekeè xè Gethsemana gòyeh ts'ò geède, gots'ò hadi, “Jò naahzı. Yahdaà nèehtla gà yahtı ha,” gòhdi. 37 Peter eyits'ò Zebedee weza nàke edexè goòwa. Sù wegħa dıi agòjà, hagòhdi, 38 “Sù segha dıi t'à efaehwhi ha lanı. Jò sedaahkw'e, kexoahdi,” gòhdi.

39 İdaà gòowà-lea niitla, dèè k'e nàgòihgè xè hadıi yahtı, “Setà, dıi-le nıdè dı t'asıi wet'à daihzaa sù sets'òò anele. Hanikò sını k'èè welè-le; nını k'èè welè,” Zezi hadıi yahtı.

40 Yahtı t'axòò edecheekeè tai goghò nòotla ekò geète nòò. Peter ts'ò hadi, “İlè sadzea kò sexè ts'igoahdi ha dıi ni? 41 Hoıı naxıdaèht'è ch'à edexoahdi xè yaahtı, hanı-ıdè hoıı naxıdaèht'è ha-le. Naxıts'ò ını ehkw'ì anıwò hanikò wek'èè aahda ha wèhoedi-le,” gòhdi.

42 Zezi k'achı yahtı ha ekò naèhtla, hadıi yahtı, “Setà, dıi wet'à daihza ha sù wedè adle ha dıi nıdè, nını k'èè welè,” Zezi hadıi yahtı.

43 Edecheekeè goghò nòotla ekò sù begeèxı t'à k'achı gete nòò. 44 K'achı İdaà gòowà-lea niitla, tai t'à yahtı, dadı ılèè sù k'achı hanaedi.

45 Eyi t'axòò decheekeè gots'ò naèhtla, hagòhdi, “İlaà wheahte ni aah't'e? Hòt'a Dò-wet'aaàa-deè sù hoıı-hogehtsı-dòò t'aagıhtè ha nihoowo. 46 Nıàhdè, nats'ıdè. Amıi hoıı-hogehtsı-dòò ghàsihtè ha sù jò niitla,” Zezi gòhdi.

Zezi gıihchi

47 İlaà Zezi edecheekeè gots'ò gode et'ıi wecheekeè hoòno-daats'ò-nàke gots'ò ılè, Zhıdàà wıyeh, eyi niitla. Dò ıq behcho eyits'ò dechı k'egelee wexè nègıde. Yahtı-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah gııı sù dò eyi ts'ò gogıhza. 48 Zhıdàà, Zezi k'aodèe got'aahtè ha sù, dò gıxè aget'ıı ts'ò dı hadı ılè, “Dò wehts'ıı sù eyi wèahchı,” gòhdi ılè. 49 Zhıdàà ekòet'ıi Zezi ts'ò èhtla gà yets'ò hadi, “Sets'ò K'aoowo, nexè sıghà welè,” yèhdi gà yııts'ı.

50 Zezi yets'ò hadi, “Ağıa, ayıi dānele għa anet'ıı sù ıwhaà hanele,” yèhdi.

Eyıt'a dò hazòò Zezi gà nàgòihwho, dagıachı gà negıchı. 51 Eyi hagòjà ekò Zezi wecheekeè ılè behcho xāechı gà yahtı-wet'aaàa-deè wecheekeè ılè yedzeèbaa dachıhwho.

⁵² Zezi yets'ò hadi, "Nets'ò behcho deyì nàichì. Amì behcho t'à-at'ì sù behcho t'à elàawì ha hq't'e. ⁵³ Setà weehkè nìdè ekòet'ì yak'eet'ì ìlèakw'eènq-lemì sets'ò ayele ha wek'èahsq-le nì? ⁵⁴ Eyi weehkè nìdè, Nòhtsì Nìht'è k'e ayì dek'èèht'è sù wek'èè agode ha nùle," Zezi yèhdi.

⁵⁵ Eyi t'axqò Zezi dq nègùde sù ts'ò hadi, "Ayìha behcho eyits'ò dechì sets'ò k'eahlè? Èlets'egò gha aht'ì dahwhq nì? Dze taat'eè Nòhtsìkò-gocho gà dq hoghàehtq ìlè, hanikò sèahchìle ìlè. ⁵⁶ Hanikò nakwenàozqò gùht'è k'èè agode ha t'à dū hagode ha t'ìt'e," gòhdi. Eyi t'axqò wecheekeè hazqò gùts'òq natùmogèhde, eyits'ò nakwìgeède.

Zezi weghò nàyaeti

⁵⁷ Dq Zezi dagiachì sù yahtu-wet'àazàa-deè, Caiaphas, wekò ts'ò geèhchì. Nòhtsì-yatù-k'ègedù-dqò eyits'ò qhdah gùlì sù ekò elègùde. ⁵⁸ Peter idè sìghajwàà gok'èè etlè, yahtu-wet'àazàa-deè wekò gà kwekwì nawheza ts'ò gok'èè nùtla. Ayì dàgot'ì yek'èezq ha nìwq t'à goyaèhtla gà enìtq-k'ègedù-dqò gogà dèhkwa.

⁵⁹ Yahtu-gha-k'aodè eyits'ò k'aodè yàgùlì hazqò Zezi elàgùhwhì ha gùwq. T'asìjù t'à Zezi k'e nìdahogeezà ha dq dageehke. ⁶⁰ Dq lq gonadaqà nègùde, gùghq hogets'ì kò t'asì t'à gik'e nìdahogeezà ha gogùhìzq-le.

Nqode t'à dq nàke gogùde, hagedi, ⁶¹ "Eyi dq dū hadi ìlè, 'Nòhtsìkò-gocho wedihohtsì ha eyits'ò tai dzeè k'ehqowò nìdè nagohtsì ha,' hadi ìlè," gedi.

⁶² Eyi t'à yahtu-wet'àazàa-deè nùtla gà Zezi ts'ò hadi, "Dq neghq dàgedu sù wek'e xayajhtì ha-le nì? Dq ayì nek'e nìdahogeezàa sù weghq dàidi ha?" yèhdi. ⁶³ Hanikò Zezi xayajhtì-le.

Eyi t'à yahtu-wet'àazàa-deè hayèhdi, "Nòhtsì edaa sù wùzì dahxà gots'ò ehkw'ì gojde. Nòhtsì Weza, Christ anet'e nìdè gots'ò hajdi," yèhdi.

⁶⁴ Zezi yets'ò hadi, "Hèzè, nì hajdi ne. Idaa nìdè Dq-wet'àazàa-deè Nòhtsì t'asì wegga dū-le sù yegà nàgòts'èhnèe whedaa weahzì ha. Idòo yak'e gots'ò k'oh xè nùtla ha," yèhdi.

⁶⁵ Hadì t'à yahtu-wet'àazàa-deè sù wek'èch'a t'à edezèè tàhdla gà dq hazqò ts'ò hadi, "Nòhtsì k'èch'a xayajhtì hodeè! Hòt'a k'achì dq gik'e nìdahogeezà-le kò. Naxì xàè weyatù ààhkwo hq't'e. ⁶⁶ Dànì wesinìyahtì ha dahwhq?" gòhdi.

"Dàdù sù k'èxa elàawì ha hq't'e," gedi.

⁶⁷ Eyi t'à wù k'e geezè eyits'ò nàgeeht'ì. Dq mòhdaa nàgeekà xè ⁶⁸ hagùhdi, "Christ, nakwenàozqò anet'e nìdè amì nànjht'ì sù gots'ò hajdi," gùhdi.

Peter Zezi k'èezq-le hadi

⁶⁹ Ekìiyèè k'e Peter eyi kò gocho gà mòht'a wheda ìlè. T'eekoa eyi eghàlaedaa sù yegà nùtla hayèhdi, “Nì sù Galilee got'ì Zezi xè anet'ì ìlè,” yèhdi.

⁷⁰ Hanikò dọ hazọọ gonadađà hadi, “Ìle, sù aht'ì nùle. Ayì ghọ aidi sù wek'èehsọ-le,” yèhdi.

⁷¹ Eyì t'axọọ xàgòọ̀àa k'è gà nùtla. K'achì t'eekoa eyi-le ekọ yaɹì t'à dọ eyi nàgèehzaa sù gots'ọ hadi, “Dù dọ, Nazareth got'ì Zezi xè at'ì ìlè,” gòhdi.

⁷² K'achì yatì nàtsoo t'à Peter hadi, “Ìle, sù aht'ì nùle! Eyì dọ wek'èehsọ nùle!” hadi.

⁷³ Whaà-lea t'axọọ dọ mòhdaa eyi nàgèehzaa sù Peter ts'ọ geède, hagiùhdi, “Ehkw'ì t'à, wecheekèè ìlè anet'e ne, neyatì ghàà wek'èts'eezọ,” giùhdi.

⁷⁴ Peter yatì nàtsoo t'à hadi, “Ehkw'ì aehsì-le nùdè wek'èxa sega hoila welè. Eyì dọ wek'èehsọ nùle!”

Hadì ts'ọet'ì k'àba whezeh. ⁷⁵ Hanì et'ì Peter, Zezi dàdì ìlè sù yenadi. “K'àbacho ezeh kwe, taà-eh't'aa sek'èizọ-le nùdì ha,” yèhdi ìlè. Peter xàèhtla gà sù ededzeè t'à ìtsè.

27

Zhidàà dadèhdi

¹ K'omọọdọ et'ì yahtì-gha-k'aodèe eyits'ọ ọhdah giùlì sù Zezi ełàawì ha gisìniyahtì. ² Wìlà ełeet'ì agiùlè t'axọọ ekọ gots'ọ nageèhchì gà k'àowo Pilate t'aağiùhtì.

³ Zhidàà, Zezi k'aodèe got'ì aayiùhtì sù, Zezi ełààgehwhì ha gisìniyahtì yeghọ iùkw'o ekò wegga dii xè edek'eelì. Eyit'à yahtì-gha-k'aodèe eyits'ọ ọhdah giùlì sù gots'ọ naèhtla gà satsọą degoo goghọyìwa. ⁴ Hagòhdi, “Dọ ekọ-le eghàlida-le kò sọmba k'èxa naxit'ì awiùhtì t'à hoìlì hòwhihtì,” gòhdi.

“Nì nets'ọ hoèlì ne,” giùhdi.

⁵ Eyit'à Zhidàà sọmba Nòhtsìkò-gocho goyayeèhde gà t'asù dadèhdi.

⁶ Yahtì-gha-k'aodèe sọmba negiùwa gà ełets'ọ hagedi, “Dù sọmba wet'à dọ ełọ̀wo ne t'à Nòhtsìkò-gocho gha sọmbatọ̀ yì ts'ùwa nùdè gonàowoò k'èch'a ha họt'e,” hagedi. ⁷ Ełets'ọ gogede t'à eyi sọmba t'à kwetọ-ehtsì-dọ ghọ dèè nàgeehdi ha gedi. Eyì dèè k'e dọ eładì giùkw'ọ whelaa k'è gogehtsì ha. ⁸ Eyit'à eyi dèè sù Akeldama giùhdi. (Gi yatì k'èè “Dèè k'e Edoò ajà” gedi-agedi.) ⁹ Eyì sù nakwenàọọọ Jeremiah weyatì k'èè agode ha t'à agòjà, dù hadi ìlè: “Eyì taenọ satsọą degoo negiùwa. Eyì sọmba haàtłọ k'èxa Israel got'ì gik'e nìzọ họt'e. ¹⁰ Eyits'ọ eyi sọmba t'à kwetọ-ehtsì-dọ ghọ dèè nàgeehdi. Nòhtsì dàsèhdi sù wek'èè eghàlagiùdà,” hadi dek'eèht'è.

K'àowo Pilate Zezi sinìyahtì

11 Ekìiyèè k'e Zezi k'àowo Pilate nadaà nàwo. K'àowo Pilate dayeehke, hayèhdi, "Israel got'ù gha k'àowocho anet'e nì?"

Zezi yets'ò hadi, "Hèzè, dàidu sù k'èè họt'e," yèhdi.

12 Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah gùlù sù Zezi k'e nìdahogùhzo ekò gots'ò t'asadi-le ìlè. 13 Eyit'à k'àowo Pilate dayeehke, "Nek'e nìdahogeezà, asjì gùkw'o?" yèhdi. 14 Zezi k'e nìdahogeezà kò yegho wùzù xàyahù-le t'à, Pilate wegga sù enìyah dù.

15 Dzèdè Passover k'e nìdè dèe-ts'ò-k'àowo ginàowoò k'èè dọ ìlè wedaètqọ sù dọ ts'ò xàetlà àyehzì. Amì ayele ha sù dọ hazqọ ededì dọ gihchì agohzì. 16 Ekìiyèè k'e dọjù Barabas wiyeh wedaàniqọ ìlè. 17 Eyit'à dọ hazqọ elèxè mòht'a nàgèehza ekò k'àowo Pilate gots'ò hadi dagoehke, "Amì naxits'ò xàetlà àwehè ha dahwhọ: Barabas hanì-le-ìdè Zezi, Christ wèts'edù sù?" Pilate gòhdi. 18 Zezi ghọ ts'ohogeedì t'à Zezi gùt'ahù họt'e Pilate gok'èezọ.

19 K'àowo Pilate dọ-sinìyaehtu daèhchì k'e wheda ekò wets'èkèè yets'ò yatù nìzọ, hayèhdi: "Eyì dọ t'asawùle-le, ekọ-le wùzù hòèhtsì nùle. Dù dzèè wegghọ nàwhihù t'à sù dahzà," yèhdi.

20 Hanikò yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah gùlù sù dọ hazqọ ghodageèhno. Eyit'à dọjù Barabas xàetlà ha gùwọ eyits'ò Zezi elàagùhwhi ha gùwọ.

21 K'àowo Pilate dagoehke, hagòhdi, "Dù dọ nàke sù amì naxits'ò xàetlà àwehè ha dahwhọ?"

Dọ hazqọ hagedi, "Barabas gots'ò xàetlà awùle," gùhdi.

22 Eyit'à k'àowo Pilate dagoehke, "Ekò dù dọ Zezi, Christ wèts'edù sù, dàwehè ha?" gòhdi.

Dọ hazqọ hagedi, "Dechjet'aa k'e wedùhtsò!" gedì.

23 K'àowo Pilate dagoehke, "Ayì gha? Ayì hoila hòèhtsì k'èxa?" gòhdi.

Hanikò k'èdaà hòt'ò yagìzeh, hagedi, "Dechjet'aa k'e wedùhtsò!" gùhdi.

24 Dọ hazqọ hòt'ò nàdahogehdè t'à k'àowo Pilate goghodaehnè ha dù yek'èhoèhza. Eyit'à tì ìhchì gà dọ hazqọ gonadaà edilà k'enahùtso, hadi, "Dù dọ wedoò nàhàet'ì sù sù set'à nùle. Naxì naxits'ò hoèlì họt'e!" gòhdi.

25 Dọ hazqọ gùts'ò hagedi, "Hèzè. Eyì dọ wedoò nàhàet'ì nùdè goza eyits'ò goxì gots'ò hoèlì họt'e!" gùhdi.

26 Eyit'à k'àowo Pilate, Barabas dọ ts'ò xàèhtlà ayìlà, hanikò Zezi nàweekwaà ayìlà eyits'ò dechjet'aa k'e wedùhtsò ha eghoq-dọ got'ahù.

27 K'àowo Pilate wets'ò eghòq-dò Zezi Praetorium gòyeh ts'ò geèhchì, ekò eghòq-dò lò wemòò nègùdeè agòjìlà. 28 Wegòht'òò yì xàgùhtì gà k'àowochozèè dek'o-dezòò yì gùhtì. 29 Eyi t'axòò ɪchìghòò degeèt'ì t'à kwit'ù gèhtsì gà Zezi wekwì k'e nègeèchì. K'àowocho wetèh lanù dechì nàgòts'ehnéè ts'ò nàyutò agùlà gà gits'ò nàgòhge, gik'adaedè, haguìhdì, "Israel got'ù gha k'àowocho weghàsòts'eedì!" gedù yagizeh. 30 Gik'e geezè, k'àowocho wetèh gìghò negùichì gà wet'à wekwì k'e nàgeèht'ì, k'èdaà wekwì nàgeèht'ì. 31 Hanì gik'alajidè t'axòò k'àowochozèè yì xàgùhtì gà wegòht'òò yì nagùhtì. Eyi t'axòò dechìet'aa k'e wedùtsò ha ts'ò geèhchì.

Zezi dechìet'aa k'e wedùtsò

32 Jerusalem gots'òò xàgeède ekò kòta Cyrene got'ù jìè giazi, Sìmon wiyeh. Eghòq-dò Zezi gha dechìet'aa naetì agùlà. 33 Eyi t'axòò Golgotha gòyeh ekò nègùde. (Golgotha gedù sù "dò kwìkw'òò k'è" gedù-agedì.) 34 Jìetì eyits'ò tìhì eleta Zezi ghàgùdì, mòhdaa wewàhòòdì hanìkò yets'è ha nìwò-le. 35 Zezi dechìet'aa k'e dexegùhtsò t'axòò wegòht'òò eletaageelè gha eghòq-dò ekw'òà k'egèhdè. 36 Eyi t'axòò dèè k'e geèhk'w'e gà gixòehdì. 37 Ayì gik'e nìdahogùzòò sù dek'enègùt'è gà wekwì godoo dawhetòò agùlà. Dì hanì dek'eèht'è: dì Zezi hòt'e, Israel got'ù gha K'àowocho, dek'eèht'è. 38 Dòjì nàke weghòhk'eè dexegùhtsò. 39 Dò gixanaedèè sù yatìjì t'à gik'adaedè xè gits'ò nòkwìgeeye, 40 hagedì, "Nòhtsìkò-gocho wedìhòhtsì ha eyits'ò tai dzèè t'à nagohtsì ha, nùdì jìè. Hot'eè edaxàdùtè! Nòhtsì Weza anet'e nùdè dechìet'aa k'e ts'ò hodàtìtì," gùhdì.

41 Eyi xèht'eè yahtì-gha-k'aodèè, Nòhtsì-yatì-k'ègedù-dò eyits'ò òhdah gùlì sù gik'adaedè, 42 hagedì, "Dò eyì-le edaxàwhela, hanìkò edaxàdeetè ha dì! Israel got'ù gha k'àowocho ehì hadì ne! Dechìet'aa k'e ts'ò hodàèhtìtì nùdè gogha ehkw'ì adì ha. 43 Nòhtsì ts'ò wì nàtso ne. 'Nòhtsì Weza aht'e,' edeghò hadì jìè. Hot'eè Nòhtsì edaxàyìhtè," gedì. 44 Dòjì nàke weghòhk'eè gidùtsò sù, ededì sì, gik'adaedè.

Zezi elajìwo

45 Dzètanì nìzòò ekò tai sadzèè ts'ò eyì nèk'e hazòò ts'ò togoòt'ò agòjà. 46 Tai nìzòò ekùyeè Zezi hòt'òò whezeh, hadì, "Eloi, Eloi, lama sabahtanì?" ("Eloi, Eloi, lama sabahtanì?" gedù sù "Senòhtsì, Senòhtsì, ayìha sets'òò anejà?" gedù-agedì.)

47 Dò mòhdaa eyì nàgeèhzaa sù gùkw'o ekò hagedì, "Nakwenàòzòò Elijah hayahtì adì," gedì.

48 Ekòet'ù dò jìè ekò tìmqèhza, eht'ì lanù, jìetì dùts'aa ta nawhehtsoò ayìlà, dechì nedèè welò wexeet'ù ayìlà gà Zezi

wewà k'e ayehzì. ⁴⁹ Dọ eyi nàgèhzaa sù hagedi, “Hòt'a whatsqò awet'è. Weghàts'ndà, asìì Eljah edaxàyehtè ha li,” gedi.

⁵⁰ Zezi k'achì hòt'ò whezeh t'axòqò nọqde xàèhji.

⁵¹ Ekìiyèè k'e Nòhtsìkò-gocho goyì enìt'ti nedèe ìdòo gots'ò ìzhì ts'ò tanì ìats'ìdla, eyits'ò dèè hòt'ò nàgòèhdọ xè kwe ìats'ìdla. ⁵² Kwe yì dọkw'òqò whelaa k'è ìats'ìgòìdla eyits'ò dọ degai lọ èlàngìdè ìlèè sù nagìdà. ⁵³ Dọkw'òqò whelaa k'è gots'ò xàgìdè, eyits'ò Zezi naidà t'axòqò, Jerusalem ts'ò geède, ekọ dọ lọ gogìazì.

⁵⁴ Eghọq-dọqò gha k'àowo eyits'ò eghọq-dọqò Zezi xogùhdì ìlèè sù dèè nàgòèhdọ eyits'ò hazọqò gìdàà hagòjà ekò, sù geèhyeh, hagedi, “Ehk'w'ì t'à Nòhtsì Weza họt'e!” gedi.

⁵⁵ Ts'èko lọ t'asìì t'à Zezi ts'àgedi t'à Galilee nèk'e gots'ò gìk'èè k'edè ìlèè sù ìdè hoògọ nàgèèhza gà dànàhòwoo sù goghàgeeda.

⁵⁶ Mary-Madlè, Mary, James eyits'ò Joses gìmq, eyits'ò James eyits'ò John gìmq eyi ts'èko haàtìlọqò goxè agèt'ì.

Zezi wekw'òqò nìtọ

⁵⁷ Xèhts'ò agòjà ekò dọ ahxee Joseph wiyeh eyi nìttà. Kòta Arimathea got'ì họt'e, Zezi cheekè whelì ìlè. ⁵⁸ Eyi dọ sù Zezi wekw'òqò hodàechi ha k'àowo Pilate ts'ò èhtà. Pilate weyatì k'e Zezi wekw'òqò weghọt'ọ. ⁵⁹ Joseph, Zezi wekw'òqò neyìchì gà eht'ì nezì wemoèhdoò ayìlì. ⁶⁰ Wets'ò kwe yì dọkw'òqò ìtò-le sù ekọ yekw'òqò nèyìtọ. Eyi t'axòqò kwe nechàa enìzọqò ayìlì gà naèhtà. ⁶¹ Mary-Madlè eyits'ò Mary eyi-le dọkw'òqò whetọq wetadà geèhk'w'e ìlè.

Eghọq-dọqò Zezi wekw'òqò xogùhdì

⁶² Ek'èdaedzèè k'e, Nòhtsì wedzèè k'e, yahtì-gha-k'aodèe eyits'ò Pharisee gùlì sù k'àowo Pilate ts'ò geède. ⁶³ Gits'ò hagedi, “K'àowo, eyi dọ-ghọyaezàa-dọqò họt'e ìlè. Ìhà eda ekò dàdì ìlèè sù wenats'edì, ‘Tai dzèè k'ehọqwo t'axòqò-ìdè naèhdà ha,’ hadì ìlè. ⁶⁴ Eyi' à neyatì dahxà eghọq-dọqò kwe yì dọkw'òqò whetọq k'è tai dzèè ts'ò gìxòehdì agùle. Hanelà-le nùdè wecheekè wekw'òqò geezì ha ne. Eyi t'axòqò dọ hazọqò ts'ò, Zezi naidà, gedi ha ne. Hani hogets'ì nùdè gits'ò k'àowo nahk'e hogets'ì ha,” gùhdì.

⁶⁵ K'àowo Pilate gots'ò hadì, “Sets'ò eghọq-dọqò mọhdaa edexè aahlè. Zezi wekw'òqò whetọq k'è dànì gìxòehdì ha dahwhọq sù k'èè agìahlè,” gòhdì. ⁶⁶ Eyi' à Zezi wekw'òqò whetọq ts'ò geède eyits'ò dọ wìzì t'asayeke ha-le t'à, kwe nechàa enìzọqò agìlì gà enìgùhdzèh gà eghọq-dọqò gìxòehdì agogìlì.

¹ Nòhtsɪ Dzɛ̀ɛ̀ tʼaxòò sa xàdaaza ekò, Mary-Madlè eyits'ò Mary eyi-le Zezi wekw'òò k'ageehta ha ekò legeèhtla.

² Hòtsaa dèè hòtl'ò nàgoèhdò. Gots'ò K'àowo weyak'eet'ìì yak'e gots'ò kwe yì gòzòò ts'ò hodàèhtla, kwe nechàa enìzòò sù yìzòò deyeèyì gà yeka wheda. ³ Yak'eet'ìì wek'e saɪdì xè wegoht'òò zhah lanì. ⁴ Eghòò-dòò, Zezi wekw'òò xoguhdì ìlèè sù, sù geèhyeh t'à gits'ehì xè dò elàidè lagejà.

⁵ Yak'eet'ìì ts'èko gots'ò hadì, “Dahji-le. Zezi dechjet'aa k'e elajwoo sù wekak'eaht'ì aah't'ì wek'èehsò. ⁶ Jò wheda-le, naìdà ìlè. Hotù hade ha dì ìlèè k'èè ajà. Jò leahtle, edì wekw'òò whetò ìlèè sù wet'axòò k'eaht'ì. ⁷ Iwhàà wecheekeè gits'ò naahdè gà dù hagiàhdì: ‘Elajwo gots'ò naìdà. Naxinakweè Galilee nèk'e ts'ò ade ha. Ekò weahzì ha,’ giahdì. Hòt'a naxidaehsì họt'e,” gòhdì.

⁸ Eyit'à ts'èko dɔkw'òò whetòò k'è gots'ò iwhàà nalegeèhtla. Geejì, hanìkò sù ginà nàhòwo. Gixè dàgòjàa sù Zezi wecheekeèdè ts'ò hagedì ha tùmogèèza. ⁹ Hòtsaa Zezi gonìhdòò èhtla, “Naxixè sighà welè,” gòhdì. Gits'ò geède, wekè dagiachì gà gighàsogeedì. ¹⁰ Zezi gots'ò hadì, “Dahji-le. Sechì gits'ò aahde gà segha dù hagiàhdì, ‘Galilee nèk'e seahzì ha t'à, ekò ts'ò aahde,’” Zezi gòhdì.

K'aodèe godì gèhtsì

¹¹ Eyì ts'èko nàkè ìdè nalegeèhtla ekò eghòò-dòò mòhdaa kwe yì Zezi wekw'òò whetòò k'è kexoguhdì ìlèè sù yahtu-gha-k'aodèe ts'ò geède, gidaà dàgòjàa sù hazòò gots'ò hagedì. ¹² Eyit'à yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò ɔhdah gùlì ełegiadi, ayì dàgele ha sù gha yatì gèhtsì. Sòòmba lɔ eghòò-dòò ghàgùla ¹³ xè gots'ò hagedì, “Dò ts'ò dù haahdì ha: ‘To ts'ete ekò wecheekeè eyì nègùde gà gonaàhtòò wekw'òò negùchì nòò,’ giahdì ha. ¹⁴ K'àowo Pilate yeghò ùkw'o nùdè wets'ò gots'ede ha, hanì-ìdè naxìgha hoìla ha-le,” gògedì. ¹⁵ Eyit'à eghòò-dòò sòòmba nègùwa eyits'ò yahtu-gha-k'aodèe dàgògedì sù eyì k'èè gogùde. Dù dzɛ̀ɛ̀ ts'ò Israel got'ìì eyì godì gùt'ì họt'e.

Zezi edecheekeè hazòò nèk'e ts'ò goòhà

¹⁶ Zezi, “Galilee nèk'e shìh whezò ts'ò aahdè,” gòhdì ìlè t'à wecheekeè hònò-daats'ò-ìlè ekò ts'ò agejà. ¹⁷ Zezi giazì ekò gits'ò nàgòhge, hanìkò dò mòhdaa gìgha hotù-le. ¹⁸ Zezi goga nìitla xè gots'ò hadì, “Ìdòò yak'e eyits'ò dù nèk'e t'asì hazòò ts'ò k'àowo ehì ha seghàhòt'ò họt'e. ¹⁹ Eyit'à hazòò nèk'e ts'ò aahde, dò hazòò xàzaa secheekeè aahsì. Nòhtsì-Gotà wìzì, Weza wìzì eyits'ò Yedàyeh Nezì wìzì t'à gik'etàdzòò agiahle. ²⁰ Eyits'ò yatì hazòò naxìghàhìzòò sù gik'ìt'e ha hoghàgiahò. Nòòde dzɛ̀ɛ̀ agode ts'ò t'aats'òò naxixè aht'e ha họt'e,” gòhdì.

Mark wenɨhtl'è

John-Baptist dɔ ts'ò gode xèhoɨhwho

¹ Dɨ sɨ Nòhtsɨ Weza, Zezi-Krɨ, weghɔ godɨ nezɨ aatl'è hɔt'e. Eyɨ godɨ nezɨ sɨ dɨ hani wexèhɔɔwo:

² Nakwenàozɔɔ Isaiah wenɨhtl'è k'e dɨ hani dek'eèhtl'è,
 “Nenakweè dɔ ɨè seyati k'eʔa ha. Nenakweè negha ts'atà nihòʔà ha,”

³ eyɨts'ɔ dɨ hani dek'eèhtl'è,

“Ekɨ-ka nèk'e dɨ hats'edɨ yats'izeh hɔt'e, ‘Gots'ò K'àowo wegħa ts'atà nihòahʔà; wegħa tɨl ehkw'ɨ nɨʔà aahlè,’” dek'eèhtl'è.

⁴ John-Baptist dɔ k'ètaɨdzɨ ha ekɨ-ka nèk'e nɨtɨla. Ekɔ dɔ ts'ò hadɨ, “Edek'eahlɨ, naxɨnɨ eladɨ aahlè gà naxɨk'ètaɨdzɨ adeahlè, hani-ɨdè Nòhtsɨ naxɨhoɨɨ naxɨghɔ nahoele ha,” gòhɨ. ⁵ Judea nèk'e gots'ɔ dɔ eyɨts'ɔ Jerusalem got'ɨ hazò John-Baptist ts'ò geède. Dɔ edehòɨ ghɔ hɔdegeedè tɨ'axò Jordan-deh nɨʔàa k'è tɨ yɨ gok'ètaɨdzɔ. ⁶ John-Baptist wegòht'ò tɨts'aadɨcho wegħa t'à hòelɨ eyɨts'ɔ ewò wewè elɨ. Ts'aelòq eyɨts'ɔ kw'iahnɔ-dɨ hani ghɔ shètɨ t'à eda. ⁷ John-Baptist dɔ ts'ò hadɨ, “Dɔ ɨè senahk'e elɨ sɨ sek'èè nɨtɨla ha hɔt'e. Wekechɨtɨ'ɨ ejiehege ha kò dɔ lahoeht'ɨ-le. ⁸ Sɨ sɨ tɨ t'à naxɨk'ètaɨhdzɨ hɔt'e, ekò ededɨ sɨ Yedàyeh Nezɨ t'à naxɨk'ètaɨdzɨ ha,” John gòhɨ.

Zezi wek'ètaɨdzɨ eyɨts'ɔ wehɨ yeèhdzà

⁹ Ekɨyeè k'e Galilee nèk'e kòta Nazareth gots'ɔ Zezi eyɨ nɨtɨla ekò, John-Baptist Jordan-deh nɨʔàa k'è tɨ yɨ yek'ètaɨdzɔ. ¹⁰ Zezi tɨ yɨ gots'ɔ nɨtɨla ekò yak'e ehts'ò ajà eyɨts'ɔ Yedàyeh Nezɨ k'àba degoo lanɨ yek'e daàhtɨla, Zezi yazɨ. ¹¹ Yak'e gots'ɔ dɨ hats'edɨ hɔt'e, “Nɨ Seza anet'e, neghònehtɔ eyɨts'ɔ neghò sìghà dehwhɔ,” hats'edɨ hɔt'e.

¹² Ekòet'ɨ Yedàyeh Nezɨ ekɨ-ka nèk'e ts'ò yeèhʔà. ¹³ Dɨèng dzeè ts'ò ekɔ elɨ ekò wehɨ yeèhdzà. Zezi tɨts'aadɨ gonɨ aɨt'e, eyɨts'ɔ yak'et'ɨ Zezi gà nègɨde xè yeghɔ shètɨ gɨghàɨdɨ.

Zezi t'akwetòè edecheekeè gòèhtsɨ

¹⁴ John-Baptist wedaàtɔ tɨ'axò Zezi Galilee nèk'e ts'ò anajà, ekɔ Nòhtsɨ wegodɨ nezɨ t'à dɔ ts'ò gode. ¹⁵ Dɔ ts'ò dɨ hadɨ, “Hòt'a Nòhtsɨ Wenàowoò k'èè nèhòkw'ɨ ha ts'ò whaa-le agòjà. Edek'eahlɨ xè godɨ nezɨ naxɨgha ehkw'ɨ-ahodɨ welè!” gòhɨ.

¹⁶ Zezi, Galilee-tɨ gà tabàa k'etɨlò ekò Simon eyɨts'ɔ wechɨ Andrew elèxè goazɨ. ɨl-k'aadèe agɨt'e t'à, mɨ tègeehdè ɨlè. ¹⁷ Zezi gots'ɔ hadɨ, “Sek'èahdè, dɔ ɨ àahlɨ anaxehle ha,” gòhɨ. ¹⁸ Ekòet'ɨ edemɨ ts'ò nalegeèhtɨlɨ gà Zezi k'èè ɨgeèhtɨlɨ.

19 Eyi ts'ò k'achì ìdaà nìwà-le nùtla ekò Zebedee weza James eyits'ò wechì John goazì; edemì sùgehzi ìlè. 20 Ekòet'ì Zezi gots'ò hadì, “Sek'èahdè,” gòhdi t'à gita elà yì dọ gogha eghàlageedaa xè àida agùlà gà Zezi k'èè lègeèhtla.

Dọ ìnhù wets'ò-èlù

21 Eyi t'axò kòta Capernaum ts'ò geède. Nòhtsì Dzeè k'e, Zezi elègehdeè-kò goyaèhtla gà dọ hoghàehtò. 22 Zezi Nòhtsì-yatù-k'èdì-dò lanì dọ hoghàehtò-le, hanìkò ededì t'asì hazòò ts'ò k'àowo lanì dọ hoghàehtò ts'ihzò, dọ Zezi weyatù gìgha eniyah dì. 23 Ekìyeè k'e dọ ìlè ìnhù wets'ò-èlù eyi wheda ìlè sù hqtsaa hòt'ò whezeh xè hadì, 24 “Nazareth got'ì Zezi dàgòòle ha? Godìhoqhtsì ha nì-anet'ì? Amì anet'e nek'èehsò ne. Nòhtsì wets'ò degai anet'e!” yèhdi.

25 Zezi yets'ò hadì, “Ìhìat'e! Weyì gots'ò xàitlè!” yèhdi. 26 Hayèhdi t'à ìnhù hòt'ò dọ nàìhxà xè whezeè ayùlà gà yeyì gots'ò xàèhtla.

27 Dọ hazòò gìgha eniyah t'à elets'ò hagedì, “Dàgot'ì-agot'ì? Nàowo eladì k'èè hoghàgoehtò eyits'ò ededì t'asì hazòò ts'ò k'àowo elì ladì gode. Yatì nàtsoo t'à ìnhù ts'ò gode nùdè gik'èit'e,” gedi. 28 Ekòet'ì Galilee nèk'e hazòò ts'ò wegodi dọ ta ts'ò ajà.

Zezi dọ lọ k'aat'ì agòòlà

29 Elègehdeè-kò gots'ò xàgeède t'axò James eyits'ò John xè, Simon eyits'ò Andrew gikò ts'ò geède. 30 Simon wets'èkèè wemò edì elì t'à daèhte k'e whetì Zezi ts'ò hagedì. 31 Eyt'à Zezi yets'ò èhtla, yilà nùchì gà nùtlaà ayùlà. Ekòet'ì k'aat'ì ajà t'à wegò shèts'ezhee goghàedi.

32 Xèhts'ò agòjà ekò dọ eyagùlù eyits'ò dọ ìnhù gits'ò-èlù sù hazòò Zezi ts'ò gogeèwa. 33 Eyi kòta ts'ò dọ hazòò edì Zezi whedaa sù ekò enìtò gà ląą nègùde. 34 Dọ lọ tàda hazòò xàzaa gits'ò sù Zezi hazòò k'aat'ì agòòlà. Eyits'ò dọ yì gots'ò ìnhù lọ xàdeèzhì. Zezi amì ne sù ìnhù gik'èezò t'à Zezi gogedeè agohzi-le.

Zezi whatsqò gòzòq yahtì

35 Ek'èdaedzeè k'e k'omòòdò ìlè to et'ì Zezi nùtla. Yahtì ha gowhatsoò gòzòq ts'ò xàèhtla. 36 Eyt'à Simon eyits'ò wecheekè eyì-le xè gihak'èet'ì. 37 Gìgòhòò ekò gits'ò hadì, “Dọ hazòò nehak'ègeet'ì,” gùhdi.

38 Hanìkò Zezi gots'ò hadì, “T'asì ts'ò ats'ùde, kòta nìwà-lea gòlā ts'ò ts'ùdè. Ekò sì dọ hoghàgeehtò ha; eyi gha jò ts'ò ahjà hq't'e,” gòhdi. 39 Eyt'à Zezi Galilee nèk'e kòta yàgòlā gota k'etlò. Gits'ò elègehdeè-kò gòlā goyì dọ hoghàehtò eyits'ò ìnhù lọ xàgodeèzhì.

Dọ gokwò tàda t'à eyaeli

⁴⁰ Dọ ịlè gokwò tàda t'à eyaeli sị Zezi gà nùtla. Yets'ò nàgòìhge, yeghònadaeti, hadi, “Haneewo-ìdè k'aat'ìi asụle ha dii-le,” yèhdi.

⁴¹ Zezi eyi dọ eteèt'ì nıwọ t'à edilà yek'e ayilà, hayèhdi, “Hẹzẹ, hahwhọ! K'aat'ìi anede!” yèhdi. ⁴² Ekòet'ìi wetàdaa whìle aja xè k'aat'ìi aja.

⁴³⁻⁴⁴ Zezi yatı nàtsoo yeghàızo, hayèhdi, “Nets'ò dānāhōwoo sị dọ wıziı ts'ò haıdı-le. Nek'ahoeta gha yahtı ts'aaıta. Moses wenāowoò k'ẹẹ nehoıı neghọ nahoezhe k'èxa yahtı t'asıı negha k'eguhk'ò. Hanı-ıdè weghāā k'aat'ìi anaajāa sıı dọ gik'èezọ ha,” yèhdi t'axọọ nayeèhza. ⁴⁵ Hanikò eyi dọ naèhtla t'axọọ hazọọ ts'ò yeghọ gode t'à dọ hazọọ godı gıkw'o. Eyi ts'ihzọ dọ lọ Zezi ts'ò aget'ı t'à edıı kọta gōlaa sıı ts'ò ade ha dii aja. Eyi t'à edıı gowhatsọọ gòzoọ ts'ò zo at'ı. Hanikò ıāā hazọọ ts'ò dọ gıts'ò nııde.

2

Zezi dọ wekw'ọọ ẹlaidèe k'aat'ìi ayilà

¹ Sìghaàtlọ dzeẹ t'axọọ Zezi k'achı kọta Capernaum nùtla. Zezi edekọ nòtla dọ gıghoıkw'o t'à, ² dọ lọ eyi nègıde. Dọ lọ t'à gòzo-le agòjā, enııto gā kò gòzo-le. Zezi edeyatıı hoghāgoehtọ ekò ³ dọ mōhdaa dọ wekw'ọọ ẹlaidèe sıı Zezi ts'ò geèhchı. Dọ dı k'egehte. ⁴ Hanikò dọ lọ gonadaā nāgeèhza t'à goyageedè ha dii. Eyi t'à dahmò ka dekegıchı gā xāgozoāa k'è gogèhtsı. Dọ wekw'ọọ ẹlaidèe tè k'e whetı xè ızhıı dọnı ts'ò hodāgeèlı gā Zezi wenadaā nègıhtı. ⁵ Zezi eyi dọ gıgha ehkw'ı-ahodı gok'èezọ t'à dọ wekw'ọọ ẹlaidèe ts'ò hadı, “Agiā, nehoıı neghọ nahoazha,” yèhdi.

⁶ Hadı t'à Nòhtsı-yatıı-k'ègedı-dọ mōhdaa eyi geèhkw'ee sıı hagıwọ, ⁷ “Ayıı aht'e edeewọ hani gode? Nòhtsı k'èch'a gode! Nòhtsı zo gohoıı goghọ nahoele họt'e,” hagıwọ.

⁸ Ekòet'ìi Zezi edets'ọ mı t'à dānı ededzeè t'à nānıgedèe sıı gok'èezọ t'à hagòhdi, “Dānıghọ hani nānıahdè? ⁹ Dọ wekw'ọọ ẹlaidèe sıı dāwets'edi nıdè denahk'e dezhi-le: ‘Nehoiı neghọ nahoazha,’ hani-le-ıdè ‘Nııtla gā k'eiıto.’ ¹⁰ Dıı nek'e Dọ-wet'āazāa-deè dọ ghọ nahoele ha weghāhòt'ọọ sıı wek'èahsọọ anaxehle ha,” gòhdi t'axọọ dọ wekw'ọọ ẹlaidèe sıı ts'ò hadı, ¹¹ “Nııtla, netè nııza gā nekọ ts'ò nııtle,” yèhdi. ¹² Eyi t'à eyi dọ nııtla gā dọ hazọọ gonadaā detè nııza gā xāèhtla. Dọ hazọọ gıgha sıı enııyah t'à Nòhtsı ghāsogeedi, hagedı, “Dıı lanı t'asıı enııyah ts'aı whìle,” gedi.

Levi Zezi k'èè èhtla

¹³ Zezi k'achɪ tabàa ts'ò èhtla ekò dɔ ɪɔ gɪk'èède t'à gots'ò gode xè hoghàgoehtɔ. ¹⁴ Zezi ɪlaà ekɔ naetle ekò sɔqɔmba-nàhtsɪ-dɔqɔ Alphaeus weza Levi ladà k'e eghàlaeda yaɪ. Zezi, “Sek'èɪtla!” yèhdi. Eyit'à Levi nùtla gà Zezi k'èè èhtla.

¹⁵ Eyɪ t'axɔqɔ Zezi Levi wekò shètɪ ekò sɔqɔmba-nàgehtsɪ-dɔqɔ eyits'ɔ hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔqɔ ɪɔ Zezi eyits'ɔ wecheekeè xè shègezhe. Dɔ ɪɔ Zezi k'èè k'egedè ɪlè. ¹⁶ Nòhtsɪ-yatù-k'ègedù-dɔqɔ, Pharisee gɪɪɪ sɪ Zezi sɔqɔmba-nàhtsɪ-dɔqɔ eyits'ɔ hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔqɔ xè shètɪ gɪaɪ ekò, Zezi wecheekeè ts'ò hagedɪ, “Dànìghɔ Zezi sɔqɔmba-nàhtsɪ-dɔqɔ eyits'ɔ hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔqɔ xè shètɪ?” gògedɪ.

¹⁷ Zezi ɪk'w'o t'à gots'ò hadɪ, “Dɔ hotù geedaa sɪ nàèdɪ-k'èezɔɔ gɪgha wet'aaɪa nùle, dɔ eyagɪɪɪ sɪ nàèdɪ-k'èezɔɔ gɪwɔ hɔt'e. Dɔ ehkw'ɪ geedaa sɪ gɪkayahtɪ gha jɔ ts'ò ahjà nùle, hanìkò hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔqɔ gɪgha ahjà hɔt'e,” gòhdi.

Edets'egɔ ghɔ Zezi dageehke

¹⁸ John-Baptist wecheekeè eyits'ɔ Pharisee gɪɪɪ sɪ edegegɔ ɪlè. Eyit'à dɔ mòhdaa Zezi ts'ò hagedɪ, “John-Baptist wecheekeè edegegɔ, eyits'ɔ Pharisee gicheekeè sɪ haget'ɪ. Dànìghɔ necheekeè edegegɔ-le?” gùhdi.

¹⁹ Zezi gots'ò hadɪ, “K'òàdzàa ɪlaà goxè wheda et'ù, dɔ gɪghɔ nɪdee sɪ edegegɔ ha nì? ɪle ne, k'òàdzàa ɪlaà goxè wheda et'ù edegegɔ ha nùle. ²⁰ Hanìkò ɪlè dzeɛ k'e k'òàdzàa gɪghɔ wìichɪ ha, eyɪ dzeɛ k'e nɪdè edegegɔ ha hɔt'e.

²¹ “Dɔ wɪzɪ goht'ɔ zɔqɔ k'e zeht'ɪgòò nètèyeèlɪ nùle. Hayɪlɪ nɪdè zeht'ɪgòò eleechi xè wemɔqɔ tàedlɪ ha. Hajà nɪdè goht'ɔ zɔqɔ denahk'e wetàedlɪ ha hɔt'e. ²² Eyits'ɔ dɔ wɪzɪ jìetì wegòò hoèɪɪ sɪ jìetìwò wezɔqɔ yì yeht'ɪ nùle. Hayɪlɪ nɪdè jìetì wegòò ts'ìhɪzɔ jìetìwò wezɔqɔ wenìtsɔedlɪ xè jìetì xàet'ɪ ha, eyits'ɔ jìetìwò wezɔqɔ sɪ wedìhoè ha. Hanì ha nùle jìetì wegòò hoèɪɪ jìetìwò wegòò yì yeht'ɪ ha hɔt'e,” Zezi hadɪ goxè godo.

Nòhtsɪ Dzeɛ gha K'àowo

²³ ɪlaà Nòhtsɪ Dzeɛ k'e Zezi t'olà dehshee nɪ k'etlɔ. Wecheekeè gɪxè k'edè ekò t'olà mòhdaa gìhchɪ. ²⁴ Pharisee gɪɪɪ sɪ Zezi ts'ò hagedɪ, “Nècheekeè gɪghàda! Dànìghɔ Nòhtsɪ Dzeɛ k'e ayɪ wets'æt'ɔqɔ sɪ hagehɪ?” gùhdi.

²⁵ Zezi gots'ò hadɪ, “K'àowocho David ededɪ eyits'ɔ wecheekeè degeèhdi ekò ayɪ dàgɪlaa sɪ wek'eyaahtɪ-le nì? ²⁶ Abiathar yahtɪ-wet'aaɪa-deè elɪ ekò David Nòhtsɪkò goyaèhtla gà goyɪ lèt'è degaɪ wheɪɔqɔ sɪ yɪzà eyits'ɔ mòhdaa edecheekeè goghàyɪdɪ. Eyɪ hagejàa sɪ ededɪ gɪgha wets'æt'ɔ ɪlè, yahtɪ zɔ gɪgha lèt'è wheɪɔqɔ ɪlè,” Zezi gòhdi.

²⁷ Eyits'q dũ hadı, “Nòhtsı Dzeè sũ dọ gha hoèlì họt'e, dọ Nòhtsı Dzeè gha gihòèlì nũle. ²⁸ Dọ-wet'àaazaa-deè sũ Nòhtsı Dzeè ts'ò K'àowo họt'e,” gòhdi (edeghọ godeè-adı).

3

¹ Sìghajwaà t'axò Zezi k'achı èlègehdeè-kò goyaèhtla. Dọ ìè wılà èlèèntsoo, eyi wheda. ² Dọ mọhdaa Zezi k'e nìdahogeezà ha gıwọ t'à hoti gıxohdi, ası Nòhtsı Dzeè k'e dọ k'aat'ıi ale ha sını gıwọ. ³ Hanikò Zezi dọ wılà èlèèntsoo ts'ò hadı, “Dọ hazò gınadaà nàawo,” yèhdi.

⁴ Eyi t'axò Zezi dọ gıts'ò xànegızaa sũ gots'ò hadı, “Nòhtsı Dzeè k'e ayi wets'àet'q-le? Dọ ts'ò nezı eghàlats'eedaa, hanı-le-ıdè dọ ts'ò hoıla ghàlats'eedaa? Dọ edaxàts'eleè hanı-le-ıdè dọ èlèèntsoo ehwhı?” gòhdi. Hanikò Zezi ts'ò t'asagedı-le.

⁵ Zezi dọ hazò yemò nàgeèhzaa sũ gots'ò wek'èch'a xè hoti goghàeda. Sı gıkwı nàtso t'à wegħa dii. Eyi t'axò dọ wılà èlèèntsoo sũ ts'ò hadı, “Nıla daıchı,” yèhdi. Edılà daıchı ts'òet'ıi wılà k'aat'ıi anajà. ⁶ Pharısee gııı sũ ekòet'ıi xàgeède, Herodian gııı xè lã nègıde. Dàn Zezi èlèèntsoo ha sũ dọ naàhtọ gıghọ gıde.

Dọdeè Zezi ts'ò èlegeehtsı

⁷ Zezi ekọ gots'ò naèhtla, edecheekeè xè tabàa ts'ò ajà. Galilee nèk'e gots'ò dọ lọ Zezi k'èè geède. ⁸ Zezi enıyah lọ hòhtsı ghọ gıkw'o t'à dọ lọ ekọ nègıde. Judea nèk'e hazò, Jerusalem gots'ò, Idumea nèk'e ts'ò, deh Jordan wetadà kòta gòlaa gots'ò, kòta Tyre eyits'ò Sidon wemò kòta gòlaa gots'ò, dọ lọ Zezi ts'ò geède. ⁹ Sı dezò dọ lọ Zezi ts'ò èlegeehtsı t'à Zezi edecheekeè gots'ò hadı, “Èlè nechà-lea weyı whıhdaa għa ts'atà whetọ aahle,” gòhdi. ¹⁰ Zezi dọ lọ k'aat'ıi agoqlà t'à dọ eyaelı hazò Zezi xèlageedi ha gıwọ t'à wets'ò èlegeehtsı. ¹¹ İnhı Zezi gezi nıdè wegà naget'ıi gà hòt'ò gezeh, hagedı, “Nı sũ Nòhtsı Weza anet'e,” gedı yagızeh. ¹² Hanikò Zezi yatı nàtsoo t'à gots'ò hadı, “Amı aht'ee sũ dọ ts'ò haahdı-le,” gòhdi.

Zezi edecheekeè hoòng daats'ò nàke gòhchı

¹³ Zezi shıhka dekıtla, dọ gòhchı sũ gokayahtı t'à gıts'ò nıde. ¹⁴ Dọzhı hoòng-daats'ò-nàke gòhchı, wecheekeèdeè gııı ha agoqlà. Gıxè aget'ı ha eyits'ò Nòhtsı Wenàowoò ghọ dọ hoghàgogeehtọ għa dọ ts'ò agole ha gòhchı. ¹⁵ Eyits'ò wızi dahxà mııı xàdegeezı ha goghàhòızo. ¹⁶ Dọ hoòng-daats'ò-nàke gòhchı sũ dı hagiyeħ: Simon (Zezi “Peter” yèhdi), ¹⁷ eyits'ò Zebedee weza James eyits'ò wechı John, (Zezi eyi dọ nàke Boanerges gòhdi goızi; “eezı ts'ò dọ” gedı-agedi), ¹⁸ eyits'ò Andrew, Philip, Bartholomew, Matthew, Thomas, Alphaeus weza James, Thadıyus, Simon (“dọ edenèè

ghoneetqo” wiyeh), ¹⁹ eyits'q Zhidàa-Iscariyot, ededi sù Zezi k'aodèe gotl'aayihthi hq't'e.

Zezi eyits'q wehli gha k'àowo

²⁰ Zezi lèhkò goyaèhtla, hanikò k'achì sù dọ lọ gik'èè goyaède t'à Zezi eyits'q wecheekè shègezhe ha kò dii. ²¹ Wèot'l wegodi ghọ giikw'o ekò ekọ ts'ọ geède. “Ezhine wheli,” gedi nageehchi ha hogeèhdzà.

²² Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dọ Jerusalem gots'q eyi nègidee sù hagedi, “Wehli wets'ọ-èli. Inihli gha k'àowo dahxà inihli xàdeezhi at'l,” gedi.

²³ Eyit'à Zezi Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dọ gokayahtì gà godi t'à goxè godoò hadi, “Wehli sù ayiha inihli xàgodeezhi niwọ weli? ²⁴ K'àowocho wenèk'e dọ elets'ọ xàniigi za nìdè k'àowocho wenèè weghọ wedihoè ha hq't'e. ²⁵ Eyits'q lèhkò goyi dọ ekek'èch'a geeda nìdè dọ gixè hoila agode ha. ²⁶ Eyit'à wehli edek'èch'a at'l nìdè ededihohtsi ha hq't'e. ²⁷ Eyits'q dii hats'edi ghọ nanihdè: dọ nàtsoo t'akwelọọ dawets'eèzà lenqsi wekọ enixàts'eezhì gà wets'q t'asì ts'eezi ha dii. Dawets'eèzà t'axọọ nìdè zọ wekọ gots'q t'asì ts'eezi ha dii-le. ²⁸ Ekw'i anaxèehsi, hoìli hazọọ eyits'q Nòhtsi k'èch'a gots'edee sù dọ ghọ nahoezhe ha hq't'e. ²⁹ Hanikò Yedayeh Nezi k'èch'a gogede nìdè eyi gighọ nahoezhe ha niile. Eyì hoìli sù welọ while ts'ọ gik'e whezọ ha hq't'e,” gòhdi.

³⁰ “Inihli wets'ọ-èli,” giìhdi ts'ihzọ, Zezi hadi gots'ọ xayahtì.

Zezi wemọ eyits'q wechike

³¹ Ekìyèè k'e Zezi wemọ eyits'q wechike eyi nègide. Mòht'a nàgeèhza ts'q dọ lè wets'ọ goyageèhzà, gots'ọ xàetlaà ayele ha. ³² Dọ Zezi wemọ geèkw'ee sù hagedi, “Nemọ eyits'q nechì mòht'a nàgeèhza, negezì ha giwọ,” giìhdi.

³³ Zezi gots'q hadi, “Amì semọ ne? Amì sechi agiit'e?” gòhdi.

³⁴ Dọ yemọ geèkw'ee sù goghàeda, hadi, “Dii sù semọ eyits'q sechi agiit'e! ³⁵ Amì Nòhtsi-Gotà k'èagiit'ee sù sechi, sedè eyits'q semọ agiit'e,” Zezi gòhdi.

4

Wet'à t'asì dehshee godi

¹ K'achì Zezi tabàa dọ hoghàehtọ. Sù dọ lọ Zezi ts'ọ elègehde t'à Zezi elà yietla gà dọ ts'ọ gode. Dọ hazọọ tabàa nàgeèhza xè egeèkw'q. ² Zezi t'asì lọ dọ hoghàehtọ eyits'q godi t'à goxè godo hadi, ³ “Seèkw'q! Dọ lè wet'à t'asì dehshee dèè k'e nèyila. ⁴ Wet'à t'asì dehshee dèè k'e ts'ọ yeehdè ekò mòhdaa tili k'e nait'l t'à chija gi za. ⁵ Mòhdaa kwe ta nait'l. Ekọ eht'è lọ-le t'à iwahà xaniishọ. ⁶ Sadeè sù nàtso t'à wezi t'ọq whegọọ

xè elaidè. Weghochù nedè-le t'à whegòò ajà. ⁷ Wet'à t'asii dehshee mòhdaa ichìghoò ta nàitf'1 t'à elèxè dèhshò; ichìghoò yenahk'e nàtso t'à elaidè, eyit'à wets'ò t'asii dèhshò-le. ⁸ Hanikò mòhdaa dèè nezù k'e nàitf'1. Nezù dèhshò eyits'ò t'aatlò dèè k'e nàitf'11 sù taènò, ek'ètaènò, hanì-le-ìdè jèakw'eènò dezoatlo ts'ò xànùshò,” gòhdi goxè godò.

⁹ Eyì t'axòò Zezì dò ts'ò hadì, “Amì wedzì gòhù sù eèhk'w'ò weli,” gòhdi.

¹⁰ Dò hazòò nageèhde t'axòò Zezì wecheekeè hoònò-daats'ò-nàke eyits'ò dò eyii-le jàà gixè geèkw'ee sù dageehke, hagedì, “Eyì godì sù ayì awùidi?” gùhdi. ¹¹ Eyit'à Zezì gots'ò hadì, “Naxì sù Nòhtsì Wenàowò k'èè hòzoò k'èahsò ha naxìghàhòt'ò hót'e, hanikò goxè agèt'1-le sù godì zò t'à gixè gohdo. ¹² Hanì-ìdè

t'aats'òò k'eeget'ì kò gezi ha-le, eyits'ò t'aats'òò egeèkw'ò kò, dàhodù-ahodu sù ginedì ha-le; hanì-le-ìdè edahxò gini eladijì ade xè gihòjì gighò nahoezhe ha hót'e! ” gòhdi.

¹³ Eyì t'axòò Zezì gots'ò hadì, “Dànìghò godì weniahdi-le? Hanì-ìdè dànì godì eyii-le naxits'ò haehsù sù weniahdi ha weli?

¹⁴ Eyì dò wet'à t'asii dehshee dèè k'e ts'ò yeèhdèe sù Nòhtsì weyatù lanì hót'e. ¹⁵ Dò mòhdaa wet'à t'asii dehshee tìlì k'e nàitf'11 lagùt'e. Nòhtsì weyatù gùkw'o ts'òet'ii wehù eyì yatù goghò yìhchì. ¹⁶ Dò mòhdaa wet'à t'asii dehshee kwe ta nàitf'1 lagùt'e. Yatù gùkw'o ts'òet'ii sù ginà xè yatù gìhchì. ¹⁷ Hanikò gìghochù whìle t'à whaà-lea ts'ò zò gik'èè eda. Nòhtsì yatù ts'ihzò gìgha hoilà xè dagùza nùdè ekòet'ii wedè agehzi. ¹⁸ Eyits'ò dò mòhdaa wet'à t'asii dehshee ichìghoò ta nàitf'1 lagùt'e. Godì gùkw'o, ¹⁹ hanikò t'asii lò ghò nàngedè, sòmba lò eyits'ò t'asii lò gùwò t'à edeghoyageeza lanì geeda. Eyit'à yatù nezù wedìhogehtsì xè t'asii nezù wùzì xàhogehtwhì-le. ²⁰ Dò yatù gùkw'o xè edegha yatù gìhchì sù wet'à t'asii dehshee dèè nezù k'e nàitf'1 lagùt'e. T'aatlò weghòzha jìe sù taènò, ek'ètaènò, hanì-le-ìdè jèakw'eènò wezoatlo ts'ò nègùla,” Zezì gòhdi.

Tlèk'òò idòo dawhezo

²¹ Eyì t'axòò Zezì gots'ò hadì, “Dò wùzì tlèk'òò yìhtla gà tò t'f'a nèyeechì nùle eyits'ò daèhte t'f'a nèyeechì nùle, hanikò idòo dawhezoò ayehzi. ²² T'asii hazòò wègaat'1-le sù wègaat'jì adle ha, eyits'ò t'asii dezi whelaa sù wek'èhoedzò adle ha hót'e. ²³ Naxìdzìhk'w'òò gòhù nùdè hotù nezù aàhk'w'ò,” Zezì gòhdi.

²⁴ Eyits'ò Zezì dù hadì, “Yatù aàhk'w'oo sù hotù nezù wedaaniahdè. T'asii dàhcho dò ghàahzaa sù wexèhcho naxìghòt' à ha eyits'ò wezo-ahcho naxìghòt' à ha hót'e. ²⁵ Amì t'asii lò wets'ò sù eyì wezoatlo weghàzhe ha. Hanikò amì t'asii

wets'ò-le sù, t'asù lq-lea wets'ò kò eyi weghò ichi ha hqt'e," Zezi gòhdi.

K'achì wet'à t'asù dehshee godù

²⁶ Zezi k'achì gots'ò hadì, "Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù dù lanì hqt'e: Dò wet'à t'asù dehshee dèè k'e ts'ò yeehdè. ²⁷ Eyì t'axòò lq dzeè ts'ò yek'e eghàlajda-le. Dèè k'e ayì nèyùlāa sù dèhshò, hanìkò dànì dehshee sù eyì dò yek'èezò-le. ²⁸ Ayì dèè k'e nèyùlāa sù whatsqò dehshe. T'akwelòò dèè goyì ts'ò wezìt'òqà xàeshe, eyì t'axòò-ìdè t'olà dehshe eyìts'ò k'qòt'a wejì nechè-lea weyì whelāa sù dehshe. ²⁹ Dìdì ts'òet'ì dò xàyet'à gā hazòò nàyehtsì," Zezi hadì goxè godò.

Jie nechà-lea wegodi

³⁰ Zezi k'achì gots'ò hadì, "Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù ayì xèht'èè lanì? Godì dàhòt'ù t'à naxìts'ò wek'ayahtì weli? ³¹ Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù t'asù dehshee wejia lanì hqt'e. Eyì sù dò neyìchì gā dèè goyì yùzò. ³² Eyì sù nechà ade ts'ò dehshe, eyìts'ò ts'ì nechà ihlè. Wekw'ìhchì nechà dehshe t'à sagòhzi nì chjā wekw'ìhchì k'e dageèhk'w'e," gòhdi.

³³ Zezi eyì godì lanì zò t'à Nòhtsì Wenàowoò hoghàgoehtò. T'aatìò gùmedì ha dùi-le ts'ò Zezi goxè godò. ³⁴ Zezi t'aats'òò godì zò t'à dò xè godò; godì dè gots'ò gojdee while. Hanìkò edecheekeè goxè whatsqò wheda ekò godì hazòò dàhodù-ahodù sù gots'ò yek'ayawhehtì.

Zezi nhts'ì while ayilā

³⁵ Eyì dzeè k'e xèhts'ò agòjà ekò Zezi edecheekeè ts'ò hadì, "Ìnòò nats'ìzè," gòhdi. ³⁶ Zezi hòt'a elà yì wheda ilè t'à dò hazòò gots'òò nageèze. Dò mòhdaa elà eyì-le t'à goxè agejà. ³⁷ Hqtsaa gixè nhts'ì nàtsoò agòjà. Taatì nechèa elà te at'ì ts'ìhòò elà yì tì lq ajà. ³⁸ Hanìkò Zezi idè tè k'e elà yì whetì nqò. Wecheekeè ts'ìgìhwho, hagiùhdi, "Gots'ò K'àowo, tì t'à elàats'ede ha nìkw'o. Negha t'asanìle nì?" gùhdi.

³⁹ Zezi nùtā gā nhts'ì eyìts'ò taatì ts'ò gode hadì, "Ts'èwhì aahde!" dì. Eyìt'à nhts'ì while agòjà xè hazòò gùmqò ts'ò ts'èwhì agòjà.

⁴⁰ Zezi edecheekeè gots'ò hadì, "Dànìghò sù dahjì? Ilaà Nòhtsì ts'ò naxì nàtso-le nì?" gòhdi.

⁴¹ Zezi wecheekeè sù geèhyeh t'à elets'ò hagedì, "Dù amì ne? Nhts'ì eyìts'ò taatì kò gik'ùt'e," gedì.

5

Dò inìhì wets'ò-èlù sù k'àat'ù ajà

¹ Eyì gotadà Gerasene nèk'e ts'ò geèze. ² Zezi tàèhtā ts'òet'ì dòkw'òò whelāa gots'ò dò inìhì wets'ò-èlù sù yeghòniitā. ³ Eyì

dọ dọkw'òò whelaa ta kwe yì nàdè. Dọ wùzì satsòt'ìì t'à kò dayeezà ha dìì. ⁴ Wílà eyits'ò wekè satsòt'ìì t'à eleeft'ìì agehzi zọ ìlè, hanikò satsòt'ìì tàyeehdlà eyits'ò satsò wekè k'e whezòò sù nàyeeshì. Ìzhù ts'ò yùtò gha dọ hanàhtso gòhì-le. ⁵ T'aats'òò kwe yì dọkw'òò whelaa ta eyits'ò shìh ta at'ì. Nàidzeh xè kwe t'à nàdet'à.

⁶ Sìghajwàà gots'ò Zezì ezì ekò yets'ò tùmòehza gà yets'ò nàgòìhgè. ⁷⁻⁸ Zezì yets'ò hadì, “Ìnìhù, dù dọ yì gots'ò xàìtle,” yèhdì. Eyit'à eyì dọ hòt'ò ezeh xè hadì, “Zezì, Nòhtsì wenahk'e gòhì-le Weza, ayìha sek'alaawo. Nòhtsì wùzì dahxà hoilà asùle ha-le gha neyatì seghàzà,” yèhdì ezeh.

⁹ Zezì dayeehke, “Dànìyeh?” yèhdì.

“Ìnìhù lọ sets'ò-èlì t'à, ‘Lọ’ sìyeh,” dọ hadì. ¹⁰ Eyì dọ k'èdaà Zezì ghonàdaeti, hadì, “Jò nèè gots'ò t'asù agoìle-le,” yèhdì.

¹¹ Ekìyèè gòòwà-lea shìhka gogòò lọ shègezhe ìlè. ¹² Ìnìhù Zezì ghonàdageeti “Gogòò yì ts'ò agoìle,” guhdì. ¹³ Zezì gots'ò hadì, “Giyì ts'ò aahde,” gòhdì. Ìnìhù dọ yì gots'ò xàgùde gà gogòò yì gùde. Gogòò nàke-lemì laàtlọ họt'e ìlè. Gogòò hazòò shìh danùchàa gots'ò ìzhù nùgòòzàa ts'ò tì yì lègeèhza t'à efaagùdè.

¹⁴ Dọ gogòò k'ègedì gùlì sù natùmògeèhde. Gìxè dàgòjàa sù kòta yàgòlaa hazòò dọ ts'ò hagedì. Eyit'à dọ hazòò dàgòjàa sù gezi ha gùwò t'à ekò geède. ¹⁵ Zezì ghò nègùde ekò eyì dọ ìnìhù lọ wets'ò-èlì ìlè sù ts'èwhù eyì wheda giazì. Goht'ò yì wheda xè wì nì k'aat'ìì ajà, eyit'à dọ geèhyeh. ¹⁶ Dọ gidaà nàhòwoo sù eyì dọ ìnìhù wets'ò-èlì ìlè sù dànì k'aat'ìì ajà eyits'ò gogòò xè dàgòjàa sù dọ hazòò ts'ò hagedì. ¹⁷ Eyit'à dọ Zezì ts'ò geède, gìghonàdaeti, haguhdì, “Gonèè ts'òò nàìtle,” guhdì.

¹⁸ Zezì elà yietlà ekò dọ ìnìhù wets'òò xàèdee sù Zezì ghonàdaeti, hadì, “Nexè awehde,” yèhdì. ¹⁹ Hanikò Zezì hayèhdì, “Nekò ts'ò anaade. Nòhtsì ayì negha dàyìlèe eyits'ò dànì sù etenèehzì sù hazòò nèot'ì gits'ò haìdì,” yèhdì. ²⁰ Eyit'à eyì dọ naèhtlà. Dànì Zezì yets'ò àìdì sù yet'à kòta Decapolis ekò dọ hazòò xè godo. Dọ hazòò gìgha enìyah dìì.

T'eekea elajwoo eyits'ò ts'èko eyaelì

²¹ Zezì k'achì ìnòò nòògeèze t'axòò tabàa dọ lọ Zezì wemòò nègùde. ²² Dọ ìlè eìgehdèe-kò gha k'àowo, Jairus wiyeh, ekò nìitlà. Zezì ezì ts'òet'ìì yegà nàgòìhgè ²³ gà yeghonàdaeti, hadì, “Setì efaawì ha nìkw'o. Hanikò sek'èè aatlà gà nìlà wek'e anelà nùdè k'aat'ìì ade xè eda ha,” yèhdì. ²⁴ Eyit'à Zezì yek'èèhtlà.

Eyits'ò dọ lọ Zezì k'èè geède xè wemòò elegeehsi. ²⁵ Ts'èko ìlè goxè at'ì sù hòonò-daats'ò-nàke xo hajwa ts'ò edoò wezò-at'ì t'à eyaelì. ²⁶ Sù yet'à dàzà eyits'ò nàèdì-k'èezòò lọ gìk'aèhtò ìlè. Edesòmbaà hazòò gots'ò yek'ehòòhwho kò k'aat'ìì ajà-le, hòdaats'ò eyawhelì. ²⁷ Zezì ghò ìkw'o t'à dọ lọ ta Zezì chìht'a

nùtla gà yezeè daachi. ²⁸ Eyì ts'èko hanıwq, “Wezeè zq kò daehchì nıde k'aat'ıi ahde ha sını,” nıwq. ²⁹ Ekòet'ıi wedoò while aja xè k'aat'ıi aja edexèedi.

³⁰ Ekòet'ıi Zezì t'ası nàtsoo weyı gots'q xayıwo yek'èhoèhza t'à, dq nı ets'aèhtla gà hadı, “Amı sezeè daachi?” gòhdi.

³¹ Wecheekeè hagiıhdi, “Dq lq nets'agehtsı wek'èızq, hanikò, 'Amı daseachi,' nıdı,” giıhdi.

³² Hanikò Zezì amı dayaachı sı ılaà edemoq yekak'eèt'ı.

³³ Eyì ts'èko wexè dàgòjâa sı yek'èezq t'à Zezì gà nàgòıhgè. Sı deı t'à ts'ehı lat'ı, wets'q dånàhòwoo sı yeghq ehkw'ı xayıhtı. ³⁴ Zezì yets'q hadı, “Ts'èko, negha ehkw'ı-ahodi t'à k'aat'ıi anejâ. Naitle, nexè sıghà welè, eyıts'q ayı t'à daneezaa sı neghq while awede,” yèhdi.

³⁵ ılaà Zezì gode ekò elègehdeè-kò gha k'àowo Jarius wekò gots'q dq mòhdaa eyı nègıde, Jarius ts'q hagedı, “Netı elıwo. Gots'q K'àowo nekò nàwetla-le kò,” giıhdi.

³⁶ Dàgedı sı Zezì gots'q nızà-le, Jarius ts'q hadı, “Nııı-le! Negha ehkw'ı-ahodi zq welè,” yèhdi.

³⁷ Zezì dq wıızı edexè ayııla-le; wecheekeè Peter, James eyıts'q James wechı John eyı zq edexè agòòlà. ³⁸ Jarius wekò nègıde ekò dq lq t'eekea ghq hòt'ò getse t'à nàdahoowo nq. ³⁹ Zezì goyaèhtla gà gots'q hadı, “Ayııha tse t'à nàdahoowo? T'eekea elıwo nıle, ekı whetı hq't'e,” gòhdi. ⁴⁰ Hanikò dq gıghaedlò.

Dq hazqò mòht'a xàgoèhza t'axqò t'eekea wetà, wemq eyıts'q wecheekeè tai xè, edı t'eekea whetı ts'q edexè agòòlà. ⁴¹ Zezì t'eekea wlà nıchı gà yets'q hadı, “Talıtha koum!” yèhdi. (“T'eekea nıtla nèhsı,” hadı-adı.) ⁴² Ekòet'ıi eyı t'eekea (hònq-daats'q-nàke wegħò sı) nıtla gà k'etlo. Dq sı gıgha enıyah dı. ⁴³ Hanikò Zezì, “Eyı ghq dq wıızı ts'q haahdı-le,” gòhdi t'axqò hadı, “Yeghq shètı wegħaahdı,” gòhdi.

6

Xàè wèot'ı ehkw'ı adı gıhwhq-le

¹ Zezì edecheekeè xè ekq gots'qò naèhtla gà kòta dèzhq sı ts'q anajâ. ² Nòhtsı Dzeq k'e elègehdeè-kò dq hogħaèhtq. Dànı gots'q goıde t'à sı gıgha enıyah lanı, elets'q hagedı, “Amı hanı eghàlaeda ha yegħàhòıq? Dànı t'à dı dq sı gqzq xè enıyah hohtsı? ³ Dechı-egħàlaedaa-dq elı-le nı? Wemq Mary wıyeh nı? Eyıts'q wechı James, Joseph, Simon eyıts'q Zhıdâa agı t'e-le nı? Eyıts'q wedè gota nàgedè-le nı?” elets'q hagedı t'à weghq gık'èch'a agejâ.

⁴ Eyı t'à Zezì gots'q hadı, “Nakwenàoıq wekòta gots'q dq eyıts'q xàè wèot'ı zq dq giıt'ı nıle,” gòhdi. ⁵ Eyı t'à ekq enıyah lq hohtsı ha dı. Dq eyagııı lq-lea zq edıla gok'e ayııla gà k'aat'ıi

agòòlà. ⁶ Zezi, dọ gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à sù wegħa enıyah dıı. Eyi t'axòò eyı nèk'e kòta hazòò nàèhtla.

Zezi edecheekeè kòta gòlaa ts'ò goèh?

⁷ Zezi edecheekeè hoònq-daats'ò-nàke gokayaıhtı t'à, lãa nègıde. İnhı dọ yı gots'ò xàdegeezhı ha goghàhòı?ò eyıts'ò wecheekeè hazòò nàke elexè aget'ı xè kòta yàgòlaa ts'ò goèh?

⁸ Dıı yatı goghàı?ò, hadı, “Ekò k'eahdè nıdè t'asıı wıızı k'eahle-le, tèh zò k'eahtı. Lèt'è, tehmi, eyıts'ò sòombawò k'eahle-le. ⁹ Ke t'à-aaht'ı, hanikò goht'ò weyı aahkw'e zò t'à-aaht'ı. ¹⁰ Amı wegà aaht'e ha sı naahdè gots'ò wekò aaht'e. ¹¹ Kòta ts'ò dọ naxıgıwò-le nıdè eyıts'ò naxıgeèhk'ò-le nıdè, naahdè kwe gıkòta ts'ò eht'è naxıkè-t'ı'a whıle aahle (eyı wegħàa ekò-le eghàlageeda gık'e nıdahoah?à gık'èezòò ageahle ha),” Zezi hagòhdi.

¹² Eyi t'à wecheekeè eyı nèk'e k'egıadè eyıts'ò dọ hazòò ts'ò hagedı, “Edek'eahı xè naxıni eładı aahle,” gògedı. ¹³ Dọ ló gots'ò İnhı xàdegeezhı eyıts'ò degai-tèè dọ eyaelı ló k'e agııà xè k'aat'ı agòııà.

John-Baptist ełagıhwho

¹⁴ Zezi wegodı eyı nèk'e hazòò ts'ò ajà t'à k'àowochó Herod yeghò ıkw'o. Dọ mòhdaa Zezi ghò hagedı, “John-Baptist naıdà at'ı, eyı t'à enıyah ló hohtı,” gedı.

¹⁵ Dọ mòhdaa, “Nakwenàozòò Elıjah at'ı,” gedı, eyıts'ò ııà dọ mòhdaa, “T'akwe whàa gots'ò nakwenàozòò at'ı,” gedı.

¹⁶ Eyi t'à k'àowochó Herod yeghò ıkw'o ekò hadı, “John-Baptist wekwı k'egıhkà ahlà ıle naıdà at'ı ne!” hadı.

¹⁷ Eyi kwe k'àowochó Herod weyatı k'e John-Baptist dagıachı, wegòò ełeet'ı xè dọ-danıılaa-kò nègıhtı ıle. Herod edechı Philip wets'èkeè Herodıas xè honıdzaa sıı yets'ıh?ò hanı eghàııdà ıle. ¹⁸ John-Baptist yets'ò dıı hadı ıle: “Nechı wets'èkeè xè nàadèe sıı wets'æt'ò hót'e,” yèhdi ıle. ¹⁹⁻²⁰ Herodıas John-Baptist dzahwhò t'à, ełàwı ha yıhwhò, hanikò Herod John-Baptist ts'æjı t'à hayele ha dıı. John-Baptist dọ degai eı xè ehkw'ı eda yek'èezò t'à ełàwı ch'à yek'èdı ıle. John-Baptist gode yeèhk'ò nıdè yenıedi ha wegħa dezhi, hanikò ııà yeèhk'ò wegħa nezı.

²¹ K'òòt'a k'àowochó Herod wedzèè k'e Herodıas wıı k'èè agòjà. K'àowochó Herod edecheekeèdè hazòò, wets'ò eghòq-dòò għa k'àowo hazòò eyıts'ò Galılee nèk'e għa k'aodèe hazòò gogħa nàsıdèe whehtı. ²² Ekııyèè k'e Herodıas wetı goyaèhtla, Herod eyıts'ò dọ hazòò yexè shègezhee sıı gogħa datlo.

Herod eyıts'ò dọ hazòò għa nezı at'ı t'à, Herod t'eekea ts'ò hadı, “Ayı neewòò sıı negħàeh?à ha,” yèhdi. ²³ Herod edeyatıı

nàtsoo t'eekoa ghàṛṛṛ, hayèhdi, “Ayì neewṛṛ sù sṛkè nṛdè sets'ṛ dèè tanṛ ts'ṛ kò neghàehṛà ha,” yèhdi.

²⁴ T'eekoa edemṛ ts'ṛ èhtṛa, hayèhdi, “Ayì weehkè lì?” yèhdi.

Herodias hayèhdi, “ ‘John-Baptist wekwì dehwhṛ, wṛṛṛṛ,’ wṛṛṛṛ,” yèhdi.

²⁵ Ekòet'ìì t'eekoa k'àowocho Herod ts'ṛ naèhtṛa gà yets'ṛ hadi, “Dù-t'ìì John-Baptist wekwì kw'à k'e wheṛṛṛ seghàṛhge,” yèhdi.

²⁶ K'àowocho Herod sù yek'eelṛ, hanikò hòt'a dṛ hazṛṛ yexè shègezhee sù gudaà yatṛ nàtsoo whehtsṛ t'à, ṛle yèhdi ha nṛwṛle. ²⁷ Ekòet'ìì Herod eghṛṛ-dṛṛ ts'ṛ hadi, “John-Baptist wekwì jṛ-ṛchṛ,” yèhdi. Eyit'à eghṛṛ-dṛṛ dṛ-danṛṛlaa-kṛ John-Baptist wekwì k'ṛṛhka ²⁸ gà kw'à k'e nèyeèchì. T'eekoa ghàṛṛhge, eyits'ṛ t'eekoa edemṛ ghàṛṛhge. ²⁹ John-Baptist wecheekeè gṛghṛkw'o ekò wekw'ṛṛ negiṛchì, eyi t'axṛṛṛ kwe yṛṛ wekw'ṛṛ whetṛ agṛṛlà.

Zezi dṛ ṛ wàṛṛṛṛ

³⁰ Zezi wecheekeèdèè kṛta hazṛṛ k'egiadè t'axṛṛṛ Zezi ghṛ ṛàà nègṛde, ayì dàgṛṛlaa eyits'ṛ dànì dṛ hoghàgeehṛṛṛ sù hazṛṛ gits'ṛ hadi. ³¹ Sù dṛ ṛ gots'ṛ agèt'ṛ t'à Zezi eyits'ṛ wecheekeè shègezhe ha kò gṛgha hòṛṛ-le. Eyit'à Zezi edecheekeè ts'ṛ hadi, “Gowhatsṛṛ gṛṛṛṛ ts'ṛ ats'ṛṛde, ekṛ ṛatsaa nahoahzi,” gòhdi.

³² Eyit'à elà yṛṛ gṛde gà gowhatsṛṛ gṛṛṛṛ ts'ṛ geèṛe. ³³ Hanikò dṛ ṛ gogṛaṛṛ sù amṛ agṛṛ'ee gok'ègeezṛ t'à, kṛta hazṛṛ gots'ṛ dṛ Galilee-tì wetadà tṛmṛgeède. Zezi wecheekeè ekṛ nègṛṛe kwe-t'ìì dṛ ekṛ nègṛde. ³⁴ Zezi edecheekeè xè ṛnṛṛ t'àwheṛe ekò dṛ ṛ elèwhede goaṛṛ. Sahzṛṛa gṛk'èhodì-le lagṛṛ'e t'à, Zezi ededzeè t'à etegoṛhṛṛ. Gots'ṛ gode eyits'ṛ t'asṛṛ ṛ hoghàgoèhtṛ.

³⁵ Xèhts'ṛ agodaade t'à Zezi wecheekeè gṛgà nṛde, hagiṛhdi, “Hòt'a dzè k'ehṛṛwo eyits'ṛ kṛta gṛlaa ts'ṛ gṛṛwà agṛht'e t'à, ³⁶ dṛ hazṛṛ edegha weghṛ shèts'ezhee nàgeehdi ha kṛta gṛlaa ts'ṛ nagṛhṛà,” gṛṛhdi.

³⁷ Hanikò Zezi gots'ṛ hadi, “Naxṛ t'asṛṛ gṛghàahdi.”

Wecheekeè gits'ṛ hadi, “Gṛgha lèt'è nàts'eèhdi nṛdè, ek'èdṛ sa eghàlats'ṛṛdà xètṛṛ sṛṛmba wek'ehowṛ ha. Shègezhe gha, sṛṛmba haàtṛṛṛ wek'ehots'ehwhṛ ha neewṛ nṛ?” gṛṛhdi.

³⁸ Zezi gots'ṛ hadi, “Lèt'è dàtṛṛ naxṛts'ṛ?” gòhdi.

Gṛk'aèhtṛ t'axṛṛṛ Zezi ts'ṛ hagedi, “Lèt'è sṛlài eyits'ṛ hwe nàke gots'ṛ,” gṛṛhdi.

³⁹ Zezi edecheekeè gots'ṛ hadi, “Dṛ hazṛṛ ṛàà t'oh k'e geèhk'w'eè agṛahṛe,” gòhdi. ⁴⁰ Eyit'à dṛ mòhdaa ṛèak'w'eènṛ elèxè geèhk'w'e eyits'ṛ mòhdaa sṛlàiènṛ elèxè geèhk'w'eè agogṛṛlà. ⁴¹ Eyṛ t'axṛṛṛ lèt'è sṛlài eyits'ṛ hwe nàke neyṛṛwa, ṛdòò

yak'e ts'ò k'et'ì xè yek'eèyayhti. Lèt'è nechà-lea tàyyhdla gà dọ gotaàgeedi ha edecheekeè goghàyywa. ⁴² Dọ hazqò gıgha hòt'a ts'ò shègiazhe. ⁴³ Eyı t'axqò Zezi wecheekeè lèt'è eyıts'q hıwe weghàhoòwoo sù t'òhtq hoòno-daats'ò-nàke dagoòzq nàgèhtsı. ⁴⁴ Dqzhı sılài-lemı (5,000) shègiazhe.

Zezi tı ka k'etlò

⁴⁵ Zezi dọ hazqò wànyıdı t'axqò edecheekeè gots'ò hadı, “Elà t'à senakweè ınòq kòta Bethsaida ts'ò naahzè,” gòhdı. Ededı ıdè aıda, dọ hazqò nageèhdeè agòqlà. ⁴⁶ Eyı gots'q naèhtla gà yahtı ha shihka dekiıtla.

⁴⁷ Togoòt'ò agòjà ekò elà ıkwè nıwà ajà, hanikò Zezi ılaà dèè k'e aıda. ⁴⁸ Zezi wecheekeè gınhdqò nawhets'ı t'à hòt'ò egeet'òò goazı. Totanı daats'ò tai niızq hanı-le-ıdè ek'ètai ekıyeè k'e Zezi tı ka edecheekeè gots'ò naetle ekò gozòq naetla ha ıle. ⁴⁹ Hanikò wecheekeè tı ka naetle gıazı ekò dòts'ı at'ı gıwq t'à hazqò hòt'ò gezeh. ⁵⁰ Hazqò gıazı t'à sı dègeèhyeh.

Ekòet'ı Zezi gots'ò hadı, “Naxıdzeè nàtsoò aahle. Sı aht'ı. Dahı-le,” gòhdı. ⁵¹ Gogà elà yietla et'ı niıhts'ı whıle agòjà. Wecheekeè sı gıgha enıyah dı. ⁵² Gıdzeè yiekw'ı ha gıgha dezhi t'à lèt'è lq whehtsı sı weghàà dọ dàhòt'ı elı gımedı-le.

⁵³ ınòq tàgeèze ekò Genesaret nèk'e dàgeède gà tabàa elà dàgeèzà. ⁵⁴ Elà yı xàgıde ts'òet'ı dọ Zezi nàgeèzhı. ⁵⁵ Zezi ekò niıtla ghq dọ ts'ò hagedı ha eyı nèk'e hazqò ts'ò natımqıde. Eyıt'a Zezi edı whedaa sı dọ eyagııı te k'e whete gıts'ò agehzı. ⁵⁶ Eyı nèk'e edı k'etloo sı kòta yàgòlaa eyıts'q edı dọ nàdè sı dọ eyaelı tı k'e nègele. Gıghonàdaetı, hagiıhdı, “Dọ eyagııı nezeè welq zq kò dageechı agıle,” gııhdı. Eyıt'a dọ hazqò Zezi wezeè xèlagıdı sı k'aàt'ı agejà.

7

Hoıı nàowoò godzeè yı gots'q at'ı

¹ Pharısee gııı eyıts'q Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dqò mòhdaa Jerusalem gots'q nègıde sı Zezi wemqò nègıde. ² Zezi wecheekeè mòhdaa shègezhe kwe edılà k'enagehtse-le gogıazı, eyıt'a wecheekeè gılà “degai niıle” k'èg gogıhtà. ³ (Pharısee gııı eyıts'q Israel got'ı gıgha k'aodèe hazqò gıcho gınaowoò k'ègedı ha gıwq t'à nàowo degai get'ı k'èg shègezhe kwe t'aats'q edılà k'enagehtse. ⁴ Nàedı k'è gots'q nagıdè nıdè t'aats'q shègezhe kwe edılà k'enagehtse. Nàowo eyı lahot'ı lq k'ègedı, gınaowoò k'èg libò, tq eyıts'q liıhtq k'enagehtse.)

⁵ Eyıt'a Pharısee gııı eyıts'q Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dqò Zezi ts'ò hagedı, “Dànıghq necheekeè gocho gınaowoò k'èg geeda-le? Edılà ‘degai’ agıılà-le et'ı shègezhe,” gııhdı.

⁶ Zezi gots'ò hadi, “Degai daahtsi kò wek'èè aahda nùle! Nakwenàoꝛꝛ Isaiah dànì naxìgho ìt'è sù ehkw'ì adì jìè. Dú hadi dek'eèht'è:

'Du dọ xàgèèꝛaa sù edeyatù zọ t'à sets'ò nezù agedi, hanikò ededzeè t'à sets'ònegùꝛà-le. ⁷ *Ededi nàowo gehtsi t'à hoghàgogeeht; gùgha ìka while kò sets'ò yagehti,*’ Isaiah hadi jìè.

⁸ Dọ gínàowoò k'èè eghàlaahda t'à Nòhtsi Wenàowoò nahk'e wet'aaꝛà dahwhọ.

⁹ “Nàahzì laah't'ì! Whatsoꝛ naxìnàowoò k'èahdi ha dahwhọ t'à, Nòhtsi nàowoò wede aahlà! ¹⁰ Moses dú hadi jìè, ‘Naxitá eyits'ò naximọ gits'ò nezù aahda,’ eyits'ò ‘Amì edetá eyits'ò edemọ gots'ò ìch'e xè gots'ò nàdahoꝛàa sù efaàwèahwhì ha họt'e,’ dek'eèht'è. ¹¹ Hanikò naxì dú haahdi: ‘Dọ edetá eyits'ò edemọ gots'ò dú hadi ha họt'e: Wet'á naxits'ahdi ha jìè sù eyi Corban họt'e,’ haahdi. (‘Corban,’ gedi nùdè ‘Nòhtsi weggha wheꝛo ahlà,’ gedi-agedi.) ¹² Haahdi t'à eyi dọ yet'á edeot'ì ts'adì-le kò dahdi họt'e. ¹³ Dọ gha hanì nàowo aahsi t'á Nòhtsi weyatù wede aahzì. Eyits'ò eyi lanù lọ k'alaahdè,” Zezi gòhdi.

¹⁴ K'achì Zezi dọ hazọọ gokayahtì gá gots'ò hadi, “Seàhk'w'ọ, ayì dàehsù sù wedaàniadhè. ¹⁵⁻¹⁶ Dọ t'asù edeyì ayehzù sù yet'á ‘degai elì-le’ ade ha nùle, hanikò weyì gots'ò ayì xàewì sù yet'á ‘degai elì-le’ ade ha họt'e,” gòhdi.

¹⁷ Eyi t'axọọ Zezi dọ hazọọ gots'ò naèhtlá gá edù kò naetee sù goyaèhtlá. Wecheekeè dageehke, “Eyi hajù sù ayì awùdi,” gùhdi. ¹⁸ Zezi gots'ò hadi, “Naxikwì jìàà dezhi nì? Ayì awèehsù sù jìàà wek'èahsọ-le nì? Ayì gowà yì at'ù sù wet'á ‘degai ts'ùlì-le’ ats'ede ha nùle. ¹⁹ Ayì gowà yìekw'ù sù godzeè ts'ò at'ì nùle, hanikò gobò yì at'ì, eyi t'axọọ-ìdè gobò yì gots'ò goꝛò at'ì,” gòhdi. (Zezi hadi t'á weghọ shèts'ezhee sù hazọọ nezì họt'e dù-adi.)

²⁰ Eyits'ò Zezi hadi, “Dọ wedzeè yì gots'ò ayì xàdeewì sù yet'á ‘degai elì-le’ họt'e. ²¹ Nàowohù t'á nànts'ewoo sù godzeè yì gots'ò at'ì họt'e. Godzeè t'á dú hanì nanits'edè: gozhù t'á hoù k'alats'edè, ets'eezù, dọ efaàts'ehwhù, efexè hoù hots'ehtsù, ²² ets'edi-le, hoù k'èè k'ehots'eꝛaa, ełeghoyats'eeꝛaa, t'asiù ghọ nànts'edè, ełeghọ ts'ohots'eedù, ehizì jù ts'ehtsù, xàhots'edi, eyits'ò ezhine k'èè k'ehots'eꝛaa. ²³ Hanù nàowohù hazọọ dọ yì gots'ò họt'e, eyi wet'á dọ ‘degai elì-le’ họt'e,” gòhdi.

Greece got'ù gots'ò ts'èko

²⁴ Zezi eyi gots'ò naèhtlá, kòta Tyre wemọọ kòta gòlaa ts'ò ajà. Ekọ kò goyaèhtlá, eyi whedaa sù dọ wùzì yek'èezọ ha-le nìwọ, hanikò jìàà dọ gik'èhoèhzà. ²⁵ Ts'èko jìè wetì ìnì wets'ò-èlì t'á eyaelù sù Zezi eyi wheda ghọ ìkw'o et'ì yets'ò èhtlá gá

yegà nàgòhghè. ²⁶ Eyì ts'èko sù Greece got'ù họt'e, kòta Syrian-Phoenicia ekọ dọ elì họt'e. Zezì ghọ̀nàdaeti, hadì, “Sets'ọ̀ K'àowo, setì ìnhù wets'ọ̀-èlì sù xàdùzhi,” yèhdi.

²⁷ Zezì yets'ọ̀ hadì, “T'akwèlọ̀ọ̀ chekoa shègezhe ha họt'e. Chekoa gùlèt'è gìghọ̀ nets'ùichì gà tì ts'ọ̀ ts'ehk'aa sù ehkw'ì nùile,” yèhdi.

²⁸ Ts'èko yets'ọ̀ hadì, “Sets'ọ̀ K'àowo, ehkw'ì aidi, hanikò tì kò chekoa gùladà t'ì'a gots'ọ̀ lèt'ègwia gedè họt'e,” yèhdi.

²⁹ Zezì yets'ọ̀ hadì, “Hanì xàyaneh̀tì t'à, hòt'a nekò ts'ọ̀ nàtìle; ìnhù netì ts'ọ̀ọ̀ ajà,” yèhdi.

³⁰ Edekò nọ̀tłà ekò wetì ìnhù wets'ọ̀-èlì-le xè daèhte k'e whetì nọ̀.

Dọ wedzì goile xè gode-le k'aat'ù ajà

³¹ Eyì t'axọ̀ọ̀ Zezì kòta Tyre wemọ̀ọ̀ kòta gòlaa ts'ọ̀ọ̀ naèhtla eyits'ọ̀ kòta Sidon gok'ùtłà. Galilee-tì ts'ọ̀ ajà eyits'ọ̀ Decapolis kòta gòlaa ekìyèè sù ajà. ³² Ekọ dọ wedzì goile xè nezì gode ha dū sù wets'ọ̀ nègeèchì. Zezì ghọ̀nàdageeti, hagedì, “Dū dọ nìlà wek'e aale,” gùhdi.

³³ Zezì eyì dọ whatsòọ̀ nèyùhtì gà edelakw'ọ̀ọ̀ wedziìhk'w'ọ̀ọ̀ yì ayìlìlà. Eyì t'axọ̀ọ̀ dèze gà edelakw'ọ̀ọ̀ dọ wewalì k'e ayìlìlà.

³⁴ Idòo yak'e ts'ọ̀ k'èet'ì, hòt'ì dèhì xè yets'ọ̀ hadì, “Efata!” yèhdi. (“Efata,” gedi nùdè “Nedziì xàgọ̀ọ̀à awede,” gedi-agedì họt'e.) ³⁵ Ekòet'ù eyì dọ nezì eèhk'w'ọ̀ọ̀ ajà eyits'ọ̀ wewalì t'à nezì gode à ajà.

³⁶ Eyì t'axọ̀ọ̀ Zezì dọ gots'ọ̀ hadì, “Dū weghọ̀ dọ wùzì ts'ọ̀ haahdi-le,” gòhdi. Hanikò k'èdaà hagòhdi kò k'èdaà gìghọ̀ gode.

³⁷ Dọ sù gìgha enìyah t'à, hagedì, “Enìyah lọ̀ hòèhtsì. Dọ gidziì goilee sù egeèhk'w'ọ̀ọ̀ agohzì eyits'ọ̀ dọ gogede-le sù gogedeè agohzì,” gedi.

8

Zezì k'achì dọ lọ̀ wàndì

¹ Ekìyèè k'e k'achì Zezì wegà dọ lọ̀ elèwhede. Dọ weghọ̀ shèts'ezhee gits'ọ̀-le t'à, Zezì edecheekeè gokayahtì hadì, ² “Dū dọ sedzeè t'à etegeèhzi. Tai dzeè sexè giakw'è, hanikò t'asì wùzì gùwàhọ̀di-le. ³ Dọ mọ̀hdaa gọ̀wà gots'ọ̀ agèt'ì t'à bò dẹ nageedè agèhłà nùdè degeèhdi t'à nàgeet'ì ha sọ̀nì,” gòhdi.

⁴ Wecheekeè gits'ọ̀ hadì, “Kòta gòlaa ts'ọ̀ gọ̀wà agòht'e, eyit'à edì gots'ọ̀ dọ gìgha lèt'è deghàà nàts'èehdi ha?” gedi.

⁵ Zezì gots'ọ̀ hadì, “Lèt'è dàtłọ̀ naxits'ọ̀?”

“Lèt'è lọ̀hdi,” gùhdi.

⁶ Zezì dọ hazọ̀, “Dèè k'e dahkw'e,” gòhdi. Eyì t'axọ̀ọ̀ Zezì lèt'è lọ̀hdi neyùwa gà yek'eèyah̀tì. Lèt'è tàyùzhi gà dọ gotaàgeedi ha edecheekeè goghàyùwa, eyit'à wecheekeè

hagìlì. ⁷ Lìwe nechà-lea lɔ-lea gits'ò sù Zezì k'achì yek'eèyahlì gá edecheekeè hagòhdi, “Dù sì dɔ gìghàahdi,” gòhdi. ⁸ Dɔ hazòò gìgha hòt'a ts'ò shègiazhe. Eyi t'axòò dɔ hazòò t'asì ghàgèèzàa sù wecheekeè nàgèhtsì. Hazòò t'à t'ohɔ lòhdì haàtlòò nàgèhtsì. ⁹ Dɔzhì dɔ-lemì haàtlòò shègiazhe. Zezì dɔ hazòò nagoèhà t'axòò, ¹⁰ edecheekeè goxè elà yietlà gá Dalmanutha nèk'e ts'ò geèze.

¹¹ Pharisee gùlù mòhdaa Zezì dageehke ha eyi nègùde. Zezì geèhdzà ha gùwò t'à hagùhdi, “Yak'e gots'ò gogha eniyah hojhtsì,” gùhdi. ¹² Eyi dɔ gikwì dezhì t'à Zezì hòt'ò dèhji xè hadì, “Dànìghò dù dɔ eniyah deè geɔ ha gùwò? Ekw'ì anaxèehtsì, hanu wùzì geɔ ha nùle,” gòhdi. ¹³ Eyi t'axòò Zezì gots'òò naèhtlà gá elà yietlà, ets'èzòònèe ts'ò tì te nòògeèze.

Pharisee eyts'ò Herodian gùlù sù gits'ò lèt'èa ch'à edek'èahdi

¹⁴ Wecheekeè lèt'è dɛ nagedì nòò. Elà yì lèt'è mè zò edexè k'egeza jè. ¹⁵ Zezì gots'ò hadì, “Edexoahdi! Pharisee gùlù eyts'ò Herodian gùlù sù gùlèt'èa ch'à edexoahdi,” gòhdi.

¹⁶ Eyi hadì ghò èlets'ò hagedì, “Lèt'è edexè ats'ùlà-le t'à adì,” gedi.

¹⁷ Zezì hanì gogede gok'èezò t'à gots'ò hadì, “Dànìghò lèt'è while ghò èlets'ò goahde? Haa naxìkwì yìekw'ì-le nì? Naxìni t'à naniahdè ha dezhì nì? ¹⁸ Naxìdaa eyts'ò naxìdzìhkw'òò gòhì-le nì? Eyi ts'ihzò k'eah't'ì-le xè aàhkw'ò-le nì? Dù whaà-le dàgòjàa sù asì wenaahdi? ¹⁹ Lèt'è sùlài t'à dɔzhì sùlài-lemì gùwàhòòdì ekò t'asì ghàgèèzàa sù t'ohɔ dàtlò dagoòzòò nàwhahtsì nòò?”

“Hoònò-daats'ò-nàke,” gùhdi.

²⁰ “Eyts'ò lèt'è lòhdì t'à dɔzhì dɔ-lemì gùwàhòòdì ekò t'asì ghàgèèzàa sù t'ohɔ dàtlò dagoòzòò aahlà nòò?”

“Lòhdì,” gùhdi.

²¹ “Hanì nùdè, haa naxìkwì yìekw'ì-le nì?” Zezì gòhdi.

Dɔ wedaà goilee sù k'aat'ù ajà

²² Kòta Bethsaida nègùze t'axòò, dɔ mòhdaa dɔ wedaà goilee Zezì ts'ò geèhchì, gìghònadaetì, hagedì, “Gots'ò K'àowo, nùlà wek'e anele,” gùhdi. ²³ Zezì dɔ wedaà goilee yilà nùchì gá kòta gots'òò gòyeèdì. Dɔ wedaà k'e dèze, edilà yek'e ayìlìlì gá yets'ò hadì, “T'asì negha wègaat'ì nì?” yèhdi.

²⁴ Eyi dɔ idaà k'eat'ì, hadì, “Dɔ sega gigaat'ì, hanìkò ts'ì k'egedè lanì gigaat'ì,” yèhdi.

²⁵ K'achì Zezì edilà eyi dɔ wedaà k'e ayìlìlì. Ekòet'ù wedaà k'aat'ù ajà eyts'ò nezì t'asì hazòò ghàedaà ajà. ²⁶ Zezì hayèhdi, “Hòt'a nàtlè, hanìkò kòta ts'ò ùtlà,” yèhdi.

Peter, Zezì Christ anet'e, yèhdi

27 Zezi eyits'ò wecheekeè kòta Caesarea-Philippi gà kò gòlaa ts'ò geède. Ekò giadè ekò edecheekeè gots'ò hadi, “Dò amì aht'e sègedi?” gòhdi.

28 Wecheekeè hagiùhdi, “Dò mòhdaa John-Baptist aat'e gedi, mòhdaa Elijah aat'e gedi eyits'ò dò mòhdaa whaà gots'ò nakwenàozòò aat'e nègedi,” giùhdi.

29 Zezi dagoehke, “Ekò naxi, amì aht'e sèahdi?” gòhdi.

Peter Zezi ts'ò hadi, “Nì sù Christ anet'e,” yèhdi.

30 Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Eyi ghò dò wùzì ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

Zezi elàgùhwhi ha sù yeghò gode

31 Ekò gots'ò Zezi dù hanì (edeghò) edecheekeè ts'ò gode, “Dò-wet'áazàa-deè sù hòt'ò dàzà ha. Qhdah giùù, yahtù gha k'aodè eyits'ò Nòhtsì-yatù-k'ègedi-dòò gigha wedè ha hòt'e. Elàgùhwhi ha eyits'ò tai dzeè k'ehòqwo nìdè naidà ha hòt'e,” gòhdi. 32 Hanì ehkw'ì gots'ò xayahiti, eyit'à Peter whatsòò yets'ò gojde, hayèhdi, “Nexè hagode ha niile!” yèhdi.

33 Zezi edecheekeè gots'ò ets'aèhtla xè goghàydà ekò Peter ts'ò hadi, “Wehùù, sechìht'a ts'ò aade! Nòhtsì winì k'èè nànwewo niile, dò ginì k'èè nànwewo hòt'e,” yèhdi.

34 Zezi, wecheekeè eyits'ò dò hazòò edets'ò gokayahiti t'axòò gots'ò hadi, “Amì sek'èè at'ì ha nìwòò sù edeghò nànwewo ha niile eyits'ò edets'ò dechìet'aa sek'èè nayatì ha hòt'e.

35 Amì edinì k'èè eda ha nìwòò sù wedihòè ha, hanikò amì sets'ihzò eyits'ò godì nezù ts'ihzò edinì k'èè eda ha nìwòò-le sù edaxàweetè ha hòt'e. 36 Dù nèk'e dò t'asì hazòò edegha dèhnò kò wedàqzhù weghò wedihòhì nìdè eyi hazòò weggha wet'áazà niile. 37 Dò t'asì wùzì k'èxa ededàqzhù dehnè ha niile. 38 Dù dò hòhì k'èè geedaa sù amì gonadaq seghò jìzhaelì xè seyati sù ghò jìzhaelì nìdè wexè hòlla ha. Dò-wet'áazàa-deè edetà wets'ò eniyah deè t'à yak'eet'ì goxè niitla nìdè, yeghò jìzhaelì ha hòt'e.

9

1 Ehkw'ì anaxèhsi, dò mòhdaa jò nàgèhzaa sù Nòhtsì Wenàowò k'èè hòzòò eniyah xè nàtso gezì kwe, elàgede ha niile,” Zezi hadi.

Zezi, Moses eyits'ò Elijah elèts'ò gogede

2 Ek'ètai dzeè t'axòò Zezi shìh danùchàa ka dekiitla. Ekò whatsòò geèhkw'e ha Peter, James eyits'ò John edexè agòòlà. Ekò ginadaq Zezi eladù wègoèht'ì. 3 Wegoh't'òò degoo xè wek'e sajdi; dù nèk'e ts'ò t'asì wùzì eyi lanì sù degoo gòhì-le. 4 Ekiyèè k'e Elijah eyits'ò Moses, Zezi ts'ò gogede ginadaq gìgoèht'ì.

⁵ Peter Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, jò ts'eèhkw'e gogha nezi dii. Kòq tai gots'uhtsi; jè negha, jè Moses weggha eyits'ò jè Elijah weggha,” yèhdi. ⁶ (Sii geèhyeh t'à Peter dàdii-adu sii yek'èezò-le kò adii.)

⁷ Hòtsaa k'oh gimòò ajà. K'oh yì gots'ò gots'edeè hòt'e, “Dii Seza hòt'e, wegghoneehò; weàhkw'ò!” hats'edi hòt'e.

⁸ Hanikò Zezi wecheekeè edemòò k'eeget'ì là dò wuzzi giazi-le, Zezi zò giazi.

⁹ Shìhka gots'ò hodàgeède ekò Zezi hagòhdi, “Dò-wet'aaàa-deè naidà gots'ò ayi weahzi sii dò wuzzi ts'ò haahdi-le,” gòhdi. ¹⁰ Eyit'à ayi giazi sii wegghò dò wuzzi ts'ò hagedi-le, eyi wecheekeè tai sii Zezi “naidà” ghò godee sii dàdii-adii giwò t'à elets'ò zò gighò gode.

¹¹ Wecheekeè tai dageehke, “Dànighò Nòhtsi-yatù-k'ègedii-dòò nakwenàozòò Elijah t'akwelòò niitla ha, gedi,” giuhdi.

¹² Zezi hagòhdi, “Ehkw'ì agedi, Elijah t'akwelòò niitla ha hòt'e, t'asii hazòò sinihòzà ha. Hanikò nakwenàozòò du hanii dek'enègii'è: Dò-wet'aaàa-deè daiza ha eyits'ò dò hazòò gigha wedè ha. ¹³ Hanikò si du hanaxèehsi, Elijah hòt'a jò niitla jè, hanikò t'agiwò ts'ò gighàladà. Dànì wegghò dek'eèht'èe sii wek'èè agòjà hòt'e,” gòhdi.

Dòzhia inii wets'ò-èli sii k'aat'ii ajà

¹⁴ Zezi edecheekeè tai xè wecheekeè eyi-le ts'ò nègii-de ekò, dò lò gimòò nàehza, eyits'ò Nòhtsi-yatù-k'ègedii-dòò gots'ò nàyagehti giazi. ¹⁵ Dò hazòò Zezi giazi ts'òet'ii sii gigha eniiyah dii. Gits'ò tìmqeède eyits'ò gits'ò gode.

¹⁶ Zezi gots'ò hadi, “Ayì ghò Nòhtsi-yatù-k'ègedii-dòò gits'ò nàyaahii?” gòhdi.

¹⁷ Dò jè Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, seza nets'ò niitli. Seza inii wets'ò-èli ts'ihzò gode ha dii. ¹⁸ Inii wexèdi taat'eè dèè k'e ts'ò nàyehxà xè wewà ts'ò goghoo at'ì, edeghòò èlek'èek'à eyits'ò wekw'òò ehkw'ì-ètsò at'ì. Necheekeè inii xàdeguzhi ha dagiihke, hanikò hagele ha dii,” dò yèhdi.

¹⁹ Zezi gots'ò hadi, “Naxi dò yàahii sii naxigha ehkw'ì-ahodii-le. Dàwhaà ts'ò naxixè aht'e ha? Dàwhaà ts'ò sinii tsjahwhi ha?” Hadi t'axòò dòzhia wetà ts'ò hadi, “Neza sets'ò wiihchi,” yèhdi.

²⁰ Eyit'à dòzhia Zezi ts'ò geèhchi. Inii Zezi ezì ts'òet'ii, dòzhia hòt'ò ts'ehi lat'ì ayiilà. Dòzhia dèè k'e nàakw'ò, k'edezà xè wewà ts'ò goghoo xàewi.

²¹ Zezi dòzhia wetà daehke, “Dàwhaà ts'ò neza du hanii nòò?”

Dò yets'ò hadi, “Dòzhia nechà-lea eli ts'ò hanii hòt'e. ²² Inii elààyèhwhi ha niwò t'à t'aats'òò kò dèk'òò ni nàkw'ii ayehzi, eyits'ò tekwi ayehzi. Weggha t'asii haale ha dii-le niidè, etegoneèzi xè gots'àadi,” Zezi ts'ò hadi.

²³ Zezi yets'ò hadi, “Dànìghọ ‘haale ha dii-le nìdè,’ nìdì? Dọ gìgha ehkw'ì-ahodi sù t'asì hazọọ gìgha dii nùle,” hayèhdi.

²⁴ Ekòet'ì eyi dọ hadi, “Segha ehkw'ì-ahodi ne; sinì nàtso-le ch'à sets'àadi!” yèhdi.

²⁵ Zezi dọ lọ wets'ò tìmọgeède goazì ekò, ìnìhù ts'ò hadi, “Ìnìhù, dù dọzhia wedziù goile xè gode-le ha weghàlaneedà. Weyiù gots'ọ xàitlè nèehsì eyits'ọ k'achì wets'ò anaade-le,” yèhdi.

²⁶ Ìnìhù whezeh, dọzhia sù ts'ehhù lat'ì ayìlà t'axọọ yeyiù ts'ọ xàehtlā. Dọzhia dọ ełajwo lanì wègaat'ì t'ā, dọ hagedi, “Ełajwo ne,” gedi. ²⁷ Hanìkò Zezi dọzhia wìlā nùchì gā nàwo ayìlā.

²⁸ Zezi kò goyaèhtlā t'axọọ wecheekeè whatsọọ dageehke, “Dànìghọ goxì ìnìhù xàwedets'eezhi ha dii?” gùhdi.

²⁹ Zezi gots'ò hadi, “Ìnìhù dù lanu sù yats'ehitì zọ t'ā xàdets'eezhi họt'e,” gòhdi.

³⁰⁻³¹ Eyi kòta gots'ọọ nageèhde, Galilee nèk'e k'egiadè. Zezi edecheekeè hoghàgoehtọ t'ā edjì geèhkw'ee sù dọ wjzì yek'èezọ ha nìwọ-le. Zezi gots'ò dù hadi, “Dọ-wet'āazāa-deè dọ t'āaghtè ha họt'e. Ełagùhwhì ha eyits'ọ tai dzẹẹ t'ā nàidā ha,” gòhdi. ³² Hanìkò wecheekeè ayì ghọ adu sù gmièdì-le, eyi ghọ dageehke ha gjwọ kò t'asagedi-le.

Amì denahk'e elì?

³³ Kòta Capernaum nègùde. Kò goyì geèhkw'e ekò Zezi edecheekeè dagoehke, “Tjì k'e nats'adè ekò ayì ghọ elets'ò nàyaahitì nọọ?” gòhdi. ³⁴ Hanìkò wecheekeè gita ts'ọ amì denahk'e elì gedi ghọ elets'ò nàyagehitì jè t'ā t'asagedi-le.

³⁵ Zezi dèhkwā gā edecheekeè hoòno-daats'ò-nàke edegà geèhkw'eè agọlā, hagòhdi, “Amì denahk'e wet'āazāa elì ha nìwọọ sù dek'azì elì ladeewọ ha họt'e, eyits'ọ dọ hazọọ cheekeè elì lanì ha họt'e,” gòhdi.

³⁶ Eyi t'axọọ chekoa nechà-lea nùchì gā wecheekeè gota nàwo ayìlā. Edegòọ chekoa wemọọ ayìlā gā edecheekeè gots'ò hadi, ³⁷ “Amì sùzì dahxà dù chekoa nechà-lea lanu ts'ò nezjì anìwọọ sù sì sets'ò nezjì anìwọ họt'e. Eyits'ọ amì sets'ò nezjì anìwọọ sù sì zọ sets'ò nezjì anìwọ nùle, amì jọ ts'ò sùhžāa sù eyi sì ts'ò nezjì anìwọ họt'e,” gòhdi.

Amì gok'èch'a at'ì-le sù goxè at'ì họt'e

³⁸ John Zezi ts'ò hadi, “K'āowo, dọ jè nuzì t'ā ìnìhù xàdeèzhì wets'azì. Goxè at'ì-le t'ā, hat'ì ha-le wèts'edi,” yèhdi.

³⁹ Zezi yets'ò hadi, “Wech'ā weahzọ-le. Dọ wjzì sùzì dahxà enìyah hòèhtsù sù whā-le-t'ì seghọ godì nezì-le t'ā gode ha nùle. ⁴⁰ Amì gok'èch'a at'ì-le sù goxè at'ì họt'e. ⁴¹ Ehkw'ì anaxèehsì, Christ wets'ọ aah't'e t'ā amì sùzì dahxà tì zọ kò naxìghàidì nìdè, wek'èxa t'asì nezjì weghọt'ā ha họt'e,” yèhdi.

Amì wets'ihzọ chekoa hojù hogehtsì

⁴² Eyì t'axòò Zezì edecheekeè ts'ò dũ hadì, “Dũ lanũ chekoa nechà-lea gìgha ehkw'ì aehsũ sìn amì hoũ hõgehtsũ agohzũ sìn eyì dõ weggha hoìla ha hõt'e. Dõ hanì hojũ hohtsì ch'à wek'o k'e kwe nedàa wexeet'ì gà tègũxà nìdè weggha denahk'e nezì ha hõt'e. ⁴³⁻⁴⁴ Naxìlà t'à hoũ hohtsì nìdè wek'eahkà. Naxìlà jìè zõ t'à welõ while ts'ò aahdaà aahjà nìdè naxìgha denahk'e nezì ha hõt'e. Hanì-le-ìdè naxìlà nàke xè wehìkò ts'ò anaxedle ha, ekõ kò naekwì hojũ nìle. ⁴⁵⁻⁴⁶ Eyìts'õ naxìkè t'à hoũ hohtsì nìdè wek'eahkà. Naxìkè jìè zõ t'à welõ while ts'ò aahdaà aahjà nìdè naxìgha denahk'e nezì hõt'e. Hanì-le-ìdè naxìkè nàke xè wehìkò ts'ò anaxedle ha hõt'e. ⁴⁷ Eyìts'õ naxìdaà t'à hoũ hohtsì nìdè wedõ aahle. Naxìdaà jìè zõ t'à Nõhtsì Wenàowòò k'èè hòzõõ ts'ò aahjà nìdè naxìgha denahk'e nezì ha hõt'e. Hanì-le-ìdè naxìdaà nàke xè wehìkò goyanaxegeehdè ha hõt'e. ⁴⁸ Ekõ 'yìida ełàade hojũ nìle eyìts'õ kò naekwì hojũ nìle.’ ⁴⁹ Kò t'à dewa nàtsoo laahde ha.

⁵⁰ “Dewa nezì hõt'e, hanìkò dewa lèdì-le ajà nìdè dànì lèdì anajà lì? Dewa nàtsoo laahde eyìts'õ ełexè ts'èwhì aahda,” Zezì edecheekeè gots'ò hadì.

10

Zezì zòlets'eedee k'e xàyahiti

¹ Zezì eyì kòta ts'òò naèhtla t'axòò Judea nèk'e ts'ò ajà, Jordan-deh nìzàa wete ts'ò ajà. K'achũ dõ lõ yets'ò ełèwhede eyìts'õ hõghàgoehtõ, t'aats'òò hat'ì jìè t'à.

² Pharisee gũjũ sìn geèhdzà ha gits'ò-ède. Dageehke, hagiũhdì, “Gonàowòò k'èè ha nìdè asì dõzhì edets'èkeè zõgeede ha diìle?” giũhdì.

³ Zezì gots'ò hadì, “Moses nàowo dàhòt'ũ naxìghàzõ?” gòhdì.

⁴ Zezì ts'ò hagedì, “Moses dũ nàowo gõghàzõ: ‘Dõzhì edets'èkeè zõyeede ha nìwõ nìdè zòlets'eedee nìht'è yeggha sìyele gà xàyeehzà ha,’ dek'eèht'è,” giũhdì.

⁵ Zezì gots'ò hadì, “Naxìkwì nàtso t'à, Moses eyì nàowo naxìghàzõ jìè. ⁶ Hanìkò dũ nèè hòèlì ekò Nõhtsì sìn ‘dõzhì eyìts'õ ts'èko whehtsì.’ ⁷ ‘Eyì ts'ìhzõ dõzhì edetà eyìts'õ edemõ gots'òò xàetla ha. Edets'èkeè xè jìè lanì ha, ⁸ eyìts'õ eyì nàke geet'èe sìn edezhì t'à dõ jìè lagede ha hõt'e.’ Eyìt'à dõ nàke agũt'e-le, hanìkò dõ jìè zõ lagũt'e. ⁹ Eyìt'à Nõhtsì dõ nàke ełghàgòlìaa sìn dõ wũzì ełets'òò agole ha nìle,” Zezì gòhdì.

¹⁰ Kò goyì nagũde ekò Zezì dàdũ sìn ghõ wecheekeè dageehke. ¹¹ Zezì gots'ò hadì, “Dõzhì edets'èkeè zõyeede gà ts'èko eyì-le xè honõõdza nìdè, eyì dõ sìn edets'èkeè k'èch'a hoũ hòèhtsì hõt'e. ¹² Eyìts'õ ts'èko ededõ zõyeede gà dõ eyì-le xè honõõdza nìdè, eyì ts'èko hoũ hohtsì hõt'e,” Zezì gòhdì.

Zezi eyits'q chekoa nechà-lea

¹³ Eyì t'axòò dọ edezaa nechà-lea Zezi edilà gok'e ayele ha gɔwò t'à, Zezi ts'ò gogeèwa, hanikò wecheekeè haah'tɔ-le gògedi t'à nàgogeeɔ. ¹⁴ Zezi haget'ɔ goaɔì ekò gots'ò wini-le xè edecheekeè gots'ò hadi, “Chekoa sets'ò gùdè agiahle, sets'agiahɔ-le. Amì dui chekoa lagut'ee sù Nòhtsɔ Wenàowoò k'èè hòɔɔ gits'q hɔt'e. ¹⁵ Ehw'ɔ anaxèehsɔ, amì chekoa lanì Nòhtsɔ Wenàowoò k'èè hòɔɔ edegha yìhchì lenɔsɔ, ekò goyaetla ha nùle,” Zezi gòhdi. ¹⁶ Eyì t'axòò Zezi edegòò chekoa gomòò ayìlì, eyits'q edilà gok'e ayìlì gà gok'eèyahɔti.

Dọ ahxee-deè

¹⁷ Zezi t'asì ts'ò naèhtla ekò dọ ìlè yets'ò tɔmòehza gà yegà nàgòhge, hayèhdi, “K'àowo nezì, ayì dàhlà nùdè welò while ts'ò ehdaà asedle ha?” yèhdi.

¹⁸ Zezi yets'ò hadi, “Ayìha k'àowo nezì sùdì? Dọ nezì gòhì nùle; Nòhtsɔ zò nezì hɔt'e. ¹⁹ Moses wenàowo-deè wek'èizò ne: ‘Dọ efaahwhi-le, elexè hòhì hoahtsɔ-le, aahɔ-le, dọ ghò hoahts'ì-le, dọ ghòyaahɔà-le eyits'q naxitá eyits'q naximò gits'ò nezì aahda,’ ” Zezi yèhdi.

²⁰ Eyì dọ hadi, “K'àowo, chekoa ehì gots'q eyì nàowo hazòò wek'èzæht'è hɔt'e,” yèhdi.

²¹ Zezi yeghàeda xè yeghòneètò, hayèhdi, “T'asì ìlè zò hanelà-le. Nàhtle, t'asì hazòò nets'q sù neghò nàedi gà eyì sòòmba sù hɔt'ì dọ-teèt'ì gighàle. Hanì-ìdè yak'e t'asì nechàa nedawheɔ ha hɔt'e. Eyì t'axòò-ìdè sek'èè k'èjda,” Zezi yèhdi.

²² Zezi hadi ts'òet'ì dọ ts'òònwòò ajà xè naèhtla, dọ ahxee-deè elì t'à.

²³ Zezi dọ hotù goghàeda xè edecheekeè gots'ò hadi, “Dọ ahxee sù Nòhtsɔ Wenàowoò k'èè hòɔɔ goyaetla ha wegħa wèhoedi-le hɔt'e,” gòhdi.

²⁴ Hadì t'à wecheekeè gigha eniyah dii. Hanikò Zezi k'achì hadi, “Secheekeè, Nòhtsɔ Wenàowoò k'èè hòɔɔ goyats'eedè ha sù sù wèhoedi nùle! ²⁵ Dọ ahxee sù Nòhtsɔ Wenàowoò k'èè hòɔɔ goyaetla ha wegħa dii hɔt'e. Eyì wenahk'e tìts'aàdìcho datht'á-k'è degħaetla għa sù denahk'e dii-le hɔt'e,” Zezi gòhdi.

²⁶ Wecheekeè sù dezòò gigha eniyah t'à hagedi, “Hanì-ìdè amì edaxàweètì lì?” gedi.

²⁷ Zezi goghàeda xè hadi, “Dọ gigha dii hɔt'e, hanikò Nòhtsɔ wegħa dii-le hɔt'e; Nòhtsɔ t'asì wɔzì wegħa dii gòhì nùle,” gòhdi.

²⁸ Peter, Zezi ts'ò hadi, “Goxì nek'èè k'ets'edè ha ts'wò t'à, t'asì hazòò wedè ats'ìlì ìlè!” yèhdi.

29 Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Ehkw'ı anaxèehsı, amı segha eyits'ò godı nezı gha eghàlaeda ha nıwò t'à edekò, edechı, ededè, edetà, edemò, edeza, eyits'ò wets'ò dèè gots'òò naèhtla nıdè, ³⁰ eda gots'ò ıleakw'eènò laatlò ts'ò weghòzhe ha. (Du nèk'e wekò, wechı, wedè, wemò, weza, eyits'ò wets'ò dèè daıza xè weghòzhe ha.) Eyits'ò ıdaà welò while ts'ò eda eyı sı weghòt'à ha. ³¹ Dò t'akwe geèhk'ee sı nòode geèhk'ee agedle ha, eyits'ò dò nòode geèhk'ee sı t'akwe geèhk'ee agedle ha,” Zezi gòhdi.

Zezi ełààgıhwhı ha sı k'achı yeghò gode

³² Jerusalem ts'ò Zezi wecheekeè yek'èè giadè ekò Zezi ghò sı gıgha enıyah dı, hanikò dò eyı-le goxèaget'ı sı geejı. Zezi edecheekeè hoònò-daats'ò-nàke whatsòò nègòòwa gà wets'ò dàgode ha sı ghò gots'ò goıde, ³³ hadi, “Jerusalem ts'ò ts'eedè ha. Ekò Dò-wet'aaàa-deè sı yahtı-gha-k'aodè eyits'ò Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dò t'aàgehtè ha hòt'e. Ełàawı gha gısınıyahtı ha. Eyı t'axòò dò eładı t'aàgıhtè ha. ³⁴ Gık'adaedè ha, gık'e geezè ha, nàgeehkwa ha eyits'ò ełààgıhwhı ha, taı dzeè nıdè naıdà ha,” Zezi gòhdi.

James eyits'ò John Zezi ghòhk'èè geke ha gıwò

³⁵ Ekııyeè k'e Zebedee weza James eyits'ò John, Zezi ts'ò nılegeètla, hagedı, “K'àowo, ayı nets'eekeè sı gogha haale ha nets'ıhwhò,” gıhdi.

³⁶ “Naxıgha ayı dàhle ha seahwhò?” Zezi gòhdi.

³⁷ Gıts'ò hadi, “K'àowocho wheelı nıdè goxı ıle negà nàgòts'ehneè whedaà eyits'ò ıle negà gots'ıhts'ò whedaà agoıle,” gıhdi.

³⁸ Zezi hagòhdi, “Ayı aahkèè sı wek'èahsò nıle. Lıbò wets'ò ehdò ha sı wets'ò aahdò ha dı-le nı? Hanı-le-ıdè dani sek'etàıdzò k'èè naxık'etàıdzı ha dı-le nı?” gòhdi.

³⁹ “Heze, hats'ede ha dı-le,” gıhdi. Zezi gots'ò hadi, “Lıbò wets'ò ehdò sı naxı sı wets'ò aahdò ha hòt'e, eyits'ò dani sek'etàıdzò sı eyı lani naxık'etàıdzı ha hòt'e, ⁴⁰ hanikò amı segà nàgòts'ehneè wheda ha, eyits'ò amı segà gots'ıhts'ò wheda ha sı sı sets'ò hoelı nıle. Amı segà wheke ha sı setà hòt'a gogha sıgòlà ıle hòt'e,” gòhdi.

⁴¹ Wecheekeè hoònò sı James eyits'ò John ayı Zezi dagıhke ghò egıkw'o ekò gık'èch'a agòjà. ⁴² Zezi edecheekeè ləə nègòòla gà hagòhdi, “K'àowocho gııı sı dò eyı-le xàzaa ts'ò k'adahogedè, eyits'ò gıcheekeè t'akwe geèhk'ee ededı sı dò ts'ò k'adahogedè, wek'èahsò hòt'e. ⁴³ Hanikò naxıxè hagòht'e ha nıle. Amı naxıta t'ası deè elı ha nıwò sı naxıgha eghàlaedaadò elı ha hòt'e, ⁴⁴ eyits'ò naxıta amı t'akwe wheda ha nıwò sı naxıcheekeè elı ha hòt'e. ⁴⁵ Dò-wet'aaàa-deè, ededı kò, dò

yegha eghàlageeda gha nùtla nùle, hanikò dọ ts'àdì gha eyits'ọ dọ gha ełàwì gha nùtla họt'e. Dọ ọ gihohì gighọ nahoezhe gha ełàwì ha họt'e," Zezi edecheekeè gòhdi.

Dọ wedaà goilee sù k'aat'ì ajà

⁴⁶ Ekìyee k'e kòta Jericho nègùde. Zezi eyits'ọ wecheekeè eyi kòta ts'ọ nageehde ekò dọ ọ gok'èè geède. Dọ wedaà goilee Bartimaeus wiyeh sù tlibàa wheda xè t'asì gha nàdaeti. ("Bartimaeus" gedi nùdè "Timaus weza" gedi-agedi.) ⁴⁷ Zezi ekọ naetle ghọ ùkw'o ekò naidzeh xè hadi, "Zezi, k'àowocho David Weza, etesenèèzi!" hadi yaizeh.

⁴⁸ Dọ ọ, "Ts'èwhì aat'e," giñdi, hanikò k'èdaà hòt'ò naidzeh, "K'àowocho David Weza, etesenèèzi!" hadi ezeh.

⁴⁹ Zezi nùtla, dọ gots'ọ hadi, "Sets'ọ ıtla wèahdi," gòhdi.

Eyit'à dọ wedaà goilee ts'ọ gogede, hagedi, "Ninà welè! Nàwo! Wets'ọ-ıtla ha nùwhọ," giñdi. ⁵⁰ Ekòet'ì edezeè zòọwa gà ıwhàà Zezi ts'ọ èhtla.

⁵¹ Zezi yets'ọ hadi, "Ayì negha dàhè ha seneehwhọ?" yèhdi.

Eyi dọ Zezi ts'ọ hadi, "K'àowo, segha xègaat'ı ha dehwhọ," yèhdi.

⁵² Zezi yets'ọ hadi, "Naıtle! Negha ehkw'ı-ahodi t'à k'aat'ì aneja," yèhdi. Ekòet'ì k'et'ı ajà eyits'ọ Zezi k'èè naèhtla.

11

Zezi tıtsoa t'à Jerusalem nùtla

¹ Zezi edecheekeè xè kòta Bethphaga eyits'ọ Bethany ts'ọ gọwà-lea nùtla. Eyi kòta nàke sù shìh Olivet weghohk'èè gòla, eyits'ọ Jerusalem ts'ọ gọwà-le agòht'e. Ekọ ts'ọ Zezi edecheekeè nàke edenakweè goèhà, ² hagòhdi, "Idaà kòta ts'ọ leahtle. Ekọ nılaahtla et'ì tıtsoaza wet'à-ats'aat'ı-le eyi daet'ı weahzi ha. Daweahge gà, jọ sets'ọ nat'ıahxà. ³ 'Ayì gha aahzi?' dọ naxèhdi nùdè, 'Gots'ọ K'àowo yet'à-at'ı ha nıwọ. Ekòet'ì nehọ yeechi ha,' hawèahdi nọ," Zezi gòhdi.

⁴ Eyit'à wecheekeè nàke ekọ nılegeètla ekò tıtsoa mọt'a enıto-k'è daet'ı gıazı. Dagıge ekò, ⁵ dọ mòhdaa eyi nàgeèhzaa sù gots'ọ hagedi, "Dànghọ aahzi? Ayıha tıtsoa daahgè?" gògedi. ⁶ Wecheekeè nàke gots'ọ hagedi, "Gots'ọ K'àowo yıwọ eyits'ọ whaà-le-t'ì naxıts'ọ anayeke ha ne," gedi. Eyit'à dọ tıtsoa nıgıchì agogılà. ⁷ Tıtsoaza Zezi ts'ọ nègeèchì, edezeè gikanıwa gà Zezi yek'e wheda. ⁸ Dọ ọ edezeè wenadaà tlı k'e nètègıwa eyits'ọ dọ mòhdaa zori lanı k'egızhì gà wenadaà tlı k'e nègıwa. ⁹ Dọ ọ Zezi nakweè giadè eyits'ọ dọ ọ yek'èè giadè, yagızeh xè hagedi,

*“Hosanna! Gots'ò K'àowo dahxà nùttlaa sù wexè sìghà họt'e!
 10 Gocho David wetl'axqò K'àowocho elì ha sù wexè sìghà welè!
 Hosanna! Nòhtsì weghàsqts'eedi!” gedi.*

11 Zezi Jerusalem nùttla ekò Nòhtsìkò-gocho ts'ò ajà. Ekò t'asì hazqò ghàidà, hanikò xèhts'ò agodaade t'à edecheekeè hoòno-daats'ò-nàke xè kòta Bethany ts'ò naèhtla.

Zezi Nòhtsìkò-gocho gots'ò tìts'aadù xàdeèzhì

12 Ek'èdaedzè k'e kòta Bethany ts'ò nageèhde ekò Zezi sù bò waewii ajà. 13 Ekò nìwà-lea jìechots'ìi wezìt'òq wek'e whela yazì. Jìecho wek'e dehshe sòni nìwò t'à ekò èhtla. Yegà nùttla ekò jìecho wìzìi wek'e whezò-le, t'òq zò. Ìlaà jìecho dehshe ha nèhòwì-le. 14 Zezi eyì ts'ì ts'ò hadì, “K'achì jìecho wìzìi nek'e dehshe welè-le.” Hadì sù wecheekeè gùkw'o.

15 Zezi Jerusalem nùttla ekò Nòhtsìkò-gocho gà ts'ò ajà. Ekò dọ t'asì ełeghò nàgeehdì sù hazqò xàgodeèzhì. Ladà k'e sòmba ehdagele eyìts'ò ladà k'e k'aba lanì gìghò nàedì sù goghò kwìteyèhde. 16 Eyìts'ò t'asì nàedì sù dọ wìzìi Nòhtsìkò-gocho gà k'egale ha nìwò-le. 17 Dì hadì dọ hoghàgoèhtq, “Dì hanì dek'èèht'è họt'e:

*‘Sekò sù dū nèk'e dọ hazqò gha yats'ehtu k'è gòzq họt'e,’
 hanikò naxì sù ‘egeezì-dqò gha kò’ gòwhahtsì,” gòhdi.*

18 Yahtu-gha-k'aodè eyìts'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dqò Zezi hadì gùkw'o ekò ełàgùhwhì ha gùwò, hanikò dọ hazqò Zezi ayì hoghàgoèhtq sù gìgha enìyah t'à hagele ha gìts'àejì.

19 Xèhts'ò agòjà ekò Zezi edecheekeè xè Jerusalem ts'ò nageèhde.

Jìechots'ìi whegò

20 K'omòdòdò nagìadè ekò jìechots'ìi Zezi yets'ò gojde ìlèe sù hazqò whegò nqò gìaizì. 21 Zezi eyì ts'ì ts'ò gojde ìlèe sù Peter yenadi t'à yets'ò hadì, “K'àowo, jìechots'ìi ghàida! Wets'ò xàyanèhtì ìlèe sù hazqò whegò ajà!” yèhdi.

22 Zezi yets'ò hadì, “Nòhtsì ts'ò nìni nàtso welè! 23 Ehw'ì anaxèehsì, dì shìh ts'ò dì haahdì, ‘Tèe ts'ò adùle,’ wèahdì nìdè eyìts'ò naxìni nàtso xè naxìgha ehkw'ì-ahodi nìdè wek'èè agode ha họt'e. 24 Ehw'ì anaxèehsì, naxìgha ehkw'ì-ahodi xè ayì gha yahtu sù hotì naxìghòt'à ha dahwhò nìdè naxìghòt'à ha họt'e. 25-26 Eyìts'ò yahtu nìdè amì weghò nahoahla-le sù weghò nahoahle. Haah't'ì nìdè Naxìtà yak'e whedaa sù naxìhojì naxìghò nahoele ha họt'e,” gòhdi.

Zezi, amì dahxà at'ì

27 K'achì Jerusalem nìagùde ekò Nòhtsìkò-gocho ts'ò geède. Nòhtsìkò-gocho gà giadè ekò yahtu-gha-k'aodè, Nòhtsì-yatì-k'èdì-dqò eyìts'ò qhdah gùlì sù Zezi ts'ò geède, 28 hagedì, “Ayì

dahxà dıı hanì eghàlaıda? Amıı hanì neghàhòııq t'à anet'ıı?" gııhdı, dageehke.

²⁹ Zezì gots'ò hadı, "Sı sı t'asıı danaxeehke ha. Ek'èt'à sets'ò haahdı nıde, amıı wedahxà eghàlaehdaa sıı naxıts'ò haehsı ha. ³⁰ John-Baptist dı k'ètaıdzı sıı amıı dahxà at'ı nıq? Yak'e godahxà at'ı hanı-le-ıde dı dahxà at'ı? Dàahwhıq sıı sedaahdı," gòhdı.

³¹ Eyı ghı elets'ò hagedı, " 'Yak'e godahxà at'ı,' ts'edı nıde, 'Dànıghı ehkw'ı adı dahwhı-le nıq?' gòhdı ha. ³² Ekò 'Dı dahxà at'ı,' ts'edı nıde gogha nezı ha nııle," ełegeedi. (Dı hazıq John-Baptist nakwenàıq gııt'ı ne t'à, k'aodèe gots'ageejı.)

³³ Eyıt'à Zezì ts'ò hagedı, "John-Baptist amıı dahxà at'ıı sıı wek'èts'eezı-le," gııhdı.

Zezì gots'ò hadı, "Hanı-ıde sı sı amıı dahxà dıı hanı eghàlaahdaa sıı naxıts'ò haehsı ha-le," gòhdı.

12

Dèe-k'ègedı-dıq gııgodıı

¹ Eyı t'axıq Zezì godı t'à dı xè godo, hadı: "Dı ıle ededèe k'e jıechots'ıı dehshe ha nèyııla. Kwe t'à yemıq kwıı whehstı, jıecho tàtsıgeèhze k'è gòhtsı eyıts'ı wegodoo jıechots'ıı wehoedi ha dagııq k'è gòhtsı. Eyı haatıq hayııla t'axıq dèe-k'ègedı-dıq gıık'e eghàlaeda ha ededèe dı ghıneııq, eyı t'axıq nıwà kòtaèhtıla. ² Jıecho dııdıı agıjà ekò jıecho mıhdaa yegha nàhtsı gha edecheekeè ıle ededèe ts'ı yeehzà. ³ Hanıkò dı dèe k'ègedıı sıı wecheekeè dagıachı, geèht'ı eyıts'ı jıecho dı nageehzà. ⁴ K'àowo k'achı edecheekeè ıle gots'ı nayeehzà, hanıkò wekwı nàgıht'ı xè nezı gıts'ı eghàlagııda-le. ⁵ Eyıt'à k'àowo k'achı edecheekeè eyı-le gots'ı yeehzà, hanıkò ełagııhwho. K'achı wecheekeè eyı-le ıq ekı nagoèhzà, hanıkò mıhdaa gokwııyaà-gogııla eyıts'ı mıhdaa ełagııhdè.

⁶ "Dı ıle zı gots'ı yeehzà ha whedaà ajà: edeza ghıneetıq sıı ekı yeehzà ha nıwı. Eyıt'à nıqde ts'ı edeza gots'ı yeehzà, edets'ı hadı, 'Seza ts'ı nezı nageza ha ne,' hadı.

⁷ "Hanıkò dèe-k'ègedı-dıq weza gıazı ekò halègeedi, 'Dı k'àowo weza sıı dı dèe weghe eı ha hıt'e. Eławets'èhwhı, hanı-ıde wedèe goxı goghaelıı ade ha,' gedi. ⁸ Eyıt'à dagıachı gà ełagııhwho, eyı t'axıq eyı dèe gots'ı xàgeehxà.

⁹ "Eyıt'à k'àowo dèe-k'ègedı-dıq gınezi-le sıı dàgole ha? K'àowo ekı nııtı nıde eyı dı ełagııhde ha, eyıts'ı dèe dı eyı-le ghàyezà ha. ¹⁰ Nıhtsı Nıht'è k'e dı hanı dek'eèht'èe sıı wek'eyaahı-le nı:

'Kwekò-gogehtsɿ-dòò kwe ʔògeèhk'aa sù eyi kwe denahk'e wet'aaʔaa whelɿ. ¹¹ *Gots'ò K'àowo gogha hanì eghàlaidàa sù gogha eniyah dūi,' dek'eèht'è," Zezi gòhdi.*

¹² K'aodèe gɿlɿ sù godi t'à goghò godeè-adi gɿniedi t'à Zezi dageechi ha gɿwò. Hanikò dò Zezi k'èè k'egedèe sù gots'ageejɿ t'à t'asagɿlà-le eyits'ò nageèhde.

Pharisee gɿlɿ sù Zezi geèhdzà

¹³ Eyi t'axòò Pharisee gɿlɿ mòhdaa eyits'ò Herodian gɿlɿ mòhdaa Zezi ts'ò gogeèhzà. Edahxò ekò-le xàyahtɿ nɿdè weyatɿ t'à wek'e nìdahots'eezà ha gɿwò. ¹⁴ Zezi gà nègɿde ekò gits'ò hadi, "K'àowo, ehkw'ɿ zò goɿde wek'èts'eezò. Dò dàhòt'ɿ agɿt'ee sù negha wet'aaʔaa-le t'à, dò ayi geèhk'w'ò ha gɿwò sù k'èè goɿde nùle, hanikò Nòhtsɿ Wenàowoò ghò ehkw'ɿ dò hoghàhtò. K'àowodeè Caesar, sòòmba wets'ats'eehdi sù asɿ eyi negha ehkw'ɿ ne?" ¹⁵ Sòòmba wets'ats'eehdi ha hanì-le-ɿdè hats'ele ha-le?" gɿhdi.

Hanikò Zezi eghoyageeʔaa-dòò agɿt'e gok'èezò. Eyi t'à gots'ò hadi, "Ayìha seahdzà xè seyatɿ t'à sek'e nìdahoahzà ha dah-whò? Satsòà degoo weghàhdà," gòhdi. ¹⁶ Satsòà degoo gɿghàèchì t'axòò, Zezi gots'ò hadi, "Ami wekwì eyits'ò ami wɿzi dek'e whezò?" gòhdi.

"K'àowodeè Caesar," gɿhdi.

¹⁷ Eyi t'à Zezi gots'ò hadi, "Hanì-ɿdè ayi K'àowodeè wets'ò ne sù weghàahle, eyits'ò ayi Nòhtsɿ wets'ò ne sù Nòhtsɿ ghàahle," gòhdi.

Hadi t'à sù gɿghàhoeli.

Sadducee gɿlɿ sù Zezi geèhdzà

¹⁸ Eyi dzeè k'e Sadducee gɿlɿ sù mòhdaa Zezi ts'àgede. ɿdaà nɿdè dò naidà ha sù gɿgha ehkw'ɿ-ahodi nùle. Eyi ghò Zezi dageehke ha gɿwò t'à gits'awhede. ¹⁹ Hagɿhdi, "K'àowo, Moses dū hanì gogha nàowo enɿt'è: 'Dò wezaa gòhɿ-le et'ù ełàwì, hanikò wets'èkeè ɿlāà eda nɿdè wechi yets'èkeè nayichì ha hɿt'e, eyits'ò edɿde gha chekoa nùle ha hɿt'e,' dek'eèht'è." ²⁰ Ełechì lòhdɿ gòhɿ ɿlè ts'edi. Goɿde t'akwełòò ts'èko ɿhchì, hanikò wezaa gòhɿ-le et'ù ełajwo. ²¹ Eyi t'à wet'axòò wechi yets'èkeè xè honidza. Ededɿ sɿ wezaa gòhɿ-le et'ù ełajwo, eyits'ò wechi tai t'à wheda eyi sɿ wexè hagòjà, ²² eyits'ò ełechì lòhdɿ geet'èè hazòò gɿxè hagòjà. Nòòde ts'ò ts'èko ededɿ sɿ ełajwo. ²³ Eyi t'à dò naidàa dzeè k'e nɿdè eyi ts'èko ełechì lòhdɿ hazòò goxè hɿt'ɿ ne t'à ami ts'èkeè ełi ha?" gedū Zezi dageehke.

²⁴ Zezi gots'ò hadi, "Nòhtsɿ Nɿht'è eyits'ò Nòhtsɿ eniyah t'à wegħa dū-le sù wek'èahsò-le t'à ekò-le naxɿgha ehkw'ɿ-ahodi. ²⁵ Dò naidàa dzeè k'e nɿdè ełexè honìgedè ha nùle, yak'eet'ɿ lagɿt'e ha. ²⁶ Dò ełajdè eyits'ò nagidà ha sù eyi ghò naxɿdaihsɿ:

Moses wenjhtl'è k'e gogho nı kò dèk'òq wegodiı wek'eyaahıle ni? Nòhtsı edeghò du hadı jìè: 'Abraham Wenòhtsı, Isaac Wenòhtsı eyıts'ò Jacob Wenòhtsı aht'e,' dek'eèhtl'è. ²⁷ Eyıt'à dọ elàıdèe gha Nòhtsı elı nııle, dọ geeda gha Nòhtsı elı họt'e. Naxı sıı sıı ekò-le nàıahdè!" Zezi gòhdi.

Nàowo denahk'e wet'aaazàa deè

²⁸ Nòhtsı-yatıı-k'èdıı-dòq jìè ekò nııtla ekò Zezi Sadducee gıııı goxè nàyaehı yııkw'o. Zezi yatı ehkw'uı goghàıq yenyedı ts'ıhıq Zezi ts'ò hadı, "Moses wenjhtl'è gots'ò ayıı nàowo denahk'e wet'aaazà?" yèhdi.

²⁹ Zezi yets'ò hadı, "Dıı nàowo sıı denahk'e wet'aaazà họt'e: 'Israel got'ıı, seàhk'w'ò, gots'ò K'àowo Gonòhtsı họt'e, ededı sıı jìè zọ họt'e. ³⁰ Naxıdzeè hazòq t'à, naxıdàqzhıı sı t'à, naxııı eyıts'ò naxıt'ı sı t'à Nòhtsı weghonıahıtò ha họt'e.' ³¹ Nàowo wek'èè whezòq sıı dıı hanı dek'eèhtl'è: 'Edeghonıahıtò k'èè naxèot'ı gıghonıahıtò ha họt'e.' Eyı nàowo nàke sıı denahk'e gogha wet'aaazà họt'e," yèhdi.

³² Nòhtsı-yatıı-k'èdıı-dòq Zezi ts'ò hadı, "K'àowo, ehkw'ı xàyanehı. Nòhtsı jìè họt'e eyıts'ò ededı zọ Nòhtsı họt'e. ³³ Godzeè hazòq t'à, eyıts'ò goııı hazòq sı t'à weghonets'eètòq, eyıts'ò edeghonets'eètòq k'èè gòet'ı gıghonets'eètòq sıı, Nòhtsı t'asıı weghàts'ele eyıts'ò wets'ò t'asıı k'ets'eèhk'ò nahk'e wet'àhoòzà họt'e," yèhdi.

³⁴ Eyı dọ wııı gòzòq xè xàyaıhtı Zezi yenyedı t'à, yets'ò hadı, "Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzòq ts'ò nıwà-le wheèda," yèhdi. Dọ jızhagııııı agedle ha gıwòq-le t'à, ekò gots'ò t'asıı ghò Zezi dageehke-le ageja.

Christ amı Weza họt'e?

³⁵ Zezi Nòhtsıkò-gocho gà dọ hoghàehtò ekò, gots'ò hadı, "Dànıghò Nòhtsı-yatıı-k'ègedıı-dòq Christ, k'àowocho David Weza ne gııhdi? ³⁶ K'àowocho David Yedayeh Nezıı dahxà dıı hadı jìè:

'Gots'ò K'àowo, sets'ò K'àowo ts'ò hadı: Amıı nets'ò xànegııııııı hazòq gıghonıhne anehle gots'ò, nàgòts'ehnèe k'e segà wheèda,' dek'eèhtl'è.

³⁷ Hanı dek'eèhtl'è-ıdè, David 'sets'ò K'àowo' yèhdi nıdè dani t'à yeza elı weli?" Zezi gòhdi.

Dọ lọ Zezi geèhk'w'òq sıı dani gots'ò xàyaıhtı t'à gııà.

³⁸ Zezi dọ hoghàgoehtò ekò gots'ò hadı, "Nòhtsı-yatıı-k'ègedıı-dòq gıııı sıı hotıı gıxoahdi. Goht'ò nedèe wèdaat'ıı t'à kòta k'egedè xè dọ gıts'ò nezıı nazaa sıı gıgha nezı. ³⁹ Eyıts'ò elègehdeè-kò goyıı dọ wet'aaazàa gha daèhchı whela k'e geèhk'w'e eyıts'ò nàsı hoè-ıdè ıdaà geèhk'w'e ghageewı. ⁴⁰ Ts'èko gıdòzhıı elàıdèe sıı goghò kò gıhchı, eyıts'ò dọ goghàgudà gıwòq t'à whaa

yagehti. Hanu dọ sù hòtl'ò daguzaa agedle ha họt'e," Zezi gòhdi.

Ts'èko eteèt'ụ sọmba yet'à edaa hazọọ nẹyila

⁴¹ Zezi Nòhtsịkọ-gocho gha sọmba-tọọ yì sọmba gelee yetadà wheda ekò, dọ ịọ edesọmbaà deyì gehdè goghàeda. Dọ ahxee ịọ sọmba ịọ deyì gehdè. ⁴² Ts'èko eteèt'ụ wedọzhi ełaiwoo sù eyi nùtla ekò satsọọ dek'oo nechà-lea nàke deyì yìhde. Eyì satsọọ nàke sù ịlè satsọọ k'a'azì eị họt'e.

⁴³ Zezi edecheekeè gokayahtu gà gots'ọ hadi, "Ehkw'1 anaxèehsị, eyi ts'èko eteèt'ụ sù dọ hazọọ nahk'e sọmba deyìhde họt'e. ⁴⁴ Dọ hazọọ sọmba ịọ gits'ọ sù weta ts'ọ mọhdaa zọ eyi nẹyila, hanikò eyi ts'èko eteèt'ụ sù yet'à edaa sọmbaà hazọọ deyì yìwa," gòhdi.

13

Christ jọ ts'ọ anade ha nìkw'o nùdè ayì ghàà wek'èhoedzọ ha

¹ Zezi Nòhtsịkọ-gocho gots'ọọ naèhtla ekò wecheekeè ịlè hayèhdi, "K'àowo, waịda! Du kọ-gocho k'ọqni wèdaat'ị! Kwe dàihcho-so t'à hòl'!" yèhdi.

² Zezi yets'ọ hadi, "Eyì kọ-gocho wèdaat'ụ weghàida nì? Kwe ịlè kò ełeka dawhela ha nùle, hazọọ hodàet'ị ha họt'e," yèhdi.

³ Zezi shìh Olivet gòyeh ekọ wheda xè Nòhtsịkọ-gocho ghàeda ekò Peter, James, John eyits'ọ Andrew whatsọọ gits'ọ-ède, hagiùhdi, ⁴ "Dàht'e-ìdè hagode ha sù gots'ọ haịdi. Hagode ha nìkw'o nùdè ayì ghàà wek'èts'eezọ ha?" giùhdi.

⁵ Zezi gots'ọ hadi: "Hotù kexoahdi, naxìghọyaguzà sọọ. ⁶ Dọ ịọ sùzì t'à-aget'ị xè 'Christ aht'e,' gedi ha eyits'ọ dọ ịọ ghọyageezà t'à gogha ehkw'1 agedi ha. ⁷ Ełegegọ ghọ aàhk'w'0 ha, hanikò weghọ dahj-le. T'akwełọọ eyi hazọọ hagode ha họt'e, hanikò ekòet'ù nọode dzeẹ k'e nèhòkw'1 ha nùle. ⁸ Du nèk'e dọ hazọọ xàzaa ełegegọ ha. Dọ eyi-le xàzaa ịọ gùnèk'e dèè hòtl'ò nàgoidà ha eyits'ọ bọ whìle agode ha. Eyì hazọọ hagode ha sù ts'èko wezaa gòhè ha nùdè t'akwełọọ wegħa eya xèhoiwù sù eyi lagode ha họt'e.

⁹ "Dọ naxits'ọ xàneguzaa sù gıxoahdi. Nàyaeti-kọ ts'ọ anaxegele ha eyits'ọ ełegehdèe-kọ goyì naxìk'egeehkwa ha. Sị sets'ihzọ k'àowocho eyits'ọ dèe-ts'ọ-k'àowo gınadaà naxisniyaeti anaxegele ha, eyits'ọ seghọ gits'ọ goahde ha. ¹⁰ T'akwełọọ du nèk'e dọ hazọọ xàzaa godi nezù hoghàgiahtọ ha. ¹¹ Danaxegiachì gà naxìghọ nàyaeti nùdè wekwe-t'ù ayì dàahdi ha sù weghọ nàmahdè-le. Ekiyèè k'e nùdè yatì naxìghọt'à ha sù k'èè goahde. Naxì xàè naxiyatù t'à goahde ha nùle, hanikò Yedàyeh Nezù wedahxà goahde ha họt'e.

¹² “Ekìiyèè k'e nɔ̀dè ełechi-t'ìi k'aodèè t'łaàlegìhtè ha, eyits'ò gotà gɔ̀lɔ̀ sù edeza hagole ha. Chekoa sù edèot'ì k'aodèè t'łaàgogùile xè ełààgogìhdee agogele ha. ¹³ Sù sets'ìhzo dọ hazoò naxıdzagıwhwọ ha, hanikò amì nọode ts'ò Nòhtsı ghọ wni nàtso adìhwhọ sù edaxàweetè ha.

¹⁴ “T'asìhı wet'à degai k'è gòzoò tsıgowı ha sù eyi nàıza ha-le kò eyi nàıza weahı ha. (Amì eyi yek'eyahtı sù yenıedi weli.) Ekìiyèè k'e nèhòıwo nɔ̀dè Judea nèk'e dọ nàgedèè sù shıhta ts'ò kwıguhde. ¹⁵ Eyı dzeè k'e nɔ̀dè dọ edekò dahmò ka wheda nɔ̀dè hodàwetla-le eyits'ò wekò goyı t'asì whelaa sù neyıwa gha goyawetla-le. ¹⁶ Eyits'ò dọ ededèè k'e eghàlaeda nɔ̀dè ek'èt'à edezeè nıızah ha edekò nọowetla-le. ¹⁷ Eyı dzeè k'e nɔ̀dè ts'èko chekoa xè hotı geeda-le eyits'ò bebia t'ògeht'ò agehı sù, sù gıxè hoıla ha họt'e! ¹⁸⁻¹⁹ Ekìiyèè k'e kwıahde nɔ̀dè dọ hazoò sù dagıza ha t'à xo k'e agode ha-le gha yaahtı. Nòhtsı dı nèè whehtsı gots'ò dı dzeè ts'ò dọ hait'ò dagıza while, eyits'ò k'achı hanagode ha nıle. ²⁰ Nòhtsı eyı hagode ha sù weghonahòt'èè ayıllà-le nɔ̀dè dọ wızı edaxàeda ha nıle. Hanikò Nòhtsı dọ gòihchı sù gıgha dze ıo-lea adle ha. ²¹ Ekìiyèè k'e dọ naxıts'ò dı hagedı nɔ̀dè, ‘Christ ıo wheda!’ hanı-le-ıdè ‘Yeè wheda,’ gedı nɔ̀dè, naxıgha ehkw'ı agıdı-le. ²² Dọ mọhdaa hogets'ı t'à dı hagedı ha, ‘Christ aht'e,’ hanı-le-ıdè ‘Nakwenàozoò aht'e,’ hagedı xè enıyah nechàa hogehtsı ha. Nòhtsı dọ gòihchı sù ghodageehnè ha dı-le nɔ̀dè eyı dọ kò ghoyageeza ha họt'e. ²³ Eyıt'à kexoahdı; eyı hagode kwe eyı naxıts'ò haehsı sù hotı wenaahdı.

²⁴ “Ekìiyèè k'e hanı dọ gıxè hoıla t'łaaxòo-t'ìi sa daaıa-le agode ha, adzezah xè togoòt'ò agode ha, ²⁵ eyits'ò whò hodàet'ı xè yat'a hòt'ò nàgoıdà ha.

²⁶ “Eyı dzeè k'e Dọ-wet'àazàa-deè enıyah t'à nàtso xè k'oh k'e nııta ha, eyits'ò dọ hazoò geı ha. ²⁷ Dọ-wet'àazàa-deè edeyak'eet'ı dı nèk'e hazoò welo ts'ò gohıa ha. Nòhtsı dọ gòihchı sù nàgoehtsı ha.

²⁸ “Jıechots'ı weghà dı hanı hoghànaxeehto: Ts'ı wets'ıhchı dezhı-le at'ı xè wets'ò ıt'òq xàlaekè nɔ̀dè hòt'a ımbè agode ts'ò whà-le wek'èts'eezo họt'e. ²⁹ Eyı xèht'èè t'ası hazoò wegho goıhdee sù weghàahda nɔ̀dè weghàà eyı dzeè wets'ò nıwà-le nèhòkw'o họt'e wek'èahso ha. ³⁰ Ehkw'ı anaxèehsı, ekìiyèè k'e dọ geedaa sù eyı hazoò hagode kwe ełàgedè ha nıle. ³¹ Yak'e eyits'ò deè while agode ha họt'e, hanikò seyatı wızı sù while ade ha nıle.

Ayı dzeè k'e agode ha sù wek'èhoedzo nıle

³² “Dọ wızı ayı dzeè k'e agode ha sù yek'èezò nıle, yak'eet'ı kò gık'èezò nıle, eyits'ò Nòhtsı Weza ededı kò yek'èezò nıle, Gotà ededı zo yek'èezò họt'e. ³³ Eyıt'à edexoahdı xè sınıahkw'e!

Ayù dzèè k'e hagode ha sù wek'èahsq nùle. ³⁴ Dú godí lagode ha: Dq ahxee t'asù gqowà ts'ò kòtaetla ha t'à edecheekè t'asù hazqò ts'ò k'àhogedè agqòlè eyits'ò gitaat'eè la goghàizq. Eyits'ò detla kwe enìtq-k'èdì-dqò ts'ò hadì, 'Hotù kexohdì,' yèhdì.

³⁵ "Eyt'à kexoahdì! Ayù dzèè k'e kò ts'ò k'àowo nòqtla ha sù wek'èahsq nùle. Xèhts'ò nòqtla ha tahkò, totanì tahkò hanìle-ìdè k'omqòdqò et'ù nùtla ha tahkò. ³⁶ Hqtsaa nùtla nùdè wheahte welè sqò. ³⁷ Naxìts'ò dàehsq sù dq hazqò sù ts'ò haehsq hq't'e, 'Kexoahdì!' " gòhdì goxè godò.

14

Ts'èko Zezi k'e yik'etf'òo ayìlà

¹ Dzèdeè Passover gha nàsì holè ts'ò nàke dzèè whìle agòjà. Eyi dzèdeè k'e lèt'èa dq lèt'è ghq shègezhe hq't'e. Yahtu-gha-k'aodè eyits'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dqò Zezi èlààgùhwhì ha gùwq t'à, dànì dq naàhtq dageechì ha sù kak'egeet'ì. ² Hanìkò èlets'ò hagedì, "Dzèdeè Passover ekìyèè k'e ats'ùle-le. Hats'ùlà nùdè dq xè nìdahoiwì ha sqnì," gedì.

³ Ekìyèè k'e kòta Bethany Zezi Simon wekò wheda. (Simon gokwò tàda t'à eyalè.) Ekq ts'èko kwetqà yù yik'etf'òo dètì k'ehq' xè Zezi ladà k'e shètì ts'ò èhtla. Kwetqà nàyìzhì gà yik'etf'òo yekwì k'èjht'ì.

⁴ Hanìkò dq mòhdaa eyì geèkw'ee sù gùgha nezi-le t'à, èlets'ò hagedì, "Ayìha dú yik'etf'òo t'asù kaà-le naàyeht'ì? ⁵ Eyi yik'etf'òo sù jè xo eghàlats'ùdà xètìq elì hq't'e. Sqòmba lq k'èxa weghq nàedi gà dq-teèt'ù ghàyele ha jè," gedì. Eyt'à yatì nàtsoo t'à eyì ts'èko ts'ò sqagedì.

⁶ Zezi gots'ò hadì, "Whatsqò awet'ì. Ayìha dú ts'èko ts'ò sqahdì? Segha t'asù nezù hayìlà hq't'e. ⁷ Dq eteèt'ù sù t'aats'òq naxìxè geeda ha hq't'e, eyits'ò t'alàa-sù k'e gùts'aahtì ha diìle, hanìkò sù sù t'aats'òq naxìxè whìhda ha nùle. ⁸ Ayì segha hayele ha diìle sù hayìlà hq't'e. Dú yik'etf'òo sezhì k'e naàyeèht'ù sù sekw'òq nìtì dzèè dà ayìlà hq't'e. ⁹ Ehw'ì anaxèehsq, edù nèk'e segodì nezù t'à èlexè gogedoo sù dú ts'èko segha ayì dàyìlà sù weghq èlexè gogedo ha hq't'e. Ayì dàyìlà sù dq gùnadì ha hq't'e," gòhdì.

¹⁰ Eyi t'axqò wecheekè hònq-daats'ò-nàke gots'ò jè, Zhìdàà-Isariyot wiyeh, Zezi yahtu-gha-k'aodè t'aaèhtè ha nìwq t'à gots'ò èhtla. ¹¹ K'aodè eyì ghq gùkw'o ekò sù gùnà t'à gùts'ò hadì, "Sqòmba lq nets'ats'èhdì ha," gùhdì. Eyt'à dànì Zezi k'aodè got'aaèhtè ha sù gha naèhzi.

Zezi edecheekè xè nqode shètì

¹² Passover dzèè xèhòwo ekò (eyì dzèè k'e taat'èè yahtù, Passover gha, sahzqà Nòhtsì ts'ò gik'èehk'ò), Zezi wecheekè

dageehke, hagedi, “Edji nàsi Passover gho shètj ha? Negha sùgots'ele ha neewo ni?” giñdi.

13 Zezi edecheekeè nàke gots'ò hadi, “Jerusalem ts'ò laahtle, ekò dọ kwetọ t'à ti naehtj naxinihdọ etla ha. Wek'èè-t'ii aahde. 14 Kọ goyaèhtla nide dọ wekọ agòht'ee sù wets'ò di haahdi, ‘Gots'ò K'àowo nets'ò hadi: Edji shèts'ezhe gha gòzọ? Secheekeè gixè nàsi Passover gho shètj ha dehwhọ,’ wèahdi. 15 Eyi dọ dahkọ gọchàa gòzọ ekọ t'asù hazọ ts'atà whelaa sù ts'ò naxeewa ha. Ekọ shèts'ezhe gha sùgoahle,” Zezi gòhdi.

16 Eyi'tà wecheekeè nàke Jerusalem ts'ò legeèhtla, Zezi dàgòhdi sù hoti wek'èè hagòjà. Eyi'tà Passover gha nàsi sinihogijọ.

17 Xèhts'ò agòjà ekò Zezi edecheekeè hoònọ-daats'ò-nàke xè eyi niitla. 18 Ladà k'e shègezhe ekò, Zezi hagòhdi, “Ehkw'i anaxèehsi, dọ jìè naxita whedaa sù k'aodèe t'aa'sihte ha; naxita dọ jìè sexè shètj sù eyi họt'e,” gòhdi.

19 Wecheekeè sù gigha dii, ełek'èdaà Zezi ts'ò hagedi, “Sj asjidi-le ni?” giñdi.

20 Zezi hagòhdi, “Secheekeè hoònọ-daats'ò-nàke gots'ò jìè họt'e. Ami sexè kw'ayija yi lèt'è tenahtsoo sù eyi họt'e. 21 Hoti Nòhtsi Njhtl'è k'e dani dek'eèhtl'è k'èè Dọ-wet'aažaa-deè ełaa wi ha họt'e, hanikò ami k'aodèe gotl'aayehte ha sù wegħa hoila nechà ha họt'e. Eyi dọ wegòhji-le nide denahk'e wegħa nezi ha jìè,” gòhdi.

22 Shègezhe ekò Zezi lèt'è neyijhi gà yek'eèyajihti. Eyi t'axọ lèt'è tàyijhi, edecheekeè goghajidi, hadi, “Di lèt'è àahchi, wegħo shèahzhe. Di sezhi họt'e,” hadi.

23 Eyi t'axọ libò neyijhè gà yek'eèyajihti eyits'ọ k'achj edecheekeè goghajihè gà wets'ọ giadọ.

24 Eyits'ọ gots'ò hadi, “Di sedoò họt'e sù wet'à nakenahodli họt'e. Dọ lọ għa sedoò xajit'i,” gòhdi. 25 “Ehkw'i anaxèehsi, di jieti k'achj naxixè nahdọ ha-le. Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọ wexèhọwo nide k'achj naxixè jieti wegòò ehdọ ha,” gòhdi.

26 Shj gijaji t'axọ shih Olivet gòyeh ts'ò xàgeède.

Peter Zezi k'èezọ-le hadi ha

27 Ekọ geèhkwe ekò Zezi gots'ò hadi, “Naxi hazọ sets'ọ kwjahde ha. Dani dek'eèhtl'è sù wek'èè agode ha:

‘Sahzọq-k'èdi-dọ nàwehtl'i ha eyits'ọ sahzọq hazọ ehkègehà ha,’ dek'eèhtl'è.

28 Hanikò naihdà t'axọ nide naxinakweè Galilee nèk'e ts'ò ahde ha,” gòhdi.

29 Peter yets'ò hadi, “Dọ hazọ nets'ọ kwjgeèhde kò sj hahde ha niile,” yèhdi.

³⁰ Zezi yets'ò hadi, “Ehkw'i anèehsɪ, du toò et'ù k'àba nàekeè ezeh kwe, taà-eh't'aà sek'èizɔ-le nɪdi ha hɔt'e,” yèhdi.

³¹ Hanikò Peter yets'ò hadi, “Nexè ełahwhi ha nɔ̀ kò, nek'èehsɔ-le dehsɪ hɔɪɪ ha niile,” yèhdi. Wecheekeè hazɔ̀, ededɪ sɪ, hagedɪ.

Zezi wegħa dii xè Nòhtsɪ ts'ò yahti

³² Eyi t'axɔ̀ Gethsemana gòyeh ts'ò geède. Zezi gots'ò hadi, “Jɔ naahzɪ. Yahdaà nèehtɪa gà yahti ha,” gòhdi. ³³ Peter, James eyits'ɔ John edexè goòwa. Sii wegħa dii agòjà, ³⁴ hagòhdi, “Sii segħa dii t'à, ełahwhi ha lanì. Jɔ sedaahkw'e xè kexoahdi,” gòhdi.

³⁵⁻³⁶ Idaà gɔ̀wà-lea niitɪa, dèè k'e nàgòihgè xè yahti hadi, “Abà, Setà, t'asɪ negħa dii gòhɪ-le. Du wet'a dàihzaa sɪ sets'ɔ̀ ɔ̀ anele. Hanikò sɪni k'èè welè-le; nini k'èè welè,” Zezi hadii yahti.

³⁷ Yahti t'axɔ̀ edecheekeè tai goghɔ̀ nòtɪa ekò geète nɔ̀. Peter ts'ò hadi, “Simon, wheetɪ nɔ̀. Iè sadzè kò sexè ts'igɔ̀di ha dii ni? ³⁸ Hoɪɪ naxidaèht'è ch'à edexoahdi xè yaahti, hanidè hoɪɪ naxidaèht'è ha-le. Naxits'ɔ̀ ɪni ehkw'i anɪwɔ̀, hanikò wek'èè aahda ha wèhoedi-le,” gòhdi.

³⁹ Zezi k'achɪ yahti ha ekɔ̀ naèhtɪa, yatɪ eyi-t'ù t'à yahti. ⁴⁰ Edecheekeè goghɔ̀ nòtɪa ekò sii begehɪ t'à k'achɪ gete nɔ̀. Zezi ts'ò agudɪ while.

⁴¹ Eyi t'axɔ̀ taà-eh't'aà decheekeè gots'ò naèhtɪa, hagòhdi, “Ilaà wheahte ni aah't'e? Hòt'a! Dɔ-wet'aaazaa-deè hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔ̀ t'aagihè ha nihɔ̀wo. ⁴² Niàhdè, nats'uidè. Amù hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔ̀ ghàshtè ha sɪ jɔ niitɪa,” Zezi gòhdi.

Zezi gihchi

⁴³ Ilaà Zezi edecheekeè gots'ò gode et'ù wecheekeè hoòno-daats'ò-nàke gots'ɔ̀ Iè, Zhidàà wiyeh, eyi niitɪa. Dɔ̀ Iɔ̀ behcho eyits'ɔ̀ dechɪ k'egele xè wexè eyi nègɪde. Yahti-gha-k'aodèe, Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedɪ-dɔ̀ eyits'ɔ̀ qhdah gɪɪ sɪ dɔ̀ ekɔ̀ ts'ò goghɪzà.

⁴⁴ Zhidàà, Zezi k'aodèe got'aàyehtè ha sɪ, dɔ̀ yexè aget'ɪ ts'ò du hadi Iè, “Dɔ̀ wehts'ɪ sɪ eyi wèahchɪ. Eghɔ̀-dɔ̀, k'aodèe ts'ò geechɪ agiahle,” gòhdi Iè. ⁴⁵ Zhidàà ekòet'ù Zezi ts'ò èhtɪa gà yets'ò hadi, “K'àowo!” yèhdi gà yɪts'ɪ. ⁴⁶ Eyt'a dɔ̀ Zezi negɪchì. ⁴⁷ Eyi hagòjà ekò Zezi wecheekeè Iè behcho xàechì gà yahti-wet'aaazaa-deè wecheekeè Iè yedzeèbàa dachɪhwho.

⁴⁸ Eyi t'axɔ̀ Zezi dɔ̀ hazɔ̀ ts'ò hadi, “Ayɪha behcho eyits'ɔ̀ dechɪ sets'ò k'eahle? Elets'egɔ̀ għa aht'ɪ dahwhɔ̀ ni? ⁴⁹ Dze taat'eè Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ̀ hogħaèhtɔ̀ Iè, hanikò sèahchile Iè. Nòhtsɪ Nihht'è k'èè agode ha t'à, du hagode ha t'it'e,”

gòhdi. ⁵⁰ Hadı t'axòò wecheekeè hazòò gıts'òò natımògeèhde xè kwıgeèhde.

⁵¹ Cheko ìlè zeh nedèe zò t'à-at'ıı sù Zezi k'èè èhtla. Dò eyı cheko dagıachì ekò, ⁵² edezeè ìdè aèhchì ayıllà gà ìht'ede kwıèhsa.

Zezi weghò nàyaeti

⁵³ Dò Zezi dagıachì sù yahtı-wet'aaàa-deè wekò ts'ò geèhchì. Yahtı-gha-k'aodèe, òhdah gıllı, eyıts'ò Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dòò ekò elègehde. ⁵⁴ Peter ìdè sıghajıwaà gok'èè etle, yahtı-wet'aaàa-deè wekò gà kwekwıı nawheza ts'ò gok'èè nıttla. Goyaèhtla gà enıto-k'ègedı-dòò goga dèhkwa xè naıgwı.

⁵⁵ Yahtı-gha-k'aodèe eyıts'ò k'aodèe yàgıllı hazòò Zezi elààgehwhı ha gıwò. T'asıııı t'à Zezi k'e nıdahogeeà ha dò dageehke, hanikò t'asıı t'à yek'e nıdahogeeà ha sù gogıhızo-le. ⁵⁶ Dò lo hogets'ı t'à gık'e nıdahòızo, hanikò weghò elék'èè agedı-le.

⁵⁷ Eyı t'axòò dò mòhdaa negıde gà weghò hogets'ı, dıı hagedı: ⁵⁸ “Eyı dò dıı hadı wets'ıkw'o, ‘Nòhtsıkwò-gocho dò yehtsı sù wedıhohtsı ha eyıts'ò tai dzeè k'ehòowo nıdè k'achı ìlè dò yèhtsı-le sù nahtsı ha,’ hadı ìlè,” dò nàke hagedı. ⁵⁹ Hanikò eyı dò sı weghò elék'èè agedı-le.

⁶⁰ Eyıt'a yahtı-wet'aaàa-deè gonadaà nıttla gà Zezi ts'ò hadı, “Dò neghò dàgedı sù wek'e xàyahtı ha-le nı? Dò ayı ghò nek'e nıdahogeeàa sù weghò dàıdı ha?” yèhdi. ⁶¹ Hanikò Zezi xàyahtı-le. Eyıt'a yahtı-wet'aaàa-deè k'achı hayèhdi, “Nòhtsı Weza, Christ anet'e nı?” yèhdi.

⁶² Zezi yets'ò hadı, “Eyı aht'e. İdaà nıdè Dò-wet'aaàa-deè Nòhtsı t'asıı wegħa dıı-le sù gà nàgòts'ehneè wheda weahı ha. İdòò yak'e gots'ò k'oh xè nıttla ha,” yèhdi.

⁶³ Hadı t'à yahtı-wet'aaàa-deè sù wek'èch'a t'à edezeè tãhdla gà dò gots'ò hadı, “Hòt'a k'achı dò gık'e nıdahogeeà-le kò. ⁶⁴ Goxı xàè Nòhtsı k'èch'a xàyahtı sù wets'ıhkw'o ne. Dàni wesınyaahtı ha?” gòhdi.

“Dàdı k'èxa elààwı ha,” gedı, hazòò gısnıyahtı. ⁶⁵ Eyıt'a dò mòhdaa gık'e geezè, eyıts'ò wedaà k'e eht'ı elègeèzà gà nàgeeht'ı, gıts'ò hadı, “Nakwenàoòò lanı gots'ò goıde!” gııhdi. Eyı t'axòò enıto-k'èdı-dòò nıgıchı gà gıkwòoyaa-gıllà.

Peter Zezi k'èezò-le hadı

⁶⁶ Ekııyeè k'e Peter eyı kò-gocho gà mòht'a wheda ekò t'eekea eyı eghàlaedaa sù yexa èhtla. ⁶⁷ Peter naıgwı yaıı ekò nezıı yegħàıdà gà hadı, “Nı sı Nazareth got'ıı Zezi xè anet'ı ìlè,” yèhdi.

⁶⁸ Hanikò Peter yets'ò hadı, “İle, sı aht'ı nııle. Ayı ghò goıde aıdı sù wek'èhsò-le,” yèhdi. Eyı t'axòò xàgòòàa k'è gà nıttla.

⁶⁹ K'achɪ t'eekoa ekɔ yazɪ t'à dɔ eyɪ nàgeèhzaa sɪ gots'ò hadɪ, “Dɪ dɔ, Zezɪ wecheekeè goxè at'ɪ ɲlè,” gòhɪ. ⁷⁰ K'achɪ hadɪ, “ɲlè, gɪxè aht'ɪ nɪlè!” yèhɪ.

Whaà-lea t'axò dɔ mòhdaa Peter gà nàgeèhzaa sɪ gɪts'ò hadɪ, “Ehkw'ɪ t'à, Galilee got'ɲ anet'e t'à wecheekeè ɲlè anet'e ne,” gɪhɪ.

⁷¹ Yatɪ nàtsoo t'à hadɪ, “Ehkw'ɪ aehsɪ-le nɪdè wek'èxa segħa hoɪla welè. Eyɪ dɔ weghò goahdee sɪ wek'èehsɔ nɪlè!” gòhɪ.

⁷² Hadɪ ts'òet'ɪ k'àba nàekeè whezeh. Hanɪ et'ɪ Peter, Zezɪ dàyèhɪ ɲlè sɪ yenadɪ. “K'àba nàekeè ezeh kwe, taà-eh't'aà sek'èɪzɔ-le nɪdɪ ha,” yèhɪ ɲlè. Peter sɪ wegha dɪ agòjà t'à sɪ ededzeè t'à ɲtsè.

15

Zezɪ k'àowo Pilate nadqà nàwo

¹ K'omòdòdò et'ɪ yahtɪ-gha-k'aodèe, qhdah gɪɲɪ, Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedɪ-dò eyɪts'ò dɔ hazò ɲà ɲègɪdee sɪ Zezɪ sɪnɪyagɪhtɪ. Wɪlà eɲet'ɲ agɪlà t'axò ekɔ gots'ò nageèhchɪ gà k'àowo Pilate t'aagɪhtɪ.

² K'àowo Pilate dayeehke, hayèhɪ, “Israel got'ɲ għa k'àowocho anet'e nì?” Zezɪ yets'ò hadɪ, “Hèzè, dàdɪ sɪ k'èè hɔt'e,” yèhɪ.

³ Yahtɪ-gha-k'aodèe gɪɲɪ sɪ t'asɪ ɲ gɪk'e nìdahogɪhɔ. ⁴ Eyɪt'à k'àowo Pilate k'achɪ dayeehke, “Edegha xàyahtɪ ha-le nì? T'asɪ ɲ nek'e nìdahogɪhɔ sɪ wenɪdɪ sɔnaà,” yèhɪ.

⁵ Hanikò Zezɪ xàyahtɪ-le t'à k'àowo Pilate wegha enɪyah dɪ.

⁶ Dzeɲè Passover k'e nɪdè dèe-ts'ò-k'àowo gɪnàowoò k'èè dɔ ɲlè wedaètɔ sɪ dɔ ts'ò xàetɪ ayehtɪ. Amɪ ayele ha sɪ dɔ hazò ededɪ dɔ gɪhchɪ agohɪ. ⁷ Ekɪyeè k'e dɔɲ Barabas wɪyeh wedaàɲtɔ ɲlè. Eyɪ dɔ sɪ dèe-ts'ò-k'àowo ts'ò eɲegeɔ goxè aet'ɪ t'à dɔ eɲɪhdè ɲlè. ⁸ Dɔ hazò k'àowo Pilate ts'ò geède gà ɲnè gogħa ayɪ dàyɪlà ɲlè sɪ gogħa haɲle gɪhɪ.

⁹ Eyɪt'à k'àowo Pilate gots'ò hadɪ, “Israel got'ɲ għa k'àowocho naxɪts'ò xàetɪà awehɲe ha seahwhò nì?” gòhɪ. ¹⁰ Yahtɪ-gha-k'aodèe gɪɲɪ sɪ Zezɪ ghò ts'ohogeedɪ gok'èezɔ ts'ɪhɔ adɪ. ¹¹ Hanikò yahtɪ-gha-k'aodèe sɪ k'àowo Pilate, Barabas gots'ò xàetɪà ayele ha gɪwɔ t'à dɔ hazò nìdahogɪhdè agogɪlà.

¹² K'àowo Pilate dagoehke, “Èkò dɪ dɔ Israel got'ɲ għa k'àowocho wèahɪ sɪ, dàwehɲe ha?” gòhɪ.

¹³ Dɔ hazò gezeh, hagedɪ, “Dechɪet'aa k'e wedeàhtsò!” gedɪ yagɪzeh.

¹⁴ K'àowo Pilate gots'ò hadɪ, “Ayɪ għa? Ayɪ hoɪla hòehtsɪ k'èxa?” gòhɪ.

Hanikò k'èdaà hòt'ò yagɪzeh, hagedɪ, “Dechɪet'aa k'e wedeàhtsò!” gɪhɪ.

15 K'àowo Pilate dọ hazọ̀ọ̀ gni k'èè ha niwọ̀ t'à Barabas gots'ò xàèhtlā̀ ayìlā̀. Zezi nàgìhkwaà ayìlā̀ t'l'axọ̀ọ̀ dechìet'aa k'e wediùsò ha eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ got'l'ayìjìhtì.

Eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ Zezi k'adageedè

16 Zezi k'àowo Pilate wekọ̀ gocho (Praetorium gòyeh) ts'ò geèhchì, ekọ̀ eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ lọ̀ eyi nègùde agogìlā̀. 17 K'àowochozèè dek'o-dezọ̀ọ̀ yì gìjìhtì gà ịchìghoò degeètl'ì t'à kwit'ìi gèhtsì sù Zezi wekwì k'e nègeèchì. 18 Eyits'ọ̀ gezeh xè hagiìhdì, “Israel got'ìi gha k'àowocho weghàsọ̀ts'eedì!” gedi yagìzeh. 19 K'àowocho wetèh t'à wekwì k'e nàgeèht'ì, k'èdaà wekwì nàgeèht'ì eyits'ọ̀ gik'e geezè. Wets'ò nàgògehge gà gìghàsọ̀dì laget'ì. 20 Hanì gik'alajìdè t'l'axọ̀ọ̀ k'àowochozèè dek'o-dezọ̀ọ̀ yì xàgìjìhtì gà wegoh't'ọ̀ọ̀ yì nagìjìhtì. Eyi t'l'axọ̀ọ̀ dechìet'aa k'e wediùsò ha ts'ò geèhchì.

Zezi dechìet'aa k'e wediùsò

21 Ekò k'e kọ̀ta Cyrene gots'ọ̀ dọ̀ jìè goghaetlā̀, Simon wìyeh (Alexander eyits'ọ̀ Rufus gita). Eyi dọ̀ Jerusalem ts'ò èhtlā̀ jìè, hanikò eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ Zezi gha dechìet'aa naet'ì agìlā̀. 22 Eyi t'l'axọ̀ọ̀ Zezi Golgotha gòyeh ts'ò geèhchì. (Golgotha gedu sù “dọ̀ kwìkw'ọ̀ọ̀ k'è” gedi-agedì.) 23 Jìetì eyits'ọ̀ nàèdì “myrrh” wexè eleta Zezi ghàgìdì, hanikò yets'è ha niwọ̀-le. 24 Eyi t'l'axọ̀ọ̀ eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ dechìet'aa k'e dexegìjìhtsò. Wegoh't'ọ̀ọ̀ eletaageelè gha ekw'ọ̀ọ̀ k'eghedè.

25 K'omọ̀ọ̀dọ̀ọ̀ lọ̀ọ̀tọ̀ nìzọ̀ ekìyèè Zezi dechìet'aa k'e dexegìjìhtsò. 26 Ayì t'à gik'e nìdahogìjìzọ̀ọ̀ sù dek'enègìt'è; dū hanì dek'eèht'è: Israel got'ìi gha K'àowocho. 27-28 Dọ̀jì nàke weghọ̀hk'èè dexegìjìhtsò. 29 Dọ̀ gìxanageedèè sù yatìjì t'à gik'adaedè xè gits'ò nòkwìgeeye, hagedì, “Nòhtsìkò-gocho wedìhọ̀jìhtsì ha eyits'ọ̀ tai dzẹ̀ t'à nagojìhtsì ha, nìdì jìè. 30 Hot'eè dechìet'aa k'e ts'ò hodàjìtā̀ gà edaxàdìtè!” gìhdì.

31 Eyi xèht'èè yahtì-gha-k'aodèè eyits'ọ̀ Nòhtsì-yatìi-k'ègedì-dọ̀ọ̀ gik'adaedè, elets'ọ̀ hagedì, “Dọ̀ eyì-le edaxàwhela, hanikò edaxàdeetè ha diì! 32 Dū Christ aht'e edèhdì sù Israel got'ìi gha k'àowocho ehì hadì ne! Dechìet'aa k'e ts'ò hodàèhtlā̀ nìdè gogha ehkw'ì adì ha,” gedi. Dọ̀jì nàke weghọ̀hk'èè gìdìùsò sù, ededì sì, gik'adaedè.

Zezi elajìwo

33 Dzẹ̀tanì nìzọ̀ ekò tai sadzèè ts'ò eyi nèk'e hazọ̀ọ̀ ts'ò togoòt'ò agòjā̀. 34 Tai nìzọ̀ ekìyèè Zezi hòt'ò whezeh, hadì, “Eloi, Eloi, lama sabahtanì?” (“Eloi, Eloi, lama sabahtanì?” gedi nìdè “Senòhtsì, Senòhtsì, ayìha sets'ọ̀ọ̀ anejā̀?” gedi-agedì.)

35 Dọ̀ mọ̀hdaa eyi nàgeèhzaa sù gùkw'o ekò hagedì, “Nakwenàzọ̀ọ̀ Elijah hayahtì adì,” gedi.

³⁶ Dọ ìlè ekọ tımqèhza, ehtl'ı lanı jìetì dıts'aa ta nawhehtsoò ayılà, dechı nedèe welọ wexeetl'ı ayılà gà Zezì wewà k'e ayeħzı. Hadı, “Hòt'a whatsọọ awet'è. Weghàts'ıdà, asıı Elıjah edaxàyehtè ha lı,” hadı.

³⁷ Zezì hòtl'ò whezeh t'axọọ nõqde xàèhji.

³⁸ Ekııyeè k'e Nòhtsıkò-gocho goyı enııt'ı nedèe ıdòo gots'ọ jzhiı ts'ò tanı łats'ıdla. ³⁹ Eghọq-dọq gha k'àowo Zezì gà nàwoo sıı ezeh yıkw'o xè dani elajwo yaıı ekò hadı, “Ehkw'ı t'à du dọ Nòhtsı Weza họt'e!” hadı.

⁴⁰ Ts'èko mọhdaa ıdè hoòqọ nàgeèhza gà danihòwoo sıı goghàgeeda. Mary-Madlè, Mary, James (gochı wıyeh) eyıts'ọ Joses gımq, eyıts'ọ Salome ts'èko haatlọq goxè aget'ı. ⁴¹ Galılee nèk'e eyı ts'èko Zezì k'èè k'egedè ìlè, t'asıı t'à gıts'adı ìlè. Ts'èko eyıı-le ıq Zezì xè Jerusalem ts'ò nègııdee sıı ededı sı ekọ nàgeèhza.

Zezì wekw'ọọ nıtọ

⁴² Nòhtsı Dzeè gha sınıhogıızaa dzeè k'e eyı hazọọ hagòjà. (Sınıhogıızaa dzeè Nòhtsı Dzeè kwe whezọ họt'e.) Eyıt'à xèhts'ò agodaade ekò ⁴³ Arımathea got'ıı Joseph, Zezì wekw'ọọ hodàechı ha nıwọ t'à, wını nàtsoo xè k'àowo Pılate ts'ò èhtıa. Eyı dọ Joseph Israel got'ıı gha k'aodèe gota wheda xè k'àowo wet'aaızaa elı họt'e. Ededı sıı Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọq danaèhıı ìlè. ⁴⁴ K'àowo Pılate Zezì hòt'a elajwo yeghọ ııkw'o ekò sıı wegħa enııyah. Eyıt'à eghọq-dọq gha k'àowo kayahıı, asıı Zezì hòt'a elajwo gha dayeehke. ⁴⁵ Eghọq-dọq gha k'àowo “Hèzè,” yèhdi t'à k'àowo Pılate Zezì wekw'ọọ Joseph t'aayııhtı. ⁴⁶ Eyıt'à Joseph ehtl'ı nàèhdi, dechıet'aa k'e ts'ọ Zezì wekw'ọọ hodàehtı gà nezıı ehtl'ı wemoèhdoò ayılà. Eyıts'ọ kwe yıı dọkw'ọọ gha gòzọq k'è yekw'ọọ nèyıııtọ. Eyı t'axọq kwe nechàa enıızọq ayılà. ⁴⁷ Mary-Madlè eyıts'ọ Joses wemọ Mary, edıı Zezì nègııhtı gıaıı.

16

Zezì naidà

¹ Nòhtsı Dzeè t'axọq ek'èdaedzeè k'e Mary-Madlè, James wemọ Mary eyıts'ọ Salome Zezì wekw'ọọ segele ha gııwọ t'à dọkw'ọọ gha yik'eet'ıòo nàgeèhdi. ² Eyıt'à Nòhtsı Dzeè t'axọq k'omọqđdọ èhkọ ts'òet'ıı, ts'èko edıı Zezì wekw'ọọ whetqọ sıı ts'ò geède. ³ Elèts'ò hagedı, “Zezì wekw'ọọ kwe yıı whetqọ sıı kwe nechàa enıızọq là amıı gogħa yıızọq ayılà lı?” gedı.

⁴ Hanıkò eyı nègııde ekò kwe yıı Zezì wekw'ọọ whetqọ sıı wets'qdaà kwe nechàa enıızọq sıı yıızọq wedeèyıı nõq. ⁵ Kwe yıı Zezì wekw'ọọ whetqọ k'è goyageède ekò nàgòts'ehnèe k'e cheko wheda gıaıı. zeh degoo nedèe yıı wheda. Ts'èko gıaıı ekò sıı dahdzıgııdè.

⁶ Eyɪ cheko ts'èko gots'ò hadɪ, “Dahjɪ-le. Zezì, Nazareth got'ɪ, dechjet'aa k'e eɫawo wekak'eaht'ɪ sù naidà ɲè! Eyɪt'à jɔ wheda-le. Edɪ wekw'qò whetɔ ɲè sù wet'axqò k'eaht'ɪ.

⁷ Wecheekeè eyits'q Peter gɪts'ò naahdè gà dɪ hagiãhdɪ, ‘Naxɪnakweè Galilee nèk'e ts'ò ade ha. Hòt'a naxɪts'ò hadɪ ɲè k'èè ekɔ weahzɪ ha, gɪãhdɪ,” eyɪ cheko gots'ò hadɪ.

⁸ Eyɪ ts'èko tai dahdzɪgɪdè, ts'ehɪ laget'ɪ xè ekɔ gots'qò natɪmɔgeèhde. Sù geejɪ t'à dɔ wɪzɪ ts'ò hagedɪ-le.

⁹ Nòhtsɪ Dzeɛ t'axqò Zezì naidà ekò t'akwel'ò Mary-Madlè ts'ò wègoèht'ɪ. Eyɪ ts'èko ɲɪhɪ lòhdɪ yeyɪ gots'q xàdeèzhɪ ɲè.

¹⁰ Mary-Madlè dɔ Zezì xè agɪat'ɪ sù gots'ò naèhtɫa, Zezì ghɔ gɪgha dɪ xè getse ɲè. Wexè dàgòjàa sù ghɔ gots'ò hadɪ. ¹¹ Zezì naidà eyits'q Mary-Madlè yazɪ ghɔ gɪkw'o ekò gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le.

¹² Eyɪ t'axqò Zezì gɪta ts'q dɔ nàke ts'ò eɫadɪ k'èè wègoèht'ɪ. Eyɪ dɔ nàke t'asɪ nàlegɪatɫe ɲè. ¹³ Eyɪt'à ɲdè dɔ hazqò ts'ò nàlegeèhtɫa, gɪxè dànàhòwoo sù gots'ò hagedɪ, hanikò ɲaa gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le.

¹⁴ Nɔqde wecheekeè hoònɔ-daats'ò-ɲè shègezhe ekò Zezì gota wègoèht'ɪ. Zezì naidà t'axqò dɔ ts'ò wègoèht'ɪ sù ɲaa gɪgha ehkw'ɪ agedɪ-le t'à, “Dànìghɔ naxɪnɪ nàtso-le?” Zezì gòhdɪ.

¹⁵ Eyɪts'q gots'ò hadɪ, “Dɪ nèk'e hazqò ts'ò aahde, godɪ nezɪ dɔ hazqò ts'ò haahdɪ. ¹⁶ Amɪ wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ xè wek'etàdzqò sù edaxàweetè ha, hanikò amɪ wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ-le sù wegħa hoɪla ha. ¹⁷ Eyɪts'q dɔ gɪgha ehkw'ɪ-aeħsɪ sù enɪyah hogehtsɪ ha: Sedahxà ɲɪhɪ xàdegeezhɪ ha; yatɪ eɫadɪ xàʔaa k'èè gogede ha; ¹⁸ edɪlà t'à gò negɪle ha; nàèdɪhɪ gedɔ kò wet'à t'asagede ha-le; edɪlà dɔ eyagɪɪ k'e agehɪ nɲdè k'aat'ɪ agede ha,” Zezì gòhdɪ.

¹⁹ Gots'ò K'àowo hanɪ gots'ò gɔɲde t'axqò ɲdò yak'e ts'ò nɪwɪtɪ eyɪts'q Nòhtsɪ gà nàgòts'ehnèe wheda. ²⁰ Eyɪ t'axqò wecheekeè godɪ nezɪ t'à dɔ xè gogedo ha hazqò nèk'e ts'ò agejà. Gots'ò K'àowo goxè eghàlaeda eyɪts'q enɪyah ɲ hogèhtsɪ agohɪ wegħàa wegodɪ ehkw'ɪ hɔt'e wek'èhoedzqò ayɪlà.

Luke wenjhtl'è

Luke Theophilus ts'ò eetl'è

¹ K'àowo Theophilus, ìdèè whaà yatı goghòt'ò wek'èè goxè dānāhòwoo sù dọ lọ gıxàeta xè gıghọ gıtl'è ìlè. ² Kèhòıwo gots'ò dàgòjàa sù dọ mọhdaa gıdaà nāhòwo eyıts'ò godı nezı t'à dọ xè gogıado. Goxı sı eyı godı et'ıı t'à gots'ò gogııde. ³ Eyıt'à sı sı eyı godı nezı dānı wexèhọpwo sù, deghàà wexàehta ìlè. Negha deghàà dek'enèehtl'è ha dehwhọ. ⁴ Hanı-ıdè ayı hoghàneètọ ìlè sù hotı ehkw'ı ne wek'èızo ha.

Yak'eet'ıı Zechariah ts'ò wègoèht'ı

⁵ Herod Judea nèk'e k'àowocho elı ekò yahtı ìlè, Zechariah wıyeh, eyı nādè. Abıya yahtı xāzaa gogha k'àowo elı sù Zechariah goxè eghàlaeda ìlè. Wets'èkèè Elizabeth wıyeh. İlak'aà Aaron wets'ıhzo-dọ agııt'e. ⁶ İlak'aà Nòhtsı gha ehkw'ı geeda xè Nòhtsı nāowo hazqò deghàà gık'ııt'e. ⁷ Hanıkò Elizabeth wezaa gòhı ha dıı ts'ıhzo gıza gòhı-le. Hòt'a İlak'aà qhdah gehlè.

⁸ İlāà Zechariah, wexè yahtı gııı sù Nòhtsıkò-gocho goyı Nòhtsı gha eghàlageeda ìlè. ⁹ Nòhtsıkò-gocho goyı dzèh-łekqò dèk'ò ayehı gha yahtı ìlè xàgehtè ìlè. Dıı t'à Zechariah xàgııhtı. ¹⁰ Dzèh-łekqò k'eehk'ò ekò dọ hazqò eyı elèwhedee sù mọht'a nàgeèhza, yagehtı.

¹¹ Hqtsaa Zechariah wenadaà kwe-ladà k'e dzèh-łekqò dèk'ò gà yak'eet'ıı nāwo wegħa wègoèht'ı. ¹² Zechariah yaı ekò dèhyeh lajà. ¹³ Hanıkò yak'eet'ıı Zechariah ts'ò hadı, “Nıııı-le! Ayı gha yanehtı sù Nòhtsı nııkw'o hqt'e. Nets'èkèè Elizabeth nezaa nıhtè ha, eyıts'ò John wıyeh awııle ha. ¹⁴ Wegòhı nıdè weghọ nınà ha eyıts'ò dọ lọ sı gınà agode ha. ¹⁵ Nòhtsı sù dọ wet'āzaa yııt'ı ha, jıetı wıııı wewàhodı ha-le. Wegòhı kwe-t'ıı Yedayeh Nezı yeyı nādè ha. ¹⁶ Edeđı sù Israel got'ıı lọ, Nòhtsı gıts'ò K'àowo ts'ò anagole ha. ¹⁷ Edeđı sù gots'ò K'àowo nakweè etlè ha, eyıts'ò nakwenàozqò Elıjah wets'ò ıı nātsoo wets'ò-èı ha. Dọ edeza ghonegeètọ anagole ha. Eyıts'ò Nòhtsı k'èagııt'e-le sù gogıızo xè ehkw'ı geedaà agole ha. Gots'ò K'àowo gha dọ ts'atà geèhk'w'eè agole ha,” yak'eet'ıı yèhdı.

¹⁸ Zechariah yak'eet'ıı ts'ò hadı, “Eyı hagode ha ayı ghàà wek'èehsq lı? Hòt'a eneèko whıhı eyıts'ò sets'èkèè sı ts'òko whelı,” yèhdı.

¹⁹ Yak'eet'ıı yets'ò hadı, “Sı, Gabriel aht'e, Nòhtsı wenadaà nāhwo hqt'e. Godı nezı neghàehzà ha nets'ò sıhza,” yèhdı.

20 “Eyí hagode gots'ò goɔde-le anede ha, seyatiì negha ehkw'í-ahodi-le t'à. Hanikò eyí nèhòwo nɔdè ayí dàehsɔ sɔ hazòò wek'èè hagode ha,” yèhdi.

21 Eyí wexè hagot'í ekò dɔ mòht'a Zechariah k'eènageèhɔ, dànìghò whaà gots'ò Nòhtsɔkò-gocho goyí ts'ò èlɔ gɔwò. 22 Zechariah xàèhtla ekò dɔ ts'ò gode ha diì t'à gots'ò nàzeetsɔ. Eyít'à Nòhtsɔkò-gocho goyí wenazhɔ xègoèht'í ajà dɔ hagɔwò.

23 Nòhtsɔkò-gocho goyí eghàlaeda yeghò nɔot'e t'axòò edekò ts'ò naèhtla. 24 Eyí hagòjà t'axòò wets'èkèè Elizabeth hotieda-le ajà, sɔlài sa ts'ò dɔ ta aet'í-le. 25 Hadí, “Sets'ò K'àowo segha eniyah eghàladà. Dú dzeè k'e Nòhtsɔ eteseèɔ. Sezaa gòhɔ ha t'à dɔ gita edeghò òzhaehɔ-le asɔlài,” hadí.

Yak'eet'ì Mary ts'ò wègoèht'ì

26 Elizabeth ek'ètai sa hotieda-le ekò Nòhtsɔ, yak'eet'ì Gabriel wiyeh Galilee nèk'e, kòta Nazareth ts'ò yɔhɔ. 27 Yak'eet'ì, t'èkogòò Mary wiyeh ts'ò yatí nìzò. Eyí t'èkoa sɔ dɔ Joseph wiyeh xè honida ha wìchì ilè. Joseph, k'àowocho David wets'íhɔò-dòò hɔt'e. 28 Yak'eet'ì Mary ts'ò ajà hayèhdi, “Nexè sìghà welè! Ní sɔ ts'èko hazòò nahk'e nexè sìghà hòzò hɔt'e. Nòhtsɔ nexè hɔt'e,” yèhdi.

29 Mary dèhyeh lajà. Dàdi-adi yɔhwhò. 30 Hanikò yak'eet'ì yets'ò hadí, “Mary, nɔjɔ-le. Nòhtsɔ neghò sɔnɔwò hɔt'e. 31 Hotɔda-le anede ha; dɔzhì nìhtè ha. Zezì wiyeh anele ha. 32 Dɔ-wet'àazàa-deè elɔ ha. Nòhtsɔ wenahk'e gòhɔ-le Weza gùhdi ha. Nòhtsɔ sɔ K'àowocho elɔ ayele ha, wèot'í k'àowocho David lanì. 33 Welò whìle ts'ò Israel got'ì gha K'àowocho elɔ ha,” yèhdi.

34 Mary yak'eet'ì ts'ò hadí, “Dɔzhì k'èehsò-le t'à, dànì sexè hagòjà lí?” yèhdi.

35 Yak'eet'ì yets'ò hadí, “Yedàyeh Nezɔ nek'e ade ha eyits'ò Nòhtsɔ wenahk'e gòhɔ-le sɔ wets'ò t'asɔ nàtsoo nek'e ade ha. Eyít'à eyí chekoa degai wegòhɔ ha sɔ Nòhtsɔ Weza wiyeh ha.

36 Nèot'í Elizabeth ts'òòko whelì kò ededì sɔ dɔzhì nìhtè ha. Ededì 'weza whìle' gùhdi sɔ diì xè ek'ètai sa hotieda-le hɔt'e. 37 Nòhtsɔ sɔ t'asɔ weggha diì gòhɔ nùle,” yèhdi.

38 Mary hadí, “Nòhtsɔ sets'ò K'àowo hɔt'e. Sexè dàgode ha nɔdɔ sɔ, wek'èè welè,” yèhdi. Eyí t'axòò yak'eet'ì yets'òò ajà.

Mary edèot'ì Elizabeth ts'ò àèhtla

39 Yak'eet'ì yets'ò àèhtla t'axòò, Mary òwhà shìh ta Judea nèk'e ts'ò kòt'èhtla. 40 Zechariah wekò goyàèhtla, edèot'ì Elizabeth eɔ ts'ò et'ì wɔnà t'à edeyàdo. 41 Elizabeth Mary godeè yùkw'o ts'ò et'ì bebià yechò whedaa sɔ hòt'ò nàèhdò. Yedàyeh Nezɔ Elizabeth k'e ajà t'à, 42 Mary ts'ò hòt'ò hadí, “Hazòò ts'èko

daats'ò, nexè sìghà họt'e eyits'ò eyi chekoa nìhtè ha sì wexè sìghà họt'e. ⁴³ Sets'ò K'àowo wemọ sets'àèhtla t'à sets'ò sìghà nàhòwo. ⁴⁴ Neèhk'w'ò ts'òet'ìì bebià chọ whedaa sì sì winà t'à hòt'l'ò nàèhdọ. ⁴⁵ Gots'ò K'àowo ayì dānèhdì sì wek'èè agode ha, negha ehkw'1-ahodi t'à nexè sìghà họt'e,” Elizabeth winà t'à hadì xàyahtì.

Mary Nòhtsì ghàsqedì

- ⁴⁶ Mary hadì,
 “Sedzeè t'à Nòhtsì ghàsqedì ⁴⁷ eyits'ò Nòhtsì edaxàsìhtì sì weghọ sedzeè t'à sinà.
⁴⁸ T'asì ehì-le kò sì sìhchì họt'e. Jọ gots'ò ìdaà, dọ hazọò sexè sìghà họt'e gedi ha.
⁴⁹ Senòhtsì t'asì wegħa dī-le sì segħa enìyah nechàa whehtsì. Wìzì Degai họt'e.
⁵⁰ Dọ hazọò elet'axọò-edèe gots'ò dọ gik'èt'ee sì gots'ò wedzeè eteèzì họt'e.
⁵¹ Senòhtsì t'asì wegħa dī-le sì enìyah nechàa eghàlajà họt'e. Dọ edinì t'à xàhopedì sì nàgodeezhì.
⁵² K'àowocho gùlì sì k'ahogedè-le agohzì eyits'ò dọ xàhopedì-le sì gòhchì.
⁵³ Dọ degeèhdì sì nezì shègezheè agohzì, hanìkò dọ ahxee sì t'asì dẹ nagoèhà.
⁵⁴ Nòhtsì, Israel wecheekeè gùlì sì etegoòzì t'à gots'àìdì họt'e.
⁵⁵ Welọ while ts'ò Abraham eyits'ò wets'ihzọò-dọò gùlì sì etegoòzì ha, gocho ts'ò hadì ìlè,” Mary hadì xàyahtì.
⁵⁶ Mary tai sa gots'ò Elizabeth xè nàidè. Eyì t'axọò edekọ ts'ò naèhtla.

John-Baptist wegòhì

- ⁵⁷ Elizabeth webebià wegòhì ekò dọzhì nìhtì. ⁵⁸ Dọ gımọò nàdèe eyits'ò wèot'ì dānì gots'ò K'àowo wesonıwọ xè wets'ò enìyah hòzọò ayìlāa sì gıghọ gıkw'o ekò hazọò wexè gınà agòjà.
⁵⁹ Bebià wegòhì gots'ò ek'èdì dzeè k'e Moses wenàowoò k'èè bebià wekwò nàat'a. Nàgıt'a ekò wetà Zechariah wìzì k'èè wìyeh ha gıwọ. ⁶⁰ Hanìkò wemọ hadì, “Ìlè, John wìyeh ha,” gòhdì.
⁶¹ Dọ hagùhdì, “Ekò nèot'ì wìzì hawìyeh nùlè,” gùhdì.
⁶² Wetà ts'ò nàgeetsì, bebià dāwìyeh ayele ha gıwọ t'à dageehke. ⁶³ Eyit'à Zechariah t'asì k'e ts'et'è għa nàzeetsì. “John wìyeh ha,” dek'enèyıt'è. Dọ hazọò gıgha enìyah lanì.
⁶⁴ Zechariah hajà ts'òet'ìì godeè anajà t'à Nòhtsì ghàsqedì. ⁶⁵ Dọ hazọò gıgà agıt'ee sì gıgha enìyah lagòjà. Eyits'ò dọ hazọò shìh ta Judea nèk'e nàgedèe sì eyì hagòjà ghọ gogede. ⁶⁶ Dọ

hazòò gìghòkw'oo sù hagùwò, “Hani-ìdè dù chekoa sù ayù elì ha sòni,” gedi. Gots'ò K'àowo wenàowoò wets'ò-èlì gik'èezò.

Zechariah Nòhtsì ghàsòedi

67 Zechariah, Yedàyeh Nezmù wek'e ajà t'à yedahxà xàyahtì hadì,

68 “Gots'ò K'àowo, Israel Wenòhtsì weghàsòts'eedì welè. Edets'ò dọ edaxàgole ha goghò nùtla.

69 K'àowocho David wets'ò dọ ìlè Edaxàgolee-deè elì ha gots'ò yùhà.

70-71 (T'akwe whaà wets'ò nakwenàòzòò degai t'à gots'ò dù hadì ìlè),

‘Dọ hazòò gots'ò xànegùzaa eyits'ò dọ godzagùhwhòò sù gich'à edaxàgole ha.

72 Eyits'ò gocho etegoèhzi ha, hadì ìlè eyits'ò goxè nake-nawhehtsù degai sù yenadi ha, hadì ìlè.

73-74 Gocho Abraham ts'ò dù hadì yatì whehtsì:

‘Dọ gots'ò xànegùza gich'à edaxàgole ha, eyits'ò ts'eeji-le xè wegga eghàlats'eeda ha,

75 t'aats'òò ts'eedaa ts'ò, degai eyits'ò ehkw'ì k'èè wegga eghàlats'eeda ha, hadì yatì whehtsì.

76 Ekò nì, seza, Nòhtsì wenahk'e gòhì-le wets'ò nakwenàòzòò nègedì ha.

Gots'ò K'àowo wenakweè nahtle ha wegga ts'atà sùgòle ha.

77 Wets'ò dọ dànì edaxàgeedè ha sù hoghàgùhtò ha; ghohtì gìghò nahoezhe t'à edaxàgeedè ha.

78 Nòhtsì sù etegoèhzi họt'e. Edaxàgohtè nùdè yak'e gots'ò gok'e sa nùdì lagode ha.

79 Dọ togoòt'òo nàgedèe sù eyits'ò efaàgedè ha sù gik'e dzeh lagode ha. Edù ts'èwhù gòòzaa sù ts'ò agole ha,” Zechariah hadì xàyahtì.

80 Chekoa nechàa dèzhò, wets'ò ìnì t'à nàtsoò ajà. Israel got'ù goni ade gots'ò ekù-ka nèk'e nàdè.

2

Zezi wegòhì

¹ Ekùyeè k'e k'àowodeè Augustus Rome nèk'e dèe-ts'ò-k'àowo elì ìlè. Eyì k'àowo sù dọ hazòò nagìhtà gha nàowo whehtsì.

² K'àowo Quirinus Syria nèk'e gogha k'àowo elì ekò t'akwehòò dọ nagìhtà ìlè. ³ Dọ nagìhtà ha t'à dọ hazòò ladi nèk'e ts'ò agejà. Edù giot'ì nàdè ìlèe sù ts'ò anagejà.

⁴ Joseph kòta Nazareth gots'ò naèhtla. Kòta Bethlehem ts'ò ajà, ekò k'àowocho David wegòhì ìlè t'à. (Nazareth kò gòlaa, Galilee nèk'e họt'e. Eyits'ò Bethlehem kò gòlaa, Judea nèk'e họt'e.) Joseph, David wets'ihzòò-dòò elì ne t'à, ekò ts'ò

ajà. ⁵ Ekọ gixè dọ nagihà ha t'à, Mary yets'èkeè elì ha sù yexè ajà. Ekìyèè k'e Mary hotieda-le ìlè. ⁶ Bethlehem nègùde ekò webebìà gòhì ha nìkw'o. ⁷ Nats'eetee-kò gígha gòzọ-le t'à tìts'aadì k'èhodì kọà ts'ò agejà. Bebià t'akweìò nùhtì sù dọzhìà họt'e. Ehtì yì yùhtì gà tìts'aadì yeyì shèzhee yì whetì ayìlà.

Sahzòq-k'èdì-dọ godì nezì gùkw'o

⁸ Kòta Bethlehem gà nìwà-le sahzòq-k'èdì-dọ to edesahzòq xoguhdì ìlè. ⁹ Hòtsaa yak'eet'ì ìlè gots'ò wègòèht'ì. Nòhtsì wets'ò sanìdì hazòò gímòò ajà t'à sù geèhyeh. ¹⁰ Hanìkò yak'eet'ì gots'ò hadì: “Dahì-le! Godì nechàa naxìts'ò nìhòzò, wet'à dọ hazòò sù gùnà ha. ¹¹ Dì dzeè k'e k'àowochò David wekòta Edaxàgolee elì sù wegòhì. Eyì bebià sù gots'ò K'àowo Christ họt'e. ¹² Dì weghàà ehkw'ì ats'edì wek'èahsò ha: Bebià ehtì yì wheda eyìts'ò tìts'aadì yeyì shèzhee yì whetì wegòahzà ha,” gòhdì.

¹³ Hòtsaa yak'eet'ì lọ eyì yak'eet'ì gà nègùde. Gejì xè Nòhtsì ghàsògeedì, hagedì,

“Nòhtsì idòo yak'e whedaa sù weghàsòts'eedì. Dì nèk'e dọ hazòò Nòhtsì goghò sòntwòò sù gixè ts'èwhì hòzò welè,” yak'eet'ì hagedì gejì.

¹⁵ Yak'eet'ì nageèhde t'axòò sahzòq-k'èdì-dọ èlets'ò hagedì, “Bethlehem nàts'ìdè. Gots'ò K'àowo ekò dàgòjà gòhdì sù weghàts'ìdà,” gedì.

¹⁶ Eyìt'à ìwhàà ekò geède. Eyì nègùde ekò Mary, Joseph eyìts'ò bebià tìts'aadì yeyì shèzhee yì whetì giazì. ¹⁷ Eyì bebià giazì t'axòò weghò yak'eet'ì dàgedì sù dọ hazòò ts'ò hagedì. ¹⁸ Dọ hazòò eyì godì gùkw'oo sù gígha enìyah dì. ¹⁹ Eyì hazòò dàgòjàa sù Mary yeghò nàniwo xè ededzeè yì yek'èdì. ²⁰ Sahzòq-k'èdì-dọ nageèhde, gejì xè Nòhtsì ghàsògeedì. Yak'eet'ì dàgòhdì ìlè sù hotì gixè hagòjà.

Zezi Nòhtsìkò-gocho ts'ò geèhchì

²¹ Ek'èdì dzeè k'e wekwò nàt'à ha nìkw'o ekò Zezi wìyeh ha wuzì weghòt'ò. Wemò yìniwo kwe hawìyeh ha yak'eet'ì yuzì yeghàzò ìlè.

²² Moses wenàowò k'èè edexè sùgogehzì t'axòò, Joseph eyìts'ò Mary Zezi Nòhtsì ghàgihè ha Jerusalem ts'ò geèhchì. ²³ (“Dọzhìà hazòò t'akweìò gíghòhì sù Nòhtsì ghàgihè ha họt'e,” hanì Nòhtsì weyatì dek'eèht'è.) ²⁴ Eyìts'ò Nòhtsì weyatì dek'eèht'è k'èè k'àba lanì nàke nègùla, gíhòhì k'èxa gígha èlààgùhdè gà Nòhtsì ts'ò gik'ùhk'ò.

²⁵ Ekìyèè k'e eneèko ìlè Jerusalem nàdè ìlè, Simeyon wìyeh. Nòhtsì ghàdìtì xè ehkw'ì eda họt'e. Israel got'ì Edaxàgolee elì sù danaèhzi ìlè eyìts'ò Yedàyeh Nezì wets'ò-èlì. ²⁶ Gots'ò

K'àowo wets'ò Christ ezi kwe ełàawı ha-le, Yedàyeh Nezi yets'ò hadı ıle. ²⁷ Simeyon Yedàyeh Nezi k'eyeehzi t'à Nòhtsikò-gocho ts'ò niitła. Ekıyeè k'e Zezi wetà eyits'ò wemò Nòhtsikò-gocho goyageèhchì, Moses wenàowoò k'èè gıghàlaeda ha t'à.

²⁸ Simeyon bebià niichì gà Nòhtsikò ghàsòedi hadı,

²⁹ “Sets'ò K'àowo t'ası hazòò negha dii-le,
neyatı goghànezo ıleè sı hòt'a wek'èè eghàlaneeda t'à
hòt'a ts'èwhı ełahwhı asıle.

³⁰ Amı wet'à edaxàgoıhtè ha sı sedaà t'à weehzi hòt'e.

³¹ Ededı sı dò hazòò gıghàeda anele ha.

³² Dò hazòò Israel got'ı gıı-le sı gogha dzèh niıdı elı t'à gıgha xègaat'ı ha

eyits'ò wets'ıhzo Israel got'ı, nets'ò dò agııt'ee sı, gıxè enıyah hòzo ha,” Simeyon hadı xàyahı.

³³ Simeyon Zezi ghò dàdı sı wetà eyits'ò wemò sı gıgha enıyah dii. ³⁴ Simeyon gok'eèyahı t'axòò wemò Mary ts'ò hadı, “Dı chekoa wet'à Israel got'ı lò gıdıhoè ha eyits'ò dò lò edaxàgole gha, dı chekoa wiichı hòt'e. Dò nadaà t'ası enıyah elı ha, hanikò dò gık'èch'a agedı ha. ³⁵ Hanı-ıdè dò lò ededzeè yı dàgıwò sı wek'èhoedzo ha. Eyits'ò ni behcho nedzeè ghazı ha,” yèhdı.

³⁶ Eyits'ò nakwenàozoò ts'èko ıle Anna wıyeh ekò wheda ıle. Asher gots'ò dò, Phanuel wetı hòt'e. Dı hòt'a sı ts'òòko whelı. T'eekoa elı ekò honıdza ıle, lòhdı xo ededòò xè nàıdè eyı t'axòò wedòò ełıwo. ³⁷ Dı ek'èdınò-daats'ò-dı wegheò. Nòhtsikò-gocho gots'ò xàehtła whıle, hanikò dzè taat'eè eyits'ò to taat'eè edegò xè Nòhtsikò ts'ò yahı. ³⁸ Hotı ekıyeè k'e goga niitła, Nòhtsikò ts'ò ması dı. Dò hazòò Jerusalem edaxàweetè ha k'enageèhzi sı eyı chekoa ghò goxè godo.

³⁹ Joseph eyits'ò Mary Nòhtsikò weyatı dek'eèht'è k'èè hazòò gıghàlaıdà t'axòò, Galılee nek'e, edekòta Nazareth ts'ò nageèhde. ⁴⁰ Chekoa nechàa dèzhò xè nàsoò ajà. Sı gòozo xè Nòhtsikò wesonıwò wets'ò-èlı.

Zezi ıdè aıda nòò

⁴¹ Xo taat'eè Joseph eyits'ò Mary gıxè dzèdeè Passover nàsı hoè gha Jerusalem ts'ò geedè ıle. ⁴² Zezi hoònò-daats'ò-nàke wegheò ekò Israel got'ı gınàowoò k'èè ekò geède. ⁴³ Nàsı hòelı t'axòò wetà eyits'ò wemò edekò ts'ò nageèhde. Hanikò Zezi gonaàhtò ıdè aıda. ⁴⁴ Dò xè naetle sını gıwò ıle. ıle dzèè k'èt'àà nagıadè t'axòò edèot'ı gota gıhanıwò. ⁴⁵ Gıkawhıagejà t'axòò Jerusalem ts'ò ek'èt'à nageèhde. ⁴⁶ Tai dzèè ts'ò gıxanıwı t'axòò Nòhtsikò-gocho gà Nòhtsikò-yatı-k'ègedı-dòò gonı wheda gıgòıhzo. Ekò goèhk'w'ò xè dagoehke. ⁴⁷ Sı t'ası nièdı xè dàni gots'ò xàyahı t'à, dò hazòò geèhk'w'ò sı

gıghàhoeli. ⁴⁸ Wetà eyits'ò wemò gıazı ekò gıgha enııyah dıı. Wemò yets'ò hadı, “Seza, dãnıghò anet'ı? Netà sı nekadıwò t'à sı neghò nãnıts'edè ıle,” yèhdi.

⁴⁹ Zezi yets'ò hadı, “Dãnıghò sekak'eaht'ı nõò? Setà wekò goyü eghàlaehda ha wek'èahşò-le nı?” gòhdi. ⁵⁰ Hanıkò dàdı-adı sı gık'èezò-le.

⁵¹ Eyı t'axòò Zezi edetà eyits'ò edemò goxè Nazareth ts'ò naèhtla. Ekò goxè nàdè xè gok'èıt'e. Eyı hazòò hagòjaa sı wemò ededzeè yı yek'èdì. ⁵² Zezi dezoò gòzòò ajà xè nechàa dèzhò. Nòhtsı eyits'ò dò gıghò sòmıwò.

3

John-Baptist dò ts'ò gode

¹ Tiberias hoònò-daats'ò-dı xo k'àowodeè elı ekò, eyits'ò Pontius-Pilate Judea nèk'e gha k'àowo elı ekò, eyits'ò Herod Galilee nèk'e gha k'àowo elı ekò, eyits'ò Herod wechı Philip Ituriya nèk'e eyits'ò Trakonıtıs nèk'e gha k'àowo elı ekò, ² eyits'ò Lysanıyas Abilene nèk'e gha k'àowo elı ekò, eyits'ò Annas eyits'ò Caiphas yahtı-wet'aaazàa-deè gıllı ekò, John-Baptist, Zechariah weza, whatşòò ekıı-ka nèk'e nàıdè. Ekò Nòhtsı yets'ò goıde. ³ Jordan deh nızà ts'ò ajà. Ekò nèk'e dò hazòò ts'ò hadı, “Edek'eahı, naxını ladıı aahle gà naxık'ètàıdzıı aahde, hanı-ıdè Nòhtsı naxıhoıı naxıghò nahoele ha,” gòhdi. ⁴ Nakwenàozòò Isaiah wenıht'è k'e dı hanı dek'eèht'èè sı k'èè agòjà:

“Ekıı-ka nèk'e du hats'edıı yats'ızeh họt'e, ‘Gots'ò K'àowo wegħa sıgoahle; wegħa tıı ehkw'ı nızà aahle. ⁵ Shıh weyü gòò?àa sı hazòò sıgoahle. Tıı whezòo sı ehkw'ı nızà aahle, eyits'ò tıı weyü gòò?àa sı hazòò dagoò?òò aahle. ⁶ Hanı-ıdè dò hazòò Nòhtsı wets'ò Edaxàgolee elı sı gık'èezò ha, ’” hanı dek'eèht'è.

⁷ Dò ıò gık'ètàıdzı ha, John-Baptist ts'ò geède t'à, gots'ò hadı, “Naxı, wehıı weza laah't'e! Dànıt'à Nòhtsı naxeehkwa ch'à kwıahdè ha dahwhò nõò? ⁸ Edek'eahı nıdè wek'èè eghàlaahda. ‘Abraham gotà họt'e,’ dahdı-le. Nòhtsı sı jò kwe whelaa t'à Abraham gha chekoa ehtsı wegħa dıı nııle. ⁹ Ts'ı nàekwı ha gokwı hòt'a ts'atà whezo họt'e. Ts'ı hazòò wek'e jıecho nezı-le dehshee sı nàgeehkà gà kwııgeehdè ha. Eyıt'à hotı ts'ı nezıı laah't'e,” gòhdi.

¹⁰ Eyıt'à dò John-Baptist dageehke, “Hanı-ıdè ayıı dàts'ıılà ıı?” gııhdi.

¹¹ John-Baptist gots'ò hadı, “Amıı zeh nàke wets'ò sı dò zeh wets'ò-le sı zeh yeghàwehchı. Eyits'ò amıı wegħò shèts'ezhee wets'ò sı dò t'asıı wets'ò-le sı ghayııdı,” gòhdi.

¹² Sòòmba nàgehtsıı gıllı ededı sı gık'ètàıdzı ha eyı nègııde. John-Baptist ts'ò hagedı, “K'àowo, goxı ayıı dàts'ele ha?” gııhdi.

¹³ John-Baptist gots'ò hadi, “Sòmba t'aàtlò nàahtsì naxègedu sù wexètìlò zò nàahtsì. Eyi wezòatìlò nàahtsì-le,” gòhdi. ¹⁴ Eghòò-dòò, ededì sù, John-Baptist dageehke: “Ekò goxì ayì dàts'ele ha?” gùhdi.

Hagòhdi, “Sòmba gha dọ k'alaahdè-le, eyits'ò hoahts'ì t'à dọ k'e nidahoahzà-le. Sòmba naxits'àzèedi sù eyi weghò hòt'a masi dahwhò,” gòhdi.

¹⁵ Ekìyeè k'e dọ lọ hotù Christ nùtla ha danageèhzi lè. Eyi t'à asì John-Baptist eyi at'ì sòm gùwò. ¹⁶ John-Baptist gots'ò hadi, “Sì sù t' t'à naxìk'ètaìhdzì họt'e, hanikò dọ lè senahk'e elù sù sek'èè nùtla ha. Wekechùt'ì ejiehge ha kò dọ lahoht'ì nùle. Ededì sù Yedàyeh Nezi eyits'ò kò nàtsòo t'à naxìk'ètaìdzì ha họt'e. ¹⁷ Jie eyits'ò t'asì weta goet'òò sù ìlak'aà ayele gha sinìwheda họt'e. Jie sù xehkò goyayeewa ha, hanikò t'asì weta goet'òò sù welò while ts'ò yek'eehk'ò ha,” gòhdi. ¹⁸ John-Baptist yatì lọ t'à nezi aahda gòhdi eyits'ò godì nezi t'à dọ ts'ò gojde.

¹⁹ Hanikò John-Baptist, k'àowochò Herod edechi ts'èkèè Herodias xè honìdza eyits'ò hoù lọ eghàladdà t'à hoù k'èè eda yèhdi nàyeèzò. ²⁰ John-Baptist hayèhdi ts'ìhòò dọ-danìlaa-kò goyayeèhxà. Eyi t'à dezòò ekò-le hòèhtsì.

Zezi wek'ètaìdzò

²¹ Dọ hazòò gìk'ètaìdzì ekò Zezi ededì sù wek'ètaìdzò. Ekìyeè k'e Zezi yahtì ekò yak'e ehts'òò ajà. ²² Yedàyeh Nezi Zezi k'e ajà, k'àba degoo lanì wègaat'ì. Yak'e gots'ò du hats'edi họt'e, “Nì Seza anet'e, neghòneehtò eyits'ò neghò sìghà dehwhò,” hats'edi họt'e.

Zezi wekwe ts'ò wecho

²³ Zezi taèng weghòò ekò edilaa kèhòjhwho. Zezi, Joseph weza họt'e gùhwhò.

Joseph, Heli weza họt'e. Heli, ²⁴ Mathat weza họt'e. Mathat, Levi weza họt'e. Levi, Melki weza họt'e. Melki, Janai weza họt'e. Janai, Joseph weza họt'e. Joseph, ²⁵ Matathias weza họt'e. Matathias, Amos weza họt'e. Amos, Nahum weza họt'e. Nahum, Esli weza họt'e. Esli, Nagai weza họt'e. Nagai, ²⁶ Mayat weza họt'e. Mayat, Matathias weza họt'e. Matathias, Semeyin weza họt'e. Semeyin, Josek weza họt'e. Josek, Joda weza họt'e. Joda, ²⁷ Joanan weza họt'e. Joanan, Rhesa weza họt'e. Rhesa, Zerubabel weza họt'e. Zerubabel, Sheyaltiel weza họt'e. Sheyaltiel, Neri weza họt'e. Neri, ²⁸ Melki weza họt'e. Melki, Adì weza họt'e. Adì, Cosam weza họt'e. Cosam, Elmadam weza họt'e. Elmadam, Er weza họt'e. Er, ²⁹ Joshua weza họt'e. Joshua, Eliyezer weza họt'e. Eliyezer, Jorim weza họt'e. Jorim, Mathat weza họt'e. Mathat,

Levi weza hq̄t'e. Levi, ³⁰ Simeyon weza hq̄t'e. Simeyon, Judah weza hq̄t'e. Judah, Joseph weza hq̄t'e. Joseph, Jonam weza hq̄t'e. Jonam, Eliyakim weza hq̄t'e. Eliyakim, ³¹ Meliya weza hq̄t'e. Meliya, Menna weza hq̄t'e. Menna, Matatha weza hq̄t'e. Matatha, Nathan weza hq̄t'e. Nathan, David weza hq̄t'e. David, ³² Jesse weza hq̄t'e. Jesse, Obed weza hq̄t'e. Obed, Boaz weza hq̄t'e. Boaz, Salmon weza hq̄t'e. Salmon, Nashon weza hq̄t'e. Nashon, ³³ Aminadab weza hq̄t'e. Aminadab, Ram weza hq̄t'e. Ram, Hezron weza hq̄t'e. Hezron, Perez weza hq̄t'e. Perez, Judah weza hq̄t'e. Judah, ³⁴ Jacob weza hq̄t'e. Jacob, Isaac weza hq̄t'e. Isaac, Abraham weza hq̄t'e. Abraham, Terah weza hq̄t'e. Terah, Nahor weza hq̄t'e. Nahor, ³⁵ Serug weza hq̄t'e. Serug, Reu weza hq̄t'e. Reu, Peleg weza hq̄t'e. Peleg, Eber weza hq̄t'e. Eber, Shelah weza hq̄t'e. Shelah, ³⁶ Caiman weza hq̄t'e. Caiman, Arfakad weza hq̄t'e. Arfakad, Shem weza hq̄t'e. Shem, Noah weza hq̄t'e. Noah, Lamek weza hq̄t'e. Lamek, ³⁷ Metuselah weza hq̄t'e. Metuselah, Enoch weza hq̄t'e. Enoch, Jared weza hq̄t'e. Jared, Mahalel weza hq̄t'e. Mahalel, Kenan weza hq̄t'e. Kenan, ³⁸ Enosh weza hq̄t'e. Enosh, Set weza hq̄t'e. Set, Adò weza hq̄t'e. Adò, Nòhtsɿ weza hq̄t'e.

4

Zezi wehɿu yeèhdzà

¹ Zezi Yedayeh Nezɿ nàtsoò wets'ò-èlɿ xè Jordan deh nɿzàa gots'ò nòq̄tɿ. Yedayeh Nezɿ ekɿ-ka nèk'e ts'ò ayìlà. ² Dɿèno dzeɛ ts'ò ekò ts'ò-èlɿ ekò wehɿu yeèhdzà ha yek'alawo. Ekɿyeè k'e t'asɿ wɿzɿ wewàhòq̄dɿ-le t'à sɿ bò ghaewɿ ajà.

³ Ekɿyeè k'e wehɿu yets'ò hadɿ, “Nòhtsɿ Weza anet'e nɿdè jò kwe whezòq̄ sɿ neyatɿ t'à lèt'è elɿ anele,” yèhdɿ.

⁴ Zezi yets'ò hadɿ, “Dɿ hani dek'eèhtɿ'è hq̄t'e: ‘Dò sɿ lèt'è zò t'à eda ha nɿile,’” yèhdɿ.

⁵ Wehɿu k'achɿ Zezi ɿdòo dagòq̄wà dagòzòq̄ k'è nèyɿhtɿ gà dɿ nèk'e hazò gòlaa sɿ yeghàedaà ayìlà. ⁶ Wehɿu yets'ò hadɿ, “Dɿ dèè wèdaat'ɿ sɿ hazò wets'ò k'ajwoò anehɿe ha. Wets'ò k'aeWHO ha seghàhòt'ò ne t'à amɿ weghàehzà ha dehwhòq̄ sɿ weghàehzà ha. ⁷ Sets'ò nàgòneehgè xè seghàsòɿdɿ nɿdè eyɿ hazòq̄ neghaelɿ ha,” yèhdɿ.

⁸ Zezi yets'ò hadɿ, “Dɿ hani dek'eèhtɿ'è: ‘Nòhtsɿ naxɿts'ò K'àowo ededɿ zò wets'ò nàgòahgè ha, eyɿts'ò ededɿ zò wek'èaht'e ha hq̄t'e,’ dek'eèhtɿ'è,” yèhdɿ.

⁹ Eyɿ tɿ'axòq̄ wehɿu Jerusalem ts'ò yeèhchɿ. Ekò Nòhtsɿkò-gocho weka dagòq̄wà nèyeèchɿ, hayèhdɿ, “Nòhtsɿ Weza anet'e nɿdè ɿzhɿ hodàɿghà. ¹⁰ Dɿ hani dek'eèhtɿ'è ne t'à:

‘Nòhtsɪ edeyak’eeɬ’ì ts’ò du hadɪ ha, “Hotù wexoahdi.”

11 Kwe k’e dets’atà ch’à yak’eeɬ’ì edilá t’à danegìhtè ha ne,’ dek’eèhtl’è,” yèhdi.

12 Hanikò Zezi yets’ò hadɪ, “Dù hanì dek’eèhtl’è họt’e: ‘Nòhtsɪ naxits’ò K’àoowo sù t’asì nezi-le t’à weahdzà ha nùle,’ ” yèhdi.

13 Wehɬɪ t’asì hazòò t’à Zezi nìhdzà ghò nọt’e t’axòò yets’òò naèhtlá, ɪdaà-ɪdè k’achɪ yeèhdzà ha naèhɪ.

Zezi kòta Nazareth gots’ò xàdegeèzhi

14 Zezi Yedàyeh Nezi nàtsoò wets’ò-èlɪ xè Galilee nèk’e ts’ò anajà. Eyɪ nèk’e dọ hazòò wegodi ghò egùkw’o. 15 Elègehdeè-kò goyì dọ hoghàehtò ts’ihzò dọ hazòò gìghò nezi agedi.

16 Zezi kòta Nazareth, ekò dèzhòò sù ts’ò anajà. Nòhtsɪ Dzeè k’e elègehdeè-kò nàèhtlá, t’aats’òò ekò at’ɪ ne t’à. Nìhtl’è k’eyahtɪ ha nùtłá. 17 Nakwenàozòò Isaiah wenìhtl’è yek’eyahtɪ ha gìghàèchì. Dù hanì dek’eèhtl’è yek’eyahtɪ:

18-19 “Gots’ò K’àoowo wets’ò Yedàyeh Nezi sek’e ajà, dọ etegeèt’ù sù godɪ nezi gùts’ò nèeh?à ha sùhchì họt’e. Dọ gidanìlā sù dànì xàgeedè agede ha, dọ gidaà goilee sù dànì k’egeet’ì agede ha, eyts’ò dọ gixè hoilā sù dànì edaxàgeedè ha ghò gùts’ò gohde ha. Nòhtsɪ dọ ts’ò sɔntwòò sù dọ ts’ò haehsɪ ha sùh?à họt’e,” hanì dek’eèhtl’è sù yek’eyahtɪ.

20 Zezi enìhtl’è k’eyahtɪ t’axòò dọ enìhtl’è k’èdì sù ghoyɪwa gà dèhkwà. Dọ hazòò goyì geèhkw’ee sù hotù gìghàeda. 21 Eyɪ t’à gots’ò hadɪ, “Dù dzeè k’e Nòhtsɪ Nìhtl’è k’e hanì dek’eèhtl’è sù naxidaà wek’èè agòjà,” gòhdi.

22 Dọ hazòò weghò nezi gogede eyts’ò yatɪ dàdeèzù t’à gode gɪwò ts’ihzò dọ gìgha enìyah dì. Hagedɪ, “Dù Joseph weza nìt’e?” gedì dàlegeehke.

23 Zezi gots’ò hadɪ, “Dù hasèahdi ha wek’èehsò, ‘Nàèdì-k’èezòò k’aat’ì adìle. Kòta Capernaum ekò ayì ghàlāneedā sù jò nekòta sɪ hanele,’ sèahdi ha họt’e.

24 “Hanikò sɪ ehkw’ɪ dù hanaxèehsɪ ha: Nakwenàozòò wekòta gots’ò dọ agùt’ee sù dọ gùt’ɪ nùle. 25 Ehkw’ɪ anaxèehsɪ, t’akwe whāà nakwenàozòò Elijah nàidè ekò Israel nèk’e ts’èko lọ gìgà dọzhì while ɪlè. Ekìyeè k’e tai xo-àtanɪ gots’ò chọh while t’à ekò nèk’e hazòò bò while agòjà ɪlè. 26 Hanikò Nòhtsɪ sù Elijah gonèk’e gots’ò ts’èko wɪzì ts’ò yùh?à nùle. Sɪdon nèk’e kòta Zarephath gòyeh ekò ts’èko ɪlè wegà dọzhì while sù ts’ò ajà. 27 Nakwenàozòò Elisha nàidè ekò Israel nèk’e dọ lọ gokwò tàda t’à eyagùlè. Hanikò ɪlāet’ee k’aat’ì ajà-le. Naman, Syria nèk’e gots’ò dọ, eyɪ zò k’aat’ì ajà,” Zezi gòhdi.

28 Dọ hazòò elègehdeè-kò goyì geèhkw’ee sù eyɪ hadɪ egùkw’o ekò gik’èch’a agòjà. 29 Hazòò nìgìde gà Zezi kòta gots’ò

xàgeèhxà. Eyi kòta sù shìhka gòꝛò jìè. Shìh welò hodàgeexà ha gɔwò t'à, ekò ts'ò geèhchì. ³⁰ Hanikò dọ hazòò wemòò nàgeèhzaa sù gɔnì ts'ò goxaèhtlà gà gots'òò naèhtlà.

Dọ ìnhì wets'ò-èlì

³¹ Eyi t'axòò Zezi Galilee nèk'e, kòta Capernaum gòyeh ts'ò èhtlà. Ekò Nòhtsì Dzeè k'e dọ hoghàehtò. ³² K'àowo elì k'èè hoghàgoehtò ts'ìhòò, dọ hazòò weyatì gìgha enìyah dùi.

³³ Eyi elègehdeè-kò goyù dọ jìè ìnhì wets'ò-èlì eyi wheda. Hòtsaa hòt'ò whezeh xè hadì, ³⁴ “Nazareth got'ù Zezi, dàgòole ha? Godìhoòhtsì ha nì anet'ì? Amì anet'ee sù nek'èehsò. Nòhtsì wets'ò degai anet'e!” yèhdi.

³⁵ Zezi yets'ò hadì, “Ìnhì aat'e! Weyù gots'ò xàtìe!” yèhdi. Hadì t'à dọ hazòò gidaà ìnhì dọ ìzhù nàhxà gà yeyù gots'ò xàèhtlà. Hanikò eyi dọ t'asajà-le.

³⁶ Dọ hazòò gìgha enìyah t'à elèts'ò hagedì, “Yatì enìyah t'à gode eyits'ò t'asì hazòò ts'ò k'àowo k'èè gode. Yatì nàtsoo t'à ìnhì ts'ò gode nìdè xàgeedè,” gedi. ³⁷ Ekòet'ì eyi nèk'e hazòò ts'ò wegodi dọ ta ts'ò ajà.

Zezi dọ lọ k'aat'ì agòòlà

³⁸ Zezi elègehdeè-kò gots'òò xàèhtlà, Simon wekò ts'ò ajà. Simon wets'èkeè wemò hòt'ò edì-elì t'à eyaelì. Eyi t'à Zezi yets'adi ha dageehke. ³⁹ Zezi yegà nùtì, edì-elì t'à eyaelì sù xàyeèh?à t'à k'aat'ì ajà. Ekòet'ì Simon wets'èkeè wemò nùtì gà weghò shèts'ezhee goghàedi.

⁴⁰ Xèhts'ò agòjà ekò dọ hazòò tàda xàꝛaa t'à eyagùlì sù Zezi gà nègogùwa. Hazòò edilà gok'e ayìlì t'à k'aat'ì agòòlà. ⁴¹ Eyi ts'ò ìnhì dọ lọ yì gots'ò xàide, hagedì gezeh, “Nì sù Nòhtsì Weza anet'e.” Hanikò Zezi nàgoehòò. Zezi, Christ hòt'e ìnhì gik'èezò t'à Zezi gogedeè agohzì-le.

⁴² Dzeè agodaade ekò Zezi gowhatsòò gòꝛò ts'ò èhtlà. Dọ gihanìwò, edì whedaa sù gìgòhòò ekò Zezi gots'òò naatì ha gɔwò-le. ⁴³ Hanikò Zezi gots'ò hadì, “Yèè kòta yàgòlaa, ekò sù Nòhtsì Wenàowoò wegodi nezì gìghàeh?à ha hòt'e. Eyi gha jò asìidlà hòt'e,” gòhdi. ⁴⁴ Judea nèk'e elègehdeè-kò gòlaa ekò t'aats'òò dọ hoghàgoehtò.

5

Zezi t'akwelòò edecheekè gòhchì

¹ Jlàà Zezi Genesaret-tì gà nàwo ekò, dọ lọ Nòhtsì weyatì geèhk'w'ò ha gɔwò t'à, wemòò elèk'e agèt'ì. ² Zezi tabàa elà nàke whela yaꝛì. Lì-k'aadèe-dòò edemì k'enagehtse t'à gits'ò elà àilla nòò. ³ Zezi Simon wets'ò elà ne sù yeyietlà. Zezi Simon ts'ò hadì, “Yaazea nets'ìh?è,” yèhdi. Zezi elà yì wheda gà dọ hoghàehtò.

⁴ Hòt'a dọ ts'ò goide t'axòqò Zezi Simon ts'ò hadi, “Èlì lọ ìlì ha ne t'à, tagoqhwàà ts'ò ts'urè gá mị tẹ̀lwa,” yèhdi.

⁵ Simon yets'ò hadi, “Gots'ò K'àowo, to ghàà mị k'alats'urè, hanikò t'asì wùzì ts'ehì-le. Hanikò 'hanele,' sùdi nìdè mị tènæhwha ha,” yèhdi.

⁶ Hagìlà t'axòqò hì lọ gehì t'à gùmì tàdaadlà. ⁷ Eyit'à giàgìà elà eyi-le t'à-aget'urì sù gots'agedi ha gùwò t'à gots'ò nàgeetsì. Gogà nègùrè ekò elà ìlah weyì hwe sù dagoòzò agìlà t'à k'àhdzò elà gixè tẹ̀là-t'e.

⁸ Simon-Peter hani nàhòwo yaɔì ekò Zezi ts'ò nàgòìhgè gá hayèhdi, “Sets'ò K'àowo, hoìì-hohtsù-dòqò aht'e t'à segà anet'urì-le,” yèhdi. ⁹ Simon-Peter eyits'ò dọ wexè aget'urì sù hwe lọ gehì t'à gìgha enìyah dìi. ¹⁰ Simon weàgìà, Zebedee weza nàkè James eyits'ò John, ededì sù gidaà hagòjà t'à gìgha enìyah lanì.

Eyit'à Zezi Simon ts'ò hadi, “Nùjì-le! Jọ gots'ò ìdaà segha dọ ìhchì ha,” yèhdi. ¹¹ Eyì t'axòqò elà dèè k'e nègùsì, t'asì hazòqò weyì àilà agìlà gá Zezi k'èè geède.

Dọ wekwò tàda t'à eyaelì

¹² Ìlà Zezi kòta wheda ekò, dọ ìhè gokwò tàda t'à eyaelì xè wekaà wek'e kàaɔa-le, eyì nìitlà. Zezi eɔì ekò yegà ets'òzhiɔaà nàgòìhgè gá yeghònaɔetì, hadi, “K'àowo, haneewò-ìdè k'aat'urì asùle ha dìi-le,” yèhdi.

¹³ Zezi edilà yek'e ayìlà gá hayèhdi, “Hèzè, hahwhò. K'aat'urì anede!” yèhdi. Ekòet'urì wekwò tàda whìle ajà.

¹⁴ Zezi yets'ò hadi, “Nets'ò dànàhòwoo sù dọ wùzì ts'ò haɔì-le. Nek'ahoeta gha yahtì ts'àatlà. Moses wenàowoò k'èè nehòì neghò nahoezhe k'èxa yahtì t'asì negha k'eguhk'ò. Hani-ìdè weghàà k'aat'urì anaajà dọ gik'èezò ha,” yèhdi.

¹⁵ “Dọ wùzì ts'ò haɔì-le,” yèhdi kò eyì godì dọ hazòqò ta ts'ò ajà, eyit'à dọ lọ Zezi weyatì gùkw'o eyits'ò k'aat'urì agede ha gùwò t'à Zezi ts'ò geède. ¹⁶ Hanikò Zezi yahtì ha gowhatsòqò gòzòqò ts'ò anat'urì.

Dọ wekw'òqò elàidè sù k'aat'urì ajà

¹⁷ Ìlà Zezi kò goyì dọ hoghàehtò. Pharisee gùlì eyits'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòqò Galilee nèk'e gots'ò, Judea nèk'e gots'ò eyits'ò kòta Jerusalem gots'ò hazòqò eyì nègùde t'à goyì geèhk'w'e. Zezi dọ k'aat'urì agole gha Nòhtsì wets'ò t'asì nàtsòo wets'ò-èlì. ¹⁸ Zezi dọ hoghàehtò ekò, dọ mòhdaa dọ wekw'òqò elàidè tè k'e whetì Zezi ts'ò geèhchì. Zezi wenadaà nègìhtè ha hogeèhdzà. ¹⁹ Hanikò dọ lọ gonadaà nàgeèhza t'à goyagedè ha dìi. Eyit'à dahmò ka dekegìchì gá xàgòzàa k'è gogèhtsì. Eyì dọ tè k'e whetì xè ìzhi dọ gonì ts'ò hodàgeèlì, Zezi wenadaà nègìhtì.

²⁰ Zezi dọ gıgha ehkw'ı-ahodi gok'èezq t'à, dọ wekw'òò ełàdèe ts'ò hadı, “Àgıa, nehohı neghọ nahoazha,” yèhdi.

²¹ Pharisee gıllı eyıts'ọ Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dọò hagıwọ, “Eyı dọ amı aht'e edeewọ? Nòhtsı k'èch'a gode. Nòhtsı zọ gohohı goghọ nahoele họt'e,” hagıwọ.

²² Zezi dànı nàıgedèe sıı gok'èezq t'à dagoehke, “Dànıghọ naxıdzeè yıı hanı nàıahdè? ²³ Dọ wekw'òò ełàdèe sıı dàwets'edi nıdè denahk'e dezhi-le. ‘Nehohı neghọ nahoazha,’ ts'edi hanı-le-ıdè ‘Nıttıa gá k'eıttı.’ ²⁴ Dıı nèk'e Dọ-wet'áazáa-deè hohı dọ ghọ nahoele ha weghàhòt'ọò sıı wek'èahsọò anaxehle ha,” gòhdi t'ıaxọò dọ wekw'òò ełàdèe sıı ts'ò hadı, “Nıttıa, netè nııza gá nekọ ts'ò nıttıe,” yèhdi. ²⁵ Ekòet'ıı eyı dọ, dọ hazọò gonadađà nıttıa gá edetè nıızah eyıts'ọ edekọ ts'ò naehtıa. Naeda xè Nòhtsı ghàsọedi. ²⁶ Dọ hazọò gıgha enııyah dıı t'à Nòhtsı ghàsọgeedi, hagedı, “Dıı dzeđe k'e enııyah nechàa goxè nàhòwo,” gedi.

Levi Zezi k'èè èhtıa

²⁷ Eyı hagòjà t'ıaxọò Zezi naehtıa. Sọm̄ba-nàhtsıı-dọò Levi wıyeh ladà k'e eghàlaeda yaıı. Zezi “Sek'èıttıa!” yèhdi. ²⁸ Eyı t'à Levi t'asıı hazọò aıılaà ayııllà gá Zezi k'èè èhtıa.

²⁹ Eyı t'ıaxọò Levi edekọ Zezi gha nàsı whehtsı. Sọm̄ba-nàgehtsıı-dọò lọ eyıts'ọ dọ eyıı-le lọ goxè shègezhe. ³⁰ Hanıkò Pharisee gıllı eyıts'ọ gıta gots'ọ Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dọò Zezi wecheekè ts'ò sọgedı, “Dànıghọ sọm̄ba-nàhtsıı-dọò eyıts'ọ hohı-hogehtsıı-dọò xè shèahzhe xè aahdọ?” gògedı.

³¹ Zezi gots'ọ hadı, “Dọ hotıı geedaa sıı nàèdı-k'èezqọ gıgha wet'áazà nııle, dọ eyagıllı sıı zọ nàèdı-k'èezqọ gıwọ họt'e. ³² Dọ ehkw'ı geedaa sıı gıkayahtı gha jọ ts'ò ahjà nııle, hanıkò hohı-hogehtsıı-dọò sıı edek'egıllı gha ahjà,” gòhdi.

Edets'egọ ghọ Zezi dageehke

³³ Zezi ts'ò hagedı, “John-Baptıst wecheekè t'aats'ọò edegegọ xè yagehtı, eyıts'ọ Pharisee gıcheekè sıı haget'ı, hanıkò nıı necheekè t'aats'ọò shègezhe xè gedọ,” gògedı.

³⁴ Zezi gots'ọ hadı, “K'ọadzàa ııàà goxè wheda et'ıı, dọ gıghọ nııdee sıı edegegọ ha nıı? ³⁵ ııle ne, hanıkò ııè dzeđe k'e k'ọadzàa goghọ wııchı ha, eyı dzeđe k'e nıdè edegegọ ha họt'e,” gòhdi.

³⁶ Zezi dıı godı t'à goxè godo hadı, “Dọ wıızıı goht'ọ gòò gots'ọ eht'ı tàyeehdıà gá goht'ọ zọá k'e nètèyeèlı nııle. Hayııllà nıdè goht'ọ gòò yedıhohtsı ha, eyıts'ọ eht'ıgòò goht'ọ zọá k'e nètèyeèlı nıdè wexıızọ ha-le. ³⁷ Eyıts'ọ dọ wıızıı jıetı wegòò hoèllı sıı jıetıwò wezọá yıı yeht'ı nııle. Hayııllà nıdè jıetı wegòò ts'ıhıđọ jıetıwò wezọá wenıtsọedıà xè jıetı xàet'ı ha, eyıts'ọ jıetıwò wedıhoè ha họt'e. ³⁸ ııle ne, jıetıgòò hoèllı sıı jıetıwò wegòò yıı ts'eht'ı ha họt'e. ³⁹ Eyıts'ọ dọ wıızıı jıetı whàà ııhtọò

yats'e t'axqò jìetì wegòò hoèlɿ sù yɿwɔ nùile, jìetì whaà ɿhtòq sù denahk'e wegħa nezɿ t'à," gòhdi goxè godo.

6

Nòhtsɿ Dzèqè għa K'àowo

¹ ɿhàà Nòhtsɿ Dzèqè k'e Zezì t'olà dehshee nù k'etlò. Wecheekeè t'olà gìhchɿ gà edilà t'à tàtsòqèehdi gà welò jù nechè-lea weyì whelaa sù gedè. ² Pharisee gɿlɿ mòhdaa dagogeehke, "Dànìghq Nòhtsɿ Dzèqè k'e ayì wets'àet'qò sù haahzɿ?" gògedi.

³ Zezì gots'ò hadì, "K'àowocho David ededɿ eyits'q wecheekeè degeèhdi ekò ayì dàyɿlìlā sù Nòhtsɿ Nɿhtl'è k'e dek'eèhtl'è wek'eyaahɿ-le nì? ⁴ Nòhtsɿkò goyaèhtlā gà lèt'è degaɿ goyì whezqò sù yɿzà eyits'q mòhdaa edecheekeè goghàyɿdì. Eyì hajàa sù ededɿ wegħa wets'àet'q ɿlè, yahtɿ gɿgha zq whezq ɿlè," gòhdi. ⁵ Eyit'à Zezì (edegħq) gots'ò hadì, "Dq-wet'āazāa-deè sù Nòhtsɿ Dzèqè għa K'àowo elɿ hq't'e," gòhdi.

⁶ K'achɿ Nòhtsɿ Dzèqè k'e, Zezì elègehdeè-kò goyaèhtlā gà dq hogħaèhtq. Dq ɿlè nàgòts'ehneè gots'q wìlā eleènitsoo eyì wheda. ⁷ Pharisee gɿlɿ eyits'q Nòhtsɿ-yatù-k'ègedì-dqò Zezì k'e nìdahogeezà ha gɿwɔ t'à, hotù gɿxoeħdi, asɿ Nòhtsɿ Dzèqè k'e dq k'aat'ì ale ha sɔnɿ gɿwɔ. ⁸ Hanìkò Zezì ayì ghq nàngedèè sù gok'èezq. Eyit'à dq wìlā eleènitsoo ts'ò hadì, "Nɿtłā gà dq hazqò gɿnadaqà nàawo," yèhdi. Eyit'à eyì dq nùtłā gà gonadaqà nàwo.

⁹ Zezì gots'ò hadì, "Nòhtsɿ Dzèqè k'e ayì wets'àet'q-le? Dq ts'ò nezì eghàlats'eeda, hanì-le-ɿdè dq ts'ò hoilà eghàlats'eeda? Dq edaxàts'eehtèè hanì-le-ɿdè dq ełāats'ehwhɿ?" gòhdi.

¹⁰ Dq hazqò wemqò nàgeèhzaa sù hotù goghàeda. Eyì t'axqò dq wìlā eleènitsoo sù ts'ò hadì, "Nìlā dàchɿ," yèhdi. Edilā dàichì ts'òet'ì wìlā k'aat'ì anajà. ¹¹ Hanìkò Pharisee gɿlɿ sù sù gìch'è, eyit'à Zezì dàgele ha sù ghq gogede.

Zezì edecheekeè hoòñq-daats'ò-nàke gòìhchì

¹² ɿhàà Zezì yahtɿ ha shìhka dekiłtā. To ghàà Nòhtsɿ ts'ò yajhtɿ. ¹³ K'omqòdqò agòjà ekò edecheekeè gokayajhtɿ. Dq hoòñq-daats'ò-nàke nàwhehtsɿ sù, "Secheekeèdeè aahɿ," gòhdi.

¹⁴ Dq dɿ hagiyeħ gòìhchì: Simon (Peter yèhdi), wechɿ Andrew, James, John, Philip, Bartholomew, ¹⁵ Matthew, Thomas, Alphaeus weza James, Simon ("dq edenèè ghqneètqò" wiyeh), ¹⁶ James weza Zhudàà, eyits'q Zhudàà-Iscariyot, ededɿ sù Zezì k'aodèè gotl'aàyehtè ha hq't'e.

Amì wexè sìghà ha eyits'q amì wexè hoilà ha

¹⁷ Zezì shìhka gots'q ɿzhù edecheekeèdeè goxè hodàèhtlā, dèè goɿtłoa k'e nàwo. Wecheekeè lq eyì nègɿde eyits'q Judea nèk'e

hazòò, Jerusalem gots'ò, eyits'ò tichobàa kòta gòlaa Tyre eyits'ò Sidon gots'ò dòdeè nìde. ¹⁸ Zezi geèhkw'ò ha eyits'ò ayi t'à eyagùù sù k'aat'ù agede gha eyi nègùde. Ami ìnù gik'aladè sù k'aat'ù agejà. ¹⁹ Eyits'ò Zezi t'asù nàtsoo wets'ò-èlì t'à dò k'aat'ù agèt'ì ts'ìhòò dò hazòò gixèlaidi ha hogeèhdzà.

²⁰ Zezi edecheekeè goghàeda, hagòhdi,

“Naxì eteaht'ù sù naxìxè sìghà họt'e;

Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòòòò naxits'ò-èlì họt'e.

²¹ Dù deahdi nùdè naxìxè sìghà họt'e;

nezù shèahzhe ha.

Dù aahse nùdè naxìxè sìghà họt'e;

nàʔaahdlò ha.

²² Dò-wet'àaʔaa-deè wets'ìhòò,

dò naxìdzagùhwhò nùdè, naxìdè gùwò nùdè

naxìk'adageedè nùdè, naxìzì jù gehtsì nùdè,

naxìxè sìghà họt'e.

²³ “Naxits'ò hagòjà nùdè wek'èxa yak'e t'asù nechàa daahnòò sù naxìdawheòò t'à sù naxìnà dāà yaàhka. Gìcho eyi xèht'eè nakwenàòòòò ts'ò nezù eghàlagùdà-le ìlè.

²⁴ Naxì dò ahxee yàahù sù dù hòt'a

naxìgha nàhotì-le hòòò t'à naxìgha hòila ha họt'e.

²⁵ Dù nezù shèahzhe nùdè deahdi xè

naxìgha hòila ha họt'e.

Dù nàʔaahdlò nùdè naxìdzeè nànitì xè

aahse ha.

²⁶ Dò naxìghò nezù agedì nùdè

naxìgha hòila ha họt'e.

Gìcho eyi xèht'eè nakwenàòòòò edegeetsù sù ghò nezù agedì ìlè.

Dò naxits'ò xànegùʔaa sù gìghòniahtò

²⁷ “Hanìkò amì seèhkw'òò sù dù hanaxèehsì: Dò naxìnìgelì-le sù gìghòniahtò eyits'ò dò naxìdzagùhwhòò sù gits'ò nezù eghàlaahda. ²⁸ Amì hòila naxìk'e xàyahtì sù eyits'ò amì naxits'ò nezù eghàlaeda-le sù gìgha yaahtì. ²⁹ Dò tsìnaxìht'ì nùdè k'achì wets'ò naahza. Dò naxìzeè naxìghò neyìʔa nùdè naxìkw'ìhzeè sù nuyìʔa kò. ³⁰ Dò naxìgeekè nùdè t'asù gìghàahdi eyits'ò t'asù naxits'ò negùwa nùdè 'seghòahchì' gìahtì-le. ³¹ Dànì dò naxits'ò nezù eghàlageeda ha dahwhò k'èè gits'ò eghàlaahda.

³² “Dò naxìghònegeètò zò gìghòniahtò nùdè eyi t'asù nùile. Hòhù-hogehtsù-dòò, ededì kò eìeghònegeètò họt'e. ³³ Dò naxits'ò dò nezù gùù sù gits'ò zò dò nezù aahù nùdè, eyi t'asù nùile. Hòhù-hogehtsù-dòò, ededì kò, elets'ò dò nezù gùù họt'e. ³⁴ Eyits'ò, dò ek'èt'à t'asù naxìghògele dahwhòò sù zò t'asù gìghòniahtè nùdè eyi t'asù nùile. Hòhù-hogehtsù-dòò, ededì kò,

hazòò deghàà ek'èt'à gıghqeze ha gıwq t'à t'ası ełeghqnègele hqt'e. ³⁵ Hanikò dq naxıts'ò xànegıı?aa sı gıghqıahıqtò xè gıts'ò dq nezı aahı. T'ası gıghqıahıle nıdè ek'èt'à seghqgeele ha dahwhq-le. Hanı-ıdè wek'èxa t'ası nechàa naxıda whezq ha eyıts'q Nòhtsı wenahk'e gòhı-le sı weza aahı ha. Nòhtsı sı dq ması gıwq-le eyıts'q dq gııı ts'ò wedzeè eteèzı hqt'e. ³⁶ Nòhtsı naxıtà wedzeè eteèzı lanı naxı sı naxıdzeè eteèzı ha hqt'e.

Ełestıyaahı-le

³⁷ “Dq sınyaahtı-le, hanı-ıdè naxısınyaaetı ha-le. Dq gıde kò dahwhq-le nıdè Nòhtsı naxıde anaxele ha-le. Dq ghq nahoahıle nıdè Nòhtsı naxıghq nahoele ha. ³⁸ T'ası dq ghàahıle nıdè ek'èt'à t'ası naxıghòzhe ha. T'ası dagoòzq xè naxıdzòò whela ts'ò t'ası naxıghòzhe ha. T'ası dàıhcho dq ghàahzàa sı wexèıhcho naxıghòt'à ha hqt'e,” gòhı.

³⁹ Eyıts'q Zezi dıı hadıı hoghàgoèhtq, “Asıı dq gıdàa goılee sı k'èłegeehzı? İıah dèè yıı gqòzàa goyıı geetı'ı ha-le nı? ⁴⁰ Dq hoghàweètq sı hoghàyeèhtq-dqò nahk'e eıı nııle, hanikò deghàà hoghàweètq nıdè hoghàyeèhtq-dqò xèht'eè lade ha hqt'e.

⁴¹ “Ayııha naxèot'ı wedaà yıı tsolè whezq sı ghàahda, hanikò naxıdàa yıı dechı whetq sı ts'qıahzà-le? ⁴² Dànıt'à naxèot'ı ts'ò dıı haahı ha dıı-le, ‘Àgıı, nedaà yıı t'asia whezq, negha xàwehchı,’ dahı, hanikò naxı naxıdàa yıı dechı whetq sı naxıgha wègaat'ı-le. Degıı daahı kò wek'èè aahda nııle! T'akwełòq naxıdàa yıı dechı whetq sı xàahchı nıdè naxıgha nezıı xègaat'ı agode ha, hanı-ıdè naxèot'ı wedaà yıı t'asia whezq sı xàahchı ha dıı-le.

Ts'ı eyıts'q wejıecho

⁴³ “Ts'ı nezı sı wek'e jıecho nezı-le gòhı nııle, eyıts'q ts'ı nezı-le sı wek'e jıecho nezı dehshe nııle. ⁴⁴ Ts'ı wejıecho ghàa ts'ı wek'èhoedzq hqt'e. İchıghò ta gots'q jıe nàts'ehtsı nııle, eyıts'q gogho nı jıecho nàts'ehtsı nııle. ⁴⁵ Dq nezı sı t'ası nezı ededzeè yıı whehı t'à nezı k'èhoza. Hanikò hoıı-hohtsı-dqò sı nàowohı ededzeè yıı whehı t'à ekq-le k'èhoza. Dq gıdzeè yıı dàgòht'e ghàa gogede hqt'e.

Dq gqzq eyıts'q dq gqzq-le wegodıı

⁴⁶ “Ayııha, ‘K'àowo, K'àowo,’ sèahı, hanikò sek'èaht'e-le? ⁴⁷ Amı sets'ò at'ı, seyatıı ıkw'o xè yek'èè edaa sı dq dàhòt'ıı awèehı sı naxıts'ò haehı ha. ⁴⁸ Dq dani kò gohtsı lanı. Dèè gqzàa ts'ò xàgòıghè gà kwe k'e yıetı'aa gòhtsı. Tı dııwı xè taatıı nàtsoo kò xèzeèhı, hanikò kò nezıı hòèı t'à t'asajà-le. ⁴⁹ Hanikò amı seyatıı ıkw'o kò yek'èè eda-le nıdè, dq ewaà k'e

yietl'aà dẹ kọ gòhtsɪ lanì. Taatù nàtsoo eyi kọ xè?eèhdi ts'òet'ìi kọ nàgòtɪ'ì xè wedihòhì," Zezì hadi dọ xè godo.

7

Eghoq-dọq-gha-k'àowo sù wegħa ehkw'ì-ahodi

¹ Zezì dọ hazọq ts'ò goɪde tɪ'axọq kọta Capernaum ts'ò èhtla. ² Eyì kọta eghoq-dọq-gha-k'àowo edecheekeè ɲè ghọneètqọ sù hòt'ò eyaelɪ t'à eɪàadaawɪ ɲè. ³ Eyit'à eghoq-dọq-gha-k'àowo Zezì ghọ iikw'o ekò Israel got'ù ɲìzọhdaà mòhdaa Zezì ts'ò goèhza. Wecheekeè k'aat'ìi ayele ha Zezì danatɪzọ. ⁴⁻⁵ Israel got'ù ɲìzọhdaà Zezì ghọ nẹgude ekò ɲìghọnàdaeti, hagedi, "Dii k'àowo goghọneètqọ xè elèts'ehdèe-kọ gogħa gòhtsɪ t'à, wets'ò nezù eghàlajda ha nets'ùhwhọ," ɲìhdi. ⁶ Eyit'à Zezì gok'èè naèhtla. Wekọ ts'ò nɪwà-le nùtla ekò eghoq-dọq-gha-k'àowo edeàgɪ Zezì ts'ò goèhza, hadi, "Sets'ò K'àowo, dọ lahoeh't'ì nùle t'à sekọ nàwhùtla-le kò. ⁷ Nets'ò èhtla ha kò dọ lahoeh't'ù aht'e dehwhọ nùle. Hanikò neyatù t'à xàyaneh'ti nùdè secheekeè k'aat'ìi ade ha. ⁸ Sɪ kò segħa k'àowo gòhɪ eyits'ọ eghoq-dọq-gha k'àowo ehɪ. ɲè 'Yeè nàatla,' wèehsɪ nùdè ekọ nàtla, eyits'ọ k'achɪ ɲè 'Jọ nàatla,' wèehsɪ nùdè jọ nàtla. Secheekeè, 'Dii hanele,' wèehsɪ nùdè hayehzɪ," k'àowo hani yedanatɪzọ.

⁹ Zezì dọ hani yedanatɪzọ ghọ iikw'o ekò eyi dọ ghọ wegħa eniyyah dii. Dọ ɪọ yek'èè k'edèe sù ts'ò hadi, "Ehkw'ì anaxèehsɪ, Israel nèk'e dọ wini hananihtso ghọ eèhkw'o while," gòhdi. ¹⁰ Dọ Zezì ts'ò goèhza ɲèe sù k'àowo wekọ ts'ò nageèhde ekò wecheekeè k'aat'ìi ajà ɲè nọq.

Zezì cheko naidà ayìlà

¹¹ Eyigots'ọ whaà-le, Zezì kọta Nayin gòyeh ts'ò èhtla, wecheekeè eyits'ọ dọ ɪọ ɲìk'èè k'edè. ¹² Kọta ts'ò nɪwà-le nùtla ekò dọkw'ọq xàgɪatɪ nọq. Dọ eɪajwo sù wemọ weza ɲàet'ee zọ họt'e, eyits'ọ wemọ wegà dọzhì while ɲè. Kọta ts'ọ dọ ɪọ goxè aget'ɪ. ¹³ Gots'ò K'àowo ts'èko eɪ ekò weghọ wedzè dii, hayèhdi, "Netse-le," yèhdi.

¹⁴ Dechɪtọ ts'ò èhtla, edilà yek'e ayìlà t'à, dọ dechɪtọ nagɪatɪ sù nẹgude. Zezì hadi, "Cheko nùtla nèehsɪ," yèhdi. ¹⁵ Dọ eɪajwo sù họt'saa wheda xè godeè ajà. Zezì ts'èko weza yeghoyìhtɪ.

¹⁶ Dọ hazọq ɲìgha eniyyah nechàa t'à Nòhtsɪ ghàsogeedi, hagedi, "Nakwenàozq-deè gota nùtla. Nòhtsɪ edets'ọ dọ ts'adi ha goghọ nùtla," gedi. ¹⁷ Judea nèk'e gots'ọ eyits'ọ hazọq ɲimọq dọ nàdèe sù, Zezì wegodi ghọ ɲìkw'o.

Zezì eyits'ọ John-Baptist

¹⁸ John-Baptist wecheekeè eyi hazọq hagòjàa sù John-Baptist ts'ò hagedi. ¹⁹ Eyit'à edecheekeè nàke Zezì ts'ò goèhza.

“Dii hanì daweahke: ‘Dò ìlè jò nùtla ha ìlèe sìi asìi eyi anet’e? Eyi anet’e-le nìdè asìi dò eyii-le danats’eèhzi ha?’ wèahdi,” gòhdi.

²⁰ Eyi dò nàke Zezi ghò nègùde ekò hagùhdi, “John-Baptist nets’ò goèhza. Dii danets’eehke ha gòhdi, ‘Dò ìlè jò nùtla ha ìlèe sìi asìi eyi anet’e? Eyi anet’e-le nìdè asìi dò eyii-le danats’eèhzi ha?’ ” gùhdi.

²¹ Nègùde ekiiyèè k’e Zezi dò lò tàda gits’òq eyits’ò inìhù gits’ò-èlù sìi k’aat’ii agòòlà, eyits’ò gidaa goilee sìi gidaa gòhùù agòòlà.

²² Eyi t’a Zezi, eyi dò nàke ts’ò hadi, “John-Baptist ts’ò anaahde. Ayii aahzi eyits’ò ayii aàhkwo sìi hazòò wets’ò haahdi: Dò gidaa goilee sìi k’egèet’i, k’egedè-le sìi k’egedè, gokwò tàda t’á eyagùlù sìi k’aat’ii agejà, gidzi goilee sìi egeèhkwo’ò agejà, ekaagùdèe sìi nagidà eyits’ò dò etegeèt’ii sìi godi nezii egùkw’o.

²³ Amii wek’èch’a aht’i-le sìi wexè sìghà hót’e,” Zezi gòhdi.

²⁴ John-Baptist wecheekè nageèhde ekò Zezi John-Baptist ghò dò hazòò ts’ò hadi, “Ekii-ka nèk’e ayii ghàahda ha ekò k’eahdè? T’oh k’ewehts’i ghàahda ha nì aah’t’i? ²⁵ Hanì-le-ìdè ayii ghàahda ha ekò k’eahdè? Dò nezii nàht’i ghàahda ha nì aah’t’i? Ìle, dò goht’ò detii t’á-aget’ii sìi k’áowochò wekò hoizii goyii nàgedè hót’e. ²⁶ Ekò ayii ghàahda ha aah’t’i ìlè? Nakwenàozòq? Hèzè, nakwenàozòq nahk’e elii sìi weahzi hót’e. ²⁷ Eyi dò weghò dii hanì dek’eèht’è,

‘Nenakweè dò ìlè seyati k’èza ha. Nenakweè negha ts’atà nihòza ha,’ dek’eèht’è.

²⁸ Ekw’i anaxèhsì, dò hazòò gígòhùù sìi John-Baptist wenahk’e gòhù-le. Hanikò Nòhtsì Wenàowòò k’èè hòzòq geèhkwo’ee sìi gita dò dek’azì elii sìi John-Baptist nahk’e elì hót’e,” Zezi gòhdi.

²⁹ (Dò hazòò, sòmba-nàgehtsù-dòò ededi kò, Zezi John-Baptist ghò dàdii sìi gùkw’o. John-Baptist gok’ètaidzò ìlè ne t’á, “Nòhtsì wenàowòò ehkw’i hót’e,” gedi. ³⁰ Hanikò Pharisee gùlù eyits’ò Nòhtsì-yatù-k’ègedii-dòò gùlù sìi Nòhtsì Wenàowòò k’èè geeda ha sìi gigha wedè, John-Baptist gok’ètaidzò niile t’á.)

³¹ Zezi hagòhdi, “Dii dò xàgeèzaa sìi ayii xègùht’e ts’edi li? Ayii dòò lagùt’e? ³² Chekoa tlibàa geèhkwo’ee lagùt’e. Elets’ò hagedii yagìzeh,

‘Naxìgha shì ts’eehdi, hanikò dagoahwho niile. Naxìgha ts’òòts’ùwò-zhùù t’á ts’ejì, hanikò aahitse niile,’ gedi.

³³ John-Baptist nùtla ekò edegò t’á lèt’è ghò shètì-le xè jìetì edò-le, hanikò dii haahdi, ‘Inìhù wets’ò-èlù,’ wèahdi. ³⁴ Dò-wet’áazàadeè nùtla ekò shètì xè yedò, eyit’á dii haahdi, ‘Bò gha edi-le xè yedò ghaewi. Sòmba-nàhtsù-dòò eyits’ò hoùù-hogehtsù-dòò edeàgià gòt’i,’ wèahdi. ³⁵ Wet’á gots’ùzòq sìi wek’èè ts’eeda nìdè hozii gok’e wègaat’i hót’e,” gòhdi.

Ts'èko Zezi k'e yik'eeft'òo ayìlà

³⁶ Dọ ìlè Pharisee elì sù Zezi yexè shètì ha yekayahtì. Eyit'à Zezi yekò nàhtlà gà yexè shètì ha ladà gà dètsòhtì. ³⁷ Eyi kòta gots'ò ts'èko ìlè wesidlaa sù Zezi ekò shètì ha yeghò ìkw'ò ekò, kwetòqà yì yik'eeft'òo dètì k'eehtì xè goyaèhtlà. ³⁸ Zezi ts'ò èhtlà, yekèlò nàwo gà etse. Edenati t'à yekè k'enahtso gà edekwighà t'à yedeedi. Yekè ets'ì eyits'ò yik'eeft'òo yek'e ayìlà.

³⁹ Pharisee yexàehzàa sù ts'èko hajà yaɹì ekò edets'ò hadì, “Eyi dọ nakwenàozòqò elì nùdè ts'èko dàhòt'ù dayeechi sù wesidlaa hanù họt'e yek'èezò ha ìlè,” edets'ò hadì.

⁴⁰ Zezi Pharisee ts'ò hadì, “Simon, t'asù nets'ò haehsì ha.”

Eyit'à Simon yets'ò hadì, “Hẹzẹ, K'àowo, hasùdì,” yèhdì.

⁴¹ Zezi yets'ò hadì, “Dọ nàkè, dọ goghaetf'èe ts'ò gnihtf'è lọ ajà. Dọ ìlè nàkè xo eghàlats'eedaa haàtì wenihtf'è ajà, ekò dọ ìlè t'aa nàkè sa eghàlats'eedaa haàtì wenihtf'è ajà.

⁴² Edenhtf'è nageele ha dùi t'à dọ goghaetf'èe sù ìlak'aà gnihtf'è wedè ayìlà. Eyi dọ nàkè sù amì denahk'e yeghòneètò ha sọnì?” Zezi yèhdì.

⁴³ Simon hadì, “Dọ denahk'e wenihtf'è lọ sù denahk'e yeghòneètò ha sọnà,” yèhdì.

Zezi hayèhdì, “Ehkw'ì aidi!”

⁴⁴ Hadì t'axòqò Zezi ts'èko ts'ò naza gà Simon ts'ò hadì, “Nekò goyaèhtlà ekò sekè k'enahtse ha tì saneedi-le t'à, dọ seneehwò-le ìlè. Hanikò dù ts'èko sù edenati t'à sekè k'enahtso gà edekwighà t'à sekè dèyitso. ⁴⁵ Sek'èts'eneedi-le hanikò dù ts'èko sù goyaèhtlà gots'ò sekè ets'ì. ⁴⁶ Kwitlè sekwì k'e anelà-le hanikò ededi sù yik'eeft'òo sekè k'e nalayeèhtf'ì. ⁴⁷ Eyit'à, dù hanèehsì ha, dù ts'èko wehòhì lọ weghò nahoazha, eyit'à sù seghòneètò họt'e. Hanikò amì wehòhì lọ-lea weghò nahoazha sù hòt'ò seghòneètò nùle,” yèhdì.

⁴⁸ Eyit'à Zezi ts'èko ts'ò hadì, “Nehòhì neghò nahoazha,” yèhdì.

⁴⁹ Dọ goxè shègezhee sù elets'ò hagedì, “Dù amì ne, dọ-hòhì kò, goghò nahoele?” elègeedi.

⁵⁰ Zezi ts'èko ts'ò hadì, “Negha ehkw'ì-ahodì t'à edaxàneètì. Naitlè, nexè sìghà welè,” yèhdì.

8

Wet'à t'asù dehshee godù

¹ Eyi t'axòqò Zezi kòta yàgòlaa gota k'etlò. Nòhtsì Wenàowoò wegodi nezi t'à dọ hoghàehtò. Wecheekeè hòndò-daats'ò-nàkè gixè at'ì. ² Eyits'ò ts'èko mòhdaa ìnhì eyits'ò tàda t'à eyagùlè t'à k'aat'ì agejàa sù goxè aget'ì. Ts'èko ìlè Mary wiyeh (Madlè sù wiyeh) ìnhì lòhdì wets'òqò xàèdee sù eyi sù goxè at'ì. ³ Dọ Cuza wiyeh, k'àowocho Herod wekò gogha k'àowo elì, eyi

wets'èkèè Joanna eyi sɪ goxè at'ɪ. Ts'èko Susanna eyits'ɔ eyi-le ts'èko ɪɔ, t'asii gɪts'ɔ sɪ t'à Zezi eyits'ɔ wecheekèè ts'agɪdì.

⁴ Kòta hazòò yàgòlaa gots'ɔ dɔ ɪɔ Zezi ts'ò elègɪde ekò Zezi nànts'ewoo godii t'à goxè godo, hadi, ⁵ “Dɔ ɪlè wet'à t'asii dehshee dèè k'e nèyɪla. Wet'à t'asii dehshee dèè k'e ts'ò yeehdè ekò mòhdaa tɪli k'e nàit'ɪ. Dɔ gɪk'e k'edè eyits'ɔ chɪɔ sɪ gɪzà. ⁶ Wet'à t'asii dehshee mòhdaa kwe ta nàit'ɪ. Xànɪshɔ ekò tɪ while t'à whegòò ajà. ⁷ Mòhdaa ɪchìghòò ta nàit'ɪ t'à elèxè dèhshɔ; ɪchìghòò yeɔòò nànɪhtso t'à elàdè. ⁸ Hanikò mòhdaa dèè nezɪ k'e nàit'ɪ. Nezɪ dèhshɔ eyits'ɔ t'aatlɔ dèè k'e nàit'ɪ sɪ ɪlèakw'eènɔ ts'ò deɔòatlɔ xànɪshɔ,” gòhdi goxè godo.

Eyi t'axòò Zezi dɔ ts'ò hòt'ò hadi, “Amii wedzi gòhɪ sɪ eèhkw'ɔ welì,” gòhdi.

⁹ Eyi t'axòò Zezi wecheekèè dageehke, “Eyi godi sɪ ayii awɪdì?” gùhdi. ¹⁰ Eyi t'à Zezi gots'ò hadi, “Naxɪ sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòɔò k'èahsɔ ha naxìghàhòt'ɔ hòt'e, hanikò dɔ eyi-le sɪ godi t'à gɪxè gòhdo.

'K'eeget'ɪ kò geɔ'ɪ ha-le eyits'ɔ egeèhkw'ɔ kò dàhodù-ahodu sɪ gɪntedi ha-le.'

¹¹ “Eyi godi dàdù-adu sɪ naxits'ò haehsɪ ha: Eyi wet'à t'asii dehshee sɪ Nòhtsɪ weyatù lanì hòt'e. ¹² Wet'à t'asii dehshee tɪli k'e nàit'ɪ sɪ dɔ Nòhtsɪ yatù egùkw'o lanì, hanikò wehɪ sɪ Nòhtsɪ yatù gidzè yì ajàa sɪ goghɔ yìhchɪ. Eyi t'à ehkw'ɪ-ahodi gɪwɔ-le xè edaxàgeedè ha-le. ¹³ Dɔ mòhdaa sɪ wet'à t'asii dehshee kwe ta nàit'ɪ lagɪt'e. Eyi yatù gùkw'o ts'òet'ɪ sɪ gɪnà xè gìhchɪ. Hanikò gìghochɪ while t'à whaà-lea gots'ò gìgha ehkw'ɪ-ahodi, eyits'ɔ hoilà nèhòkw'ɪ nɪdè gìghɔ nat'è. ¹⁴ Dɔ mòhdaa sɪ wet'à t'asii dehshee ɪchìghòò ta nàit'ɪ lagɪt'e. Godi gùkw'o, hanikò t'asii ɪɔ ghɔ nàngedè xè sòòmba ɪɔ gɪwɔ eyits'ɔ sigoèt'ɪ gɪwɔ t'à geèzhè-le. ¹⁵ Ekò dɔ gidzè nezɪ sɪ wet'à-t'asii-dehshee dèè nezɪ k'e nàit'ɪ lagɪt'e. Yatù gùkw'o xè edegha yatù gìhchɪ eyits'ɔ gideechɪ-le, eyi t'à t'asii nezɪ ɪɔ geehshe,” Zezi gòhdi.

Tlèk'òò ɪdòò dawheɔ

¹⁶ “Dɔ wɪzì tlèk'òò yìhtla gà tɔ t'á nèyeechɪ nùle, hanì-le-ɪdè daèhte t'á nèyeechɪ nùle, hanikò ɪdòò dawheɔòò ayehɔ. Hanì-ɪdè dɔ goyageedè sɪ wet'à gìgha dzèh ha. ¹⁷ T'asii deɔòò wheɔòò sɪ ts'owheɔòò ade ha eyits'ɔ dɔ naàhtɔ dàts'et'ɪ sɪ wègoèt'ɪ ha. ¹⁸ Eyi t'à hotù nezɪ aàhkw'o. Amii t'asii ɪɔ wets'ɔ sɪ eyi weɔòatlɔ weghàzhe ha. Hanikò amii t'asii wets'ɔ-le sɪ t'asii ɪɔ-lea wets'ɔ sɪ eyi kò weghɔ ɪchɪ ha hòt'e,” Zezi gòhdi.

Zezi wemɔ eyits'ɔ wechike

19 Zezi wemq eyits'q wechi gıts'àwhede, hanikò dq lq t'à wets'ò nıwà-le agede ha dii. 20 Dq ıle Zezi ts'ò hadı, “Nemq eyits'q nechı mòht'a nàgeèhza, negezı ha gıwq,” yèhdi.

21 Zezi yets'ò hadı, “Amı Nòhtsı yatı egiıkw'oo xè gık'èè edaa sı semq eyits'q sechi lagıt'e,” yèhdi.

Zezi nıhts'i while ayıılà

22 İhàà Zezi edecheekeè ts'ò hadı, “İnòò nats'ııze.” Eyıt'à elà yı gııde gà nageèze. 23 Ekq gıazò ekò Zezi dètı. Hqtsaa gıxè nıhts'i nàtsoo hoòwo eyits'q elà yı tı lq ajà, eyıt'à sı gıxè hoejıı agòjà.

24 Zezi wecheekeè ts'ıgııhwho, hagiıhdı, “K'àowo, K'àowo, tı t'à elàats'ede ha nıkw'o.”

Zezi nııtla gà nıhts'i eyits'q taatıı ts'ò gode hadı, “Ts'èwhıı aahde!” gòhdi. Eyıt'à nıhts'i while agòjà eyits'q tı sı nàeda-le ajà. Hazqò gımqò goòzaa ts'ò ts'èwhıı agòjà. 25 “Dànihqò Nòhtsı ghq naxıni nàtso-le?” Zezi edecheekeè gòhdi.

Gıgha enıyah xè geèhyeh t'à eləts'ò hagedı, “Dı amı ne? Nıhts'i eyits'q taatıı kò gık'ııt'e,” gedı.

Dq ıniıı wets'ò-èlı sı k'aat'ıı ajà

26 Zezi eyits'q wecheekeè Gerasene nèk'e ts'ò geèze. Galılee nèk'e gotadà agòht'e. 27 Zezi tàehtla ekò eyı kòta gots'q dq ıniıı lq wets'ò-èlı yeghq nııtla. Eyı dq whaà gots'q goht'q yııdà-le eyits'q kò goyıı nàıdè-le, kwe yı dqkw'qò whelaa ta nàdè. 28 Zezi ezı ekò hòtł'ò whezeh gà yekè gà nàgòıhgè, ezeh xè hadı, “Zezi, Nòhtsı wenahk'e gòhı-le Weza, ayııha sek'alaawo. Hoıla asııle-le neghqnàdaehtı,” yèhdi. 29 Zezi dq yı gots'q ıniıı xàyeèhza t'à adı. İneq ıniıı goıtlq yek'alaiwo. Hat'ı taat'eè eyı dq wıla eyits'q wekechıı satsòtł'ıı t'à deetł'ıı aghzı ıle. Dq gıxoehdi kò satsòtł'ıı tàyeehdlà gà ıniıı gowhatsqò gòzqò ts'ò nadeyeezhi.

30 Zezi dayeehke, “Dàniyeh?”

Dq yets'ò hadı, “Łq sıyeh!” yèhdi. İniıı lq wets'ò-èlı ts'ıhıı adı. 31 İniıı k'èdaà Zezi ghqñadageeti, edıı ıniıı dagıızaa sı ts'ò agole ha gıwq-le t'à.

32 Ekııyeè k'e shıhka gogòò lq shègezhe ıle. Zezi ıniıı gogòò yı agole ha Zezi ghqñadageeti. Eyıt'à gogòò yı gııdeè agòòlà. 33 İniıı dq yı gots'q xàgııde gà gogòò yı gııde. Gogòò hazqò shıh dagqowà gots'q ızhıı hodàgoòza ts'ò legeèhza t'à tı yı elàagııde.

34 Dq gogòò k'ègedı sı hagòjà gıazı t'à natımqgeèhde. Gıxè dàgòjàa sı kòta yàgòlaa hazqò dq ts'ò hagedı. 35 Dq hazqò ekq dàgòjàa sı gezı ha gıwq t'à ekq geède. Zezi ghqñegııde ekò eyı dq ıniıı weyıı gots'q xàèdee sı Zezi gà wheda gıazı. Goht'q yı wheda xè wıni k'aat'ıı ajà, eyıt'à dq hazqò geèhyeh. 36 Dq

nihi wets'ò-èlì sù dànì dọ gínadà k'aàt'ì ajàa sù eyì godì t'à dọ hazòò xè gogìado. ³⁷ Ekọ Gerasene nèk'e gots'ọ dọ hazòò sù geèhyeh t'à Zezì gots'ọò awede gùhdi. Eyit'à Zezì wecheekè nàgedè, elà yì nagùde.

³⁸ Dọ nihi wets'ọò xàèdee sù Zezì ghonàdaeti, hadì, “Nexè awehde,” yèhdi. Hanìkò Zezì ek'èt'à nayeèhà, hayèhdi, ³⁹ “Nekò ts'ò anaàde. Nòhtsì ayì negha dàyìlìlà sù eyì hazòò t'à dọ xè goìdo,” yèhdi. Eyit'à eyì dọ kòta ts'ò naèhtlà, dànì Zezì yets'àiḍi sù yet'à dọ hazòò xè godo.

T'eekoa ełaiwo eyits'ọ ts'èko eyaeli

⁴⁰ Zezì tì te nọ̀geèze ekò dọ lọ gidanaèhzi lè t'à, gínà xè gits'ò-ède. ⁴¹⁻⁴² Dọ lè Jairus wiyeh, ełègehdeè-kò gha k'àowo ełi, Zezì gà niitlà, yekè gà nàgòìhgè. Wetì lèaet'ea hoònọ-daats'ò-nàke wegòò ełàadaawì t'à, Zezì yekò naetlà ha yeghonàdaeti.

Zezì ekọ naetle ekò wemọ̀ sù dọ lọ t'à k'àhdzọ ełègìhtso-t'e. ⁴³ Ts'èko lè goxè at'ì sù hoònọ-daats'ò-nàke xo haıwa gots'ọ edoò wezò-at'ì t'à eyaeli, hanìkò dọ wızi k'aàt'ì ayele ha dii. ⁴⁴ Zezì chih't'a niitlà xè yezeè welọ daachi. Ekòet'ì wedoò while ajà.

⁴⁵ Zezì hadì, “Amì daseachi?” Dọ gımọ̀ nàgeèhzaa sù “Danets'aachi-le,” gùhdi. Peter hayèhdi, “Sets'ò K'àowo, dọ lọ nemọ̀ nàgeèhza xè nek'e ts'ò ełegeehtsì,” yèhdi.

⁴⁶ Hanìkò Zezì hadì, “Dasets'aachi wek'èehsọ ne, t'asì nàtsoo seyì gots'ọ xanıwo ne t'à,” yèhdi.

⁴⁷ Eyì ts'èko ajàa sù wegòt'à ha yek'èezọ t'à deji xè Zezì gà nàgòìhgè. Dànìghọ yezeè daachi eyits'ọ dànì ekòet'ì yet'à k'aàt'ì ajàa sù dọ hazòò gidaà Zezì ts'ò hadì. ⁴⁸ Zezì yets'ò hadì, “Ts'èko, negha ehkw'ı-ahodì t'à k'aàt'ì anejà. Naıtle, nexè sìghà welè,” yèhdi.

⁴⁹ İhà Zezì gode ekò Jairus ełègehdeè-kò gha k'àowo sù wekò gots'ọ dọ eyì niitlà. Jairus ts'ò hadì, “Netì ełaiwo. Gots'ò K'àowo nekò nàwetlà-le kò,” yèhdi.

⁵⁰ Zezì dọ hadì yikw'o ekò Jairus ts'ò hadì, “Nııı-le! Negha ehkw'ı-ahodì zọ welè, hanì-ıde netì k'aàt'ì ade ha,” yèhdi.

⁵¹ Zezì Jairus wekò nègùde ekò dọ wızi edexè ayìlìlè-le; wecheekè Peter, John, James, eyits'ọ t'eekoa wetà eyits'ọ wemọ̀ eyì haàtlọ̀ zọ yexè goyageèdeè agòòlà. ⁵² Zezì goyaèhtlà ekò dọ lọ t'eekoa ghọ hòt'ò getse. Zezì gots'ò hadì, “Aahtse-le! Ełaiwo niile, ekì whetì họt'e,” gòhdi.

⁵³ T'eekoa hòt'a ełaiwo gik'èezọ t'à dọ gıghaedlò. ⁵⁴ Hanìkò Zezì t'eekoa wìlà niichì gà yets'ò hadì, “T'eekoa niitlà!” yèhdi. ⁵⁵ Eyì t'eekoa edaà anajà, ekòet'ì niitlà. Eyì t'axòò Zezì hadì, “Yeghọ shètì weghàahdi,” gòhdi. ⁵⁶ Wetà eyits'ọ wemọ̀ gıgha

eniyyah dii. Hanikò Zezi gots'ò hadi, “Naxixè dàgòjàa sù dọ wɔzì ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

9

Zezi edecheekeède kòta ts'ò goèhà

¹ Zezi edecheekeède hoòno-daats'ò-nàke gokayahtì t'à, làa nègùde. Inihì dọ yì gots'ò xàdegeezhì ha eyits'ò dọ k'aat'ìi agele ha goghàhòzọ. ² Eyì t'axò Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọ sù t'à dọ hoghàgeehtọ ha eyits'ò dọ eyaelì k'aat'ìi agele ha kòta yàgòlaa ts'ò goèhà. ³ Ekọ geède ekò Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Ekọ k'eahdè gha t'asì wɔzì edexè k'eahle-le; tẹ k'eahle-le, tehmi k'eahchì-le, lèt'è k'eahza-le, sọmba k'eahle-le eyits'ò goht'ọ ladi k'eahle-le. ⁴ Amì wegà aah't'e ha sù naahdè gots'ò eyì kọ aah't'e. ⁵ Dọ naxigwọ-le nìdè, naahdè kwe gikòta gots'ò eht'è naxikè-t'ì'a while aahle (hanì-ìdè weghàà ekọ-le eghàlageeda gik'e nìdahoahà gik'èezọ ageahle ha),” gòhdi. ⁶ Zezi hagòhdi t'axò wecheekeè kòta hazọ yàgòlaa ts'ò geède. Nòhtsì wegodi nezì t'à dọ hoghàgeehtọ, eyits'ò ekọ kòta hazọ dọ k'aat'ìi agùlà.

⁷ K'àowocho Herod hazọ dàgòt'ì sù yeghọ ìkw'o ekò dọ mọhdaa, “John-Baptist naidà at'ì,” gedi t'à dèhyeh lajà. ⁸ Dọ mọhdaa, “Nakwenàozọ Elijah naidà at'ì,” gedi, eyits'ò làa dọ mọhdaa, “T'akwe whaà gots'ò nakwenàozọ naidà at'ì,” gedi. ⁹ Hanikò Herod hadi, “John-Baptist wekwì k'ìhkà jè. Eyì dọ eniyyah hohtsì weghọ eèkw'oo sù amì at'ì?” hadi. Eyit'à yezi ha hoèhdzà.

Zezi dọ lọ wànùdi

¹⁰ Wecheekeède kòta yàgòlaa gots'ò nògùde ekò ayì dàgùlaa sù Zezi ts'ò hagedi. Eyì t'axò Zezi edecheekeè kòta Bethsaida gòyeh ts'ò edexè goòwa, ekọ whatsapp elexè geèhk'w'e ha t'à. ¹¹ Hanikò dọ lọ gighọ gikw'o t'à Zezi k'èè geède. Zezi weggha sughà agejà. Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọ t'à goxè godo eyits'ò dọ eyagùlì sù k'aat'ìi agòlà.

¹² Xèhts'ò agodaade t'à Zezi wecheekeè haghdi, “Dọ nagùhà. Jọ t'asì gòhì-le t'à yeè kòta ekọ weghọ shèts'ezhee naghdi eyits'ò edì geetè ha edegha goghà,” gùhdi.

¹³ Hanikò Zezi gots'ò hadi, “Naxì t'asì gighàhdi,” gòhdi.

“Lèt'è sùlì eyits'ò hwe nàke zọ gots'ò. Dọ haat'ì gha weghọ shèts'ezhee nats'eehdi ha neewọ nì?” gùhdi. ¹⁴ (Dqzhì zọ ts'ùhtà nìdè sùlì-lemì eyì dèhk'w'e.)

Hanikò Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Dọ hazọ geèhk'w'e agiahle. Hazọ sùlèng elexè geèhk'w'e agiahle,” gòhdi. ¹⁵ Wecheekeè hazọ hagùlì, eyit'à dọ hazọ dèè k'e geèhk'w'e. ¹⁶ Zezi lèt'è sùlì eyits'ò hwe nàke neyìwa, idò yak'e ts'ò k'et'ì xè yek'eèyahdi. Lèt'è eyits'ò hwe nechà-lea tàyùzhì

gà wecheekeè dọ gotaàgeedi ha goghàyywa. ¹⁷ Dọ hazọọ gịgha hòt'a ts'ò shègiazhe. Eyi t'axọọ wegghàhoòwoo sị wecheekeè t'ohọtọ hoònọ-daats'ò-nàke dagoòzọ nàgụhtsị.

Christ anet'e, Peter Zezi ts'ò hadi

¹⁸ Ịhàà Zezi whatsuọ gòzọọ ekọ yahtị. Wecheekeè gịgà-èhkw'e. Zezi dagoehke, “Dọ amị aht'e sègedi?” gòhdi.

¹⁹ Wecheekeè hagiùhdi, “Dọ mọhdaa John-Baptist anet'e gedi, mọhdaa nakwenàozọọ Elijah anet'e gedi eyits'ọ dọ mọhdaa whaà gots'ọ nakwenàozọọ ịhè naidà anet'e nègedi,” giùhdi.

²⁰ Zezi dagoehke, “Ekò naxị, amị aht'e sèahdi?” gòhdi.

Peter Zezi ts'ò hadi, “Nọhtsị wets'ọ Christ anet'e,” yèhdi.

²¹ Zezi edecheekeè gots'ọ hadi, “Dọ wụzị ts'ò haahdi-le!” gòhdi. ²² Eyits'ọ (edeghọ) gots'ọ hadi, “Dọ-wet'àazàa-deè sị hòt'ò daịza ha. Ọhdah gụlị, yahtu-gha-k'aodèe eyits'ọ Nọhtsị-yatù-k'ègedi-dọọ gịgha wede ha họt'e. Ełàgìhwhi ha eyits'ọ tai dzẹẹ t'à naidà ha họt'e,” gòhdi.

²³ Hadị t'axọọ Zezi dọ hazọọ ts'ò hadi, “Amị sek'èè at'ị ha nıwọọ sị edeghọ naniwo ha niile eyits'ọ dzẹ taat'eè edets'ọ dechjet'aa sek'èè nayaị ha họt'e. ²⁴ Amị edinì k'èè eda ha nıwọọ sị wedihoè ha, hanikò amị sets'ihzọ edinì k'èè eda ha nıwọ-le sị edaxàweetè ha họt'e. ²⁵ Dı nèk'e dọ t'asị hazọọ edegha dèhnọ kò wedihòh nıdè eyi hazọọ weggha wet'àazà ha niile. ²⁶ Amị dọ nadaà seghọ ịzhaelị xè seyati sị ghọ ịzhaelị nıdè wexè hoila ha. Dọ-wet'àazàa-deè edets'ọ eyits'ọ edetà wets'ọ eniyah deè t'à yak'eet'ị gidaat'ị goxè niitla nıdè, yeghọ ịzhaelị ha họt'e. ²⁷ Ehkw'ıanaxèhsị, dọ mọhdaa jọ nàgeehzaa sị Nọhtsị Wenàowoò k'èè hòzọọ gezi kwe ełàgede ha niile,” Zezi hadi.

Zezi, Moses eyits'ọ Elijah elets'ọ gogede

²⁸ Ek'èdị dzẹẹ t'axọọ Zezi yahtị ha shihka dekiitla. Peter, John eyits'ọ James edexè agòòlà. ²⁹ Yahtị ekò wini ladị wègoèht'ị eyits'ọ wegoh't'ọọ degoo xè sị wek'e saịdị. ³⁰⁻³¹ Họtasa dọ nàke, Moses eyits'ọ Elijah sị eniyah k'èè gigoèht'ị, Zezi ts'ò gogede. Jerusalem ekọ dani ełàawı ha eyits'ọ yelọ ts'ò yeghàlaeda ha sị ghọ gogede. ³² Eyi hagot'ị ekò Peter eyits'ọ dọ nàke gıxè at'ı sị sị nègıtsọ t'à hòt'ò gete. Ts'ıgıdè ekò Zezi wek'e saịdị t'à sị wèdaat'ı gıazı eyits'ọ dọ nàke wegà nàleewo. ³³ Moses eyits'ọ Elijah nageedè ha nıkw'o ekò Peter Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, jọ ts'eèhkw'e gogha hoızı dii. Kọta gots'ıhtsị; ịhè negha, ịhè Moses weggha eyits'ọ ịhè Elijah weggha,” hadi. (Peter dàdii-adı sị yek'èezọ-le kò adı.)

³⁴ Ịhàà Peter gode ekò k'oh gimọọ aja t'à geèhyeh. ³⁵ K'oh yı gots'ọ gots'edeè họt'e, “Dı Seza họt'e, wiìhchì họt'e, weàhkw'ọ,”

hats'edi hɔt'e. ³⁶ Hagodi t'axɔɔ wecheekeè tai Zezi ededi zɔ nàwo gɪaɪ. Ekɪyèè k'e gɪxè hagòjàa sɪ gɪghɔ xàyɪhɪ-le. Ayɪ gɪdàà nàhòwoo sɪ dɔ wɪzɪ ts'ò hagedɪ-le.

Dɔzhia ɪnɪhɪ wets'ò-èlɪ sɪ k'aat'ù ajà

³⁷ Ek'èdaedzèè k'e shìhka gots'ò hodàgɪde ekò dɔ lɔ gɪghonɪde. ³⁸ Dɔ gita ts'ò dɔ ɪè whezeh hadi, “K'àowo, etesɪɪɪ, sezaa ghàida. Seza ɪlæt'ee zɔ hɔt'e. ³⁹ ɪnɪhɪ yek'alawo nɪdè hɔtsaa yaèzeh anat'ɪ. ɪnɪhɪ yets'ò k'àowo t'à dèè k'e ts'ò yeehxà gà ts'ehɪ lat'ɪ. Eyɪts'ò wewà gots'ò goghoo xàewi. ɪnɪhɪ yets'ò ade-le t'à èlàyèhwhi ha lanì. ⁴⁰ Necheekeè ɪnɪhɪ xàdegeezhi ha gɪghonàdaehtì, hanikò hagele ha dii,” yèhdi.

⁴¹ Zezi gots'ò hadi, “Naxɪ dɔ yàahɪ sɪ naxɪgha ehkw'1-ahodi-le xè ehkw'1 k'èch'a aah't'e. Dàwhaà naxɪxè aht'e ha? Dàwhaà sɪnì tsɪahwhi ha?” Hadi t'axɔɔ dɔzhia wetà ts'ò hadi, “Nezaa sets'ò wɪhchi,” yèhdi.

⁴² Dɔzhia Zezi ts'ò geèhchì ekò ɪnɪhɪ dèè k'e ts'ò nàyɪhxà xè ts'ehɪ lajà. Hanikò Zezi ɪnɪhɪ xàdeèzhì. Dɔzhia k'aat'ù ayɪlà t'axɔɔ wetà ghonayɪhɪ. ⁴³ Dɔ hazɔɔ Nòhtsɪ t'asɪ wegħa dii-le gɪaɪ t'à gɪgha enɪyah dii.

Zezi ayɪ ghàlajdàa sɪ gɪgha enɪyah t'à gɪghɔ gode. Hanikò Zezi (edeghɔ) edecheekeèdèè ts'ò hadi, ⁴⁴ “Dànaxèehsɪ ha sɪ hotì nezɪ aàhkw'o: Dɔ-wet'aaàa-deè dɔ t'aaàgɪtè ha hɔt'e,” gòhdi. ⁴⁵ Hanikò wecheekeè gɪgha deɪɪ wheɪɔ t'à ayɪ ghɔ adɪ sɪ gɪnɪdi-le. Eyɪ ghɔ dageehke ha gɪwɔ kò t'asagedɪ-le.

Amì denahk'e elɪ?

⁴⁶ Wecheekeè èlets'ò nàyagehtì. Amì gonahk'e t'asɪ deè elɪ gedɪ t'à èlets'ò nàyagehtì. ⁴⁷ Zezi ayɪ ghɔ nàɪgedèè sɪ gok'èezɔ t'à chekoa nechà-lea edegà nàwo ayɪlà, ⁴⁸ gots'ò hadi, “Amì suzi dahxà dɪ chekoa nechà-lea ts'ò nezɪ anɪwɔɔ sɪ sɪ sets'ò nezɪ anɪwɔ hɔt'e. Eyɪts'ò amì sets'ò nezɪ anɪwɔɔ sɪ amì jɔ sɪhɪàa sɪ eyɪ sɪ ts'ò nezɪ anɪwɔ hɔt'e. Naxɪnì amì dek'aɪ elɪ sɪ denahk'e elɪ hɔt'e,” gòhdi.

⁴⁹ John Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, dɔ ɪè nɪzɪ t'à ɪnɪhɪ xàdeèzhì wets'aɪ. Goxè at'ɪ-le t'à, haat'ɪ ha-le, wèts'edi, hanikò whɪawèts'edi,” yèhdi.

⁵⁰ Zezi yets'ò hadi, “Wech'à weahɪɔ-le. Amì naxɪk'èch'a at'ɪ-le sɪ naxɪxè at'ɪ hɔt'e,” yèhdi.

Samarɪa got'ɪ Zezi gots'atla ha gɪwɔ-le

⁵¹ Yak'e ts'ò nɪwɪtè ts'ò whaà-le agodaade ekò, Zezi Jerusalem ts'ò etla ha edɪnì nàtsoò ayɪlà. ⁵² Wegħa sɪnìhogɪà ha t'à, wecheekeè mòhdaa edenakweè Samarɪa got'ɪ gɪkòta ts'ò agòòlà. ⁵³ Hanikò ekɔ gots'ò dɔ Zezi Jerusalem ts'ò at'ɪ gɪk'èezɔ t'à, gots'atla ha gɪhwhɔ-le. ⁵⁴ Wecheekeè James eyɪts'ò John dɔ hagɪwɔ ghɔ gɪkw'o ekò Zezi ts'ò

hagedi, “K'àowo, goyatù t'à yak'e gots'ò kò gík'e hodàèt'í t'à gidìhots'ehtsì ha neewò nì?” gùhdi. ⁵⁵ Hanìkò Zezì gots'ò nàza xè, “Haahdi-le,” gòhdi. ⁵⁶ Eyi t'axòò kòta eyi-le ts'ò geède.

Zezì xè ats'et'ì gha t'asì hazòò wedè ats'ule

⁵⁷ Tìlì k'e nagiadè ekò dọ ìhè Zezì ts'ò hadì, “Edjì anet'ì sù nexè ahde ha dehwhò,” yèhdi.

⁵⁸ Zezì yets'ò hadì, “Nògèe gɪzò gòhì eyits'ò chɪa gɪ'oh gòhì hanìkò Dọ-wet'àa:àa-deè edjì kwìh?ò ha sù gòhì-le,” yèhdi.

⁵⁹ Hanìkò Zezì dọ eyi-le ts'ò hadì, “Sek'èìt'la,” yèhdi. Hanìkò eyi dọ hadì, “K'àowo, t'akweìò setà wekw'òò nēehtì gà welè,” yèhdi.

⁶⁰ Zezì yets'ò hadì, “Dọ eɫɪdèe lagɪt'ee sù edets'ò dọ eɫɪdèe gɪkw'òò nègùle, hanìkò nì sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù t'à dọ ts'ò goìde,” yèhdi.

⁶¹ K'achì dọ ìhè yets'ò hadì, “K'àowo, nek'èè k'ehtlò ha, hanìkò t'akweìòò sekò sèot'ì nòòde gɪts'òweht'la gà, awehde nòò,” yèhdi.

⁶² Zezì yets'ò hadì, “Dọ wɪzì tìlì k'e naetle xè ek'èt'à k'et'ì sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò gha eghàlaeda ha diì họt'e,” yèhdi.

10

Zezì edecheekeè kòta gòlaa ts'ò goèh?à

¹ Eyi t'axòò gots'ò K'àowo dọ lòhdjèng-daats'ò-nàke gòìhchì. Dọ nàke elexè k'edè edenakweè goèh?à. Kòta yàgòlaa hazòò ts'ò eyits'ò edjì nàt'la ha sù ts'ò goèh?à. ² Zezì edecheekeè ts'ò hadì, “Dèè k'e t'asì dehsheè diidi lò diì hanìkò dọ nàyehtsì ha lò-le. Eyi t'à t'asì dehsheè nàts'ehtsì ts'ò k'àowo weahkè, hanìjè t'asì dehsheè nàgehtsì dọò gots'ò ayele ha. ³ Hòt'a ekò aahdè. Edexoahdi, sahzòà wezaa, dìga nì k'eza lanì dọ ta ts'ò naxeeh?à. ⁴ Sòòmbawò k'eahza-le, tehmi eyits'ò ke sù k'eahlè-le eyits'ò tìlì k'e dọ ts'ò goahde-le.

⁵ “Kò goyaahdè nìdè, t'akweìòò, ‘Naxìxè ts'èwhì welè,’ dọ hagiàhdi. ⁶ Dọ ts'èwhì nìwòò goyì wheda nìdè naxìxè ts'èwhì hòzòò sù wets'ò ade ha. Ekò hani-le-ìdè naxìxè ts'èwhì hòzòò sù naxìts'ò anade ha. ⁷ Eyi kò goyì nàahdè. T'asì naxìghàgeedi sù weghò shèahzhe xè aahdò; dọ eghàlaedaa sù wets'àzeedi họt'e. Ìhèkò zò naàhde; kòta k'edeahde-le.

⁸ “Kòta nìahdèe sù dọ edekò ts'ò anaxegìlà nìdè ayì naxìghàgeedi sù weghò shèahzhe. ⁹ Ekò gots'ò dọ eyaelì nìdè k'aat'ì agiàhè eyits'ò di hagiàhdi, ‘Nòhtsì Wenàowoò k'èè nèhòkw'ì ha ts'ò whaà-le agòjà,’ gìa hdi. ¹⁰ Hanìkò kòta nìahdee sù naxìgìwòò-le nìdè gɪts'ò tìlì k'e nàahza gà gɪts'ò di haahdi, ¹¹ ‘Naxìkòta gots'ò eht'è gokèt'ì'a dexjìht'ee sù

naxinadaà wedets'eechi họt'e, eyi wet'à edegho ìzhaahì ha. Ehw'1 anaxèehsì: Nòhtsì Wenàowoò k'èè nèhòkw'1 ha ts'ò whaà-le agòjà họt'e.' ¹² Ehw'1 anaxèehsì, eyi dzèè k'e nùdè eyi kòta gots'ò dọ daguza ha. Kòta Sodom dọ nàidè jìlèe sù nahk'e daguza ha.

¹³ “Kòta Korazin, naxìgha hoilà nechà ha! Kòta Bethsaida, naxìgha hoilà nechà ha! Naxikòta eniyah eghàlaedaa sù Tyre got'ì eyits'ò Sidon got'ì gixè hagòjà nùdè whaà edek'eguhì ha jìlè, dọhshòq goht'òq t'à-aget'ì xè jèbè ta geèhkw'e ha jìlè. ¹⁴ Dọ hazòq gisnìyaeti nùdè Tyre got'ì eyits'ò Sidon got'ì naxik'azì gìgha hoilà ha họt'e. ¹⁵ Ekò naxì Capernaum got'ì, idòo yak'e ts'ò danaxiitè ha nì? Ìlè, izhù wehìkò ts'ò anaxedle ha.

¹⁶ “Amì naxeèhk'oo sù seèhk'ò họt'e; amì naxidè nìwọq sù sedè asehzì họt'e, eyits'ò amì sedè nìwọq nùdè t'aa sùhzaa sù wedè ayezhì họt'e,” Zezi hadì.

¹⁷ Wecheekeè lòhdjènq-daats'ò-nàke nòqgùde ekò gìnà t'à dū hagedì, “Gots'ò K'àowo, nuzì t'à gots'ede nùdè jìhì kò gok'èagut'e,” gùhdi.

¹⁸ Zezi gots'ò hadì, “Yak'e gots'ò wehì, kò-nait'ì lanì hodàdeewò weehì. ¹⁹ Gòo eyits'ò nàèdìhì-k'àle lanì gik'e k'eahdè ha naxìghàhòehzò họt'e. Eyits'ò wehì t'asì hazòq t'à nàtsoo sù wenahk'e nàahtso ha eyits'ò t'asì wuzì t'à t'asaahde ha nùle. ²⁰ Hanìkò jìhì naxik'èagut'e t'à eyi ghò naxinà welè-le. Hanìkò naxuzì yak'e dek'eèht'è t'à eyi ghò naxinà welè,” Zezi gòhdi.

²¹ Ekìiyèè k'e Zezi Yedayeh Nezi sù winà ayìlè t'à hadì, “Setà, neghàsqehdi, yak'e eyits'ò dū nèk'e ts'ò K'àowo anet'e. Dọ goguzòq xè hoghàgèetòq sù eyi hazòq gich'à dezi whezò anelà, hanìkò chekoa nechà-lea sù gik'èezòq anelà. Hèzè, Setà, hanì negha sìghà t'à anelà.

²² “Setà t'asì hazòq set'aa whelaà ayìlè. Dọ wuzì Nòhtsì Weza k'èezò nùle; Gotà zò yek'èezò. Dọ wuzì Nòhtsì-Gotà k'èezò nùle; Weza zò yek'èezò họt'e. Eyits'ò Weza dọ gòhchì sù Nòhtsì-Gotà k'ègeezòq agohzì,” Zezi hadì.

²³ Eyì t'axòq Zezi whatsòq edecheekeè ts'ò hadì, “Naxidaà t'à weghàahda ts'ihzò naxixè sìghà họt'e. ²⁴ Ehw'1 anaxèehsì, jìnèè nakwenàozòq lò eyits'ò k'àowocho lò ayì weahzì sù gìghàeda ha gùwò jìlè hanìkò giazì-le. Eyits'ò dū ayì aàhkw'òq sù geèhkw'ò ha gùwò jìlè, hanìkò eyi gùhkw'ò-le,” Zezi gòhdi.

Xàhtq nezì wegodi

²⁵ Jhàà, Nòhtsì-yatù-k'èezòq-deè Zezi èhdzà ha nìwọq t'à day-eehke, hadì, “K'àowo, welò while ts'ò ts'eeda ha ts'ìwọq nùdè ayì dàts'ele ha?” yèhdi.

26 Zezi yets'ò hadi, “Moses wenàowoò k'e ayi dek'eèht'è?” yèhdi.

27 Eyi dọ hadi, “ ‘Naxidzeè hazòò t'à, naxidàazhì s1 t'à, naxini eyits'ò naxit'1 s1 t'à Nòhts1 weghoniahtò ha họt'e,' eyits'ò 'edeghoniahtò k'èè naxèot'1 gighoniahtò ha họt'e,' ” yèhdi.

28 Zezi yets'ò hadi, “Ehkw'1 aidi. Eyi hanelà nùdè ida ha,” yèhdi.

29 Eyi dọ ezhine k'èè dazeehke ha niwọ-le t'à Zezi ts'ò hadi, “Ami sèot'1 agi'1'e awi'1di?” yèhdi dayeehke.

30 Eyi t'à Zezi godi t'à yexè godo, hadi, “Dọ 1è kòta Jerusalem gots'ò kòta Jericho ts'ò èhtla ekò doju dagiachì. Wegoh'òò gighò negiwa, wekwòoyaa-gi'1à, weweè ha aidaà agi'1à gà gits'òò naèhde. 31 Eyi tili k'e yahtu naetle nọò. Eyi dọ wheti ya'1 ekò yexa naèhtla. 32 Eyi t'axòò gocho eghàlaedaa eyi niitla. Ededi s1 ya'1 kò yexa naèhtla. 33 Eyi t'axòò Samaria gots'ò xàhtò eyi tili k'e naetle nọò. Dọ tili k'e wheti ghò niitla yeghàdà ekò dọ eteè'1. 34 Yets'ò èhtla gà yekaà si'1h2. Gokaatleè eyits'ò jìetì yekaà k'e ayi'1à, eht'1 t'à wekaà xèehchi ayi'1à. Eyi t'axòò edethtsoa k'e nèyih'1, nats'eetee-kò ts'ò yeèhchi gà yek'èdi. 35 Ek'èdaedzèè nats'eetee-kò-k'èdi-dòò ts'à'èèhdi, hadi, ‘Wek'èèdi, jò nòehtla nùdè di sòmba we'òò senih'1'è ajà nùdè nets'à'èehdi ha,’ yèhdi,” Zezi hadi yexè godo.

36 Zezi dọ daehke, “Eyi dọ tai gighò niidee si, ami eyi dọ ts'ò edèot'1 ts'àdu eli'1 lani?” yèhdi.

37 Eyi dọ hadi, “T'aa eteyeè'1 si,” yèhdi.

Eyi t'à Zezi hayèhdi, “Wexèht'eè dọ etenè'1,” yèhdi.

Zezi Martha eyits'ò Mary gots'àèhtla

38 Zezi eyits'ò wecheekeè k'egedè ekò kòta 1è ts'ò geède. Ekò ts'èko 1è Martha wiyeh Zezi yekò nàdè ha winà. 39 Wedè Mary wiyeh ededi t'aa Zezi gà wheda, ayi dàdu si yeèhk'ò. 40 Hanikò Martha bò xàht'è t'à wegga la 1ò. Zezi gà niitla, hayèhdi, “Sets'ò K'àowo, sedè s1 zò eghàlaehdaà as'1à, negha ehkw'1 at'1 ni? Sets'adi ha wi'1di!” yèhdi.

41 Zezi yets'ò hadi, “Martha, Martha, t'asì 1ò ghò nàni'1ewo t'à negha gots'eèdi, 42 hanikò t'asì 1è zò negha wet'aa'1à. Eyi t'asì denahk'e nez'1 si Mary edegha yi'1hchì họt'e. Eyi wegghò ichi ha ni'1e,” Zezi yèhdi.

11

Dàni yats'ehti

1 1àà Zezi ya'1htì t'axòò wecheekeè 1è yets'ò hadi, “K'àowo, dàni yats'ehti ha hoghàgo'1htò, John-Baptist edecheekeè hoghàgoèhtò lani,” yèhdi.

² Zezi gots'ò hadi, “Yaahti nɔ̀dè dɔ̀ haahdi:
‘Gotà, nɔ̀zi degai ts'edi hɔ̀t'e. Nɔ̀ k'àwo k'èè hòzɔ̀ welè.

³ Dze taat'eè wet'à ts'eedaa goghàndi.

⁴ Dɔ̀ gok'èch'a nàhogehtè sɔ̀ gihohɔ̀ gighɔ̀ nahots'eele t'à, go-
hohɔ̀ goghɔ̀ nahɔ̀le.

Hoɔ̀ goèhdzà ch'à gok'ènedi,’ ” gòhdi.

⁵ Zezi gots'ò hadi, “Dɔ̀ ɔ̀lè weàgɔ̀ gòhɔ̀ ts'ɔ̀ndi. Totani weàgɔ̀
yets'àèhtla, hayèhdi, ‘Àgɔ̀, lèt'è tai seghonɔ̀le. ⁶ Seàgɔ̀ nɔ̀wà
gots'ò seghonɔ̀ntla, hanikò t'asɔ̀ wɔ̀zɔ̀ weghàehdi ha sets'ò-le,’
yèhdi.

⁷ “Dɔ̀ edekò goyɔ̀ whedaa sɔ̀ yets'ò hadi, ‘Naiɔ̀. Hòt'a enɔ̀za
eyts'ò seza sexè geète. T'asɔ̀ neghàehchi ha nets'ò neèhtla ha
diì,’ yèhdi. ⁸ Ehw'ɔ̀ anaxèehsɔ̀, yeàgɔ̀ elɔ̀ kò, lèt'è yeghàzeedi
ha yets'ò nɔ̀ntla ha nɔ̀le, hanikò weàgɔ̀ k'èdaà yeekè ts'ihzò, t'aa
nɔ̀wɔ̀ ts'ò yeghàzeedi ha hɔ̀t'e.

⁹ “Eyt'à dɔ̀ hanaxèehsɔ̀: Aahkè nɔ̀dè naxɔ̀ghòt'à ha;
wekak'eaht'ɔ̀ nɔ̀dè wegòahzà ha; enɔ̀tɔ̀ ts'aaht'ɔ̀ nɔ̀dè naxɔ̀ts'ò
enɔ̀àetɔ̀ ha. ¹⁰ T'aa eekè sɔ̀ t'asɔ̀ weghòt'à ha; amɔ̀ t'asɔ̀
hak'et'ɔ̀ sɔ̀ yegòhà ha; eyts'ò amɔ̀ enɔ̀tɔ̀ ts'aht'ɔ̀ sɔ̀ wets'ò
enɔ̀àetɔ̀ ha.

¹¹ “Naxɔ̀ gotà yàahɔ̀ sɔ̀ naxɔ̀zaa hɔ̀we naxɔ̀geekè nɔ̀dè asɔ̀ gòò
gìghàahzà ha? ¹² Hanɔ̀le-ɔ̀dè eyè naxɔ̀geekè nɔ̀dè asɔ̀ nàèdɔ̀-
k'àle lanɔ̀ gìghàahzà ha? ¹³ Naxɔ̀ hoɔ̀-hoahtsɔ̀-dòò aah't'e kò,
naxɔ̀zaa t'asɔ̀ nezɔ̀ gìghàahle k'èhoahsɔ̀. Naxɔ̀ta yak'e whedaa
sɔ̀ naxɔ̀nahk'e t'asɔ̀ nezɔ̀ naxɔ̀ghàzà ha hɔ̀t'e. Dɔ̀ Yedàyeh Nezɔ̀
geekè nɔ̀dè gots'ò ayele ha hɔ̀t'e!” Zezi gòhdi.

Zezi eyts'ò ɔ̀nɔ̀ gha k'àowo

¹⁴ Zezi dɔ̀ ɔ̀lè ɔ̀nɔ̀ t'à gode-le gots'ò ɔ̀nɔ̀ xàdeèzhɔ̀ t'axò dɔ̀
gode anajà. Eyt'à dɔ̀ hazò gɔ̀gha enɔ̀yah diì. ¹⁵ Hanikò dɔ̀
mòhdaa hagedi, “ɔ̀nɔ̀ gha k'àowo dahxà ɔ̀nɔ̀ xàdeèzhɔ̀ at'ɔ̀,”
gedi. ¹⁶ Dɔ̀ mòhdaa Zezi geèhdzà ha gɔ̀wɔ̀ t'à, “Yak'e gots'ò
gogha enɔ̀yah hoɔ̀tsɔ̀,” gùhdi.

¹⁷ Hanikò dànɔ̀ nàɔ̀gedè sɔ̀ Zezi gok'èezɔ̀ t'à hagòhdi,
“K'àowocho wenèk'e dɔ̀ elets'ò xàɔ̀gɔ̀za nɔ̀dè k'àowo wenèè
weghɔ̀ wedɔ̀hòle ha. Eyts'ò ɔ̀hèkò goyɔ̀ dɔ̀ ełèk'èch'a geeda
nɔ̀dè dɔ̀ gixè hoila agode ha. ¹⁸ Wehɔ̀ edek'èch'a at'ɔ̀ nɔ̀dè
k'àhowo-le ade ha. ‘ɔ̀nɔ̀ gha k'àowo yets'adi t'à ɔ̀nɔ̀ xàdeehsɔ̀,’
sèahdi ts'ihzò aehsɔ̀. ¹⁹ Ekò ɔ̀nɔ̀ gha k'àowo sets'adi t'à
ɔ̀nɔ̀ xàdeehsɔ̀ nɔ̀dè naxɔ̀cheekè amɔ̀ dahxà ɔ̀nɔ̀ xàdegeezhɔ̀?
Eyt'à naxɔ̀cheekè naxɔ̀sɔ̀niyagehtɔ̀ ha hɔ̀t'e. ²⁰ Hanikò Nòhtsɔ̀
wedahxà ɔ̀nɔ̀ xàdeehsɔ̀ nɔ̀dè Nòhtsɔ̀ Wenàowoò naxɔ̀ts'ò ajà
hɔ̀t'e.

²¹ “Dɔ̀ nàtsoo behcho t'à edekò goxoehdi nɔ̀dè, wets'ò t'asɔ̀
ets'eezɔ̀ ha nɔ̀le. ²² Hanikò behcho wet'òò t'asawedle ha-le

nıwq sù dq yenhk'e nàtso yedaèt'è t'à behcho yeghònìchì nıdè t'asù hazqò wets'q sù yeghònìle ha.

²³ “Dq sexè at'ı-le sù sek'èch'a at'ı hq't'e eyıts'q amı sexè dq nàgehtı-le sù sek'èch'a aget'ı hq't'e.

²⁴ “İnıhı dq yı gots'q xàèhtıa nıdè ekı-ka nèk'e hazqò wek'eèhoowo. Edı nahoezı ha sù hak'eet'ı, hanıkò yegòh2à-le. Eyıt'à hadı, ‘Edı gots'q xàèhtıaa sù ekq anahde ha,’ hadı. ²⁵ Dq yı nòqtıa nıdè, t'asù hazqò nezı-ela nqò nıwq ha. ²⁶ Eyıt'à k'achı xàèhtıa. İnıhı lòhdı yenhk'e sù gııı sù edexè goyagoèwa gà dq yı nàgedè. Eyı dq t'akwe nahk'e de2qò wexè gots'eèdı agòjà,” Zezi gòhdi.

²⁷ Zezi hadı ekò ts'èko ìlè dqı whezeh hadı, “Ts'èko nènıhtıı eyıts'q t'òò t'à neèhsq sù wexè sıghà hq't'e,” hadı.

²⁸ Hanıkò Zezi yets'q hadı, “Dı hats'edı denahk'e nezı hq't'e: Nqhtı weyatı egıkw'oo xè gık'èè edaa sù gıxè sıghà hq't'e,” yèhdi.

Dq enıyah deè geekè

²⁹ Dq lq Zezi gà elèwhede ekò gots'q hadı, “Dı dq hoıı-nàowo k'èè geedaa sù enıyah deè ge2ı ha gıwq hanıkò hanı wı2ı ge2ı ha-le. Nqhtı dani nakwenàozqò Jonah xè enıyah eghàlagıdà sù eyı zq ge2ı ha. ³⁰ Nakwenàozqò Jonah Nineveh got'ıı gogha enıyah lanı ìlè. Eyı xèht'eè Dq-wet'aa2aa-deè, dı dq geedaa sù gogha enıyah lanı hq't'e. ³¹ Dq hazqò gısınıyaeti nıdè, sazı nèk'e gots'q ts'èko-k'àowo dı dq gota nàwo ha, ‘Dı dq ekq-le eghàlagıdà,’ gòhdi ha. Eyı ts'èko-k'àowo wenèk'e ts'q nıwà kò, k'àowocho Solomon wenàowoò gqozq yeèhk'w'q ha nıwq t'à yets'àèhtıa ìlè. Hanıkò dı Solomon nahk'e elı sù jq wheda hq't'e. ³² Dq hazqò gısınıyaeti nıdè, Nineveh got'ıı dı dq xè nàgeèhza ha, ‘Dı dq ekq-le eghàlagıdà,’ gedı ha. Nakwenàozqò Jonah Nineveh got'ıı gots'q goıde ekò edek'egııı xè gııı ìadı ajà ìlè. Hanıkò dı Jonah nahk'e elı sù jq wheda hq't'e,” Zezi gòhdi.

Godaà sù gozhıı gha ek'aèk'q lanı hq't'e

³³ Zezi dq ts'q hadı, “Dq wı2ı tıèk'òq yıhtıa gà de2ı nèyeechı nıle, hanı-le-ıdè tq t'ıa nèyeechı nıle, hanıkò ıdò dawhe2qò aye2ı. Hanı-ıdè dq goyagedè sù wet'à gıgha dzèh ha. ³⁴ Naxıdà sù naxızhıı gha ek'aèk'q lanı hq't'e. Naxıdà nezı nıdè naxızhıı hazqò gha dzèh lagòht'e ha. Ekò naxıdà nezı-le nıdè naxızhıı hazqò gha togoòt'òo agòht'e ha. ³⁵ Eyıt'à naxıyı dzèh whe2q sù wet'à togoòt'òo welè sò. ³⁶ Eyıt'à naxızhıı hq't'ıı gha dzèh agòht'e eyıts'q naxıgha togoòt'òo whıle nıdè t'aats'qò naxıgha dzèh agòht'e ha, ek'aèk'q naxık'e nıdı lanı ha,” gòhdi.

Zezi k'aodèe goghqnatıı2q

³⁷ Zezi dọ ts'ò gode ghọ nọqt'e ekò Pharisee ịlè Zezi yexè shètị ha yekayahtı. Eyi't'à Zezi yekò goyaèhtla, yexè shètị ha ladà gà dètsòhtı. ³⁸ Zezi shètị kwe edilà k'enahtso-le. Pharisee nàyèzhị t'à wegħa eniyah lanı.

³⁹ Eyi't'à Zezi hayèhdı, “Naxı Pharisee yàahhı sıı libò eyits'ò kw'à weka zọ k'enahtse, hanikò naxıdzeè yıı aahdı-le xè dọ weju laaht'e. ⁴⁰ Goahsò-le dii! Amıı gozhıı weka yèhtsıı sıı goyıı sıı yèhtsı họt'e. ⁴¹ Ayıı naxıkw'à yıı whezọọ sıı dọ-teèt'ıı ghàahzà. Hani-ıdè degħàà edek'enahtso lanı ha.

⁴² “Naxı Pharisee yàahhı sıı, naxıgha hoıla nechà ha! It'ò hazọọ xàzàa nàahstıı sıı wets'ò hoònọ ịlè Nòhtsı ghàahzà. Hanikò ehkw'ı elesınıyats'ehtıı eyits'ò Nòhtsı ghonets'eètọọ eyı hanı ts'òniahzà-le. Eyi wegħalaahda ha ịlè eyits'ò t'asıı nezıı eyıı-le wegħalaahdaa sıı, wede aahle ha-le.

⁴³ “Naxı Pharisee yàahhı sıı, naxıgha hoıla ha! Elègehdeè-kò goyıı dọ wet'aaazàa gıgha daèhchı whelaa sıı k'e dahkw'e ghaahwhı. Eyits'ò kòta k'eahdè nıdè dọ naxıts'ò nezıı agedı ha dahwhọ, eyit'à naxıgha hoıla ha.

⁴⁴ “Naxı Pharisee yàahhı sıı, naxıgha hoıla nechà ha! Dọkw'ọọ wemọhts'ọ wek'e whetọ-le laaht'e. Dọ gık'e k'edè kò gık'èezọ-le. Dọkw'ọọ whetọọ gık'èezọ nıdè gık'e k'edè ha-le ịlè,” Zezi hadı.

⁴⁵ Nòhtsı-yatı-k'èdii-dọọ ịlè Zezi ts'ò hadı, “K'àowo, Pharisee gııı sıı hani gıghọ goıde nıdè goxı sıı gok'adaıwo aıdı họt'e,” yèhdı.

⁴⁶ Zezi yets'ò hadı, “Naxı Nòhtsı-yatı-k'èahdı-dọọ yàahhı sıı naxıgha hoıla ha! T'asıı nedàa dọ k'e nıahle, gıgha nedà t'à ıkaa nagıage while. Hanikò naxı sıı naxıakw'ọọ ılaet'ea t'à gıts'aaahdı nıle.

⁴⁷ “Naxıgha hoıla nechà ha! Naxı, nakwenàozọọ gıgha kwe yıı dọkw'ọọ whelaa k'è gòahstı, hanikò naxıcho nakwenàozọọ ełàagoghıhdè họt'e. ⁴⁸ Eyi't'à naxıcho dàgıat'ıı sıı naxıgha ehkw'ı agıat'ıı dàahdı lanı họt'e. Ededı sıı nakwenàozọọ ełàagoghıhdè, ekò naxı sıı gıkw'ọọ whelaa k'è gòahstı. ⁴⁹ Nòhtsı t'asıı hazọọ k'èezọ t'à t'akwe whaà dıı hadıı xayahtı ịlè, ‘Nakwenàozọọ eyits'ò dọ segħa gogedee sıı gıts'ò ahle ha. Mòhdaa ełàagoghıhdè ha eyits'ò mòhdaa dagoghıhza ha.’ ⁵⁰ Eyi't'à dıı nèè hòèlı gots'ò nakwenàozọọ hazọọ ełàagoghıhdè sıı dıı dọ gık'e nıdahot'à ha họt'e. ⁵¹ Abè ełàawıgwo gots'ò, nakwenàozọọ Zechariah ełàawıgwo haıwa gots'ò, gık'e nıdahot'à ha. (Zechariah Nòhtsıkò-gocho eyits'ò kwe-ladà wek'e Nòhtsı ts'ò t'asıı k'èek'ọọ sıı wege ełàagıhwho ịlè.) Hẹzẹ, ehkw'ı anaxèehsı, nakwenàozọọ hazọọ ełàagoghıhdè sıı dıı dọ gık'e nıdahot'à ha.

⁵² “Naxı Nòhtsı-yatı-k'èahdı-dò yàahı sı naxıgha hoıla ha! Wet'à gots'ızzò sı dọ ghọ àahchi. Naxı wet'à goahsò aahjà-le eyıts'ò dọ git'à gogızzò agede ha gıahwhò-le,” Zezi gòhdi.

⁵³ Zezi gots'ò naèhtla ekò Pharisee gııı eyıts'ò Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dò sı Zezi k'èch'a xàyagıhtı. ⁵⁴ Edahxò ekò-le xàyahtı ha gıwò t'à t'aats'ò t'ası gha Zezi dageehke.

12

Nòhtsı denahk'e wek'èaht'e

¹ Ekıyeè k'e dọ lọ-lemı laàtlò elèwhede t'à dọ elék'e aget'ı. Zezi edecheekeè ts'ò t'akwe xàyahtı, hagòhdi, “Pharisee gııı sı gıxèahı ch'à kexoahdı. Degai edegeetsı kò gık'èè eda-le.

² T'ası hazò wègaat'ı-le sı wègaat'ı adle ha, eyıts'ò t'ası dezi whelaa sı wek'èhoedzò adle ha. ³ Eyıts'ò togoòt'ò ayı dàahdı sı dzèh nıde weghò ts'ıkw'o ha eyıts'ò enıto wezi dọ dzıhk'ò yı ayı dàahdı sı dahmò ka gots'ò dọ hazò ts'ò hòt'ò hahodi ha.

⁴ “Seàgı, dı hanaxèehsı ha, dọ naxızhı elàgıhwhı sı gıts'àahjı-le, eyı t'axò nıde t'asanaxegele ha dı họt'e.

⁵ Hanikò amı wets'àahjı ha sı naxıdaehsı ha: dọ elàgòıhdè t'axò wehıkò goyagoehde ha wegħa dı-le sı eyı wets'àahjı ha họt'e. ⁶ Chı sılà sı nàke satsò zò elı họt'e, hanikò jàet'ee wızi Nòhtsı yenadı-le nıle. ⁷ Hèzè, naxıkwıghà hazò kò Nòhtsı yıhtà họt'e. Dahjı-le, chı lọ nahk'e aahı họt'e.

⁸ “Ehk'wı anaxèehsı, amı dọ nadaà sek'èezò hadı sı Dọ-wet'àazàa-deè, Nòhtsı weyak'et'ı gınadaà yek'èezò hadı ha.

⁹ Hanikò amı dọ nadaà sek'èezò-le hadı sı Nòhtsı weyak'et'ı gınadaà wek'èhoedzò ha-le. ¹⁰ Eyıts'ò amı Dọ-wet'àazàa-deè k'èch'a godee sı weghò nahoezhe ha, hanikò amı Yedàyeh Nezı k'èch'a godee sı weghò nahoezhe ha-le.

¹¹ “Eyıts'ò elèghdeè-kò goyı dọ nadaà, k'aodè eyıts'ò dọ-sınyaehtı-dò gınadaà nàahza naxegıllà nıde, dani edek'edaahdı ha eyıts'ò ayı dàahdı ha sı weghò naniahde-le. ¹² Ekıyeè k'e nıde ayı dàahdı ha sı Yedàyeh Nezı hoghànaaxehtò ha,” Zezi gòhdi.

Dọ ahxee gòzò-le wegodi

¹³ Dọ jè dıni nàwo Zezi ts'ò hadı, “K'àowo, setà elıwo jè; wets'ò t'ası whelaa sı sıde sexè lats'ıyıwa wıdı,” yèhdi.

¹⁴ Eyıt'à Zezi yets'ò hadı, “Amı naxıgha dọ-sınyaehtı-dò sèhtsı?” yèhdi. ¹⁵ Zezi dọ hazò ts'ò hadı, “Edexoahdı, ets'edı-le hazò xàzaa ch'à edexoahdı! Dọ t'ası lọ wets'ò t'à zò eda nıle,” gòhdi.

¹⁶ Eyı t'axò dı godı t'à goxè godo: “Jàà dọ ahxee wedè k'e t'ası lọ dèhshò. ¹⁷ Dọ edets'ò hadı, ‘Ayı dàhà lı? Edı t'ası whıhà ha gòzò-le,’ hadı.

18 “Eyit'à hadi, ‘Dii hahle ha: sets'q xehkò gòlaa sù hazòò nagoehwha ha, eyi gà xehkò denahk'e gòchàa gohtsi ha. Sets'q t'asù hazòò dèhshòò sù ekò goyù whihla ha. 19 Eyi t'axòò-ìdè dii haehsi ha, “Ìdaà lò xo gha t'asù lò whihla. Eyit'à k'èhoèhza ha, shèhtù, ehdòò, eyits'q sigòèt'ù zò k'alahwho ha,” ’ edets'ò hanì nàniwo.

20 “Hanikò Nòhtsi yets'ò hadi, ‘Gonezò-le dii! Dii toò nedàazhù neghò ìchi ha. T'asù lò edegha ts'atà wheèhlaa sù hot'eè amù wegaelù ade ha?” yèhdi.

21 “Dò t'asù lò wets'q nòò kò Nòhtsi ts'ò dò ahxee elì-le nùdè wexè hagòht'e ha,” Zezi gòhdi.

T'asù ghò nàniahdè-le

22 Eyits'q Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Eyit'à ayù t'à aahda ha, ayù ghò shèahzhe ha, eyits'q ayù goht'òò t'à-aah't'ì ha sù ghò nàniahdè-le. 23 Ts'eedaa sù bò nahk'e wet'àazà họt'e, eyits'q gozhù goht'ò nahk'e wet'àazà họt'e. 24 Tatsògàa hoòlà gidaàniahdè: dèè k'e t'asù geehshe-le, eyits'q xehkò t'asù gehla-le, hanikò Nòhtsi gowàedi. Tatsògàa nahk'e aahù họt'e! 25 Ayùha t'asù ghò nàniahdè? Dò wùzù nàniwo t'à jè sadzèè dezòò edaà adele ha nùle. 26 Eyi hahtsòa haahle ha dii nùdè ayùha t'asù ghò nàniahdè?

27 “Dèè k'e ìt'òchàa dehshe sù wedaàniahdè. Eghàlaeda-le kò wèdaat'ì họt'e. Ehw'ì anaxèehsì, k'àowocho Solomon wèdaat'ì nàht'ì ts'ùwò kò eyi ìt'òchàa yènahk'e wèdaat'ì họt'e. 28 Hanì Nòhtsi t'oh wèdaat'ù whehtsù sù dii dzeè k'e dehshe hanikò satsò kwùgeehdè họt'e. Eyi wènahk'e nezù naxik'èdì xè goht'ò nezù naxìghàle ha họt'e. Hanikò naxì nàtso-le dii. 29 Ayù ghò shèahzhe ha, ayù aah'ts'è ha, eyi hanù ghò nàniahdè-le. 30 Dii nèk'e dò hazòò Nòhtsi k'èezò-le sù eyi hanù zò k'alagedè. Nòhtsi naxità eyi hazòò wet'à aahda yek'èezò họt'e. 31 Ekò naxì sù, Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzòò wehak'eaht'ì, eyi haahla nùdè t'asù hazòò wet'à ts'eedaa eyi sù naxìghàyele ha họt'e.

32 “Secheekeè, lò-lea aah't'e kò dahjì-le. Nòhtsi naxità, Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzòò naxìghàzà ha wegga nezù họt'e. 33 T'asù hazòò naxits'q sù naxìghò nàedi gà eyi sòmba dò-teèt'ù ghàahle. Sòmbawò nàzà-le sù edegha aah'tsi. Yak'e t'asù nezù wheahla nùdè wek'ehowì ha-le, eezù-dòò geezù ha-le, eyits'q yùda yedè ha-le. 34 Edù t'asù dezòò naxìgha nezù wheahlaa sù ekò ts'ò naxìdzeè whezò ha,” Zezi gòhdi.

T'aats'òò kexoahdi welè

35 Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Naxits'ò K'àowo gha ts'atà dahkw'e xè naxik'aak'ò t'aats'òò dèk'ò aahwhò. 36 K'àowo nàsìdeè gots'q nòqtà gots'ò wecheekeè gidanaèhzi laah't'e. K'àowo nòqtà xè enìtò ts'aht'ì nùdè ekòet'ì gits'ò enìxàechi ha.

Eyi wecheekeè lanì weda ts'atà dahkw'e. ³⁷ Eyi wecheekeè edets'ò k'àowo daà ts'atà geèhkw'e t'à gɪgha sìghà ha hɔt'e. Ehw'ì anaxèehsɪ, k'àowo ededɪ sɪnɪtla gà edecheekeè ladà k'e shègezheè agole ha, eyits'ò goghàhodì ha. ³⁸ K'àowo to whaà nùtla kò wecheekeè gɪda ts'atà gogèhɔɔ nɪdè gɪgha sìghà hòɔɔ ha hɔt'e. ³⁹ Eyi't'à dɪ wedaàniadhè: Edahxò dɔ wekò enìxàgɪzhi ts'uidì. Dɔ wekò gòɔɔ sɪ ayì sadzeè k'e eezɪ-dɔɔ yekò enìxàezhi ha yek'èezɔ nɪdè wekò enìxàgeezhi ch'à kexoehdì ha ɲlè. ⁴⁰ Naxɪ sɪ, Dɔ-wet'àaɔàa-deè ayì sadzeè k'e wexaahɪ-le sɪ k'e nùtla ha ne t'à, wegħa ts'atà dahkw'e," Zezi gòhdì.

⁴¹ Peter Zezi ts'ò hadì, "K'àowo, eyi godì wet'à goxɪ zɔ hoghàgɔhtɔ nì, hanì-le-ɲdè dɔ hazɔɔ għa nɪt'e?" yèhdì.

⁴² Zezi yets'ò hadì, "Dɔ nezɪ aahɪ xè goahsɔɔ k'ehoahɔa. Eyi hanɪ dɔ sɪ wets'ò k'àowo edecheekeè hazɔɔ ts'ò k'àowoò ayele ha. Wegħɔ shèt's'ezhee gɪwɔ nɪdè goghàzeedi ha. ⁴³ Wets'ò k'àowo nòɔtla nɪdè wecheekeè hanì yegħa eghàlaeda yaɔɪ nɪdè, eyi dɔ wexè sìghà ha hɔt'e. ⁴⁴ Ehw'ì anaxèehsɪ, eyi k'àowo sɪ t'asɪ hazɔɔ wets'ò sɪ yets'ò k'àowoò ayele ha. ⁴⁵ Ekò edahxò eyi dɔ edets'ò dɪ hadì, 'Sets'ò k'àowo whaà nɪdè jɔ nòɔtla ha ne,' hadì t'à k'àowo wecheekeè dagòɔhɔa eyits'ò shètɪ xè yedɔ zɔ k'alawo. ⁴⁶ Wets'ò k'àowo dàht'e nòɔtla ha yexaeli-le dzèè k'e hɔtsaa nùtla ha. K'àowo hòtɪ'ò nàyeekwa ha eyits'ò dɔ gɪgha ehkw'ì-ahodì-le sɪ goxè whedaà ayele ha.

⁴⁷ "Eyi dɔ, wets'ò k'àowo daniwɔ yek'èezɔ kò yini k'èè eghàlaeda-le xè yegħa ts'atà wheda-le nɪdè hòtɪ'ò nàweekwa ha hɔt'e. ⁴⁸ Ekò dɔ k'àowo daniwɔ yek'èezɔ-le t'à ekɔ-le eghàlaidà nɪdè hòtɪ'ò-lea zɔ nàweekwa ha. Gots'ò K'àowo t'asɪ ɲ goghàɲla nɪdè wegħa t'asɪ ɲ hots'ehtsɪ gɔɲwhɔ ha. Gots'ò K'àowo dezɔɔ t'asɪ ɲ gotɪ'aa whela agòɲla nɪdè dezɔɔ wegħa eghàlats'eeda gɔɲwhɔ ha hɔt'e," Zezi gòhdì.

Dɔ elek'èch'a geeda ha

⁴⁹ Zezi edecheekeè ts'ò hadì, "Dɪ nèk'e kò dèk'òɔ agohɛ għa jɔ ts'ò ahjà. Hòt'a kò dɪtla nɪdè dehwhɔ! ⁵⁰ Hanìkò hoìla setehoewɪ ha hɔt'e. Eyi wetehoewɪ gots'ò sɪ segħa dɪ. ⁵¹ Dɪ nèk'e ts'èwhɪ agohɛ għa jɔ ts'ò ahjà dahwhɔ nì? ɲle ne, dɔ elek'èch'a geeda għa jɔ ts'ò ahjà hɔt'e. ⁵² Jɔ gots'ò ɲdaà elèot'ɲ gɪɲ sɪ, elek'èch'a geeda ha. ɲèhkò goyɪ dɔ sɲlài nàdè nɪdè dɔ tai, dɔ nàke k'èch'a geeda ha. Hanì-le-ɲdè dɔ nàke sɪ dɔ tai k'èch'a geeda ha. ⁵³ Gotà gɲɲ sɪ edeza k'èch'a geeda ha, eyits'ò gɲa edetà k'èch'a geeda ha. Gomɔ gɲɲ sɪ edeti k'èch'a geeda ha, eyits'ò gitì edemɔ k'èch'a geeda ha. Eyits'ò ts'èko edeza ts'èkeè k'èch'a geeda ha, eyits'ò dɔ ts'èkeè gɲɲ sɪ edetsɪ k'èch'a geeda ha," Zezi gòhdì.

Dàgode ha sù wek'èahsq ha ìlè

⁵⁴ Zezi dọ hazọ̀ ts'ò hadi, “Dàa gots'ọ k'oh hawe nìdè ekòet'ì ‘Chọh agode ha,’ dahdi, hòt'a wek'èè agot'ì. ⁵⁵ Sazì gots'ọ nawhets'ì nìdè, ‘Edi ha,’ dahdi, hòt'a wek'èè agot'ì. ⁵⁶ T'asì k'èahsq daahstì! Dèè eyits'ọ k'oh dànì wègaat'ù sù wek'ayaahdi ha dii-le. Hanikò dii naxidaa dàgot'ù sù dànìghọ wek'ayaahdi ha dii?

⁵⁷ “Ayì ehkw'ì ne sù dànìghọ edegha wedaàniahdè-le xè weghọ goahde-le? ⁵⁸ Dọ gik'èch'a eghàlaahda t'à naxìghọ nàyaeti kwe-t'ì gixè sùgoahle ha hoahdzà. Gixè nàyaeti-kọ ts'ò laahle et'ì gixè sùgoahle. Haahlà-le nìdè dọ-sìniyaehdi-dọ ts'ò anaxegele ha. Eyi dọ-sìniyaehdi-dọ sù kw'ahdi ghànaxèehtè ha eyits'ọ dọ-danilaa-kọ goyanaxegeehxà ha. ⁵⁹ Ehkw'ì anaxèehsi, satsọ nọde ts'ò naxinhi't'è naahla-le nìdè, dọ-danilaa-kọ gots'ọ kọahdè ha niile,” Zezi gòhdi.

13

Edek'eahli-le nìdè naxidholè ha

¹ Dọ mọhdaa Zezi xè geèhkw'e ekò Zezi ts'ò hagedi, “K'àowo Pilate Galilee got'ù mọhdaa ełàgòjhdè. Nòhtsi ts'ò tuts'aadi k'egèehk'ò ekò dọdò eyits'ọ tuts'aadi dọ ełeta ayìlì,” giuhdi. ² Zezi gots'ò hadi, “Eyi Galilee got'ù ełàgùdèè sù gìghọ dàahwhọ? Galilee got'ù hazọ̀ gonahk'e hołù hogèhtsi t'à hanì dagùzà dahwhọ ni? ³ Ìle, hanì niile ne! Hanikò naxì edek'eahli-le xè naxinì ladi aahle-le nìdè, naxì sù hazọ̀ naxidholè ha. ⁴ Eyits'ọ inèè dàgòjaa sù ghọ nàniahdè. Siloam gòyeh ekọ dọ hoòng-daats'ò-ek'èdì gik'e kọ nechàa nàt'ì ìlè. Eyi dọ ełàgùdèè sù Jerusalem got'ù hazọ̀ gonahk'e hołù hogèhtsi t'à gixè hagòjà dahwhọ ni? ⁵ Ìle ne. Hanikò edek'eahli-le xè naxinì ladi aahlà-le nìdè, naxì sù hazọ̀ naxidholè ha,” gòhdi.

⁶ Zezi hadi t'axọ̀ dii godi t'à hoghàgoehtọ, hadi, “Dọ ìlè jìecho dehshee k'è wets'ọ. Jìechochù ìlè wek'e jìecho hanıwọ, hanikò jìecho wızi wek'e dawhezọ-le nọ. ⁷ Eyi t'à jìecho-k'èdì-dọ ts'ò hadi, ‘Dii ts'ì wek'e jìecho dehshe ha dehwhọ t'à dii xè tai xo gots'ọ jọ nọhdà, hanikò jìecho wızi wek'e dawhezọ-le. Ts'ì wek'ihkà! Ayìha dèè nezù wets'ọ wek'ehowì lì?’ yèhdi.

⁸ “Jìecho-k'èdì-dọ hadi, ‘K'àowo, ìlè xo ts'ò t'asanelele. Wemọ̀ dèè xàgohge ha eyits'ọ wet'à t'asì nezù dehshee wemọ̀ ahlè ha. ⁹ İdae-xo wek'e jìecho dèhshọ nìdè, sìghà. Dàwhidi nìdè wek'ets'ihkà nọ, yèhdi,” Zezi hadi dọ xè godo.

Nòhtsi Dzeè k'e ts'èko k'aat'ì awiidi

¹⁰ Nòhtsi Dzeè k'e Zezi ełèghdèè-kọ goyù dọ hoghàehtọ. ¹¹ Ts'èko ìlè hoòng-daats'ò-ek'èdì xo gots'ọ mihù dayihza t'à eyaelì. Wenọkw'ọ̀ jzhi ts'ò whezò t'à ehkw'ìzah nàwo ha

dii. ¹² Zezi yazı ekò yekàehzà gà yets'ò hadı, “Ts'èko, dı netàdaà ch'à k'aat'ıi anııdlà,” yèhdi. ¹³ Edılà yek'e ayıılà, ekòet'ıi eyı ts'èko ehkw'ı nàwoò ajà, eyıt'à Nòhtsı ghàsqedı.

¹⁴ Nòhtsı Dzeè k'e Zezi k'aat'ıi ayıılà t'à, elègehdeè-kò gha k'àowo wek'èch'a. Eyıt'à dọ hazò ts'ò hadı, “Eghàlats'eeda gha ek'etaı dzeè whela họt'e. K'aat'ıi aahde ha dahwhọ nıde eyı dzeè k'e aahıt'ı, hanikò Nòhtsı Dzeè k'e haaht'ı-le,” gòhdi.

¹⁵ Zezi yets'ò hadı, “Degai daahıtı kò wek'èè aahda nıle! Nòhtsı Dzeè k'e naxıts'ò ejie, hanı-le-ıde naxıtıtsoa tı gıghàahdı ha, dagıahge xè tı ts'ò agıahzı-le nı? ¹⁶ Ekò dı ts'èko, Abraham gots'ò dọ sıı, hoòno-daats'ò-ek'èdı xo gots'ò wehıı dayııhza họt'e. Nòhtsı Dzeè k'e ayıı t'à eyaelı sıı ch'à k'aat'ıi awedle ha-le nı?” gòhdi.

¹⁷ Zezi hanı gots'ò xayaıhtı t'à dọ gık'èch'a agedı ıleè sıı edeghọ ıızhagehlè. Hanikò enııyah ıọ hohtsı t'à dọ hazò sıı gına.

Jie nechà-lea eyıts'ò lèt'èa

¹⁸ Eyı tı'axò Zezi dagoehke, “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzò sıı ayıı xèht'e lanı? ¹⁹ Jie nechà-lea lanı họt'e. Eyı sıı dọ neyııchı gà dèè goyıı yıızò. Dèhshọ xè ts'ı nechàa whelı eyıts'ò wekw'ıhchıı k'e chıı daèhkwe,” gòhdi.

²⁰ K'achı Zezi dagoehke, “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzò sıı ayıı xèht'e lanı? ²¹ Lèt'èa lanı họt'e. Eyı sıı ts'èko lè ta ayıılà, lèt'èa xè lè yeehtı gà tsıyeehdı. Hanı t'aa lè tsıèhđı sıı lèt'èa hazò weta-ts'ò at'ı,” gòhdi.

Enııtọ neghoa k'è goyaahde

²² Eyı tı'axò Zezi Jerusalem ts'ò èhtla. Ekọ naetle ekò kòta ıọ gok'ııtla, eyıts'ò dọ hoghàgoehtọ. ²³ Dọ ıle dayeehke, “K'àowo, asıı dọ ıọ-lea zọ edaxàgeedè ha?” yèhdi.

Eyıt'à Zezi dọ hazò ts'ò hadı, ²⁴ “Enııtọ neghoa k'è goyaahde ha hòt'ò edeahdzà. Dọ ıọ goyageedè ha degeèhdzà, hanikò gıgha dıı ha. ²⁵ Kò ts'ò k'àowo naxıts'ò danııghè nıde mọt'a nàahza ha. Enııtọ ts'aahıt'ı xè dı haahdı weghonàdaahıtı ha, ‘K'àowo, gots'ò enıxàıchı,’ dahdı kò dı hanaxèhđı ha, ‘Naxık'èehsọ-le eyıts'ò edıı gots'ò aahıt'ı sıı wek'èehsọ-le,’ naxèhđı ha.

²⁶ “Eyıt'à dı hawèahdı ha, ‘Goxè shènetı ıle eyıts'ò gokòta hoghàgoıhtọ ıle,’ wèahdı ha.

²⁷ “Hanikò naxıts'ò dı hadı ha, ‘Naxık'èehsọ-le eyıts'ò edıı gots'ò aahıt'ı sıı wek'èehsọ-le. Hoıı-k'alaahdeè-dò aahıt'e, hazò sets'ò naahde!’ naxèhđı ha.

²⁸ “Abraham, Isaac eyıts'ò Jacob eyıts'ò nakwenàozò hazò Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzò ekò geèhkwe gıahzı ha, hanikò naxı xànaxegeehde ha. Ekọ aahıtse xè naxıgha hoıla ha.

29 Hazòò nèk'e gots'ò dọ ịọ, Nòhtsị Wenàowoò k'èè hòzọọ goy-
ageedè ha. Ekọ gixè nàsị hoèè ha. 30 Hẹzẹ, dọ nọọde gụlụ sị
t'akwe geèhk'w'e ha, eyits'ò dọ t'akwe gụlụ sị nọọde geèhk'w'e
ha,” Zezì gòhđi.

Zezì Jerusalem ghọ ts'òòntwọ

31 Ekìnyèè k'e Pharisee gụlụ mọhdaa Zezì ts'ò geède, hagiuhđi,
“Jọ gots'ò t'asị aade, k'àowocho Herod ẹlànìhwhi ha ntwọ,”
giihđi.

32 Zezì gots'ò hadi, “Eyì eghọyaezàa-dọọ dı hawèahđi: ‘Dii
eyits'ò satsọ sị ìnhị xàdeehshì ha eyits'ò dọ k'aat'ìi agehè ha,
tai dzeè t'à nđè la ghọ naht'è ha,’ wèahđi. 33 Hanikò dı
dzeè, satsọ eyits'ò ek'èdaedzeè k'e ịlà ịdaà naehtè ha họt'e,
nakwenàozọọ sị Jerusalem ekọ zọ ẹlàngede ne t'à!

34 “Jerusalem got'ìi, nakwenàozọọ naxıts'ò adlāa sị naxı
kwe t'à ẹlàngiade họt'e. K'aba edezaa edıts'ò t'a gòlāa
lanaxehè ha t'aats'òọ hahwhọ kò naxı haahwhọ-le. 35 Hoti
aahkw'ò, naxıkò gokw'òọ gòzọọ agode ha. Ịè dzeè dı hasèahđi
ha, ‘Gots'ò K'owo wedahxà goghọ niitlāa sị wexè sighà họt'e.’
Hasèahđi gots'ò k'achị seahzị ha-le,” Zezì gòhđi.

14

Zezì Pharisee wekọ wheda

1 Ịlā Nòhtsị Dzeè k'e Zezì, Pharisee ịè dọ wet'àazāa gha
wutà xè shètị ha yekò nàhtlā. Ekọ goga wheda ekò hoti
gıxoehđi. 2 Dọ ịè wekw'òọ hazọọ ịghà Zezì ts'ò ehkw'ieht'ì
wheda. 3 Pharisee gụlụ eyits'ò Nòhtsị-yatı-k'ègedi-dọọ goxè
geèhk'w'e. Zezì dagoehke, “Moses wenàowoò k'èè, asị Nòhtsị
Dzeè k'e dọ k'aat'ìi ats'ele ha dii-le?” gòhđi. 4 Hanikò
t'asagiuhđi-le. Eyit'à Zezì dọ eyaelı k'e daèhđi gà k'aat'ìi ayịlā
eyits'ò nayeèhzà.

5 Eyì t'axọọ gots'ò hadi, “Edahxọ Nòhtsị Dzeè k'e naxıza
hanı-le-ıdè naxıtıtsoa tı k'è tekw'o nđè, ekòet'ìi tekāahè ha-le
ni?” gòhđi. 6 Hagòhđi t'à agudı while.

7 Dọ gokàgehzāa sị eyì nègıde ekò ịdaà dọ wet'àazāa gha
daèhchị whelaa sị k'e nègıde. Zezì goghàeda t'à dı hadı goxè
godo: 8 “Nàsıdeè gha nekàgehzà nđè dọ wet'àazāa gha daèhchị
whelaa sị k'e wheèda-le, dọ nenahk'e wet'àazā eyì niitlā ha
tahkò. 9 Hagòjà nđè dọ naxıkayıhtı sị nets'ò dı hadı ha,
‘Dı dọ nedaèhchị k'e wedà,’ nèhđi nđè edeghọ ịzhanelı ha.
Dọ wet'àazā-le gha gòzọọ sị ekọ wheèdaà anegele ha. 10 Ekò
nekàgehzà nđè ıdè gòzọọ sị ekọ wheèda. Nàsı ts'ò k'owo niitlā
nđè nets'ò dı hadı ha, ‘Seàgı, ịdaà daèhchị nezı k'e wheèda,’
nèhđi ha. Hani-ıdè dọ hazọọ goyì geèhk'w'ee sị dọ wet'àazāa
anet'e negıhwhọ ha. 11 Dọ wet'àazāa edeewọọ sị ịzhaelı

awedle ha, eyits'ò amì k'èweèt'ì k'èè edaa sù wet'aaazà awedle ha,” Zezi hadi dọ xè godo.

12 Eyi t'axò Zezi Pharisee wekò agòht'ee sù ts'ò hadi, “Nekò dọ shègezhe ha nìdè neàgĩa, nechì, nèot'ì eyits'ò dọ ahxee gùlù sù gikàzìhà-le. Hagèneelà nìdè ededì ek'èt'à nekàgehà ha, eyits'ò ek'èt'à neghògeedi ha. 13 Hanikò nàsì hojhtsì nìdè dọ etegeèt'ù, dọ k'egedè-le, dọ gidaà goilee, dọ hanù gikàhà. 14 Hanejà nìdè nexè sighà agode ha. Ek'èt'à neghògeedi ha dii kò nòode dzèè k'e dọ ehkw'ì geedaa sù nagidà nìdè ek'èt'à nets'àzeedi ha họt'e,” Zezi yèhdi.

Nàsìdeè holè wegodi

15 Dọ ìlè yexè whedaa sù hadi yìkw'o ekò Zezi ts'ò hadi, “Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzò nìdè dọ wexè nàsì hòèlù sù wexè sighà ha họt'e,” yèhdi.

16 Eyi t'à Zezi dii hadi goxè godo, “Dọ ìlè nàsìdeè whehtsì t'à dọ lọ gokayahtì. 17 Nàsì holè ha nìkw'o ekò dọ goxè shègezhe ha sù edecheekeè gots'ò yeèhà, 'Jò nàahdè, hòt'a nàsì gha snìhòt'ò,' gòhdi.

18 “Hanikò hazòò elèht'eè nàsì nàgedè ha dii gedi. Dọ ìlè hadi, 'Diìhk'òà deè nàgoèhdi. Ekò weghàehda ha t'à nàsì nàhtlà ha dii,' hadi.

19 “Eyits'ò k'achì dọ ìlè hadi, 'Diìhk'òà ejìe hoònò nàehdi. Asìì k'egedli ha dii-le geèhdzà ha t'à nàsì nàhtlà ha dii,' hadi.

20 “K'achì ìlè dọ ìlè hadi, 'Diìhk'òà honìehdza, eyit'à nàsì nàhtlà ha dii,' hadi.

21 “Dọ wecheekeè nòotlà ekò dọ dàgedu sù hazòò edets'ò k'àowo ts'ò hadi. Eyi t'à k'àowo sù ìch'è, edecheekeè ts'ò hadi, 'Ìwhàà kòta tìlì gòlāa gots'ò dọ-teèt'ù, dọ k'egedè-le eyits'ò dọ gidaà goilee sù jò nègùwa,' yèhdi.

22 “Wecheekeè nòotlà ekò hadi, 'K'àowo, ayì dàsùdu sù hòt'a hahlà, hanikò ìlè gòzò,' yèhdi.

23 “Eyi t'à k'àowo edecheekeè ts'ò hadi, 'Yeè ekì-ka tìlì nìzàa gots'ò dọ t'alāa-sù jò goyagudè agùle, sekò dọ dagoòzò ha dehwhò. 24 Ehkw'ì anaxèehsì, dọ t'akwełòò gikàgòhdi sù ìlè kò senàsì gùwàhodi ha-le,' yèhdi,” Zezi hadi goxè godo.

Zezi wecheekeè ts'ùlì nìdè t'asì hazòò gogha wedè

25 Ekìyèè k'e dọ lọ Zezi xè k'egedè. Dọ hazòò ts'ò hadi, 26 “Amì sets'ò at'ù sù edetà, edemò, edets'èkeè, edeza, edechì eyits'ò ededè wegħa gidè ha họt'e. Ededì kò edegħò nàniwo ha-le. Dọ hade ha dii sù secheekeè elì ha dii. 27 Amì edechìet'aà sek'èè nayatì-le sù secheekeè elì ha dii.

28 “Dọ kò danùdèe gohtsì ha nìwò nìdè t'akwełòò kò dànìhtì sù yesòmbaà naehtà ha-le nì? Kò ghò nòot'e ha asìì sòmba deghàà whehà? 29 Kò yet'ì a nèyùtò t'axòò kò ghò nòot'e ha dii

nɔ̀dè dɔ ɡɪghàedaa sɪ ɡɪghaedlò ha. ³⁰ Dɪ hagedɪ ha, ‘Eyi dɔ kò gohtsɪ xèhoɪhwho, hanikò yeghɔ nɔ̀t'e ha dɪ, ʼgedɪ ha.

³¹ “K'àowocho ɪè, k'àowocho eyi-le xè èlegegɔ ha nɔ̀dè asɪ t'akwelòp yedaaniwo ha? Ededɪ dɔ hoònɔ-lemɪ wets'ɔ, ekò k'àowocho eyi-le sɪ dɔ naènɔ-lemɪ wets'ɔ, asɪ hoehnè ha dɪ-le? ³² Ededɪ hoehnè ha-le yek'èezɔ nɔ̀dè k'àowocho eyi-le ɪhà wets'ɔ nɪwà et'ìi edecheekeè yets'ɔ yeehɔà ha. Yexè ts'èwhɪ hohtsɪ gha yexè sɪgole ha. ³³ Eyi lanì, t'asɪ hazòp naxɪgha wedɛ lenɔ̀sɪ secheekeè aahlɪ ha dɪi.

³⁴ “Dewa sɪ nezi hɔt'e, hanikò dewa ɪdɪ-le ajà nɔ̀dè dànɪ k'achɪ ɪdɪ anajà ɪ? ³⁵ Eyi dewa ɪdɪ-le sɪ t'asɪ gha nezi nɪle t'à xàahɪ'ì.

“Amɪ wedzi ɡòhɪ sɪ èèkw'ɔ welè,” Zezi ɡòhdɪ.

15

Sahzòq dɪkɔ̀èhgè wegodi

¹ ɪhà sɔ̀mba-nàhtsɪ-dòp eyits'ɔ hoɪ-hogehtsɪ-dòp Zezi weyatɪ ts'ɪhkw'ò ɡɪwɔ t'à wemòp nèɡɪde. ² Hanikò Pharisee ɡɪɪ eyits'ɔ Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedɪ-dòp ɡɪgha nezi-le t'à èlets'ɔ hagedɪ, “Eyi dɔ hoɪ-hogehtsɪ-dòp edets'ɔ aɡohɔ, eyits'ɔ goxè shètɪ,” gedɪ.

³ Eyi t'à Zezi goxè godo, hadɪ, ⁴ “Naxɪta ts'ɔ dɔ ɪè sahzòq ɪèakw'eènɔ wets'ɔ hanikò ɪè dɪkɔ̀èhgè nɔ̀dè sahzòq ɪòtòpèndaa-ts'ò-ɪòtɔ sɪ ekɪ-ka gehteè aɡole ɡà sahzòq ɪè while sɪ yegòhɔà ɡots'ɔ yekanɪwɔ ha hɔt'e. ⁵ Yegòhɔzɔ nɔ̀dè sɪ winà t'à edekò ts'ò nayeehgè ha. ⁶ Edekò nòtɪhà nɔ̀dè edeàɡɪ eyits'ɔ dɔ yegà nàgedè sɪ ts'ò dɪ hadɪ ha, ‘Sets'aahtè, sesahzòq dɪkɔ̀èhgè ɪè sɪ naèhtɪ t'à, sexè naxɪnà welè,’ ɡòhdɪ ha. ⁷ Eyi xèht'eè hoɪ-hohtsɪ-dòp ɪè edek'enadɪ nɔ̀dè, yak'e geèkw'ee sɪ sɪ ɡɪnà ha hɔt'e. ɪòtòpèndaa-ts'ò-ɪòtɔ ehkw'ɪ geeda kò, hoɪ-hohtsɪ-dòp ɪè edek'enadɪ nɔ̀dè yak'e geèkw'ee sɪ weghɔ denahk'e ɡɪnà ha hɔt'e.”

Satsòq dètɪ dɪkɔ̀dewò wegodi

⁸ “Ts'èko ɪè satsòq dètɪ hoònɔ wets'ɔ sɪ ɪè weghɔ dɪkɔ̀dewò nɔ̀dè ek'aek'ɔ yɪhtɪ ɡà hazòp ɡok'etɪ xè hotɪ nezi yekanɪwɔ ha-le nɪ? ⁹ Yenagòhɔzɔ nɔ̀dè edeàɡɪ eyits'ɔ dɔ ɡɪɡà nàdè sɪ ɡokàehɔà ɡà hagòhdɪ ha, ‘Sesatsòq dɪkɔ̀dewò sɪ wenagòhɔzɔ t'à sexè naxɪnà welè,’ hadɪ ha. ¹⁰ Ehkw'ɪ anaxèhsɪ, eyi xèht'eè hoɪ-hohtsɪ-dòp ɪè edek'enadɪ nɔ̀dè Nòhtsɪ weyak'et'ɪ ɡɪnà t'à sɪgòèt'ɪ ha hɔt'e,” Zezi ɡòhdɪ.

Cheko ɪè edek'enadɪ wegodi

¹¹ Zezi k'achɪ dɔ xè godò hadɪ, “ɪhà dɔ ɪè weza nàke ɡòhɪ. ¹² Weza nòpde edetà ts'ò hadɪ, ‘T'asɪ hazòp nets'ɔ sɪ ɪats'ɪnɪwà

gà ayi sets'ò ade ha sù seghàlè,' yèhdi. Eyit'à wetà edeza gogha t'asù whehlaa sù gogha lats'iyiwa.

13 “Whaà-le-t'i weza nõode t'asù hazòò wets'ò sù sùnlà gà nìwà kòtaèhtla. Ekò sigoèt'i zò nìwò t'à, t'asù wet'àazà-le ts'ò edesòmbaà hõt'i k'ehòphwho. 14 Edesòmbaà hazòò k'ehòphwho t'axòò eyi nèk'e bò while agòjà. Whaà-le-t'i yeghò shèwetì while. 15 Eyit'à eyi nèk'e dò gha eghàlaedaà adiidlà. Eyì k'àowo gha gogòò k'èdì ha ekò ts'ò ayìllà. 16 Gogòò yeghò shètì sù weghò shèwehtì nìwò, hanikò dò wìzì yewàedi-le.

17 “Nõode ts'ò ts'ìwoò lajà t'à edets'ò hadì, ‘Dò setà gha eghàlageedaa sù nezì shègezhe hõt'e, ekò sù sù jò bò dè whihda. 18 Setà ts'ò anahde gà dui hawèehsì ha: Età, Nòhtsì wek'èch'a hòwhihtsì, nì sù nek'èch'a hòwhihtsì. 19 Jò gots'ò idaà neza aht'e dehsì ha dui. Hanikò dò negha eghàlageedaa lanì, sù sù negha eghàlahdà, haehsì ha,' nìwò. 20 Eyit'à eyi cheko sù nùtla gà edetà ts'ò naèhtla.

“Ìlaà nìwà naeda et'i wetà yaì, weghò wedzeè eteèì. Hanì-t'i edeza ts'ò tìmqèhza, edeyàdo gà yùts'ì.

21 “Weza edetà ts'ò hadì, ‘Età, Nòhtsì wek'èch'a hòwhihtsì, nì sù nek'èch'a hòwhihtsì. Jò gots'ò idaà neza aht'e dehsì ha dui,' yèhdi.

22 “Hanikò wetà winà t'à edecheekeè ts'ò hadì, ‘Ìwhàà goht'ò denahk'e nezì sù niahwha gà yeyietlàà aweahle. Lamòò wek'e nèahchì eyits'ò ke nezì sù yì weahtà. 23 Ejiezaa lek'aa sù ełahwhì, nàsì hots'ìhtsì xè sigoèt'i ha. 24 Seza sù ełajwo lè, hanikò dui eda. Dikqèhtla lè, hanikò dui wenagòt'ò,' gòhdi. Eyit'à wegħa nàsì hogèhtsì.

25 “Ekò k'e weza qhdaà t'asù dehshee k'è eghàlaeda lè. La ghò nõot'e t'à edekò ts'ò naetle ekò wekò ts'ò nàdahoowo hõt'e. 26 Eyit'à wetà wecheekeè lè ts'ò gode, dayeehke. ‘Dàgodì-agodì?’ yèhdi. 27 Wetà wecheekeè hayèhdi, ‘Nechì nõotla! Wexè t'asagòjà-le t'à, netà yegħa ejiezaa lek'aa ełajhwho,' yèhdi.

28 “Hanikò weza qhdaà winì-le, gìgà goyaèhtla ha nìwò-le. Eyit'à wetà yets'ò xàèhtla, yeghònadaetì. 29 Hanikò edetà ts'ò hadì, ‘Lò xo negħa hòt'ò eghàlahdà eyits'ò t'aats'òò nek'èzaih't'è. Hanikò seàgì gìxè shèhtì ha, sahzòà nechà-lea wìzì seghàneehtì while. 30 Ekò eyi neza sù ts'èkoju ts'ò nesòmbaà k'ehòphwho. Hanikò dui nõotla t'à wegħa ejiezaa lek'aa ełànèehwho,' edetà èhdi.

31 “Wetà yets'ò hadì, ‘Seza, nì sù t'aats'òò sexè anet'e, eyit'à t'asù hazòò sets'ò sù nets'ò hõt'e. 32 Goinà xè sòts'ìwò ha t'it'e. Nechì wewhile lè, hanikò dui edaà anajà. Dikqèhtla lè, hanikò dui wenagòt'ò,' yèhdi,” Zezì hadì gòxè godo.

16

Dọ edegha gọọzọọ k'ehọza wegodu

¹ Zezi edecheekeè xè godo, hadi, “Dọ ahxee ìlè t'asì hazọọ wets'ọ sù wecheekeè ìlè yegha yek'èdì. Hanikò eyi wecheekeè nezì t'asì k'èdì-le gùhdi. ² Eyit'à k'àowo edecheekeè kayaihtì gà yets'ọ hadi, ‘Neghọ godi nezì-le eèhkw'o. Hòt'a segha eghàlajada ha-le t'à, t'asì hazọọ netl'aa whelaa sù dek'enìt'è,’ yèhdi.

³ “Eyit'à wecheekeè hanıwọ, ‘Sets'ọ k'àowo seghọ la naichi ha t'à edjì dàhdza lì? Dèè xàgohge ha nàhtso-le, eyits'ọ dọ t'asì geehkè ha sù ghọ jìzhaehjì. ⁴ Ayì dàhke ha wek'èehsọ: dọ gigha nezì k'ehohza ha. Jọ seghọ la ichi nìdè dọ edekọ gixè nàhdè asegele ha,’ edets'ọ hanıwọ.

⁵ “Eyit'à wets'ọ k'àowo ts'ọ gıñht'è gòhjí sù gokayaihtì. Dọ t'akwelọọ ts'ọ hadi, ‘Sets'ọ k'àowo ts'ọ nenjht'è dàtłọ?’ yèhdi.

⁶ “‘Tleh ek'èdiakw'eènọ-lemi lıgalọ senjht'è,’ yèhdi.

“K'àowo wecheekeè yets'ọ hadi, ‘Iwhàà jọ nenjht'è k'e diakw'eènọ dek'enìt'è,’ yèhdi.

⁷ “Eyits'ọ dọ yek'èè nùtłaa sù ts'ọ hadi, ‘Nenjht'è dàtłọ?’ yèhdi.

“‘Lè nàkeakw'eènọ aihda senjht'è,’ yèhdi.

“K'àowo wecheekeè yets'ọ hadi, ‘Nenjht'è nùza gà jìèakw'eènọ-daats'ọ-ek'ètaènọ aihda dek'enìt'è,’ yèhdi.

⁸ “K'àowo, wecheekeè hanì edegha gọọzọọ k'ehọza t'à yeghọ nezì xàyaihtì. Dọ Nòhtsì k'ègeezọ-le sù edexèht'eè dọ xè nezì eghàlageeda gha goguzọ. Hanì elèxè eghàlageeda t'à, dọ gixè dzèh agòht'ee sù nahk'e goguzọ,” hadi. ⁹ Eyit'à dı hanaxèehsì, dı nèk'e t'asì naxits'ọ sù wet'à edeàgıa aahtsì. Hanì-ıdè t'asì naxıghọ whìle agòjà nìdè, welọ whìle ts'ọ dọ nàdèè sù goyaahdè anaxegele ha.

¹⁰ “Amì t'asì lọ-lea kò yet'à ehkw'ı eghàlaedaa sù t'asì lọ sı t'à ehkw'ı eghàlaeda ha họt'e. Ekò amì t'asì lọ-le t'à ehkw'ı eghàlaeda-le nìdè t'asì lọ sı t'à ehkw'ı eghàlaeda ha nùle. ¹¹ Dı nèk'e t'asì whelaa sù wet'à ehkw'ı eghàlaahda-le nìdè amì yak'e ts'ọqhk'e t'asì weghàlaahda naxèhdi ha weli? ¹² Eyits'ọ dọ gıts'ọ t'asì t'à ehkw'ı eghàlaahda-le nìdè, amì t'asì xàè naxits'ọ-elı gha t'asì naxıghàyeza ha weli?

¹³ “Dọ wızi k'àowo nàke gha eghàlaeda ha dı. K'àowo jìe ghọneètọ ha eyits'ọ jìe nèlì ha-le, eyits'ọ k'àowo jìe k'èjt'e ha eyits'ọ jìe k'èjt'e ha-le. Nòhtsì eyits'ọ Sọmba jìah elèht'èè gigha eghàlats'eeda ha dı họt'e,” Zezi hadi.

¹⁴ Pharisees ededı sọmba ghageewı t'à Zezi hadi gıkw'o ekò Zezi k'èch'a agedi. ¹⁵ Eyit'à Zezi gots'ọ hadi, “Naxı sù dọ gıdàà ehkw'ı k'ehohza, hanikò Nòhtsì naxıdzeè k'èezọ họt'e. Dọ ayì gigha dezọọ wet'aaazà sù Nòhtsì wegħa wet'aaazà nùle.

Moses wenàowoò eyits'ò Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ

16 “John-Baptist nùtla haɪwa gots'ò Moses wenàowoò eyits'ò nakwenàozɔɔ gɪyatì t'à dɔ hoghàgogeètɔ ɲè. Ekò gots'ò Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ wegoduù nezɪ t'à dɔ ts'ò gogɪde. Eyit'à dɔ hazɔɔ sexè welè gɪwɔ t'à Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ goyagedè ha nàhogehtè. 17 Moses wenàowoò wedè adle ha nùle. Yak'e eyits'ò du nèk'e while agòjà kò Moses weyatì nechà-lea ɲàet'ee kò while ade ha nùle.

18 “Dɔzhì edets'èkèè zɔede gà ts'èko eyi-le xè honòɔdza nɪdè hoɲɪ hoehtsɪ hɔt'e. Eyits'ò dɔzhì ts'èko zɔwèedoo sɪ xè honidza nɪdè hoɲɪ hoehtsɪ hɔt'e,” Zezì gòhdi.

Dɔ ahxee eyits'ò dɔ eteèt'ɪ gɪgodì

19 Zezì dɔ xè godo, hadì, “ɲàà dɔ ahxee ɲè, dzè taat'eè goht'ò wèdaat'ɪ yì wheda xè hoɲɪ zɔ nàde ɲè. 20 Wekò gotɪdà gà dɔ eteèt'ɪ Lazarus wìyeh t'aats'ò eyi nègìhtè. Wekwòta hazɔɔ wekaà ɲɔ t'à sɪ eteèt'ɪ. Eyits'ò yeghɔ shètɪ ha nàdaetì. 21 Dɔ ahxee weladà gots'ò t'asì gwia hodàet'ɪ sɪ yeza ha nɪwɔ eyits'ò tɪ wekaà k'e gogeh'tò.

22 “ɲè dzè eyi dɔ eteèt'ɪ eɲawo, yak'eet'ɪ nɪgìhtɪ gà Abraham ts'ò nègìhtɪ. Dɔ ahxee ededɪ sɪ eɲawo t'à wekw'ò nègìtɔ. 23 Eyì dɔ wehɲkò daɪza ekò ɲdòò k'eet'ɪ. Abraham nɪwà wegħa wègaat'ɪ, eyits'ò Lazarus yegà whedaa wegħa wègoèht'ɪ. 24 Eyì dɔ Abraham ts'ò ezeh hadì, ‘Setà Abraham, etesenèezɪ. Lazarus sets'ò awɲle, edelakw'ò tɪ ta ayɲle gà sewali whèk'ò ayɲle. ɲɔ kò nàtsoo t'à sɪ daiɲza diì,’ yèhdi.

25 “Hanìkò Abraham yets'ò hadì, ‘Ekò seza, du nèk'e nàqde ekò t'asì nezɪ zɔ t'à ɲa ɲè; ekò Lazarus t'aa wexè hoɲa zɔ ɲè. Di Lazarus wexè hoɲɪ agòjà, ekò nɪ sɪ nexè hoɲa hɔt'e. 26 Eyits'ò nets'ò dèè goge goɲchàa gòzɔ. ɲɔ gots'ò dɔ nets'ò ɲatagedè ha gɪwɔ kò hagede ha diì. Eyit'à ekò gots'ò dɔ gots'ò ɲatagedè ha diì,’ Abraham yèhdi.

27 “Eyì dɔ daɪzaa sɪ Abraham ghònàdaetì, hadì, ‘Hanì-ɲdè Lazarus setà wekò ts'ò wɲhza. 28 Sechì sɲlài geeda hɔt'e, Lazarus gots'ò godeè awɲle, hanì-ɲdè ɲɔ dɔ daɪzaa k'è gòzɔ sɪ ts'ò agede ha-le t'à,’ yèhdi.

29 “Abraham yets'ò hadì, ‘Moses wenɲht'è eyits'ò nakwenàozɔɔ gɪnɲht'è xàgèhɲa ne. Eyì gɪyatì k'èagut'è,’ yèhdi.

30 “Hanìkò Abraham ts'ò hadì, ‘ɲle setà, hanì ha diì, hanìkò dɔ eɲawo gots'ò nàidàa sɪ gots'ò gode nɪdè gɲk'èit'e ha ne,’ yèhdi.

31 “Abraham yets'ò hadì, ‘Moses eyits'ò nakwenàozɔɔ k'èagut'e-le nɪdè, dɔ eɲawo gots'ò nàidà kò gɲgha ehkw'ɪ adì ha nùle,’ yèhdi,” Zezì hadì dɔ xè godo.

17

Dàni aahda ha weli

¹ Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Dò t'asì t'à hoḥḥi hogehtsì sù hotù hagode ha t'ìt'e. Hanìkò amì wets'ihzò agot'ù sù wegħa hoìla ha hòt'e. ² Eyì dọ hoju hohtsì ch'à wek'o k'e kwe nedàa wexeet'ì gà tègùxà nùdè wegħa denahk'e nezì ha hòt'e. Hawùdlà nùdè wets'ihzò dù chekoa nechà-lea lanu hoḥḥi hogehtsì ha nùle. ³ Eyit'à hotù edexoahdi.

“Nèot'ì hoḥḥi hohtsì nùdè nàweahzò. Edek'eelì nùdè wegħo nahoahlè. ⁴ Ìhè dzeḗ lòhdì eht'aà naxìk'èch'a hohtsì eyìts'ò lòhdì eht'aà 'edek'eehḥì,' naxèhdì nùdè wegħo nahoahlè,” Zezi gòhdi.

⁵ Wecheekeèdeè Zezi ts'ò hagedi, “Denahk'e goinì nàtsoò agoḥle,” gùhdi.

⁶ Zezi gots'ò hadi, “Hòt'ò-lea kò naxìgha ehkw'ì-ahodì nùdè, dù ts'ì nàḥaa sù wets'ò dù haahdi ha diì-le, 'Nexochù t'à xàdùhdìlà gà tèe ts'ò adùle,' wèahdi nùdè naxìk'èit'e ha ne,” gòhdi.

⁷ “Dò ìhè wecheekeè gòhḥi nùdè yegħa dèè k'e eghàlaeda, hanì-le-ìdè yegħa sahzòḡ k'èdì. Wecheekeè eghàlaeda gots'ò nòḡtla nùdè 'Hot'eè jò wheḡda gà shèḥtì,' edecheekeè ts'ò hadi ha nì? Ìle, hadi ha nùle. ⁸ Dù hayèhdì ha, 'Segħa bò xàḥt'è, shèḥtì gots'ò naḡzì, eyì t'axòḡ-ìdè nì shèwèḡtì nòḡ,' yèhdì ha. ⁹ Wets'ò k'àowo ayì ts'ò yehḥaa sù yegħàlaidà k'èxa masì yèhdì ha nì? Ìle, hayèhdì ha nùle. ¹⁰ Eyit'à naxì sì ayì ts'ò naxeghḥaa sù hazòḡ wegħàlaahdà nùdè, dù haahdi ha hòt'e, 'T'asì ats'ùt'e nùle, ekì goìlaà zò ghàlats'ùdà,' dahdi ha hòt'e,” Zezi hadi goxè godo.

Dọ hoòḡ eyagùlù sù k'aat'ì agejà

¹¹ Ìhàà Zezi kòta Jerusalem ts'ò èhtla, Samaria nèk'e eyìts'ò Galilee nèk'e wege dèè k'e naèhtla. ¹² Kòta ìhè ts'ò nìwà-lea nùtla ekò dọ hoòḡ gùkwò tàda t'à eyagùlù sù Zezi ghò nègùde. Ìhàà nìwà nàgeḥza et'ì, ¹³ Zezi ts'ò hòt'ò gezeh, “Gots'ò K'àowo Zezi etegòḥzì!” gedi.

¹⁴ Zezi goazì ekò hagòhdi, “Naxìk'ahoeta għa yahtù gits'ò aahde,” gòhdi. Yahtù ts'ò geède ekò hazòḡ gùgha k'aat'ì agejà.

¹⁵ Dò ìhè k'aat'ì ajà yek'èhoèhza-tì ek'èt'à naèhtla. Wìnà t'à hòt'ò Nòhtsì ghàsòedì. ¹⁶ Eyì dọ Zezi gà dèè k'e ts'ò adùlà xè “Masì,” yèhdì. Eyì dọ sù Samaria got'ù at'ì nòḡ.

¹⁷ Zezi hayèhdì, “Dọ hoòḡ k'aat'ì agejà-le nì? Ekò dọ lòḡtò gilaedi?” yèhdì. ¹⁸ Eyit'à Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Dù eḥadi gots'ò dọ dànìghò ededì zò Nòhtsì ghò masì nìwò t'à ek'èt'à naèhtla?” gòhdi. ¹⁹ Eyit'à Zezi eyì dọ ts'ò hadi, “Nùtla, nekò ts'ò nàḥtè. Negħa ehkw'ì-ahodì t'à k'aat'ì anejà,” yèhdì.

Dàni Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ wexèhoìwɪ ha

²⁰ Ịhàà Pharisee ɡɪlɪ sɪ Zezi dageehke, “Dàht'e-ɪdè Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ agode ha?” ɡɪhɪ. Zezi gots'ò hadi, “Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ sɪ wexàts'eeta t'à wegots'ìhàà ha nùle ²¹ eyits'ò ‘Jɔ agòht'e,’ hanì-le-ɪdè ‘Yeè agòht'e,’ dɔ hagedi ha dii, Nòhtsɪ Wenàowoò sɪ naxits'ò-èlɪ ne t'à,” ɡòhɪ.

²² Eyɪ t'axòò edecheekeè ts'ò hadi, “Nòɔde-ɪdè Dɔ-wet'àaʒàa-deè K'àowocho elɪ weahzɪ dahwhɔ ha, hanikò naxixè hagode ha nùle. ²³ Eyits'ò dɔ naxits'ò dɪ hagedi ha, ‘Jɔ wheda,’ hanì-le-ɪdè ‘Yeè wheda,’ gedɪ ha. Hanikò ɡɪk'èhoahʒà-le, ekɔ ts'ò wekak'eaht'ɪ-le. ²⁴ Dɔ-wet'àaʒàa-deè jɔ ts'ò anajà nɪdè hɔtsaa kò-naìt'ɪ lanì wègoèt'ɪ ha. Kò-naìt'ɪ nɪdè yat'a hazòò dzèh agot'ɪ; jɔ nùtla nɪdè eyɪ lagode ha. ²⁵ Hanikò eyɪ hagode kwe sɪ Dɔ-wet'àaʒàa-deè hòt'ò daɪza ha, eyits'ò dɪ dɔ geedaa sɪ ɡɪgha wedè ha.

²⁶ “T'akwe Noah dɪ nèk'e nàɪdè ekò dani dɔ ɡɪdàa sɪ Dɔ-wet'àaʒàa-deè nùtla nɪdè eyɪ xèht'eè lagode ha. ²⁷ Noah elàcho yietlaa dzèè k'e gots'ò dɔ shègezhe, gedɔ, eyits'ò elèxè honìgedè ìlè. Hɔtsaa ɡɪxè dèè te teèt'ɪ t'à dɔ hazòò elàagɪdè.

²⁸ “Eyits'ò (Abraham wesah) Lot dɪ nèk'e nàɪdè ekò ekɪyèè k'e sɪ hagòht'e ìlè. Dɔ shègezhe, gedɔ, t'asɪ elèghɔ nàgeehɪ, eyits'ò t'asɪ geehshe, eyits'ò kò gogehtsɪ ìlè. ²⁹ Hanikò Lot, kòta Sodom gots'ò nakwɪehtlaa dzèè k'e yak'e gots'ò kwe dèk'òò hodàèt'ɪ t'à dɔ hazòò elàagɪdè ìlè.

³⁰ “Dɔ-wet'àaʒàa-deè wègoèt'ɪ dzèè k'e nɪdè hotɪ eyɪ lagode ha hɔt'e. ³¹ Eyɪ dzèè k'e dɔ edekò dahmò ka wheda nɪdè wekò goyɪ t'asɪ whelaa ts'ò hodàwetlale. Eyits'ò dɔ ededèè k'e eghàlaeda nɪdè t'asɪ wɪzɪ ɡha edekò nɔ̀wɔwetlale. ³² Lot wets'èkeè wexè dàgòjàa sɪ hotɪ wenaahɪ! ³³ Amɪ edɪnì k'èè eda ha nɪwɔɔ sɪ wedɪholè ha, hanikò amɪ edɪnì k'èè eda-le sɪ edaxàweetè ha hɔt'e. ³⁴ Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, eyɪ toò k'e dɔ nàke daèhte k'e whetee sɪ ìlè nɪwɪtè ha, eyits'ò ìlè àida ha. ³⁵⁻³⁶ Eyits'ò ts'èko nàke elèxè ìlè nàgeedee sɪ ìlè nɪwɪtè ha, eyits'ò ìlè àida ha,” Zezi ɡòhɪ.

³⁷ Wecheekeè Zezi dageehke, “K'àowo, edɪ hagode ha?” ɡɪhɪ.

Zezi hagòhɪ, “Edɪ t'asɪwèè whedaa sɪ ekɔ tatsògaa ìɔ elèghdè hɔt'e,” ɡòhɪ.

18

Ts'èko k'èdaà nàdaeti wegodi

¹ Zezi godi t'à edecheekeè hoghàgoehtɔ, hadi, “T'aats'òò yaahɪ ɡhɔ naah't'è-le.

² “Kòta ìlè dɔ-sɪnɪyaehtɪ-dòò nàdè. Eyɪ dɔ sɪ Nòhtsɪ ts'àejɪ-le, eyits'ò dɔ sɪ ts'ò nɪʒà-le. ³ Ts'èko ìlè wegà dɔzhɪ while,

ededı sı eyı kòta nàdè. Eyı ts'èko t'aats'qò dọ-sınıyaehtıı-dqò ts'ò eghàedà xè hayèhdi yeghònàdaeti, 'Dọ segha hoıla hòèhtsıı sını segha ehkw'ı wesınıyaəhtı,' yèhdi yeghònàdaeti.

⁴ "Edlaıwa ts'ò eyı ts'èko k'èhoıɾq-le. Nq̄q̄dea dọ-sınıyaehtıı-dqò du hanıwq, 'Nòhtsı ts'əehjı nııle, eyıts'q dọ sı gıts'q̄nıhɾà nııle, ⁵ hanıkò du ts'èko t'aats'qò sek'adaawo ghq nat'è ha dehwhq t'à wegħa ehkw'ı eghàlaehda ha. Hawèhłà-le nıdè sets'q̄ eghàedà t'à wegħànıhtsq̄ ahde ha,' hanıwq," Zezi hadıı goxè godo.

⁶ Eyı godı wegħàà Zezi edecheekeè gots'q̄ hadı, "Dọ-sınıyaehtıı-dqò weju dādı sını wedaàniahdè. ⁷ Dọ-sınıyaehtıı-dqò weju sını hanı ehkw'ı eghàlaeda nıdè Nòhtsı dọ edegħa nàwhehtsıı sını asıjı gogħa denahk'e ehkw'ı eghàlaeda ha dahwhq? Dzeq̄, toò Nòhtsı ts'ò nàdageeti nıdè whaà nageèhɾıı agòòhwhq ha nı? ⁸ Ehkw'ı anaxèehsı, ekòet'ıı gogħa ehkw'ı sınıagodle ha hq̄t'e. Hanıkò Dọ-wet'àazàa-deè nııtłà nıdè asıjı wegħa du nek'e dọ Nòhtsı ghq gını nàtso ha sq̄nı?" Zezi gòhdi.

Edeghq xàhoahdi-le

⁹ Dọ mòhdaa ehkw'ı geeda edegeewq̄ xè dọ nahk'e gıjıı edegeewq̄ t'à Zezi goxè godo, hadı, ¹⁰ "Dọ nàke Nòhtsıkò-gocho yagehtı ha goyageède. Dọ jìè Pharısee hq̄t'e, jìè t'aa sq̄m̄ba-nàhtsıı-dqò hq̄t'e. ¹¹ Pharısee jıdaà nàwo, edegħàhodi xè yahtı, hadı, 'Senòhtsı, dọ hazq̄ gıxèht'eè ehda-le t'à, ması neehwhq. Egeeɾıı-dqò, hojıı-hogehtsıı-dqò, ts'èko-k'alagedèe-dqò, du sq̄m̄ba-nàhtsıı-dqò kò eyı laht'e-le. ¹² Jìè dzeəhta nàakeè edegq̄, eyıts'q̄ t'asıı sets'q̄ at'ıı sını wets'q̄ hoònq̄ jìè Nòhtsı ghàehɾà,' hadıı yahtı.

¹³ "Ekò sq̄m̄ba-nàhtsıı-dqò jıdè nàwo, jıdòo k'et'ı ha kò dıı. Edezhıı ts'aht'ı xè hadı, 'Senòhtsı etesenèeɾı, hojıı-hohtsıı-dqò aht'e,' hadıı yahtı.

¹⁴ "Ehkw'ı anaxèehsı, eyı sq̄m̄ba-nàhtsıı-dqò edekò ts'ò naèhtłà kwe Nòhtsı nadaq̄ ehkw'ı awııdlà hq̄t'e. Ekò Pharısee wexè hagòjà-le. Dọ wet'àazàa edeewq̄ sını jızhaelıı awedle ha, eyıts'q̄ dọ k'èeweèt'ı lanı edaa sını wet'àazà awedle ha," Zezi gòhdi.

Zezi eyıts'q̄ chekoa nechà-lea

¹⁵ Jìàà chekoa nechà-lea Zezi ts'ò gogeèwa, edılà gok'e ayele ha gıwq̄ t'à. Hanıkò wecheekeè gogıazı ekò haaht'ı-le gògedı t'à nàgogeeɾq̄. ¹⁶ Hanıkò Zezi chekoa gots'q̄ gode, "Jq̄ aahde," gòhdi. "Chekoa sets'agııdeè agıahłè," edecheekeè gòhdi, "Chekoa sets'agıahɾq̄-le. Amıı du chekoa lagııt'ee sını Nòhtsı Wenàowò k'èq̄ hòɾq̄q̄ gıts'q̄ hq̄t'e. ¹⁷ Ehkw'ı anaxèehsı, amıı chekoa lanı Nòhtsı Wenàowò k'èq̄ hòɾq̄q̄ edegħa yııhchı lenq̄sıı, ekq̄ goyaetłà ha nııle," Zezi gòhdi.

K'àowo ahxee

18 K'àowo jè Zezi daehke, “K'àowo nezɿ, ayi dàhlà nɿdè welo while ts'ò ehdaà asedle ha?” yèhdi.

19 Zezi yets'ò hadi, “Ayihà k'àowo nezɿ sɿɿdi? Dɔ nezɿ gòhɿ nɿle; Nòhtsɿ zɔ nezɿ hɔt'e. 20 Moses wenàowoò deè wek'è:zɔ ne: 'Èlèxè hoɿɿ hoahɿsɿ-le, dɔ èlèahwhi-le, aahzɿ-le, dɔ ghɔ hoahɿs'ì-le, naxitá eyits'ɔ naximɔ gɿts'ò nezɿ aahda,” Zezi yèhdi.

21 Eyit'à dɔ hadi, “Chekoa ehɿ gots'ɔ eyi nàowo hazɔò wek'è:zæht'è hɔt'e,” hadi.

22 Zezi dɔ hadiɿ yɿkw'o ekò hayèhdi, “Ilaà t'asɿ jè zɔ hanelà-le. T'asɿ hazɔò nets'ɔ sɿ neghɔ nàedi gà eyi sɔòmɓa sɿ hɔt'ɿ dɔ-teèt'ɿ ghàɿle. Hanì-ɿdè yak'e t'asɿ nechàa nedawhezɔ ha hɔt'e. Eyɿ t'axɔò-ɿdè sek'èè k'ètlo,” Zezi yèhdi.

23 Eyɿ dɔ Zezi hadiɿ iɿkw'o ekò ts'ò:nɿwɔ lajà, dɔ ahxee-deè elɿ t'à. 24 Zezi hotɿ yeghàdà xè hadi, “Dɔ ahxee sɿ Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ goyaetla ha wegħa wèhoedi-le hɔt'e! 25 Dɔ ahxee sɿ Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ goyaetla ha wegħa dii hɔt'e. Eyɿ nahk'e tɿts'aadɿcho datɿht'á-k'è degħaetla għa sɿ denahk'e dii-le hɔt'e,” gòhdi.

26 Dɔ Zezi hadiɿ egɿkw'oo sɿ hagedi, “Hanì-ɿdè amì edaxàweètɿ lì?” gedi.

27 Zezi gots'ò hadi, “Ayɿ dɔ gɿgha dii sɿ Nòhtsɿ wegħa dii-le hɔt'e,” gòhdi.

28 Peter, Zezi ts'ò hadi, “Goxɿ nek'èè k'ets'edè ha ts'ɿwɔ t'à t'asɿ hazɔò wedè ats'ɿlà jè!” yèhdi.

29 Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Ehk'w'ɿ anaxèehsɿ, amì Nòhtsɿ Wenàowoò ts'ihzò edekò, edets'èkeè, edechɿ, edetá, edemɔ, eyits'ɔ edeza gots'ò naèhtla 30 k'èxa dii edaa sɿ t'asɿ wezòatlo wegħòzhe ha, eyits'ɔ jdaà welo while ts'ò edaa eyɿ sɿ wegħòt'à ha,” Zezi gòhdi.

Zezi èlèagħwhi ha k'achɿ yegħɔ gode

31 Zezi edecheekeè whatsoò gots'ò hadi, “Kòta Jerusalem ts'ò ts'eedè ha. Nakwenàozɔɔ t'asɿ hazɔò Dɔ-wet'àazàa-deè ghɔ egɿt'èè sɿ hazɔò wek'èè agode ha. 32 Èladɿ dɔ t'agɿhtè ha. Gɿk'adaedè xè gɿghàedlò ha, gɿk'e geezè ha, nàgeehkwa ha eyits'ɔ èlèagħwhi ha, 33 hanikò tai dzèè nɿdè naidà ha,” Zezi gòhdi.

34 Hanikò wecheekeè eyɿ hazɔò yegħɔ goɿdee sɿ gɿmedì-le, dàdi-adɿ sɿ gɿgha dezɿ whezɔ t'à.

Dɔ eteèt'ɿ wedaà goilee sɿ k'aat'ɿ ajà

35 Zezi kòta Jericho ts'ò gɔɔwà-lea nùtla ekò dɔ wedaà goilee tɿlɓàa wheda xè t'asɿ għa nàdaeti. 36 Dɔ lɔ k'egohwho goikw'o t'à dagoehke, “Ayɿ dàgot'ɿ?” gòhdi. 37 Dɔ gɿts'ò hadi, “Nazareth got'ɿ Zezi dɿdèè naetle,” gɿhdi.

³⁸ Eyit'à dọ wedaà goilee naidzeh xè hadi, "Zezì, k'àowocho David Weza, etesenèezì!" hadi naidzeh.

³⁹ Dọ Zezì nakweè giadèe sù "Ts'èwhìì aat'e," giuhdi, hanikò k'èdaà hòt'ò naidzeh, "K'àowocho David Weza, etesenèezì!" hadi.

⁴⁰ Zezì nìitla, dọ gots'ò hadi, "Jọ sets'ò weahchi," gòhdi. Dọ yets'ò nìwà-le nìitla ekò, Zezì dayeehke, ⁴¹ "Ayìì negha dàhle ha seneehwhọ?" yèhdi.

"Sets'ò K'àowo, segha xègaat'ì ha dehwhọ," dọ yèhdi.

⁴² Zezì yets'ò hadi, "K'èit'ì anede! Negha ehkw'ì-ahodi t'à k'aat'ìì anejà," yèhdi. ⁴³ Ekòet'ìì k'èet'ìì ajà. Zezì k'èè naèhtla xè Nòhtsì ghàsògedi. Dọ hazòò gìaṛì t'à ededì sù Nòhtsì ghàsògeedi.

19

Zacchaeus Zezì ghàihdà nìwọ

¹⁻² Zezì kòta Jericho gok'ìitla ekò dọ jìè Zacchaeus wiyeh eyi nàdè. Sọ̀m̀ba-nàgehtsì-dọ̀ gha k'àowo elì, eyit'à wesọ̀m̀baà lọ. ³ Zezì amì jì'ee sù yeghàidà nìwọ, hanikò dọ nechà-lea elì xè wenadaà dọ lọ t'à weggha wègaat'ì-le. ⁴ Eyit'à jdaà dọ gonakweè tùmòehza gà ts'ì k'e dekiitla, ekìyèè Zezì naetla ha t'à.

⁵ Zezì eyi ts'ì gà nìitla ekò jdoò dawheda yazì, hayèhdi, "Zacchaeus, jwhàà hodàitla. Dì dzeè k'e nekò nàhtla ha," yèhdi. ⁶ Zacchaeus jwhàà hodàèhtla, wìnà nàhòwo xè edekò ts'ò yeèhchì.

⁷ Zezì, Zacchaeus k'èèhtla t'à dọ hazòò sọgedi, "Hòhì-hohtsì-dọ̀ xè wheda," gedi.

⁸ Zacchaeus wekò geèkw'e ekò Zacchaeus nìitla gà Zezì ts'ò hadi, "K'àowo, t'asì hazòò sets'ò sù tanì ts'ò dọ-teèt'ìì gighàehle ha. Eyits'ò deṛòò t'asì dọ ghọ ihchì nìdè dì eht'aà ts'ò weghònaehle ha," yèhdi.

⁹ Zezì yets'ò hadi, "Dì dzeè k'e jọ kò gots'ò dọ edaxàwhede họt'e. Dì dọ ededì sù Abraham gots'ò dọ họt'e. ¹⁰ Dọ-wet'àazàa-deè sù dọ dikòèdee gokak'èet'ì xè edaxàgole gha jọ nìitla họt'e," Zezì yèhdi.

K'àowocho gha sọ̀m̀ba gehtsì wegodi

¹¹ Zezì Jerusalem ts'ò nìwà-lea nìitla t'à dọ lọ họttaa Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòṛṛọ agode ha, gìwọ. Jlaà dọ egeèkw'ò et'ìì Zezì godì t'à goxè godo, ¹² hadi, "Dọ ahxee jìè, k'àowocho elì ha wìhchi ha t'à, nìwàa nèk'e ts'ò ajà. Eyì t'axòò-jdè jọ ts'ò anade ha. ¹³ Eyit'à edecheekeè hònọ gokàehṛà. Hazòò elèht'eè sọ̀m̀ba elètlọ gotaàwhela, hagòhdi, 'Jọ nqèhtla gots'ò dì sọ̀m̀ba wet'à eghàlaahda,' gòhdi.

14 “Hanìkò wenèk'e gots'ò dọ gɔdzajhwhọ, eyit'à dọ mọhdaa gik'èè geèhɔ̀, dɔ̀ hagedi ha t'à, 'Eyi dọ̀ sù gogha k'àowocho elɔ̀ ha wets'ɔ̀hwhọ-le,' gedi.

15 “Hanìkò k'àowocho whelɔ̀ t'à edenèk'e nọ̀tɔ̀la. Edecheekeè, sọ̀mba got'aaɔ̀laa sù gokàehɔ̀. Eyi sọ̀mba t'à dàtɔ̀ sọ̀mba gèhtsɔ̀ sù yek'èezọ̀ ha nɔ̀wọ̀.

16 “Dọ̀ t'akwelò̀ nùtɔ̀laa sù hadi, 'K'àowo, sọ̀mba seghàneelaa sù wezò̀ hoònọ̀ whehtsɔ̀,' yèhdi.

17 “K'àowocho hayèhdi, 'Secheekeè nezɔ̀ anet'e, nezɔ̀ eghàlaneedà. T'asì ɔ̀-lea nezɔ̀ weghàlaneedà k'èxa kọ̀godeè hoònọ̀ ts'ò k'àiwo ha,' yèhdi.

18 “Wecheekeè k'achɔ̀ ɔ̀ eyi nùtɔ̀la, hadi, 'K'àowo, sọ̀mba seghàneelaa sù wezò̀ sɔ̀lài whihtsɔ̀,' yèhdi.

19 “K'àowocho hayèhdi, 'Nɔ̀ sɔ̀ kọ̀godeè sɔ̀lài ts'ò k'àiwo ha,' yèhdi.

20 “Eyits'ò wecheekeè k'achɔ̀ ɔ̀ eyi nùtɔ̀la, hadi, 'K'àowo, jọ̀ nesọ̀mbaà whela. Sọ̀mba t'asahlà-le, zèht'ɔ̀ yì tsɔ̀hshà gà deɔ̀ nèehchì ɔ̀,' yèhdi. 21 ‘Dọ̀ dɔ̀ anet'e t'à nets'àehjɔ̀. T'asì dehshe gha t'asì dèè k'e nèneela-le kò, wets'ò t'asì ɔ̀hchì,' yèhdi.

22 “K'àowocho hayèhdi, 'Secheekeè ɔ̀ anet'e, neyatì t'à nesɔ̀nyahtì ha! Dọ̀ dɔ̀ aht'e sek'èizọ̀. T'asì nèehzọ̀-le kò t'asì wets'ò ɔ̀hchì, eyits'ò t'asì dehshe gha t'asì nèehla-le kò t'asì dèhshọ̀ sù wets'ò ɔ̀hchì. 23 Dọ̀ dɔ̀ aht'e sek'èizọ̀ nɔ̀dè dànighọ̀ sesọ̀mbaà, sọ̀mba-dehshe-kọ̀ nèneela-le nọ̀? Hani-ɔ̀dè jọ̀ anahjà nɔ̀dè sesọ̀mbaà eyits'ò sọ̀mba wetaekw'ɔ̀ sù wexè naihchì ha ɔ̀,' yèhdi.

24 “K'àowocho, dọ̀ eyi nàgeèhza ts'ò hadi, 'Wesọ̀mbaà weghọ̀ niahwha. Dọ̀ sọ̀mba dezò̀ hoònọ̀ whehtsɔ̀ sù weghàahle,' gòhdi.

25 “Eyit'à hagedi, 'K'àowo, eyi dọ̀ hòt'a wedaats'ò hoònọ̀ wets'ò!' gihdi.

26 “K'àowo hagòhdi, 'Ehkw'ɔ̀ anaxèhstɔ̀, amì t'asì ɔ̀ wets'ò sù eyi wezò̀atɔ̀ weghàzhe ha, hanìkò amì t'asì wets'ò-le sù t'asì ɔ̀-lea wets'ò sù eyi kò weghọ̀ ɔ̀hchì ha họt'e. 27 Dọ̀ sets'ò xànegɔ̀ t'à gɔ̀gha k'àowocho ehɔ̀ ha segɔ̀hwhọ̀-le sù jọ̀ nègiahwha, senadaà ɔ̀làiàghade,' gòhdi.” Zezi hadi goxè godo.

Zezi tɔ̀tsoa k'e Jerusalem nùtɔ̀la

28 Zezi hadi gọ̀de t'axò̀, ɔ̀daà Jerusalem ts'ò naèhtɔ̀la. 29 Zezi kọ̀ta Bethphaga eyits'ò Bethany ts'ò gọ̀wà-lea nùtɔ̀la. Eyi kọ̀ta nàke sù shìh Olivet weghọ̀hk'e gòla. Zezi edecheekeè nàke edenakweè goèhɔ̀, hagòhdi, 30 “ɔ̀daà kọ̀ta ts'ò ɔ̀lehtle. Ekọ̀ nìlahtɔ̀la et'ì tɔ̀tsoaza wet'à-ats'aat'ɔ̀-le eyi daet'ɔ̀ weahzì ha. Daweahge gà, jọ̀ sets'ò nat'iahxà. 31 ‘Ayìha daweahge?’ dọ̀

naxèhdi nɪdè, 'Gots'ò K'àowo yet'à-at'ɪ ha nɪwɔ,' hawèahdi nɔò," Zezi gòhdi.

³² Eyit'à wecheekeè nàke ekɔ ɛgeèhtla. Zezi t'agòhdi sù hoti gixè hagòjà. ³³ Tɪtsoa negiçi ha nìkw'o ekò dɔ gits'ɔ ne sù hagedi, "Ayìha tɪtsoa daahgè?" gedi.

³⁴ "K'àowo yet'à-at'ɪ ha nɪwɔ," gògedi.

³⁵ Tɪtsoaza Zezi ts'ò geèhçi, edezeè gikanɪwa gà Zezi yek'e wheda agɪlà. ³⁶ Tɪtsoa ɪdaà nayahte ekò dɔ ɪɔ wenadaà tɪ k'e edezeè nègɪwa.

³⁷ Shìh Olivet gots'ɔ ɪzhi tɪ hodàgòdɔza gà nɪwà-le nùtla ekò wecheekeè ɪɔ enɪyah gɪaɪ ɪlè t'à sù gɪnà t'à hòt'ò Nòhtsɪ ghàsɔgeedi. ³⁸ Yagìzeh xè hagedi,

"K'àowocho, gots'ò K'àowo dahxà nùtlaa sù wexè sɪghà welè."

"ɪdò yak'e ts'èwhɪ hòɔɔ, eyits'ɔ Nòhtsɪ weghàsɔhoedi welè!" gedi.

³⁹ Pharisee mòhdaa dɔ nɪ nàgeèhza sù Zezi ts'ò hagedi, "K'àowo, necheekeè hagudì-le, gɪdì," gùhdi.

⁴⁰ Zezi hagòhdi, "Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, ɪhɪ agɪt'e nɪdè jɔ kwe whelaa sù yagìzeh ha," gòhdi.

⁴¹ Zezi Jerusalem ts'ò gɔɔwà-lea naetle ekò, kògodeè goaɪ t'à yeghɔ ɪtsè. Kò gòlaa ts'ò hadi gode, ⁴² "Dɪ dzèè k'e ayi t'à naxìxè ts'èwhɪ hòɔɔ ha sù wek'èahsɔ nɪdè dehwhɔ. Hanìkò naxìch'à dezɪ wheɔɔ. ⁴³ Jerusalem got'ɪ, ɪlè dzèè k'e eghɔ-dò eht'è shìh kògodeè wemòɔ nɪzà agele ha. Naximòɔ hazòɔ naxìts'ɔdaniɪlaa agele ha. ⁴⁴ T'asì hazòɔ naxìghɔ wedìhogehtsɪ ha, naxì eyits'ɔ naxèot'ɪ hazòɔ ɛlaàgehde ha. Naxìkò hazòɔ gotageezhì ha, kwe ɪhàet'e kò ɛlaka dawheɔɔ ha-le, Nòhtsɪ naxìghɔ nùtla kò nàwhahzhì-le t'à," Zezi hadi xayahtì.

Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà nùtla

⁴⁵ Eyì t'axòɔ Nòhtsɪkò-gocho gà nùtla, ekò dɔ t'asì ɛlèghɔ nàgeehdi sù hazòɔ xàgodeèzhì. ⁴⁶ Hagòhdi, "Dɪ hani dek'eèht'è hɔt'e: 'Sekò sù yats'ehtɪ k'è gha gòɔɔ ha hɔt'e,' hanìkò naxì sù 'egeezɪ-dòɔ gha kò' gòwhahtsɪ," gòhdi.

⁴⁷ Dzè taat'eè Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ hoghàehtɔ. Hanìkò yahtɪ-gha-k'aodèe, Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedi-dòɔ eyits'ɔ k'aodèe gɪɪ sù Zezi ɛlaàgehwhì ha hogeèhdzà. ⁴⁸ Hanìkò dànì agele ha sù gɪk'èezɔ-le, dɔ hazòɔ Zezi weyatɪ gɪgha nezɪ t'à.

20

K'aodèe, Zezi amì dahxà at'ɪ, gùhdi

¹ ɪlè Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ hoghàehtɔ xè godì nezɪ t'à gots'ɔ gode ekò yahtɪ-gha-k'aodèe, Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedi-dòɔ eyits'ɔ ɔhdah gɪɪ sù Zezi ts'ò geède, ² hagedi, "Ayì dahxà dɪ hani eghàlajda? Amì hani neghàhòɔɔ t'à anet'ɪ?" gùhdi.

³ Zezi gots'ò hadi, “Sì sì t'asì danaxeehke ha. ⁴ Dàahwhòq sù sedaahdi. John-Baptist dọ k'ètaidzù sù asì yak'e godahxà at'ì, hanì-le-ìdè dọ dahxà at'ì?” gòhdi.

⁵ Eyi ghò elets'ò dù hagedi, “Yak'e godahxà at'ì, ts'edi nùdè 'Dànighò ehkw'ì adì dahwhò-le nòò?’ gòhdi ha. ⁶ Ekò 'Dọ dahxà at'ì, ts'edi nùdè dọ hazòq John-Baptist nakwenàòzòq gùt'ì ne t'à, kwe t'à gògeehshì ha sòni,” elègeedi.

⁷ Eyt'à Zezi ts'ò hagedi, “John-Baptist amì dahxà at'ù sù wek'èts'eezò-le,” gùhdi.

⁸ Zezi gots'ò hadi, “Hanì-ìdè sì sì amì dahxà dù hanì eghàlaehdaa sù naxits'ò haehsì ha-le,” gòhdi.

Dèè-k'ègedi-dọ gígodi

⁹ Eyi t'axòq Zezi dù godì t'à dọ xè godo: “Dọ jìè ededèè k'e jìechots'ù dehshe ha nèyùla. Eyi t'axòq dèè-k'ègedi-dọ dèè goghòniyùzò, eyits'ò whàà gots'ò nìwà kòtaèhtla. ¹⁰ Jìecho dùdì agòjà ekò jìecho mòhdaa yegha nàhtsì ha edecheekeè jìè ededèè ts'ò yeèhà. Hanìkò dọ dèè k'ègedi sù geèht'ì eyits'ò jìecho dẹ nageèhà. ¹¹ K'àowo k'achì wecheekeè jìè gots'ò nayeèhà, hanìkò eyi sù geèht'ì xè nezì gits'ò eghàlaidà-le eyits'ò t'asì dẹ nageèhà. ¹² Tai t'à k'achì dọ gots'ò nayeèhà, hanìkò hòt'ò wekwòyaa-gùlà xè xàgeèhà.

¹³ “Eyt'à eyi dèè ts'ò k'àowo dù hadi, ‘Ayì dàhlà lì? Dù t'à xàè seza weghònehtòq sù gits'ò weehà ha. Edahxò gits'ò nezì nàza ha tahkò,’ hadi.

¹⁴ “Hanìkò dọ dèè k'ègedi sù weza giazì ekò halègeedi, ‘Dù k'àowo weza sù dù dèè weghaelì ha họt'e. Elààwets'èhwhì, hanì-ìdè wedèè goxì goghaelì ha,’ gedi. ¹⁵ Eyt'à dèè gots'òq xàgeèhà gà ełààgùhwhò.

“Eyt'à k'àowo, dèè-k'ègedi-dọ ginezì-le sù dàgole ha? ¹⁶ K'àowo ekò nùtla nùdè eyi dèè-k'ègedi-dọ ełààgòhde ha, eyits'ò dèè dọ eyi-le ghàyeà ha,” Zezi gòhdi.

Dọ egùkw'o ekò hagedi, “Goxè hagode sòò!” gedi.

¹⁷⁻¹⁸ Zezi hotì goghàeda xè hadi, “Dù hanì dek'eèht'è:

'Kwekò-gogehtsù-dọ kwe zògeèhk'aa sù eyi kwe denahk'e wet'aaà whelì, dek'eèht'è.

Amì eyi kwe k'e nàakw'oo sù wedìhoè ha, eyits'ò amì eyi kwe wek'e nàakw'oo sù t'asì nadlì ha-le. Eyi dek'eèht'è sù dàhodì-ahodì dahwhòq?” gòhdi.

¹⁹ Nòhtsì-yatì-k'ègedi-dọ eyits'ò yahtù-gha-k'aodèe gùlù sù Zezi godì t'à goghò godeè-adi ginièdì t'à ekòet'ù dageechì ha gùwò. Hanìkò dọ ts'àgeejì.

Pharisee gùlù sù Zezi geèhdà

²⁰ Pharisee gùlù sù Zezi xogùhdi ha gùwò t'à wenaàhtò nàezì-dọ gik'èè k'edè agùlà. Zezi ts'ò ehkw'ì k'ehogeza

41 Eyɪ tʰaxòò Zezì gots'ò hadɪ, “Dànìghò Christ, k'àowocho David Weza giùhdi? 42-43 K'àowocho David ededɪ Shɪ Nɪhtl'è k'e dɪ hadɪ,

'Gots'ò K'àowo sets'ò K'àowo ts'ò hadɪ: Nets'ò xànegù?aa gùlù sù hazòò gùghòihné agehɛ gots'ò, nàgòts'èhnèè segà wheɛda,' dek'eèhtl'è.

44 David 'sets'ò K'àowo,' yèhdi, hanì dek'eèhtl'è nɪdè dànì yeza elɪ weli?" Zezì gòhdi.

45 Dò hazòò ɪlɛà egeèhkw'ò et'ù Zezì edecheekeè gots'ò hadɪ,

46 “Nòhtsɪ-yatù-k'ègedù-dòò gùlù sù hotù gɪxoahdi. Goht'ò nedèè wèdaat'ù t'à kòta k'ègedè xè dò gɪts'ò nezù nageza gɪgha nezɪ. Elègehdeè-kò goyù dò wet'aaazàa gha daèhchɪ whelaa k'e geèhkw'e eyits'ò nàsɪ hoè nɪdè ɪdaà geèhkw'e ghageewɪ.

47 Ts'èko gidòzhì elɛɪdèè sù gikò goghò gihchɪ, eyits'ò dò goghàgudà gùwò t'à whàà yagehtɪ. Dò hanù sù hòt'ò dagùzàà agedle ha,” Zezì gòhdi.

21

Ts'èko eteèt'ù satsòq nàke nèyùla

1 Zezì ɪdaà dò ta k'et'ì ekò dò ahxee goghàeda, Nòhtsɪkò-gocho gha sòmba-tòò yù edesòmbaà deyù gehdè. 2 Ts'èko eteèt'ù wedòzhì elɛɪwo ededɪ sɪ satsòq dek'oo nechà-lea nàke deyù yùwa yaɪ. 3 Zezì hadɪ, “Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, eyɪ ts'èko eteèt'ù sù dò hazòò nahk'e sòmba deyùhde hɔt'e. 4 Dò hazòò sòmba gɪzòò whelaa sù eyɪ nègùla, hanikò eyɪ ts'èko eteèt'ù sù yet'à edaa sòmbaà hazòò deyù yùwa,” gòhdi.

Christ jò ts'ò anade ha nìkw'o nɪdè ayù ghàà wek'èhoedzò ha

5 Zezì wecheekeè mòhdaa Nòhtsɪkò-gocho dànì kwe wèdaat'ù t'à hòèlɪ, eyits'ò dò t'asù wèdaat'ù Nòhtsɪ ghàgùlaa sù ghò xàyagùhtɪ. Hanikò Zezì hadɪ, 6 “Jò ayù ghàahdaa sù nòqde-ɪdè kwe ɪè kò elɛka dawhezò ha-le, hazòò wetagot'ì ha hɔt'e,” gòhdi.

7 “K'àowo, dàht'e-ɪdè eyɪ hazòò hagode ha? Hagode ha nìkw'o nɪdè ayù ghàà wek'èts'eezò ha?” wecheekeè giùhdi.

8 Zezì gots'ò hadɪ, “Hotù kexoahdi, naxìghoyagùzà sòò. Dò ɪò sùzɪ t'à-aget'ɪ xè 'Christ aht'e,' gedɪ ha eyits'ò 'Hòt'a eyɪ dzeɛ ts'ò whàà-le agòjà,' gedɪ ha. Giahkw'ò-le. 9 Elègegò ghò aàhkw'o ha, hanikò weghò dahjɪ-le. T'akwełòò eyɪ hazòò hagode ha hɔt'e, hanikò ekòet'ù nòqde dzeɛ k'e nèhòkw'ɪ ha nùle,” gòhdi.

10 Eyɪ tʰaxòò Zezì gots'ò hadɪ, “Dù nèk'e dò hazòò xàzàa elègegò ha. 11 Hazòò gots'ò dèè hòt'ò nàgòidà ha, bò whìle agode ha, eyits'ò tàda dò tawɪ ha. Hoejù k'ehokw'o ha eyits'ò yat'a eniyah nàhòwo ha.

12 “Hanikò eyɪ hazòò hagode kwe sù naxegihchɪ xè danaxegùhza ha. Nàyaetɪ-kò eyits'ò dò-danùlaa-kò ts'ò anaxegele

ha. K'àowocho eyits'ò dèe-ts'ò-k'àowo gɪnadaɣà naxisɪnɪyaeti anaxegele ha. Sɪ sets'ihzò hanì naxits'ò eghàlageeda ha. ¹³ Eyì hazòò naxits'ò hanàhòwo nɪdè segodì nezɪ t'à dɔ ts'ò goahde ha. ¹⁴ Hanìkò hagode kwe-t'ì dani edek'edaahdi ha sɪ ghò nàniàhdè-le. ¹⁵ Yatì wet'à goahde ha sɪ eyits'ò wet'à gots'ɪzòò sɪ naxits'ò-èlì ahle ha. Eyit'à dɔ naxik'èch'a gɪlɪ sɪ naxik'èch'a xàyagehtì-le agede ha. ¹⁶ Naxità, naximò, naxichì, naxèot'ì eyits'ò naxiàgɪà k'aodèe t'ì aànaxegìile ha eyits'ò naxì mòhdaa èlaànaxegìhde ha. ¹⁷ Sɪ sets'ihzò dɔ hazòò naxidzagɪhwhò ha. ¹⁸ Hanìkò naxikwìghà jàèt'ee kò wedihòlè ha-le. ¹⁹ Naxìgha ehkw'ì-ahodì t'à naxinì nàtso nɪdè, welò while ts'ò aahda ha.

²⁰ “Kògodeè Jerusalem wemòò eghòò-dòò èlègehde ha. Hagòjà nɪdè eyì weghàà hòt'a wedihòlè ts'ò whaà-le wek'èahsò ha. ²¹ Ekò k'e nɪdè dɔ Judea nèk'e nàgedèe sɪ shìlta ts'ò kwɪgɪhdè. Jerusalem dɔ nàgedèe sɪ jwhàà xàtɪmògùdè, eyits'ò kòta yàgòlaa dɔ nàgedèe sɪ Jerusalem ts'ò gùdè-le. ²² Ekìyèè k'e nɪdè Jerusalem hoilà weghàhòt'à ha. Nakwenàozòò hazòò ayì dek'enègɪt'èè sɪ wek'èè agode ha hòt'e. ²³ Eyì dzeè k'e nɪdè ts'èko chekoa xè hotì geeda-le eyits'ò bebìà t'ògeht'òò sɪ sɪ gɪxè hoilà ha hòt'e! Eyì nèk'e hazòò ts'ò hoilà xè ekò got'ì sɪ dagɪzàà agogele ha hòt'e. ²⁴ Mòhdaa behcho t'à èlaàgoghde ha eyits'ò mòhdaa eyì-le nèk'e ts'ò agogele ha. Dɔ eyì-le xàzàa t'ajwàà gɪgha hòzòò sɪ wek'ehowì gots'ò, kòta Jerusalem wedihogehstì ha.

²⁵ “Sadeè, adzèzah eyits'ò whò, gɪxè enɪyah k'ehokw'o ha. Dɪ nèk'e hazòò taatì nechàa sɪ hòt'ò nàweekw'ò ha. Eyit'à dɔ hazòò xàzàa geejì xè dàgot'ì-agot'ì gɪwò ha. ²⁶ Yat'a whò xè nàgoedà ha ts'ihzò, dɔ sɪ geejì t'à gɪdzeè nàtso-le ade ha, ‘Dɪ nèk'e dàgot'ì-agot'ì sɪnì?’ hagedì ha. ²⁷ Eyì dzeè k'e Dɔ-wet'àazàa-deè enɪyah t'à nàtso k'oh k'e nùtla ha, eyits'ò dɔ hazòò gezì ha. ²⁸ Eyì hazòò wexèhòòwo nɪdè, hòt'a edaxànaaxeetè ts'ò whaà-le t'à, nàahza gà jidòò k'eaht'ì,” Zezì gòhdi.

²⁹ Eyì t'axòò Zezì dɪ godì t'à dɔ xè godo, “Jìechots'ì eyits'ò ts'ì hazòò wedaàniàhdè. ³⁰ Gits'ò j'òà xàlaekè nɪdè hòt'a jmbè agode ts'ò whaà-le wek'èts'eezò hòt'e. ³¹ Eyì xèht'èè t'asì hazòò weghò goihdee sɪ weghàahda nɪdè weghàà Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sɪ wets'ò whaà-le agodaadee wek'èahsò ha.

³² “Ehkw'ì anaxèehsì, ekìyèè k'e dɔ geedaa sɪ eyì hazòò hagode kwe èlaàgede ha nùle. ³³ Yak'e eyits'ò dèè while agode ha hòt'e, hanìkò seyatì wɪzì sɪ while ade ha nùle.

³⁴ “Edexoahdi! Aahdò xè sìgòèt'ì zò k'alaahde-le eyits'ò t'asì jò ghò nàniàhdè-le. T'asì wet'àazà-le t'à naxidzèè nàtso-le awede sòò. Naxinaàhtò eyì dzeè k'e nèhòkw'o nɪdè hòtsaa naxik'èchiitla lagode ha. ³⁵ Eyì hoilà agode ha sɪ

du nèk'e hazqò dọ nàdèe sì gík'e agode ha họt'e. ³⁶ Eyit'à t'aats'qò kexoahdi, hoila hawee sì naxixè agode ha-le gha yaahti. Eyits'q Dọ-wet'aaazàa-deè wenadaà nàahza nìdè edeghò jìzhaahì ha-le gha yaahti,” Zezi gòhdi.

³⁷ Dzẹ taat'eè Zezi Nòhtsikò-gocho gà dọ hoghàgoehtọ, eyits'q xèhts'q taat'eè shih Olivet ekọ to hoehwhi. ³⁸ K'omòdòdò et'ii dọ hazqò Zezi geèhkw'q ha giwọ t'à Nòhtsikò-gocho ts'q gogeehwhi.

22

Zhidàa Zezi k'aodèe t'l'àyèhtè ha

¹ Dzẹdèe Passover gha nàsì holè ts'ò whaà-le agòjà. Eyi dzẹdèe k'e lèt'èa dẹ lèt'è ghọ shègezhe. ² Yahtu-gha-k'aodèe eyits'q Nòhtsì-yatù-k'ègedi-dò Zezi elààghwhi ha giwọ t'à dànì agele ha sì hagiwọ, hanikò dọ gots'ageejì t'à gonaàhtọ aget'ì. ³ Ekò k'e wehìì Zhidàa ts'ò ajà. (Zhidàa, Iscariyot sì wiyeh.) Ededì sì Zezi wecheekeè hoònq-daats'q-nàke giwọ ts'q mè họt'e. ⁴ Zhidàa, yahtu-gha-k'aodèe eyits'q Nòhtsikò-xoguhdu-dò gha k'aodèe giwọ sì gots'àèhtla. Dànì Zezi got'l'àyìhtè ha sì ghọ gogùde. ⁵ K'aodèe ginà nàhòwo t'à gits'ò hadì, “Hanele ha nìdè, sọmba lọ nets'ats'eehdì ha,” giuhdi. ⁶ Hẹzẹ gòhdi, eyit'à dànì dọ naàhtọ Zezi k'aodèe got'l'àyèhtè ha sì gha naèhzi.

Zezi edecheekeè xè nọde shètì

⁷ Passover dzẹẹ xèhòqwo. Eyi dzẹẹ k'e Passover gha yahtu sahzọà elààghwhi gà Nòhtsì ts'ò gík'eehk'ò. ⁸ Zezi, edecheekeè Peter eyits'q John gots'ò hadì, “Èlèxè nàsì Passover ghọ shèt's'ezhe gha sìnìhòahzà,” gòhdi.

⁹ “Edjì nàsì gha sùgots'ele ha neewọ?” giuhdi.

¹⁰ Zezi gots'ò hadì, “Jerusalem nìlaàhtla nìdè dọ kwetọ t'à tì naehtì naxìnhdò et'la ha. Wek'èè et'ii aahde, edjì kò ts'ò at'ì sì wek'èè goyaahdè. ¹¹ Dọ wekò agòht'ee sì wets'ò du haahdi, ‘Gots'ò K'àowo nets'ò du hadì: Edjì shèt's'ezhe gha gòzọ? Secheekeè gixè nàsì Passover ghọ shètì ha dehwhọ,’ wèahdi. ¹² Eyi dọ dahkò gọchàa gòzọ t'asì hazqò ts'atà whelaa sì ts'ò naxeewa ha. Ekọ shèt's'ezhe gha sùgoahle,” Zezi gòhdi.

¹³ Wecheekeè ekọ geède, Zezi dàgòhdu sì hotùì wek'èè hagòjà. Eyit'à nàsì Passover gha sìnìhogiwo.

¹⁴ Shègezhe ha nìkw'o ekò Zezi, edecheekeèdèe xè ladà gà nìt'la. ¹⁵ Zezi gots'ò hadì, “Daihzà kwe naxixè du nàsì Passover ghọ shètì ha sedzè t'à hahwhọ họt'e. ¹⁶ Ehkw'ì anaxèehsì, du nàsì k'achì weghọ nashèhtì ha-le. Nòhtsì Wenàowò k'èè hòzọ agòjà nìdè naxixè nàsì wedeèdì ghọ nashèhtì ha,” gòhdi.

17 Libò nìhge gà yek'eèyahtu hadi, “Du libò weyi wetl'u sù ełeghàahdi. 18 Ehw'ı anaxèehsı, du nèk'e k'achı du jìetì naxıxè nahdò ha-le. Nòhtsı Wenàowò k'èè hòzòq wexèhoiwi nıde naxıxè jìetì wegòò ehdò ha,” gòhdi.

19 Zezi lèt'è nıchı gà yek'eèyahtu, tàyyızhì gà edecheekeè goghàyyıdi, hadi, “Du lèt'è sezhi họt'e naxıgha adlà. Du haah'tı t'à senaahdi nòq,” gòhdi.

20 Eyi xèht'eè, shègiázhe t'axòq libò neyyıhgè gà hadi, “Du sedòò naxıgha xàit'l'u sù wet'à nakenahòdlı wegòò naxıgha hòelı họt'e. 21 Hanikò eyi dò k'aodèe t'aàsıhtè ha sù wilà jò ladà k'e silà gà whezò. 22 Dò-wet'aaàa-deè dànı wegħa hòzòq sù k'èè ade ha t'ıt'e, hanikò amı k'aodèe got'l'aàyehtè ha sù wegħa hoıla nechà ha họt'e,” gòhdi. 23 Wecheekeè, amı hani yets'ò eghàlaeda ha adı gıwò t'à dałegeehke.

24 Eyi wedè wecheekeè elets'ò nàyagehtı, “Amı gonahk'e elı?” gedı t'à. 25 Zezi gots'ò hadi, “K'àowochò gıllı sù dò eyi-le xààa ts'ò k'adahogedè, eyi xè 'Dò ts'ats'edi ats'ıt'e' edegeewò họt'e. 26 Hanikò naxı sù gıxèah't'e ha-le. Naxıta gots'ò dò denahk'e elı sù gochı nòqdea lanı elı ha, eyits'ò dò għa k'àowo elı sù dò għa eghàlaedaa-dòq lanı elı ha. 27 Amı denahk'e elı dahwhò, dò ladà gà wegħahodı hani-le-ıdè dò yegħa eghàlaedaa? Dò ladà gà wegħahodı sù eyi denahk'e elı hòqòwò họt'e. Hanikò sı sù naxıni dò għa eghàlaedaa-dòq laht'e. 28 Sexè hoıla k'ehokw'o kò naxı sù ılaà sexè aah'tı họt'e. 29 Setà K'àowochò ehı ha seghàhòzòq k'èè sı sı k'àowochò aahı għa naxıghàhòehzòq họt'e. 30 K'àowochò whıhı nıde seladà k'e shèahzhe ha eyits'ò daèhchıcho k'e dahkw'e ha. Israel got'ı hoòno-daats'ò-nàke xààa gıllı sù gısınıyaahı ha,” gots'ò hadi.

31 Eyi t'axòq Zezi hadi, “Simon, hotı nezı sıhkw'ò. Wehı naxeèhdzà ha nıwò, 32 hanikò, Simon, ılaà nıni nàtso ha, negħa yaehı. Sets'ò ek'èt'à anaajà nıde nèot'ı gıni nàtsoò agıle nòq,” yèhdi.

33 Peter, Zezi ts'ò hadi, “Sets'ò K'àowo, nexè dò-danıılaa-kò ts'ò ahde ha eyits'ò nexè ełahwhı ha ts'atà whıhda họt'e,” yèhdi.

34 Zezi yets'ò hadi, “Peter, ehkw'ı anèehsı, du dzeè k'e k'aba ezeh kwe, taà-eh't'aà sek'èizò-le nıdi ha,” yèhdi.

35 Eyi t'axòq Zezi edecheekeè dagoehke, “Dò ts'ò goahde ha gıts'ò naxeehzà ekò sòqmba, tehmi eyits'ò ke k'eahle-le naxèehsı ekò ası naxıgha t'ası whıle nòq?”

“Dàòdì, gogħa t'ası whıle-le,” gıhdi.

36 Zezi gots'ò hadi, “Ekò dı sòqmbawò naxıts'ò nıde k'eahı eyits'ò tehmi sı edexè k'eahle, eyits'ò behcho naxıts'ò-le nıde naxızeè naxıghò nàedi gà behcho ıde nàahdi. 37 Du hani dek'eèht'è họt'e, 'Doju xè nagıhtà.' Hani seghò dek'eèht'èe sù

wek'èè ahde ha hõt'e. Hẹ̀zẹ̀, dànì seghọ dek'eèht'èè sùì wek'èè agodaade,” Zezì gòhdi.

³⁸ Wecheekeè hagiùhdi, “K'àowo, jọ behcho nàke whela.”
“Hòt'a!” Zezì gòhdi.

Zezì nànuti xè Nòhtsị ts'ò yahti

³⁹ Eyi t'axọ̀ Zezì shìh Olivet ekọ at'ì zọ t'à ekọ ts'ò èhtla eyits'ọ wecheekeè gixè ajà. ⁴⁰ Ekọ niitla ekò edecheekeè gots'ọ hadi, “Hoḥḥi hoahtsị ch'à edegha yaahti,” gòhdi. ⁴¹ Hadi t'axọ̀ jdaa gọ̀wà-lea niitla, nàgòhghè gà dui hadi yahti, ⁴² “Setà, haneewọ̀ nùdè dui wet'à dàhzaa sùì sets'ọ̀ anele. Hanikò sini k'èè welè-le, nini k'èè welè,” Zezì hadi yahti. ⁴³ Yak'eet'ì wets'ọ̀ wègoèht'ì, wini nàtsò ayìlà. ⁴⁴ Sùì wegħa dii agòjà t'à denahk'e hòt'ò Nòhtsị ts'ò yahti. Winìtì edoo lani dèè k'e det'e.

⁴⁵ Zezì yahti t'axọ̀ edecheekeè tai goghọ̀ nòtla ekò gete nọ̀. Sùì gıgha dii agòjà t'à nègıtsọ̀ agejà. ⁴⁶ “Dànighọ̀ wheahte? Niàhdè, hoḥḥi hoahtsị ch'à edegha yaahti,” gòhdi.

K'aodè Zezì giùhchi

⁴⁷ Ilaà edecheekeè ts'ò gode et'ì dọ̀ lọ̀ nùde, wecheekeè hoòno-daats'ọ̀-àke gots'ọ̀ ìlè, Zhidàà wiyeh, gonakweè naetle. Zezì gà niitla gà yuùts'ì. ⁴⁸ Hanikò Zezì yets'ọ̀ hadi, “Zhidàà, Dọ̀-wet'aaàa-deè wuùts'ì t'à dọ̀ t'aawuhtè ha nì?” yèhdi.

⁴⁹ Zezì wecheekeè dàgode ha gik'èhoèhza t'à hagedi, “K'àowo, behcho t'à agets'ele ha neewọ̀ nì?” giùhdi. ⁵⁰ Zezì wecheekeè ìlè yahti-wet'aaàa-deè wecheekeè ìlè behcho t'à nàgòts'ehnèè ts'ọ̀ yedzeèbàa dachuhwho.

⁵¹ Hanikò Zezì hadi, “Hòt'a!” Zezì edilà dọ̀ dzeèbàa k'e ayìlà t'à t'asanile anajà.

⁵² Eyi t'axọ̀ Zezì, yahti-gha-k'aodè, Nòhtsịkò-xoguhdi-dọ̀ għa k'aodè eyits'ọ̀ qhdah eyi nègıdee sùì gots'ọ̀ hadi, “Ayìha behcho eyits'ọ̀ dechị sets'ọ̀ k'eahle? Elets'egọ̀ għa aht'ì dahwhọ̀ nì? ⁵³ Dzẹ̀ taat'eè naxixè Nòhtsịkò-gocho gà whihda ìlè kò sèahchì-le ìlè. Hanikò dii to agòht'e t'à naxigha hòzọ̀ agòjà,” Zezì gòhdi.

Peter Zezì k'èehsọ̀-le hadi

⁵⁴ Eyi t'axọ̀ dagıachì gà yahti-wet'aaàa-deè wekọ̀ ts'ò agılà. Peter idè sighaiwaa gok'èetle. ⁵⁵ Yahti-wet'aaàa-deè wekọ̀ gà kò nageèhtla xè kọ̀ gà geèhkwe. Peter ededi sı goga dèhkwa. ⁵⁶ Kò dèk'òọ̀ ts'ọ̀ dzeh t'à, ts'èko eyi eghalaedaa sùì yaɔi. Ts'èko hotu yegħàdà t'axọ̀ hadi, “Dui dọ̀ yexè at'ì ìlè,” hadi.

⁵⁷ Hanikò Peter hadi, “Ts'èko, eyi dọ̀ wek'èehsọ̀ niile,” yèhdi.

⁵⁸ Sighaiwaa hoòwo t'axọ̀ k'achị dọ̀ ìlè yaɔi t'à yets'ọ̀ hadi, “Nı sı Zezì wecheekeè gixè aat'ì ìlè,” yèhdi. Hanikò Peter yets'ọ̀ hadi, “Ìlè, gixè aht'ì niile!” yèhdi.

⁵⁹ Ịlè sadzeè k'ehq̄q̄wo t'axq̄q̄ dọ Ịlè k'achị hayèhdị, “Dụ dọ hotụ yexè at'ị Ịlè, Galilee got'ị ne,” hadi.

⁶⁰ Peter yets'ò hadi, “Dàidii-aiđi sù wek'èhsq̄ nùile!” yèhdị. Hadị ts'òet'ì k'àba whezeh. ⁶¹ Zezi yets'ò nàza ga Peter ghàidà. Hani-t'ì Peter, Zezi dàdị Ịlè sù yenadi. “Dụ dzeq̄ k'e k'àba ezeh kwe, taà-eh't'aa sek'èizq̄-le nùdị ha,” yèhdị Ịlè. ⁶² Peter xàèhtlā ga sù ededzeè t'à Ịtsè.

Eghq̄q̄-dq̄ Zezi k'adageedè

⁶³ Dọ Zezi xoguhdị sù gik'adaedè xè nàgeeht'ì. ⁶⁴ Wedaà k'e eht'ị elègeèzà ga hagiuhdị, “Nakwenàozq̄q̄ anet'e nùdè amì nành'ht'ì sù gots'ò hađi,” giuhdị. ⁶⁵ Eyits'q̄ t'asì eyi-le Ịq̄ t'à gik'adaedè.

Zezi k'àowo Pilate eyits'q̄ k'àowocho Herod nadq̄q̄ nàwo

⁶⁶ K'omq̄q̄dq̄q̄ dzeq̄ agòjà ekò yahtu-gha-k'aodèe, q̄hdah giłł eyits'q̄ Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dq̄q̄ Ịlā nègide ga Zezi goy-ageèhchì. ⁶⁷ Zezi ts'ò hagedi, “Christ ts'edù sù eyi anet'e nùdè gots'ò hađi,” giuhdị. Zezi gots'ò hadi, “Amì aht'e naxits'ò haehsi kò ehkw'ì adì Seahwhq̄ ha nùile, ⁶⁸ t'asì danaxeehke nùdè, sets'ò ek'èt'à xàyaah'ì ha nùile. ⁶⁹ Ịq̄ gots'q̄ Ịdaà Dq̄-wet'aaazaa-deè Nòhtsi t'asì wegħa dii-le sù ga nàgòts'ehneè wheda ha,” Zezi gòhdì.

⁷⁰ Eyì t'axq̄q̄ hazq̄q̄ dageehke, “Nòhtsi Weza anet'e nì?” giuhdì.

Zezi gots'ò hadi, “Segħq̄ dàahdù sù ehkw'ì aahdì,” gòhdì.

⁷¹ Eyit'à hagedi, “Hòt'a k'achị dọ gik'e nìdahogeezà-le kò. Goxì xàè weyatù ts'ìkw'o ne,” gedi.

23

¹ K'aodèe hazq̄q̄ elèwhedee sù nigide ga Zezi, k'àowo Pilate ts'ò geèhchì. ² Gik'e nìdahogizq̄, hagedi, “Dụ dọ sù gonèk'e wegħq̄ nàdahoowo, eyits'q̄ 'K'àowodeè Caesar wets'ats'eehdì hale,' hadi eyits'q̄ 'K'àowocho Christ, eyi aht'e' edèhdì,” gedi.

³ Eyit'à k'àowo Pilate, Zezi daehke, hayèhdì, “Israel got'ị igha k'àowocho anet'e nì?” yèhdì.

“Hèzè, dàidù sù k'èq̄ hq̄t'e,” Zezi yèhdì.

⁴ Eyit'à k'àowo Pilate, yahtu-gha-k'aodèe eyits'q̄ dọ Ịq̄ elèwhedee ts'ò hadi, “Dụ dọ ayi wek'e nìdahoezà ha sù wek'èhsq̄-le,” gòhdì.

⁵ Hanikò k'èdaà hagedi, “Judea nèk'e hazq̄q̄ ts'ò edeyatù t'à dọ nàdahogehdè agòq̄lā. Galilee nèk'e kèhojhwq̄ gots'q̄, Ịq̄ gots'ò nihojhwq̄,” gedi.

⁶ Pilate eyi hagedi Ịkw'o ekò hadi, “Dụ dọ Galilee got'ị nì-jt'e?” gòhdì dagoehke. ⁷ Zezi, k'àowocho Herod wenèè gots'q̄

at'ì yek'èhoèhza ekò Herod ts'ò yeèhza. Ekìyee k'e Herod Jerusalem wheda ìlè.

⁸ K'àowocho Herod, Zezi azi ekò sù winà nàhòwo. Whaà gots'ò wuhzi nıwọ ìlè. Zezi ghọ godi ịọ ịkw'ò t'à edahxọ yedaà enuiyah hohtsi ha nıwọ. ⁹ Eyit'à t'asì ịọ ghọ dayuhke, hanikò Zezi yets'ò xayahtı-le. ¹⁰ Yahtı-gha-k'aodèe eyits'ò Nòhtsi-yatı-k'ègedı-dọ eyi nàgeèhza. Yahtı nàtsoo t'à Zezi k'e nìdahogeeza. ¹¹ Eyı t'axọ k'àowocho Herod eyits'ò wets'ò eghọ-dọ Zezi k'adageedè. K'àowochozèè yì gıhtı gà k'àowo Pilate ts'ò nageèhchì. ¹² Eyı dzeè k'e k'àowocho Herod eyits'ò k'àowo Pilate ełègıa gıhtı agejà. Eyı wekwe sù ełets'ò xànegıza ìlè.

¹³ K'àowo Pilate, yahtı-gha-k'aodèe, dọ gha k'aodèe gıhtı eyits'ò dọ hazọ gokàehza. ¹⁴ Gots'ò hadı, “Dı dọ sets'ò aahlàa sù wet'à dọ hazọ nàdahogehdè dahdı. Naxıdaà dawuhke hanikò ekọ-le eghàlaidà-le t'à ayı wek'e nìdahoehza ha sù wek'èehsọ-le. ¹⁵ K'àowocho Herod ededı sı dàwhıdì t'à sets'ò nayeèhza. Dı dọ ekọ-le hòèhtsi-le t'à yek'èxa ełàawı ha while. ¹⁶⁻¹⁷ Eyit'à nàweekwa zọ awehle ha, eyı t'axọ-dè naetlaà awehle ha,” gòhdi.

¹⁸ Hanikò dọ hazọ yagizeh, “Eyı dọ ełahwhı! Barabas eyı gots'ò xàetlaà awıle!” gedı. ¹⁹ (Eyı dọ Barabas wets'ıhzo Jerusalem ekọ dèe-ts'ò-k'àowo ts'ò ełegegọ ìlè eyits'ò dọ ełahwho t'à wedaànitọ ìlè.)

²⁰ K'àowo Pilate Zezi naetlaà ayele ha nıwọ t'à k'achı yegha dọ gots'ò goıde. ²¹ Hanikò dọ k'èdaà gezeh xè nàdahogehdè, “Dechıet'aa k'e wedıhtsò! Dechıet'aa k'e wedıhtsò!” gedı gezeh.

²² K'àowo Pilate k'achı tai t'à gots'ò nagoıde, hadı, “Ayı gha? Dı dọ ayı hoıla hòèhtsi k'èxa? Yek'èxa ełàawı ha t'asì gòhzo-le. Eyit'à nàweekwa gà naetlaà awehle ha,” gòhdi.

²³⁻²⁴ Hanikò Zezi dechıet'aa k'e wedıhtsò ha gıwọ t'à, dọ denahk'e hòt'ò yagizeh. Hòt'ò gezeh t'à Pilate ghọ dageèhnọ t'à gok'èhoızo. ²⁵ Barabas wets'ıhzo dèe-ts'ò-k'àowo ts'ò ełegegọ ìlè eyits'ò dọ ełahwho t'à wedaànitọ ìlè sù dọ gıyatı k'e Pilate gots'ò xàetlaà ayıllà. Hanikò Zezi t'agele ha gıwọ sù k'èè agele ha dọ t'àyıhtı.

Zezi dechıet'aa k'e wedıhtsò

²⁶ K'àowo Pilate wekọ gots'ò Zezi kọgeèhchì ekò Cyrene got'ı ìlè, Simon wıyeh, Jerusalem ts'ò naehtle ìlè. Eghọ-dọ dagıachı gà dechıet'aa gık'e nèèchı gà Zezi k'èè nayatı agıllà. ²⁷ Dọ ịọ Zezi k'èè geède. Ts'èko mọhdaa goxè aget'ı sù, gidzèè nànitı xè hòt'ò gıghọ etse. ²⁸ Zezi gots'ò hadı, “Jerusalem gots'ò ts'èko, seghọ aahıtse-le, edeghọ aahıtse eyits'ò naxızaa sı gıghọ aahıtse.

29 *Ilè dzeè k'e du haahdi ha, 'Ts'èko wezaa gòhì-le xè bebia gít'ò iht'ò-le sù gixè sìghà họt'e,' dahdi ha.* ³⁰ *Ekìyèè k'e 'dò shìh ts'ò du hagedi ha, "Gok'e nàahí'ì!" eyits'ò shìa ts'ò du hagedi ha, "Nàgoah?!" gedi ha.'*

31 *Ilàà ts'ì dèhdì et'ì dò hanì eghàlageeda nìdè, ts'ì whegò nìdè dàgode ha? (Dù hanì sets'ò eghàlageeda nìdè nòode nìdè dànì naxìts'ò eghàlageeda ha?)" gòhdi.*

32 *Dòju nàke Zezì xè elààgehde ha gok'èè geèwa.* ³³ *Shìh Dòkwìkw'ò gòyeh ts'ò nègùde ekò dechìet'aa k'e gidìhtsò eyits'ò dòju nàke weghòhk'eè dexegùhtsò.* ³⁴ *Zezì hadì, "Setà, gìghò nahòle, dàget'ì sù gík'èezò nùle t'à," hadì. Eghòq-dòò wegòht'òò elètaàgeelè gha ekw'òà k'egèhdè.*

35 *Dò hazòò eyì nàgèehzaa sù gìghàeda, eyits'ò k'aodèè Zezì k'adageedè, hagedì, "Dò eyì-le edaxàwhela. Christ Nòhtsì gogha yìhchì at'ì nìdè, edaxàdütè," gedi.*

36 *Eghòq-dòò ededì sì Zezì gà nègogùhwho gà gík'adaedè. Jìetì dùts'aa gìghàedi ha gùwò* ³⁷ *xè hagiùhdi, "Israel got'ì gha k'àowochò anet'e nìdè edaxàdütè," giùhdi.*

38 *Wekwì doo enìht'è dawhehchì agìlà. Dù hanì dek'eèht'è: Dù sù Israel got'ì gha K'àowochò họt'e.*

39 *Dòju ilè eyì wedùtsòò sù Zezì k'adaawò, hadì, "Christ anet'e nìdè edaxàdütè eyits'ò goxì sì edaxàgòle," yèhdi.*

40 *Hanìkò dòju ilè, hayèhdi, "Nòhtsì ts'àjì-le nì? Wexèht'èè elàwì ha neghò nàyaetì ilè.* ⁴¹ *Goxì edet'à dats'ìza họt'e. Ekò ededì sù hojì hòèhtsì whìle," yèhdi.*

42 *Eyì t'axòò Zezì ts'ò hadì, "Zezì, nì k'àowochò wheèlì nìdè senaàdì nòò," yèhdi.*

43 *Zezì yets'ò hadì, "Ehkw'ì anèehsì, dù dzeè k'e Hoizì-Nèk'e sexè wheèda ha ne," yèhdi.*

Zezì elàwò

44-45 *Dzètanì nìzòò ekò t'ai sadzeè ts'ò eyì nèk'e sadeè daazale ajà t'à hazòò ts'ò togoòt'ò agòjà. Eyits'ò Nòhtsìkò-gocho goyì enìt'ìcho dawhehchì sù lats'ìdla.* ⁴⁶ *Zezì hòt'ò whezeh hadì, "Setà, sedàqzhì net'aa whezòò ahlà," hadì t'axòò nòode xàèhì.*

47 *Eghòq-dòò-gha-k'àowo wedaà hanàhòwo sù Nòhtsì ghàsòedi, hadì, "Dù dò ehkw'ì eda ilè nòò," hadì.* ⁴⁸ *Zezì dechìet'aa k'e dexegùhtsè ha dò hazòò eyì nègùdee sù gidaà dàgòjà giazì ekò, sù gìgha dù t'à ededzeè ts'ageht'ì xè nageèhde.*

49 *Dò hazòò Zezì xè agiat'ì sù idè gòowà hoògò nàgèehza gà goghàgeeda. Galìlee nèk'e gots'ò ts'èko mòhdaa Zezì k'èè k'egedè ilè sù gota nàgèehza.*

Zezì wekw'òò nìtò

⁵⁰ Eyits'ò dọ ɲè Joseph wìyeh Israel got'ɲì gha k'aodèe goxè wheda eɲ. Dọ nezɲì xè ehkw'ɪ eda. ⁵¹ Edeɲ sɪ k'aodèe gok'èè anɲwò-le eyits'ò Zezì ts'ò dani eghàlagɲdàa sɪ wɲì k'èè nɲìle. Judea nèk'e kòta Arimathea got'ɲì họt'e. Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè agode ha danaèhɲì ɲè. ⁵² Zezì wekw'òò hodàechɪ ha k'àowo Pilate ts'ò èhtɲa. ⁵³ Dechɲet'aa k'e ts'ò Zezì wekw'òò hodàhtɲì gà nezɲì ehtɲì wemoèhdoò ayɲìlà. Eyits'ò kwe yì dọkw'òò ɲtò-le sɪ ekò yekw'òò nèyɲtò. ⁵⁴ Sɲìnhogɲìzàa dzèè k'e agòht'e eyits'ò Nòhtsɪ Dzèè wexèhoiwɪ ha nɲkw'o.

⁵⁵ Ts'èko, Zezì xè Galilee nèk'e gots'ò nègɲidee sɪ Joseph k'èè geède. Dọkw'òò whetòò k'è dani Zezì wekw'òò nègɲhtɲì sɪ gɲazɪ. ⁵⁶ Eyɪ t'axòò edekò ts'ò nageèhde. Dọkw'òò sɲigele gha dɲts'ɪa eyits'ò yik'eet'òo sɲìgɲìle. Hanikò nàowodeè k'ègedi ha gɲwò t'à, Nòhtsɪ Dzèè k'e k'èhogeèza.

24

Zezì naidà

¹ Nòhtsɪ Dzèè t'axòò k'omòòdòò èhkò ts'òet'ɲì, ts'èko dɲts'ɪa lèkòò ts'atà sɲìgɲɲaa sɪ edexè k'egele xè edɲì Zezì wekw'òò whetòò sɪ ts'ò geède. ² Eyɪ nègɲide ekò kwe yì Zezì wekw'òò whetòò sɪ wets'òdaà kwe nechàa enɲzòò sɪ yɲzòò wedeèyɲì nòò. ³ Goyagɲide ekò Zezì wekw'òò wègoèt'ɲì-le. ⁴ Dànàhòwo ghò nàngedè ekò hotsaa dọ nàke gɲgoht'òò k'e saɲɲì gogà nàlegeewo. ⁵ Ts'èko sɲì geèhyeh t'à dèè ts'ò nàgògɲhè, hanikò dọ gots'ò hagedɪ, “Dànìghò dọ eɲɲdèe ta dọ edaa kak'eaht'ɲì? ⁶ ɲò wheda-le, naidà họt'e. Galilee nèk'e ɲàà naxìxè eda ekò dānaxèhdi ɲèè sɪ wenaahdi. ⁷ Dɲì hadɪ ɲè, ‘Dọ-wet'àazàa-deè sɪ hoɲì-hogehtsɲ-dòò t'aaɲhtè ha, dechɲet'aa k'e wedɲtsò ha eyits'ò tai dzè-ɲdè naidà ha,’ hadɪ ɲè,” gògedɪ. ⁸ Ts'èko, Zezì weyatɲì nagedi ageɲà.

⁹ Ts'èko, dọkw'òò whetòò k'è gots'ò nòògɲide ekò gɲxè dàgòjāa sɪ wecheekeè hoònò-daats'ò-ɲè eyits'ò dọ goxè agèt'ɲì sɪ ts'ò hagedɪ. ¹⁰ Mary-Madlè, Joanna, James wemò Mary, eyits'ò ts'èko eyì-le goxè agèt'ɲì sɪ eyɪ godɪ t'à Zezì wecheekeèdèè xè gogedo. ¹¹ Hanikò ts'èko gɲyatɲì gɲgha sɲìdì lanì t'à ehkw'ɪ agedɪ gogɲhwhò-le. ¹² Hanikò Peter ededɪ xàèhtɲa, kwe yì dọkw'òò whetòò ts'ò tɲmòèhza. Goyadaèhgè ekò dọkw'òò ts'ò ehtɲì neghoa ɲàà eɲxè whelaa yaɲì. Xàèhtɲa ekò dàgòjāa sɪ ghò nàniwo.

Zezì edecheekeè nàke goghaetɲa

¹³ Eyits'ò eyɪ dzèè k'e Zezì wecheekeè nàke kòta Emmaus gòyeh ts'ò geède. Jerusalem gots'ò lòhdɪ echɪ họt'e. ¹⁴ Hazòò dàgòjāa sɪ ghò eɲxè gogedo ɲè. ¹⁵ Eɲxè gogedo ekò Zezì ededɪ goghò nɲtɲa gà goxè naetɲe. ¹⁶ Hanikò Zezì at'ɲì gɲwò-le agɲìdlà.

17 Zezi dagoehke, “Ìdaà nàleah̄t̄le ekò ayì ghò elexè goahdo nòò?” gòhdi. Wecheekeè nìlegeèt̄la, ts'òòḡm̄w̄o lanì gìgaat'ì. 18 Dò ìlè, Cleopas wiyeh sù, Zezi ts'ò hadi, “Jerusalem gha xàhtò anet'e nì? Dii whaà-le Jerusalem dàgòjàa sù nì zò wek'èizò-le nì ghò aidi?” yèhdi.

19 “Dàgòjà?” Zezi yèhdi.

Eyit'à gits'ò hadi, “Zezi, Nazareth got'ì, wexè dànàhòwoo sù eyi weghò,” gedi, “Eyi dò sù nakwenàozòò deè ìlè. Nòhtsì gha sighà eghàlaidà eyits'ò dò hazòò ginadaà weyatù nàtsoo xè eniyah deè eghàlaidà. 20 Yahtù-gha-k'aodèe, eyits'ò gogha k'aodèe ḡl̄l̄ sù k'àowo Pilate t'ì aàḡl̄h̄t̄. Èl̄aàwì ha ḡs̄in̄iyah̄t̄ t'ì axòò dechiet'aa k'e ged̄j̄ht̄sò. 21 Zezi eded̄i sù edahxò Israel got'ì edaxàgole ha wets'ìhwhò ìlè. Eyi hagòjà gots'ò dii xè tai dzèè h̄t'e. 22 Eyits'ò ts'èko m̄òhdaa gonì nàdèe sù gogha eniyah agedi. Dii k'omòòdòò-t'ì d̄k̄w'òò ts'ò geède ìlè. 23 Hanikò Zezi wekw'òò ḡgòh̄zò-le. Gots'ò nageèhde ekò, yak'eet'ì ginazhù wègoèht'ì gedi, ‘Naidà h̄t'e,’ yak'eet'ì hagòhdi, gedi. 24 Gots'ò dò m̄òhdaa d̄k̄w'òò ts'ò geède. Ts'èko dàgedu sù k'èè h̄t'e nòò, hanikò Zezi ḡiazi-le,” eyi dò nàke hagedi, Zezi xè gogedo.

25 Zezi gots'ò hadi, “Sù t'asì nahdi-le xè naxinì nàtso-le. Nakwenàozòò dàḡid̄i sù dànighò naxigha ehkw'ì-ahodi-le? 26 Eyi Christ hanì dàz̄a ha weghàhòt'ò h̄t'e, wek'èahsò-le nì? Eyi t'ì axòò-ìdè eniyah t'ì nàtso wehòh̄zò ha,” gòhdi. 27 Zezi hagòhdi t'ì axòò Moses wen̄ht'è eyits'ò nakwenàozòò gin̄ht'è k'e dànì weghò t'asì hazòò dek'eèht'è sù gots'ò yek'ayah̄t̄i.

28 Kòta ts'ò agèt'ì sù ts'ò nìwà-lea nèḡide ekò, eded̄i ìdaà-et̄la ha lajà. 29 Hanikò, “Xèhts'ò agodaade t'ì goxè anede,” gīhdi, eyit'à gok'è-èht̄la ḡa goxè ìdà.

30 Shègezhe ha nèḡide ekò, lèt'è nìchì ḡa yek'eèyah̄t̄i, tàȳzhì ḡa goghàȳd̄i. 31 Hanì-t'ì Zezi nàgeèzh̄h̄i, eyi t'ì axòò wenawhile. 32 Eyi dò nàke elets'ò hagedi, “T̄l̄i k'e gots'ò gode ekò, eyits'ò Nòhtsì N̄ht'è gots'ò t'asì n̄ts'eedi agòòl̄a ekò godzèè dèk'òò lanì edexèts'eedi ìlè,” elègeedi.

33 Ekòet'ì Jerusalem ts'ò nàlegeèht̄la. Ekò wecheekeèdè hoòno-daats'ò-ìlè eyits'ò eyi-le dò goxè agèt'ì xè l̄aà nèḡide. 34 Hagedi, “Ehkw'ì-ahodi! Gots'ò K'àowo naidà h̄t'e eyits'ò Simon ts'ò wègoèht'ì,” gedi. 35 Eyi t'ì axòò dò nàke t̄l̄i k'e gixè dàgòjàa eyits'ò dànì Zezi goxè lèt'è tàȳzhì t'ì nàgeèzh̄h̄i sù wecheekeè ts'ò hagedi.

Zezi wecheekeè ts'ò wègoèht'ì

36 Ìh̄aà eyi ghò gogedeè ekò h̄otsaa Zezi gonì nàwo nòò, gots'ò hadi, “Naxixè sighà welè,” gòhdi.

³⁷ Wecheekeè sù geèhyeh; dɔts'ɪ at'ɪ ɠɪwɔ ɪlè. ³⁸ Zezi gots'ò hadi, “Ayìha dahj? Eyits'ò daniḡhɔ naxini nàtso-le dii? ³⁹ Silà eyits'ò sekè ghàahda. Xàè sɪ aht'ɪ! Daseahchi, dɔts'ɪ wekwò eyits'ò wekw'òò gòhɪ nùle, hanikò sɪ sekwò eyits'ò sekw'òò gòhɪ hɔt'e,” gòhdi.

⁴⁰ Edilà eyits'ò edekè ghàgɪdà agòòlà. ⁴¹ Sù gɪnà xè gɪgha eniayah t'à ɪlè gɪgha hotu-le lanì. Eyt'à Zezi gots'ò hadi, “Asɪ t'asɪ ts'eza ha whezɔ?” gòhdi. ⁴² Lɪwe whet'ee wets'ò nechà-lea gɪghàèchì. ⁴³ Neyiichi gà godaà yeghɔ shètɪ.

Zezi yak'e ts'ò niwiti

⁴⁴ Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “ɪlè naxixè wheda ekò eyi weghɔ naxits'ò goihde ɪlè: Moses wenɪht'è k'e, nakwenàozɔɔ ɠɪnɪht'è k'e eyits'ò ts'eɪɪ enɪht'è k'e t'asɪ hazòò seghò dek'eèht'è sù wek'èè agode ha, naxèehsɪ ɪlè,” gòhdi.

⁴⁵ Nòhtsɪ Nɪht'è nɪgeedi agòòlà. ⁴⁶ “Dɪ hanì dek'eèht'è hɔt'e,” gòhdi, “Christ wèts'edɪ sù dazza ha eyits'ò tai dzeè k'ehojwo nɪdè naidà ha hɔt'e. ⁴⁷ Christ wɪzì dahxà dɪ nèk'e dɔ hazòò xàzaa ts'ò goahde ha, dɔ edek'egɪɪ nɪdè gihohɪ gɪghò nahoezhe ha. Jerusalem ekò t'akwèòò dɔ ts'ò goahde ha. ⁴⁸ Eyɪ godɪ nezɪ t'à dɔ hazòò ts'ò goahde. ⁴⁹ Setà, ayì naxits'ò ayele ha dɪ ɪlè sù eyi naxits'ò ahle ha. Yak'e gots'ò t'asɪ nàtsoo naxik'e ade gots'ò jɔ Jerusalem dahkw'e,” gòhdi.

⁵⁰ Eyɪ tɪ'axòò Zezi edecheekeè xè kòta Jerusalem ts'òò nageèhde, kòta Bethany ts'òò gòwà-lea nègɪde. Ekò edilà ɪdòò ayɪlè gà gok'eèyahtɪ. ⁵¹ ɪlè gok'eèyahtɪ et'ɪ gots'òò ɪdòò yak'e ts'ò niwiti. ⁵² Wecheekeè gits'ò nàgòɪghè, eyi tɪ'axòò sù gɪnà xè Jerusalem ts'ò nageèhde. ⁵³ Dzè taat'eè Nòhtsɪkò-gocho gà geèhk'w'e, Nòhtsɪ ghàsògeedi.

John wenɨhtɩ'è

Yatɩ du nèk'e ts'ò ajà

¹ Kèhòjwo gots'ò Yatɩ wehòhɔq ìlè, eyɩ Yatɩ sɩ Nòhtsɩ xè wehòhɔq, eyɩts'ò eyɩ Yatɩ sɩ Nòhtsɩ elɩ. ² Ededɩ sɩ kèhòjwo gots'ò Nòhtsɩ xè wehòhɔq ìlè.

³ Ededɩ wet'òò t'asɩ hazòò hòèlɩ hɔt'e. Wedɛ t'asɩ wɩzɩ hòèlɩ nùlè. ⁴ Ededɩ wet'à ts'eeda hɔt'e. Ededɩ wet'à ts'eadaa sɩ dɔ gha dzɛh nɩdɩ lanì. ⁵ Togoòt'òo yɩ dzɛh nɩdɩ, hanìkò dɔ gɪgha togoòt'òo t'à dzɛh nɩdɩ nugeedɩ-le.

⁶ Nòhtsɩ dɔ ìlè jɔ ts'ò yɩhɔà, John-Baptist wiyeh. ⁷ Eyɩ dzɛh nɩdɩ yeghɔ xàyahtɩ ha jɔ nùtɩa. Ededɩ wet'òò dɔ hazòò gɪgha ehkw'ɩ-ahodɩ gha ajà. ⁸ John-Baptist ededɩ eyɩ dzɛh nɩdɩ elɩ nùlè. Dzɛh nɩdɩ ghɔ gode zɔ gha nùtɩa ìlè. ⁹ Dzɛh wedeèdɩ wet'à dɔ hazòò gha dzɛh agode ha sɩ dɩ nèk'e dɔ ts'ò ajà.

¹⁰ Dɩ nèk'e dɔ ta nàidè. Dɩ nèk'e dɔ hazòò whehtsɩ kò amɩ hɔt'ee sɩ gɩniedɩ-le. ¹¹ Edèot'ɩ ts'ò ajà, hanìkò wèot'ɩ gɩwɔ-le. ¹² Hanìkò dɔ hazòò ehkw'ɩ adɩ gɩhwɔhɔ xè wexè aget'ɩ ha gɩwɔq sɩ Nòhtsɩ weza gɩlɩ k'èè gɩtá agòòlà. ¹³ Wezaa gɩlɩ sɩ dɔkwò t'à gɩgòhɩ awèts'edi-le, dɔ hanɩwɔ t'à le, eyɩts'ò dɔzhɩ winì k'èè sɩ t'à le, hanìkò Nòhtsɩ dahxà gɩgòhɩ t'à Nòhtsɩ wezaa gɩlɩ hɔt'e.

¹⁴ Eyɩ yatɩ wehòhɔq sɩ dɔ whelɩ eyɩts'ò gota nàidè. Dàni enɩyah deè t'à wehòhɔq sɩ wets'aɩ. Ededɩ ìlæt'ee zɔ hanì enɩyah deè elɩ. Ededɩ sɩ Nòhtsɩ-Gotà gots'ò nùtɩa hɔt'e, wesɔnɩwɔ deè eyɩts'ò nàowo ehkw'ɩ wets'ò-èlɩ hɔt'e.

¹⁵ John-Baptist yeghɔ goɩde, dɩ hadɩ ezeh ìlè, “Dɩ dɔ wegɔ dɩ haehsɩ ìlè, ‘Ededɩ sek'èè nùtɩa ha sɩ senahk'e wet'aaɔàa deè hɔt'e, sekwe gots'ò hɔt'e ne t'à,’ ” hadɩ yeghɔ goɩde ìlè. ¹⁶ Sɩ gots'ò sɔnɩwɔ ts'ɩhɔ èlek'èdaa goxè sɩghà hòɔqò agòòlà. ¹⁷ Nòhtsɩ sɩ Moses wet'òò nàowo wet'à ts'eadaa sɩ gots'ò ayɩlɩ ìlè, hanìkò Zezì-Krɩ wets'ɩhɔ wesɔnɩwɔ deè eyɩts'ò nàowo ehkw'ɩ gots'ò ajà. ¹⁸ Dɔ wɩzɩ Nòhtsɩ aɩ while. Nòhtsɩ ededɩ ìlæt'ee zɔ Nòhtsɩ-Gotà gà whedaa sɩ, Nòhtsɩ k'èts'eezɔqò agòòlà.

John-Baptist Christ nùlè

¹⁹ Kòta Jerusalem gots'ò Israel got'ɩ gha k'aodèe John-Baptist dageehke gha, yahtɩ eyɩts'ò Levite gɩlɩ gɩts'ò geèhɔà. Dageehke, “Amɩ anet'e?” gɩhdɩ t'à John-Baptist gots'ò goɩde. ²⁰ Edeghɔ gode ha edèdaedi-le, gots'ò ehkw'ɩ xàyahtɩ, “Christ aht'e nùlè,” gòhdi.

²¹ Eyit'à haguìhdi, “Hani-ìdè amì anet'e? Asjì Elijah anet'e?” guìhdi. John-Baptist hagòhdi, “Eyì aht'e-le.” “Nakwenàozòq deè anet'e nì?” guìhdi. “Ìle,” gòhdi.

²² Nqodea haguìhdi, “Amì anet'e? Gots'ò hadi, amì jò ts'ò gogeèhzaa sù gits'ò hats'edi ha t'à. Edeghò dàidi ha?” guìhdi.

²³ John-Baptist, nakwenàozòq Isaiah weyatì dek'eèht'è t'à gots'ò xàyahtì, hadi, “Ekì-ka nèk'e dū hats'edi yats'izeh họt'e, ‘Gots'ò K'àowo wegħa tli ehkw'ì nìzà aahle,’ dek'eèht'è. Eyì dọ aht'e,” gòhdi.

²⁴ Pharisee mòhdaa John-Baptist ts'ò gogeèhzaa ìlè. ²⁵ John-Baptist dageehke, hagedi, “Christ anet'e-le, Elijah anet'e-le eyits'ò nakwenàozòq deè anet'e-le nìdè dànìghò dọ k'ètaìdzì?” guìhdi.

²⁶ John-Baptist gots'ò hadi, “Sì sù tì t'à naxik'ètaìhdzì họt'e, hanikò dọ ìlè naxita nàwoo sù wek'èahsò nùle. ²⁷ Ededi sù sek'èè nùtla ha họt'e. Wekechit'ì ejiehge ha kò dọ lahoeht'ì-le,” gòhdi.

²⁸ Jordan deh nìzàa gà kòta Bethany ekọ eyì hazòq hagòjà. Ekọ John-Baptist dọ k'ètaìdzì ìlè.

Nòhtsì wesahzòq wet'à dọ gihòjì gighò nahoezhe ha

²⁹ Ek'èdaedzè k'e John-Baptist, Zezì yets'ò etle yazì ekò, hadi, “K'eaht'ì. Nòhtsì wesahzòq wet'à dū nèk'e dọ gihòjì hazòq nahoezhe ha! ³⁰ Eyì dọ weghò dū haehsì ìlè, ‘Dọ sek'èè nùtla ha sù sekwe wehòhzo họt'e, eyit'à senahk'e wet'aaazàa deè elì.’

³¹ Sì kò wek'èehsò-le ìlè, hanikò Israel got'ì gik'èezò ha t'à tì t'à dọ k'ètaìhdzì họt'e,” gòhdi.

³² Eyits'ò John-Baptist yeghò dū hadi, “Yak'e gots'ò Yedàyeh Nezì k'aba degoo lanu Zezì k'e daàhtla gà yek'e dawheda weehzì. ³³ Sì wek'èehsò ha-le ìlè, hanikò amì tì t'à dọ k'ètaìhdzì ts'ò sùhzaa sù sets'ò hadi, ‘Dọ wek'e Yedàyeh Nezì dahtla xè yek'e dawheda, weneezì sù eyì dọ Yedàyeh Nezì t'à dọ k'ètaìdzì ha họt'e,’ sèhdi. ³⁴ Eyì dọ wets'ò dàgòjàa sù sedaà agòjà t'à, Nòhtsì Weza họt'e wek'èehsò,” John-Baptist gòhdi.

Zezì t'akwèlòq edecheekeè gòihchì

³⁵ Ek'èdaedzè k'e John-Baptist k'achì eyì wheda, wecheekeè nàke gixè at'ì. ³⁶ Zezì naetle yazì ekò John-Baptist dọ gots'ò dū hadi, “K'eaht'ì. Nòhtsì wesahzòq naetle!” gòhdi.

³⁷ Wecheekeè nàke John-Baptist hadi egùkw'o ts'òet'ì Zezì k'èè geède. ³⁸ Zezì gots'ò ets'aèhtla, gik'èè geède goazì t'à Zezì dagoehke, “Ayìha aaht'ì?” gòhdi.

“Rabbi, edì nàqèdè?” guìhdi. (“Rabbi” gedì nìdè “dọ hoghàehtòq” gedì-agedì.)

³⁹ Zezì hagòhdi, “Sek'èlahtla nìdè wek'èahsò ha,” gòhdi.

Eyit'à gɪk'èè goòhwho t'à edjì nàdèè sù gɪazɪ. Ekɪyèè k'e dɪ nɪzɔ ɲè. Eyɪ dzɛɛ k'e gɪxɛ gɪakw'è.

⁴⁰ Eyɪ dɔ nàkè sù ɲè, Simon-Peter wechɪ Andrew hɔt'e. John-Baptist dàdɪ yeèhkw'ɔ t'à Zezì k'èè èhtɔ ɲè. ⁴¹ Ekòet'ì Andrew edjìde Simon ts'ò èhtɔ, hayèhdɪ, “Messiah wegots'ìhɔzɔ” yèhdɪ. (“Messiah” gedɪ nɪdè “Christ” gedɪ-agedɪ.) ⁴² Eyit'à Andrew edjìde Zezì ts'ò yeèhchì.

Zezì hotì Simon ghàɪdà ekò hayèhdɪ, “Nɪ sù John weza Simon anet'e. Cephas nɪyeh ha,” yèhdɪ. (“Cephas” gedɪ nɪdè “Peter” gedɪ-agedɪ.)

Philip eyits'ɔ Nathanael Zezì wecheekeè gɪɲɪ agejà

⁴³ Ek'èdaedzɛɛ k'e Zezì Galilee nèk'e ts'ò ajà. Ekɔ Philip wheda yazɪ, yets'ò hadɪ, “Sek'èɪtɔ,” yèhdɪ.

⁴⁴ Philip Bethsaida got'ì hɔt'e, Andrew eyits'ɔ Peter ededɪ sɪ ekɔ gots'ɔ agɪt'e. ⁴⁵ Philip, dɔ ɲè Nathanael wɪyeh ts'ò èhtɔ, hayèhdɪ, “Moses, dɔ ɲè ghɔ ɲt'è ɲèè sù wegots'ìhɔzɔ. Nakwenàozɔzɔ sɪ weghɔ gɪt'è ɲè. Joseph weza Zezì wɪyeh kòta Nazareth gots'ɔ dɔ,” yèhdɪ.

⁴⁶ Nathanael yets'ò hadɪ, “Nazareth nɪdɪ nì? Ekɔ gots'ɔ t'asɪ nezɪ xàhohwhɪ ha nì?” yèhdɪ. “Sek'èɪtɔ, wɲɪ ha ne,” Philip yèhdɪ.

⁴⁷ Zezì, Nathanael naetɔ yazɪ ekò yets'ò hadɪ, “Dɪ dɔ Israel got'ì wedeèdɪ elɪ hɔt'e, eyits'ɔ eghɔyats'eezàa wɲɪzɪ wets'ò-èɲ-le,” Zezì yeghɔ hadɪ.

⁴⁸ “Dàni sek'èɪzɔ ghɔ aɪdɪ?” Nathanael yèhdɪ. Zezì yets'ò hadɪ, “Philip nets'ò gode kwe, ɲàà jìechots'ì wet'ɔ a wheɛda ekò neehɪ ɲè,” yèhdɪ.

⁴⁹ Eyit'à Nathanael hadɪ, “K'àowo, nɪ sù Nòhtsɪ Weza anet'e, Israel got'ì gha K'àowocho anet'e,” yèhdɪ.

⁵⁰ Zezì hadɪ, “Jìechots'ì t'ɔ a wheɛda nèehsɪ t'à negha ehkw'ɪ-ahodi. Eyɪ wenahk'e t'asɪ deè ɔ nezɪ ha hɔt'e,” yèhdɪ. ⁵¹ Eyits'ɔ Zezì hadɪ, “Ehkw'ɪ anèehsɪ, yak'e negha xègoèht'ì ha, yak'eet'ì Dɔ-wet'àazàa-deè ts'ò dekegɪide eyits'ɔ hodàgeedè nezɪ ha,” yèhdɪ.

2

Zezì t'akwetòò enɪyah whehtsɪ

¹ Tai dzɛɛ t'axɔò Galilee nèk'e, kòta Cana ekɔ dɔ ɲè honɪda ha nɔò. Zezì wemɔ ekɔ wheda. ² Zezì eyits'ɔ wecheekeè sɪ gokàgehɪà ɲè. ³ Jìetì k'ehɔɔwo ekò Zezì wemɔ yets'ò hadɪ, “Jìetì gɪts'ɔ-le ajà,” yèhdɪ.

⁴ Zezì yets'ò hadɪ, “Ts'èko, sɪ sɪdɪ-le, segha ɲàà wɪlè hɔt'e,” yèhdɪ.

⁵ Zezi wemqo dq eyi eghàlageedaa sù ts'ò hadi, “Ayù dānaxèhdi sù haahle,” gòhdi.

⁶ Tì gha kwetq nechàa ek'ètai eyi whela, wet'à Israel got'ù edenàowo k'èè edilà eyits'q edekè k'enagehtse. Kwetq ìhè naenq hanì-le-ìdè taenq ligalq haatlq ti weyù whet'ì hq't'e.

⁷ Zezi dq eyi eghàlagùdèe ts'ò hadi, “Kwetq weyù ti dagoòzqò aahle,” gòhdi. Eyt'à kwetq yù ti dagoòzqò agìlà.

⁸ Eyi t'axqò Zezi gots'ò hadi, “Tì mòhdaa àahchì gā nāsì gha k'àowo elù sù ghàahge,” gòhdi. Eyt'à hagìlà. ⁹ Nāsì gha k'àowo ti jìetì whelù sù yek'ałegolì. Edù gots'q jìetì agehù sù yek'èezq-le, hanikò dq kwetq yù ti dagoòzqò agìlā sù gik'èezq. Eyt'à nāsì gha k'àowo whatsqò dq honìdza ts'ò hadi, ¹⁰ “Dq hazqò jìetì denahk'e nezù sù t'akwelqò dq ghàgeedi hq't'e. Dq dezqò jìetì lq giado t'axqò jìetì nezùtsò-le sù dq ghàgeedi. Hanikò nù sù jìetì denahk'e nezù sù dù gogha wek'enedi nqò,” yèhdi.

¹¹ Zezi kqta Cana wheda ekò eyi t'akwelqò enìyah whehtsì ìlè. Enìyah deè elù sù dq giazù agòòlā, eyt'à wecheekeè weghq gini nàtsò agejà.

Zezi Nqhtsìkq-gocho ts'ò èhtlā

¹² Eyi hagòjà t'axqò Zezi edemq, edechì eyits'q edecheekeè xè kqta Capernaum ts'ò geède. Ekq whaà-lea ts'ò agùt'è.

¹³ Israel got'ù gìgha dzèdè Passover ts'ò hawe ekò Zezi kqta Jerusalem ts'ò ajà. ¹⁴ Ekq Nqhtsìkq-gocho gā dq t'asì ełeghq nàgeehdi nqò. Ejie, sahzqā, k'āba hanù ełeghq nàgeehdi, eyits'q dq mòhdaa ladā k'e sqòmba ehdagele ghq geèhk'w'e, Zezi goazì. ¹⁵ Eyt'à t'ì t'ā dekwa whehtsì, Nqhtsìkq-gocho gā gots'q, sahzqā eyits'q ejie hazqò xāgodeèzhì. Ladā k'e sqòmba ehdagelee sù goghq kwìteyèhde t'ā satsqā hazqò dèe k'e ts'ò nalayeèht'ì. ¹⁶ Dq k'āba lanù gìghq nàèdì sù gots'ò hadi, “Dù hazqò xāahwha! Setā wekq nàèdì k'è goahstì ha nùle,” gòhdi.

¹⁷ Wecheekeè Nqhtsì Nìht'è k'e dù hanì dek'eèht'è gìnadi: “Nekq nezù wek'èhdi ha ghq hòt'ò anìhwhq,” dek'eèht'è.

¹⁸ Zezi hajà t'ā Israel got'ù mòhdaa hagùhdi, “Amì wedahxà anet'ì? Godā enìyah nechàa hòwhehtsì nùdè wek'èts'eezq ha,” gùhdi.

¹⁹ Zezi gots'ò hadi, “Dù Nqhtsìkq-gocho wedìhoahstì nùdè, tai dzèè k'ehqowò nùdè nagohtsì ha,” gòhdi.

²⁰ Eyt'à Israel got'ù hagùhdi, “Dìenq-daats'ò-ek'ètai xo t'ā dù Nqhtsìkq-gocho gogehtsì hq't'e. Tai dzèè t'ā kq nagohtsì ha nùdì nì?” gùhdi. ²¹ Nqhtsìkq ghq gozdee sù edezhù ghq godeè-adi ìlè. ²² Zezi naidā t'axqò wecheekeè eyi hadi sù gìnadi. Eyt'à Nqhtsì Nìht'è k'e ayù dek'eèht'èe eyits'q Zezi weyatù gìgha ehkw'ì-ahodì agejà.

²³ Zezi, dzɛdeè Passover gha kòta Jerusalem wheda ekò, dɔ lɔ Zezi eniyah lɔ eghàlajà dà gɪaɪ, eyi t'à ehkw'1 adì gɪwɔqò agejà. ²⁴ Hanikò Zezi dɔ hazqò goinì k'èezq ts'ihzò deghàà dɔ ghàdih̄tè ha nɪwɔ-le. ²⁵ Dɔnì k'èezq t'à, dɔ ghɔ wets'ò hats'edi-le kò dɔ gidzèè k'èezq hɔt'e.

3

Zezi Nicodemus hoghàehtɔ

¹⁻² Ìl̀àà Pharisee gots'ɔ dɔ ìl̀è, Nicodemus wiyeh, to Zezi ts'àèhtl̄a. Eyì dɔ sù Israel gha k'aodèè goxè wheda hɔt'e. Zezi ts'ò hadì, “K'àowo, nì sù Nòhtsɪ dahxà dɔ hoghàhtɔ wek'èts'eezq hɔt'e. Dɔ wɪzɪ nexèht'eè eniyah hohtsɪ ha diì, Nòhtsɪ yets'àdì lenq̄sɪ,” yèhdi.

³ Zezi yets'ò hadì, “Ehkw'1 anèehsɪ, dɔ wɪzɪ k'achɪ wegòh̄h̄ lenq̄sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzq yek'èezq ha diì,” yèhdi.

⁴ Nicodemus hadì, “Dɔ wegòh̄ò lɔ sù dànì k'achɪ wegòh̄h̄ li? K'achɪ edemq̄ bò yì naetl̄a gà k'achɪ wegòh̄h̄ ha diì naà!” yèhdi.

⁵ Zezi yets'ò hadì, “Ehkw'1 anèehsɪ, dɔ tì t'à eyits'ɔ Yedàyeh Nezm̄ t'à wegòh̄h̄ lenq̄sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzq sù goy-aetl̄a ha nùile. ⁶ Dɔzh̄ì t'à dɔzh̄ì wegòh̄h̄ hɔt'e, hanikò Yedàyeh Nezm̄ t'à dɔ wets'ɔ ìnì wegòh̄h̄ hɔt'e. ⁷ K'achɪ negòh̄h̄ ha hɔt'e, dehsɪ sù, negha eniyah welè-le. ⁸ Nìhts'1 sù t'ahoòȳì ts'ò k'eweehts'1 hɔt'e. Nìhts'1 dèekw'ɔ wets'eèkw'ɔ, hanikò ed̄ì gots'ɔ at'1 eyits'ɔ ed̄ì ts'ò at'1 sù wek'èts'eezq-le. Dɔ Yedàyeh Nezm̄ t'à gɪgòh̄h̄ sù gɪxè hanì hòzq hɔt'e,” yèhdi.

⁹ Nicodemus hadì, “Dànì hagòjà li?”

¹⁰ Zezi yets'ò hadì, “Nì sù Israel got'1 gha dɔ-hoghàehtq̄-dɔq̄ nel̄, hanikò dàehsɪ sù wen̄dì-le nì? ¹¹ Ehkw'1 anèehsɪ, t'asì k'èts'eezq eyits'ɔ t'asì wets'aɪ sù weghàà gots'ede hɔt'e, hanikò naxɪ dɔ xàzaa yàah̄h̄ sù ehkw'1 ats'edi goahwhq̄-le. ¹² Dì nèè gots'ɔ t'asì ghɔ naxìxè gohdo, hanikò naxìgha ehkw'1-le. Ekò yak'e gots'ɔ t'asì ghɔ naxìxè gohdo n̄dè dànì naxìgha ehkw'1 aehsɪ li? ¹³ Dɔ wɪzɪ yak'e hoaɪ while, amì yak'e gots'ɔ d̄ì nèk'e ts'ò ajàa sù ededɪ zq yak'e hoaɪ hɔt'e. Eyì sù Dɔ-wet'aaɪa-deè hɔt'e. ¹⁴ T'akwe whaà Moses, ekì-ka nèk'e dechɪ k'e gòò ìdòò ts'ò aȳìl̄a ìl̀è. Eyì xèht'eè Dɔ-wet'aaɪa-deè dechɪ k'e ìdòò awedle ha hɔt'e. ¹⁵ Dɔ ehkw'1 adì ȳhwhq̄ sù welq̄ while ts'ò eda ha.

¹⁶ “Nòhtsɪ d̄ì nèk'e dɔ hazqò sù goghq̄nèetq̄ t'à, edeza ìl̀aet'ee dɔ t'aāȳìht̄. Amì ehkw'1 adì ȳhwhq̄ sù wedìholè ha-le, welq̄ while ts'ò eda ha. ¹⁷ Nòhtsɪ dɔ xè hoila hòèhtsɪ gha, edeza d̄ì nèk'e ts'ò aȳìl̄a nùile, hanikò ededɪ wet'à dɔ edaxàgole gha aȳìl̄a. ¹⁸ Amì ehkw'1 adì ȳhwhq̄ sù hoila awedle ha-le, hanikò amì ehkw'1 adì ȳhwhq̄-le sù hòt'a wesin̄yaetì hɔt'e,

Nòhtsɪ Weza ɲàet'ee sɪ wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ-le t'à. ¹⁹ Du hanì hòzò ts'ihzò Nòhtsɪ dọ sɪniyaehtɪ hòt'e: Dzèh du nèk'e ts'ò ajà, hanìkò dọ nàowohɪ k'èè eghàlageeda ts'ihzò to gɪgha denahk'e nezi. ²⁰ Dọ hoɲɪ hogehtsɪ sɪ dzèh dzagɪhwhò. Gihohɪ wègaat'ɪ ha sɪni gɪwò t'à, dzèh ts'ò agèt'ɪ-le. ²¹ Hanìkò dọ ehkw'ɪ eda ha nɪwòò sɪ dzèh ts'ò at'ɪ, hanì-ɲdè ayɪ eghàlaedaa sɪ Nòhtsɪ wedahxà at'ɪ, hotɪ wek'èhoedzò hòt'e," Zezi gòhdi.

John-Baptist Zezi ghò gode

²² Eyɪ t'axòò Zezi edecheekeè xè Judea nèk'e ts'ò geède. Ekò whaa-lea ts'ò goxè aɲt'è, eyits'ò dọ k'ètàidzɪ. ²³ Ekɪiyèè k'e kòta Anon eyits'ò kòta Salim ts'ò gòòwà-lea tɪ ló t'à, ekò John-Baptist dọ k'ètàidzɪ eyits'ò dọ gɪk'ètàidzɪ ha t'aats'òò ekò agèt'ɪ. ²⁴ (John-Baptist wedaàtò kwe agot'ɪ ɲlè.) ²⁵ John-Baptist wecheekeè eyits'ò Israel got'ɲɪ għa k'àowo ɲè edek'enats'ehtsee nàowoò ghò elets'ò nàyagehtɪ. ²⁶ Eyɪt'à John-Baptist ts'ò geède, hagedɪ, "K'àowo, dọ ɲlè, Jordan deh te nexè at'ɪ weghò goneedè là, dọ k'ètàidzɪ t'à dọ hazòò wets'ò agèt'ɪ," gùhdi.

²⁷ John-Baptist gots'ò hadɪ, "Amɪ yak'e gots'ò la weghòt'òò sɪ yek'èè zò eghàlaeda hòt'e. ²⁸ Naxits'ò du haehsɪ ɲlèè sɪ wek'èahsò ne, 'Sɪ Christ aht'e nɪle, hanìkò sɪ sɪ wenakweè jò ts'ò sets'ɲhzà hòt'e,' haehsɪ ɲlè. ²⁹ Ts'èko honɪdzaa sɪ wedòzhɪ għael' hòt'e. Dọ honɪdaa weàgɪà yekazèehkw'ò hòt'e. Dọ ts'ò gode yeèhkw'ò ɲdè sɪ wɪnà hòt'e. Eyɪ xèht'eè du hòt'a sɪnà hòt'e. ³⁰ Ededɪ dezòò wet'àazà ade ha hòt'e, eyits'ò sɪ sɪ dek'aɲɪ ahde ha hòt'e.

³¹ "ɪdòò gots'ò hodàèhtlāa sɪ eyɪ denahk'e wet'àazàa deè hòt'e. Du nèk'e gots'ò dọ elɲɪ sɪ du nèè gots'ò dọ hòt'e, eyɪt'à du nèè gots'ò dọ gok'èè gode. Ekò yak'e gots'ò nɪitlāa sɪ hazòò t'à gonahk'e wet'àazàa deè hòt'e. ³² Ayɪ ghàidāa eyits'ò ayɪ eèhkw'òò sɪ yegħò gode, hanìkò dọ wɲzɪ ehkw'ɪ adɪ ɲɲhwhò-le. ³³ Amɪ ehkw'ɪ adɪ ɲɲhwhòò sɪ 'Nòhtsɪ ehkw'ɪ hòt'e,' hadɪ hòt'e. ³⁴ Nòhtsɪ dọ gots'ò ɲɲhzāa sɪ yeyatɪ t'à gode hòt'e, Nòhtsɪ, Yedàyeh Nezi degħàà wets'ò-èl ayɲɪlā. ³⁵ Nòhtsɪ edeza ghòneètò hòt'e, eyits'ò t'asɪ hazòò għa k'àowo elɲɪ ayɲɪlā. ³⁶ Amɪ Nòhtsɪ Weza ehkw'ɪ adɪ ɲɲhwhòò sɪ welò while ts'ò eda ha. Amɪ Weza nɪwò-le sɪ welò while ts'ò eda ha-le, Nòhtsɪ hoɪla yegħàhòzà ha sɪ wedawhezò hòt'e," John-Baptist edecheekeè gòhdi.

4

Zezi Samaria gots'ò ts'èko ts'ò gode

¹ Pharisee gɲɲɪ sɪ Zezi, John-Baptist nahk'e dọ ló k'ètàidzɪ eyits'ò wecheekeè ló ajà ghò gɲkw'ò. ² Hanìkò Zezi ededɪ dọ

k'ètaidzi-le, wecheekeè aget'ı. ³ Zezi hagedı ghọ iikw'o ekò Judea nèk'e gots'ọ naèhtla, Galilee nèk'e ts'ọ anaja.

⁴ Samaria nèk'e gok'egide, hani gıgha hòzo t'à. ⁵ Eyi nèk'e kòta Sykar ts'ọ nègide. Jacob, dèè edeza Joseph ghàizo sù ts'ọ gọowà-le họt'e. ⁶⁻⁸ T'akwe whaà Jacob dèè goyi ti-ts'ihchi-k'è gòhtsi sù eyi gòzo. Zezi niwà dèhtla t'à nihsọ, eyi ti-ts'ihchi-k'è gà dèkwà. Dzetani ekıyeè k'e agòht'e. (Wecheekeè t'asi nageehdi ha kòta ts'ọ geède ìlè.)

Nìlìlà kòta Samaria gots'ọ ts'èko ti ihchi ha eyi nùtla. Zezi yets'ọ hadı, “Tı sàıdı,” yèhdi.

⁹ Ts'èko yets'àèhyeh t'à hayèhdi, “Ekò ni Israel got'ı anet'e; sù sù Samaria gots'ọ ts'èko aht'e. Dàni t'à ti sùkè?” yèhdi. (Israel got'ı, Samaria got'ı xè aget'ı ha gıwo-le t'à ts'èko hani yets'ọ goide.)

¹⁰ Zezi hayèhdi, “Nòhtsi ayı dọ ghàzaa sù wek'èizọ nıde, eyits'ọ amı ti neekèe sù wek'èizọ nıde, ti wıkè ha ìlè. Hani-ıde ti wet'à ts'eedaa neghàedi ha ìlè,” yèhdi.

¹¹ Ts'èko yets'ọ hadı, “K'àowo, wet'à ti ts'ihchi nets'ọ-le eyits'ọ ti-ts'ihchi-k'è izhı ti ts'ọ gọowà. Eyi t'à edı gots'ọ ti wet'à ts'eedaa anele li? ¹² Gocho Jacob wenahk'e anet'e ni-ghọ aıdı? Ededı dı ti-ts'ihchi-k'è goghàizo họt'e. Ededı jọ gots'ọ ti ats'e, weza sı eyits'ọ wets'ọ tıts'aadı sı jọ ti giats'e họt'e,” yèhdi.

¹³ Zezi yets'ọ hadı, “Amı dı ti yedọ sù k'achı ti ghaewı ade ha họt'e. ¹⁴ Hanikò amı ti weghàehdı sù k'achı ti wızi ghaewı ha nıle. Tı weghàehdı sù weyi gots'ọ ti xàelı lade ha; yet'à welọ whıle ts'ọ eda ha,” yèhdi.

¹⁵ Ts'èko yets'ọ hadı, “K'àowo, k'achı ti ghaehwhı ha-le t'à, eyi ti seghadı, hani-ıde t'aats'ọ jọ ts'ọ ti ghøehda ha-le,” yèhdi.

¹⁶ Zezi yets'ọ hadı, “Nedọ xàatla gà wexè jọ nàatla,” yèhdi.

¹⁷ Ts'èko yets'ọ hadı, “Sedọ gòhı nıle,” yèhdi.

Eyi t'à Zezi yets'ọ hadı, “Ehk'ı aıdı, nedọ gòhı nıle. ¹⁸ Nedọ sılà gòlè eyits'ọ dı dọ wexè nàadèe sù nedọ nıle. Ekw'ı xàyanehı,” yèhdi.

¹⁹ Ts'èko hadı, “K'àowo, nakwenàozo anet'e nõ. ²⁰ Gocho dı shih k'e Nòhtsi ts'ọ yagıhtı họt'e. Hanikò naxı Israel got'ı aahı sù Jerusalem ekọ zọ dọ hazọ Nòhtsi ts'ọ yagehtı ha dahı,” yèhdi.

²¹ Zezi yets'ọ hadı, “Ts'èko, ehkw'ı anèhsı, ıdaà nıde jọ shıhka zọ eyits'ọ Jerusalem ekọ zọ Nòhtsi-Gotà ts'ọ yahtı ha nıle. ²² Naxı dọ yàahı sù ayı ts'ọ yahtı sù wek'èahsọ nıle; goxı amı ts'ọ yats'ehtı sù wek'èts'eezọ họt'e, dọ edaxàlee sù Israel got'ı gots'ọ ne t'à. ²³ ıdaà nıde —hòt'a jọ nihowo— amı Nòhtsi-Gotà ts'ọ sù yagehtı ha gıwo nıde, Nòhtsi wets'ọ İni t'à ehkw'ı gıts'ọ yahtı ha họt'e. Gotà hani wets'ọ yats'ehtı ha

gohhwhò họt'e. ²⁴ Nòhtsì sù Ìnì họt'e. Dọ Nòhtsì ts'ò yagehtu sù wets'ò Ìnì t'à ehkw'ì gits'ò yahtì ha họt'e," yèhdi.

²⁵ Ts'èko hadì, "Ìdaà nùdè Messiah nùtla ha wek'èehsò. Nùtla nùdè t'asì hazòò godaedi ha họt'e," yèhdi. ("Messiah" gedi nùdè "Christ" gedi-agedi.)

²⁶ Eyt'à Zezi yets'ò hadì, "Sì, nets'ò gohdee sù eyì aht'e," yèhdi.

Zezi wecheekeè wets'ò nọ̀ọ̀gùde

²⁷ Ekìyèè k'e Zezi wecheekeè nọ̀ọ̀gùde. Zezi ts'èko ts'ò gode t'à sù gìgha enìyah. Hanìkò Zezi dagùhke t'à, "Ayì neewò?" hanì-le-ìdè "Dànìghò wets'ò gojìde?" gùhdi-le.

²⁸ Ts'èko edetìtòò dẹ kòta ts'ò naèhtla. Ekò dọ ts'ò dù hadì, ²⁹ "Sek'èahdè! Yèè dọ whedaa sù t'asì hazòò hahlaa sù yek'èezò. Asì eyì Christ at'ì sọnì?" gòhdi. ³⁰ Eyt'à kòta gots'ò dọ hazòò Zezi ts'ò geède.

³¹ Ts'èko naèhtla t'axòò Zezi wecheekeè gits'ò hadì, "K'àowo, t'asì ghò shèti," gùhdi.

³² Hanìkò Zezi gots'ò hadì, "Ayì weghò shèti ha sù wek'èehsò nùle," gòhdi.

³³ Eyt'à wecheekeè dalegeehke, "Asì dọ t'asì yeghànùdì ghò adì?" gedi.

³⁴ Zezi gots'ò hadì, "Amì jò ts'ò sùhzaa sù wek'èaht'e ha họt'e eyits'ò la seghàzòò sù weghò naht'è ha họt'e. Eyì sedì họt'e. ³⁵ Naxì dọ yàahù sù dù haahdi: 'Dì sa t'axòò nùdè t'asì dehshee sù nàts'ehtsì gá xèhkò goyats'eewa ha,' dahdi. Hanìkò sù dù hanaxèhsì, 'Dèè k'e k'eaht'ì. T'asì dehshee sù dùdì ajà, hòt'a nàts'ehtsì ha nezì.' ³⁶ Dọ t'asì dùdì xàyeht'aa sù hòt'a dù-t'ì wets'àzèedì họt'e. Hòt'a dù-t'ì welò while ts'ò geeda ha dọ lọ nàhtsì. Hanì-ìdè dọ t'asì dehshee nègelee sù eyits'ò dọ t'asì dùdì nàgehtsì sù ìhah èlèxè gìnà ha họt'e. ³⁷ Dọ dù hagedì ehkw'ì họt'e, 'Dọ ìlè wet'à t'asì dehshee nèyele, eyits'ò dọ ìlè wets'ò t'asì dùdì nàyehtsì.' ³⁸ La wek'e eghàlaahdà-le kò, wets'ò t'asì dehshee nàhtsì ha ts'ò naxehza họt'e. Dọ eyì-le hòt'ò gìghàlagùdà, gìlè gots'ò t'asì nezì nàhtsì ha," Zezi edecheekeè gòhdi.

Samaria got'ì lọ Zezi ehkw'ì adì gùhwhò

³⁹ Eyì kòta gots'ò Samaria got'ì lọ Zezi ehkw'ì adì gùwòò agejà. Eyì ts'èko yeghò dù hadì t'à, "T'asì hazòò hahlaa sù sets'ò hadì." ⁴⁰ Eyt'à Samaria got'ì Zezi ts'àgede. Whaà-lea ts'ò gogà wheeda gùhdi t'à nàkè dzèè ts'ò gogà aht'è. ⁴¹ Zezi weyatì ts'ìhòò denahk'e dọ lọ gìgha ehkw'ì-ahodì agejà.

⁴² Eyt'à ts'èko ts'ò hagedì, "Neyatì zò t'à gogha ehkw'ì-ahodì nùle, hanìkò goxì xàè weyatì ts'ìkw'ò t'à. Ededì sù xàè dù nèk'e dọ Edaxàgòlee elì họt'e, hotì wek'èts'èezòò ats'èjà," gùhdi.

Dèe-ts'ò-k'àowo-cheekeè weza k'aat'ì ajà

⁴³ Zezi, nàke dzeḡe ts'ò eyi dọ goxe aṭt'è t'axòḡ Galilee nèk'e ts'ò ajà. ⁴⁴ (Zezi ededḡ dḡ hadi ḡlè, “Nakwenàoḡḡ sḡi wekòta gots'ò dọ agḡt'ee sḡi dọ gḡt'ḡ nḡile,” hadi.) ⁴⁵ Zezi Galilee nèk'e nḡitla ekò ekọ got'ḡ ḡiaḡi t'à, ḡnà. Kòta Jerusalem ekọ dzedeè Passover ḡixè agòjà t'à Zezi dàni eghàlḡdàa sḡi ḡiaḡi ḡlè.

⁴⁶ Zezi k'achḡ Galilee nèk'e kòta Cana nḡitla, ekọ tḡ t'à ḡiet whehtḡ ḡlè. Dèe-ts'ò-k'àowo-cheekeè ḡlè ekọ wheda, kòta Capernaum ekọ weza eyaelḡ. ⁴⁷ Eyḡ k'àowo, Zezi Judea nèk'e gots'ò Galilee nèk'e nḡitla yeghò ḡkw'o t'à yets'àèhtla. Zezi ḡhòndàeti, “Sek'èṭla, sezaa eḡadaawḡ sḡi k'aat'ì awḡile,” yèhdi, yeghòndàeti.

⁴⁸ Zezi yets'ò hadi, “Naxḡdàa enḡiyah nàhòwo lenḡsḡi naxḡgha ehkw'ḡ-ahodi ha nḡile,” yèhdi.

⁴⁹ Dèe-ts'ò-k'àowo-cheekeè hadi, “K'àowo, sezaa eḡaawḡ kwe sek'èṭla,” yèhdi.

⁵⁰ Zezi hayèhdi, “Nekò ts'ò naṭṭe. Nezaa eda ha,” yèhdi.

Eyi dọ Zezi ehkw'ḡ adi nḡwọ t'à edekò ts'ò naèhtla. ⁵¹ K'àowo ḡlè tḡ k'e naetḡ ekò wecheekeè godi xè ḡighaḡḡde, hagedi, “Nezaa eda xè k'aat'ì anajà,” ḡḡhdi.

⁵² K'àowo gots'ò hadi, “Dàṭṭò nḡḡḡ k'e k'aat'ì ajà?”

“ḡxèḡ, ḡlè nḡḡḡ ekḡiyèè, edḡ-elḡ-le ajà ḡlè,” ḡḡhdi.

⁵³ Eyḡ t'à k'àowo, Zezi dàyèhdi sḡi hotḡi eyḡ sadzeè k'e agòjà yek'èhoèhza. “Nezaa eda ha,” Zezi yèhdi ḡlè. Eyḡ hagòjà t'à ededḡ eyḡts'ò dọ hazòḡ wekò nàgedèè sḡi ḡigha ehkw'ḡ-ahodi agejà.

⁵⁴ Dḡi xè Zezi nàekeè enḡiyah hòèhtḡ ḡḡt'e. Judea nèk'e gots'ò Galilee nèk'e nòḡṭla t'axòḡ eyḡ hagòjà.

5

Dọ k'eda-le sḡi k'aat'ì ajà

¹ Eyḡ t'axòḡ Israel got'ḡ ḡigha nàsḡdeè holè ha t'à, Zezi Jerusalem nàhtla. ² Jerusalem ekọ enḡṭṭò nechàa ḡà tḡa whehtṭ. (Eyi enḡṭṭò nechàa sḡi “sahzòḡ-gha-enḡṭṭò” wḡyeh, eyḡts'ò eyḡ tḡa, Aramaic ḡiyatḡi k'èḡ, Betesda wḡyeh.) Eyḡ tḡa wemḡḡ sagòhḡḡ-k'è sḡlài ḡòla. ³⁻⁴ Eyḡ wet'ḡa dọ-eyaelḡ ḡḡ whete. Mòhdaa ḡidaà ḡoilee, mòhdaa k'egedè-le eyḡts'ò mòhdaa ḡkw'òḡ eḡadè. ⁵ Dọ ḡlè eyḡ whedaa sḡi taenḡ-daats'ò-ek'èḡ xo gots'ò k'eda-le ḡḡt'e. ⁶ Zezi eyḡ dọ ekọ whetḡ yaḡi. Whaà gots'ò hanḡ eyaelḡ yeghò ḡkw'o t'à dọ eyaelḡ ts'ò hadi, “Asḡḡ k'aat'ì anede ha neewḡ?” yèhdi.

⁷ Eyḡ dọ hadi, “K'àowo, tḡ nàeda ts'òet'ì tḡ yiehtla ha dọ sets'àwedḡ whḡle. ḡlè tḡ ts'ò ehtḡ et'ì dọ sekwe tḡ yietla,” hadi.

⁸ Eyḡ t'à Zezi yets'ò hadi, “Nḡṭla, netè nḡzah ḡà k'èṭṭò,” yèhdi.

⁹ Ekòet'ì eyḡ dọ k'aat'ì ajà. Edetè nḡzah ḡà k'etlòò ajà.

Eyi hagòjàa sù Nòhtsì Dzeè k'e agòjà. ¹⁰ Eyi t'à Israel gha k'aodèe eyi dọ k'aàt'ì ajàa sù ts'ò hagedi, “Nòhtsì Dzeè k'e agòht'e, gonàowoò k'èch'a netè k'enehchì,” gùhdi.

¹¹ Hanikò eyi dọ hadi, “Dọ k'aàt'ì asùlìlàa sù sets'ò dui hadi, ‘Netè nùza gà k'eitlò,’ sèhdi t'à aht'ì,” gòhdi.

¹² Eyi t'à hagùhdi, “Eyi dọ, ‘Netè nùza gà k'eitlò,’ nèhdi sù amì họt'e?” gùhdi.

¹³ Dọ k'aàt'ì ajàa sù amì ayìlìlàa sù yek'èezọ-le, Zezi dọni ts'ò èhtlā t'à.

¹⁴ Eyi t'axọò Nòhtsìkò-gocho gà Zezi k'achì nayat'ì t'à, yets'ò hadi, “Negha k'aàt'ì agòjà, nezì. K'achì hoù k'èè eghàlāda-le, hanì-le-ìdè dànì eyanelèe sù wenahk'e nexè hoila agode ha,” yèhdi. ¹⁵ Eyi dọ k'aàt'ì ajàa sù Israel gha k'aodèe gots'ò èhtlā, hagòhdi, “Zezi k'aàt'ì asùlìlā,” gòhdi.

Nòhtsì Weza Edetà wini k'èè eghàlaeda

¹⁶ Zezi, Nòhtsì Dzeè k'e hanì eghàlāda t'à k'aodèe Zezi gha hoila hogehtsù agejà. ¹⁷ “Nòhtsì Dzeè k'e kò Setà t'aats'òò edilāa ghàlaeda họt'e t'à, sù sù t'aats'òò eghàlaehda họt'e,” Zezi gòhdi. ¹⁸ Zezi hadi ts'ihzò k'aodèe k'èdaa gıweè haıwọ. Nòhtsì Dzeè nàizhì zọ nùle gıwọ, hanikò Nòhtsì xàè setà họt'e dı t'à Nòhtsì xèht'eè adìlìdà.

¹⁹ Zezi gots'ò hadi, “Ehkw'ì anaxèehsì, Weza sù ededahxà t'asì ghàlaeda nùle. Wetà ayì ghàlaedaa yeghàedaa sù eyi zọ yeghàlaeda họt'e. Wetà dànì eghàlaedaa sù Weza yexèht'eè eghàlaeda họt'e. ²⁰ Gotà Edeza ghòneètò họt'e, t'asì hazọò ghàlaedaa sù yeghàedaà ayehzì. Hèzè, eyi wenahk'e t'asì deè ghàedaà ayele ha, naxıgha enıyah dıi ha ne. ²¹ Gotà dọ ełāıdèe sù naidà xè geedaà agohzì. Eyi xèht'eè Weza wegħa sıghà k'èè dọ eda ha nıwọọ sù hagohzì họt'e. ²² Eyi t's'ò Gotà dọ wıızì sınıyaehı nùle, hanikò Weza dọ hazọò gosınıyaehı ha wet'ì àa whezọò ayìlìlā. ²³ Hanì-ìdè dọ hazọò Gotà ts'ò nezì nageza lanì Weza ts'ò nezì nageza ha. Gotà Edeza gots'ò yıhzhà t'à, amì Weza ts'ò nezì nageza-le sù Wetà ts'ò nezì nageza-le họt'e.

²⁴ “Ehkw'ì anaxèehsì, amì seyati iikw'o xè t'aa sıhzhàa sù ehkw'ì adı yıhwhọọ sù welọ whìle ts'ò eda ha, eyi t's'ò hoila awedle ha-le. Ełāıwo gots'ò eda ts'ò lātāehtlā họt'e. ²⁵ Ehkw'ì anaxèehsì, whā-le-t'ì, hòt'a jọ nèhòıwo họt'e, dọ ełāğıdè lagıt'ee sù Nòhtsì Weza gode gıkw'o ha. Dọ egıkw'oo sù geeda ha. ²⁶ Gotà wet'ì ts'eeda họt'e, eyi xèht'eè Weza sı t'à ts'eeda họt'e, hanì wet'ì hòzọ ayìlìlā. ²⁷ Weza Dọ-wet'ì aazàa-deè eı ne t'à wedahxà dọ hazọò gosınıyaehı ha yeghàhòızọ họt'e.

²⁸ “Dui haehsù sù naxıgha enıyah welè-le. Nọde nıdè dọ hazọò gıkw'ọò nıtọọ sù gots'ò gode gıkw'o ha họt'e, ²⁹ deè goyì gots'ò xàgeedè ha. Dọ nezì eghàlagıdāa sù geeda ts'ò negıdè ha, hanikò dọ nàowoı k'èè eghàlagıdāa sù gısinıyaeti

ts'ò negiùdè ha. ³⁰ Sɪ whatsoqò t'asì hahlè ha dii. Ayì eèhkw'ò ghàà zò dọ sɪniyaehtì họt'e. Sɪni k'èè eghàlaehda nùlè, amì sɪhɪzàa sì wɪni k'èè zò aht'ɪ. Hanì-ɪdè sɪ dọ gɪsɪniyahtì nɪdè ehkw'ɪ zò xàyahtì họt'e.

Zezi wetà yegha gode

³¹ “Sɪ edeghò xàyahtì nɪdè seyatiù ità ha nùlè. ³² Hanìkò eyiù-le seghò nezɪ xàyahtì sù ehkw'ɪ họt'e, seghò dàdù sù ità ha wek'èehsò.

³³ “Naxɪ John-Baptist daweahke ha dọ wets'ò aahlà ɲlè, amì ehkw'ɪ họt'e sù yeghò naxɪts'ò goɪde ɲlè. ³⁴ Dọ seghò xàyagehtì ha segha wet'áazà nùlè, hanìkò naxɪgha weghò xàyahtì, hanì-ɪdè naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi nɪdè edaxànaaxeetè ha welè. ³⁵ John-Baptist tleèk'òq dèk'òq laɪt'è, wet'à dzeh nɪdɪ ɲlè. Naxɪgha nezɪ t'à whaà-lea gots'ò wexè aah't'ɪ ɲlè.

³⁶ “Hanìkò ayì eghàlaehdaa sù John-Baptist weyatiù nahk'e wet'áazà họt'e. Setà la seghàɪzòq sù weghò naht'è ts'ò weghàlaehdaa aht'ɪ. Eyì la weghàahda weghàà, Setà jò ts'ò sɪhɪzàa sù wek'èehsò ha. ³⁷ Eyɪts'ò Setà jò ts'ò sɪhɪzàa sù ededɪ xàè seghò xàyahtì họt'e. Setà weahkw'ò eyɪts'ò weahɪ sɪ whìle. ³⁸ Dọ naxɪts'ò yɪhɪzàa sù naxɪgha ehkw'ɪ adì-le t'à, weyatiù naxɪdzeè yì whezò-le. ³⁹ Nòhtsɪ Nɪhtl'è wet'à welò whìle ts'ò ts'eeda ha dahwhò t'à, hotù weghàdeah'tò. Eyì Nòhtsɪ Nɪhtl'è sù seghò godeè adì họt'e, ⁴⁰ hanìkò aahda anaxehlè ha sù sets'ò aahde ha dahwhò-le.

⁴¹ “Dọ seghò nezɪ agedì gha aht'ɪ-le, ⁴² hanìkò naxɪk'èehsò; naxɪdzeè t'à Nòhtsɪ ghòniah'tò nùlè. ⁴³ Setà wedahxà jò nèehtlà, hanìkò ehkw'ɪ aehsɪ seahwhò-le. Ekò dọ ededɪ ededahxà jò niitlà nɪdè eyì dọ naxɪgha ehkw'ɪ adì ha họt'e. ⁴⁴ Dọ naxɪghò nezɪ agedì ha dahwhò, hanìkò Nòhtsɪ naxɪghò nezɪ adì gha hots'òniahzà-le. Hanì-ɪdè dànì naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi lɪ?

⁴⁵ “Hanìkò Setà wenadaqà naxɪk'e nìdahoehtà ha dahwhò-le. Moses weyatiù k'èats'ɪt'è dahwhò t'à ededɪ naxɪk'e nìdahoehtà ha. ⁴⁶ Moses seghò ɪt'è họt'e, naxɪgha ehkw'ɪ adì nɪdè sɪ sɪ naxɪgha ehkw'ɪ aehsɪ ha ɲlè. ⁴⁷ Hanìkò ayì dek'enèyɪt'è sù naxɪgha ehkw'ɪ-le. Eyɪt'à dàehsɪ sù dànì naxɪgha ehkw'ɪ lɪ?” Zezi gòhdi.

6

Zezi dọ lọ wàniidi

¹ Whaà hoòwo t'axòqò, Zezi Galilee nèk'e tɪ whetòq (Tiberias-tì sɪ wiyeh) wetadà ts'ò ajà. ² Zezi dọ-eyaelɪ gha eniyah ghàlajàdà gɪazɪ t'à dọ lọ gɪk'èè goòhwho. ³ Dọ eyì nègùdè kwe, Zezi shìh dekegòqzà k'e edecheekeè xè latsaa ɲdà. ⁴ Ekɪyèè k'e Israel got'ɲ gɪts'ò dzèdeè Passover ts'ò hawe.

⁵ Zezi dɔdeè gits'òède goazɪ ekò Zezi Philip ts'ò hadɪ, “Dɪ dɔ gɪghɔ shèzhe ha edɪ gots'ɔ lèt'è nàts'eèhɪ lì?” yèhɪ. ⁶ Zezi ayɪ dàyele ha sɪ yek'èezɔ, hanìkò ekɪ yèèhdzà ha t'à dayɪhke.

⁷ Philip yets'ò hadɪ, “Ek'èdɪ sa eghàlats'ɪdà kò dɔ haàtɔɔ gha lèt'è nàts'eèhɪ ha dɪ. Hazɔɔ nechà-lea gɪwàhɔɔdɪ kò lèt'è gɪxètɔ ha-le,” yèhɪ.

⁸ Wecheekeè ɪè, Andrew, Sɪmon-Peter wechɪ, hadɪ, ⁹ “Jɔ chekoa lèt'è nechà-lea sɪlài eyɪts'ɔ ɪwe nàke k'ele, hanìkò sɪ dɔ lɔ t'à t'asɪ elɪ ha-le,” yèhɪ.

¹⁰ Zezi edecheekeè ts'ò hadɪ, “Dɔ hazɔɔ geèhkw'eè agɪahɛ,” gòhɪ. Ekɔ t'oh lɔ gòhɪ, eyɪt'à dɔ gɪk'eèhkw'e. Dɔzhɪ zɔ ts'ɪhtà nɪdè sɪlài-lemɪ eyɪ dèhkw'e. ¹¹ Eyɪ t'axɔɔ Zezi lèt'è neyɪwa, yek'eèyaɪhtɪ gà dɔ geèhkw'ee sɪ gotaàgɪla. T'agɪwɔ ts'ò shègɪazhe. Eyɪ xèht'eè ɪwe hayɪlà.

¹² Dɔ hazɔɔ nezɪ shègɪazhe t'axɔɔ Zezi edecheekeè ts'ò hadɪ, “T'asɪ weghàhoòwoo sɪ nàahtɪ. T'asɪ wɪzɪ ekɪ ka zɔgɪhdèle,” gòhɪ. ¹³ Eyɪt'à dɔ t'asɪ ghàgeèzàa sɪ wecheekeè hazɔɔ nàgèhtɪ. Dɔ shègɪazhe t'axɔɔ lèt'è deɔɔ whelaa sɪ t'ohɔ hoòɔ-daats'ɔ-nàke dagoòzɔ nàgèhtɪ.

¹⁴ Zezi dɪ hanɪ dɔ gha enɪyah hòèhtɪ gɪazɪ t'à dɔ eɛts'ɔ hagedɪ, “Nakwenàozɔɔ deè dɪ nèk'e nɪtɪla ha ɪlè sɪ eyɪ at'ɪ sɔnɪ,” gedɪ. ¹⁵ Zezi k'àowocho gehtɪ ha gɪwɔ, yek'èezɔ. Hanìkò ededɪ hanɪwɔ-le t'à whatsɔ shɪhta ts'ò anajà.

Zezi tɪ ka naetle

¹⁶ Xèhts'ò agòjà ekò Zezi wecheekeè tabàa ts'ò geède. ¹⁷ Elà yɪ gɪde gà ɪnɔɔ kòta Capernaum ts'ò nageèht'e. Hòt'a gɪxè to agòjà, hanìkò Zezi gots'ɔ nɪtɪla-le. ¹⁸ Nɪhts'ɪ nàtso xè taatɪ nechà ajà. ¹⁹ Tai echɪ hanɪ-le-ɪdè tai-àtanɪ echɪ ts'ò nègɪze ekò Zezi tɪ ka elà ts'ò etɛ gɪazɪ, eyɪt'à sɪ geèhyeh. ²⁰ Hanìkò Zezi gots'ɔ hadɪ, “Sɪ aht'ɪ. Dahjɪ-le!” gòhɪ. ²¹ Zezi hagòhɪ t'à elà yɪ etɪlè agɪlè. Edɪ ts'ò aget'ɪ ɪlè sɪ ekòet'ɪ elà gɪxè tàèhtɪ.

²² Ek'èdaedzèè k'e ɪnɔɔ dɔ lɔ ageèhkw'ee sɪ elà ɪlè zɔ gɪazɪ gɪnadɪ. Zezi edecheekeè xè elà yɪetɪla-le ɪlè, eyɪts'ɔ whatsɔ nageèht'e ɪlè gɪnadɪ. ²³ Eyɪt'à kòta Tiberias gots'ɔ dɔ mòhdaa elà t'à geèze. Edɪ Zezi lèt'è k'eèyaɪhtɪ eyɪts'ɔ edɪ dɔ shègɪazhe ɪlè sɪ ekɔ dàgɪde. ²⁴ Zezi eyɪts'ɔ wecheekeè ekɔ geèhkw'e-le nɔɔ dɔ hazɔɔ gɪk'èhoèhzà ekò k'achɪ elà yɪ nagɪde, Zezi hagɪwɔ ha kòta Capernaum ts'ò nageèht'e.

Zezi lèt'è wet'à ts'eedaa elɪ

²⁵ ɪnɔɔ dɔ Zezi gɪazɪ ekò dageehke, “K'àowo, dàht'e jɔ nɔɔneetɪ?” gɪhɪ.

²⁶ Zezi hadɪ, “Ehkw'ɪ anaxèhsɪ, t'aahwhɔ ts'ò lèt'è ghɔ shèahzhe t'à sekaahwhɔ hɔt'e, naxɪdàa enɪyah nàhòwo t'à sekaahwhɔ nɪle. ²⁷ Lèt'è tsɪwɪ ha sɪ gha eghàlaahda-le, hanìkò

lèt'è wet'à welo while ts'ò aahda ha sù gha eghàlaahda. Dọ-wet' àaààa-dee eyi lèt'è naxìghà?à ha. Edeđi sù Nòhtsị-Gotà wini k'èè eghàlaeda wek'èedzọọ ayìlà họt'e," hadi.

²⁸ Zezi edegho hadi t'axọọ dọ dageehke, "Nòhtsị dànì wegħa eghàlats'eeda ha goihwhọ?" giñdi.

²⁹ Zezi hadi, "Nòhtsị sù dui hanì eghàlaahda ha naxìhwhọ: dọ naxits'ò yùhàà sù ehkw'ì adì weahwhọ ha," gòhdi.

³⁰ Eyit'à hagiñdi, "Godàà eniyyah deè hojhtsị nìdè wegħàà ehkw'ì aidi nets'ùhwhọ ha. ³¹ T'akwe whaà gocho ekì-ka nèk'e 'manna' ts'edi giyà jìlè, enjht'è k'e dek'eèht'è: 'Yak'e gots'ò lèt'è goghànidi,' " Zezi ts'ò hagedi.

³² Zezi gots'ò hadi, "Ehkw'ì anaxèehsị, Moses ededì yak'e gots'ò lèt'è naxìghàidi nùile, hanikò Setà ededì sù yak'e gots'ò lèt'è wedeèdì naxìghàidi họt'e. ³³ Yak'e gots'ò hodàèht'laa sù ededì, Nòhtsị welèt'è họt'e, dui nèk'e dọ geedaà agohzị," gòhdi.

³⁴ Zezi ts'ò hagedi, "K'àowo, jọ gots'ò jdaà eyi lèt'è goghàidi," giñdi.

³⁵ Eyit'à Zezi edegho dui hadi xàyahtì, "Sị eyi lèt'è wet'à ts'eadaa aht'e. Amì sets'ò at'ù sù k'achì deèhdi hòlì ha-le, eyits'ò amì wegħa ehkw'ì aehsù sù k'achì tì għaewì ha-le. ³⁶ Hanikò dui hanaxèehsị jìlè, 'Seahzị, hanikò jìlè naxìgha ehkw'ì aehsì-le.' ³⁷ Setà dọ hazọọ seghàjìlè sù sets'ò agede ha, amì sets'ò at'ù sù naweehà hòlì ha-le. ³⁸ Sini k'èè eghàlaehda ha yak'e gots'ò jọ nèeht'la nùile, hanikò amì sùhàà sù ededì wini k'èè eghàlaehda ha ahjà. ³⁹ Amì sùhàà sù dui hanìwọ: dọ hazọọ seghàjìlè sù jìlè kò seghọ dikọet'la ha-le, hanikò nọode dzeè k'e nìdè hazọọ nagidà ageh'le ha. ⁴⁰ Dọ hazọọ Weza ts'ò nageza xè gigha ehkw'ì ahodu sù welo while ts'ò geeda ha, Setà hanì ha nìwọ họt'e. Amì ehkw'ì aehsị sùhwhọọ sù nọode dzeè k'e nìdè naidà aweh'le ha," Zezi hadi edegho gode.

⁴¹ "Yak'e gots'ò lèt'è dui nèk'e ts'ò ajàa sù eyi aht'e," Zezi hadi t'à Israel got'ù gigho sọgedi. ⁴² Hagedi, "Dui Joseph weza Zezi nì-ìt'e? Wetà eyits'ò wemọ gik'èts'eezọ họt'e. Eyit'à dànìghọ edegho hadi, 'Yak'e gots'ò hodàèht'la,' " gedi.

⁴³ Zezi gots'ò hadi, "Seghọ sọahdi-le. ⁴⁴ Setà jọ ts'ò sùhàà sù dọ sets'ò ayehzị lenọsù, dọ wuzì sets'ò ade ha dii. Hanikò dọ sets'ò ajà nìdè nọode dzeè k'e naidà aweh'le ha. ⁴⁵ Nakwenàozọọ dui hanì giy'è jìlè: 'Nòhtsị dọ hazọọ hoghàgoehtọ ha,' gedi jìlè. Dọ hazọọ Setà weyatì giukw'ò xè gik'èè eghàlaedaa sù sets'ò aget'ì. ⁴⁶ Dọ wuzì Gotà azì while, Nòhtsị wets'ò ne sù ededì zọ Gotà ezì họt'e. ⁴⁷ Ehkw'ì anaxèehsị, amì ehkw'ì adì sùhwhọọ sù welo while ts'ò edaa sù hòt'a wegħòt'ò họt'e. ⁴⁸ Sị lèt'è wet'à ts'eadaa aht'e. ⁴⁹ T'akwe whaà naxìcho ekì-ka nèk'e 'manna' ts'edi giyà jìlè, hanikò e'laagidè. ⁵⁰ Ekò dui yak'e gots'ò lèt'è dui nèk'e ts'ò ajàa sù jọ

wheda họt'e. Dọ yeghọ shètɿ sù ɛ̀l̀ààwɿ ha-le. ⁵¹ Yak'e gots'ọ̀ lèt'è dɿ nèk'e ts'ò ajàa sù, eyɿ àht'e. Dɿ lèt'è dọ yeghọ shètɿ nɿdè welọ while ts'ò eda ha. Dɿ lèt'è sezhɿ họt'e, dɿ nèk'e dọ hazọ̀ ɣɿgha họt'e, wet'à dọ eda ha," Zezi gòhdi.

⁵² Zezi hadi t'à Israel got'ɿ sù ɣɿgha nezi-le t'à ɛ̀l̀ets'ò hagedi, "Eyɿ dọ ayi ayèhdi? Dànì wezhɿ ghọ shèt's'etɿ agole ha?" gedi.

⁵³ Zezi gots'ò hadi, "Ehkw'ɿ anaxèehsɿ, Dọ-wet'̀àaàa-deè wezhɿ aahdè xè wedoò aahdọ lenq̄sɿ, aahda ha nùle. ⁵⁴ Dọ sezhɿ ghọ shètɿ xè sedoò edọ̀ sù welọ while ts'ò edaà awiɿdlà họt'e, eyits'ọ̀ nọ̀de dzeè k'e naidà awehɛ ha. ⁵⁵ Sezhɿ sù weghọ shèt's'etɿ wedeèdɿ họt'e, eyits'ọ̀ sedoò sù wet'à ts'eedaa wedeèdɿ họt'e. ⁵⁶ Amì sezhɿ ghọ shètɿ xè sedoò edọ̀ sù, sexè nàdè ha, eyits'ọ̀ sɿ sɿ wexè nàhdè ha. ⁵⁷ Setà edaa elɿ sù jọ ts'ò sɿhɿzà họt'e, eyits'ọ̀ Setà wets'ihzọ̀ sɿ ehda họt'e. Eyɿ xèht'èè amì seghọ shètɿ sù sets'ihzọ̀ eda ha họt'e. ⁵⁸ Dɿ lèt'è sù yak'e gots'ọ̀ nùitɿ họt'e. Naxi cho 'manna' ghọ shègiazhee sù ɛ̀l̀ààgɿdè, hanikò amì dɿ lèt'è ghọ shètɿ sù welọ while ts'ò eda ha họt'e," gòhdi. ⁵⁹ Zezi hadi kọta Capernaum ɛ̀l̀ègehdeè-kọ goyɿ dọ hoghàgoehtọ̀.

Zezi wecheekeè ọ̀ gɿts'ọ̀ nagehde

⁶⁰ Dọ ọ̀ Zezi k'èè k'egedèè sù hadi ɣi kw'o ekò hagedi, "Dànì hoghàgoehtọ̀ sù gogha dezhi dii. Weyatɿ ts'ihchi ha gogha dii," gedi.

⁶¹ Dọ eyɿ ghọ sọ̀gedi Zezi gok'èezọ̀ t'à gots'ò hadi, "Dàehsɿ sù naxik'èch'a aehsɿ ni? ⁶² Dọ-wet'̀àaàa-deè edɿ gots'ọ̀ at'ɿ sù naxidaà idòo anajà nɿdè weghọ dàahwhọ ha? ⁶³ Yedàyeh Nezi wet'à ts'eeda họt'e, dọ wezhɿ t'asì elɿ nùle. Ayi ghọ gohdee sù Yedàyeh Nezi wets'ọ̀ họt'e, eyɿ yatɿ wet'à ts'eeda họt'e. ⁶⁴ Hanikò naxita dọ mọ̀hdaa ɣɿgha ehkw'ɿ aehsɿ-le," Zezi gòhdi. Kèhogɿhwho gots'ọ̀ amì ɣɿgha ehkw'ɿ-ahodi ha-le eyits'ọ̀ amì k'aodèè got'̀aàyehtè ha sù Zezi gok'èezọ̀ họt'e. ⁶⁵ Eyɿ à hagòhdi, "Eyɿ ts'ihzọ̀ dɿ hanaxèehsɿ ɿlè, 'Setà dọ sets'ò ayɿl̀à lenq̄sɿ dọ wɿzɿ sets'ò ade ha dii,'" gòhdi.

⁶⁶ Ekò gots'ọ̀, dọ ọ̀ Zezi xè agèt'ɿ ɿlèè sù ek'èt'̀à nagehde, ɣixè k'edè-le agejà.

⁶⁷ Zezi edecheekeè hoònq̄-daats'ò-nàke ts'ò hadi, "Dànìghọ naxɿ sɿ sets'ọ̀ naahdè-le?" gòhdi.

⁶⁸ Simon-Peter yets'ò hadi, "K'̀aowo, amì ts'ò ats'ejà li? Nɿ zọ neyatɿ t'à welọ while ts'ò ts'eeda họt'e. ⁶⁹ Nɿ sù Nọ̀htsɿ wets'ọ̀ Degai anet'e wek'èts'eezọ̀, eyɿ gogha ehkw'ɿ-ahodi," yèhdi.

⁷⁰ Zezi edecheekeè ts'ò hadi, "Naxɿ hazọ̀ hoònq̄-daats'ò-nàke aah't'ee sù naxihchi t'̀it'e. Hanikò naxita ts'ò ɿlè sù wehɿ họt'e," gòhdi. ⁷¹ (Eyɿ hadi sù Zhidàà, Simon-Isariyot weza,

ayèhdi. Zhidàà, ededì wecheekeè hoònq-daats'ò-nàke gota wheda kò, nqode-ìdè Zezi, k'aodèe gotl'aàyehtè ha hq't'e.)

7

Zezi dzèdeè gha Jerusalem ts'ò èhtla

¹ Eyì hagòjà t'l'axqò Zezi Galilee nèk'e hazqò nàhtla. Israel got'ìì gha k'aodèe weweè haguwo t'à, Judea nèk'e ts'ò ade ha nìwq-le. ² Israel got'ìì gits'q dzèdeè k'e kòq nàgehge ts'ò nìwà-le agodaade. ³ Zezi wechì gits'ò hadì, “Judea nèk'e ts'ò aqde. Hanì-ìdè eniyyah hojhtsì sù necheekeè gighàeda ha. ⁴ Dq t'asì wehlè nìwq sù dq naàhtq eghàlaeda nùle. Eniyyah hojhtsì nùdè dq hazqò neghàdà agùle,” gùhdi. ⁵ Wechì kò gìgha ehkw'ì-ahodì-le t'à haguìhdi jìè.

⁶ Eyit'à Zezi gots'ò hadì, “Sì segha ìl'aa whìle hq't'e, hanìkò naxì sù t'al'aa-sù k'e naxìgha hòzq hq't'e. ⁷ Dì nèk'e dq hazqò naxìdzagùhwhq ha dì, hanìkò sì nàowòhì k'èè eghàlageeda gèhsì t'à, sedzagùhwhq. ⁸ Naxì kòta Jerusalem nàsì ts'ò aahdè. ìl'aa segha eyì nèhòkw'ì-le t'à jq whìhda ha,” gòhdi. ⁹ Hadì t'à Zezi Galilee nèk'e jìdè àida.

¹⁰ Hanìkò wechì Jerusalem ts'ò geède t'l'axqò Zezi ededì sì ekq èhtla, hanìkò dq naàhtqò ajà. ¹¹ Jerusalem ekq dzèdeè hoèè ekò Israel got'ìì gha k'aodèe Zezi hak'egeet'ì. K'aodèe dq hazqò dageehke, “Eyì dq asìì weahzì?” gògedì.

¹² Hanìkò dqdeè nì dq lq Zezi ghq elets'ò gogede. Dq mòhdaa hagedì, “Dq nezì hq't'e,” mòhdaa hagedì, “Ìle ne, eghoyaezàa-dqò elì ne,” gedì. ¹³ Hanìkò Israel got'ìì gha k'aodèe ts'àgeejì t'à, dq wìzì Zezi ghq xayagehtì ha guwo-le.

Zezi Nòhtsìkò-gocho gà dq hoghàehtq

¹⁴ Ìè dzehta ts'ò dzèdeè hoèè sù tanì nìhqqwo ekò, k'qòt'a Zezi Nòhtsìkò-gocho gà dq hoghàehtq ha ekq èhtla. ¹⁵ Israel got'ìì gha k'aodèe weyatì gukw'o ekò gìgha eniyyah t'à hagedì, “Eyì dq hoghàweètq-le kò, dànì t'à t'asì k'èezq nqò?” gedì.

¹⁶ Zezi gots'ò hadì, “Sì sedaxà dq hoghàehtq nùle. Amì sùhzaa sù wedaxà dq hoghàehtq hq't'e. ¹⁷ Amì Nòhtsì k'èit'e ha sù asìì Nòhtsì wedaxà gohde, hanì-le-ìdè ededahxà gohde, yek'èezq ha hq't'e. ¹⁸ Dq ededahxà godee sù dq nayeet'ì gha at'ì hq't'e. Ekò amì yùhzaa sù yùzì nezì ehtsì gha at'ì nùdè, eyì dq sù ehkw'ì gode hq't'e. Eyì dq sù hots'ì nùle. ¹⁹ Moses Nòhtsì nàowò naxìghàzq hq't'e, hanìkò naxita ts'ò dq jìè kò eyì nàowo k'èit'e nùle. Eyit'à dànìghq ełààsèahwhì ha dahwhq nqò?”

²⁰ Dqdeè nì gots'ò dq mòhdaa haguìhdi, “Ìnìhì nets'ò-èlì. Amì ełàànìhwhì ha ghq aìdì,” gùhdi.

²¹ Zezi gots'ò hadi, “Eniyah ìlè hòwhihsɪ t'à sets'aaahyeh laahjà. ²² Hanikò naxɪ Moses gokwò nàt'à nàowoò naxɪghàɪzɔ t'à Nòhtsɪ Dzeɛ k'e dɔzhia gɪkwò k'e nàaht'à hɔt'e. (Moses ededɪ xàè nàgoet'aa nàowoò naxɪghàɪzɔ nùle, naxɪcho Abraham, Isaac eyits'ɔ Jacob gits'ɔ nàowo hɔt'e.) ²³ Moses wenàowoò nàahzhì ha-le dahwhɔ t'à Nòhtsɪ Dzeɛ k'e dɔzhia nàweet'aa sɪ naxɪgha t'asanile hɔt'e. Ekò sɪ Nòhtsɪ Dzeɛ k'e dɔ deghàà k'aat'ìì ahzɪ nɪdè dànighɔ weghɔ sets'ò ààhch'e? ²⁴ T'asɪ wègaat'ɪ zɔ ghàà dɔ sɪniyaahɪ-le, ehkw'ɪ zɔ k'èè dɔ sɪniyaahɪ,” Zezi gòhdi.

Asɪ Zezi Christ hɔt'e?

²⁵ Hadɪ ekɪyeè k'e Jerusalem gots'ɔ dɔ mòhdaa hagedɪ, “Dɔ elààgùhwhɪ ha gɪwɔ ìlèè sɪ eyɪ nɪt'e?” elègeedi, ²⁶ “Eyi dɔ jɔ wheda xè dɔnɪ ts'ò gode hanikò k'aodèè t'asagùhdi-le. Christ hɔt'e gɪwɔɔ agejà nì-ghɔ agɪt'e? ²⁷ Hanikò eyɪ dɔ edɪ gots'ɔ at'ɪ sɪ wek'èts'eezɔ hɔt'e. Christ nùtla nɪdè edɪ gots'ɔ at'ɪ sɪ dɔ wɪzɪ yek'èezɔ ha nùle,” gedi.

²⁸ Zezi ìlèè Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ ts'ò godeè ekò dɔnɪ ts'ò hòt'ò hadɪ, “Hèzè, sek'èahsɔ, eyits'ɔ edɪ gots'ɔ aht'ɪ sɪ wek'èahsɔ hɔt'e. Sɪ sedahxà jɔ whɪhda nùle. Amɪ sɪhàà sɪ ededɪ sɪ ehkw'ɪ hɔt'e. Naxɪ wek'èahsɔ nùle, ²⁹ hanikò sɪ wets'ɔ aht'ɪ eyits'ɔ jɔ ts'ò sɪhàà hɔt'e t'à, wek'èahsɔ hɔt'e,” gòhdi.

³⁰ Zezi hadɪ t'à Israel got'ɪ gha k'aodèè dageechɪ ha hogeèhdzà, hanikò ìlèè weggha nèhòkw'ɪ-le t'à dɔ wɪzɪ t'asayɪlè-le. ³¹ Eyi hagot'ɪ, hanikò dɔ lɔ ehkw'ɪ adɪ gùhwhɔɔ agejà t'à hagedɪ, “Christ nùtla nɪdè dɪ dɔ nahk'e eniyah lɔ hohtsɪ ha nì? Ìle sɔnɪ,” gedi.

³² Pharisee gɪlɪ sɪ dɔ hagedɪ elèts'ò gogede gogɪkw'o. Eyi t'à yahtɪ-gha-k'aodèè eyits'ɔ Pharisee gɪlɪ sɪ Zezi dageechɪ ha Nòhtsɪkò-xogùhdi-dɔɔ kayagùhtɪ.

³³ Zezi dɔ ts'ò hadɪ, “Whà-lea gots'ò zɔ naxɪxè whɪhda ha hɔt'e, eyɪ t'axɔɔ-ɪdè amɪ sɪhàà sɪ wets'ò anahde ha. ³⁴ Sekak'eaht'ɪ ha, hanikò segòahzà ha-le, eyits'ɔ edɪ whɪhdaa sɪ ekɔ ts'ò aahde ha dɪ,” Zezi gòhdi.

³⁵ Israel gha k'aodèè elèts'ò hagedɪ, “Eyi dɔ wegots'ihzà ha-le, dɪ t'à, edɪ ts'ò ade ha ghɔ adɪ. Gòet'ɪ eyɪ-le nèk'e Greece got'ɪ ta nàgedèè sɪ gots'ò ade ha nì? Ekɔ hoghàgoehtɔ ha nì? ³⁶ Dɪ hadɪ sɪ dàdɪ-adɪ, ‘Sekak'eaht'ɪ ha, hanikò segòahzà ha-le,’ eyits'ɔ ‘Edɪ whɪhdaa sɪ ekɔ aahde ha dɪ,’ eyɪ dàdɪ-adɪ?” gedi.

³⁷ Dzèdeè gha nɔɔde dzeɛ nàtsoo whezɔ k'e Zezi dɔnɪ ts'ò hòt'ò hadɪ, “Amɪ tɪ ghaewɪ sɪ sets'ò awede gà tɪ wedɔ. ³⁸ Amɪ weggha ehkw'ɪ aehsɪ sɪ tɪ wet'à ts'eedaa wedzeè yɪ gots'ɔ xàɪ ha. Hani Nòhtsɪ Nɪht'è k'e dek'eèht'è,” Zezi gòhdi. ³⁹ Zezi ayɪ ghɔ godee sɪ Yedàyeh Nezɪ ghɔ godeè-adɪ. Dɔ

hazòò ehkw'ì adì yùhwhòò sù nòòde-ìdè Yedàyeh Nezzì gík'e ade ha. Zezì ìl'àà yak'e ts'ò ajà-le t'à Yedàyeh Nezzì dọ k'e ajà-le.

⁴⁰ Dọ mọhdaa Zezì hadì giikw'o ekò, hagedì, “Eyì dọ nakwenàòzòò deè elì ne sọnì,” gedi.

⁴¹ Ekò dọ mọhdaa hagedì, “Christ awèts'edi là eyì at'ì,” gedi. Hanikò dọ mọhdaa hagedì, “Christ Galilee nèk'e gots'ò at'ì ha diì ne. ⁴² Nòhtsì Njht'è k'e dù hanì dek'eèht'è: Christ wèts'edi sù k'àowochò David wèot'ì gots'ò dọ ìlè ade ha, eyits'ò kòta Bethlehem wegòhì ha, ekò k'àowochò David nàìdè t'à,” gedi. ⁴³ Eyit'à Zezì wets'ìhòò dọ èlèk'èè agùwò-le agejà. ⁴⁴ Dọ mọhdaa wedaitì ha gùwò, hanikò dọ wùzì gixèlaidì-le.

Israel got'ù gha k'aodèe gigha ehkw'ì-ahodì-le

⁴⁵ Nòòdea, Nòhtsìkò-xogùhdì-dòò nageèhde, yahtì-gha-k'aodèe eyits'ò Pharisee gùlì ts'ò anagejà. Eyì nègùde ekò k'aodèe dagogeehke, “Dànìghò jò nèweahtì-le?” gògedì.

⁴⁶ “Dọ wùzì eyì dọ lanì gojìde while,” Nòhtsìkò-xogùhdì-dòò hagedì.

⁴⁷ Eyit'à Pharisee gùlì sù hagògedì, “Naxì sì naxìghòyaèhòò nì-ghò aahdì?” gògedì. ⁴⁸ “K'aodèe gots'ò hanì-le-ìdè Pharisee gùlì gots'ò dọ wùzì ehkw'ì adì gùhwhò nùle. ⁴⁹ Hanikò dọ hazòò Moses wenàowòò k'ègeezò-le sù gha ehkw'ì adì. Eyì k'èxa gigha hoilà ha,” gedi.

⁵⁰ Dọ ìlè Nicodemus wìyeh Pharisee gùlì goxè wheda elì họt'e. Ededì ìdì Zezì ts'àèht'ì ìlè. Nicodemus dagoehke, hadì, ⁵¹ “Gonàowòò k'èè ha nìdè, dọ weghò nàyaetì-le et'ì, hoilà gha wesinìyats'ehtì nì?” gòhdi.

⁵² K'aodèe gits'ò hadì, “Nì sì Galilee got'ù anet'e nì? Enjht'è wek'eyahtì nìdè, Galilee nèk'e gots'ò nakwenàòzòò nùt'ì ha nùle wek'èizò ha ìlè,” gùhdi.

⁵³ Eyì t'axòò hazòò edekò ts'ò nageèhde.

8

¹ Zezì ededì t'aa shìh Olivet gòyeh ts'ò ajà. ² Èhkò ekò Zezì Nòhtsìkò-gocho gà nòòt'ì, ekò dọ ìò wets'ò èfèwhede, eyits'ò hoghàgoehtò. ³ Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò eyits'ò Pharisee gùlì sù ts'èko eyì nègùhtì. Eyì ts'èko, dọzhì eyì-le xè hoìlì hòèhtsì wegòt'ò t'à, dọ eyì nàgeèhzaa sù gonadaà nàwo agùl'à. ⁴ Eyit'à Zezì ts'ò hagedì, “K'àowo, dù ts'èko sù dọzhì eyì-le xè hoìlì hòèhtsì wegòt'ò. ⁵ Moses wenàowòò k'èè ha nìdè ts'èko hanì sù èl'àawì ts'ò kwe t'à wets'ùshì ha dek'eèht'è. Ekò nì eyì weghò dànèewò?” Zezì ts'ò hagedì. ⁶ Hanì dageehkee sù yatì t'à geèhdzà, ekò-le xàyahtì nìdè gík'e nìdahogeezà ha gùwò t'à, agùhdi.

Hanikò Zezì edelakw'òò t'à dèè k'e eet'è. ⁷ Ìl'àà dageehke t'à Zezì nùt'ì, gots'ò hadì, “Naxìta dọ wehoìlì while sù ededì

t'akwelòò kwe t'à nàyiuhk'a," gòhdi. ⁸ Hadì t'axòò k'achì dèè k'e eetl'è.

⁹ Zezi hanì gots'ò xàyahtì egùkw'o ekò hazòò ełek'èdaà nageèhde, òhdah gùlù sù t'akwelòò agejà. Zezi ededì zò àida, eyits'ò ts'èko ìlää eyi nàwo. ¹⁰ Zezi nùtla gà yets'ò hadì, "Ts'èko, dọ gilaedi? Dọ wùzù hoila anjìlā-le nì?" yèhdi.

¹¹ Ts'èko yets'ò hadì, "K'àowo, dọ while," yèhdi. Zezi yets'ò hadì, "Sì sì hoila anehle ha-le. Hòt'a, nekò ts'ò naitle, k'achì hoì nàowoò k'èè ìda-le," yèhdi.

Zezi edeghọ ehkw'ì gode

¹² Zezi k'achì dọ ts'ò hadì, "Dù nèk'e dọ hazòò gìgha dzèh nùdù aht'e. Amì sexè at'ù sù wexè togoòt'ò ha-le, dzèh wet'à ts'eedaa wexè hòzọ họt'e," gòhdi.

¹³ Eyit'à Pharisee gùlù sù Zezi ts'ò hagedì, "T'asì deè aht'e nùdì t'à edeghọ gojidee àidi. Edegha gojidee sù ità nùle," gùhdi.

¹⁴ Zezi gots'ò hadì, "Sì edegha gohde kò, dàehsù sù ità họt'e, edjì gots'ò aht'ì eyits'ò edjì ts'ò ahde ha wek'èehsò t'à. Hanikò naxì sù edjì gots'ò aht'ì eyits'ò edjì ts'ò ahde ha sù wek'èahsò nùle. ¹⁵ Naxì sù dọ nàowoò k'èè dọ gisnìyahtì họt'e, hanikò sù sù dọ wùzù wesnìyahtì nùle. ¹⁶ Hanikò t'asì wesnìyahtì nùdè sù zò aht'ì nùle t'à, dànì weghọ nànihwòò sù ehkw'ì họt'e. Setà jò ts'ò sùhàa sù sexè at'ì họt'e. ¹⁷ Moses wenàowoò dù hanì dek'eèht'è họt'e, 'dọ nàke gidaà dàgòjàa sù ghọ ełèht'èè xàyahtì nùdè gìgodù ità họt'e' dek'eèht'è. ¹⁸ Sù sù edegha gohde họt'e, eyits'ò Setà sùhàa sù segha gode họt'e," Zezi gòhdi.

¹⁹ Eyit'à dageehke, "Edjì netà wheda?" gùhdi.

Zezi gots'ò hadì, "Sek'èahsò nùle eyits'ò Setà sù wek'èahsò nùle. Sek'èahsò nùdè Setà sù wek'èahsò ha ìlè," gòhdi. ²⁰ Zezi hadì gots'ò gojde ekò Nòhtsìkò-gocho gà dọ hoghàgoehtò ìlè. Sòmba nègelee k'è gà nìwà-lea wheda ìlè, hanikò ìlää wegħa nèhòkw'ì-le t'à dọ wùzù dayaachì-le.

²¹ K'achì Zezi gots'ò hadì, "T'asì ahde ha eyits'ò sekak'eaht'ì ha. Hanikò naxìhoì xè ełahde ha họt'e. Edjì ts'ò aht'ù sù ekò aahde ha diì," Zezi gòhdi.

²² Hadì t'à Israel got'ù għa k'aodèe dàlegeehke, " 'Edjì ts'ò aht'ù sù ekò aahde ha diì,' hadì t'à, ełàadiwì ha nì-ghọ adi?" gedi.

²³ Hanikò Zezi gots'ò hadì, "Naxì sù ìzhù gots'ò aahde, sù sù ìdòò gots'ò aht'e. Naxì sù dù nèk'e gots'ò aahde, sù sù dù nèk'e gots'ò aht'ì nùle. ²⁴ Naxìhoì xè ełahde ha naxèehsì ìlè. Amì aht'e naxèehsù sù naxìgha ehkw'ì aehsì-le nùdè naxìhoì xè ełahde ha họt'e," Zezi gòhdi.

²⁵ "Amì anet'e?" gùhdi. "Amì aht'ee sù hòt'a edeghọ goihde ìlè. ²⁶ T'asì lọ ghọ naxìsìnyahde ha diì-le, hanikò amì sùhàa sù

weyatù ehkw'ì họt'e. Dàsèhdù sù dọ hazọọ ts'ọ haehsì họt'e," Zezì gòhdi.

²⁷ Edetà ghọ gots'ọ godeè-adù sù gınıedi-le. ²⁸ Eyit'à Zezì gots'ọ hadì, "Dọ-wet'àazàa-deè ıdòo dexewıtsò awèahlà nıde, amı aht'e naxèehsı sù k'ọt'a wek'èahsọ ha. Sı sedahxà t'ası ghàlaehda nıle, Setà ayı hoghàseèhtọọ sù eyı zọ t'à gohde họt'e. ²⁹ Amı sıhzaa sù t'aats'ọọ wını k'èè eghàlaehda t'à, sexè at'ı họt'e eyıts'ọ sets'ọọ ajà nıle," Zezì hadı dọ ts'ọ gọde. ³⁰ Zezì hadı gode t'à dọ ıọ ehkw'ì adı gıhwhọọ agejà.

Abraham wets'ihzọọ-dọọ

³¹ Israel got'ıı gogha ehkw'ì adù sù Zezì gots'ọ hadı, "Seyatı k'èahdı nıde xàè secheekeè aaht'e. ³² Secheekeè aaht'e nıde nàowo ehkw'ıı k'èhoahsọ ha, nàowo ehkw'ıı k'èhoahsọ nıde k'achı t'ası wıızı naxıts'ọ k'àowo ha nıle," Zezì gòhdi.

³³ Dọ hagiıhdı, "Abraham wets'ihzọọ-dọọ ats'ııt'e, dọ wıızı gots'ọ k'àowo gòlè nıle. Eyit'à dànıghọ, t'ası wıızı naxıts'ọ k'àowo ha nıle, nıdı?" gıhdı.

³⁴ Zezì gots'ọ hadı, "Ehkw'ì anaxèehsı, amı hoıı hohtsı sù hoıı yets'ọ k'àowo họt'e. ³⁵ Dọ, k'àowo gha eghàlaeda elı sù xàè weza elı nıle, hanıkò k'àowo xàè weza sù welọ while ts'ọ weza elı họt'e. ³⁶ Eyit'à Nọhtsı Weza sù t'ası naxıts'ọ k'àowo-le anaxıılà nıde hòt'alọọ t'ası wıızı naxıts'ọ k'àowo ha nıle. ³⁷ Abraham wets'ihzọọ-dọọ aaht'e wek'èehsọ, hanıkò naxıdzeè yı seyatı àahchı-le t'à èlaàsèahwhı ha dahwhọ. ³⁸ Setà wegà whıhda ekò ayı ghàıhdàa sù naxıts'ọ haehsı họt'e, hanıkò naxı naxıtà dànaxèhdù sù wek'èè eghàlaahda họt'e," Zezì gòhdi.

³⁹ Zezì ts'ọ hagedı, "Abraham gotà họt'e ne," gedı.

Zezì hagòhdi, "Abraham wets'ihzọọ-dọọ aaht'e nıde Abraham dànı eghàlaıdàa sù naxı wexèht'eè eghàlaahda ha ıle. ⁴⁰ Hanıkò Nọhtsı dàsèhdù sù eyı naxıts'ọ ehkw'ì xàyaehtı t'à èlaàsèahwhı ha dahwhọ. Abraham hanı eghàlaıdà while. ⁴¹ Naxı naxıtà dànı eghàlaedaa sù wek'èè eghàlaahda họt'e," Zezì gòhdi.

"Tshkọ gọọza ats'ııt'e nıle. Nọhtsı ededı zọ gotà họt'e ne," gıhdı.

Dọ Nọhtsı ts'ọ agııt'e-le sù gınıedi ha dıı

⁴² Zezì gots'ọ hadı, "Nọhtsı naxıtà elı nıde seghonıahtọ ha ıle. Nọhtsı gots'ọ aht'ı eyıts'ọ dıı jọ whıhda họt'e. Sı sedahxà jọ ts'ọ ahjà nıle, Nọhtsı jọ ts'ọ sıhza họt'e. ⁴³ Dànıghọ seyatı wenıahdı-le? Ayı dàehsı sù aahkw'o ha naxıgha dıı t'à họt'e. ⁴⁴ Wehıı sù naxıtà họt'e, naxıtà wını k'èè eghàlaahda ha dahwhọ. Kèhoıwo gots'ọ wehıı eweèt'ıı elı họt'e. Nàowo ehkw'ıı wets'ọ-èı-le t'à ehkw'ì eghàlaeda-le. Hots'ıı zọ t'à gode, eyı weyatı họt'e, eyıts'ọ hots'ets'ıı nàowoò hazọọ yèhtsı họt'e. ⁴⁵ Sı

ehkw'ı gohde t'à, naxıgha ehkw'ı aehsı-le. ⁴⁶ Asıı naxı ıle hoıı hòwhıhtsı sèhdi sek'e nıdahoezà ha dıı-le? Ehkw'ı gohde nıde daniğhò naxıgha ehkw'ı aehsı-le? ⁴⁷ Amı Nòhtsı wets'ò dò elı sı Nòhtsı dadı sı yeèhk'w'ò hõt'e. Nòhtsı wets'ò dò aah't'e nıle t'à weàhk'w'ò nıle,” Zezi gòhdi.

Zezi Abraham nahk'e elı

⁴⁸ Israel got'ıı gha k'aodèe Zezi ts'ò hagedı, “Samaria got'ıı anet'e eyı xè ıııı nets'ò-èlı, hanèts'edi ıle sı ehkw'ı anèts'edi ıle!” gıhdi.

⁴⁹ Zezi gots'ò hadı, “ıııı sets'ò-èlı nıle. Sı Setà weghàsòhoedi ahlà hõt'e, hanıkò naxı yatı laòt'ı-le t'à sets'ò goahde. ⁵⁰ Dò seghàsògeedi gha jò ts'ò ahjà nıle. Hanıkò ededı seghàsòhoedi ha nıwòò sı dò sıniyaehtı elı hõt'e. ⁵¹ Ehkw'ı anaxèehsı, amı seyatı k'èdı sı ełàawı ha nıle,” Zezi gòhdi.

⁵² Zezi hadı t'à k'aodèe dıı hagedıı yagızeh, “Hòt'a ıııı nets'ò-èlı hotıı wek'èts'eezò ne! Abraham eławo ıle eyıts'ò nakwenàòzòò sı hazòò ełàagıde ne, hanıkò dò neyatı k'èdı nıde ełàawı ha nıle nıdı. ⁵³ Gocho Abraham wenahk'e nelı nıghò aadı? Abraham eyıts'ò nakwenàòzòò hazòò ełàagıde ıle. Amı aht'e edeewò?” gıhdi.

⁵⁴ Zezi hadı, “Sı edeghàsòehdi nıde eyı t'ası nıle. Setà, Naxınohtsı hõt'e dahdı sı, ededı seghàsòhoedi asııla hõt'e. ⁵⁵ Naxı sı Nòhtsı wek'èahsò nıle, sı Nòhtsı wek'èehsò hõt'e. Wek'èehsò-le dehsı nıde naxıèht'eè hots'ıı-dòò ehı ha ıle, hanıkò wek'èehsò hõt'e eyıts'ò weyatı sı k'èhdi hõt'e. ⁵⁶ Naxıcho Abraham sı jò ts'ò ahde ghò nadaà k'et'ı t'à wınà ıle. Saı t'à wınà ıle,” Zezi gòhdi.

⁵⁷ K'aodèe hagedı, “ılaà sılaenò neghoò-le, hanıkò Abraham neezı nıdı nı?” gıhdi.

⁵⁸ Zezi gots'ò hadı, “Ehkw'ı anaxèehsı, Abraham wegòhı kwe gots'ò aht'e,” gòhdi. ⁵⁹ Zezi hadı t'à kwe negıwa, nàgeehshı ha ıle hanıkò Zezi gonaı-èhtla, Nòhtsıkò-gocho gots'òò naèhtla.

9

Dò wedaà goılee sı k'aat'ıı ajà

¹ Zezi tıı k'e naetle ekò dò ıle wegòhı gots'ò wedaà goılee yazı. ² Wecheekeè dageehke, “K'àowo, amı wehoıı k'èxa dı dò wedaà goılee wegòhı, ededı hanı-le-ıde wetà eyıts'ò wemò?” gıhdi.

³ Zezi gots'ò hadı, “Dıı dò hoıı hòèhtsı t'à ajà nıle, eyıts'ò wèot'ı hoıı hogèhtsı t'à hajà nıle. Nòhtsı naxıdaà eyı dò gha enıyah hohtsı ha nıwò t'à, ajà hõt'e. ⁴ ılaà goxè dzeh agòht'e

et'ù amù jò ts'ò sùh2àa sù wegħa eghàlats'eeda ha họt'e. Whaà-le-t'ù to agode ha, hanì-ıdè dọ wıızı eghàlaeda ha dıı agode ha. ⁵ İlaà dıı nèk'e whıhda et'ù dọ hazòò gıgha dzeh aht'e," gòhdi.

⁶ Zezì hadı t'axòò dèè k'e dèèze. Eht'è edewazeè ta ayıllà gà dọ wedaà k'e ayıllà. ⁷ Zezì eyı dọ ts'ò hadı, "Siloam tıa whehtòò ekò nàatıa gà nedaà k'enaıhtse," yèhdi. ("Siloam" gedı nıdè "wets'ıh2à" gedıı-agedı.) Eyıt'à eyı dọ ekò nàhtıa gà ededaà k'enaıhtso. Edekò ts'ò naetke ekò wegħa xègoèht'ı ajà.

⁸ Dọ gıgà nàdèe eyıts'ò mènè t'ası eekè zò t'à dọ gık'èezòò sıı dalegeehke, "Dıı dọ t'aats'òò t'ası eekè là eyı nı-t'e?" gedı. ⁹ Dọ mòhdaa hagedı, "Hèzè, eyı at'ı," hanikò mòhdaa, "İle, eyı nııle, ekıı yexèht'eè wègaat'ı," gedı.

Hanikò eyı dọ sıı hadı, "Eyı dọ aht'e ne," gòhdi.

¹⁰ Eyıt'à dageehke, "Dànıghò dıı negħa xègaat'ıı agòjà?" gıhdi.

¹¹ Gots'ò hadı, "Dọ Zezì gıhdi, eht'è edewazeè ta ayıllà gà sedaà k'e ayıllà. Siloam tıa whehtòò ekò edek'enaıhtse sèhdi. Ekò sedaà k'enaıhtso là segħa xègoèht'ı agòjà," gòhdi.

¹² "Eyı dọ welaedi?" gıhdi. "Wek'èehsò-le," gòhdi.

Pharisee gıııı sıı dọ wedaà goilee ıleè sıı dageehke

¹³ Eyı dọ sıı Pharisee gıııı ts'ò geèhchı. ¹⁴ Eyı dzeè k'e Zezì eht'è edewazeè ta ayıllà gà dọdaà k'e ayıllàa sıı Nòhtsı Dzeè k'e ayıllà. ¹⁵ Pharisee gıııı sıı eyı dọ dageehke, "Dànı nedaà k'aat'ıı ajà?" gıhdi. Dọ gots'ò hadı, "Eht'è sedaà k'e ayıllà, sedaà k'enaıhtso, eyıts'ò dıı segħa xègaat'ıı agòjà," gòhdi.

¹⁶ Pharisee mòhdaa Zezì ghò hagedı, "Eyı dọ at'ıı sıı Nòhtsı Dzeè k'èdı nııle t'à, Nòhtsı gots'ò at'ı nııle," gedı.

Hanikò mòhdaa hagedı, "Dıı hanı enııyah hòèhtsı nıdè dani hoııı-hohtsıı-dòò welè?" gedı t'à ełek'èè agııwò-le agejà.

¹⁷ K'achı ılaà eyı dọ dageehke, "Nı nedaà k'aat'ıı ayıllà ne t'à eyı dọ sıı wegħò dııdı?" gıhdi.

Dọ gots'ò hadı, "Eyı dọ nakwenàozòò họt'e," gòhdi.

¹⁸ Dọ wedaà k'aat'ıı ajàa sıı Israel għa k'aodèe ılaà gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à eyı dọ wèot'ı gokàgeh2à. ¹⁹ "Dıı naxıza nı-t'e?" gedıı dagogeehke. "Dıı dọ wedaà goilee wegòhı nı? Dànıghò dıı wedaà k'aat'ıı ajà?" gedıı dagogeehke.

²⁰ "Dıı goza họt'e, eyıts'ò wedaà goilee xè wegòhıı wek'èts'eezò," wèot'ı hagedı, ²¹ "Hanikò dıı dani k'et'ı ajàa sıı eyıts'ò amıı k'et'ı ayıllàa sıı wek'èts'eezò-le. Naxı daweehke, wegħò k'ètłò ne. Edegha gode ha dıı nııle," gedı. ²² Dọ wèot'ı Israel got'ıı għa k'aodèe ts'àgeejı t'à agedı. Israel got'ıı għa k'aodèe dıı hagedı ıle, "Amıı, 'Zezì, Christ họt'e,' hadı sıı elèts'ehdèe-kò at'ı ha-le," gedıı yatıı gèhtsı ıle. ²³ Eyıt'à wèot'ı hagedı, "Wegħò k'ètłò ne, naxı daweehke," gedı.

24 Dọ wedaà k'aat'ìì anajàa sù k'achì dageehke, hagedì, “Nòhtsì wenadaà ehkw'ì goìde. Eyì dọ sù hoḥḥ-hohtsḥ-dọò họt'e wek'èts'eezọ,” gùhdi.

25 Dọ hadì, “Hoḥḥ-hohtsḥ-dọò elì, elì-le wek'èhsọ-le. Dì zọ wek'èhsọ: Sedaà goile ìlè hanìkò dìì segħa xègaat'ìì agòjà!” gòhdi.

26 K'achì dageehke, “Ayì daniilà? Dànì nedaà k'aat'ìì ayìlilà?” gùhdi.

27 Dọ gots'ò hadì, “Hòt'a hanaxèhsì ìlè hanìkò seàhk'w'ọ-le. K'achì naxìts'ò haehsì ha dahwhọ nì? Naxì sì wecheekeè aahḥ ha dahwhọ nì-ghọ aahdi?” gòhdi.

28 Hagòhdi t'à yatìjù t'à gik'adaedè, hagiùhdi, “Nì wecheekeè anet'e! Goxì Moses wecheekeè ats'ùt'e. 29 Nòhtsì Moses ts'ò goìde wek'èts'eezọ họt'e, ekò eyì dọ awùdì sù edì gots'ọ dọ ne wek'èts'eezọ-le,” gedi.

30 Eyì dọ gots'ò hadì, “Sìì segħa enìyah aahdi! Sedaà k'aat'ìì ayìlilà kò edì gots'ọ dọ ne sù wek'èhsọ-le nì? 31 Nòhtsì sù hoḥḥ-hohtsḥ-dọò eèhk'w'ọ nìlè wek'èts'eezọ. Dọ Nòhtsì wì nì k'èè eghàlaadaa sù yeèhk'w'ọ họt'e. 32 Dọ wedaà goile xè wegòhḥ sù wedaà k'aat'ìì adlà ghọ ets'ùkw'o while họt'e. 33 Eyì dọ Nòhtsì dahxà eghàlaada-le nùdè t'asìì hale ha wegħa dìì ha ìlè,” eyì dọ gòhdi.

34 Hadì t'à gits'ò hadì, “Negòhḥ gots'ọ hoḥḥ-hohtsḥ-dọò anet'e, hogħàgòhtọ ha neewọ nì?” gùhdi t'axọò xàdegeèzhì.

Dọ gìgha xègaat'ìì sù gidaà goile agode ha

35 Elègehde-kò gots'ọ xàgeèhxà Zezì yegħọ ùkw'o, k'achì yaḥì ekò hayèhdi, “Dọ-wet'aaḥaa-deè negħa ehkw'ì adì nì?” yèhdi.

36 Dọ hadì, “K'àowo, amì awùdì? Segħa ehkw'ì adì ha t'à, sets'ò haḥdi,” yèhdi.

37 Zezì yets'ò hadì, “Dọ wegħàida xè nets'ò godee sù eyì họt'e,” yèhdi.

38 Ekòet'ìì dọ hadì, “Sets'ò K'àowo, segħa ehkw'ì aḥdi,” hadì t'axọò yets'ò nàgòhghè.

39 Zezì hadì, “Dì nèk'e dọ gısınıyaetì ha jọ ts'ò ahjà. Dọ gidaà goilee sù k'eeget'ì agede ha, eyìts'ọ dọ gìgha xègaat'ìì sù gidaà goile agode ha,” gòhdi.

40 Pharisee gùḥḥ mòhdaa Zezì gà nàgeèhzaa sù hadì gùkw'o t'à Zezì dageehke, “Goxì sì godaà goile nùdì nì-aḥdi?” gùhdi.

41 Zezì hadì, “Naxìdaà goile nùdè naxìhoḥḥì while ha ìlè, hanìkò gogħa xègaat'ìì dahdi t'à naxìhoḥḥì ìlè naxìk'e whela họt'e,” gòhdi.

10

Sahzọq-k'èdì-dọò eyìts'ọ wesahzọq

¹ “Ehkw'1 anaxèehsɿ, dɔ, sahzòq k'èhodìi gha enìtɔ k'è goyaetla-le, hanikò ekɔ-le gots'ò goyaèhtla nɔdè eyi dɔ sɿ eezi-dòò elɿ hɔt'e. ² Dɔ enìtɔ k'è goyaetlaa sɿ ededɿ sahzòq-k'èdìi-dòò elɿ hɔt'e. ³ Enìtɔ-k'èdìi-dòò yets'ò enixàechi, eyits'ò wesahzòq gohaezeh ha egeèhkw'ò. Edesahzòq gɔzi t'à gɔzi, eyits'ò mɔht'a xàgoèwa. ⁴ Edets'ò sahzòq hazòò xàgoèwa t'axòò, ɿdaà gonadaà naetle. Wesahzòq gɿk'èezɔ t'à gots'ò gode nɔdè gɿk'èedè. ⁵ Hanikò dɔ eladɿ k'èè agede ha nɔle. Dɔ eladɿ gots'ò godee nɔdè gɿk'èezɔ-le t'à, gɿts'òò natɿmɔgeedè ha ne,” gòhdi. ⁶ Zezi wet'à nànts'ewoo godì t'à dɔ xè godo, hanikò dàdìi-adu sɿ gɿnedi-le.

⁷ Eyit'à Zezi k'achɿ hadɿ, “Ehkw'1 anaxèehsɿ, sɿ sɿ sahzòq gɿgha enìtɔ laaht'e. ⁸ Dɔ sekwe nègɿdee sɿ hazòò egeezi-dòò agɿt'e, eyit'à sahzòq gogeèhkw'ò-le. ⁹ Sɿ enìtɔ laaht'e. Amì eyi enìtɔ k'è goyaetlaa sɿ edaxàweetè ha hɔt'e. Ededɿ goyaetla xè xàetla ha, hanì-ɿdè nezɿ shètɿ xè wek'èhodì. ¹⁰ Eezi-dòò sɿ sahzòq dezɿ xè elààgòhde zɔ gha at'ɿ, hanikò sɿ set'à geeda ha jɔ ahjà, eyits'ò denahk'e gɿxè sìghà hòzɔ gha jɔ ahjà.

¹¹ “Sɿ sahzòq-k'èdìi-dòò nezɿ aht'e. Sahzòq-k'èdìi-dòò nezɿ sɿ edesahzòq gha elàawɿ hɔt'e. ¹² Sahzòq-k'èdìi-dòò gha eghàlaedaa sɿ sahzòq-k'èdìi-dòò elɿ nɔle, xàè wets'ò sahzòq agɿt'e-le t'à. Eyit'à dɿga gots'ò etle yezi nɔdè sahzòq gots'òò natɿmɔeda. Dɿga sahzòq godzihà xè ehkègehà agohzi. ¹³ Dɔ weèht'èè sɿ sòmba zɔ k'èxa at'ɿ, eyits'ò sahzòq goghòneètɔ-le t'à sahzòq ts'òò natɿmɔeda.

¹⁴ “Sɿ sahzòq-k'èdìi-dòò nezɿ aht'e. Sesahzòq hazòò gɿk'èehsɔ, eyits'ò sesahzòq sek'ègeezɔ hɔt'e. ¹⁵ Eyì xèht'èè Setà sek'èezɔ, eyits'ò Setà wek'èehsɔ hɔt'e, eyits'ò sesahzòq gɿgha elàehwhi ha. ¹⁶ Sesahzòq eyi-le gòhɿ, jɔ gɿk'èhodìi gots'ò agɿt'e-le. Ededɿ sɿ goyageehwha ha hɔt'e. Gɿts'ò gòhde nɔdè, segɿkw'o ha hɔt'e. Hanì-ɿdè sesahzòq hazòò elèxè geèhkw'e ha, eyits'ò gok'èdìi-dòò ɿè zɔ gòhɿ ha. ¹⁷ Sesahzòq gɿgha elàehwhi ha t'à Setà seghòneètɔ hɔt'e. Eyì t'axòò-ɿdè naihà ha hɔt'e. ¹⁸ Dɔ wɿzi elàehwhi asele ha dɿ, sɿ sɿ k'èè elàehwhi ha hɔt'e. Elàehwhi ha eyits'ò naihà ha sɿ sets'ò hoèlɿ hɔt'e. Setà hanì seghàhòzɔ hɔt'e,” Zezi gòhdi.

¹⁹ Zezi hanì xayahɿ t'à Israel got'ɿ k'achɿ elèk'èè agɿwɔ-le agejà. ²⁰ Dɔ ɿ hagedɿ, “ɿnɿ wets'ò-èlɿ eyits'ò ezhɿne whelɿ. Ayiha wets'eèhkw'ò lɿ?” gedɿ.

²¹ Hanikò dɔ mòhdaa hagedɿ, “Dɔ ɿnɿ wets'ò-èlɿ sɿ hanì gode ha nɔle. Asɿ ɿnɿ, dɔdaà k'aat'ɿ ayehzi?” gedɿ.

Israel got'ɿ gɿgha ehkw'i-ahodi-le

²² Gòk'òo-zaà k'e Jerusalem ekɔ Nòhtsɿkò-gocho gha dzèdè hoè. ²³ Zezi Nòhtsɿkò-gocho gà k'etlo, Solomon wets'ò

sagòhɔ̀ɔ̀-k'è ekɔ k'etlɔ. ²⁴ Israel got'ɔ̀ ɔ̀ gha k'aodèe gɔ̀mɔ̀ nɔ̀de, hagùhɔ̀, “Dàwhaà nek'eènats'eèhɔ̀ ha? Christ wèts'edu eyi anet'e nɔ̀de, gots'ò ehkw'1 haɔ̀,” gùhɔ̀.

²⁵ Zezi gots'ò hadi, “Hanaxèehsɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ hanikò naxɔ̀gha ehkw'1 aehsɔ̀-le. Setà wedahxà eniyyah eghàlaehdaa sɔ̀ eyi weghàà sek'èahsɔ̀ ha ɔ̀. ²⁶ Hanikò sesahzòɔ̀ aaht'e-le t'à, naxɔ̀gha ehkw'1-ahodi-le. ²⁷ Sesahzòɔ̀ agɔ̀t'ee sɔ̀ gɔ̀ts'ò gohde nɔ̀de segeèhkw'ɔ̀, gɔ̀k'èehsɔ̀ eyɔ̀ts'ò sek'èè k'egedè. ²⁸ Welɔ̀ while ts'ò geedaà agehɔ̀ ha, eɔ̀àgedè hɔ̀ɔ̀ɔ̀ ha-le. Dɔ̀ wɔ̀zɔ̀ seghɔ̀ nɔ̀gòɔ̀wa ha nɔ̀le. ²⁹ Setà hazòɔ̀ t'à gonahk'e elɔ̀ sɔ̀, seghàgòɔ̀la hɔ̀t'e. Dɔ̀ wɔ̀zɔ̀ Setà ghɔ̀ nɔ̀gòɔ̀wa ha nɔ̀le. ³⁰ Sɔ̀ eyɔ̀ts'ò Setà sɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ lawɔ̀t'e,” Zezi gòhɔ̀.

³¹ Israel got'ɔ̀ ɔ̀ gha k'aodèe nàgeehshɔ̀ ha gɔ̀wɔ̀ t'à, k'achɔ̀ kwe negùwa. ³² Hanikò Zezi gots'ò hadi, “Setà wedahxà eniyyah deè ɔ̀ naxɔ̀daà eghàlaɔ̀hɔ̀ hɔ̀t'e, eniyyah dàhòt'ɔ̀ k'èxa kwe t'à eɔ̀ààseahwhɔ̀ ha dahwhɔ̀?” gòhɔ̀.

³³ K'aodèe hagedi, “Eniyyah hòwheehsɔ̀ k'èxa eɔ̀àànets'èhwhɔ̀ ha nɔ̀le, hanikò Nòhtsɔ̀ k'èch'a xàyanehɔ̀ k'èxa kwe t'à eɔ̀àànets'èhwhɔ̀ ha. Nɔ̀ ekɔ dɔ̀ anet'e kò Nòhtsɔ̀ aht'e, edɔ̀ɔ̀,” gùhɔ̀.

³⁴ Zezi gots'ò hadi, “Nòhtsɔ̀ Nɔ̀ht'è k'e dɔ̀ hanɔ̀ dek'eèht'è, 'Naxɔ̀ sɔ̀ nòhtsɔ̀ laah't'e,' dek'eèht'è. ³⁵ Nòhtsɔ̀ Nɔ̀ht'è dàdɔ̀ sɔ̀ wek'èch'a gots'ede ha dɔ̀ hɔ̀t'e wek'èts'eezɔ̀. Dɔ̀ Nòhtsɔ̀ yatɔ̀ gɔ̀ts'ò ajàa sɔ̀ Nòhtsɔ̀ ededɔ̀ 'nòhtsɔ̀,' gòhɔ̀dɔ̀ goɔ̀zɔ̀ nɔ̀de, ³⁶ Setà edegha dɔ̀ ɔ̀hchɔ̀ eyɔ̀ts'ò dɔ̀ nèk'e ts'ò ayɔ̀ɔ̀lɔ̀ sɔ̀, dàni yɔ̀zɔ̀ ha dahwhɔ̀? Eyɔ̀t'à 'Nòhtsɔ̀ Weza aht'e,' dehsɔ̀ nɔ̀de dàni ghɔ̀ Nòhtsɔ̀ k'èch'a gohde seahɔ̀? ³⁷ Setà xèht'eè eghàlaehda-le nɔ̀de ehkw'1 aehsɔ̀ seahwhɔ̀-le. ³⁸ Hanikò Setà xèht'eè eghàlaehda nɔ̀de, naxɔ̀gha ehkw'1 aehsɔ̀-le kò eniyyah ghàlaehdaa sɔ̀ eyi weghàà naxɔ̀gha ehkw'1-ahodi welè. Hani-ɔ̀de, Setà sexè at'ɔ̀ eyɔ̀ts'ò sɔ̀ Setà xè aht'ɔ̀ sɔ̀, eyɔ̀ wek'èahsɔ̀ xè wenɔ̀ahɔ̀ ha,” Zezi gòhɔ̀. ³⁹ K'aodèe k'achɔ̀ dageechɔ̀ ha hogeèhdzà, hanikò got'ætɔ̀.

⁴⁰ Eyɔ̀ t'axòɔ̀ Zezi ek'èt'à Jordan deh nɔ̀zàa ts'ò anajà. John-Baptist edɔ̀ dɔ̀ k'ètaɔ̀zɔ̀ ɔ̀lè sɔ̀ ts'ò ajà. Zezi ekɔ wheda ekò ⁴¹ dɔ̀ ɔ̀ gɔ̀ts'òède. Hagedi, “John-Baptist eniyyah hòèhtsɔ̀-le, hanikò dɔ̀ dɔ̀ ghɔ̀ dàdɔ̀ ɔ̀lè sɔ̀ hazòɔ̀ ehkw'1 hɔ̀t'e nòɔ̀,” gedɔ̀. ⁴² Eyɔ̀ nèk'e dɔ̀ ɔ̀ Zezi ehkw'1 adɔ̀ gɔ̀wɔ̀ɔ̀ agejà.

11

Lazarus eɔ̀ɔ̀wɔ̀

¹ Dɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ Lazarus wɔ̀yeh kòta Bethany nàdè. Eyɔ̀ dɔ̀ sɔ̀ eyaehl. Weba nàke eyɔ̀ kòta nàgedè. ɔ̀ ɔ̀ Mary wɔ̀yeh eyɔ̀ts'ò ɔ̀ ɔ̀ Martha wɔ̀yeh. ² (ɔ̀lɔ̀à Mary yik'eet'òo Zezi wekè k'e ayɔ̀lɔ̀ gà edekwìghà t'à yedɔ̀tso ɔ̀. Eyɔ̀ wechɔ̀ Lazarus dɔ̀ eyaehl.)

³ Eyit'à weba Zezi danatigɔɔɔ, “K'àowo, neàgiɔ weghɔneɛtɔɔ sù eyaelɔ,” gòhdi.

⁴ Zezi yeghɔ iikw'o ekò hadi, “Eyi tàda t'à eɛàawɔ ha niile, hanikò eyi ts'ihzò Nòhtsɔ weghàsɔhoedi ha eyits'ɔ Nòhtsɔ Weza sɔ weghàsɔhoedi ha hɔt'e,” gòhdi. ⁵ Zezi Martha, Mary eyits'ɔ Lazarus goghɔneɛtɔ hɔt'e. ⁶ Hanikò Lazarus eyaelɔ yeghɔ iikw'o ekò nàke dzɛɛ ts'ò edɔ whedaa sù ekò ɔɔdà.

⁷ Eyi t'axòò edecheekeè ts'ò hadi, “Judea nèk'e ts'ò anats'ide,” gòhdi.

⁸ Wecheekeè gits'ò hadi, “Gots'ò K'àowo, dii whaà-lea Judea nèk'e gots'ɔ k'aodèe kwe t'à eɛàanegihwhi ha gɔwɔ ɔlè, hanikò ɔlè ekò naɔtla ha neewɔ ni?” gòhdi.

⁹ Zezi gots'ò hadi, “Hoòno-daats'ò-nàke sadzeè gots'ò dzɛh agòht'e sɔnaa? Dɔ dzɛh k'etlo nɔdè daèkw'ɔ ha niile. Dzɛh t'à wegħa xègaat'ɔ hɔt'e. ¹⁰ Hanikò to k'etlo nɔdè daèkw'ɔ ha, wexè dzɛh while t'à,” Zezi gòhdi.

¹¹ Eyi t'axòò Zezi hadi, “Goàgiɔ Lazarus dètɔ hɔt'e, hanikò ts'ewèehwhi ha,” gòhdi.

¹² Eyit'à wecheekeè hagedi, “Gots'ò K'àowo, Lazarus whetɔ nɔdè k'aat'ɔ ade ha ne,” gòhdi. ¹³ Zezi Lazarus eɛɔwɔ dii-adi, hanikò wecheekeè ekɔ whetɔ hɔt'e dii-adi gɔwɔ ɔlè.

¹⁴ Eyit'à Zezi ehkw'ɔ gots'ò hadi, “Lazarus eɛɔwɔ hɔt'e. ¹⁵ Naxɔgha sɔnà wegà whɔhda-le ɔlè. Hanɔ-ɔdè ehkw'ɔ adi seah-whɔ ha. Hòt'a wets'ò ts'ide,” gòhdi.

¹⁶ Thomas (Eɛèchɔekèa wiyeh) Zezi wecheekeè ts'ò hadi, “Zezi wexè eɛàats'ide nòò t'à wek'èts'ide,” gòhdi.

Zezi Lazarus weba gots'ò gode

¹⁷ Zezi kòta Bethany gà niwà-lea niitla ekò hòt'a di dzɛɛ ts'ò Lazarus wekw'òò nègɔtɔ ɔlè yeghɔ iikw'o. ¹⁸ Kòta Jerusalem gots'ɔ kòta Bethany ts'ò nàke echɔ hɔt'e. ¹⁹ Eyit'à dɔ ɔ Mary eyits'ɔ Martha ts'agede. Gɔchi eɛɔwɔ t'à gogà geèhkw'e. ²⁰ Martha Zezi naetle yeghɔ iikw'o ekò yenihdòò èhtla. Hanikò Mary edekò wheda.

²¹ Martha Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, ɔ needà nɔdè sechi eɛàawɔ ha-le ɔlè. ²² Hanikò dii kò Nòhtsɔ wɔkè nɔdè niikw'o ha, wek'èhsɔ,” Martha yèhdi.

²³ Zezi yets'ò hadi, “Nechɔ naidà ha hɔt'e,” yèhdi.

²⁴ Martha hadi, “Hɛzɛ, nòode dzɛɛ k'e nɔdè naidà ha, wek'èhsɔ,” yèhdi.

²⁵ Zezi yets'ò hadi, “Sɔ set'à dɔ naidà xè eda hɔt'e. Amɔ ehkw'ɔ adi sɔhwhòò sù, eɛàawɔ kò, eda ha. ²⁶ Eyits'ɔ amɔ ɔlè eda xè ehkw'ɔ adi sɔhwhòò sù eɛàawɔ hɔɔlɔ ha-le. Eyi asɔ negħa ehkw'ɔ-ahodi?” Zezi yèhdi.

²⁷ Martha hadi, “Hęꝛę, nı sii Christ, Nõhtsı Weza du nęk'e ts'ò ade ha sii eyı anet'e. Eyı segha ehkw'ı-ahodi hõt'e,” Martha yèhdi.

²⁸ Hadı t'axòò ek'èt'à naèhtla gá ededè ts'ò gode. Whatsòą yets'ò hadı, “Gots'ò K'àowo nütla, nets'ò gode ha niwò,” ededè èhdi. ²⁹ Hadı t'à ekòet'ii Mary nütla gá iwahà Zezi ts'ò èhtla. ³⁰ Zezi ılaà eyı kòta ts'ò nütla-le; edıı Martha yenihdòò èhtlaa sii ılaà eyı wheda. ³¹ Dò gıgá geèhk'wee sii Mary iwahà xàèhtla gıazı t'à gık'èè xàgeède. Wechı wekw'òò whetòò gá etse ha at'ı gwòò ıle.

³² Mary, Zezi edıı whedaa sii eyı nütla. Zezi ezi ts'òet'ii yets'ò nàgòıhgè, hadı, “Sets'ò K'àowo, jò needà nıdè sechı ęlaàwı ha-le ıle,” yèhdi.

³³ Mary etse, dò gıxè at'ı sı getse. Zezi goazı ekò wedzeè nàèhdò t'à wegħa dii agòjà. ³⁴ Dagoehke, “Edıı nèweahıtı?” gòhdi. Hagedı, “Gots'ò K'àowo, gok'èatle gá wegħàıda,” giıhdi.

³⁵ Zezi goghò ıtsè.

³⁶ Eyı t'à dò hagedı, “Sii yegħoneètò ıle nòò,” gedi.

³⁷ Hanikò dò mòhdaa hagedı, “Dò gıdaà goilee k'egheet'ı agòòlà, sònaà? Lazarus ęlaàwı-le ayele ha ıle,” gedi.

Zezi Lazarus naidà ayıılà

³⁸ Zezi k'achı wegħa dii agòjà. Dòkw'òò whetòò ts'ò èhtla. Kwe yıı dòkw'òò whetòò k'è kwe nechàa eninııò. ³⁹ Zezi dò ts'ò hadı, “Kwe ıdòò aahle,” gòhdi.

Martha, Lazarus weba, yets'ò hadı, “K'àowo, wekw'òò nıtò ts'ò dı dzeę agòjà t'à goyıı goma ha sını,” yèhdi.

⁴⁰ Zezi yets'ò hadı, “Negħa ehkw'ı-ahodi nıdè Nõhtsı enııyah t'à nàtsoo elıı sii nezi anehle ha, nèehsı ıle,” yèhdi.

⁴¹ Dò kwe ıdòò agıılà. Zezi ıdòò k'et'ı, hadı, “Setà, sııhk'w'ò t'à ması neehwhò. ⁴² T'aats'òò sııhk'w'ò ne wek'èehsò, hanikò du haehsıı sii dò gıgha aehsı. Hanı-ıdè du nęk'e ts'ò seneehzaa sii gıgha ehkw'ı-ahodi ha,” hadıı yaıhtı.

⁴³ Zezi hadı t'axòò hòt'ò whezeh, “Lazarus, xàıtle!” hadı.

⁴⁴ Lazarus kwe yıı wekw'òò whetòò gots'ò xàèhtla. Wıla eyıts'ò wekè eht'ı t'à wexèhchı eyıts'ò wekwı sı eht'ı wemoèhdo.

Zezi dò ts'ò hadı, “Eht'ı wek'e nàahwha gá yeyıı xàetla aweahle,” gòhdi.

Zezi ęlaàgııhwhı ha sınıhogııza

⁴⁵ Dò ıò Mary gá geèhk'wee sii Zezi ayıı dáyıılà gıazı t'à, gıgha ehkw'ı-ahodiı agejà. ⁴⁶ Hanikò dò mòhdaa Pharisee gıııı ts'ò geède, Zezi ayıı eghàııdàa sii gots'ò hagedı. ⁴⁷ Eyı t'à yahtıgha-k'aodèe eyıts'ò Pharisee gıııı sii elegeèhdi għa Israel got'ıı għa k'aodèe hazòò gokayagııhtı, hagedı, “Eyı dò enııyah ıò hohtsı, eyı t'à ayıı dàwets'ele ha? ⁴⁸ Nàwets'eòò-le nıdè dò hazòò

ehkw'ı adı gıwqò agede ha. Hanì-ıdè Rome dèe-ts'ò-k'aodèe gıllı sù kòta Jerusalem eyıts'ò gonèè hazqò goghò gıhchı ha,” gedi.

⁴⁹ Dò ı̀lè Caiaphas wıyeh eyı xo k'e yahtı-wet'aaàa-deè elı, dı hadı xàyaıhtı, “T'ası wızzı k'èahsq nıle! ⁵⁰ Dò ı̀lè dò hazqò gha elàawı nıdè gòet'ı hazqò gidıhoè nahk'e nezı họt'e. Hanıkò eyı wek'èhoahsq nıle,” gòhđı.

⁵¹ Hadı xàyaıhtı sù ededahxà adı nıle, hanıkò eyı xo k'e yahtı-wet'aaàa-deè elı t'à Zezı ghò nadaà goıde, Zezı Israel got'ı gha elàawı ha, hadı xàyaıhtı. ⁵² Israel got'ı zòq-le, hanıkò Nòhtsı Weza hazqò dı nek'e ehkègıdee sù gogha elàawı ha họt'e. Elènaoowa xè dò ı̀lè gıllı agole ha. ⁵³ Eyıt'à eyı dzèè gots'ò k'aodèe elègeèhđı sù dò naàhtq Zezı elàagıhwhı ha k'ehogeza.

⁵⁴ Eyı ts'ıhò Zezı Israel got'ı gonı k'etlo-le ajà, hanıkò ekıka nek'e gà nıwà-lea kòta Efrayım gòyeh ts'ò ajà. Ekq whatsqò edecheekè xè aıt'è.

⁵⁵ Israel got'ı gıts'ò dzèdeè Passover ts'ò hawe ekò, hazqò gınèè gots'ò Israel got'ı lq dzèdeè kwe Moses wenàowoò k'èè edexè sùgogele ha t'à kòta Jerusalem ts'ò agejà. ⁵⁶ Jerusalem ekq dò lq Zezı hak'egeet'ı. Nòhtsıkò-gocho gà nàgeèhza ekò dałegeehke, hagedı, “Ası nàsıdeè nàtla ha sqnı?” elègeedi. ⁵⁷ Hanıkò yahtı-gha-k'aodèe eyıts'ò Pharısee gıllı sù dò ts'ò dı hagedı ı̀lè, “Zezı edı wheda dò gık'èezq nıdè k'aodèe ts'ò hagedı ha,” gedi. Zezı dageechı ha gıwqò t'à, agedi.

12

Ts'èko Zezı k'e yik'eeł'òo ayıılà

¹ Dzèdeè Passover wexèhoıwı kwe ek'etaı dzèè k'e Zezı kòta Bethany nııtla. Ekq Lazarus nàdè, eyı dò Zezı naidà ayıılà ı̀lè.

² Zezı goghò nııtla t'à wegħa nàsıq gèhtsı. Martha gotaàzeedi eyıts'ò Lazarus dò xè Zezı gà shètı. ³ Mary yik'eeł'òo dètı nıyıxè; Zezı wekè k'e nałayèdo gà edekwıghà t'à yekè dezeedi. Eyı kò goyı hazqò ts'ò yik'eeł'òo lekqò lèđı ajà.

⁴ Hanıkò wecheekè ı̀lè Zhıdàà-ıscarıyot wıyeh, k'aodèe got'ı aàyehtè ha sù, yegħo sqadı, hadı, ⁵ “Dànıgho eyı yik'eeł'òo wegħo nàèđı-le? Wesqòmbaà dq-teèt'ı ghàgele ha ı̀lè, ı̀lè xo eghàlats'ıdà xètq họt'e,” hadı. ⁶ Eyı hadı sù dq-teèt'ı ghqneètq t'à adı nıle, hanıkò eezi-dqò elı t'à, hadı. Edeđı sqqombawò-k'èđı elı, eyıts'ò ı̀hk'è edegħa sqqomba ı̀hchı ı̀lè.

⁷ Zezı yets'ò hadı, “Whatsqò awet'ı! Dı yik'eeł'òo sù sekw'òq nıı dzèè gha yek'èđı họt'e. Hanı hòzq ha t'à atı. ⁸ Dq-teèt'ı sù t'aats'òq naxıxè geeda ha họt'e, hanıkò sı sù t'aats'òq naxıta whıhda ha nıle,” yèhđı.

⁹ Ekìnyeè k'e Zezì eyí wheda ghò egùkw'o t'à, Israel got'ù ló eyí nègùde. Zezì gezì zò gha agèt'ì nùle, hanìkò Lazarus naìdà ayìl̀l̀a sì gezì gha agèt'ì. ¹⁰⁻¹¹ Lazarus wets'ihzò Israel got'ù ló Zezì ehkw'ì adì gùwòò agejà xè Zezì ts'ò latageède. Eyit'à yahtu-gha-k'aodèe sù Lazarus sì ełààgùhwhì ha ełexè yatù gèhtsì.

Zezì t̀t̀soa k'e Jerusalem nùt̀la

¹² Ek'èdaedzeè k'e dọ ló gixè dzèdeè hołè gha Jerusalem nègùde. Zezì ekò ts'ò et̀e ghò gùkw'o. ¹³ zori k'egele xè ginihdòò geède. Yagìzeh xè hagedì,

“Hosanna! Gots'ò K'òowo wedahxà nùt̀laa sù wexè sughà welè!”

“Israel got'ù gha K'òowocho wexè sughà họt'e,” gedù yagìzeh.

¹⁴ Zezì t̀t̀soaza nùchì gà yek'e wheda, dù hanì weghò dek'eèht'è k'èè,

“Zion got'ù dahji-le. K'eaht'ì, naxıts'ò k'òowocho naet̀le, t̀t̀soaza k'e dawheda,” dek'eèht'è.

¹⁶ Wecheekeè t'akwe t'à eyí hazòò ginièdi-le. Zezì idòò newit̀ t'axòò eyí yatù hanì weghò dek'eèht'èe sù k'qòt'a gik'èhoèhza, eyıts'ò dù dani dọ gıts'ò k'ehozaa sù eyí sì gik'èhoèhza.

¹⁷ Zezì, Lazarus kwe-yì wekw'òò whetòò gots'ò “xàit̀le,” yèhdì t'à naidà ayìl̀l̀a ekò dọ ló Zezì xè agèt'ì jlè, eyit'à eyí godù t'à dọ xè gogedo. ¹⁸ Zezì hanì eniyah hòèhtsì ghò egùkw'o t'à dọ ló Zezì nihdòò geède. ¹⁹ Eyit'à Pharisee gùl̀l̀ sù ełets'ò hagedì, “Weghàahda, dọ hazòò gıts'ò lèèhza! Hagot'ì nùdè goxè nezì agode ha agot'ì nùle,” gedì.

Zezì ełààgùhwhì ha ghò gode

²⁰ Ekìnyeè k'e Greece got'ù dzèdeè k'e Nòhtsì ts'ò yagehtì ha, dọ hazòò xè Jerusalem nègùde jlè. ²¹ Eyí Greece got'ù, Zezì wecheekeè Philip ts'ò geède. (Philip, Galilee nèk'e kòta Bethsaida gots'ò họt'e.) “Zezì wets'ezì ha ts'ùwò,” gùhdì. ²² Philip, Andrew ts'ò hadì t'axòò, ìlah Zezì ts'ò hagedì.

²³ Zezì hagòhdì, “Hòt'a Dọ-wet'àazàa-deè wexè eniyah nàhòwo ha nìkw'o. ²⁴ Ehkw'ì anaxèhsì, jìe dèe k'e nàekw'o xè ełààwì lenq̄sù ìl̀aà jìe jlè zò eł họt'e. Hanìkò ełààwì nùdè wets'ò jìe ló naeshe ha. ²⁵ Dọ edini k'èè eda ha nıwòò sù wedihołè ha, ekò dù nèk'e dọ edini k'èè eda ha nıwòò-le sù welò while ts'ò eda ha. ²⁶ Amì segħa eghàlaeda ha nıwòò sù sek'è-eet̀la ha họt'e; edù whıhdaa sù secheekeè ededì sì ekò wheda ha. Dọ segħa eghàlaedaa sù Setà yets'ò nezì eghàlaeda ha họt'e.

²⁷ “Dù sedzeè t'à segħa dı; dàehsì lì? ‘Setà eyí sadzeè k'e dàihzà ha sù ch'à edaxàsùhtè,’ dehsì ha nì? ìle, sexè dàgode

ha sù hotù eyi gha jò ahjà họt'e. ²⁸ Setà, nuzi weghàsòhoedi anele!”

Hadì t'axòò yak'e gots'ò du hats'edi họt'e, “Suzi hòt'a weghàsòhoedi ahlà, eyits'ò k'achì hanahle ha,” wets'ò hats'edi họt'e. ²⁹ Dò lò eyi elèwhedee sù hagodì egùkw'o. Mòhdaa hagedì, “Eezhi lagodì,” eyits'ò mòhdaa, “Yak'eet'ì yets'ò gojde,” gedi.

³⁰ Zezi hadì, “Dù hagodù sù sù segha agodì nùle, naxìgha agodì họt'e. ³¹ Hòt'a dò hazòò gisìniyaeti ha nìkw'o; hòt'a dù nèk'e k'àowo elù sù xàwedeezhi ha. ³² Ekò sù sù dù nèk'e gots'ò ìdòò asiìdlà nùdè dò hazòò sets'ò agehle ha,” Zezi gòhdi. ³³ Dànì elàawì ha sù dò yek'èezò ha nùwò t'à, adì.

³⁴ Dò lò dageehke xè hagedì, “Nòhtsì Nìht'è k'e dù hanì dek'eèht'è ne, ‘Christ wets'edù sù welò while ts'ò goxè eda ha,’ dek'eèht'è. Eyit'à dànìghò dù hajdì, ‘Dò-wet'àazàa-deè ìdòò awedle ha?’ Dù ‘Dò-wet'àazàa-deè’ sù amì awùdì?” gùhdi.

³⁵ Zezi edeghò gots'ò hadì, “Ìlà whaà-lea gots'ò dzèh naxìxè whezò ha. To agode kwe, ìlà naxìxè dzèh et'ì k'eahdè. Dò togoòt'òo k'edaa sù edù ts'ò at'ì sù yek'èezò nùle. ³⁶ Ìlà dzèh naxìxè whezò et'ì weni k'eahdè xè ehkw'ì-ahodì dahwhò, hanì-ìdè naxìxè dzèh agòht'e ha,” Zezi hadì t'axòò whatsòò gòzòò ts'ò naèhtla.

Israel got'ì ìlà gìgha ehkw'ì-ahodì-le

³⁷ Zezi hanì enìyah lò godaà eghàlajdà kò, ìlà gìgha ehkw'ì-ahodì-le. ³⁸ Eyì sù nakwenàozòò Isaiah weyatù k'èè agode ha t'à agòjà, dù hadì ìlè,

“Sets'ò K'àowo, amì goyatù wegga ehkw'ì-ahodì, eyits'ò enìyah whenehtsù sù amì yenedì awiìdlà?” Isaiah hadì ìlè.

³⁹ Gìgha ehkw'ì-ahodì ha diì. Isaiah edenìht'è k'e dù hanì enùt'è:

⁴⁰ “Gidaà goile agòòlà, eyits'ò gini while agòòlà. Eyit'à ededaà t'à k'eeget'ì-le eyits'ò ededzè t'à t'asì nugeedì-le. K'aat'ì agehle ha sets'ò agede ha gùwò-le,” Isaiah hadì dek'eèht'è.

⁴¹ Isaiah, Zezi wexè enìyah agode ha nadaqà yaɹì t'à hanì yeghò gojde ìlè.

⁴² Israel got'ì gha k'aodèe gìgha ehkw'ì-ahodì-le, hanìkò dò lò goxè agèt'ì sù ehkw'ì adì gùhwhò. Hanìkò Pharisee gùlù sù gots'ò ageejì. Elèghdèe-kò gots'ò xàgogehzà ha sòni gùwò t'à Zezi gìgha ehkw'ì adù sù t'à dò xè gogedo-le. ⁴³ Nòhtsì goghò nezì adì nahk'e dò goghò nezì agedu sù gìgha nezì.

⁴⁴ Zezi dò nù ts'ò hòt'ò dù hadì, “Dò wegga ehkw'ì aehsì sù sù zò wegga ehkw'ì aehsì nùle, amì sùhzàa sù, ededì sù, yegga ehkw'ì adì họt'e. ⁴⁵ Sù seghàeda nùdè, amì sùhzàa sù weghàeda họt'e. ⁴⁶ Dzèh lanù dù nèk'e ts'ò ahjà, amì wegga ehkw'ì aehsù sù wexè togoòt'òo ha nùle.

⁴⁷ “Dɔ seyati ñkw'o, hanikò yek'èè eda-le sù sɪ wesniyahti ha nùle. Dɔ sɪniyahti ha dɪ nèk'e ts'ò ahjà nùle, dɔ edaxàgehke gha ahjà. ⁴⁸ Dɔ segɪhwɪhɔ-le xè seyati gɪgha ehkw'1-ahodɪ-le sù gɪgha dɔ sɪniyahti gòhɪ hɔt'e. Yati nezɪ t'à goihdee sù wedɛ agɪlɪ t'à, nɔɔde dzeè k'e nɪdè hoila agedle ha. ⁴⁹ Sɪ ededahxà gohde nùle, Setà sɪhɪzàa sù ayɪ dàehsɪ ha sù sets'ò hadɪ, eyits'ò dani gohde ha sù sets'ò hadɪ. ⁵⁰ Edeyati goghàɪzɔɔ sù wet'à welɔ while ts'ò ts'eedaà agole ha, wek'èehsɔ hɔt'e. Eyit'à ayɪ dàehsɪ sù hotɪ Setà daniwɔɔ sù k'èè gohde hɔt'e,” Zezi gòhdi.

13

Zezi edecheekeè gokè k'enahtso

¹ Dzèdeè Passover wets'ò hawe. Zezi, hòt'a whaà-le dɪ nèk'e gots'ò naetla ha eyits'ò Edetà ts'ò anade ha yek'èezɔ. Xàè wets'ò dɔ dɪ nèk'e dɔta nàgedèè sù goghɔnèetɔ, dani hòt'ò goghɔnèetɔ sù gɪk'èezɔ agole ha.

² Xèhts'ò shègezhe ha kw'à nègɪla. Ekɪyèè k'e wehɪ, Simon weza Zhidàà-Isariyot, Zezi k'èch'a naniwoò ayɪlɪ lè, eyit'à Zezi, k'aodèè gotl'aàyehtè ha nɪwɔ. ³ Zezi, Wetà t'asɪ hazɔɔ ts'ò k'àowo ayɪlɪ, yek'èezɔ. Nòhtsɪ gots'ò at'ɪ eyits'ò Nòhtsɪ ts'ò anade ha edek'èezɔ. ⁴ Zezi ladà gots'ò nùtla, edezeè yɪ xàetla gà lɪsɪmɪ t'à edenɪ xèwhezhà. ⁵ Hayɪlɪ t'axɔɔ datlehkw'à yɪ tɪ yɪdo gà edecheekeè gokè k'enahtso. Wek'e lɪsɪmɪ whehchɪ t'à gokè dɪtso.

⁶ Simon-Peter gà nùtla là Simon-Peter yets'ò hadɪ, “Sets'ò K'àowo ayɪha sekè k'enahtse ha anet'ɪ?” yèhdi.

⁷ Zezi yets'ò hadɪ, “Ayɪ dàht'ɪ-aht'ɪ sù dɪ wenuɔdɪ nùle, hanikò nɔɔde nɪdè wenuɔdɪ ha,” Zezi yèhdi.

⁸ “Ìle! Nɪ sekè k'enahtse ha nùle,” Peter yèhdi.

Zezi hayèhdi, “Nekè k'enahtse lenɔsɪ sexè anet'ɪ ha dɪ,” yèhdi.

⁹ Eyit'à Simon-Peter hadɪ, “Hani-ɪdè sekè zɔ anele-le, sɪlɪ eyits'ò sekwɪ sɪ anele,” yèhdi.

¹⁰ Zezi hadɪ, “Dɔ wek'enaatso sù tsò wɪzɪ wek'e whezɔ nùle, edekè zɔ k'enahtso nɪdè hòt'a. Naxɪ sù naxɪk'enaatso hɔt'e, hanikò dɔ lè naxɪta whedaa sù hanɪ-le,” Zezi gòhdi.

¹¹ Amɪ k'aodèè t'laàyehtè ha sù yek'èezɔ t'à, dɪ hadɪ, “Naxɪk'enaatso hɔt'e, hanikò dɔ lè naxɪta whedaa sù hanɪ-le,” gòhdi.

¹² Edecheekeè gokè k'enahtso t'axɔɔ edezeè yɪ naetla gà ladà gà edet'axɔɔ nòɔtla. “Ayɪ naxɪgha dàhàa sù asɪ weniadhɪ?” gòhdi dagoehke. ¹³ “K'àowo' sèahdɪ sù ehkw'1 aahdi hɔt'e, naxɪts'ò K'àowo aht'e ne t'à. ¹⁴ Sɪ naxɪts'ò K'àowo aht'ee sù naxɪkè k'enahtso k'èè naxɪ sɪ èkè k'enahtse ha hɔt'e. ¹⁵ Hani naxɪghàlaihda sù wek'èè eghàlahda ha, naxɪ sɪ

weghàà haah't'ì ha naxídaà hahlà hq't'e. ¹⁶ Ehw'ì anaxèehsì, dq wuzì edets'q k'àowo nahk'e elì nùle, eyits'q dq godì k'ezaa sù amì yuh'zaa sù nahk'e elì nùle. ¹⁷ Hòt'a eyì hazqò wek'èahsq ne t'à wek'èè eghàlaahdà nùdè naxìxè sìghà ha hq't'e," gòhdi.

Zezi k'aodèe t'ì aawitè ha ghò gode

¹⁸ Zezi hadì, "Amì wìihchì sù gik'èehsq hq't'e, hanikò hazqò anaxèehsì nùle. Dì hanì dek'eèht'è sù wek'èè agode ha: 'Dq sexè shèt'ì sù sek'èch'a eghàlaeda ha nìkw'o,' dek'eèht'è.

¹⁹ "Eyì hagode kwe sù d'ì-t'ì naxìts'ò haehsì hq't'e. Eyì nèhòwo nùdè amì aht'e dehsì sù naxìgha ehkw'ì-ahodì ha hq't'e. ²⁰ Ehw'ì anaxèehsì, amì weh'zaa sù dq yets'ò nezì anìwq nùdè s'ì sets'ò nezì anìwq hq't'e. Eyits'q dq sets'ò nezì anìwq nùdè amì sùh'zaa sù ts'ò nezì anìwq hq't'e," gòhdi.

²¹ Zezi eyì hadì t'ì axqò, wegga d'ì agòjà t'à hadì, "Ehw'ì anaxèehsì, dq ìlè naxìta whedaa sù k'aodèe t'ì aasìhtè ha hq't'e," gòhdi.

²² Wecheekeè amì ayèhdi sòni g'ìwq t'à ełeghàgeeda.

²³ Wecheekeè ìlè, Zezi yeghòneètq sù yegà ladà k'e shèt'ì.

²⁴ Simon-Peter eyì wecheekeè ts'ò nàzeetsì, hayèhdi, "Amì ayèhdi sù daw'uhke," yèhdi.

²⁵ Eyì wecheekeè sù Zezi gà nìd'ìghè, "Sets'ò K'àowo, amì aw'ìdi?" yèhdi.

²⁶ Zezi yets'ò hadì, "Dì lèt'è t'ìwo ta ahlà gà eyì dq weghàehchì sù eyì hq't'e." Hadì t'ì axqò lèt'è kw'àyì yì ten'ìhtso gà Simon weza Zhìdàà-Isariyot ghàyeèchì. ²⁷ Zhìdàà lèt'è n'ìchì ts'òet'ì weh'ì yets'ò ajà.

Zezi hayèhdi, "Ayì dàale ha sù ìwhàà haale," yèhdi. ²⁸ Hanikò dq eyì shègezhee sù dànìghq Zezi Zhìdàà ts'ò hadì sù g'ìnedìle. ²⁹ Zhìdàà sqòmbawò-k'èdì elì ne t'à dq mòhdaa nàsì gha t'asì nàhdi Zezi yèhdi-adi g'ìwq, hanì-le-ìdè sqòmba dq-teèt'ì ghà'zà yèhdi-adi g'ìwq. ³⁰ Zhìdàà lèt'è n'ìchì t'ì axqò xàèht'ì; hòt'a to agòjà ìlè.

Peter Zezi k'èezq-le hadì ha

³¹ Zhìdàà xàèht'ì t'ì axqò, Zezi hadì, "Dì hòt'a Dq-wet'àazàa-deè weghàsòhoedi awedle ha, wets'ìh'zò Nòhtsì s'ì weghàsòhoedi ha. ³² Dq-wet'àazàa-deè wet'à Nòhtsì weghàsòhoedi nùdè, Nòhtsì ededì edet'à Weza weghàsòhoedi ayele ha, ekòet'ì hayele ha.

³³ "Secheekeè, ìlè whà-lea gots'ò naxìxè whìhda ha. Sekak'eaht'ì ha, k'aodèe g'ìts'ò haehsì ìlè xèht'eè d'ì naxìts'ò haehsì ha. Edì ts'ò aht'ì sù sek'èè aahde ha d'ì.

³⁴ "Dì nàowo gòò naxìghàeh'zà: Ełeghòniahtq. Naxìghòneehtq lanì ełeghòniahtq. ³⁵ Ełeghòniahtq nùdè, eyì weghàà dq hazqò secheekeè aah't'e naxìk'ègeezq ha," Zezi gòhdi.

³⁶ Simon-Peter dayeehke, “Sets'ò K'àowo, edjì ts'ò aade ha?”

Zezi hayèhdi, “Edjì ts'ò aht'ù sù dii sek'èahde ha dii, hanikò nqode-ɔdè sek'èahde ha,” yèhdi.

³⁷ Peter k'achì dayeehke, “Sets'ò K'àowo, dànìghò dii nek'èehtlà ha dii? Ngha ełahwhi ha ts'atà whihda,” yèhdi.

³⁸ Zezi yets'ò hadi, “Hotiì segha eławì ha ni? Ekw'ì anèehsì, k'àba ezeh kwe taà-eh't'aa sek'èizq-le nùdi ha hq't'e!” yèhdi.

14

Zezi edecheekeè godagòzò ayele ha

¹ Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Naxìdzeè t'à naxìgha dii welè sòò. Nòhtsì ghò naxìni nàtsoò aahle, eyits'ò sì sì seghò naxìni nàtsoò aahle. ² Setà wekò gojchà hq't'e; hagòht'e-le nùdè naxìts'ò haehsì ha ìlè. Ekò naxìda gòzòò agohle ha. ³ Ekò naxìda gòzòò ahlà nùdè naxìxàhtlà ha, eyits'ò sexè anaxehle ha. Hanì-ɔdè edjì whihdaa sù sexè aah't'e ha. ⁴ Edjì ts'ò aht'ù sù hok'èahsò hq't'e,” Zezi gòhdi.

Zezi Nòhtsì ts'ò goòzàa hq't'e

⁵ Thomas yets'ò hadi, “Sets'ò K'àowo, edjì ts'ò anet'ù sù wek'èts'eezò nùle, eyit'à edjì goòzàa sù dànì wek'èts'eezò lì?” yèhdi.

⁶ Zezi yets'ò hadi, “Sì sù sek'e gòzòà aht'e, nàowo ehkw'ì aht'e, eyits'ò wet'à ts'eedaa aht'e. Dò wuzì Setà ts'ò-etlà ha dii, sù zò sek'e gòzòà hq't'e. ⁷ Amì aht'ee sù hotiì sek'èahsò nùdè Setà sù wek'èahsò hq't'e. Jò gots'ò ɔdaa Setà hotiì wek'èahsò xè weahzì hq't'e,” Zezi gòhdi.

⁸ Philip hadi, “Sets'ò K'àowo, Netà weghàts'eedaa agònelà nùdè gogha hòt'a ha,” yèhdi.

⁹ Zezi hayèhdi, “Philip, whaà naxìxè aeht'ì, hanikò ɔlaà sek'èizq-le ni? Amì sazì sù hòt'a Setà ghàɔdà hq't'e. Eyit'à dànìghò ‘Netà weghàts'eedaa agojle,’ sùdi? ¹⁰ Setà xè ìlè zò aht'e, eyits'ò Setà sexè ìlè zò hq't'e, eyì naxìgha ehkw'ì-ahodi-le ni? Yatì t'à naxìts'ò gohdee sù xàè seyatiì zò nùle. Setà sedzeè yì nàdèè sù ededì edìlaa ghàlaeda hq't'e. ¹¹ Setà xè ìlè zò aht'e eyits'ò Setà sexè ìlè zò hq't'e dehsì nùdè ehkw'ì aehsì seahwhò. Naxìgha ehkw'ì-ahodi-le nùdè enìyah hòwhìhtsù sù eyì weghàa naxìgha ehkw'ì-ahodi welè. ¹² Ekw'ì anaxèehsì, dò wegha ehkw'ì aehsù sù ayì ghàlaehdaa sù ededì sù yeghàlaeda ha hq't'e. Setà ts'ò anahde ha t'à eyì dò denahk'e enìyah hohtsì ha. ¹³ Eyits'ò sùzì t'à t'asì seahkè nùdè naxìgha hahle ha, hanì-ɔdè Nòhtsì Weza Edetà ghàsòhoedi ayele ha. ¹⁴ Sùzì dahxà t'alàa-sù seahkè nùdè naxìgha hahle ha,” Zezi gòhdi.

Zezi Yedàyeh Nezù edecheekeè ts'ò ayele ha

¹⁵ Zezi edecheekeè ts'ò hadi, "Seghoniahtò nìdè seyati k'èaht'e ha họt'e. ¹⁶ Setà naxigha wehkè ha, setl'axqò naxits'àdu elì ha sù naxits'ò ayele ha, welò while ts'ò naxits'ò-èlì ha. ¹⁷ Eyì sù Yedayeh Nezu họt'e, ehkw'i naxits'ò gode ha. Du nèk'e gots'ò dọ hazòò Yedayeh Nezu gihchì ha dù, gighàedale eyits'ò gik'èezò-le t'à. Hanikò naxixè eda eyits'ò naxidzeè yù nàdè t'à, naxì wek'èahsò họt'e. ¹⁸ Naxits'òò ahde ha t'à ts'ìnake aaht'e ha nùle; k'achì naxits'ò anahde ha. ¹⁹ Hòt'a whaà-le-t'ì dù nèk'e dọ hazòò k'achì segezì ha-le, hanikò naxì Seahzì ha. Sì ehda t'à naxì sì aahda ha. ²⁰ Eyì dzeè k'e nìdè sù Setà wexè jè zò aht'e wek'èahsò ha; naxì sexè jè zò aaht'e eyits'ò sù naxixè jè zò aht'e wek'èahsò ha. ²¹ Amì seyati k'èezòò xè yek'èit'ee sù eyì dọ seghoneètò họt'e. Amì seghoneètò sù Setà yeghneètò ha họt'e. Sì sì weghneehtò ha, eyits'ò sezì awehè ha," Zezi hadi edecheekeè gots'ò gojè.

²² Hadì t'à Zhidàà (Zhidàà-Iscariyot awèts'edi-le) hadì, "Sets'ò K'àowo, dànìghò goxì nets'ezi agojè ha, hanikò dù nèk'e gots'ò dọ negezì agùle ha-le?" yèhdì.

²³ Zezi yets'ò hadì, "Dọ seghoneètò nìdè seyati k'èit'e ha. Setà yeghneètò ha, wets'ò ats'ede ha, eyits'ò wexè ats'ut'e ha. ²⁴ Dọ seghoneètò-le sù seyati k'èit'e ha nùle. Du yatì aahkw'òò sù xaè seyati nùle. Setà weyati họt'e, ededì jò ts'ò sùhza họt'e.

²⁵ "Jlaà naxixè aht'ì ekò, eyì hazòò wek'ayawhihtì jè. ²⁶ Hanikò Yedayeh Nezu, naxits'àdu elì sù Setà sùzì dahxà naxits'ò ayele ha. Ededì sù t'asi hazòò hoghànaxeehtò ha, eyits'ò t'asi hazòò naxits'ò haehsù sù wenaahdì anaxele ha. ²⁷ Naxixè sìghà hòzò agohè ha. Sexè sìghà hòzòò sù naxìghàehzà ha. Dù nèk'e dànì dọ gixè hòzòò lanì naxìghàhoehzà ha-le. T'asi ghò naniahdè-le eyits'ò dahji-le.

²⁸ "Dù hanaxèehsì jè, 'Naxits'òò ahde ha hanikò naxits'ò anahde ha,' dehsì jè. Seghoniahtò nìdè Setà ts'ò anahde ghò naxinà ha họt'e, Setà senahk'e elì t'à. ²⁹ Hagode kwe sù dù naxits'ò haehsì họt'e, wek'èè agòjà nìdè naxigha ehkw'i-ahodi ha. ³⁰ Hòt'a dù nèè ts'ò k'àowo sù nùtla ha t'à, whaà-le-t'ì naxits'ò gohde-le agode ha. Sì sets'ò k'àowo nùle, ³¹ hanikò Setà weghneehtò eyits'ò hotù weyati k'èè eghàlaehdaa sù dù nèk'e dọ hazòò gimedì agede ha họt'e," hadì t'axqò, "Hot'èè nats'ùdè," edecheekeè gòhdì.

15

Ts'ì eyits'ò wekw'ihchì

¹ "Sì sù t'ì wedeèdlì aht'e, eyits'ò Setà, dèè-goehshee-k'èdì-dòò elì họt'e. ² Ts'ì wekw'ihchì k'e jìecho dehshe-le sù hazòò xàyeht'à họt'e, hanikò wekw'ihchì k'e jìecho dehshe sù yek'e xagot'à, hanì-ìdè jìecho denahk'e lò dehshe gha ayehtì. ³ Yatì

naxìghàehzò t'à hòt'a degai anaxiìdlà. ⁴ Sexè aahda nìdè sì sì naxìxè nàhdè ha. Kw'ìhchì wùzì ts'ì dè whatsappò wek'e jìecho dehshe ha dii. Ts'ì k'e kw'ìhchì dehshe nìdè zò, wek'e jìecho dehshe hòt'e. Eyi xèht'eè naxì sì sedè aahda ha dii.

⁵ “Sì ts'ì laht'e, naxì kw'ìhchì laht'e. Dò sexè eda nìdè wexè nàhdè ha. Kw'ìhchì wek'e jìecho lò dehshe lanì eda ha. Sedè t'asì wùzì haahle ha dii hòt'e. ⁶ Dò sexè eda-le sù kw'ìhchì xàgeht'à gà zògeehdè lanì hòt'e. Kw'ìhchì whegzò sù hazò nàgehtsì gà kwùgeehdè gà gik'eehk'ò hòt'e. ⁷ Sexè aahda xè seyati k'èahdì nìdè Setà ayì weahkèe sù naxìghàyezà ha. ⁸ Kw'ìhchì wek'e jìecho lò dehshe laht'e nìdè Setà weghàsòhoedi ha. Eyi weghàà secheekeè aah't'e naxìk'èhoedzò ha.

⁹ “Setà seghòneètò lanì naxìghòneehtò. Naxìghòneehtò t'à t'aats'òò sexè aah't'e. ¹⁰ Seyati k'èaht'e nìdè sexè aah't'e ha eyts'ò t'aats'òò naxìghòneehtò ha. Sì sì Setà weyati k'èaht'è eyt'à t'aats'òò seghòneètò hòt'e. ¹¹ Eyi naxìts'ò haehsù sù sets'ìhzò naxìnà gha aehsì, naxìdzeè t'à sù naxìnà welè. ¹² Dii nàowo naxìghàehzò hòt'e: Naxìghòneehtò lanì ełeghòniahtò. ¹³ Dò edeàgì gha ełàawù sù eyi wenahk'e ełeghònets'eètò gòhì-le. ¹⁴ Seyati k'èaht'e nìdè seàgì aah't'e ne. ¹⁵ Jò gots'ò jdaà segha eghàlaedaa-dòò naxèehsì ha-le, k'àowo sù dò yegha eghàlaedaa sù t'asì hazòò yedaadi nùle t'à. Setà t'asì hazòò sets'ò hadù sù naxìts'ò haehsì t'à seàgì naxèehsì hòt'e. ¹⁶ Naxì sèahchì nùle, hanikò sù naxìhchì hòt'e. Kw'ìhchì wek'e jìecho lò dehshe laht'e ha naxìhchì hòt'e. Eyi jìecho xàhoahwhù sù welò while ts'ò whela ha hòt'e. Sùzì dahxà t'alàa-sù Setà weahkè nìdè Setà naxìghàyele ha hòt'e. ¹⁷ Dii nàowo naxìghàehzò hòt'e: Ełeghòniahtò.

Du nèk'e ts'ò dò Zezi wecheekeè dzagùhwhò

¹⁸ “Dii nèk'e dò naxìdzagùhwhò nìdè sù t'akwelòò sedzagùhwhò hòt'e, eyi wenaahdì. ¹⁹ Dii nèk'e dò gixè aah't'ì nìdè xàè edets'ò dò lanì naxìghònegeètò ha hòt'e. Hanikò dii, gits'ò dò aah't'e nùle, dii nèk'e dò gita gots'ò naxìhchì hòt'e. Eyi ts'ìhzò dò naxìdzagùhwhò hòt'e. ²⁰ Dii yatì naxìts'ò xàyaehtù sù wenaahdì, ‘Dò wùzì edets'ò k'àowo nahk'e ełì nùle.’ Sù dasegùhza nìdè naxì sì danaxegùhza ha hòt'e. Seyati k'èagùt'e nìdè naxì sù naxìyati k'èagùt'e ha hòt'e. ²¹ Sù sets'ìhzò hanì naxìts'ò eghàlageeda ha hòt'e, amì sùhzaa sù gik'èezò-le t'à. ²² Jò ahjà-le xè gits'ò goihde-le nìdè gihòhì gik'e whela ha-le jìlè. Hanikò dii, seyati k'ègeezò t'à ‘hòhù hots'èhtsì-le,’ gedì ha dii. ²³ Amì sedzàhwhòò sù Setà dzàhwhò hòt'e. ²⁴ Dò wùzì sexèht'eè gınadađ eniyyah hòèhtsù while. Hahlà-le nìdè gihòhì gik'e whela ha-le jìlè. Hanikò dii eniyyah lò gıazì kò jlaà sedzagùhwhò eyts'ò Setà sù dzagùhwhò. ²⁵ Hanikò eyi sù

Nòhtsɪ Njɪhtl'è k'e dànì dek'eèhtl'èe sɪ wɛk'èè agode ha t'à agòjà, 'T'asɪ k'èxa-le sedzagɪhwhò,' dek'eèhtl'è.

²⁶ “Setà wedahxà Yedàyeh Nezɪ naxɪts'ò ahle ha, Setà wets'ò at'ɪ hòt'e. Eyɪ naxɪts'àdu elɪ sɪ nùtla nɪdè seghò ehkw'ɪ xàyahtɪ ha hòt'e. ²⁷ Kèhots'ɪhwhò gots'ò sexè aaht'ɪ ne t'à, naxɪ sɪ seghò xàyahtɪ ha hòt'e.

16

¹ “Ts'ɪzò aahde ch'à eyɪ hazòò naxɪts'ò haehsɪ hòt'e. ² Gɪts'ò elègehde-kò gots'òò xanaxegeezhɪ ha ne. Whaà-le-t'ɪ dò elàanaxegihde ha eyɪts'ò Nòhtsɪ gha sìghà aget'ɪ gɪwò ha. ³ Setà eyɪts'ò sɪ gok'ègeezò-le t'à hanì naxɪts'ò eghàlageeda ha hòt'e. ⁴ Du naxɪts'ò haehsɪ sɪ eyɪ nèhòwo nɪdè dànì weghò naxɪts'ò gohdee sɪ wenaahdì ha. T'akwèlòò eyɪ naxɪts'ò haehsɪ-le ɪlè, ɪlè naxɪxè whɪhda ɪlè t'à.

Yedàyeh Nezɪ dànì eghàlaeda

⁵ “Hòt'a du àmì sɪhʔàa sɪ wets'ò anahde ha. Hanìkò naxɪ sɪ, 'Edɪ anet'ɪ?' sèahdɪ t'à daseahke-le. ⁶ Eyɪ naxɪts'ò haehsɪ t'à sɪ naxɪgha dɪ agòjà. ⁷ Hanìkò ehkw'ɪ anaxèehsɪ: Naxɪts'òò naehtla ha nɪdè naxɪgha sìghà agode ha hòt'e. Naehtla lenqɪ eyɪ naxɪts'àdu elɪ sɪ naxɪts'ò ade ha-le. Hanìkò naehtla nɪdè naxɪts'ò awehle ha. ⁸ Naxɪts'àdu elɪ sɪ nùtla nɪdè du nèk'e dò hòlɪ k'èè geedaa gɪmiedì agole ha, dànì ehkw'ɪ agede ha eyɪts'ò dànì dò ehkw'ɪ gɪsɪnɪyaetɪ ha sɪ gɪmiedì agole ha. ⁹ Dò gɪgha ehkw'ɪ aehsɪ-le t'à hòlɪ k'èè geeda hòt'e. ¹⁰ Setà ts'ò anahde ha, ekò anahjà nɪdè k'achɪ seahʔɪ ha-le, eyɪt'à naxɪts'àdu elɪ sɪ dò dànì ehkw'ɪ agede ha sɪ gɪmiedì agole ha. ¹¹ Eyɪts'ò du nèè ts'ò k'àowo sɪ hòt'a wesɪnɪyaetɪ ne t'à du nèk'e dò ghòlɪ k'èxa gɪsɪnɪyaetɪ hòt'e.

¹² “ɪlè t'asɪ lò naxɪts'ò haehsɪ ha dehwhò, hanìkò du eyɪ gha naxɪnì nàtso-le. ¹³ Hanìkò Yedàyeh Nezɪ nùtla nɪdè t'asɪ hazòò ehkw'ɪ ne sɪ naxɪts'ò hadɪ ha, ehkw'ɪ zò gode ne t'à. Ededahxà gode ha nùle, dàehsɪ yeèhkw'òò sɪ eyɪ zò t'à gode ha, eyɪts'ò ɪdaà ayɪ dàgode ha sɪ naxɪts'ò hadɪ ha. ¹⁴ Yedàyeh Nezɪ ayɪ sets'ò ne sɪ yìhchɪ gà wek'èahsò anaxele ha. Eyɪ wet'à seghàsòhoedɪ ayele ha. ¹⁵ T'asɪ hazòò Setà wets'ò sɪ sets'ò hòt'e. Eyɪt'à du hanaxèehsɪ, 'Yedàyeh Nezɪ ayɪ sets'ò ne sɪ yìhchɪ gà wek'èahsò anaxele ha.'

¹⁶ “Whaà-le-t'ɪ seahʔɪ ha-le, eyɪts'ò k'achɪ whaà-le-t'ɪ seahʔɪ ha,” Zezì gòhdi.

Zezì wecheekeè ts'òògɪwò t'axòò gɪnà agode ha

¹⁷ Zezì wecheekeè mòhdaa elèts'ò hagedɪ, “Dàdu-adi, 'Whaà-le-t'ɪ seahʔɪ ha-le, eyɪts'ò k'achɪ whaà-le-t'ɪ seahʔɪ ha?’ eyɪts'ò du hadɪ, 'Setà wets'ò anahde ha t'à,' hadɪ sɪ dàdu-adi,” gedi.

18 K'achı dalegeehke, “Dıı ayıı ayèhdi, ‘whaà-le-t'ıı’? Dàdıı-adıı sıı wenıts'eedi-le,” elègeedi.

19 Zezi eyı ghọ dageehke ha gııwọ gok'èezọ t'à gots'ọ hadı, “ ‘Whaà-le-t'ıı seahzı ha-le, eyıts'ọ k'achı whaà-le-t'ıı seahzı ha,’ dehsı sıı ayıı awèehsı dahwhọ t'à weghọ daleahke nı-aahdı? 20 Ekw'ı anaxèehsı, dıı nèk'e dọ gıgha sigoèt'ı, hanikò naxı hòt'ò aahse ha họt'e. Sıı naxıdzeè nànutı ha, hanikò naxıni ladıı ade ha. Naxıdzeè nànutı ılee sıı wet'à naxına agode ha. 21 Ts'èko chekoa nihtè ha nıkw'o nıdè hòt'ò eyaıhlè, hanikò webebia gòhı t'ıaxọọ nıdè weggha eyaılee sıı yenadı-le, webebia dọ elı t'à wına. 22 Dıı naxı sıı haaht'e: Dıı naxıdzeè nànutı họt'e, hanikò k'achı naxeehı nıdè sıı naxıgha sigoèt'ı ha, eyı sıı dọ wıızı naxıghọ yıhchı ha nııle. 23 Eyı dzeę k'e nıdè k'achı t'asıı seahkè ha-le. Ekw'ı anaxèehsı, ayıı dahwhọ sıı sıızı t'à Setà weahkè nıdè naxıghaıyele ha họt'e. 24 Dıı haıwa gots'ọ sıızı t'à t'asıı wıızı Setà weahkè while họt'e. Eyı t'à t'asıı weahkè nıdè naxıghàzà ha ne, hanı-ıdè sıı naxına agode ha.

25 “Godı t'à naxıts'ọ goıhde ıle, hanikò nọdè nıdè hanı yatı t'à k'achı hoghànaaxehtọ ha nııle; Setà weghọ ehkw'ı naxıts'ọ gohde ha. 26 Ekııyeè k'e nıdè sıızı t'à yaahtı ha. Naxıgha Setà ts'ọ yahtı ha dehsıı-aehsı-le. 27 ıle, seghonıahtọ eyıts'ọ Nòhtsı yak'e whedaa gots'ọ aht'ı naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à, Setà ededı xàè naxıghoneètọ họt'e. 28 Setà gots'ọ dıı nèk'e ts'ọ ahjà. Hòt'a dıı nèè gots'ọ anahde ha, Setà wets'ọ anahde ha,” Zezi gòhdi.

29 Zezi wecheekeè hagedı, “K'ọt'a godı dè ehkw'ı gots'ọ xàıanehtı. 30 T'asıı hazọọ k'èızọ họt'e wek'èts'eezọ at's'ejà, eyıts'ọ dọ daneggeehke kwe gınàowoò k'èızọ. Eyı weghàà Nòhtsı gots'ọ anet'e gogha ehkw'ı-ahodı ajà họt'e,” gııhdi.

31 Zezi hagòhdi, “K'ọt'a naxıgha ehkw'ı-ahodı agòjà! 32 Hanikò whaà-le-t'ıı hazọọ ekèahdè ha ne, hòt'a eyı nıhọowo họt'e. Hazọọ naxıkò ts'ọ naahdè anaxedle ha, sıı whatsọọ whıhda aseahle ha. Hanikò whatsọọ whıhda nııle, Setà sexe at'ı họt'e.

33 “Dıı hazọọ naxıts'ọ haehsı họt'e, hanı-ıdè sıı set'à naxıgha ts'èwhıı hòzọ ha. Dıı nèk'e naxıxè hoıla ha họt'e. Hanikò sıı sıı dıı nèk'e hazọọ gıghèhnọ ne t'à, naxını nàtsoò aahle,” Zezi gòhdi.

17

Zezi edegha yahtı

1 Zezi hadı t'ıaxọọ, ıdòo yak'e ts'ọ k'et'ıı xè yahtı, hadı,

“Setà, hòt'a eyı nèhòıwo, Neza weghàsọhoedıı anele, hanı-ıdè Neza neghàsọhoedıı ayele ha. 2 Dọ weghàneelaa sıı welọ while ts'ọ geedaà agole ha t'à, dọ hazọọ ts'ọ k'àowo awènelà. 3 Welọ while ts'ọ ts'eedaa ts'edıı sıı dıı awèts'edı: Nı nek'ègeezọ ha, nı zọ Nòhtsı ehkw'ıı anet'e gık'èezọ ha,

eyits'q Zezi-Kri, jò ts'ò weneehzàa sù, gik'èezq ha. ⁴ La seghàneežq sù weghq naht'e t'à dū nèk'e neghàsqhoedi anèhlà. ⁵ Setà, dū nèè hòèl̄ kwe nexè seghàsqhoedi j̄lè xèht'eè nexè seghàsqhoedi asj̄le.

Zezi edecheekeè gha yahti

⁶ “Dū nèk'e dq hazqò seghàneelaa sù nek'ègeezqò agèhlà. Nets'q agj̄t'e j̄lèe sù seghàgnèela, eyits'q neyatù k'èagj̄t'e. ⁷ T'asù hazqò seghàneelaa sù nets'q zq hq̄t'e, eyi gik'èezqò agejà. ⁸ Yatù seghàneežq sù gighàehzq xè gigha ehkw'1-ahodi. Nets'q aht'j̄ hotù sek'ègeezq, eyits'q n̄ seneehzàa sù gigha ehkw'1-ahodi. ⁹ Dū gigha yahti. Dū nèk'e gots'q dq hazqò gha yahti ha dehsj̄-aehs̄-le, hanikò dq seghàneelaa sù gigha yahti, nets'q agj̄t'e t'à. ¹⁰ Hazqò sets'q agj̄t'ee sù n̄ nets'q agj̄t'e, eyits'q hazqò nets'q agj̄t'ee sù s̄j̄ s̄j̄ sets'q agj̄t'e. Eyi hazqò gits'ihzq seghàsqhoedi hq̄t'e. ¹¹ Hòt'a dū nèk'e aht'e ha-le, nets'q anahde ha, hanikò secheekeè j̄lè dū nèk'e agj̄t'e. Setà Degai, nuzi dahxà gixonehdi; nuzi wedahxà eghàlaehdaà asèneelaa sù t'à gixonehdi. Hanì-j̄dè ededj̄ sù dq j̄lè zq lagj̄t'e ha, goxj̄ j̄lè lawiit'e lanì. ¹² J̄lè gixè aht'e ekò nuzi dahxà gik'èhdi j̄lè. J̄lè kò seghq wedihòh̄-le. J̄lè wedihòh̄è ha weghàhòt'q sù eyi zq wedihòh̄è ha. Hanì-j̄dè ayi dek'èèht'èe sù wek'èè agode ha.

¹³ “Hòt'a nets'q ahde ha, hanikò j̄lè dū nèk'e whihda et'ù eyi hazqò ghq goihde hq̄t'e. Hanì-j̄dè set'à sù ginà ha. ¹⁴ Neyatù gighàehzq hq̄t'e, eyit'à dū nèk'e ts'q dq secheekeè dzagj̄hwhq, sexèht'eè dū nèk'e gots'q agj̄t'e-le t'à. ¹⁵ Dū nèk'e dq gots'qò xàgij̄wa gha yahti-le, hanikò weh̄j̄ ch'à gik'èj̄di gha nets'q yahti. ¹⁶ Dū nèk'e gots'q aht'e-le, sexèht'eè ededj̄ s̄j̄ dū nèk'e gots'q agj̄t'e-le. ¹⁷ Nàowo ehkw'1 t'à degai agj̄le eyits'q nets'q gij̄j̄ agj̄le; neyatù sù nàowo ehkw'1 hq̄t'e. ¹⁸ Dū nèk'e ts'q seneehzà xèht'eè, ededj̄ s̄j̄ dū nèk'e dq ta ts'q guhza hq̄t'e. ¹⁹ Gigha neghàdih̄tj̄ hq̄t'e, hanì-j̄dè ededj̄ s̄j̄ hotù degai gij̄j̄ xè nets'q gij̄j̄ ha.

Zezi dq hazqò gigha ehkw'1-ahodu sù gogha yahti

²⁰ “Secheekeèdè zq gigha yahti niile. Secheekeèdè giyatù t'à dq seghq gigha ehkw'1-ahodu sù hazqò gigha yahti hq̄t'e. ²¹ Hanì-j̄dè hazqò j̄lè zq lagj̄t'e ha. Setà, nexè aht'j̄ eyits'q n̄ sexè anet'j̄, ededj̄ s̄j̄ goxèht'eè j̄lè lagj̄t'e ha. Goxè j̄lè lagj̄t'e, hanì-j̄dè dū nèk'e gots'q dq jò ts'q seneehzà, gigha ehkw'1-ahodi ha. ²² Sexè eniyah hòzq anelaa sù ededj̄ s̄j̄ gixè hanì eniyah hòzq ahlà. Hanì-j̄dè goxj̄ j̄lè lawiit'e, goxèht'eè, ededj̄ elèxè j̄lè lagj̄t'e ha. ²³ S̄j̄ gixè aht'j̄, eyits'q n̄ sexè anet'j̄. Hotù j̄lè zq lagj̄t'e agj̄le, hanì-j̄dè dū nèk'e gots'q dq sù n̄ seneehzà, eyits'q seghqneètq lanì gighqneètq gik'èezq ha.

²⁴ “Setà, dọ hazqò seghàneelaa sù t'aats'òò sexè agùt'e ha dehwhò, eyits'ò sexè enìyah hòzò anelàa sù gezi ha dehwhò. Dú nèè hòèlì kwe seghòneètò t'à sexè enìyah hòzò anelà ìlè.

²⁵ “Setà, nì sù ehkw'ì anet'e. Dú nèk'e dọ nek'ègeezò-
le kò, sù nek'èehsò họt'e, eyits'ò dú dọ seghàneelaa sù jò
ts'ò asèneelà gík'èezò họt'e. ²⁶ Nek'ègeezò agèhlà, dezòò
nek'ègeezòò aghè ha. Hanì-ìdè dànì seghòneètòò sù ededì
sù hanì èlèghònegeètòò agede ha, eyits'ò sù gixè ìlè zò laht'e
ha,” Zezi hadù Edetà ts'ò xàyahti.

18

Zezi giìhchì

¹ Zezi hanì yahti t'axòò, edecheekeè xè naehtlà. Dea nìzà
Kedron gòyeh wetegeède. Ekò ts'ì nàèhza wek'e jìe “olive”
wìyeh dehshe. Zezi edecheekeè goamù ekò ts'ò ajà.

² Wecheekeè ìlè, Zhìdàà wìyeh, k'aodèe t'aaèyèhtè ha sù, ekò
hok'èezò, Zezi edecheekeè xè t'aats'òò ekò at'ì ìlè t'à. ³ Eyt'à,
eghòò-dòò, yahtu-gha-k'aodèe gicheekeè, eyits'ò Pharisee gùlù
sù Zhìdàà ekò nègòìwa. Dọ eyì nègùdee sù dechì welò kò
dèk'òò k'egele, tìèk'òò eyits'ò behcho sù k'egele.

⁴ Zezi wexè dàgode ha sù hazqò yek'èezò t'à gots'ò èhtlà,
hagòhdì, “Amì hak'eaht'ì?” gòhdì dagoehke.

⁵ “Zezi, Nazareth got'ì,” giìhdì.

“Eyì aht'e,” Zezi gòhdì. (Zhìdàà, dọ t'aaèyèhtè ha sù, gota
nàwo nòò.) ⁶ Zezi “Eyì aht'e,” hadì ekò dọ hazqò ìdè dèè k'e
nàgùt'ì.

⁷ K'achì dagoehke, “Amì hak'eaht'ì?”

K'achì hagedì, “Zezi, Nazareth got'ì,” gedì.

⁸ “Eyì aht'e naxèehsì,” Zezi gòhdì. “Sehak'eaht'ì nùdè dú dọ
sexè aget'ù sù nageedè agiahè,” gòhdì. ⁹ Eyt'à ìdì dànì yahti
ìlè sù wek'èè agode ha t'à hagogùlà. Dú hadù yahti ìlè: “Dọ
seghàneelaa sù ìlè kò seghò wedihòhì-le,” hadù yahti ìlè.

¹⁰ Simon-Peter edets'ò behcho xàechì gà yahtu-wet'aaazàa-deè
wecheekeè ìlè nàgòts'ehneè ts'ò yedzeèbàa dachùhwho. (Eyì
dọ Malchus wìyeh.)

¹¹ Zezi, Peter ts'ò hadì, “Nets'ò behcho deyì nàichì! Setà
lìbò sets'ò dayakaa sù ehts'e ha-le neewò nì? Setà wìnì k'èè
eghàlaehda ha họt'e,” yèhdì.

Zezi yahtu-gha-k'òowo Annas ts'ò geèhchì

¹² Hadì t'axòò eghòò-dòò, gits'ò k'òowo, eyits'ò Israel got'ù
gha k'aodèe Zezi dagiachì. Wegòò èlèet'ù agùlà ¹³ gà yahtu-
gha-k'òowo Annas ts'ò geèhchì. Eyì dọ sù Caiaphas wezeh họt'e.
Eyì xo k'e Caiaphas yahtu-wet'aaazàa-deè elì. ¹⁴ Caiaphas ededì

Israel got'ì ts'ò hadì xàyahtì ìlè, “Dò ìlè dò hazòò gha elajwo nìdè eyi denahk'e nezì họt'e,” gòhdi ìlè.

Peter Zezi k'èezò-le hadì

¹⁵ Simon-Peter eyits'ò Zezi wecheekeè ìlè Zezi k'èè geède. Eyi wecheekeè ìlè yahtu-wet'aaàa-deè k'èezò t'à yekò gà ts'ò Zezi k'èè nìitla. ¹⁶ Hanikò Peter kwekwì gha xàgòòàa k'è dextraetla ha-le t'à eyi naèhzi. Zezi wecheekeè ìlè eyi nòòtla ekò t'eekoa eyi eghàlaedaa sù ts'ò gojde t'à Peter goyaèhtlaà ayìlà.

¹⁷ T'eekoa, Peter ts'ò hadì, “Nì Zezi wecheekeè anet'e-le nì?” “Ìlè, wecheekeè aht'e-le,” Peter yèhdi.

¹⁸ Edza t'à dò goyì eghàlagiùdè eyits'ò k'aodèe kò dèk'òò gà nàgèehza xè nagìgwì. Peter ededì sù gogà nàwo xè naìgwì.

Yahtu-wet'aaàa-deè Zezi daehke

¹⁹ Yahtu-wet'aaàa-deè Zezi daehke, wecheekeè ghò eyits'ò ayì hoghàgoehtòò sù ghò dayeehke.

²⁰ Zezi yets'ò hadì, “Dò hazòò gidaà goihde ìlè. Elègehdeè-kò eyits'ò Nòhtsjkò-gocho gà Israel got'ì elègehdeè sù t'aats'òò ekò zò goihde ìlè t'à dò naàhtò wìzì xàyahtì whìle. ²¹ Eyt'à ayìha dasìhke? Dò segìkw'oo sù dagiahke, dàehsì goihdee sù hotì gik'èezò họt'e,” yèhdi.

²² Zezi hadì t'à k'àowo ìlè yegà nàwoo sù yìni nàikà, hayèhdi, “Hanì yahtu-wet'aaàa-deè ts'ò gojde ha nì?” yèhdi.

²³ Zezi yets'ò hadì, “Ekò-le xàyahtì nìdè sets'ò hajdi, hanikò ehkw'ì xàyahtì nìdè ayìha nàseneekà?” yèhdi. ²⁴ Eyi t'axòò Zezi ìlè wegòò eket'ì xè Annas, yahtu-wet'aaàa-deè Caiaphas ts'ò ayìlà.

Peter taà-eh'tà Zezi k'èezò-le hadì

²⁵ Simon-Peter mòht'a naìgwì ekò dò ìlè dayeehke, “Wecheekeè ìlè anet'e dehwhò ne?” yèhdi.

“Ìlè, wecheekeè aht'e nùle,” Peter yèhdi.

²⁶ Yahtu-wet'aaàa-deè wecheekeè ìlè Peter yedzeèbàa xàihwhoo sù wèot'ì ìlè Peter ts'ò hadì, “Edì Zezi dagiachì sù ekò wexè neehzi dehwhò ìlè?” yèhdi. ²⁷ Hanikò Peter k'achì hadì, “Ìlè, wexè aht'ì nùle,” yèhdi. Hadì ts'òet'ì k'àba whezeh.

Zezi k'àowo Pilate nadqà nàwo

²⁸ K'omòòdòò et'ì yahtu-wet'aaàa-deè Caiaphas wekò gots'ò xàgèehchì, Zezi k'àowo Pilate wekò gocho ts'ò geèhchì. Israel got'ì sù dò eladì kò goyagedè ha gìgha wets'at'ò họt'e. Hagejà nìdè, ginaowò k'èè “degai gùlì-le” agede ha gùwò, hanì-ìdè dzèdè Passover gha nàsì ghò shègezhe ha dii, eyit'à k'àowo Pilate wekò gocho goyagedè-le. ²⁹ Eyt'à k'àowo Pilate gots'ò xàèhtla, hadì, “Dù dò ayì wek'e nìdahoahzà?” gòhdi.

³⁰ Dọ hagedi, “Eyí dọjii wets'ụhwhọ-le nịdè nets'ọ wets'eechi ha-le ịlè,” gedi.

³¹ Eyit'à k'àowo Pílate hagòhdi, “Naxị neweàhchị, naxịnàowoò k'èè wesinìyaahị,” gòhdi.

Israel got'ụ̀ hagedi, “Goxị dọ ẹ̀l̀aàts'ehwhị ha gogha hòzọ nùle,” gedi. ³² (Eyí hagòjàa sị Zezì dànì ẹ̀l̀aàwì ha edeghọ gojide ịlèe sị wek'èè agode ha t'à hagòjà.)

³³ K'àowo Pílate edekò gocho goyì naèhtl̀a. Zezì kayahịtì gà dayeehke, hadi, “Israel got'ụ̀ gha k'àowocho anet'e nì?” yèhdi.

³⁴ Zezì yets'ọ hadi, “Nì xàè haneewọ t'à aịdì nì? Hanì-le-ịdè dọ eyì-le seghọ nets'ọ hagedi nì?” yèhdi.

³⁵ Eyit'à Pílate yets'ọ hadi, “Israel got'ụ̀ aht'e seneehwhọ nì? Xàè nèot'ị eyits'ọ yahtì-gha-k'aodèe setl̀'aànigùhtì họt'e. Ayì danelà ghọ agedi?” yèhdi.

³⁶ Zezì hadi, “Dì nèk'e gots'ọ k'àowocho aht'e nùle. K'àowocho ehị nịdè Israel got'ụ̀ seghichì ch'à secheekeè ẹ̀legegọ ha ịlè. Hanikò sị sị eyì-le nèk'e gots'ọ k'àowocho aht'e,” yèhdi.

³⁷ K'àowo Pílate hadi, “Eyit'à k'àowocho anet'e nọ̀!”

Zezì yets'ọ hadi, “K'àowocho aht'e nùdu sị ehkw'ị họt'e. Nàowo ehkw'ù ghọ gohde ha t'à dì nèk'e segòhì họt'e. Dọ hazọ̀ nàowo ehkw'ù gụ̀wọ̀ọ̀ sị segeèhk'w'ọ họt'e,” yèhdi.

³⁸ K'àowo Pílate hadi, “Nàowo ehkw'ù ayì welè?” yèhdi. Hadì t'axọ̀ k'àowo Pílate k'achì Israel got'ụ̀ ts'ọ xàèhtl̀a, hadi, “Eyí dọ ayì wek'e nìdahoeht̀a ha sị wek'èehsọ-le,” gòhdi. ³⁹ Naxìgha nàowo whezọ k'èè dzèdèe Passover k'e nịdè dọ ịlè wedaètqọ sị naxits'ọ xàetl̀a awehzi ịlè. “Israel got'ụ̀ gha k'àowocho' naxits'ọ xàetl̀aà awehìe ha seahwhọ nì?” gòhdi.

⁴⁰ Dọ nagùizeh xè hagedi, “Ịlè, wets'ụ̀wọ-le! Barabas gots'ọ xàetl̀aà awùle,” gedi. Eyí dọ Barabas wiyeh sị dọ goamù eghọq-dọ̀ ts'ọ ẹ̀legegọ ịlè.

19

Zezì dexewùtsò gha wesinìyaeti

¹ Eyit'à k'àowo Pílate Zezì nàweekwaà ayìl̀l̀a. ² Eghọq-dọ̀ ịchìghoò degeèt'ị t'à kwit'ù gèhtsì gà Zezì wekwì k'e nègeèchì. K'àowochozèè dek'o-dezọ̀ọ̀ yì gùhtì, ³ k'èdaà gik'adaedè, hagùhdi, “Israel got'ụ̀ gha k'àowocho weghàsqts'eedi!” gedi xè wì nì nàgeeht'ì.

⁴ K'achì ịl̀l̀a k'àowo Pílate dọ ts'ọ xàèhtl̀a, Israel got'ụ̀ ts'ọ hadi, “Seàhk'w'ọ, dì dọ ayì wek'e nìdahoeht̀a ha while t'à naxits'ọ xàwèèhchì họt'e,” gòhdi. ⁵ Zezì ịchìghoò kwit'ù wekwì k'e whezọ̀ xè zeh dek'o-dezọ̀ọ̀ yì wheda hanì dọ ts'ọ xàèhtl̀aà agùl̀l̀a. K'àowo Pílate, Israel got'ụ̀ ts'ọ hadi, “Jọ dọ weghàahda,” gòhdi.

⁶ Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò gıcheekeè gıazı ts'òet'ıi yagızeh, hagedı, “Dechıet'aa k'e wedeàhtsò! Dechıet'aa k'e wedeàhtsò!” gedi.

Hanikò k'àowo Pilate hagòhdi, “Naxı neweàhchı, dechıet'aa k'e wediıtsò aweahle! Sı sı dı dı ayıi wek'e nıdahoezhà ha sıi wek'èehsq-le,” gòhdi.

⁷ Hanikò Israel got'ıi k'èdaà hagedı, “ ‘Nòhtsı weza aht'e,' edèhdi t'à, gonàowoò k'èch'a xàyaıhtı, eyıt'à eıaàwı ha họt'e,” gedi.

⁸ K'àowo Pilate eyı ghò ııkw'o ekò denahk'e deıı lajà. ⁹ Kò gocho goyanaèhtla. Zezi ts'ò hadı, “Edıı gots'ò anet'ı?” Hanikò Zezi xàyaıhtı-le. ¹⁰ K'àowo Pilate hayèhdi, “Sets'ò goıde ha neewò-le nı? Naıtlaà anehlee, nedııtsò anehlee, sı sets'ò hoèlı họt'e, wek'èızo-le nı?” yèhdi.

¹¹ Zezi yets'ò hadı, “İdòo gots'ò neghàhòt'ò lenqsıı nets'ò hoèlı nıle. Eyıt'à dı netı'aàsegııhtı sıi nenahk'e hoıı hogèhtsı họt'e,” yèhdi.

¹² Zezi hadı tı'axòò k'àowo Pilate naetlaà ayele ha hoèhdzà, hanikò Israel got'ıi k'èdaà yagızeh, hagedı, “Eyı dı naehtlaà wèneelà nıdè dèe-ts'ò-k'àowo Caesar weàgı nelı nıle. Dı k'àowocho edèedi sıi Caesar k'èch'a adı họt'e,” gedi.

¹³ K'àowo Pilate hagedı ııkw'o t'à Zezi dı ts'ò xàèhtlaà ayıılà gà dı snıyaehtı daèhchı k'e dèhkwa. Eyı daèhchı sıi “kwe k'è” gòyeh ekò whetò. (Aramaic yatıi k'èè “Gabbatha” gòyeh.)

¹⁴ Dzèdeè Passover wexèhoıwı gha Israel got'ıi sımıgedè ekò dzètani ekııyèè k'àowo Pilate Israel got'ıi ts'ò hadı, “Jò naxıts'ò k'àowocho nàwo,” gòhdi.

¹⁵ Hanikò dı yagızeh, hagedı, “Eıaàwèahwhı! Eıaàwèahwhı! Dechıet'aa k'e wedeàhtsò!” gedi nàdahogehdè.

K'àowo Pilate gots'ò hadı, “Naxıts'ò k'àowocho wediıtsò ha dahwhò nı?” gòhdi.

Hanikò yahtu-gha-k'aodèe hagedı, “Caesar ededi zò gogha k'àowocho elı ne,” gııhdi.

¹⁶ Nòqde t'à Pilate gok'èhoızo t'à Zezi wediıtsò ha gotı'aayııhtı.

Zezi dechıet'aa k'e wediıtsò

Eghòq-dòò Zezi nıgıchı. ¹⁷ Zezi edets'ò dechıet'aa nayatıı agıılà, shıh Dòkwıkw'òò gòyeh ts'ò nayatı. (Aramaic got'ıi gıyatıı k'èè Golgotha gòyeh.) ¹⁸ Ekò dechıet'aa k'e Zezi gıdııhtsò eyits'ò dı nàke weghòhk'eè dexegııhtsò.

¹⁹ K'àowo Pilate weyatıı k'e t'asıı dek'eèhtı'è agıılà gà Zezi wedechıet'aà k'e dawhetòò agıılà. Dı hanı dek'eèhtı'è, “Nazareth got'ıi Zezi, Israel got'ıi gha K'àowocho,” dek'eèhtı'è. ²⁰ Edıı Zezi dechıet'aa k'e wediıtsò sıi Jerusalem ts'ò nıwà-le agòht'e t'à hanı dek'eèhtı'èe sıi dı lı gık'eyaıhtı. Aramaic got'ıi, Rome got'ıi eyits'ò Greece got'ıi gıyatıı sı k'èè dek'eèhtı'è.

²¹ Yahtu-gha-k'aodèe, k'àowo Pilate ts'ò sɔagedi, “ ‘Israel got'ù gha K'àowocho' dek'enùt'è-le, hanikò ‘du dɔ, Israel got'ù gha K'àowocho aht'e, edèhdi,' dek'enùt'è,” gùhdi.

²² Hanikò Pilate hagòhdi, “Ayù dek'enùt'èe sù dek'enùt'è,” gòhdi.

²³ Eghoq-dò Zezi dechjet'aa k'e gidùtsò ekò, wegoht'ò negùwa, di geet'èe ts'ò lats'igùwa. ?eh nedèe sù t'asagùlè-le. Eyi wezeè negùzah sù nàèhdli k'è gòhù-le, zèht'ù lè t'à zeh hòèl hɔt'e.

²⁴ Eyt'à eghoq-dò èlets'ò hagedi, “Tàts'ùhdlà-le, amù weghaelì ha sù eyi gha ekw'òq ts'ùhdè,” gedi.

Dànì Nòhtsì Nùht'è k'e dek'eèht'èe sù k'èè agode ha t'à hagòjà. Du hanì dek'eèht'è,

“Segoht'ò lats'igùwa eyits'ò sezeè gha ekw'òq k'egeehdè,” dek'eèht'è.

Eyt'à eghoq-dò gixè hagòjà.

²⁵ Zezi wemɔ, wemɔ wedè, Clopas wets'èkeè Mary, eyits'ò Mary-Madlè dechjet'aa gà nàgeèhza. ²⁶ Zezi edemɔ ghàidà eyits'ò wecheekeè lè yeghɔneètɔ sù eyi sù ghàidà ekò, Zezi edemɔ ts'ò hadi, “Ts'èko, du neza welè,” yèhdi. ²⁷ Eyits'ò edecheekeè ts'ò hadi, “Du nemɔ welè.” Hayèhdi gots'ò eyi wecheekeè sù Zezi wemɔ edekò nàdè ayùlè.

Zezi elajwo

²⁸ Sìghajwàà t'axò Zezi hadi, “Tì waehwhì.” Hòt'a t'asù hazò weghàlaedà, eyits'ò Nòhtsì Nùht'è k'èè agode ha yek'èezɔ t'à, “Tì waehwhì,” hadi. ²⁹ Gìgà kwetɔ yù jìetì dùts'aa whehtɔ lè, eyit'à eghoq-dò eht'ù lanù jìetì ta nawhehtsoò agùlè. Dechì nedèe welɔ wexeet'ù agùlè gà Zezi wewà ts'ò agehzi. ³⁰ Zezi yaazea wewàhòdì ajà t'axò, “Hòt'a enahòt'e,” hadi, eyi t'axò wekwì zhuì ajà gà elajwo.

³¹ Eyi dzèè sù Nòhtsì Dzèè gha sìnìgedèe dzèè k'e agòht'e, eyits'ò ek'èdaedzèè k'e Nòhtsì gha dzèèe hòlè ha. Nòhtsì Dzèè k'e dɔkw'ò dechjet'aa k'e dawhela ha-le gùwɔ t'à Israel-got'ù-gha-k'aodèe k'àowo Pilate ts'àgede. Eyi dɔ tai gidzà nàgeezhì gha eyits'ò gikw'ò dechjet'aa k'e gots'ò hodàgewa gha k'àowo Pilate dagùhke. ³² Eyt'à eghoq-dò doju lè Zezi xè wedùtsò sù wedzà k'egùzhì, wek'èè k'achì doju lè hagùlè. ³³ Zezi ts'ò nègùde ekò hòt'a elajwo lè nò giazì, eyit'à wedzà nàgùzhì-le. ³⁴ Hanikò eghoq-dò lè behkà t'à Zezi wechò ghàhge. Hanì et'ù edoè eyits'ò tì sù xàèt'ù. ³⁵ Dɔ wedàà hanàhòwoo sù ehkw'ì yeghɔ gòde hɔt'e. Ehkw'ì yeghɔ gòde yek'èezɔ, hanì-ìdè naxì sù wet'à naxìgha ehkw'ì-ahodì ha. ³⁶⁻³⁷ Nòhtsì Nùht'è k'e du hanì dek'eèht'è: “Wekw'ò lèet'ee wùzì nàtì ha-le,” eyits'ò du hanì sù dek'eèht'è, “Eyi dɔ gìghahkoo sù gìghàeda

ha,” dek'eèht'è. Nòhtsɪ Nɪht'è k'e dànì dek'eèht'èe sùì wek'èè agode ha t'à, eyɪ hazoqò hagòjà hq't'e.

Zezi wekw'òq nìtq

³⁸ Eyɪ t'axòq Arimathea got'ɪ Joseph Zezi wekw'òq nùichì ha k'àowo Pilate ts'ò èht'la. Joseph ededɪ sɪ Zezi wecheekeè hq't'e, hanikò Israel got'ɪ gha k'aodèe ts'èejɪ t'à dq gɪk'èezq-le. K'àowo Pilate, hɛzɛ, yèhdi t'à Zezi wekw'òq edexè nayeèhchì. ³⁹ Dq ìlè Nicodemus wiyeh yexè at'ɪ. Eyɪ dq sùì to Zezi ts'èèht'la ìlè. Nicodemus yik'eet'òo eyits'q dɪts'ɪa lɛkqo, lòhdìenq-daats'ò-sɪlà aɪhda nèyɪla, Zezi wekw'òq k'e agele gha. ⁴⁰ Eyɪ dq nàke Zezi wekw'òq nagùichì t'axòq dqkw'òq gha yik'eet'òo eyits'q zèht'ɪ neghoa nezɪ wekw'òq mòèhdò agɪlà. Israel got'ɪ dànì dqkw'òq nègeetɪ sùì k'èè agɪlà. ⁴¹ Edɪ Zezi dechiet'aa k'e wediitsòo gà ìiecho dehshee k'è gòzq. Ekq kwe yùì dqkw'òq whetq k'è gòzq sùì weyùì dqkw'òq mto-le t'à wegòò hq't'e. ⁴² Hòt'a Israel got'ɪ gigha Nòhtsɪ Dzeq ts'ò whaà-le t'à, eyits'q eyɪ dqkw'òq whetq k'è ts'ò nɪwà-lea t'à ekq Zezi wekw'òq nègɪtq.

20

Zezi kwe yùì wekw'òq whetq sùì wègoèht'ɪ-le

¹ Nòhtsɪ Dzeq t'axòq k'omòdqò ìlè to ekò, Mary-Madlè edɪ Zezi wekw'òq whetq ts'ò èht'la. Eyɪ nùit'la ekò, kwe nechàa enìzq ìlè sùì ymzòq deèyɪ nqò, yaɪ. ² Eyit'à Simon-Peter eyits'q Zezi wecheekeè ìlè yeghòneètq sùì ts'ò natɪmòèhza, hagòhdi, “Gots'ò K'àowo dqkw'òq k'è gots'q xàgɪhtɪ. Edɪ nègɪhtɪ sùì wek'èts'èezq-le,” gòhdi.

³ Eyit'à Peter eyits'q Zezi wecheekeè ìlè dqkw'òq k'è ts'ò lègeèht'la. ⁴ Ìlah ekq tɪmògeèht'a, hanikò wecheekeè ìlè Peter nahk'e nàt'la t'à yekwe-t'ùì dqkw'òq k'è nùit'la. ⁵ Goyadaèhgè ekò dqkw'òq ts'q zèht'ɪ neghoa eyɪ whelaa yaɪ, hanikò goyaèht'la-le. ⁶ Simon-Peter yek'èè eyɪ nùit'la, kwe yùì dqkw'òq whetq k'è goyaèht'la. Ededɪ sɪ zèht'ɪ neghoa eyɪ whela yaɪ, ⁷ eyits'q zèht'ɪ Zezi wekw'òq k'e whehchì sùì eyɪ sɪ yaɪ. Eyɪ zèht'ɪ whatsoq ełewhehchì, zèht'ɪ neghoa ta whehchì-le. ⁸ Nqode t'à wecheekeè ìlè Simon kwe eyɪ nùit'la ìlè sùì ededɪ sɪ goyaèht'la. Hagòht'e hoaɪ t'à wegħa ehkw'ɪ-ahodù ajà. ⁹ (Nòhtsɪ Nɪht'è k'e Zezi nàidà ha hq't'e dek'eèht'èe sùì ìlè gɪmiedì-le.)

Zezi Mary-Madlè ts'ò wègoèht'ɪ

¹⁰ Eyɪ t'axòq Zezi wecheekeè edekò ts'ò nageèhde. ¹¹ Hanikò Mary-Madlè dqkw'òq whetq k'è mòht'a tɪdà etse. Etse xè goyadaèhgè. ¹² Yak'eet'ɪ nàke goht'q degoo yùì geèhkw'e goaɪ. Edɪ Zezi wekw'òq mto ìlè sùì wet'axòq geèhkw'e. Yak'eet'ɪ ìlè kwèe-lq wheda, eyits'q ìlè kèe-lq wheda.

13 Yak'eet'ni dageehke, “Ts'èko, ayiha netse?” guhdi.

Mary hadi, “Sets'ò K'àowo t'asii nageehchi, edii nègiihtii sii wek'èehso-le,” gòhdi. 14 Hadì t'axòò ets'aèhtla t'à Zezi eyi nàwo yaɔi, hanikò Zezi at'i nàyèzhì-le.

15 Zezi yets'ò hadi, “Ts'èko, ayiha netse? Amii hak'eit'i?” yèhdi.

Dèè-siìgòqwhòq-dòò at'i yiihwhò t'à, Mary hayèhdi, “K'àowo, t'asii nèwiihchi nùdè edii nèwiihtii sii sets'ò hadi, naweehchi ha t'à,” yèhdi.

16 Zezi yets'ò hadi, “Mary,” yèhdi yuzi.

Mary yets'ò ets'aèhtla, Aramaic yatii k'èè, hòtsaa whezeh, hadi, “Rabboni!” hadi. (“Rabboni” gedi nùdè “hoghàehtòq-dòò,” gedi-agedi.)

17 Zezi yets'ò hadi, “Dasiihchi-le, ìaà Setà ts'ò anahjà nùle t'à. Hanikò sèot'i gits'àatla, dii hagiidi, ‘Setà eyits'ò naxi si naxità ts'ò anahde ha, Senòhtsi eyits'ò Naxinòhtsi ts'ò anahde ha,’ ” hadii edecheekè godayatinìzò.

18 Mary-Madlè Zezi wecheekè ts'òet'ii ajà, hagòhdi, “Gots'ò K'àowo weehzi!” dèèjà. Zezi dàgòhdi ha yèhdi sii hazòò gots'ò hadi.

Zezi edecheekè ts'ò wègoèht'i

19 Nòhtsi dzeè k'e xèhts'ò lãã nègude ekò Israel got'ii gha k'aodèè ts'àgeejì t'à edets'òdaànigiihgè. Hòtsaa Zezi gonì nàwo, hadi, “Naxixè sìghà welè!” gòhdi. 20 Hadì t'axòò, edilà eyits'ò edechòò ghàgii dà agòòlà. Wecheekè gits'ò K'àowo at'i nàgèèzhì ekò ginà t'à ginà.

21 Zezi k'achì hagòhdi, “Naxixè sìghà welè! Setà jò ts'ò siihza xèht'eè dò ts'ò naxeehza ha,” gòhdi. 22 Hadì t'axòò gok'e wehsò, hagòhdi, “Yedàyeh Nezii naxik'e awede. 23 Dò gihoii giqhò nahoahlè nùdè, gihoii giqhò nahoezhe ha; dò gihoii giqhò nahoahlà-le nùdè gihoii giqhò nahoezhe ha-le,” gòhdi.

Zezi Thomas ts'ò wègoèht'i

24 Thomas (Elèchqekèa wiyeh) Zezi wecheekè hoòno-daats'ò-nàke giuii sii ededi ìè hòt'e. Zezi gots'ò wègoèht'i ekò Thomas eyi wheda-le ìè. 25 Eyi t'à Zezi wecheekè hagiuhdi, “Gots'ò K'àowo wets'aɔi,” gedi. Hanikò Thomas gots'ò hadi, “Wilà gotsè k'è gòzòò selakw'òò t'à daehchi lenqsi eyits'ò silà t'à wechòò k'e wekaà daehchi lenqsi segha ehkw'i-ahodi ha nùle,” gòhdi.

26 Ìè dzehta k'ehòwo t'axòò k'achì wecheekè goyii geèhkw'e. Ekò Thomas goxè wheda. Eneèdo kò Zezi goyaèhtla, gonì nàwo, hadi, “Naxixè sìghà welè!” gòhdi. 27 Thomas ts'ò hadi, “Silà ghàda, nelakw'òò jò niichi. Nilà t'à sechòò daichi. Nini nàtso xè negha ehkw'i-ahodi welè,” Zezi yèhdi.

28 Thomas yets'ò hadi, “Sets'ò K'àowo eyits'ò Senòhtsi anet'e!” yèhdi.

29 Zezi yets'ò hadi, “Seghànedà t'à negha ehkw'i-ahodi. Hanikò amì sazi-le kò weggha ehkw'i-ahodi sù wexè sìghà hq't'e,” yèhdi.

30 Zezi edecheekeè godaà eniyah eyi-le lq hòèhtsi hanikò hazòq dù nìhtl'è k'e dek'eèhtl'è-le. 31 Hanikò ayi dek'eèhtl'è sù naxìgha adlà hq't'e. Zezi, Nòhtsi Weza, Christ hq't'ee sù, eyi naxìgha ehkw'i-ahodi gha dek'eèhtl'è hq't'e. Naxìgha ehkw'i-ahodi nùdè Zezi wets'ìh2ò welq while ts'ò aahda ha.

21

Zezi wecheekeè hwe lq gehli

1 Tiberias-ti gà Zezi k'achì wecheekeè ts'ò wènegoèht'ì. Gixè dù hanì nàhòwo: 2 Simon-Peter, Thomas (Elèchqekèa wiyeh), Nathanael (Galilee nèk'e kòta Cana gots'ò dọ), Zebedee weza nàke eyits'ò wedq wecheekeè nàke, hazòq elexè geèhk'w'e ìle. 3 Simon-Peter gots'ò hadi, “Mì t'à h k'alahwho ha,” gòhdi. “Nexè ats'ede ha,” gùhdi. Eyt'a ekq geèze. Hanikò eyi toò k'e t'asi wuzi gehli-le.

4 K'omòqòdọ agòjà ekò Zezi tabàa nàwo. Hanikò wecheekeè nàgeèhzhì-le.

5 Zezi dagoehke, “Àgìq, asìì hwe naxits'ò?”

“Dàòdi,” gùhdi.

6 Gots'ò hadi, “Naximì nàgòts'ehnèe ts'òqhk'e teahwha. Hanì-ìdè h aahhì ha,” gòhdi. Hagìlìlà ekò hwe lq gehli t'à mì elà yì geeli ha whìagìlìlà.

7 Wecheekeè ìlè Zezi yeghòneètqọ sù Peter ts'ò hadi, “Gots'ò K'àowo at'ì,” yèhdi. Peter ìkw'o ts'òet'ìì edezeè nedèe yì naetlā (yeyi xàetlā t'à) eyits'ò Zezi ts'ò tèèhko. 8 Wecheekeè elà yì geèhk'w'ee sù Peter k'èè geèze, tabàa ts'ò taekw'eènq gokè laàgqwha agòht'e. Mì t'à h dagoòzọ tàgeeli. 9 Tabàa dàgeède ekò kòkwì k'e hwe et'è eyits'ò lèt'è whezq giazì.

10 Zezi gots'ò hadi, “Lìwe whahhì sù, mòhdaa jọ niahwha,” gòhdi.

11 Simon-Peter elà yietlā gà mì tabàa ts'ò tàyeèli. Mì weyì hwe nechàa dagoòzọ ehli; hazòq t'à ìèakw'eènq-daats'ò-sìlāènq-daats'ò-tai (153) hwe ehli. Lìwe lq ehli hanikò mì tàìdlā-le.

12 Zezi gots'ò hadi, “Jọ aahdè gà shèahzhe,” gòhdi. Wecheekeè gots'ò K'àowo at'ì ne gik'èezq t'à “Amì anet'e,” gùhdi ha gùwq-le. 13 Zezi gots'ò èhtlā, lèt'è neyìchi gà goghàymì eyits'ò hwe sù hayìlìlā. 14 Dù xè taà-eh't'aa Zezi naidà t'axòq, edecheekeè gots'ò wènegoèht'ì.

Zezi Peter ts'ò gode

¹⁵ Shègiazhe t'axò Zezi Simon-Peter ts'ò hadi, "John weza Simon, di dọ gınahk'e seghoneëtọ ni?"

Simon yets'ò hadi, "Hèzè, sets'ò K'àowo, neghōneehtọ wek'èizọ ne," yèhdi.

Zezi hayèhdi, "Sesahzọgı gıwàıdı," yèhdi.

¹⁶ K'achı Zezi Simon-Peter ts'ò hanaedi, "John weza Simon, si seghoneëtọ ni," yèhdi.

"Hèzè, neghōneehtọ wek'èizọ ne," Peter yèhdi.

Zezi hayèhdi, "Sesahzọgı gık'èıdı," yèhdi.

¹⁷ K'achı tai t'à Zezi yets'ò hadi, "John weza Simon, seghoneëtọ ni?" yèhdi.

Peter, Zezi taà-eh't'aa hayèhdi t'à wegħa dii agòjà. Peter hayèhdi, "Sets'ò K'àowo t'ası hazògı k'èizọ ne, neghōneehtọ sek'èizọ họt'e," yèhdi.

Zezi yets'ò hadi, "Sesahzọgı gıwàıdı. ¹⁸ Ehw'ı anèehsı, cheko nelı ekò k'edıtl'ı xè edıı ts'ò k'èıtlı ha neewọgı sı ekọ k'èıtlı ıle. Hanikò eneeko wheelı nıde negògı ehts'ogı anele ha, eyıts'ogı dọ eyıı-le k'enegeht'ı ha, edıı ts'ò neewọgı-le sı ts'ò anegele ha," Zezi yèhdi. ¹⁹ Zezi hadı yets'ò xayahtı sı dani Peter eławı ha ghọ goıdeè adı, hanı Nòhtsı wızi ghàsghoedi ayele ha. Eyı t'axò Zezi yets'ò hadi, "Sek'èıtlı!" yèhdi.

²⁰ Peter ets'aèhtla ekò k'et'ı, wecheekeè ıle Zezi yeghōneehtọgı sı gok'èè naetle yaı. (Eyı wecheekeè sı nọgde ełexè shègiazhe ekò Zezi k'e detsqhtı sı hayèhdi ıle, "K'àowo, amı k'aodeè t'aanehtè ha?" yèhdi ıle.) ²¹ Peter eyı wecheekeè ghọ Zezi daehke, "K'àowo, ekò ededı dade ha?" yèhdi.

²² Zezi yets'ò hadi, "Jọ nqehtla gots'ogı eda ha weehwhogı nıde eyı negħa dāwet'è? Nı sı sek'èıtlı ha họt'e," yèhdi. ²³ Zezi Peter ts'ò hadı t'à Nòhtsı wecheekeè hazògı hagedı, eyı wecheekeè ıle eławı ha-le, gedı, godı gèhtsı. Hanikò Zezi "Eławı ha-le," yegħo hadı-adı nıle. "Jọ nqehtla gots'ogı eda ha weehwhogı nıde eyı negħa dāwet'è?" eyı zọ hadı.

²⁴ Eyı wecheekeè sı eyı hazògı hagòjā sı yegħo goıde họt'e, eyıts'ogı dek'enèyıt'è họt'e. Yegħo ehkw'ı goıde wek'ets'eezọ họt'e.

²⁵ Zezi t'ası eyıı-le ıg eghalaıdā họt'e. Hazògı dek'enèyıt'è nıde di nek'e wenıht'è hazògı għa gòzọ ha-le tahkò.

Zezi wecheekeèdeè gıgodıı

Zezi yak'e ts'ò nıwııtı

¹ Seàgıa Theophilus, ıdı enıhtı'è nets'ò ahłaa sıı dani Zezi eghalaıdaa eyıts'ò dani dọ hoghagoèhtọọ hazọọ wek'e dek'enıhtı'è ıle. ² Eyıts'ò yak'e ts'ò nıwııtı gots'ò, edecheekeèdeè gòıhchıı sıı ayıı dägele ha sıı Yedayeh Nezzıı wedahxa eyı ghọ gots'ò goıde ıle. ³ Daıza eyıts'ò eławo tı'axọọ wecheekeè gıts'ò wègoèht'ı, eyıts'ò godaa enıyah ıọ hòèhtsıı eyı weghaa eda họt'e gık'èezọọ agọọla. Dıenọ dzeę laatlọ ts'ò wecheekeè gıazı eyıts'ò Nọhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ ghọ gots'ò goıde. ⁴ Ekııyèè k'e goxe shètı ekò hagòhdi, “Kòta Jerusalem gots'ò naahde-le. ıọ naahzı. Setà t'asıı nezzıı naxıts'ò ayele ha dıı sıı danaahzı. Eyı weghọ naxıts'ò goıhde ıle. ⁵ John-Baptist tı t'à dọ k'ètaıdzọ ıle, hanıkò whaa-le-t'ıı Yedayeh Nezzıı t'à naxık'ètaıdzı ha,” gòhdi.

⁶ Wecheekeè hazọọ ıaa geèhkw'e ekò Zezi dageehke, “Gots'ò K'àowo, asıı dıı Israel got'ıı k'achı edenèè ts'ò k'agedè agıle ha?” gııhdi.

⁷ Zezi gots'ò hadı, “Dàht'e k'e eyıts'ò ayıı dzeę k'e Setà ededahxa t'asıı hayele ha sıı naxı wek'èahsọ-le kò. ⁸ Hanıkò Yedayeh Nezzıı naxık'e aja nıdè nàahtsoò anaxele ha. Kòta Jerusalem, Judea nèk'e, Samarıa nèk'e hazọọ, eyıts'ò dıı nèk'e welọ ts'ò segodıı nezzıı t'à dọ xè goahdo ha họt'e.”

⁹ Hadı tı'axọọ wecheekeè gıdaa ıdòò ts'ò nıwııtı. K'oh zıı aja ts'ò gıghàeda.

¹⁰ Hotıı ıdòò yat'a ts'ò k'eeget'ı ekò họtısa dọ nàke zeh degoo yıı geèhkw'e goga nàlegeewo. ¹¹ Gots'ò hagedı, “Galılee got'ıı, ayııha ıdòò yat'a ts'ò k'eaht'ı? Zezi naxıts'ò yak'e ts'ò nıwııtı sıı, eyı xèht'eè yak'e gots'ò ıọ anade ha họt'e,” gògedı.

Mathias Zhıdàa tı'axọọ aja

¹² Shıh Olivet gòyeh gots'ò nageèhde, kòta Jerusalem ts'ò anageja. Eyı kòta ts'ò ıle echı k'azı họt'e. ¹³ Eyı nègııde ekò dahkò agıt'ee sıı ts'ò dekegııde. Dọ goyıı geèhkw'ee sıı Peter, John, James, Andrew, Philip, Thomas, Bartholomew, Matthew, Alphaeus weza James eyıts'ò Sımon (“dọ edenèè ghọneètọọ” wıyeh), eyıts'ò James weza Zhıdàa, hazọọ t'à dọ haatlọọ goyıı geèhkw'e. ¹⁴ Hazọọ ıaa geèhkw'e xè t'aats'ò elexè yagehtı. Ts'èko sıı eyı geèhkw'e. Zezi wemọ Mary eyıts'ò wechı goxè aget'ı.

¹⁵ Ekııyèè k'e Peter dọ gıgha ehkw'ı-ahodıı sıı gots'ò gode ha gota nàwo. (Dọ ıleakw'eènọ-daats'ò-naènọ haatlọọ goyıı

geèhkw'e.) ¹⁶ Peter gots'ò hadi, "Sèot'ù, Nòhtsì wenìhtl'è k'e dànì dek'eèhtl'è sù wek'èè agode ha hòt'e. T'akwe whaà k'àowocho David Yedàyeh Nezi dahxà Zhidàà ghò xàyahì jìlè. Zhidàà Zezi gihchi ha dọ k'egohzù sù dù hanì weghò dek'eèhtl'è, ¹⁷ 'Ededì goxè at'ì jìlè eyits'ò goxè eghàlajà jìlè, dek'eèhtl'è," Peter gòhdi.

¹⁸ (Zhidàà hojì eghàlajà k'exa sòmba weghòzhaa sù yet'à dèè nàgoèhdi. Eyi dèè k'e jìdàà nàakw'òò adiìdlà, wezhì jìtìdlà t'à wets'ù hazòò xàt'ì. ¹⁹ Dọ hazòò Jerusalem nàdèè sù gighòkw'o, eyit'à eyi dèè sù Akeldama gùhdi. Giyatù k'èè "Dèè k'e Edoò ajà" gedù-agedi.)

²⁰ Eyi t'à Peter hadi, "Shì-nìhtl'è k'e dù hanì dek'eèhtl'è, 'Eyi wedèè gokw'òò gòzò ha; dọ wùzù yek'e nàdè ha-le,' eyits'ò, 'Dọ yet'axòò k'àowo welè,' hanì sù dek'eèhtl'è.

²¹ Zezi jìlè goxè eda ekò dọ jìlè whaà gots'ò goxè at'ù sù ts'ìhchi ha hòt'e. ²² John-Baptist dọ k'ètàidzì ekò gots'ò eyits'ò Zezi jìdòò nìwìtì gots'ò dọ goxè aet'ù sù ts'ìhchi ha hòt'e. Eyi dọ sù wedaà Zezi nàidàa sù goxè yeghò dọ ts'ò gode ha hòt'e," hadi.

²³ Eyi t'à dọ nàke gùzì: dọ jìlè Joseph wiyeh (Barsabas sù wiyeh hanì-le-jìdè Justus sù wiyeh) eyits'ò jìlè Mathias wiyeh. ²⁴ Eyi t'axòò yagùhtì, "Gots'ò K'àowo, dọ hazòò gidzèè k'èzò anet'e. Dù dọ nàke gots'ò amì weneehchì sù wek'èts'eezòò agojì. ²⁵ Zhidàà edjì weggha hòzòò ts'ò ajà t'à yet'axòò Zezi wecheekeèdeè elì ha," gedù yagùhtì. ²⁶ Amì agelee sù gha ekw'òq geèhdè, eyit'à Mathias ededì t'aa wìchì. Zezi wecheekeèdeè hònò-daats'ò-jìlè gota whedaà ajà.

2

Yedàyeh Nezi Zezi wecheekeè gok'e ajà

¹ Pentecost dzèdèè k'e agòjà ekò Zezi wecheekeè hazòò jìlèkò goyì geèhkw'e jìlè. ² Hòtsaa yak'e gots'ò nìhts'ì nàtsoo hòdwo. Kò goyì geèhkw'ee sù goyì hazòò ts'ò nìhts'ì dèekw'ò. ³ Dọ eyi geèhkw'ee sù kòwòò nechà-lea lanù elèts'òò ajà gà hazòò gitaat'eè gik'e ajà giazì. ⁴ Yedàyeh Nezi dọ hazòò eyi geèhkw'ee sù k'e ajà. Yatì eyi-le xàzaa k'èè gogedeè agòjìlè.

⁵ Ekò k'e Israel got'ù Nòhtsì ghò hòt'ò agùwòò sù hazòò nèk'e gots'ò Jerusalem nègùde jìlè. ⁶ Eyi nìhts'ì dèekw'ò gùkw'ò ekò dọ hazòò jàq elèwhede. Zezi wecheekeè yatì eyi-le xàzaa k'èè gogede gogùkw'ò t'à sù gigha enìyah dii. ⁷ Sù gigha enìyah t'à dàlegèhke, "Dù dọ gok'èè gogedeè sù hazòò Galilee got'ù agùt'e kò ⁸ goxì xàè goyatù k'èè gits'ùkw'ò. ⁹ Hazòò nèk'e gots'ò Israel got'ù eyits'ò dọ eyi-le xàzaa Moses wenàowòò k'èè geedaà agejää sù jò elèwhede: Parthia, Mede eyits'ò Elamite got'ù. Eyits'ò hazòò nèk'e gots'ò aget'ì: Mesopotamia, Judea, Cappadocia, Pontus, Asia, ¹⁰ Phrygia, Pamphylia, eyits'ò Egypt

nèk'e, eyits'ò Libya nèk'e, kòta Cyrene ts'ò gòwà-le. Eyits'ò Rome, ¹¹ Crete eyits'ò Arab got'ì jò nègùde. Goxi hazòò xàè goyatì k'èè dànì Nòhtsi eniyah eghàlajida ghò gogedee gits'ùkw'o!" gedi. ¹² Dò hazòò gigha eniyah t'à, dafegeehke, "Dàgot'ì-agot'ì?" gedi.

¹³ Hanikò dò mòhdaa sù Zezi wecheekeè k'adageedè, "Jieti lò giadó t'à agedì," gedi.

Peter dòdeè elèwhedee gots'ò gode

¹⁴ Peter, Zezi wecheekeèdeè hoònò-daats'ò-ìlè gota nàwo gà hòt'ò dò hazòò ts'ò xàyahtì, hadì, "Sèot'ì, Israel got'ì yàahlì, eyits'ò naxì hazòò jò Jerusalem nàahdèe sù hotì nezì seàhk'w'ò. Ayì dàgòjàa sù naxits'ò wek'ayahtì ha. ¹⁵ Dì dò geèhde agèt'ì dahwhò nì? K'òà t'aa k'omòòdòò lòtò nìzò agòht'e! ¹⁶ Ìle, geèhde niile, dì sù nakwenàòzòò Joel dì hanì yeghò gojìde ìlè:

¹⁷ 'Nòhtsi hadì, Nòde dzèè ts'ò hawe nìdè sets'ò Yedàyeh Nezi dò hazòò k'e ahle ha. Wedahxà naxiza eyits'ò naxitì xàyagehtì ha. Naxits'ò cheko ginazhu xègaat'ì ha, naxits'ò eneèko nàgete ha. ¹⁸ Ekùyeè k'e nìdè secheekeè, dòzhì eyits'ò ts'èko gùlì sù Yedàyeh Nezi gik'e ahle ha eyits'ò wedahxà xàyagehtì ha. ¹⁹ Idò yat'a eniyah hohtsi ha eyits'ò dèè gok'e eniyah nàhòwoò ahle ha. Edoò lò nùlì ha, kò nàtsoo xè lò lò agode ha. ²⁰ Gots'ò K'àowo eniyah t'à niitlāa dzèè kwe, sadeè xè togoòt'ò agode ha eyits'ò adzèzah edoò lade ha. ²¹ Dò hazòò gots'ò K'àowo ghò ginì nàtsoo sù edaxàweetè ha, 'dek'eèht'è.

²² "Israel got'ì yàahlì sù seàhk'w'ò: Nòhtsi sù, Nazareth got'ì Zezi naxits'ò yìhà họt'e, eniyah lò hòèhtsi eyi weghàà wek'èahsò họt'e. Nòhtsi yet'à hanì naxita eghàlajida, naxì kò wek'èahsò họt'e. ²³ Eyi Zezi sù naxìghàwìtì họt'e. Nòhtsi hanì ha nìwò t'à eyits'ò hawedle ha nadaà yek'èezò t'à naxìghàyìhtì họt'e. Naxì doju naxits'ògùdì t'à dechiet'aa k'e wedeàhtsò xè èlāwèahwho họt'e. ²⁴ Hanikò Nòhtsi sù naidà ayìlā, lòwewee t'à dàjā-le. Nòhtsi t'asì wegħa dī-le t'à, lòwewee ayìlā-le.

²⁵ K'àowocho David dì hanì yeghò ìt'è ìlè,

'Sets'ò K'àowo t'aats'òò senadqà wègaat'ì. Nàgòts'èhnèe k'e segà wheda t'à dehjì ha-le. ²⁶⁻²⁷ Eyi t'à sedzeè t'à sinà xè sewà t'à ehjì ha. Nòhtsi sek'w'òò dèè goyì àitòò ayele ha-le t'à sezhiì edaxàhtè ha hotì segħa ehkw'ì-ahodì. Nòhtsi wets'ò degai elì sù wekwò ehjì ch'à yek'èdì ha họt'e. ²⁸ Nàowo wet'à ts'eedaa sù wek'èehsòò asìlā. Nòhtsi wexè ehda t'à sù sinà asele ha, 'dek'eèht'è.

²⁹ "Sèot'ì, k'àowocho David èlāwò hotì wek'èehsò, wekw'òò nègùtò eyits'ò dì dzèè ts'ò jò wekw'òò whetò họt'e. ³⁰ Nòhtsi yegħa yatì nàtsoo whehtsi sù nakwenàòzòò elì t'à yek'èezò xè hanì xàyahtì. Eyi sù nòde-ìdè ededì wets'ìhòò-dòò ìlè

yetl'axqò k'àowocho elı ha, Nòhtsı yèhdı ıle. ³¹ İdaa dâgode ha yek'èezq t'à Christ naıdâ ghq xâyahı. Wekw'qò kwe yı aıtq nıle, eyıts'q wekwò sı ıhıı ajâ-le. ³² Nòhtsı sı Zezı naıdâ ayıllâ. Goxı hazqò godaâ agòjà hq't'e. ³³ İdòo Nòhtsı ts'ò nıwııtı eyıts'q yegâ nâgòts'ehnèe wheda hq't'e. Nòhtsı-Gotâ, Yedâyeh Nezzı ghq goıdee sı Zezı ghâyııq. Zezı eyı Yedâyeh Nezzı gots'q ayıllâa sı dıı weghâahda xè weâhk'q hq't'e. ³⁴⁻³⁵ K'àowocho Davıd İdòo yak'e ts'ò nıwııtı nıle, hanıkò dıı hadı,

'Gots'q K'àowo, sets'q K'àowo ts'q hadı, Amı nets'q xânegıı?aa sıı hazqò gıghqıhne agehle gots'q, nâgòts'ehnèe k'e segâ wheqda,' dek'eèhtl'e.

³⁶ "Eyıt'â İsrâel got'ıı hazqò Nòhtsı dâni gogha eghâııdâa sıı hotı gık'èezq ha: Eyı Zezı dechıet'aa k'e wedeâhtsòo sıı Nòhtsı gogha K'àowo yèhtsı eyıts'q Christ sı yèhtsı," Peter hadıı dq ts'q goıde.

³⁷ Dq hazqò eyı egıkw'o ekò geèhyeh lagejà. Peter eyıts'q Zezı wecheekeèdeè ts'q hagedı, "Gòet'ıı, hanı-ıdè ayı dâts'ıllâ lı?" gedı.

³⁸ Peter gots'q hadı, "Edek'eahı, naxını eıadıı aahlè. Naxıhoıı naxıghq nahoezhe ha t'à, hazqò naxıtaât'eè Zezı wııı t'à naxık'ètaıdzıı adeahlè. Hanı-ıdè Yedâyeh Nezzı naxık'e ade ha. ³⁹ Nòhtsı sıı naxıgha, naxıza gıgha, dq hazqò nıwâ nâgedè sıı gıgha, eyıts'q t'aa Nòhtsı gokayahtı ha sıı hanı gogha yatı nııq hq't'e," gòhdı.

⁴⁰ Peter yatı lq t'à gots'q goıde xè goghqndâetı, hadı, "Dq nâowııı k'èè geeda gıta nâahdè sıı gıch'â edaxâahdè," gòhdı.

⁴¹ Dq gıgha ehkw'ı-ahodı xè weyatı gııhchıı sıı gık'ètaıdzq. Eyı dzeq k'e taı-lemı dq haâtıq goxèaget'ıı agejà.

Dq gıgha ehkw'ı-ahodu sıı dâni eıexè geeda

⁴² Zezı wecheekeèdeè hoghâgogeehtq ekò hotı egeèhk'q, eyıts'q yagehtı xè Nòhtsı lèt'e ghq shègezhe gha lâq eıegèhdè.

⁴³ Zezı wecheekeèdeè enııyah lq eghâlagııdâ t'à, dq hazqò gıgha enııyah dıı. ⁴⁴ Dq hazqò gıgha ehkw'ı-ahodı sıı eıexèaget'ıı, eyıts'q t'asıı hazqò gıts'q sıı eıèht'eè eıeghâgeedı. ⁴⁵ T'asıı gıts'q sıı gıghq nâedı, eyı sqòmba t'à dq t'asıı weggha whıle sıı ts'âgedı.

⁴⁶ Dze taât'eè Nòhtsıkq-gocho gâ lâq nêgudè. Edekq Nòhtsı lèt'e tãgeezhı gâ eıexè shègezhe, sıgeèt'ıı xè ehkw'ı agııwq.

⁴⁷ Nòhtsı ghâsqgeedı eyıts'q dq hazqò goghq nezıı agııwq. Dze taât'eè gots'q K'àowo dq deıqatıq gots'q ayehıı sıı edaxâgole.

3

Dq k'eda-le sıı Peter k'aât'ıı ayıllâ

¹ İlâa taı nııq ekııyeè k'e yatı ha nıkw'o ekò Peter eyıts'q John Nòhtsıkq-gocho ts'q legeèhtı. ² Dq ıle wegghı gots'q k'eda-le sıı Nòhtsıkq-gocho tııdâ Wèdaat'ıı gòyeh ekq nêgeèchı.

Dzẹ taàt'eè eyi nègehtè, dọ goyageedè sù sọ̀mba goekè ha eyi whedaà agehɔ. ³ Peter eyits'ọ John goyageedè ha nìkw'ò ekò goaɔ t'à sọ̀mba goekè. ⁴ Peter eyits'ọ John hotù gighàeda. Peter hadi, “Hotù goghàida,” yèhdi. ⁵ Eyit'à dọ hotù goghàida, t'asù seghàgeɔ ha nìwọ̀ jìlè.

⁶ Hanikò Peter yets'ọ hadi, “Sọ̀mba sets'ọ-le, hanikò ayi sets'ọ sù neghàehɔ ha. Nazareth got'jì Zezi-Krì wuzi dahxà, k'eitlò!” yèhdi. ⁷ Yilà nùchì gà nùtlaà ayìjìlè. Ekòet'ù eyi dọ wekè eyits'ọ wekechù nàtsoò ajà. ⁸ Yaika xè k'edaà ajà. Goxè Nòhtsìkò-gocho ts'ọ etlè, k'eda xè yaika eyits'ọ Nòhtsì ghàsòedi. ⁹ Dọ hazọ̀ godaà k'eda xè Nòhtsì ghàsòedi gɔaɔ ekò ¹⁰ eyi dọ nàgèehzhi. Nòhtsìkò-gocho gà tɔ̀dà Gódaat'jì gòyeh t'aats'ọ̀ ekọ̀ sọ̀mba-ekè jìlè, eyi at'jì nàgèehzhi. Eyì dọ wexè hanàhòwò t'à, dọ hazọ̀ sù gigha eniyah dii.

Peter Nòhtsìkò-gocho gà dọ gots'ọ gode

¹¹ Eyì dọ-teèt'jì sù jlaà Peter eyits'ọ John nàgoetò ekò dọ hazọ̀ gigha eniyah t'à gots'ọ tùmogeède, Solomon wets'ọ sagòhɔ-k'è ekọ̀ ts'ọ tùmogeède. ¹² Peter gots'ọ hadi, “Israel got'jì, dànìghọ naxìgha eniyah dii? Dànìghọ naxìgha eniyah nàhòwò lanì goghàahda? Goxì godahxà dii dọ k'edaà ats'jìlè dahwhọ̀ nì? Deghàà Nòhtsì wini k'èè ts'eedaà adets'jìdlà t'à k'edaà awets'jìlè dahwhọ̀ nì? Jìlè, haahwhọ̀-le. ¹³ Gocho Abraham, Isaac, Jacob eyits'ọ gocho hazọ̀ Gìnòhtsì sù, edecheekeè Zezi weghàsòhoedi ayìjìlè. Ełààwì ha dọ t'aaàwèahɔ̀ jìlè, eyits'ọ k'òowò Pilate naxits'ọ̀ xàetlaà ayele ha nìwọ̀ kò naxì weahwhọ̀-le jìlè. ¹⁴ Eyì Dọ Degai xè Ekw'ì Edaa sù weahwhọ̀-le jìlè, hanikò eweèt'jì eljì sù eyi t'aa weahwhọ̀ jìlè. ¹⁵ Eyì dọ wet'à ts'eedaa sù ełààwèahwho họt'e, hanikò Nòhtsì naidà ayìjìlè. Eyì hazọ̀ hagòjaa sù goxì godaà agòjà họt'e. ¹⁶ Zezi gogha ekw'ì-ahodi t'à dii dọ weghàahda eyits'ọ wek'èahsọ̀ sù nàtsoò ajà. Zezi wedahxà eyits'ọ ededì wet'ọ̀ goni nàtsoò t'à dii dọ deghàà k'aat'ù anajaa sù weghàahda họt'e.

¹⁷ “Sèot'jì, wek'èahsọ̀-le t'à hanì Zezi ts'ọ eghàlaahda, eyits'ọ naxits'ọ k'aodèe ededì sù hanì eghàlagùdà. ¹⁸ Hanikò Nòhtsì sù nakwenàòòò hazọ̀ t'à nadaà gots'ọ gòide jìlè. Christ daiɔa ha, hadi jìlè, hanì yek'èè eghàlaidà. ¹⁹ Eyit'à edek'eahjì eyits'ọ Nòhtsì ts'ọ anaahde, hanì-ìdè naxìhojì naxìghọ nahoezhe ha, ²⁰ eyits'ọ gots'ọ K'òowò naxìxè sìghà hòòòò ayele ha eyits'ọ Zezi Christ họt'e sù naxits'ọ ayele ha, ededì naxìgha wùchì họt'e. ²¹ Nòhtsì t'asù hazọ̀ ekw'ì hòòòò ayele gots'ọ, Christ yak'e wheda ha họt'e. T'akwe whaà nakwenàòòò degai gùjì sù Nòhtsì gha gogùde t'à Nòhtsì edeyati k'èè hohtsì ha hadi jìlè. ²² Moses dii hadi jìlè, ‘Gots'ọ K'òowò Naxìnòhtsì sù naxèot'jì gita gots'ọ nakwenàòòò sexèht'e sù naxìgha yìhchì ha. T'asù

hazòò hanaxèhdù sù weàhkw'ò ha hòt'e. ²³ Amì yeèhkw'ò-le sù wèot'ì ta gots'ò xàweezà ha, 'dek'eèht'è.

²⁴ “Hèzè, Samuel nakwenàozòò elì gots'ò nakwenàozòò hazòò dù dzèè ghò nadaà gogùde ìlè. ²⁵ Nakwenàozòò ayì ghò gogùde ìlè sù naxìgha hòt'e eyits'ò ìdèe whaà, Nòhtsì naxìcho xè nakenawhehtsù sù naxìgha hòt'e. Abraham ts'ò dù hadì ìlè, 'Nets'ìhòò-dòò wet'à dù nèk'e dò hazòò gixè sìghà hòòò ha hòt'e,' dek'eèht'è. ²⁶ Nòhtsì eyì dò ìhchì sù naxì t'akwèòò naxits'ò yìhà hòt'e. Naxìàowòhù wedè aahleè anaxele ha, hanì-ìdè naxìxè sìghà hòòòò ayele ha,” Peter gòhdi.

4

Peter eyits'ò John gìghò nàyaeti

¹ Peter eyits'ò John dò ts'ò gogede ekò yahtù gùhù eyits'ò Nòhtsìkò-xogùhdù-dòò eyits'ò Sadducee gùhù sù gots'ò geède.

² Peter eyits'ò John, Zezi wet'à dò naidà ha, gedì hanì dò hoghàgeehtò t'à, k'aodèe gùhù sù eyì ghò sù gik'èch'a agejà.

³ Peter eyits'ò John gìghò nàyaeti ha dagogìachì. Xèhts'ò agòjà t'à satsò gots'ò dò-danìlāa-kò nègogùwa. ⁴ Hanìkò dò lò godì gùkw'oo sù gìgha ehkw'ì-ahodì agejà. Hazòò t'à dòzhì sùlā-lemì haatìòò gìgha ehkw'ì-ahodì agejà.

⁵ Ek'èdaedzèè k'e k'aodèe, òhdah gùhù eyits'ò Nòhtsì-yatù-k'ègedì-dòò kòta Jerusalem elegeèhdì ha lāà nègùde. ⁶ Annas, yahtù-wet'āazāa-deè elì, eyì wheda, eyits'ò Caiaphas, John, Alexander eyits'ò yahtù-wet'āazāa-deè wèot'ì gùhù sù eyì geèhkw'e. ⁷ Giyatù k'e Peter eyits'ò John tanì nègogùwa gā dagogeehke, “Ayì dahxà, hanì-le-ìdè amì wùzì t'à hanì eghālahda?” gògedì.

⁸ Peter, Yedayeh Nezù wek'e ajà t'à gots'ò hadì, “K'aodèe yāahù eyits'ò òhdah yāahù sù, ⁹ dù dzèè k'e dò k'eda-le etewets'eèè k'èxa goghò nàyaeti nùdè, eyits'ò dànì dò k'aat'ì ajā sù ghò dagoahke ha nùdè, ¹⁰ naxì eyits'ò Israel got'ù hazòò sù naxits'ò dù hats'edi ha: Nazareth got'ù Zezi wùzì dahxà dù dò k'aat'ì ajà hòt'e. Zezi dechiet'aa k'e wedeàhtsò ìlè hanìkò Nòhtsì naidà ayìlā. ¹¹ 'Naxì kwèkò gòahstì gots'ò kwe ìlè zòahk'āa sù' ededì hòt'e 'eyì kwe denahk'e wet'āazāa whelì.' ¹² Ededì zò edaxàgole ha hòt'e. Dù nèk'e dò wùzì wet'à edaxàts'eède hà gòhù nùlè,” Peter gòhdi.

¹³ Peter eyits'ò John geejì-le gogede eyits'ò hoghàgeetò-le agùt'e gok'èhogeèhà ekò k'aodèe sù gìgha enìyah dì. Eyì dò sù Zezi xè agiat'ì ìlè gìnadi. ¹⁴ Dò k'aat'ì ajā sù Peter eyits'ò John gogā nāwò gìghāeda t'à, gok'èch'a t'asagedì ha dì. ¹⁵ Peter eyits'ò John elegeèhdì-kò gots'ò xàgogèwa, eyì t'axòò goghò elets'ò gogede. ¹⁶ Dāgegehke, “Dāgets'ele ha?” gedì. “Enìyah deè hogèhtsù sù dò hazòò Jerusalem nāgedèe gik'èezò. Eyit'à

Qhk'è dèè hanì-le-ɔdè kò gɔts'ɔ nɔdè gɪghɔ nàèdì gà eyɪ sɔ̀m̄ba
 35 Zezi wecheekeèdeè gà nègele. Am̄i wegħa t'as̄i wh̄ile s̄i eyɪ
 sɔ̀m̄ba t'à gots'agedi.

36 Gɪta dɔ̀ ɔ̀lè Joseph w̄iyeh s̄i Cyprus gots'ɔ̀ Levi got'ɔ̀ hɔt'e.
 Zezi wecheekeèdeè, Barnabas w̄iyeh aḡilà. (Dɔ̀-ts'ad̄i-dɔ̀
 ged̄i-agedi.) 37 Eyɪ dɔ̀ Barnabas dèè wets'ɔ̀ s̄i wegħɔ nàèdì gà
 eyɪ sɔ̀m̄ba Zezi wecheekeèdeè gh̄ayɪwa.

5

Ananias eyits'ɔ̀ Sapphira

1 Dɔ̀ ɔ̀lè Ananias w̄iyeh, wets'èkeè Sapphira w̄iyeh, eded̄i
 s̄i dèè gɪghɔ nàèdì. 2 Eyɪ dɔ̀, edets'èkeè xè yat̄i whehts̄i
 t'à, sɔ̀m̄ba m̄ohdaa edegħa gɪk'èdì, eyits'ɔ̀ m̄ohdaa Zezi
 wecheekeèdeè gh̄ayɪwa.

3 Eyɪt'à Peter eyɪ dɔ̀ ts'ò had̄i, “Ananias, dànighɔ weh̄ɪ
 nedzèè nez̄i-le aȳilà t'à Yed̄ayeh Nez̄ɪ ghoyanèɔ̀? Dànighɔ dèè
 negħɔ nàèdì s̄i wesɔ̀m̄baà m̄ohdaa edegħa wek'èd̄i? 4 Dèè
 negħɔ nàèdì kwe s̄i eyɪ dèè nets'ɔ̀ ɔ̀lè ne sɔ̀naà? Negħɔ nàèdì
 t'axɔ̀ w̄esɔ̀m̄baà ts'ò k'àɪwo ɔ̀lè ne sɔ̀naà? Dànighɔ ekɔ̀-
 le egh̄alaneed̄a? Dɔ̀ ts'ò hoɪts'ì n̄ile, Nòhts̄i ts'ò hoɪts'ì hɔt'e,”
 yèhd̄i.

5 Ananias eyɪ ghɔ ɪkw'o ts'òet'ì nàakw'o gà eɫɪwo. Dɔ̀
 hazòò dàgòjàa s̄i ghɔ eḡikw'o t'à s̄i geèhyeh. 6 Cheko
 m̄ohdaa goyaède, wekw'òò zeh̄t'ɪ ȳi ḡɪht̄i gà xàgeèhch̄i, eyits'ɔ̀
 wekw'òò nèḡɪt̄o.

7 Tai sadzèè t'axɔ̀, wets'èkeè goyaèht̄a. Dàgòjàa s̄i
 yek'èezɔ̀-le. 8 Peter yets'ò had̄i, “Sets'ò had̄i, d̄i sɔ̀m̄ba
 haàt̄lɔ̀ k'èxa dèè nax̄ighɔ nàèdì n̄it'e?” yèhd̄i.

Ts'èko had̄i, “Hèz̄e, haàt̄lɔ̀ sɔ̀m̄ba k'èxa dèè goghɔ nàèdì,”
 yèhd̄i.

9 Peter yets'ò had̄i, “Dànighɔ Yed̄ayeh Nez̄ɪ weahdz̄a ha
 dahwhɔ nòò? Cheko nedòò xàgeèhch̄i s̄i jɔ̀ t̄ɪd̄a ts'ò gɪadè. N̄i
 s̄i xànegeeht̄e ha,” yèhd̄i.

10 Ekòet'ì ts'èko yenadaà nàakw'o gà eɫɪwo. Cheko goy-
 ageèdee s̄i ts'èko eɫɪwo gɪaz̄i t'à wekw'òò xàgeèhch̄i, wedòò gà
 wekw'òò nèḡɪt̄o. 11 Nòhts̄i wecheekeè eyɪ hazòò hagòjà ghɔ
 eḡikw'o ekò s̄i geèhyeh.

Zezi wecheekeèdeè dɔ̀ ɔ̀ k'aat'ì aḡilà

12 Zezi wecheekeèdeè d̄om̄ en̄iyah ɔ̀ hogèhts̄i. Gɪgha ehkw'1-
 ahod̄i ḡɪɪ s̄i Solomon wets'ɔ̀ sagòh̄z̄i-k'è ɫàà eɫènagehdè ɔ̀lè.
 13 Dɔ̀ ɔ̀ gots'ò nez̄i aḡɪwɔ̀ kò goxè agèt'ɪ ha geej̄i. 14 Hanikò
 dɔ̀zh̄i eyits'ɔ̀ ts'èko ɔ̀ gots'ò K'òowo gɪgha ehkw'1-ahod̄i, eyɪt'à
 dez̄òò dɔ̀ ɔ̀ goxè agèt'ɪ aj̄a. 15 Dɔ̀ eyaḡɪɪ s̄i tè k'e t̄ɪlib̄aa
 nègoḡɪwa. Peter goxaèht̄a-ɔ̀dè edahxɔ̀ wez̄i zh̄i gɪk'e aj̄a n̄idè

k'aat'ii agede ha gıwọ. ¹⁶ Jerusalem wemọọ kọta yàgòlaa gots'ọ dọ lọ nẹgıde, dọ eyaelıı eyıts'ọ dọ mııı t'à eyagııı sıı eyı nẹgogıwa. Hazọọ k'aat'ii ageja.

K'aodèe Zezi wecheekeèdeè dagogıhza

¹⁷ Hagọja t'à yahtı-wet'aazaa-deè eyıts'ọ k'aodèe hazọọ, Saducee gııı sıı sıı goghọ ts'ohogeedı. ¹⁸ Zezi wecheekeèdeè dagogıachı gà dọ-danıılaa-kọ nẹgogıwa. ¹⁹ Totanı ekııyèè k'e yak'eet'ıı dọ-danıılaa-kọ enıxàıwa gà xàgoèwa. ²⁰ Yak'eet'ıı gots'ọ hadı, “Nọhtsıkọ-gocho gà dọ ts'ọ goahde, eladıı ts'eadaa wegodıı t'à dọ hazọọ xè goahdo,” gòhdi.

²¹ K'omọọdọọ et'ii Nọhtsıkọ-gocho gà nẹgıde, eyıts'ọ dọ hoghàgogeehtọ.

Yahtı-wet'aazaa-deè eyıts'ọ wexè k'aodèe gııı sıı eyı nẹgıde ekò Israel got'ıı gha k'aodèe hazọọ elegeèhdi gha gokàgehza, eyıts'ọ Zezi wecheekeèdeè dọ-danıılaa-kọ nẹgogıwaa sıı gıkàgòhdi. ²² Hanıkò Nọhtsıkọ-xogıhdı-dọ dọ-danıılaa-kọ nẹgıde ekò Zezi wecheekeè gıwhıle nọọ. Eyt'a ek'èt'à nageèhde gà k'aodèe ts'ọ dıı hagedı, ²³ “Dọ-danıılaa-kọ hòt'ò eneèdo eyıts'ọ dọ-xogıhdı-dọ enııtọ gà nàgeèhza, enıxàts'aachı ekò dọ wıızıı goyıı wheda-le nọọ,” gedı. ²⁴ Nọhtsıkọ-xogıhdı-dọ gha k'àowo eyıts'ọ yahtı-gha-k'aodèe eyı godı gıkw'o ekò gıgha enııyah lanı. Dànıt'a hagọja sọıı gıwọ.

²⁵ Dọ ııè eyı nııtıa hadı, “Dọ gıdaèzha ııèè sıı yeè Nọhtsıkọ-gocho gà dọ hoghàgogeehtọ,” gòhdi. ²⁶ Eyt'a Nọhtsıkọ-xogıhdı-dọ gha k'àowo, edecheekeè xè Zezi wecheekeèdeè ts'ọ geède. Dọ kwe t'à nàgogeehshı ha sọıı gıwọ t'à ts'èwhıı negogıwa.

²⁷ Yahtı-wet'aazaa-deè Zezi wecheekeèdeè dagoehke ha t'à, k'aodèe elegeèhdi sıı nadaà nàgeèhzaà agogııı. ²⁸ Yahtı-wet'aazaa-deè gots'ọ hadı, “Yatı nàtsoo naxıghàts'ıızọ ııè; Zezi wıızı t'à dọ hoghàgıahtọ-le naxèts'edi ııè. Hanıkò Jerusalem dọ hazọọ ayıı hoghàgıahtọ sıı eyı ghọ gogedeè ageja, eyıts'ọ goxı got'aat'a eyı dọ elajwo dahdı ha, k'ehoahza,” gòhdi.

²⁹ Peter eyıts'ọ Zezi wecheekeèdeè mọhdaa hagedı, “Nọhtsı sıı dọ nahk'e wek'èats'ııt'e ha họt'e! ³⁰ Zezi dechıet'aa k'e elàawèahwho kò gocho Gıııhtsı sıı Zezi naidà ayııı. ³¹ Nọhtsı ııdoo ts'ọ neyııhtı, edegà nàgòts'ehnèè whedaà ayııı, gogha k'àowocho yehtsı eyıts'ọ edaxàgole ha ayııı. Eyt'a Israel got'ıı edek'egııı nıde gıhoııı goghọ nahoele ha. ³² Eyı hazọọ nàhòwoo sıı weghàts'ııdà họt'e, wet'a dọ xè gots'edo, eyıts'ọ Yedayeh Neziı ededı sı dọ ts'ọ hadı. Dọ Nọhtsı k'èagııt'ee sıı Yedayeh Neziı goghàza họt'e,” Peter gòhdi.

³³ Peter hadıı gọıde k'aodèe gıkw'o ekò sıı gııı-le t'à elàagoghıde ha gıwọ. ³⁴ Hanıkò Pharısee ııè, Gamalıel wııyeh,

Nòhtsɪ-yatù-k'ègedù-dò gòta wheda elɪ sù dɔ nezù gɪts'ò naza hòt'e. K'aodèe gòta nàwo gà hadi, "Whaà-lea ts'ò Zezi wecheekeè mòht'a xàgùdè agiahle," gòhdi. ³⁵ Xàgeède t'axòò k'aodèe gòts'ò hadi, "Israel got'ù, eyi dɔ dàgiahle ha sù hotù nezù weghò nàniahdè. ³⁶ Idi whaà-le ekò dɔ jè Theudas wiyeh 'T'asù deè aht'e,' dɪ t'à dɔ ta at'ɪ jè. Eyit'à dɪakw'eènɔ dɔ haàtlòò gɪts'ò ajà. Hanikò ɛlaàgùhwho t'axòò wecheekeè hazòò ehkègùdè. Eyì hanàhòwoo sù t'asù wùzù whelì-le. ³⁷ Eyits'ò dɔ hazòò naghtà ekùyeè k'e Galilee nèk'e gòts'ò dɔ jè Zhidàa wiyeh dɔ lɔ edegha nàwehtsɪ gà dèe-ts'ò-k'àowo xè ɛlɛgɪagò jè. Hanikò ededɪ sɪ ɛlɪwo t'à wecheekeè hazòò ehkègùdè. ³⁸ Eyit'à, dù dàgòt'ù sù weghò dù hanaxèehtsɪ ha: Eyì dɔ whatsoò agùt'ù! Nagùdè agiahle! Edinì k'èè eghàlageeda agèt'ɪ nùdè t'asagode ha nùle. ³⁹ Hanikò Nòhtsɪ winì k'èè agòt'ɪ nùdè eyi dɔ gɪk'èch'a aaht'ɪ ha dù. Nòhtsɪ k'èch'a eghàlaahda ha ne," gòhdi.

⁴⁰ Gamaliel ehkw'ɪ adɪ gùwò t'à weyatù k'èhogùzò. Zezi wecheekeèdeè goyagogeèwa gà gok'egùhkwa. Zezi wùzù t'à goahde ha-le gògedi t'axòò nagogeèhà.

⁴¹ Zezi wecheekeèdeè Israel got'ù gha k'aodèe gòts'ò nageèhde. Zezi gha dagùzàa agùldà t'à sù gɪnà xè masì gùwò.

⁴² Dzɛ taàt'eè Nòhtsɪkò-gocho gà eyits'ò dɔkò goyù t'aats'òò dɔ hoghàgeehtò sù ghò naget'è-le. Zezi, Christ hòt'e gedi, eyi godi nezù t'à dɔ hazòò xè gogedo.

6

Dɔ lòhdɪ weghò shèts'ezhee dɔ tàgele gha gùhchì

¹ Ekùyeè k'e dɔ lɔ Nòhtsɪ wecheekeè gùlù agejà. Hanikò Israel got'ù Greek k'èè gogedee sù Israel got'ù Aramaic k'èè gogede ghò sɔagedi. Dzɛ taàt'eè weghò shèts'ezhee dɔ tàgele, hanikò gita ts'ò ts'èko gɪgà dɔzhì whìle sù gɪghàzaadi nùle, gedi. ² Eyit'à Zezi wecheekeèdeè, Nòhtsɪ wecheekeè hazòò gokàgehà, hagògedi, "Bò dɔ tàts'ele nùdè Nòhtsɪ weyatù dɔ hoghàgɪts'eehtò gha dek'azì ade ha. Eyì ehkw'ɪ ha nùle. ³ Sèot'ù, amù Yedàyeh Nezù gɪts'ò-èlù sù eyits'ò gogùzòò sù naxita gòts'ò dɔ lòhdɪ ààhchì. Eyì la gɪt'aa whezòò aahle. ⁴ Hanì-jdè goxɪ yats'ehtì eyits'ò Nòhtsɪ weyatù dɔ hoghàgɪts'eehtò ha, eyi zò ghàlats'eeda ha," gògedi.

⁵ Hagògedù sù hazòò gɪgha nezù. Stephen, eyi dɔ Nòhtsɪ ghò winì nàtsoo xè Yedàyeh Nezù wets'ò-èlù sù gùhchì. Eyits'ò Philip, Procopus, Nicanor, Timon, Parmenas, eyits'ò Nicolas, dɔ haàtlòò gùhchì. Nicolas wiyeh sù kòta Antioch nàdè ekò Israel got'ù goxèht'eè wegħa yatù ajà jè. ⁶ Eyì dɔ haàtlòò sù Zezi wecheekeèdeè gà nègògùwa eyits'ò gokwìt'a dageèhdì gà gok'eèyagùhtì.

⁷ Eyit'à dọ lọ Nòhtsị yatù ghọ gukw'o. Kòta Jerusalem Nòhtsị wecheekeè lọ ajà, eyits'ọ gita yahtu lọ gigha ehkw'1-ahodii agejà.

Stephen dagiachi

⁸ Stephen Nòhtsị wesoniwọ eyits'ọ t'asii nàtsoo wets'ò-èlì t'à dọni eniiyah deè hòèhtsị. ⁹⁻¹⁰ Hanikò Israel got'ii ìlè xà?aa “edets'ò k'agedèe dọ” giyeh sù Stephen k'èch'a gogede. Cyrene nèk'e, kòta Alexandria, Cilicia nèk'e eyits'ọ Asia nèk'e gots'ọ dọ agiut'e. Stephen wekwì gọqzọ xè Yedàyeh Nezi dahxà gots'ọ gode t'à gidàgode ha dii agejà.

¹¹ Dọ naàhtọ dọ mọhdaa ts'ọ gogede, gits'ọ hadi, “Stephen ghọ dii haahdi: Eyi dọ, Moses eyits'ọ Nòhtsị k'èch'a xàyahtu wets'iikw'o, haahdi,” gògedi.

¹² Eyit'à dọ hazọ, ọhdah gullu eyits'ọ Nòhtsị-yatù-k'ègedii-dọ xè nàdahoowo hogèhtsị. Stephen dagiachi gà Israel got'ii gha k'aodèe elegeèhdii sù ts'ọ geèhchi. ¹³ Dọ hogets'i t'à yek'e nìdahogee?aa sù eyi nègogiiwa, hagedi, “Dii dọ t'aats'ọ Nòhtsịkọ-gocho degai eyits'ọ Moses wenàwoò k'èch'a gode. ¹⁴ Dii hadi wets'iikw'o, ‘Nazareth got'ii Zezi wiyeh sù Nòhtsịkọ-gocho yedihohtsị ha, eyits'ọ Moses nàwoò goghà?ọọ sù ìadii ayele ha,’ hadi, wets'iikw'o ìlè,” gedi.

¹⁵ K'aodèe eyi geèhkw'ee sù hotii Stephen ghàgeeda, wini yak'eet'ii wini lanì gigha wègòèht'i.

7

Stephen Israel got'ii gha k'aodèe ts'ọ gode

¹ Yahtu-wet'aa?aa-deè dayeehke, “Dii dọ nek'e nìdahogee?aa sù, asii ehkw'1 ne?” yèhdi.

² Stephen hadi, “Sèot'ii eyits'ọ go?ohdaà yàahli sù seàhkw'ọ! Gocho Abraham Mesopotamia nèk'e nàidè ekò, ìlè kòta Haran nàdè-le ekò, Nòhtsị eniiyah wehòh?ọọ sù yets'ọ goide ìlè. ³ Nòhtsị yets'ọ dii hadi ìlè, ‘Nenèe gots'ọ xàitlè gà nèot'i gits'ọọ aade. Edii nèk'e ts'ọ aade ha sù nedaehsị ha,’ Nòhtsị yèhdi.

⁴ “Eyit'à Abraham Chaldean got'ii ginèe gots'ọọ xàèhtlè gà Haran nèk'e nàidè. Abraham wetà ełaiwo t'axọ Nòhtsị jọ ts'ọ ayilè. Dii eyi deè wek'e nàts'edè họt'e. ⁵ Ekiiyèè k'e Nòhtsị jọ nèk'e yeghà?ọ-le ìlè, deè nechà-lea kò yeghà?ọ-le ìlè. Hanikò Nòhtsị sù Abraham ghàyatii?ọ ìlè. Dii hayèhdi ìlè, ‘Nọode-ìdè ededi eyits'ọ wets'ih?ọọ-dọ geedaa sù dii deè gighaeli ha,’ yèhdi ìlè. Ekiiyèè k'e Abraham weza gòhli-le kò Nòhtsị hanì yets'ọ goide ìlè. ⁶ Eyits'ọ Nòhtsị dii hanì sù yets'ọ goide, ‘Nets'ih?ọọ-dọ eyii-le nèk'e xàhtọ gullu ha. Eyi-le dọọ gha hòt'ò eghàlageeda ha, eyits'ọ diakw'èenọ xo ts'ọ dagogiih?aa ha. ⁷ Hanikò eyi dọ xà?aa gha hòt'ò eghàlageedaa

sii hòt'ò nàgeekwa ha hòt'e. Eyi t'axòò-ìdè nets'ihzòò-dòò sii eyi dò gínèè gots'òò xàgeedè ha, jò nèk'e agede gà sets'ò yagehti ha, Nòhtsi yèhdi ìlè. ⁸ Eyi t'axòò Nòhtsi Abraham xè nakenawhehtsi. Dòzhà gígòhì sù gíkwò nàget'à ha, yèhdi. Eyi'tà weza Isaac wegòhì ts'ò ek'èdì dzèè ajà ekò Abraham yekwò k'e nàt'a. Isaac ededì wets'ihzòò Jacob wegòhì eyits'ò Jacob wets'ihzòò gocho hònò-daats'ò-nàke gígòhì.

⁹ “Jacob weza agùt'ee sii, edechi Joseph ghò ts'ohogedi t'à dò ts'ò gíghò nàèdì ìlè. Eyi'tà Joseph Egypt nèk'e gots'ò dò nàyeèhdi, yegha eghàlaedaa-dòò elì. Hanikò Nòhtsi sù yexè at'ì. ¹⁰ Wegha hoila hazòò ch'à edaxàyihtì. Joseph sù gòozòò ayìlì eyits'ò Egypt gha k'àowochò yeghòneètòò ayìlì. Egypt nèk'e k'àowodeè yèhtsi eyits'ò k'àowochò wekò gocho hazòò yets'ò k'àowo ayìlì.

¹¹ “Egypt nèk'e eyits'ò Canaan nèk'e hazòò, t'asii dehshele agòjà. Eyi'tà sù gígha hoila, eyits'ò gocho ededì sù gíghò shègezhee while agòjà. ¹² Jacob, Egypt nèk'e lè gòhì gedi ghò ìkw'o t'à edeza ekò t'akwehòò goèhà ìlè. ¹³ Nàkeè t'à ekò geède ekò Joseph edùde ts'ò goide, amì ìt'ee sù gots'ò hadi. Eyi'tà k'àowochò Pharaoh Joseph wèot'ì gok'èhoèhà. ¹⁴ Eyi t'axòò Joseph edetà eyits'ò wèot'ì hazòò gokayàhtì t'à gíghò nìde. Hazòò t'à dò lèhdìenò-daats'ò-sìlì agùt'e ìlè. ¹⁵ Eyi'tà Jacob Egypt nèk'e ts'ò ajà, elàwo ts'ò ekò nàidè, eyits'ò weza sù ekò elàgùdè. ¹⁶ Gíkw'òò kòta Shechem ts'ò agìlì eyits'ò kwe yì gòzòò nègogìwa ìlè. Eyi kwe yì gíkw'òò whelaa sù Abraham Hamor weza ghò nàyeèhdi ìlè.

¹⁷ “Nòhtsi Abraham ts'ò yatì whehtsi sù hòt'a wek'èè agode ha ts'ò hawe ekò Egypt nèk'e wets'ihzòò-dòò ló ajà. ¹⁸ Ekìyeè k'e Egypt gha k'àowochò eladì ajà. Ededì sù Joseph k'èezole. ¹⁹ Gòet'ì ts'ò ehkw'ì eghàlìdà-le eyits'ò dagòhà. Gìbebia gòhlèè sù elàgede ha nìwò t'à, bebìà zògeèhdeè agòòlì.

²⁰ “Ekìyeè k'e Moses dò elì, Nòhtsi yeghò sòniwò. Tai sa hàwa gots'ò wetà wekò wek'èhodi. ²¹ Mòht'a xàgeehchì ekò k'àowochò Pharaoh wetì yaì t'à neyìchì gà edeza lanì yeèhsò. ²² Moses Egypt got'ì k'èè gòozòò hoghàweètò. Gode t'à eyits'ò dànì k'ehoza t'à dò nàtsoo whelì.

²³ “Moses dièngò wegòò ajà ekò edèot'ì Israel ts'ò nìwòò ajà. ²⁴ Wèot'ì ìlè wekwòoyàà-dlà yaì, Egypt got'ì ìlè ayìlì. Eyi'tà edèot'ì k'edaìdì t'à Egypt got'ì elàhwho. ²⁵ Nòhtsi dahxà edaxàgole ha at'ì sù wèot'ì gínèdì ha, Moses hanìwò ìlè. Hanikò wèot'ì sù hanì gínèdì-le. ²⁶ Ek'èdaedzèk'è k'e Moses Israel got'ì nàke elék'aàgedè, goghò nìtì. Elèts'ò gínì nezì agole ha nìwò t'à, gots'ò hadì, ‘Sèot'ì, elèchì aah't'e, dànìghò elék'aahdè?’ gòhdi.

27 “Hanikò dọ edèot'ì k'aàwoo sù Moses yùzòò èhtso, hadì, ‘Amì k'àowo nèhtsì t'à hanì gots'ò gojde?’ 28 Ixèè Egypt got'ì èlàànehwhoo sù eyì lasùle ha nì?’ dọ yèhdì. 29 Moses dọ hadì ìkw'o t'à Mìdìyan nèk'e ts'ò kwèhsa. Ekọ ladì nèk'e nàidè eyits'ò weza nàke gòlè.

30 “Dìenọ xo k'ehọowo t'axòò ekì-ka nèk'e shìh Sinaì gòyeh gà gogho ta kò dèk'òò gots'ò yak'eet'ì Moses ts'ò wègoèht'ì lè. 31 Eyì kò ghàeda ekò wegħa enìyah dì. Hotì nezì yegħàeda ha nìwọ t'à yets'ò nìwà-le nùtla ekò gots'ò K'àowo yets'ò gode yeèhk'ò. 32 ‘Necho Gìnòhtsì aht'e, Abraham, Isaac eyits'ò Jacob Gìnòhtsì aht'e,’ Nòhtsì yèhdì lè. Moses deji xè ts'ehì laja eyit'à kò ghàeda ha wegħa dì.

33 “Nòhtsì yets'ò hadì, ‘Nèkè yì xàatà, jọ dèè k'e nàawoo sù dèè degai họt'e. 34 Egypt nèk'e sets'ò dọ dànì dagùzaa sù wek'èehsọ. Hògetse geèhk'ò t'à ekọ gots'òò xàgeedè agehè ha. Dì sù Egypt ts'ò naneehzà ha,’ Nòhtsì yèhdì.

35 “Moses, wèot'ì gùwọ-le sù eyì họt'e, gits'ò dù hadì lè, ‘Amì gogħa k'àowo nèhtsì t'à hanì gots'ò gojde?’ gùhdì lè. Nòhtsì eyì dọ et'ì gots'ò nayùhà, gogħa k'àowo elì ha eyits'ò edaxàgolee sù elì ha ayìlà. Yak'eet'ì t'à hadì yets'ò gojde lè. 36 Eyit'à Moses, Israel got'ì Egypt nèk'e gots'òò xàgoèwa. Egypt nèk'e enìyah lọ hòèhtsì. Tìcho Dek'oo gà eyits'ò dìenọ xo ekì-ka nèk'e k'ehogùhde ekò enìyah lọ hòèhtsì lè.

37 “Moses ededì-t'ì Israel got'ì ts'ò dù hadì lè, ‘Nòhtsì sù xàè naxita gots'ò, sù lanì, nakwenàozọọ naxits'ò ayele ha,’ gòhdì lè. 38 Ekì-ka nèk'e shìh Sinaì gà, Moses gòet'ì elègehde agòòlà. Ekọ shìhka yak'eet'ì yets'ò gojde eyits'ò yatì nezì wet'à ts'eadaa lọ yegħàila.

39 “Hanikò gòet'ì Moses k'èagùt'e ha gùwọ-le eyits'ò gots'ò k'àowo elì ha gùwọ-le. Egypt ts'ò anagede ha gùwọ. 40 Moses wùde Aaron ts'ò dù hagedì, ‘Sòmbakweè t'à gogħa nòhtsì nehtsì, eyì èhì gogħa k'aodèè gulè. Ekò dù Moses Egypt nèk'e gots'òò xàgoèla, wexè dàgòjàa sù wek'èts'eezọ-le!’ gedì lè. 41 Ekìyèè k'e edegħa nòhtsì ejièzaa lanì wègaat'ì gèhtsì. Eyì edilà t'à gèhtsì kò gìghàsọedì xè wets'ò kò ghàgeedì, eyits'ò wegħa dzèdèè gèhtsì. 42 Ekìyèè k'e haget'ì kò Nòhtsì nàgoehzọ-le, yat'a whò ts'ò yagehtì kò t'asagòòlà-le. Nakwenàozọọ gùhìt'è k'e ayì dek'eèht'èè sù wek'èè agejà:

‘Israel got'ì, dìenọ xo ts'ò ekì-ka nèk'e k'eahdè ekò asì t'at'ì aadì seghàahtì xè sets'ò t'asì k'eahk'ò nọ? 43 Molek, dọ etadù gits'ò nòhtsì, edexè k'eahte lè, eyits'ò nòhtsì Repħan edegħa whahtsù sù, wets'ò whò ts'ò yaahhtì lè. Eyit'à Babylon nèk'e wezòò ts'ò anaxehè ha,’ dek'eèht'è.

44 “Gocho ekì-ka nèk'e Nòhtsì nàowo gogħàila għa nìhbàa hòèlì sù xè k'egedè lè. Eyì nìhbàa Nòhtsì Moses ts'ò dàdù sù

k'èè eyits'ò dani yeghàedaà ayìlìlā sù k'èè hòlèlì họt'e. ⁴⁵ Joshua k'òowo elì ekò gòet'ì eyi nùhbàa gonèk'e ts'ò edexè agìlì lè. Eyi dèè k'e dọ ladi xàzaa nàdèe lèe sù Nòhtsì hazòò xàgoèh?à. David k'òowochò whelì gots'ò eyi nùhbàa t'à agiat'ì. ⁴⁶ David Nòhtsì yeghò nezì aniwòò sù Nòhtsì gha kò-gocho gohtsì ha niwò lè. ⁴⁷ Hanikò weza Solomon Nòhtsì gha kò-gocho gòhtsì họt'e.

⁴⁸ “Hanikò Nòhtsì wenahk'e gòhì-le sù dọ edilà t'à kò gehtsì sù yeyì nàdè nùle. Nakwenàòòòò dù hagedù gùt'è lè:

⁴⁹ ‘Gots'ò K'òowo hadi: Yak'e sù sedaèhchìcho họt'e, eyits'ò du nèk'e sù wek'e nàeht'è họt'e. Eyt'à kò dàhòt'ù segha nehtsì ha neewò nòò? Eyits'ò edì segha kò gohtsì ha neewò nòò? ⁵⁰ Sù t'asù hazòò silà t'à whihtsì họt'e, gots'ò K'òowo hadi,’ gùt'è.

⁵¹ “Naxì naxìkwì nàtsoo aaht'e. Naxìdzeè t'à Nòhtsì ts'ò naahza-le eyits'ò naxìdzìhkw'òò t'à wekàzàahkw'ò-le. Naxìchò gixèaht'e, t'aats'òò Yedàyeh Nezì k'èch'a eghàlaahda. ⁵² Naxìchò nakwenàòòòò hazòò dagogìhza lè họt'e. Nakwenàòòòò, ‘Dọ Ehw'ì Edaa' nùtla ha, gedù sù ełààgogìhdè lè. Ekò dù sù naxì dèe-ts'ò-k'òowo t'ì aàwèahtì xè ełààwèahwhò họt'e. ⁵³ Naxì sù yak'eet'ù t'ì nàowodeè naxìts'ò nùt'ò họt'e, hanikò eyi nàowo sù wek'èaht'e-le,” Stephen hadì gots'ò gojde.

Stephen kwe t'à ełààgìhwhò

⁵⁴ Stephen hanì gots'ò gojde t'à dọ hazòò sù gik'èch'a agòjà. ⁵⁵ Hanikò Stephen Yedàyeh Nezì nàtsoò wets'ò-èlì xè idòò yak'e ts'ò k'èet'ì. Nòhtsì wexè dani xèdaat'ù eyits'ò Zezi Nòhtsì gà nàgòts'èhnèe nàwo, weggha wègoèht'ì. ⁵⁶ Stephen hadì, “Yak'e xègoèht'ì. Dọ-wet'ì aazàa-dèe Nòhtsì gà nàgòts'èhnèe nàwo wègaat'ì,” hadì.

⁵⁷ Hadì gùkw'ò ekò dọ egeèhkw'ò ha gùwò-le t'à ededzìhkw'òò k'ègehdi gà hòt'ò gezeh. Hazòò ehghàà dagìachì ⁵⁸ gà kòta ts'òò xàgèlì, eyits'ò kwe t'à ełààgìhwhì ha nèhogìòò. Dọ Stephen k'e nìdahogìòò sù cheko lè Saul wiyeh gozèe xoehdì agìlì.

⁵⁹ Dọ kwe t'à gùshì ekò Stephen hadì yàhtì, “K'òowo Zezi, sedàazhì nùchì,” hadì. ⁶⁰ Eyi t'ì axòò nàgòìhgè xè hòt'ò whezeh, hadì, “Sets'ò K'òowo, dù hòhì hogehtsì sù gìghò nahoìle.” Hadì t'ì axòò ełàwo.

Saul wedaà agòjà, winì k'èè Stephen ełààgìhwhò.

8

Saul dọ gìgha ehkw'ì-ahodu sù dagòìhza

¹⁻² Dọ degai mòhdaa Stephen wekw'òò nègìtò eyits'ò gìghò hòt'ò gùtsè. Eyi dzeè k'e Jerusalem Nòhtsì wecheekeè hazòò dagùzàa agìdlà. Eyt'à Judea nèk'e eyits'ò Samaria nèk'e

ts'ò kwigeèhde. Hanikò Zezi wecheekeèdeè t'aa Jerusalem ageèhkw'e. ³ Saul Nòhtsɪ wecheekeè godihohtsɪ ha, kòta dɔzhì eyits'ò ts'èko nigoile gà dɔ-daniɫaa-kò ts'ò agohzɪ.

⁴ Nòhtsɪ wecheekeè edɪɪ ehkègɪde sɪ ekò godɪ nezɪ t'à dɔ xè gogedo.

Philip Samaria nèk'e nùtla

⁵ Nòhtsɪ wecheekeè Philip wiyeh Samaria nèk'e kògodeè ts'ò ajà, ekò Zezi-Krɪ wegodi t'à dɔ hoghàehtɔ. ⁶ Dɔ hazòò Philip gɪkw'o eyits'ò eniyah hòehtsɪ gɪazɪ t'à dàdɪ sɪ hotɪ nezɪ egeèhkw'ò. ⁷ Inihɪ lɔ yagizeh xè dɔ yɪ gots'ò xàgɪde, dɔ gɪkw'òò elàidèe lɔ eyits'ò dɔ k'egedè-le lɔ k'aat'ɪ agòòlà. ⁸ Eyit'à eyi kògodeè dɔ sɪ gɪnà agòjà.

Simon, ɪk'òò-k'èezɔɔ-dɔò

⁹ Dɔ ɪhè Simon wiyeh whaà gots'ò Samaria nèk'e kògodeè ɪk'òò k'alajwo t'à dɔ hazòò eyi nèk'e nàgedèe sɪ gogha sɪdɪ hòehtsɪ. T'asɪ aht'e edewɔ t'à edeghɔ xadahodɪ. ¹⁰ Dɔ lɔ gɪts'ò at'ɪ, k'aodèe eyits'ò dɔ t'ahòòyɪ gɪxè at'ɪ. Hagedɪ, “Eyɪ dɔ Nòhtsɪ dahxà t'asɪ nàtsoo wets'ò-èlɪ,” gɪhdɪ. ¹¹ Whaà gots'ò edets'ò ɪk'òò t'à gogha sɪdɪ hòehtsɪ t'à dɔ lɔ gɪk'èè k'edè. ¹² Hanikò Philip Nòhtsɪ Wenàowoò wegodi nezɪ eyits'ò Zezi wegodi nezɪ dɔ hoghàgoehtɔ t'à gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ agejà. Eyit'à dɔzhì eyits'ò ts'èko sɪ gɪk'ètaɪdzɔ. ¹³ Simon ededɪ sɪ wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à wek'ètaɪdzɔ. Philip edɪ k'edaa sɪ yek'èè k'eda. Eniyah deè wedaà nàhòwo t'à sɪ wegħa eniyah dɪ.

¹⁴ Samaria got'ɪ Nòhtsɪ yatɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ agòjàa Zezi wecheekeèdeè Jerusalem geèhkw'ee sɪ eyi godɪ gɪkw'o ekò Peter eyits'ò John gots'ò gogeèhɔ. ¹⁵ Ekò nègɪde ekò Yedàyeh Nezɪ dɔ gɪk'e ade ha gok'eèyagɪhtɪ. ¹⁶ ɪhàa Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ajà-le ɪlè, gots'ò K'àowo Zezi wɪzɪ zɔ t'à gɪk'ètaɪdzɔ ɪlè. ¹⁷ Eyit'à Peter eyits'ò John gokwɪt'a dageèhdɪ gà Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ajà.

¹⁸ Zezi wecheekeèdeè edɪl dɔ k'e agehɔɪ-ɪdè Yedàyeh Nezɪ gɪk'e at'ɪ, Simon yazɪ. Ededɪ sɪ hat'ɪ ha nɪwɔ t'à sòòmba gots'àzeèhdɪ ha nɪwɔ, ¹⁹ hadɪ, “Sɪ sɪ haht'ɪ ha seghàhòahɔ. Sɪl dɔ k'e whɪhdɪ nɪdè Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ade ha,” gòhdɪ.

²⁰ Peter yets'ò hadɪ, “Nòhtsɪ t'asɪ k'èxa-le dɔ ghàyeɔàa sɪ, sòòmba t'à nàhdɪ ha neewɔ t'à, nesòòmbaà nexè wedihoè wèlè! ²¹ Nedzeè t'à Nòhtsɪ ts'ò ehkw'ɪ nàɪnɪweo-le t'à, dɪ Nòhtsɪ wɪlɔ sɪ nexè ha nɪle. ²² Nenàowoɪ wek'enelɪ eyits'ò gots'ò K'àowo ts'ò yanɪhtɪ. Edahxɔ negħɔ nahoele ha wèlɪ. ²³ Sɪ gogħɔ ts'ohòjdɪ xè hoɪ nets'ò k'àowo,” Peter yèhdɪ.

²⁴ Simon yets'ò hadɪ, “Dàɪdɪ sɪ sexè hagode ha-le t'à, gots'ò K'àowo ts'ò segha yanɪhtɪ,” yèhdɪ.

²⁵ Gots'ò K'àowo weyatù dọ ghàgùzọ t'axqò Peter eyits'ọ John ek'èt'à Jerusalem ts'ò nageèhde. Samaria nèk'e kòta yàgòlaa sù gok'egùde, ekọ godù nezù t'à dọ xè gogiado.

Philip eyits'ọ Ethiopia nèk'e gots'ọ dọ

²⁶ Ekùyeè k'e gots'ò K'àowo edets'ọ yak'eet'ù Philip ts'ò yùhza, hayèhdi, “Ekù-ka nèk'e tìlì sazi ts'ò nùzàa sù k'èè anede. Eyì tìlì Jerusalem gots'ọ kòta Gaza ts'ò nùzàa sù k'èè anede,” yèhdi.

²⁷ Eyit'à Philip ekọ ajà. Ekọ naetle ekò Ethiopia nèk'e gots'ọ dọ-wet'àazàa-deè ghọ nùtla. Eyì dọ sù Ethiopia nèk'e ts'èko-k'àowo gha sọmba-k'èdì-dọ elì. Jerusalem wexè yatì ha t'à ekọ ts'ò èhtla jì. ²⁸ Ek'èt'à edekò ts'ò tìcho-behchù t'à naetle ekò nakwenàozọọ Isaiah wenht'è k'eyahtì jì. ²⁹ Yedayeh Nezù Philip ts'ò hadì, “Eyì dọ webehchù ts'ò nìwà-lea nùtla,” yèhdi.

³⁰ Eyit'à Philip yebhchù ts'ò tìmqèhza, eyì dọ nakwenàozọọ Isaiah wenht'è k'eyahtì nọ yeèkw'ọ. Philip dayeèhke, “Eyì wek'eyahtì sù asì wenùdi?” dọ èhdi.

³¹ “Dọ sedaedi lenqù dani weneehdi lì?” hadì. Eyit'à Philip ts'ò hadì, “Segà behchù yùtla,” yèhdi.

³² Eyì k'àowo sù enht'è k'e dù hanì dek'eèht'è yek'eyahtì jì:

“Sahzọq edeweè ts'ò etle lanì natl'igtaxà. Sahzọq weghàà xaget'à kò t'asadi-le, eyì lanì xàyahtì-le. ³³ Sù tsìgìhza eyits'ọ ehkw'ì gisnìyahtì-le. Dù nèk'e elàawìgwo t'à, wets'ihzọq-dọ gòhì-le,” hanì dek'eèht'è.

³⁴ Eyì dọ, Philip daehke, “Sets'ò hadì, nakwenàozọọ amì ghọ godeè-adi? Edeghọ gode, hanì-le-ìdè eyì-le ghọ godeè-adi?” yèhdi dayeèhke. ³⁵ Eyit'à Philip eyì enht'è k'e dani dek'eèht'è sù t'à yexè godo, eyits'ọ Zezi wegodi nezù yets'ọ hadì.

³⁶⁻³⁷ Tìlì k'e nagìadè ekò tì whehtọ gà nègùde. Eyì dọ hadì, “Jọ tì whehtọ, asì sek'ètaidzì ha dì-le?” yèhdi. ³⁸ Eyì dọ edecheekeè ts'ò goide t'à tìcho behchù nùtla agìlà. Eyit'à Philip eyits'ọ eyì dọ ìlah teè legeèhtla gà Philip yek'ètaidzọ. ³⁹ Tì yì gots'ọ xàgùde ts'òet'ù Philip Yedayeh Nezù t'asì nayeèhchì. Eyì dọ nayat'ì-le hanìkò sù winà xè edekò ts'ò naèhtla. ⁴⁰ Ekò Philip kòta Ashdod ekọ k'ènatlo, eyì t'axqò hazọ nèk'e ajà. Ekọ kòta yàgòlaa eyits'ọ kòta Caesarea nùtla gots'ọ godù nezù t'à dọ ts'ọ gode.

9

Saul Zezi wecheekeè whelì

¹ Ekùyeè k'e Saul ìlāà gots'ò K'àowo wecheekeè goweè hanìwọ. Eyit'à yahtì-wet'àazàa-deè ts'ò èhtla. ² Kòta Damaskus ekọ elègehdeè-kọ gòlaa sù hazọ gots'ọ eet'è ha yùhwhọ. Ekọ gots'ọ dọzhì eyits'ọ ts'èko Zezi wenàowoò k'èè geedaa sù nigòile

gà Jerusalem gidaàniḷaà agole ha niwọ. ³ Kòta Damaskus ts'ò niwà-lea niitla ekò họtṣaa yak'e gots'ọ wemọọ hazọọ ts'ọ dzẹh agọjà, sadeèt'ḷi nàtsoo wek'e nàḷḷi aja. ⁴ Saul dèè k'e nàakw'ọ eyits'ọ wets'ọ hats'edi họt'e, “Saul, Saul, dàniḡhọ dasenèehza?”

⁵ Saul hadi, “K'àowo, amì anet'e?”

“Zezi aht'e, si si dasenèehza họt'e. ⁶ Niitla gà kòta ts'ọ anede, ayi dānele ha si nets'ọ hagedi ha,” Zezi yèhdi.

⁷ Dọ Saul xè aget'ḷi si ekì nàgeehza geèhyeh t'à agudi while. Gots'edeè họt'e egeèkw'ọ hanikò dọ wḷzì gḷaḷi-le. ⁸ Saul niitla ekò wegħa xègaat'ḷi-le agọjà. K'eeḡhḷi t'à kòta Damaskus ts'ọ geède. ⁹ Tai dzeḷ ts'ọ wegħa xègoèht'ḷi-le, eyits'ọ shèt'ḷi-le, ti si wewàhọḷḷi-le.

¹⁰ Damaskus ekọ Nòhtsi wecheekeè ḷè nàdè, Ananias wiyeh. Gots'ọ K'àowo wenazhii wègoèht'ḷi xè yets'ọ gode, “Ananias!” yèhdi.

“Heḷe, sets'ọ K'àowo, neèkw'ọ,” Ananias yèhdi.

¹¹ Gots'ọ K'àowo yets'ọ hadi, “Tḷi Ekw'ḷi Niḷaa gòyeh k'e Zhidàà wekò nàatḷa. Ekọ kòta Tarsus got'ḷi Saul wiyeh ḡhọ daḷḡke, eyi dọ sets'ọ yaht'ḷi t'à. ¹² Saul wenazhii xègoèht'ḷi ekò dọ Ananias wiyeh yets'ò èhtḷa gà edilà yek'e ayiḷà t'à wegħa xènaḡoèht'ḷi aja,” gots'ọ K'àowo yèhdi.

¹³ Ananias hadi, “Sets'ọ K'àowo, eyi dọ wegħo godi ḷo eèkw'ọ. Nets'ọ dọ Jerusalem nàgedèe si hoila ḷo gogħa hòehtsi ḡhọ eèkw'ọ. ¹⁴ Diḷ yaht'ḷi-gha-k'aodèe godaxà jọ niitla, dọ negħo ḡni nàtsoo si dọ-daniḷaa-kò ts'ọ agole ha jọ niitla ḷè,” yèhdi.

¹⁵ Hanikò gots'ọ K'àowo Ananias ts'ọ hadi, “Ekọ nàatḷa! Eyi dọ wiihchì họt'e, wet'òḷ dọ hazọọ xàḷaa sḷi k'ègeezọ ha. Dọ eyi-le xàḷaa għa k'aodèe ts'ọ gode ha eyits'ọ Israel got'ḷi si ts'ọ gode ha, eyi għa wiihchì họt'e. ¹⁶ Sḷi ts'ihḷò hòt'ò daḷa ha si yek'èezọ awèḷe ha,” Zezi yèhdi.

¹⁷ Eyi t'à Ananias eyi kò ts'ọ èhtḷa gà ekọ goyaèhtḷa. Saul wekwit'a dawhehdi gà hayèhdi, “Sèot'ḷi Saul, tḷi k'e jọ ts'ọ naitḷe ekò gots'ọ K'àowo Zezi nets'ọ wègoèht'ḷi ḷèe si nets'ọ sḷhḷà. Nedaà xègaat'ḷi anade ha eyits'ọ Yedāyeh Neḷi nek'e ade ha nets'ọ sḷhḷà,” yèhdi. ¹⁸ Ekòet'ḷi Saul wedaà gots'ọ t'asì xàit'ḷi, eyi t'axọḷ wegħa xègoèht'ḷi anajà. Saul niitla gà wek'ètaidzọḷ agiḷà. ¹⁹ Shèt'ḷi t'axọḷ nàtsoò anajà. Damaskus ekọ Nòhtsi wecheekeè goxè whaa-lea ts'ọ nàidè.

Saul kòta Damaskus gots'ọ Jerusalem ts'ọ aja

²⁰ Ekòet'ḷi kòta Damaskus elèghdèe-kò yàḡolaa si Saul dọ ts'ọ godeè aja. Zezi Nòhtsi Weza họt'e hadi dọ gots'ọ ḡḷde. ²¹ Dọ hazọḷ ḡiḷkw'oo si si gogħa eniyah adi. “Eyi dọ Jerusalem ekọ dọ Zezi ḡhọ ḡni nàtsoo si gogħa hoila hohtsi là, eyi ni at'ḷi? Gidaḷzhe ha yaht'ḷi-gha-k'aodèe ts'ọ agole ha jọ niitla là,

eyi nì at'ì?" gedii dalegeehke. ²² Hanikò Saul denahk'e wini nàtsoò ajà eyits'ò dani dek'eèhtl'èe sù weghàà Zezi Christ họt'e hadi gots'ò goide t'à Israel got'ù kòta Damaskus nàgedèe sù sù gogha eniyah adi.

²³ Lọ dzeè k'e hanidi t'à Israel got'ù ełàgũhwhi ha k'ehogeza. ²⁴ Hanikò Saul nàgòhzhì. Ełàgũhwhi ha gũwọ t'à dze, to ehk'èè kòta-xàgòò?àa-k'è kexogũhdi. ²⁵ Hanikò wecheekeè gũlũ sù to agòjà ekò xàgèèhchì. T'ohọtò yì gũhtj gà kòta gomọọ kwekwù nìzàa sù xàgòzàa k'è hodàgèlì.

²⁶ Eyi t'axọọ Saul Jerusalem ts'ò ajà. Nòhtsị wecheekeè goxè at'ì ha hoèhdzà hanikò hazọọ gits'ajejì. Edeđ Nòhtsị wecheekeè ełi gĩgha ehkw'1-ahodì-le. ²⁷ Hanikò dọ jìè Barnabas wiyeh sù Saul edexè ayjìlà, Zezi wecheekeèdeè gots'ò yeèhchì. Saul dani kòta Damaskus ts'ò etlè ekò gots'ò K'òowo ezi, gots'ò K'òowo dani yets'ò goide, eyits'ò kòta Damaskus ekọ wini deji-le xè Zezi ghọ dọ ts'ò goide, eyi hazọọ Barnabas yeghọ gots'ò goide. ²⁸ Eyi t'à Saul Zezi wecheekeèdeè goxè nàidè eyits'ò edèdaedi-le xè Jerusalem dọ ta k'eda. Zezi wuuzi t'à nàtsoò dọ ts'ò gode. ²⁹ Israel got'ù Greek k'èè gogedee sù gots'ò gode xè goxè nàyaehiti, hanikò ełàgũhwhi ha hogeèhdzà. ³⁰ Nòhtsị wecheekeè eyi hagòjà gk'èhoèhzà ekò kòta Caesarea ts'ò nageèhchì gà elàcho t'à kòta Tarsus ts'ò agjìlà.

³¹ Eyi t'axọọ Nòhtsị wecheekeè hazọọ Judea nèk'e, Galilee nèk'e eyits'ò Samaria nèk'e gĩgha łatsaa ts'èwhjì hòzọọ agòjà. Yedayeh Nezi t'à gni nàtsoò agejà. Eyi t'à dọ lọ gota gũde xè gots'ò K'òowo k'èagũt'e ha gũwọ.

Aneyas eyits'ò Dorcas

³² Peter eyi nèk'e kòta gòlaa gota k'eda ekò kòta Lyda gòyeh ekọ Nòhtsị wets'ò dọ gots'àèhtlà. ³³ Ekọ dọ jìè Aneyas wiyeh ezi. Eyi dọ k'eda-le t'à ek'èđi xo gots'ò edetè k'e wheti. ³⁴ Peter yets'ò hadi, "Aneyas, Zezi k'aat'ù anjìlà. Njìtla eyits'ò netè nuzah," yèhdi. Ekòet'ù Aneyas njìtla. ³⁵ Dọ hazọọ kòta Lyda eyits'ò kòta Sharon nàgedèe sù gıazı t'à Nòhtsị k'èè geedaà agejà.

³⁶ Kòta Joppa gòyeh ekọ ts'èko jìè nàdè, Tabitha wiyeh (Greek k'èè Dorcas wiyeh). Eyi ts'èko Nòhtsị wecheekeè ełi họt'e. T'aats'ọọ dọ gha eghàlaeda eyits'ò dọ-teèt'ù ts'adi. ³⁷ Ekiyee k'e eyawhelj t'à ełajwo. Wekw'ọọ k'enagũhtso gà idòo dahkọ nègũhtj. ³⁸ Kòta Lyda gots'ò kòta Joppa ts'ò gọowà-le họt'e. Eyi t'à Nòhtsị wecheekeè gũlũ sù Peter kòta Lyda ts'ò-èlì ghọ egũkw'o t'à dọ nàke Peter ts'ò geèhza, "Iwhàà jọ nàatla!" gũhdi.

³⁹ Eyi t'à Peter gok'èè èhtlà. Ekọ nègũde ekò idòo dahkọ ts'ò dekiitlā agjìlā. Ts'èko gıgà dọzhì while sù hazọọ Peter gà

nàgèhza, getse. Dorcas ɓàà eda ekò gogha goht'ò whehtsɩ sɩ Peter ts'ò dagiale.

⁴⁰ Peter, eyi kòq goyɩ dɔ geèhkw'ee sɩ hazòò xàgòèhà. Peter nàgòɩhgè gà yaɩtɩ. Ts'èko eɓaɩwo ts'ò hadi, “Tabitha, nɩtɩa,” yèhdi. Ts'èko k'et'ɩ ajà, Peter eɓi ekò daèhte k'e whedaà ajà. ⁴¹ Peter yilà daachì gà nàwo ayɩlɩ. Eyɩ tɩ'axòò dɔ gɩgha ehkw'ɩ-ahodi eyɩts'ò ts'èko gɩgà dɔzhɩ while sɩ goyageède agòòlà. Ts'èko edaà ajàa sɩ gɩghàedaà agòòlà. ⁴² Dɔ hazòò kòta Joppa nàgedèe sɩ gɩghòkw'o t'à dɔ lɔ Nòhtsɩ gɩgha ehkw'ɩ-ahodi agejà. ⁴³ Peter whaà-lea ts'ò eyi kòta Joppa dɔ ɩè Simon ewò-sɩhɩ-dòò xè nàdè.

10

Cornelius Peter kàehà

¹ Dɔ ɩè Cornelius wɩyeh kòta Caesarea nàdè. Italy nèk'e gots'ò eghòò-dòò-gha-k'àowo eɩ. ² Ededɩ eyɩts'ò wèot'ɩ hazòò Nòhtsɩ k'èagɩt'e ghò hòt'ò agɩwò. T'aats'òò dɔ-teèt'ɩ ts'adi xè Nòhtsɩ ts'ò yahtɩ. ³ ɩàà tai nɩzòò ekò Cornelius wenazhu xègòèht'ɩ. Yak'et'ɩ yeghò nɩtɩa yaɩ, yets'ò hadi, “Cornelius!” yèhdi.

⁴ Cornelius yaɩ t'à, sɩ dèhyeh. “Sets'ò K'àowo, ayɩ ghò aɩdɩ?” yèhdi. Yak'et'ɩ yets'ò hadi, “T'aats'òò Nòhtsɩ ts'ò xàyaɩtɩ eyɩts'ò dɔ-teèt'ɩ ts'anedɩ t'à Nòhtsɩ nenadi. ⁵ Kòta Joppa ekò ts'ò dɔ gɩhza. Ekò dɔ Simon wɩyeh, Peter sɩ gɩhdi, edexe ek'èt'à nagɩchi. ⁶ Simon ewò-sɩhɩ-dòò xè nàdè, wekò tichobàa gà gòzòò hɔt'e,” yèhdi.

⁷ Yak'et'ɩ yets'òò ajà tɩ'axòò Cornelius edecheekeè nàke gokagoɩde, eyɩts'ò eghòò-dòò ɩè yegha eghàlaedaa sɩ Nòhtsɩ ghò hòt'ò anɩwò, eyi sɩ ts'ò goɩde. ⁸ Yak'et'ɩ dàyèhdi sɩ hazòò gots'ò hadi, eyi tɩ'axòò kòta Joppa ts'ò gòèhà.

Peter wenazhu xègòèht'ɩ

⁹ Ek'èdaedzèè, dzɛtanɩ ekɩyèè k'e kòta ts'ò nɩwà-lea nagɩadè ekò Peter yahtɩ ha t'à kò ka dagòzòò dekiɩtɩa. ¹⁰ Sɩ deèhdi ajà t'à, t'asɩ ghò shèhtɩ ha nɩwò. ɩzhɩ bò xàgeht'è ekò Peter wenazhu agòjà. ¹¹ Yak'e ehts'òò ajà wegħa wègòèht'ɩ, libalà nechàa lanɩ dèè k'e ts'ò ajà. Wedzɩ dɩ yats'itò lanɩ, ɩdòò gots'ò ɩzhɩ ajà yaɩ. ¹² Weyɩ tɩts'aadɩ lɔ xàzaa whela, gòò hanu eyɩts'ò yat'a k'edèe hazòò xàzaa sɩ. ¹³ Wets'ò hats'edi hɔt'e, “Peter nɩtɩa, t'asɩ eɓaɩwhɩ gà shèhtɩ,” ts'edi hɔt'e.

¹⁴ Peter hadi, “Sets'ò K'àowo, hahle ha di, t'asɩ weju sɩ weghò shèhtɩ while,” hadi.

¹⁵ K'achɩ wets'ò gots'edeè hɔt'e, “Nòhtsɩ t'asɩ nezɩ yèhdi sɩ weju nɩdi ha-le,” ts'edi hɔt'e.

16 Taà-eh't'aà wexè hagòjà, eyi t'axòqò libalà lanu idòo yak'e ts'ò anajà.

17 Peter wenazhu dàgòjàa sù jlaà yeghò nàniwo ekò k'àowo Cornelius dọ ekọ goèhza jìlèe sù Simon wekò nègùde. Mòht'a kwjì gà nàgèhza. 18 Hòt'ò hagedi, "Asìjì dọ Simon wiyeh, Peter giñdi, jọ nàdè?" gedi.

19 Peter jlaà nàniwo ekò Yedàyeh Nezi yets'ò hadi, "Simon, dọ tai nehaguwọ. 20 Gits'ò hodàtla. Jọ ts'ò ageèhla ne t'à, gık'èitla ha sù weghò nànewo-le," yèhdi.

21 Eyit'à Peter izhù gots'ò hodàèhtla, dọ nègùde ts'ò hadi, "Ami wekak'eaht'jì sù eyi aht'e. Ayi ghọ jọ nàwahde?" gòhdi.

22 Dọ gits'ò hadi, "Cornelius, eghọq-dọq-gha-k'àowo, jọ ts'ò gojhà. Ededi dọ ehkw'ı edaa xè Nòhtsi ghọ hòt'ò anuwọ, eyits'ọ Israel got'jì hazọq gighoneètọ họt'e. Wenazhu yak'et'jì yets'ò gojde jìlè, nı wekò nàatla ha, yèhdi. Ayi wets'ò hajdi ha sù neèkw'ọ ha họt'e," giñdi. 23 Dọ eyi kọ agut'e ha t'à Peter goyagoèwa.

Peter Cornelius wekò niitla

Ek'èdaedzè k'e Peter gok'èè naèhtla. Kòta Joppa gots'ọ Nòhtsi wecheekeè mòhdaa goxè agejà. 24 Ek'èdaedzè kòta Caesarea nègùde. K'àowo Cornelius godanaèhzi jìlè. Edèot'ı hazọq eyits'ọ weàgı gıjı sù edekò ts'ọ gokàehza jìlè. 25 Peter goyaetle ekò Cornelius yets'ọ èhtla. Yets'ọ nàgòjghè xè yeghàsqedi. 26 Hanikò Peter yets'ọ hadi, "Nàawo, nexèht'eè dọ aht'e ne," yèhdi.

27 Peter yets'ọ gode xè yekò goyaèhtla. Goyi dọ lọ dèhkw'e nọq. 28 Peter gots'ọ hadi, "Goxı gonàowoò k'èè dani goxè hòzọq sù wek'èahsọ họt'e. Israel got'jì sù, dọ eyi-le xàzaa xè aget'ı ha, gıgha wets'æt'ọ họt'e. Hanikò dọ wıziı weju wèehsi ha-le sù Nòhtsi wek'èehsọq asijìlè. 29 Eyit'à jọ ts'ọ sekàgòhdi ekò jìlè dehsı-le. Ayi ghọ jọ sekàwahza?" Peter gòhdi.

30 K'àowo Cornelius yets'ọ hadi, "Jdi dı dzèè ekò dù lagòht'e tai niızọ sekò yahtı ekò hotsaa dọ wezèè k'e sajde nàwoo senazhu wègòèht'ı. 31 Sets'ọ hadi, 'Cornelius, ayi gha yanehtı sù Nòhtsi niıkw'o họt'e, eyits'ọ dọ-teèt'jì ts'ànedı sù yek'èezọ họt'e. 32 Yeè kòta Joppa ts'ọ dọ nehza, ekọ dọ jìlè Simon wiyeh, Peter sı giñdi, wekàjhà. Simon, ewò-siıhzi-dọq tıchobàa nàdèe ekọ yexè nàdè họt'e,' yak'et'jì sèhdi. 33 Eyit'à ekòet'ı nekàwhihza. Jọ nàwheetla t'à masi neehwhọ. Nòhtsi wenadaq hazọq jọ ts'eèkw'e, gots'ọ K'àowo ayi gots'ọ hajdi ha nèhdi sù wets'eèkw'ọ ha ts'ıuwọ," yèhdi.

34 Eyit'à Peter gots'ọ gojde, "Nòhtsi sù dọ jìlè xàzaa zọ gòihchi niile, eyi sù k'òqt'a wek'èhoèhza. 35 Dọ hazọq xàzaa gots'ọ dọ wets'ọ agede ha niwọ. Hazọq nèk'e gots'ọ dọ Nòhtsi k'èagut'e

8 “Eyit'à haehsɪ, ‘Sets'ò K'àowo, hahle ha dii, t'asii weju si sewàhòqòdi while hòt'e,’ dehsɪ.

9 “K'achɪ nàke t'à yak'e gots'ò sets'ò hats'edi hòt'e, ‘Nòhtsɪ t'asii nezɪ yèhdɪ sɪ weju nɪdi ha-le,’ sèts'edi hòt'e. 10 Taà-eh-t'àa hanì sexè hagòjà, eyi t'axòqò eyi libalà lanɪ idòo yak'e ts'ò anajà.

11 “Eyits'ò whaà-le-t'ii kòta Caesarea gots'ò dɔ tai sets'ò gɪhʒà. Sekàgɪhʒà t'à eyi nègɪde. 12 Yedàyeh Nezɪ sets'ò hadɪ, ‘Gik'èitla ha sɪ weghò nànewo-le,’ sèhdɪ. Diu Nòhtsɪ wecheekeè ek'ètai sexè agejà t'à eghòq-dòq-gha-k'àowo wekò goyats'eède. 13 Eyɪ k'àowo goxè goado, hadɪ, edekò yahtɪ ekò yak'ee't'ii wenazhu wègoèht'ì. Yak'ee't'ii yets'ò hadɪ, ‘Kòta Joppa ekò dɔ mè Simon, Peter sɪ wiyeh, wekàihʒà. 14 Godɪ nezɪ neghàʒà ha, wet'à nɪ eyits'ò dɔ hazòqò nexè nàgedèe sɪ edaxàgeedè ha,’ yak'ee't'ii yèhdɪ mè.

15 “Dɔ gɪts'ò gohde ekò Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ajà, goxɪ t'akwelòqò gok'e ajà lanì. 16 Gots'ò K'àowo ayɪ dàgòhdɪ mèe sɪ wenawhɪhdɪ, ‘John-Baptist tɪ t'à naxɪk'ètaidzò hòt'e, hanìkò naxɪ sɪ Yedàyeh Nezɪ t'à naxɪk'ètaidzɪ ha,’ gòhdɪ mè. 17 Zezì gogha ehkw'ɪ adɪ t'à Nòhtsɪ Yedàyeh Nezɪ goghàyyɪʒò hòt'e. Dɔ eyi-le xàʒaa goxèht'eè Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ajà nɪdè, dànì Nòhtsɪ k'èch'a gohde lì? Wenahk'e aht'e niile,” Peter gòhdɪ.

18 Hadɪ gots'ò goɪde t'axòqò dɔ t'asagedɪ ha dii t'à Nòhtsɪ ghàsògeedɪ, “Nòhtsɪ sɪ dɔ eyi-le xàʒaa gɪlɪ kò edek'egɪlɪ nɪdè edaxàgole ha goghàhòʒòqò nòqò,” gedɪ.

Kòta Antioch gots'ò dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ

19 Ekɪyee k'e Stephen elààgɪhwho t'axòqò Nòhtsɪ wecheekeè dagogɪhʒa t'à ehkègɪde mè. Phoenicia nèk'e, Cyprus dɪ wheʒòqò eyits'ò kògodeè Antioch haɪwa ts'ò agejà. Ekò Israel got'ii zò ts'ò godɪ nezɪ nègɪʒò. 20 Cyprus dɪ wheʒòqò gots'ò dɔ mòhdaa eyits'ò kògodeè Cyrene gots'ò dɔ mòhdaa, kògodeè Antioch ts'ò agejà. Ekò Greece got'ii nàgedèe eyi sɪ Zezì wegodi nezɪ t'à gots'ò gogɪde. 21 Gots'ò K'àowo gots'adɪ t'à dɔ lɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodi agejà, eyits'ò Zezì ghò gini nàtsòò agejà.

22 Jerusalem ekò Nòhtsɪ wecheekeè goghò gɪkw'o t'à Barnabas kògodeè Antioch ts'ò geèhʒà. 23 Ekò niitla ekò dànì Nòhtsɪ gots'ò sɔnɪwò t'à dɔ gha eghàlɪdaa sɪ hazòqò yaɪ t'à winà. Gots'ò K'àowo ghò gini nàtsòò agole ha gots'ò goɪde. 24 Barnabas dɔ nezɪ elɪ eyits'ò Nòhtsɪ ghò winì nàtsò xè Yedàyeh Nezɪ nàtsòò wets'ò-èlɪ, eyit'à dɔ lɔ Nòhtsɪ ts'ò agejà.

25 Eyɪ t'axòqò Barnabas Saul hanɪwò ha t'à, kògodeè Tarsus ts'ò ajà. 26 Yegòihʒò t'axòqò kògodeè Antioch ts'ò geède. Barnabas eyits'ò Saul mè xo deghàà Nòhtsɪ wecheekeè xè ełegiadi,

eyits'ò dọ lọ hoghàgogeèhtọ. Kògodeè Antioch ekọ t'akweìòò Nòhtsị wecheekeè “Christ k'èagụt'ee dọọ” giyeh agejà.

²⁷ Ekìyèè k'e Jerusalem gots'ò nakwenàozọọ mọhdaa Antioch nègụde. ²⁸ Nakwenàozọọ ụlè Agabus wiyeh sị dọta nàwo xè Yedàyeh Nezi dahxà gots'ò goide. Idaà dàgode ha sị gha yatı nịzọ. Hazọọ nèk'e Rome got'ụ k'aodèe gụlụ sị dọ gha bọ while agode ha, hadı. (Claudius dèe-ts'ò-k'àowo whelı ekò eyı hagòjà.) ²⁹ Antioch Nòhtsị wecheekeè nàgedèe sị Judea nèk'e Nòhtsị wecheekeè ts'àgedı ha gụwọ. Eyit'à sọm̄ba t'aatlọ nègezà ha dii-le sị haatlọ nègụla. ³⁰ Sọm̄ba nàgụhtsị sị Judea nèk'e Nòhtsị wecheekeè gha k'aodèe gụlụ sị gots'ò agele ha t'à, Barnabas eyits'ò Saul ghàgụwa.

12

Yak'eet'ụ dọ-daniłaa-kọ gots'ò Peter xàèhchì

¹ Ekìyèè k'e k'àowocho Herod Nòhtsị wecheekeè mọhdaa dagoachì, dagọphza ha nıwọ t'à, dọ-daniłaa-kọ ts'ò agòòlà.

² Weyatı k'e John wıde James, behcho t'à ẹlàngıhwho.

³ Israel got'ụ goinà at'ı yek'èhoèhzà ekò weyatı k'e Peter sı dagıachì. Eyı hagòjà sị lèt'è lèt'èa dẹ hòèlı xè nàsı hoèe dzeè nı ts'ò agòjà. ⁴ K'àowocho Herod Peter wedaatọ ayılà. Eghọq-dọò hoònọ-daats'ò-ek'ètaı gots'ò eghọq-dọò ek'èdı ẹlèk'èawoò gıxoehdı. Dzeède Passover wetehoòwo nıdè Herod dọ hazọọ gıdaà Peter wesınıyaetı ha nıwọ.

⁵ Eyit'à Peter dọ-daniłaa-kọ wek'èhodı, hanikò Nòhtsị wecheekeè Nòhtsị ts'ò hòtl'ò yegha yagehtı.

⁶ Peter wesınıyaetı kwe eyı toò k'e satsòtl'ı t'à deèt'ı xè eghọq-dọò nàke goge whetı agılà. Eyits'ò enıtọ gà eghọq-dọò nàgeèhza. ⁷ Họt̄saa yak'eet'ụ wègoèht'ı t'à goyı hazọọ ts'ò dzeè agòjà. Yak'eet'ụ Peter ts'ah̄tso, ts'eyıhwho. “Iwhàà nıtla!” yèhđı. Ekòet'ı welachı k'e satsòtl'ı xàtl'ı.

⁸ Yak'eet'ụ yets'ò hadı, “Negoh̄t'òò yıtla eyits'ò nekè yıtà.” Eyit'à Peter hajà. Eyits'ò yak'eet'ụ hayèhđı, “Nezèè edek'e nıza gà sek'ètla,” yèhđı. ⁹ Peter dọ-daniłaa-kọ gots'ò yek'èè xàèhtla. Hanikò yak'eet'ụ xè dàgot'ı sị degħàà yenıedı-le, ekı wenazhu agot'ı nıwọ. ¹⁰ Eghọq-dọò t'akwe nàgeèhzaa eyits'ò gık'èè nàgeèhzaa sị goxageède. Eyits'ò mọht'a satsò enıtọ nechàa sị ts'ò nègụde. Enıtọ whatsoò enıxàjke t'à xàgeède. Tıhı welọ nègụde ekò họt̄saa yak'eet'ụ wèngoèht'ı-le,

¹¹ Peter họt̄saa ts'ıwo lajà, hanıwọ, “Sets'ò K'àowo edets'ò yak'eet'ụ sets'ò ayılà hotı wek'èehsọ ne. Herod wech'à xàseèhtı eyits'ò Israel got'ụ sexè hoıla hogehtsı ha ılèe sị Nòhtsị hanàhòwo-le ayılà,” hanıwọ.

¹² Peter wexè hagòjà yek'èhoèhzà t'axọò Mary, John-Mark wemọ, wekò ts'ò èhtla. Ekọ dọ lọ yagehtı ha ẹlègụde. ¹³ Peter

enìtq ts'aeht'1. T'eekoa ìlè gogha eghàlaeda Rhoda wiyeh enìtq gà nùitla. ¹⁴ Peter gode hot'e yikw'o ekò Peter at'1 nàyèzhzì. Sì wìnà t'à yets'ò enìxàechi-le et'ì ek'èt'à tùmòehza gà whezeh, hadi, “Peter enìtq gà nàwo!” hadi.

¹⁵ T'eekoa ts'ò hagedi, “Gonezò-le anejà nì?” giìhdi. Hanikò k'èdaà hadi t'à, hagedi, “Weyak'ee't'ì at'1 sòm,” gedi.

¹⁶ Hanikò Peter ìlè enìtq ts'aeht'1. Enìxàgiachì ekò Peter giagzì t'à sù gigha enìyah dì. ¹⁷ Sì sìgèet'1 xè gidagoòhwho t'à Peter ts'èwhì agiut'e ha edilà t'à gogha nàzeetsì. Eyi t'axò dani gots'ò K'àowo dọ-dani-laa-kò gots'ò xàyeèhchì sù hazò gots'ò hadi. “James eyits'ò Nòhtsì wecheekeè gits'ò haahdi nòq,” gòhdi t'axò eyi-le kò ts'ò xàèhtla.

¹⁸ K'omòdòdò agòjà ekò Peter wègoèt'ì-le t'à eghòq-dò nìdahogìhdè. ¹⁹ K'àowocho Herod weyatù k'e eghòq-dò Peter haguwò, hanikò gígòhòq-le. Eghòq-dò Peter k'ègiadi sù dàgòjà ghò deghàà dagoghke t'axò Herod weyatù k'e elàgogìhdè.

Herod elawo

Eyi t'axò k'àowocho Herod Judea nèk'e gots'ò Caesarea nèk'e ts'ò ajà, ekò whaà hoògò ts'ò ayt'è. ²⁰ K'àowocho Herod, kòta Tyre eyits'ò kòta Sidon dọ nàgedè sù gots'ò wìn-le ìlè, hanikò wenèk'e gots'ò t'asì gìwàhodi ne t'à dọ Herod xè elegeèhdi ha giuwò. Blastus, k'àowocho gha k'eyaetu elì sù gots'ò adì agìlà, wet'ò k'àowocho xè ts'èwhì hòzò hogehtsì gha dageehke.

²¹ Elegeèhdi dzè k'e k'àowocho Herod, goht'ò wèdaat'ì yietla eyits'ò k'àowocho daèhchì k'e dèkwà gà dọ ts'ò goide. ²² Goide t'axò dọ yagizeh, hagedi, “Nòhtsì lanì xàyalhti, dọ lanì-le,” gedi. ²³ Nòhtsì ghàsòndi-le t'à, ekòet'ì Nòhtsì weyak'ee't'ì, k'àowocho Herod tàda wexèhdi ayìlà. Weyi gò ajà t'à elawo.

²⁴ Hanikò k'èdaà Nòhtsì weyatù dọ lq ts'ò ajà.

²⁵ Barnabas eyits'ò Saul edilà ghò nagut'e t'axò Jerusalem gots'ò kòta Antioch ts'ò nògìde. John-Mark edexè agìlà.

13

Barnabas eyits'ò Saul dọ ts'ò gogèhà

¹ Kòta Antioch ekò Nòhtsì wecheekeè gita nakwenàozòq eyits'ò dọ-hoghàhtòq-dò gòhì: Barnabas, Simeyon (Naiger sù wiyeh), Cyrene got'ì Luciyus, Manan (k'àowocho Herod xè dèzhò) eyits'ò Saul. ² Ìlè yagehtì xè edegegò ekò Yedayeh Nezì gots'ò goide, hadi, “Barnabas eyits'ò Saul segha eghàlageeda ha t'à, seghàgiahle,” gòhdi. ³ Eyi t'à Nòhtsì wecheekeè edegiagò xè yagìhtì t'axò edilà Barnabas eyits'ò

Saul gok'e agìlà gà gok'eèyagùhtì. Eyì t'axòò edù ts'ò agede ha sù ts'ò gogèhà.

Barnabas eyits'ò Saul Cyprus nèlegeètla

⁴ Barnabas eyits'ò Saul Yedàyeh Nezzì k'egohzì t'à kòta Se-leucia ts'ò agejà eyì gots'ò Cyprus dì nechàa whezòò ts'ò geèze. ⁵ Kòta Salamis nègùde ekò Israel got'ù gùts'ò elègehdeè-kò goyù Nòhtsì yatù t'à dọ xè gogedo. John-Mark gots'adi t'à goxè at'ì.

⁶ Eyì dì hazòò k'e k'egiadèe t'axòò kòta Paphos ts'ò agejà. Ekò Israel got'ù mè Bar-Zezu wiyeh (Elimas sì wiyeh) giazì. Nakwenàozòò ehkw'ì adì-le xè ìk'òò-elù họt'e. ⁷ Eyì dọ k'àowo Sergius-Paulus gha k'eyaetù elì. Eyì k'àowo nezzì-nànwò-dòò họt'e. Nòhtsì yatù k'èezò ha nıwò t'à, Barnabas eyits'ò Saul gokàehà. ⁸ Hanikò Elimas, ìk'òò-elù-dòò (eyì k'èè wıızì whezòò) sù, k'àowo wegħa ehkw'ì-ahodì ha-le nıwò t'à, gok'èch'a xàyahtì. ⁹ Saul (Paul sì wiyeh) Yedàyeh Nezzì wets'ò-èlì t'à hotù Elimas ghàidà gà yets'ò hadì, ¹⁰ “Nì sù wehù weza anet'e, t'asì hazòò ehkw'ì ne sù k'èch'a anet'e! T'asìhù hazòò xàzaa eyits'ò hots'ets'ù nàowoò hanù zò k'èizò. Dàht'e-ıdè Nòhtsì wenàowoò k'èch'a eghàlajà ghò naat'e ha? ¹¹ Hòt'a Nòhtsì nànehkwa ha. Nedaà goile ade ha eyits'ò sığhàwaà ts'ò dzèh negħa xègaat'ì ha-le,” yèhdì.

Ekòet'ù wenadaà zàh lagòjà eyits'ò togoòt'ò agòjà, dọ k'eyehzì ha nıwò t'à edilà t'à k'eedì. ¹² K'àowo dàgòjàa sù yaizì ekò wegħa enıyah t'à Zezi weyatù wegħa ehkw'ì-ahodù ajà.

Barnabas eyits'ò Paul kòta Pısidian-Antioch nèlegeètla

¹³ Paul eyits'ò dọ yexè aget'ù sù kòta Paphos gots'ò Pam-phylia nèk'e kòta Perga ts'ò geèze. Ekò John-Mark gots'ò naèhtla, Jerusalem ts'ò anajà. ¹⁴ Kòta Perga gots'ò kòta Pısidian-Antioch ts'ò agejà. Nòhtsì Dzeè k'e elègehdeè-kò goyagùde gà goxè gıakw'è. ¹⁵ Moses wenàowoò eyits'ò nakwenàozòò gınhıt'è k'eyagùhtì t'axòò elègehdeè-kò għa k'aodèe gıllù sù Paul eyits'ò Barnabas ts'ò yatù nègıızò, “Sèot'ù, yatù nezzì dọ ghàahà ha dahwhò-ıdè gots'ò haahdì,” gògedì.

¹⁶ Eyit'à Paul nıtla, edilà ıdòo ayılà xè gots'ò hadì, “Israel got'ù eyits'ò naxì dọ eyì-le xàzaa Nòhtsì ghàtsjahdù aahù sù, hotù seàhk'w'ò! ¹⁷ Israel got'ù Gınòhtsì sù gocho edegħa gòhchì họt'e. Egypt nèk'e agıt'e ekò gıza lò xè t'asì lò gùts'ò agòòlà mè. Eyits'ò enıyah deè whehtsì t'à eyì nèk'e gots'ò xàgoèwa mè. ¹⁸ Dıenò xo hahwha gots'ò ekı-kà nèk'e ts'ızò-hogeèzò kò Nòhtsì zògoehdè-le mè. ¹⁹ Canaan nèk'e, dọ xàzaa lòhdì eyì nàgùdèe sù hazòò xàgodeèzhì mè. Gınèè edets'ò dọ lòò goghàıızò. ²⁰ Eyì hazòò hagòjàa sù dıakw'eènò-daats'ò-sılaènò xo ekıyeè k'e agòjà.

“Eyi t'axqò Samuel nakwenàoꝝqò whelḡ gots'ò Nòhtsḡ dḡ gha k'aodèe whehtsḡ. ²¹ Eyi t'axqò k'àowochò gogha k'àowo elḡ ha gḡwqò agejà. Eyi t'à Nòhtsḡ sḡ, Kish weza Saul (Benjamin gots'ò dḡ), dḡenḡ xo gots'ò gogha k'àowochò elḡ ayḡlḡ. ²² Eyi t'axqò Nòhtsḡ Saul wedḡ ayḡlḡ, David k'àowochò elḡ ayḡlḡ. Nòhtsḡ yeghḡ dḡ hadḡ ḡlè, 'David, Jesse weza sḡ, sḡnḡ k'èḡ dḡ elḡ hḡt'e. T'asḡ hazqò ts'ò wehḡaa sḡ hayele ha,' Nòhtsḡ yeghḡ hadḡ ḡlè.

²³ “Nòhtsḡ sḡ David wets'ihḡḡḡ-dḡḡ gots'ò amḡ Edaxàgolee elḡ sḡ Israel got'ḡ ts'ò ayḡlḡ. Eyi sḡ Zezi hḡt'e. Eyi t'à Nòhtsḡ edeyatḡ k'èḡ eghàlḡdà. ²⁴ Hanìkò Zezi nḡtḡa kwe sḡ John-Baptist, edek'ets'ḡlḡ eyits'ò gok'ètaidzḡ ghḡ Israel got'ḡ hazqò gots'ò goḡde. ²⁵ John-Baptist, Nòhtsḡ la yeghàḡḡḡ sḡ yeghḡ nat'è ha nḡkw'o ekò hadḡ, 'Eyi dḡ aht'e dahwhḡ nḡ? ḡle, eyi aht'e nḡle. Eyi dḡ sek'èè nḡtḡa ha sḡ wekechḡt'ḡnḡ ejiehege ha kò dḡ lahoht'ḡ nḡle,' hadḡ ḡlè.

²⁶ “Sèot'ḡ, Abraham wets'ò dḡ yàahḡ eyits'ò naxḡ, dḡ eyḡle xàḡaa Nòhtsḡ ghḡ hòt'ò aahwhḡḡ sḡ dḡ edaxàts'eedèe wegòdḡ goxḡ gots'ò adlḡ hḡt'e. ²⁷ Dḡ Jerusalem nàgedèe eyits'ò gḡgha k'aodèe sḡ Zezi amḡ ne gḡk'èezḡ ha gḡwqò-le. Èlḡàwḡ ha gḡsḡnḡyḡhtḡ t'à, Nòhtsḡ Dzeḡ taat'èè nakwenàoꝝqò gḡnḡht'è gḡk'eyahtḡ sḡ k'èḡ eghàlḡḡdà hḡt'e. ²⁸ Yek'èxa èlḡàwḡ ha while kò èlḡàḡḡhwhḡ ha k'àowo Pilate ts'ò gogḡde. ²⁹ T'asḡ hazqò weghḡ dek'eèht'èè sḡ hanḡ gḡts'ò eghàlḡdà t'axqò, dechḡet'aa k'e gots'ò hodàḡiachḡ gà kwe yḡ wekw'òḡ nèḡḡtḡ. ³⁰ Hanìkò Nòhtsḡ sḡ naidà ayḡlḡ, ³¹ eyits'ò ḡḡ dzeḡ ts'ò Galilee nèk'e gots'ò kḡta Jerusalem ts'ò dḡ gḡxè k'egedèe ḡlèè sḡ gḡaḡ. Eyi dḡ gḡdaà agòḡaa sḡ gòet'ḡ xè gogḡado.

³² “Eyi godḡ nezḡ naxits'ò hats'edḡ: ḡdèè whaà gots'ò Nòhtsḡ gocho ghàyatḡnḡḡḡ sḡ eyi hḡt'e. ³³ Goxḡ, gḡza ats'ḡt'ee sḡ, Zezi naidà ayḡlḡ t'à, gogha edeyatḡ k'èḡ eghàlḡdà hḡt'e. Nòhtsḡ ts'ò ts'ejḡ enḡht'è k'e dḡ hanḡ dek'eèht'è:

'Nḡ sḡ Seza anet'e; hòt'a du dzeḡ k'e Netà whḡhḡ,' dek'eèht'è.

³⁴ Nòhtsḡ naidà ayḡlḡ eyi t'à wekwḡ ehḡ hḡḡlḡ ha nḡle. Eyi t'à weghḡ dḡ hanḡ dek'eèht'è:

'K'àowochò David wexè sḡghà hòḡḡ ha hotḡ hanḡ wets'ò yatḡ degai whḡhtsḡ sḡ nḡ neghàḡà ha hḡt'e,' dek'eèht'è.

³⁵ Eyits'ò k'achḡ weghḡ dḡ hanḡ dek'eèht'è:

'Nets'ò degai elḡ sḡ wekwḡ ehḡ ch'à wek'ènedḡ ha,' dek'eèht'è.

³⁶ “David ededḡ eda ekò Nòhtsḡ k'èḡ eghàlḡdà t'axqò èlḡwḡ. Wèot'ḡ gà wekw'òḡ nèḡḡtḡ eyits'ò wekwḡ ḡhḡḡ ajà. ³⁷ Hanìkò eyi dḡ Nòhtsḡ naidà ayḡlḡ sḡ wekwḡ ḡhḡḡ ajà nḡle.

³⁸ “Eyi t'à sèot'ḡ, dḡ wek'èahsḡ ha dehwhḡ: Zezi ededḡ wet'à gohḡḡ goghḡ nahoezhe. Dḡ eyi weghḡ naxits'ò gots'ede. ³⁹ Dḡ hazqò Zezi ehkw'ḡ adḡ gḡwqò sḡ Nòhtsḡ xè ehkw'ḡnḡ agedle ha

hòt'e. Moses wenàowoò k'èahdi t'à hanì ehkw'ì anaxedle ha diì. ⁴⁰ Nakwenàozòqò dàgùdì sù hotù naxìxè hagoide sòò. Dii hagedi jìlè,

⁴¹ *'Naxì seyatù ghaahdlòò yàahjù sù aàhk'w'o xè ts'ehjì laahde. Du nèk'e aahda ekìyèè k'e t'asù nechàa eghàlaehda ha, eyi sù naxìgha ehkw'ì-ahodi ha-le. Dò hanaxègedi kò naxìgha ehkw'ì agedi ha nùlè,' dek'eèht'è,'* Paul gòhdi.

⁴² Paul eyits'ò Barnabas elègehdeè-kò gots'ò xàgeedè ha ekò dò gots'ò hagedi, “Ìdaà dzèahta Nòhtsì Dzeè k'e nùdè k'achì eyi godù t'à goxè goahdo nòò,” gedi. ⁴³ Elègehdi ghonahòt'e ekò Israel got'jì lò eyits'ò dò eyi-le xàzaa Israel got'jì gìnàowoò k'èè agejà sù Paul eyits'ò Barnabas k'èè geède. Nòhtsì edesonwòò goghàzòqò sù k'èè aahda dò ts'ò hagedi.

⁴⁴ K'achì Nòhtsì Dzeè k'e nèhòiwò ekò gots'ò K'àowo wegodi geèhk'w'ò ha gùwò t'à, eyi kògodeè gots'ò k'àhdzò dò hazòò làà elèwhede. ⁴⁵ Dò haàtìqò elèwhede t'à, Israel got'jì sù ts'ohogeedi xè gìgha nezì-le. Paul dàdù sù k'èch'a gogede.

⁴⁶ Hanikò Paul eyits'ò Barnabas ededageedì-le, hagedi, “Naxì sù t'akwelòò Nòhtsì weyatù naxits'ò hats'edi ha hòt'e jìlè. Hanikò naxìgha wedè aahlà eyits'ò welò while ts'ò aahda ha naxìgha wet'aaà-le t'à, diì dò eyi-le xàzaa ts'ò ats'ede ha.

⁴⁷ Gots'ò K'àowo dii hadù gots'ò xàyahhtì jìlè,

'Naxì sù dò eyi-le xàzaa gìgha dzèh laah't'e anaxèhlà. Du nèk'e dò hazòò dànì edaxàgeedè ha sù gits'ò haahdi ha,' gòhdi jìlè.

⁴⁸ Dò eyi-le xàzaa eyi nàgeèhzaa sù hagedi egùkw'o ekò sù gìnà ahodi eyits'ò gots'ò K'àowo weyatù ghò nezjì agedi. Dò hazòò welò while ts'ò geeda ha Nòhtsì goghàhòzòqò sù hazòò gìgha ehkw'ì-ahodi.

⁴⁹ Eyi nèk'e hazòò gots'ò K'àowo wegodi dò ts'ò ajà.

⁵⁰ Hanikò Israel got'jì dò xè nìdahòwoò agjìlà, ts'èko ahxee gùjì Nòhtsì gùwò eyits'ò kògodeè gha k'aodèe gùjì gixè nàdahoowo. Paul eyits'ò Barnabas k'èch'a nàdahogehde t'à eyi nèk'e gots'òò xàgogeèhà. ⁵¹ Dò gots'ò ehkw'ì eghàlagùdà-le weghàà edek'ègeezò ha t'à, Paul eyits'ò Barnabas edekètl'a eht'è while agjìlà. Eyi t'axòò kògodeè Iconium ts'ò geède.

⁵² Hanikò Nòhtsì wecheekeè kòta Pìsidian-Antioch nàgedè sù sù gìnà xè Yedàyeh Nezjì t'à nàgetsoò agejà.

14

Paul eyits'ò Barnabas kòta Iconium nèlegeètla

¹ Iconium ekò Paul eyits'ò Barnabas Israel got'jì gits'ò elègehdeè-kò ts'ò agejà, t'aats'òò hagiati k'èè. Ekò nezjì dò ts'ò gogùde t'à, Israel got'jì lò eyits'ò dò eyi-le xàzaa lò, gìgha ehkw'ì-ahodi agejà. ² Hanikò Israel got'jì mòhdaa gìgha ehkw'ì-ahodi ha gùwò-le sù dò eyi-le xàzaa Nòhtsì wecheekeè

ts'ò gini nezi-le agogìlà. ³ Eyit'à Paul eyits'ò Barnabas whaa gots'ò eyi kòta agiit'è. Gots'ò K'àowo wesoniwo ghò ededageedi-le gogude eyits'ò Nòhtsi eniyah hogèhtsi agòòlà t'à gıgodu ehkw'u sù wek'èhoedzò ayìlà. ⁴ Eyit'à kògodeè dọ nàdèe sù łats'ıgıde, dọ mòhdaa Israel got'ıı ts'ò agejà, eyits'ò mòhdaa Zezi wecheekeèdeè ts'ò agejà. ⁵ Dọ eyi-le xàzaa, eyits'ò Israel got'ıı, gıts'ò k'aodèe xè Zezi wecheekeèdeè dagogıhza ha, eyits'ò kwe t'à ɛlaàgogıhde ha, hanı ɛɛxè yatı gèhtsi. ⁶⁻⁷ Hanikò Zezi wecheekeèdeè egıkw'o t'à Lyconıa nèk'e ts'ò agejà. Ekọ kògodeè Lystra, Derbe eyits'ò wemọò kòta yàgòlaa sù ılaà godı nezı t'à dọ hoghàgogehtọ.

Paul eyits'ò Barnabas kòta Lystra eyits'ò Derbe nèlegeètla

⁸ Kòta Lystra ekọ dọ ıle k'eda-le wheda. Wegòhı gots'ò ızhı ts'ò wekw'òò ɛlaıdèe t'à k'etlo while. ⁹ Paul gode ekò eyi dọ yeèhkwo. Paul hotı yeghàeda, k'aat'ıı ade ha wıni nàtsoo yek'èezọ, ¹⁰ eyit'à yets'ò hadı, “Nàawo!” Hayèhdı ts'òet'ıı dọ nııtla gà k'edaà ajà.

¹¹ Paul hanı eghàıdà dọ ıọ gıazı ekò edeyatı k'èè yagızeh xè hagedı, “Gots'ò nòhtsi, dọ nàke lanı gıgaat'ı goghò nègıde!” gedı. ¹² ılak'aà gozı gehtsi. Barnabas, Zeus wıyeh agıla, eyits'ò Paul, ededı gogha gode elı t'à, Hermes wıyeh agıla. ¹³ Gıts'ò nòhtsi Zeus wets'ò yahtı-kò gocho kòta gà nıwà-lea gòzọ. Zeus gha yahtı elı sù ekọ dọ hazòò xè Barnabas eyits'ò Paul ts'ò kò ghàgeedi ha nıwo t'à, ejı eyits'ò ıt'òchaa mòht'a gogha nèyıla.

¹⁴ Hanikò Barnabas eyits'ò Paul eyi ghò egıkw'o ekò gıgha ehkw'ı-le t'à, edezeè edek'e nàgıhdılah. Gezeh xè dọ nı ts'ò ıımogeède, hagògedı, ¹⁵ “Dànıghò aah'ı? Goxı naxıèht'eè dọ ats'ııt'e. Naxıts'ò godı nezı nèt's'ıızọ. T'ası wèt'aaazà-le k'alaahdèe sù wedè aahle, Nòhtsi edaa sù wets'ò aahde. Ededı sù yak'e, dèe, tı eyits'ò t'ası hazòò weyı nàdèe sù yèhtsi họt'e. ¹⁶ ıneè sù dı nèk'e dọ hazòò edenàowoò k'èè geeda ıle, hanikò Nòhtsi edets'ò geelı agòòlà. ¹⁷ Hanikò dèe k'e t'ası whelaa sù weghàa dọ, Nòhtsi gòhı gık'èezọ họt'e. Yat'a gots'ò naxıgha chòh ayehzı eyits'ò t'ası dehsheè ayehzı. Eyı weghàa dọ ts'ò wedzeè nezı wek'èts'eezọ. Weghò shèt's'ezhe ıọ naxıghàyele eyits'ò naxıdzeè t'à naxına anaxehzı,” Paul gòhdı. ¹⁸ Paul hanı nezı dọ ts'ò goıde, hanikò k'àhdzọ gots'ò kò ghàgıdı t'e.

¹⁹ Eyı t'axòò Israel got'ıı mòhdaa, kòta Antıoch eyits'ò kòta Iconıum gots'ò eyi nègıde. Barnabas eyits'ò Paul k'èch'a gogıde t'à, dọ hazòò xè nàdahoowo hogèhtsi. Paul kwe t'à gıhdè, eyı t'axòò ɛlaıwo ne gıwo t'à eyi kòta gots'ò xàgèlı. ²⁰ Hanikò Nòhtsi wecheekeè Paul wemọò nègıde ekò Paul nııtla gà k'achı kògodeè ts'ò naèhtla. Ek'èdaedzè k'e Paul eyits'ò Barnabas kògodeè Derbe ts'ò agejà.

Paul eyits'ò Barnabas kòta Antioch nòòlegeètla

²¹ Kòta Derbe godi nezzì t'à dọ hoghàgogeèhtọ, dọ lọ gıgha ehkw'1-ahodii agejà. Eyi t'axọò kòta Lystra, Iconium eyits'ò Antioch ts'ò anagejà. ²² Ekọ Nòhtsı wecheekeè gni nàtsoò agogele ha gots'ò gogıde, hagògedi, “Hoıla lọ gotehoowu daats'ò Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ goyats'eedè họt'e,” gògedi. ²³ Paul eyits'ò Barnabas kòta k'egıadèe sii Nòhtsı wecheekeè gha k'aodèe gıihchì. Yagehtu xè edegegọ t'à Nòhtsı ghàgogıla, Nòhtsı ghọ gni nàtso t'à. ²⁴ Eyi t'axọò Pısidia nèk'e gok'egıde t'à Pamphylia nèk'e ts'ò nègıde. ²⁵ Kòta Perga, ekọ Nòhtsı weyatı t'à dọ hoghàgogeèhtọ. Eyi t'axọò kòta Atalia ts'ò agejà.

²⁶ Kòta Atalia gots'ò kògodeè Antioch ts'ò nageèze. Nòhtsı gok'èdi ha eyits'ò wegħa eghàlageeda ha t'à, ekọ t'akwełòò Nòhtsı ghàgogıla ilè. Eyi la sii dii gıghọ nòot'e. ²⁷ Kògodeè Antioch nègıze ekò Nòhtsı wecheekeè hazọò xè ełegıadi. Nòhtsı dànı goxè eghàlajıdà eyits'ò dànı Nòhtsı dọ eyii-le xàzaa gni nàtsoò agòòlàa sii hazọò gots'ò hagedi. ²⁸ Paul eyits'ò Barnabas ekọ Nòhtsı wecheekeè xè whaà agıt'è.

15

Zezi wecheekeède eyits'ò k'aodèe gılı sii elègıde

¹ Dọ mọhdaa Judea nèk'e gots'ò kòta Antioch nègıde. Eyi dọ niıdee sii Nòhtsı wecheekeè hoghàgogeehtọ, hagògedi, “Moses wenàowoò k'èè naxıkwò k'e nàt'à-le niıde edaxàahde ha dii,” gògedi. ² Eyi hagedı sii Paul eyits'ò Barnabas gha ehkw'1 agedi-le t'à eyi ghọ sii gots'ò nàyagıhtı. Eyi nàowo ghọ Zezi wecheekeède eyits'ò k'aodèe gılı sii dagogeehke ha t'à Paul, Barnabas eyits'ò dọ gıgha ehkw'1-ahodii mọhdaa kòta Jerusalem ts'ò agogele ha gogıihchì. ³ Nòhtsı wecheekeè ekọ ts'ò gogeehza. Phoenicia nèk'e eyits'ò Samaria nèk'e gok'egıde ekò dànı dọ eyii-le xàzaa Nòhtsı ts'ò agejàa sii ghọ goxè gogedo. Eyi t'à Nòhtsı wecheekeè hazọò sii gınà dii. ⁴ Jerusalem nègıde ekò Zezi wecheekeède, Nòhtsı wecheekeè eyits'ò gogħa k'aodèe gılı sii gınà xè goxè elègede. Paul eyits'ò Barnabas dànı Nòhtsı goxè eghàlajıdàa sii hazọò gots'ò hagedi.

⁵ Hanikò gıgha-ehkw'1-ahodii-dọò mọhdaa Pharısee gılı sii, negıde gà hagedi, “Dọ eyii-le xàzaa gılı sii gıkwò k'e nàt'à ha họt'e, eyits'ò Moses wenàowoò k'èagıt'e ha họt'e,” gedi.

⁶ Zezi wecheekeède eyits'ò k'aodèe gılı sii eyi ghọ gogede ha elègede. ⁷ Whaà gogıde t'axọò Peter niıtla gà gots'ò hadi, “Sèot'ıı, ıdèe whaà-le ekò sexè dàgòjàa sii wek'èahsọ họt'e. Nòhtsı sii dọ eyii-le xàzaa gıgha ehkw'1-ahodi ha niwọ t'à, gıts'ò godi nezzì nèehza ha sehdi ilè. ⁸ Nòhtsı sii goini t'à dàts'ııwọọ sii hazọò yek'èezọ họt'e. Dọ eyii-le xàzaa ededi si wets'ò dọ gılı

ha nıwɔ t'à, goxèht'eè Yedàyeh Nezu gok'e ayıllà. ⁹ Goxèht'eè lanı goghàlayda, gıgha ehkw'ı-ahodı t'à gidzeè degaı agòòlà. ¹⁰ Nòhtsı hanı ha nıwɔ nıdè ayııha Nòhtsı weahdzà? Dɔ eyı-le xàzaa Nòhtsı gıwɔɔ sı eyı nàowo nedà lanı gık'e nèt's'ele ha dıı. Gocho eyıts'ɔ goxı sı gogha nedàa t'à wek'èè ts'eeda ha dıı ıle. ¹¹ ıle, hagets'ele ha dıı! Gots'ɔ K'àowo Zezi goxı gots'ɔ sɔnıwɔ t'à edaxàgɔılaa sı gogha ehkw'ı hɔt'e. Dɔ eyı-le xàzaa ededı sı hanı edaxàgɔıla hɔt'e," Peter gòhdi.

¹² Barnabas eyıts'ɔ Paul gogede ekò dɔ hazòò elèwhedee sı ts'èwhıı egeèhk'w'ɔ. Dànı Nòhtsı gots'àıdı t'à dɔ eyı-le xàzaa gha enıyah hogèhtsı sı ghɔ gıkw'o. ¹³ Barnabas eyıts'ɔ Paul hòt'a gogıde t'axò James xàyaıhtı, hadı, "Sèot'ıı, seàhk'w'ɔ. ¹⁴ ıdı whaà-le ekò Simon gots'ɔ goıde ıle. Dànı Nòhtsı t'akwelòò dɔ Israel got'ıı agıt'e-le kò gıta ts'ɔ dɔ gòıhchı ıle, eyı weghàa dɔ hazòò edaxàgole ha nıwɔ wek'èts'eezòò agòòlà.

¹⁵ Nakwenàòɔɔ sı eyı xèht'eè gogıde ıle, dıı hagedıı gıtt'è ıle:
¹⁶ *Gots'ɔ K'àowo du hadı: Eyı hagòjà t'axòò-ıdè jɔ ts'ɔ anahde ha. K'àowocho David wekò gots'ɔ dɔ ts'ıɔ geèdee sı gıxè sınaqohle ha. ¹⁷ Hanı-ıdè dı nèk'e wets'ɔ dɔ gıghàhoòwoo sı gots'ɔ K'àowo hagıwɔɔ agede ha. Eyıts'ɔ dɔ eyı-le xàzaa suzi t'à-aget'ıı sı ededı sı sehagıwɔ ha. Gots'ɔ K'àowo ededı eyı hazòò yeghàlaedaa elı sı, hadı hɔt'e,' nakwenàòɔɔ hagedıı gıtt'è ıle.*

¹⁸ Eyı sı whaà gots'ɔ dɔ gık'èezɔ hɔt'e.

¹⁹ "Eyıt'à sı dıı hahwhɔ, dɔ eyı-le xàzaa Nòhtsı ts'ò agejàa sı dezòò hoıla agets'ele ha-le. ²⁰ Hanıkò dı hats'edıı gıts'ò ts'ıtt'è nıdè nezı ha, 'Bò nòhtsı hòelı ghàgeedı sı aahdè-le. Hoıı k'èè ełek'alaahdèe-le. Tıts'aadıı gık'à dahdı t'à ełòowı sı gıkwò aahdè-le, eyıts'ɔ edoò aahdɔ-le,' gıts'edı ıle. ²¹ ıneè whaà gots'ɔ kòta hazòò yàgòlaa sı hanı Moses wenàowoò t'à dɔ hoghàgogeèhtɔ hɔt'e. Eyıts'ɔ Nòhtsı Dzèè taat'eè elègehdeè-kò goyıı wenıht'è gık'eyahtı hɔt'e," James hadıı gots'ɔ goıde.

Zezi wecheekeèdeè eyıts'ɔ k'aodèe gııı sı enıht'è gıtt'è

²² Eyıt'à Zezi wecheekeèdeè, k'aodèe gııı eyıts'ɔ Nòhtsı wecheekè hazòò Paul eyıts'ɔ Barnabas gıxè dɔ kòta Antioch ts'ò gogeehza ha dɔ mòhdaa gıhchı ha gıwɔ. Eyıt'à Zhıdàa (Barsabas sı wıyeh) eyıts'ɔ Silas sı gııhchı. Eyı dɔ nàke gogha k'aodèe gııı hɔt'e. ²³ Dıı hanı gots'ɔ egıtt'è:

"Gòet'ıı, dɔ eyı-le xàzaa gıgha ehkw'ı-ahodı sı kòta Antioch, Syria nèk'e eyıts'ɔ Cilicia nèk'e nàgedèe sı gıts'ò aat'è. Dı enıht'è sı Zezi wecheekeèdeè eyıts'ɔ k'aodèe gııı sı egıtt'è hɔt'e.

"Naxıxè sıghà welè!

²⁴ “Gota gots'ò dọ mọhdaa naxits'ò nẹgụdee sị naxịgha hoila gehtsụ, gịghọ ts'ụkw'ò họt'e. T'asị hoghànxageehtọ sị wet'à naxinì tsịgehwhi ha aget'ị. Hanikò eyi dọ godahxà gogede nùle. ²⁵ Eyit'à dọ mọhdaa gits'ìhchì gà goàgịà nàke Barnabas eyits'ò Paul, gixè naxits'ò agets'ele ha. ²⁶ Eyì dọ nàke sị Zezi-Krì gha eghàlageeda t'à efaàgede ha sọnì kò edeghọ nàngedè-le. ²⁷ Zhidàà eyits'ò Silas gixè naxits'ò agets'ele ha, ayì dek'enèts'ùt'è sị ehkw'ì naxits'ò hagedi ha. ²⁸ Goxì, Yedàyeh Nezi xè dù hats'ụwọ, t'asì wèhoedì-le sị k'èah't'e ha naxits'ùhwhọ-le. Nàowo dù haàtọ zọ k'èahdì ha naxets'ùhwhọ: ²⁹ Bò nọhtsì hòèlù ghàgeedù sị aahdè-le. Edoò aahdọ-le. Tìts'aadì gik'à dahdì t'à ełọwù sị gikwọ aahdè-le. Hoù k'èè ełek'alaahdè-le. Eyì haàtọ k'èahdì nùde naxixè sìghà ha,” hagedi gots'ò gùt'è.

³⁰ Eyit'à dọ dì kọta Antioch ts'ò gogèhà. Ekọ Nọhtsì wecheekeè lẹ nẹgogùwa gà enìht'è gida aat'è sị goghàgùzà. ³¹ Enìht'è k'eyagùhtì, yatì nezi gùkw'ò t'à sị gìnà. ³² Zhidàà eyits'ò Silas ededì nakwenàozọọ gùlì t'à dọ gini nàtso ha nezi gots'ò gogùde. ³³⁻³⁴ Whaà-lea ts'ò kọta Antioch goxè agùt'è t'axọ kọta Jerusalem dọ gogùhàa sị ts'ò anagejà. Nọhtsì wecheekeè kọta Antioch nàgedè sị kọta Jerusalem Nọhtsì wecheekeè nàgedè ts'ò yatì nẹgùzọ, “naxixè sìghà welè,” gògedì. ³⁵ Paul eyits'ò Barnabas ededì t'aa kọta Antioch ageèkw'e. Ededì eyits'ò Nọhtsì wecheekeè eyi-le lọ xè gots'ò K'àowo weyatì t'à dọ hoghàgogeehtọ.

Paul eyits'ò Barnabas ełek'èè agùwọ-le

³⁶ Latsaa hoòwo t'axọ Paul, Barnabas ts'ò hadì, “Kọta hazọ yàgòlaa sị gots'ò K'àowo weyatì t'à gits'ò gots'ùde ilè sị k'achì gits'ahitla, gòet'ì gigha ehkw'ì-ahodì agejà sị dàgùt'e lị gha,” yèhdì. ³⁷ Barnabas, John-Mark goxè awede nıwọ. ³⁸ Hanikò John-Mark kọta Pamphylia ekọ gots'ò naèhtla ilè, eyits'ò goxè eghàlajà-le t'à Paul, John-Mark goxè at'ì ha nıwọ-le. ³⁹ Paul eyits'ò Barnabas eyi ghọ sị ełek'èè agùwọ-le t'à ìak'aà agejà. Barnabas, John-Mark edexè ayìlì gà, Cyprus dì nechàa whezọ ts'ò geèze. ⁴⁰ Paul t'aa Silas edexè ayìlì. Nageedè kwe Nọhtsì nezi gok'èdì ha t'à Nọhtsì wecheekeè gok'eeyagùhtì. ⁴¹ Paul, Syria nèk'e eyits'ò Cilicia nèk'e gok'itla, ekọ Nọhtsì wecheekeè nàgedè sị gini nàtsoò agòlà.

16

Timothy, Paul eyits'ò Silas goxè ajà

¹ Paul, kọta Derbe eyits'ò kọta Lystra nàhtla, Nọhtsì wecheekeè ilè Timothy wiyeh ekọ nàdè. Timothy wemọ Is-rael got'ì họt'e eyits'ò wegħa ehkw'ì-ahodì họt'e, hanikò wetà

Greece got'ì họt'e. ² Kòta Lystra eyits'ò kòta Iconium gots'ò Nòhtsì wecheekeè Timothy ghọ nezì gogede. ³ Paul, Timothy edexè kòta ayele ha nıwọ, eyit'à Moses wenàowoò k'èè wekwọ k'e nàat'a ayìlà. Israel got'ì eyi nàgedè sù Timothy wetà Greece got'ì ne gık'èezọ t'à ayìlà. ⁴ Kòta yàgòlaa gota k'egedè ekò Zezi wecheekeède eyits'ò k'aodèe gùlù Jerusalem ekọ nàowo dọ gha gèhtsì ilèe sù k'èagùt'e ha gògedi. ⁵ Eyit'à Nòhtsì wecheekeè hazọọ gını nàtsoò ajà, eyits'ò dzẹ taat'eè dọ lọ gotagùde.

Paul wenazhu xègoèht'ì

⁶ Paul eyits'ò dọ gıxè at'ù sù Phrygia nèk'e eyits'ò Galatia nèk'e hazọọ k'egiadè, hanikò Yedayeh Nezù Asia nèk'e godi nezù dọ ts'ò agùlà agòòlà-le. ⁷ Mysia nèk'e ts'ò nıwà-le nègùde ekò Bithynia nèk'e agede ha hogeèhdzà hanikò Zezi wets'ò Ìnì Degai ekọ agejà-le agòòlà. ⁸ Eyit'à Mysia nèk'e goxa geèhde, kòta Troas ts'ò agejà. ⁹ Eyi toò k'e Paul wenazhu xègoèht'ì. Macedonia nèk'e gots'ò dọ nàwo xè yeghònadaeti, hadi, “Gonèk'e Macedonia ts'ò anede, gots'anedi,” yèhdi, wenazhu hagòjà. ¹⁰ Paul wenazhu xègoèht'ì t'axọọ ekòet'ì Macedonia nèk'e ts'ò ts'eedè ha sınıts'ùde. Nòhtsì hagòhdi wek'èts'eezọ t'à, ekọ godi nezù dọ gıghàts'eza ha ts'eède.

Lydia wegħa ehkw'ı-ahodù ajà

¹¹ Kòta Troas gots'ò ts'eèze, kòta Samothrace ts'ò ehkw'ì ats'ejà. Ek'èdaedzè k'e kòta Neapolis ts'ò ts'eède. ¹² Eyì gots'ò kògodeè Philippi ts'ò ats'ejà. Roman got'ù eyi kògodeè gogèhtsì ilè. Macedonia nèk'e hazọọ gogħa kògodeè wet'aaazà họt'e. Whaà-lea gots'ò eyi nàts'ùdè.

¹³ Nòhtsì Dzèè k'e kòta gà deh nızaa ekọ dọ yagehtı ha sını ts'ùwọ t'à, ekọ ts'ò ats'ejà. Ts'èko mòhdaa eyi ląà nègùdee sù gıxè ts'eèkw'e eyits'ò gits'ò gots'ùde. ¹⁴ Ts'èko ilè eyi goèkw'òọ sù Lydia wıyeh. Eyì ts'èko kògodeè Thıyatıra gots'ò zèht'ı-dek'oo wegħọ nàedi dọọ elı eyits'ò Nòhtsì-ghàts'ıedi-dọọ elı. Eyì ts'èko sù Paul dàdı yeèkw'ò t'à gots'ò K'áowo wegħa ehkw'ı-ahodı ayìlà. ¹⁵ Eyì ts'èko ededi eyits'ò dọ yekọ nàgedè sù gık'ètaidzọ, eyi t'axọọ wekọ ts'ò agòòlà, hadi, “Gots'ò K'áowo segħa ehkw'ı adı aht'e seahwħọ nıdè sekọ aah't'e,” gòhdi. Gogħọ daèhnq t'à wekọ ts'ò ats'ejà.

Paul eyits'ò Silas gıdaàtq

¹⁶ Ilàà Israel got'ù edı yagehtı k'è gòzọọ ts'ò ts'adè ekò t'eekea dọ nàyeèhdi sù gogħaetla. Inıhı wets'ò-èlı t'à nadaà k'et'ì. Nadaà gode t'à, wets'ò k'àhogedè gùlù sù għa sọmba lọ ehtsì. ¹⁷ Eyì t'eekea Paul eyits'ò goxı gok'èè k'etlọ xè hadı yaızeh, “Dı dọ sù Nòhtsì wenahk'e gòhı-le wecheekeè agùt'e. Dàni edaxàts'eedè ha sù naxıts'ò hagedı ha,” hadı yaızeh. ¹⁸ Lọ

dzeè ts'ò hadì xè gok'èè k'eda. Nòqdea Paul wegħa dìi agòjà t'à yets'ò naza gà ìnhì ts'ò hadì, “Zezì wuzì dahxà t'eekoa weyì gots'ò xàtìle!” yèhdi. Ekòet'ì ìnhì wets'ò ò ajà.

¹⁹ T'eekoa ts'ò k'ahogedè gùlì sù k'achì gít'à sòmba gehtsì ha-le gik'èezò t'à Paul eyits'ò Silas dagogìachì. Kòta k'aodèè ts'ò agogele ha t'asì nàedi k'è yàgòlaa ekò ts'ò gogèewa. ²⁰ K'aodèè nadaà nègogìwa, hagedì, “Dù dọ Israel got'ì agùt'e, gits'ìh?ò kòta hazòò dọ xè nàdahoowo. ²¹ Goxì Roman got'ì ats'ìt'ee sù gonàowoò k'èch'a dọ hoghàgogeehtò,” gedi.

²² Hagedì t'à dọ lọ Paul eyits'ò Silas k'èch'a gogedeè agejà. Eyit'à k'aodèè gıyatì k'e gıgoht'òò gok'e nàgıhdlah gà nàgogıhkwa. ²³ Hòt'ò nàgogıhkwa t'axòò dọ-danìlaa-kò ts'ò agogìlà. Dọ-danìlaa-k'èdì-dòò hotù nezi goxoehdi ha giuhdi. ²⁴ Hagedì t'à kò goyì xàts'etla ha dìi sù nègogìwa, eyits'ò gıkechì dechì t'à wedaàdoò agìlà.

²⁵ Totanì ekıyeè k'e Paul eyits'ò Silas yagehtì xè Nòhtsì ts'ò gejtì, dọ eyì-le gıdanìlaa sù gogèehkw'ò. ²⁶ Hòtsaa dèè hòt'ò nàgòehdò t'à yìet'l'aa hazòò nàedaà ajà. Ekòet'ì enìtò hazòò ehghàà enìxanıt'l', eyits'ò dọ hazòò satsòt'ì gik'e whelaa sù nàit'l'. ²⁷ Dọ-danìlaa-k'èdì-dòò ts'ıwo. Dọ-danìlaa-kò enìtò hazòò enìxàlì yaı ekò behcho edets'ò xàechì, dọ hazòò xàtımogèede sını nıwo t'à ełàadiwì ha k'ehòza. ²⁸ Hanikò Paul yets'ò whezeh, hadì, “T'asadıle-le, hazòò jò ts'eèhkwe'le họt'e,” yèhdi.

²⁹ Eyit'à dọ-danìlaa-k'èdì-dòò, ek'aèk'ò sets'ò àahchì, gòhdi. Ekòet'ì goyaèhtla gà, dèhyeh t'à Paul eyits'ò Silas goga nàgòıghè. ³⁰ Xàgòewa t'axòò dagoehke hadì, “K'àowo, edaxàsetè għa ayì dàhle ha?” gòhdi.

³¹ Gits'ò hadì, “Zezì gots'ò K'àowo ehkw'ı adì neewò nıde edaxàneetè ha, eyits'ò nèot'ı nexè nàgedèe sı edaxàgeedè ha,” giuhdi. ³² Eyit'à ededì eyits'ò wekò dọ nàdèe sù gots'ò K'àowo weyatì t'à gots'ò gogıde. ³³ Totanì ekıyeè k'e dọ-danìlaa-k'èdì-dòò whatsoò nègòıwa gà gokaà k'enahıtso. Eyì t'axòò ededì eyits'ò wèot'ı hazòò ekòet'ì gik'ètaldzò. ³⁴ Dọ-danìlaa-k'èdì-dòò Paul eyits'ò Silas edekò ts'ò nagòowa, eyits'ò shègetì ha t'asì goghàıdì. Nòhtsì yegħa ehkw'ı adì ajà t'à sù winà, wèot'ı sı hazòò gınà.

³⁵ K'omòòdòò dzeħ agòjà ekò kòta k'aodèè edecheekeè dọ-danìlaa-k'èdì-dòò ts'ò gogèeh?à. Yatì gıdanìızo hagedì, “Eyì dọ xàgeedè agıle,” giuhdi. ³⁶ Eyit'à dọ-danìlaa-k'èdì-dòò Paul ts'ò hadì, “Kòta k'aodèè, nı eyits'ò Silas xàahdè ha naxègedì. Eyit'à naahdè ha dìi-le. Naxìxè sìghà welè,” gòhdi.

³⁷ Hanikò Paul kòta k'aodèè cheekeè ts'ò hadì, “Gosınyagıhtì-le et'ì dọ daà nàgogıhkwa. Roman got'ì k'èè goità kò dọ-danìlaa-kò ts'ò agogìlà. Ekı hani dọ naahıtò

nagogeèhà ha gɔwɔ̀ nì? Ìle, ededɔ̀ gots'ò gɔ̀dè gà xàgogɔ̀wa,” gòhɔ̀.

³⁸ Kòta k'aodèe cheekè Paul dàdɔ̀ sɔ̀ hazòò k'aodèe ts'ò hagedɔ̀. K'aodèe, Paul eyits'ò Silas, Roman got'ɔ̀ k'èè gɔ̀tá gok'èhogeèhà ekò geèhyeh lagejà. ³⁹ K'aodèe, Paul eyits'ò Silas ts'ò dọ nezɔ̀ gɔ̀lɔ̀ ha gɔ̀wɔ̀ t'á dọ-danɔ̀lɔ̀aa-kò gots'ò xàgogeèwa, ts'èwhɔ̀ kòta ts'òò naahdè gògedɔ̀. ⁴⁰ Paul eyits'ò Silas dọ-danɔ̀lɔ̀aa-kò gots'ò xàgeède t'axòò Lydia wekò ts'ò t'akwełòò agejà. Ekò Nòhtsɔ̀ wecheekè xè giakw'è. Yatɔ̀ nezɔ̀ t'á nàgetsoò agogɔ̀lɔ̀ t'axòò nageèhde.

17

Paul eyits'ò Silas kòta Thessalonica nèlegeètá

¹ Kògodeè Amfipolis eyits'ò Apollonia goxa geède, kògodeè Thessalonica ts'ò agejà. Ekò Israel got'ɔ̀ gɔ̀t's'ò elègehdeè-kò gòrò. ² Paul t'aats'òò elègehdeè-kò at'ɔ̀ lè t'á ekò ts'ò ajà. Tai dzehta ts'ò Nòhtsɔ̀ Dzeè k'e Nòhtsɔ̀ Nɔ̀ht'è gots'ò dọ hoghàgoehtò. ³ Ayɔ̀ dek'èèht'è ghàà gots'ò goɔ̀de, “Christ dàza ha, eyits'ò elɔ̀wo gots'ò nàidà ha. Dɔ̀ Zezì weghò naxɔ̀ts'ò gohdee sɔ̀ Christ hɔ̀t'e,” gòhɔ̀. ⁴ Israel got'ɔ̀ mòhdaa ehkw'ɔ̀ adɔ̀ gɔ̀wɔ̀ t'á Paul eyits'ò Silas xè aget'ɔ̀ agejà. Greece got'ɔ̀ Nòhtsɔ̀ gɔ̀wɔ̀ sɔ̀ lò eyits'ò ts'èko ahxee gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ lò goxè aget'ɔ̀.

⁵ Hanìkò Israel got'ɔ̀ gha k'aodèe sɔ̀ goghò ts'ohogeedɔ̀. Kòta gots'ò dọ laòt'ɔ̀-le nàgɔ̀htsɔ̀ gà kògodeè nɔ̀ ts'ò dọ lò xè nɔ̀dahogɔ̀hdè. Jason wekò ts'ò lègehza ekò Paul eyits'ò Silas hagɔ̀wɔ̀, dọ nɔ̀ ts'ò gogeewa ha gɔ̀wɔ̀ t'á. ⁶ Hanìkò gokawhìagejà t'á Jason xàgeèlì eyits'ò Nòhtsɔ̀ wecheekè sɔ̀ mòhdaa kògodeè gha k'aodèe ts'ò gogeèwa. Hagedɔ̀ gezeh, “Dɔ̀ dọ, hazòò nèk'e dọ xè hoila hogehtsɔ̀ sɔ̀ dɔ̀ jò nègɔ̀de, ⁷ eyits'ò Jason edekò ts'ò agòòlà. Dɔ̀ dọ aget'ɔ̀ sɔ̀ dèe-ts'ò-k'àowo Caesar wenàowoò k'èch'a aget'ɔ̀. Dɔ̀ hagedɔ̀, k'àowocho eyɔ̀-le gòhɔ̀ ne, eyɔ̀ sɔ̀ Zezì wiyeh ne,” hagedɔ̀ gezeh. ⁸ Hagedɔ̀ gogɔ̀kw'ò ekò dọ hazòò eyits'ò k'aodèe gɔ̀lɔ̀ sɔ̀, sɔ̀ nɔ̀dahogɔ̀hdè. ⁹ Jason eyits'ò dọ gɔ̀xè at'ɔ̀ sɔ̀ sòmba lò edek'èxa nàgeehdɔ̀ agogɔ̀lɔ̀ t'axòò, nagogeèhà.

Paul eyits'ò Silas kòta Berea nèlegeètá

¹⁰ To agòjà ekò Nòhtsɔ̀ wecheekè, Paul eyits'ò Silas kòta Berea ts'ò agogɔ̀lɔ̀. Ekò nègɔ̀de ekò Israel got'ɔ̀ gɔ̀t's'ò elègehdeè-kò ts'ò agejà. ¹¹ Israel got'ɔ̀ kòta Berea nàgedèe sɔ̀ kòta Thessalonica got'ɔ̀ nahk'e ginezɔ̀. Godɔ̀ nezɔ̀ gɔ̀kw'ò t'á gɔ̀nà. Asɔ̀ Paul ehkw'ɔ̀ gode gɔ̀wɔ̀ t'á dze taat'èè Nòhtsɔ̀ Nɔ̀ht'è k'eyagehtɔ̀. ¹² Israel got'ɔ̀ lò gɔ̀gha ehkw'ɔ̀-ahodɔ̀, eyits'ò Greek gots'ò ts'èko ahxee mòhdaa, eyits'ò Greek gots'ò dọzhì lò goxè aget'ɔ̀.

¹³ Israel got'ɲi Thessalonica nàgedè sɪ Paul kòta Berea Nòhtsɪ yatù t'à dọ hoghàehtọ ghọ gùkw'o t'à ekọ ts'ò geède. Dọ lọ Paul k'èch'a nɪdahogùhè agogùlà. ¹⁴ Eyit'à ekòet'ɲi Nòhtsɪ wecheekeè Paul tichobàa ts'ò ajà agùlà, hanikò Silas eyits'ọ Timothy kòta Berea ageèkw'e. ¹⁵ Dọ Paul xè agejàa sɪ kògodeè Athens ts'ò geèhchì. Eyɪ dọ ek'èt'à nageedè kwe, Paul, edecheekeè Silas eyits'ọ Timothy godanatɲɲọ, ɲwhàà sets'ọ aahde nọ, gòhdi.

Paul kòta Athens dọ ts'ò gode

¹⁶ Paul kògodeè Athens godanaèhɲi ekò nòhtsɪ eyi-le xàʒaa lọ hòlɲi nàwheʒaa yaɲi t'à sɪ wegħa dɪ. ¹⁷ Eyit'à elègehdeè-kò goyɪ Israel got'ɲi eyits'ọ Greece got'ɲi Nòhtsɪ gɲwọq sɪ gots'ọ goɪde. Eyits'ọ dzẹ taàt'eè t'asɪ nàedɪ k'è yàgòlaa ekọ sɪ dọ ts'ọ goɪde. ¹⁸ Dọ mọhdaa Epicurean nàowoò eyits'ọ Stoic nàowoò k'è nàigedè sɪ Paul k'èch'a gogede, hagedɪ, “Dɪ dọ wewà lọ ayɪ ghọ godeè-adi?” Eyits'ọ mọhdaa hagedɪ, “Nòhtsɪ ɲadɲ ghọ godeè-adi lanì,” gedɪ. Paul, Zezi wegodi neɲi t'à gode eyits'ọ ɲdaà nɪdè dọ nagidà ha hadɪ t'à, agùhdi. ¹⁹ Eyit'à dọ lọ dèhkw'ee k'è gòʒọ, Ayopagus gòyeh, ekọ ts'ọ geèhchì. Paul ts'ọ hagedɪ, “Dɪ godɪ eladɲ t'à dọ hoghàhtọq sɪ wek'èts'eezọ ha ts'ɲwọ. ²⁰ Nàowo ɲadɲ gota k'eneʒaa sɪ wenits'eedi-le, ayɪ dàɲdɪ sɪ wek'èts'eezọ ha ts'ɲwọ,” gùhdi. ²¹ Athens got'ɲi eyits'ọ dọ eyi-le xàʒaa eyɪ nàgedè sɪ t'aats'ọq nàowo ɲadɲ t'à elèxè gogedo.

²² Paul dọ lọ dèhkw'ee k'è gòʒọ, Ayopagus gòyeh, ekọ dọ ts'ọ gode, hadɪ, “Athens got'ɲi yàahlɲ sɪ, nòhtsɪ ɲadɲ xàʒaa lọ ghọ hòt'ò aahwhọ nọ. ²³ Naxikòta k'ehda ekò wets'ọ yaahtɪ lọ nàwheʒaa sɪ hotɪ gɪghàhdà họt'e. Nòhtsɪ wek'èhoahsq-le għa kwe-ladà wheʒọ wek'e dɪ hanì dek'eèht'è wek'eyaehɪ: ‘Nòhtsɪ wek'èts'eezọ-le wegħa gòʒọ,’ dek'eèht'è. Eyɪ nòhtsɪ wek'èahsq-le kò wets'ọ yaahtɪ sɪ dɪ wegħọ naxɪts'ọ gohde ha.

²⁴ “Nòhtsɪ, dè eyits'ọ t'asɪ hazọq edaa whehtsɪ sɪ yak'e eyits'ọ dɪ nèk'e għa K'áowo họt'e. Yats'ehɪ-kò-gocho, dɲlà t'à hòlɲi sɪ, yeyɪ nàdè nɪle. ²⁵ Dọ t'asɪ yegħædi t'à eda nɪle. Edeɲ dọ hazọq gɪt'à eda họt'e, gɪt'à geɲi eyits'ọ t'asɪ hazọq wet'à-ats'et'ɲi sɪ goghàyele họt'e. ²⁶ Dọ ɲè gots'ọ, dọ hazọq xàʒaa whehtsɪ họt'e eyits'ọ dɪ nèk'e hazọq nàgedè ha agòlà. Dàwhàa geeda ha sɪ goghàhòɲọ eyits'ọ edɲ nàgedè ha sɪ goghàhòɲọ họt'e. ²⁷ Nòhtsɪ hanì eghàlajà họt'e, hanì-ɲdè wekats'ɲwọ ha gɲhwhọ eyits'ọ edahxọ wets'ɲwọ xè wegots'ɲhà ha welɪ. Gots'ọ nɪwà-le wheda kò họt'e. ²⁸ Naxɪ kò naxɪts'ọ egeet'è-dọq mọhdaa dɪ hagedɪ egɲt'è ɲè, ‘Edeɲ wet'à dọ ts'ɲɲ eyits'ọ wet'à ts'eeda,’ eyits'ọ mọhdaa hagedɪ, ‘Wets'ɲhòq-dọq ats'ɲt'e,’ gedɪ egɲt'è.

²⁹ “Eyit'à Nòhtsɪ wets'ihzòq-dòq ts'ɪlɪ nɪdè Nòhtsɪ sɪ sòmba dekwoo, sòmba degoo eyits'ò kwe t'à hòèlɪ wets'ɪhwhò ha dìi. Dòlà t'à t'asɪ hòèlɪ k'èè wègaat'ɪ wets'ɪhwhò ha dìi. ³⁰ Ìnèq dò dàget'ɪ sɪ gɪk'èezò-le t'à Nòhtsɪ nàgoehkwa-le ìlè, hanikò dìi sɪ dò hazòq edek'egɪlɪ xè wets'ò anats'ede ha gòhwhò. ³¹ Dò hazòq ehkw'ɪ gɪsɪmyaetɪ gha dzè whehzoq ayɪlà hòt'e, eyɪ gha dò ìlè yìhchì hòt'e. Eyɪ wìichɪ sɪ dò hazòq gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ha t'à Nòhtsɪ nàidà ayɪlà,” Paul gòhdi.

³² Dò nàidà hadɪ ghò gɪkw'o ekò Paul ghageedlò, hanikò dò mòhdaa hagedɪ, “K'achɪ eyɪ weghò gots'ò nagoide ha nets'ɪhwhò,” gùhdi. ³³ Eyɪ t'axòq Paul gots'òq naèhtlɔ. ³⁴ Dò mòhdaa gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à Paul xè aget'ɪ agejà. Dò ìlè Dionysius wiyeh, Ayopagus ekò dò elexè dèhkw'ee goxè whedaa elɪ, eyits'ò ts'èko Damaris wiyeh eyits'ò dò eyɪ-le mòhdaa goxè aget'ɪ agejà.

18

Paul kògodeè Corinth nùtla

¹ Eyɪ hagòjà t'axòq Paul kòta Athens gots'ò kòta Corinth ts'ò ajà. ² Ekò Israel got'ɪ, Aquila wiyeh, kòta Pontus wegòhɪ sɪ, yeghaetlɔ. K'àowodeè Claudius, weyatɪ k'e Israel got'ɪ hazòq kògodeè Rome gots'òq xàgeedè ha gòhdi. Eyit'à Aquila, edets'èkeè Priscilla xè Italy nèk'e gots'ò eyɪ nègɪde. Paul gots'àèhtlɔ. ³ Paul, goxèht'eè nɪhbàa-ehtsɪ-dòq elɪ t'à goxè nàidè eyits'ò goxè eghàlɔdà. ⁴ Nòhtsɪ Dzeq taat'eè elègehdeè-kò dò ts'ò gode, yatɪ t'à Israel got'ɪ eyits'ò Greece got'ɪ goghòdaehnè ha dahoèhdzà.

⁵ Silas eyits'ò Timothy Macedonia nèk'e gots'ò eyɪ nègɪde ekò Paul dò hoghàehtqò zò ts'ò-èlɪ adiidlà. Israel got'ɪ ts'ò gode, hadɪ, “Zezì Christ hòt'e,” gòhdi. ⁶ Hanikò Israel got'ɪ Paul k'èch'a gogede. Paul ehkw'ɪ aget'ɪ-le gɪk'èezò ha nɪwò t'à edegoht'òq yèhxo xè hagòhdi, “Naxɪ edaxàahdè-le nɪdè naxɪt'à ha ne. Hòt'a sɪ sets'ò hoèlɪ nùle. Jò gots'ò ìdaà dò eyɪ-le xàzaa gɪts'ò ahde ha,” gòhdi.

⁷ Eyit'à Paul elègehdeè-kò gots'òq xàèhtlɔ. Ìzòq Titus-Justus, Nòhtsɪ-ghàtsɪedɪ-dòq wekò gòzoq ts'ò ajà. ⁸ Crispus, elègehdeè-kò gha k'àowo elɪ, eyits'ò wekò nàgedè sɪ hazòq Zezi gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ agejà. Eyits'ò kòta Corinth gots'ò dò lò gɪkw'oo sɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à gɪk'ètàidzò.

⁹ Ìlè, to Paul wenazhɪ xègoèht'ɪ t'à gots'ò K'àowo yets'ò gode, hayèhdi, “Nɪɪɪ-le, ìlè dò gɪts'ò goide ghò naat'e-le. ¹⁰ Nexè aht'ɪ ne. Sets'ò dò lò jò kògodeè nàgedè ne t'à dò wɪzɪ t'asanele ha nùle,” yèhdi. ¹¹ Eyit'à Paul ìlè xo-daà-tanɪ ts'ò eyɪ nàidè. Nòhtsɪ weyatɪ dò hoghàehtqò.

12 Achara nèk'e Galliyò k'àowo elì ekò Israel got'jì elèts'adageedi t'à Paul wesin'yaeti agijà. 13 Dò-sin'yaeti-dò ts'ò hagedi, "Dù dò sù, gonàowoò k'èch'a dò hoghàehtò. Nàowo eladù k'èè Nòhtsì ghàsogeedi ha, gòhdi," gedi.

14 Paul gode ha nikw'o ekò k'àowo Galliyò, Israel got'jì ts'ò hadi, "Israel got'jì, dù dò hoila hòèhtsì hani-le-ìdè gonàowoò k'eizhì n'èdè naxeèhk'ò ha jì. 15 Hanikò naxinàowoò ghò aahdi n'èdè naxì edexè siigoahlè. Sì hanù nàowo wesin'yaeti ha nùle," gòhdi. 16 Nàyaeti-kò gots'ò xàgodezhì. 17 Eyi't'axò dò hazò Sostenes, elègehde-kò gha k'àowo elì sù, nàyaeti-kò gà dagiachì eyits'ò gikw'òyaà-gijà. Hagòjà kò k'àowo Galliyò gots'ò n'zà-le.

Priscilla, Aquila eyits'ò Apollos

18 Paul whaà hoògò gots'ò kòta Corinth nàidè. Eyi t'axò Nòhtsì wecheekeè gots'ò naèhtlà. Elàcho t'à Syria nèk'e ts'ò ajà. Priscilla eyits'ò Aquila gixè ajà. Naezè kwe kòta Cenchrea Nòhtsì ts'ò yatì nàtsoo whehtsì jì t'à, edekwìghà k'jìhwho. 19 Kòta Ephesus nègijide ekò Paul, Priscilla eyits'ò Aquila ekò gots'ò naèhtlà. Ededi t'aa elègehde-kò ts'ò ajà, ekò Israel got'jì ts'ò gojde. 20 Paul jàà goxè wheda ha gijwò, hanikò jì gòhdi. 21 Paul naetlà kwe, hagòhdi, "Nòhtsì hanìwò n'èdè k'achì jò ts'ò anahde ha," gòhdi. Eyi t'axò elàcho t'à kòta Ephesus gots'ò naèhtè. 22 Kòta Caesarea, ekò dàèhtlà. Nòhtsì wecheekeè gots'ò naèhtlà xè gots'ò gojde, eyi t'axò kòta Antioch ts'ò ajà.

23 Whaà-lea ts'ò eyi nàidè. Eyi t'axò eyi nèk'e gota k'eeda, Galatia nèk'e eyits'ò Phrygia nèk'e hazò nahtlà. Nòhtsì wecheekeè hazò gini nàtsoò agòòlà.

24 Ekijè k'e Israel got'jì Apollos wiyeh, Alexandria gots'ò dò, kòta Ephesus niitlà. Dò t'asì k'èezò deè elì eyits'ò Nòhtsì N'jìt'è sù deghàà yek'èezò. 25 Gots'ò K'àowo wegodi nezi hoghàwèetò h'et'e. Ededzè t'à sù dò ts'ò gojde eyits'ò Zezi wegodi hoti nezi dò hoghàgoèhtò. Hanikò John-Baptist dànì dò hoghàgoèhtò sù eyi zò k'èezò. 26 Apollos elègehde-kò edèdaedi-le xè dò ts'ò gojde. Priscilla eyits'ò Aquila gikw'o t'axò edekò ts'ò gok'èehtlà agijà. Nòhtsì wegodi t'à deghàà gits'ò xayajiti.

27 Apollos, kòta Achara ts'ò ade ha niwò t'à Nòhtsì wecheekeè gogha sìghà adi. Eyi't'axò ekò Nòhtsì wecheekeè ts'ò wegga egit'è, hagedi, "Dù dò naxixè at'jì aweahlè," hagedi gij'è. Apollos ekò niitlà ekò Nòhtsì weson'wò t'à gigha ehkw'ì-ahodi agejà sù hòt'ò gots'ò h'et'e. 28 Israel got'jì elègehdi ekò, Apollos goni ts'ò hòt'ò xayajiti. Nòhtsì N'jìt'è ghàà Zezi Christ h'et'e hadi gots'ò gojde.

19

Paul kòta Ephesus nùtla

¹ Apollos kòta Corinth wheda ekò Paul tɪl k'èè kòta Ephesus ts'ò naèhtla. Ekò Nòhtsɪ wecheekeè mòhdaa goazɪ. ² Eyit'à dagoehke, “Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi àjà gots'ò Yedàyeh Nezm̩ naxik'e àjà nì?” Paul gòhdi.

“Ìle, Yedàyeh Nezm̩ weghò ts'ìikw'o while,” gedi.

³ Paul gots'ò hadi, “Hanì-ɪdè ayì t'à naxik'etàidzò nò?” gòhdi.

“John-Baptist wenàowoò k'èè gok'etàidzò,” gedi.

⁴ Paul gots'ò hadi, “John-Baptist wenàowoò k'èè gok'etàidzò sù edek'ets'ɪlɪ gha hɔt'e. Dò yek'èè nùtla ha sù ehkw'ɪ adi weahwhò ha hɔt'e gòhdi ìlè. Eyɪ sù Zezi hɔt'e,” Paul gòhdi. ⁵ Nòhtsɪ wecheekeè Paul hadi gùkw'o t'à Zezi wuzi t'à gik'etàidzò agejà. ⁶ Paul edilà gok'e ayìlɪ t'à Yedàyeh Nezm̩ gik'e àjà. Yatɪ ìadɪ t'à gogedeè agejà eyits'ò Yedàyeh Nezm̩ dahxà xàyagɪhtɪ. ⁷ Hazò t'à dɔzhì hoòndzò-daats'ò-nàke gɪxè hagòjà.

⁸ Paul, ekò Israel got'ɪ gits'ò elègehdeè-kò gòzòzò goyaèhtla. Tai sa haɪwa gots'ò edèdaedi-le xè Nòhtsɪ wenàowoò ghò gots'ò goɪde t'à, dò gɪgha ehkw'ɪ-ahodi agejà. ⁹ Hanikò dò mòhdaa Paul k'èch'a agɪwò, gɪgha ehkw'ɪ-ahodi ha gɪwò-le eyits'ò eyɪ nàowo k'èch'a dò ts'ò gogede. Eyit'à Paul Israel got'ɪ gots'ò xàèhtla. Nòhtsɪ wecheekeè edexè goòwa. Eyɪ t'axò dzè taat'eè Tyrannus wekò gocho goyì dò ts'ò gode. ¹⁰ Nàke xo ts'ò hanì Paul dò ts'ò goɪde. Eyɪ ts'ìhò Israel got'ɪ eyits'ò Greece got'ɪ hazò Asia nèk'e nàgedè sù gots'ò K'àowo weyatɪ gùkw'oò agejà.

¹¹ Nòhtsɪ, Paul ts'adi t'à eniyah deè lɔ hòèhtsɪ. ¹² Paul k'oòhchia eyits'ò jòhtè t'à-at'ɪ sù eyɪ kò dɔ-eyaelɪ ts'ò agehɪ nùdè k'aat'ì agèt'ì eyits'ò ìnìhɪ gots'ò xàgeedè.

¹³ Israel got'ɪ mòhdaa ìnìhɪ xàdegeezhɪ ha dò ta k'egedè. Zezi wuzi t'à ìnìhɪ xàdegeezhɪ ha hogeèhdzà, hagedi, “Paul, Zezi wuzi t'à godee sù wedahxà xàahde,” gedi. ¹⁴ Dò ìlè Sceva wiyeh, yahtɪ-gha-k'àowo elɪ, eyɪ weza lòhdɪ ededɪ agèt'ɪ. ¹⁵ Hanikò ìlè ìnìhɪ gots'ò hadi, “Zezi wek'èhsò eyits'ò Paul sɪ wek'èhsò, hanikò naxɪ amì aah't'e?” gòhdi. ¹⁶ Dò ìnìhɪ wets'ò-èlɪ sù gok'e nùko eyits'ò sù gokwòyaa-gòlè t'à hazò godaèht'è, ìht'edè eyits'ò gidoò at'ɪ xè xàtɪmògeedè.

¹⁷ Israel got'ɪ eyits'ò Greece got'ɪ kòta Ephesus nàgedè sù eyɪ hagòjà ghò gùkw'o t'à sù geèhyeh. Gots'ò K'àowo Zezi wuzi t'asù nechàa awèts'edi nò, gɪwò agejà. ¹⁸ Dò gɪgha ehkw'ɪ-ahodi lɔ dò hazò gonadaà edenàowohɪ ghò hodegeedè. ¹⁹ Dò mòhdaa ìk'ò k'alagɪdè sù edenìht'è ìlè nègɪla gà dò

gonadaà gik'enjkh'q. Eyi enjhtl'è wesòmbaà nagıhtà nıde hazò t'à sılaènq-lemı (50,000) sòmba degoo haatlò elı. ²⁰ Eyi gıxè hagòjà ts'ıhò gots'ò K'àowo weyatı hazò nek'e ts'ò ajà eyıts'q weyatı dọ xè nàtsoò agodaade.

²¹ Eyi hazò hagòjà tl'axò Paul kòta Jerusalem ts'ò anade ha nıwq. Eyi t'à Macedonia nek'e eyıts'q Achaia nek'e gok'ıtlà. Paul hadı, "Jerusalem nàwhıhtla tl'axò-ıde Rome sı nàhtla ha," hadı. ²² Timothy eyıts'q Erastus, eyı nàke geet'eè Paul ts'agedı sı Macedonia nek'e ts'ò goèhà, ededı t'aa Asia nek'e whaà-lea ts'ò ekq aıt'è.

Kòta Ephesus nàdahoowo

²³ Ekıyeè k'e Zezi wenàowoò ts'ıhò dọ lq gıxè nàdahoowo. ²⁴ Dọ ıle Demetrius wıyeh satsò degoo t'à nòhtsıà yàehtsı. Gıts'q nòhtsı Artemıs wıyeh wek'èè wègaat'ı nòhtsıà lq whehtsı. Dọ hanı gehtsı sı gıt'à sòmba lq gehtsı. ²⁵ Dọ gıxèht'eè eghàlageadaa sı hazò gokàehà, hagòhdı, "Goxı, goılaà t'à sòmba lq ts'ehtsı wek'èahsò hqt'e. ²⁶ Eyi dọ Paul wıyeh sı dọ lq gha ehkw'ı adı t'à goghò daèhnq wek'èts'eezq. Wets'ıhò dọ lq eladı ts'ò agejà, jq kòta Ephesus zò-le, yeè Asia nek'e sı k'àhdzq dọ hazò ghò daèhnq hqt'e. Du goıla t'à t'ası hòelı sı nòhtsı agıt'e nıle, gòhdı. ²⁷ Goılaà sı dọ gıgha wet'àazà-le ade ha sını. Eyi zò-le, Artemıs wets'q yahtı-kq-gocho gòzq sı dọ gıgha wet'àazà-le agode ha. Asia nek'e dọ hazò eyıts'q du nek'e hazò ts'ò Artemıs ts'ò yagehtı hqt'e, hanıkò eyı hagot'ı ts'ıhò t'ası deè elı-le gıhwhq ha," gòhdı.

²⁸ Dọ hazò egıkw'o ekò gıch'è t'à yagızeh, "Artemıs, Ephesus got'ı gha nòhtsı deè elı ne," gedı yagızeh. ²⁹ Whaà-le-t'ı kòta hazò dọ nıdahogıhdè. Dọ nàke Gaius eyıts'q Aristarchus, Paul xè Macedonia nàgedè ıle sı dagogiachı. Elegeèhdı-k'è gqchàa ts'ò gogeèwa. ³⁰ Paul ekq dọ hazò ts'ò gode ha nıwq hanıkò dọ yexè aget'ı sı ekq nàtla ha gıhwhq-le. ³¹ Eyi nek'e gha k'aodèe mòhdaa Paul weàgı agıt'ee sı ededı kò yatı gidanızq, hagıhdı, "Neghò hoejı t'à, elegeèhdı-k'è nàwıtlà-le," gedı gıghonàdaetı.

³² Ekq dọ hazò gıxè nàdahoowo t'à gıgha hok'èedzq-le hòzq agòjà. Dọ mòhdaa t'ası ghò gezeh, mòhdaa t'ası eyı-le ghò gezeh. Ayı gha eyı nègıdeè sı gık'èezq-le. ³³ Israel got'ı gıjı sı dọ ıle Alexander wıyeh dọ hazò nadaà nàwoò agıla. Dọ mòhdaa gıts'ò gezeh, dànı gode ha sı gıts'ò hadı. Alexander edèot'ı gha gode ha nıwq t'à dọ ts'ewhı agıt'e ha edılà t'à gogha nàzeetsı. ³⁴ Hanıkò ededı Israel got'ı hqt'e gık'èhoèhà ekò nàke sadzeè hajwa ts'ò dọ hazò ehghàa yagızeh, hagedı, "Artemıs, Ephesus got'ı gha nòhtsı deè elı!" gedı yagızeh.

³⁵ Nɔɔde kòta gha k'àowo dɔ xè ts'èwhù hòzòò ayìlà. Dɔ ts'ò hadi, "Ephesus got'ù, jɔ kòta dɔ nàgedè sù Artemis, nòhtsɪ deè, wets'ɔ yahtu-kò-gocho k'ègedi agùt'e, dù nèk'e dɔ hazòò gɪk'èezɔ hɔt'e. Eyits'ɔ kwe wek'èè wègaat'ù sù yak'e gots'ɔ hodàèhkwo, eyɪ sɪ gɪk'èezɔ hɔt'e. ³⁶ Ehkw'ɪ ats'edɪ-le gògedi ha dii t'à ts'èwhù aah't'e eyits'ɔ nàdahoahdè-le. ³⁷ Dù dɔ nàke naxits'ɔ yahtu-kò-gocho gots'ɔ egeèzɪ-le eyits'ɔ Artemis k'èch'a xàyagùhtɪ-le kò, jɔ nègɪahlà. ³⁸ Demetrius eyits'ɔ dɔ wexèht'eè la gits'ɔ sù t'asù ghɔ dɔ k'èch'a agùwɔ nɪdè gɪghɔ nàyaetù agogule. Ekɔ dɔ-sɪnɪyahtu-dɔò dèhkwo'e hɔt'e, ekɔ dɔ k'e nɪdahogeezà ha dii-le. ³⁹ Eyɪ wedɛ t'asù eyù-le ghɔ goahde ha dahwɔ nɪdè, dèe-ts'ò-k'àowo nàowoò k'èè weghàlats'eeda ha hɔt'e. ⁴⁰ Ekò dù dzɛk'e nàdahoowo ts'ɪhɔò dèe-ts'ò-k'àowo hoilà hots'ehtsɪ gùwɔ ha sɔnɪ. T'asù wet'aaazà-le ghɔ agot'ɪ ts'ɪhɔò edek'edats'eedɪ ha dii," k'àowo hadi dɔ ts'ò goɪde. ⁴¹ Hadi t'axòò dɔ hazòò nagoèhɔzà.

20

Paul Macedonia nèk'e eyits'ɔ Greece nèk'e kòta k'etlò

¹ Nàdahoowo ghonahòt'e t'axòò Paul Nòhtsɪ wecheekeè gokàehzà. Gɪnɪ nàtso ha nezù gots'ɔ goɪde t'axòò Macedonia nèk'e ts'ò ajà. ² Eyɪ nèk'e hazòò ts'ò ajà. Dɔ gɪnɪ nàtso ha nɪwɔ t'à gots'ɔ goɪde. Nɔɔde t'à Greece nèk'e nùitlà. ³ Ekɔ tai sa ts'ò nàidè. Elàcho t'à Syria nèk'e ts'ò ade ha nɪwɔ, hanikò Israel got'ù t'asagele ha gùwɔ t'à ekɔ ts'ò ade ha dii. Macedonia nèk'e gots'ɔ dèè k'e ek'èt'à naèhtlà. ⁴ Dɔ gɪxè at'ù sù Berea got'ù Pyrrhus weza, Sopater wiyeh, eyits'ɔ Thessalonica got'ù nàke Aristarchus eyits'ɔ Secundus, eyits'ɔ Derbe got'ù Gaius. Timothy, Asia got'ù Tychicus eyits'ɔ Trophimus goxè aget'ɪ. ⁵ Dɔ haatlòò sù gonakweè geède. Kòta Troas ekɔ godanageèhɔ. ⁶ Dzɛdè Passover t'axòò kòta Philippi gots'ɔ ts'eèze. Sɪlà dzɛk'e t'axòò kòta Troas ekɔ goàgɪ gɪghaàts'ùde. Troas ekɔ lòhdɪ dzɛk'e ts'ò nàts'ùde.

Cheko naidà awiidlà

⁷ Nòhtsɪ Dzɛk'e t'axòò èlèxè lèt'è ts'eɔzà ha lɔà nèts'ùde. Paul dɔ ts'ò goɪde. Ek'èdaedzɛk'e naetlà ha nɪwɔ t'à totani ts'ò goɪde. ⁸ Idòo dahkò gòchàa ek'aèk'ɔ lɔ dèk'ò, ekɔ èlets'eèhdɪ. ⁹ Cheko jìè Eutychus wiyeh edzak'è xàgòzàa ekɔ dawheda jìè. Paul to whàa goɪde t'à cheko dètɪ. Sù hòt'ò dètɪ t'à tai dahkò gots'ɔ hodàdeèwò. Nìgùhtɪ ekò èlɔwò nɔò. ¹⁰ Paul yets'ò hodàèhtlà. Cheko k'e dèchòhtɪ xè edegòò yemòò ayìlà. Hadi, "Weghɔ nàniàhdè-le, eda ne," gòhdɪ. ¹¹ Eyɪ t'axòò Paul idòo dahkò dekùtɪ gà goxè lèt'è jìzà. Dzɛh agòjà ts'ò goɪde, eyɪ t'axòò naèhtlà. ¹² Cheko eda t'à dɔ gɪnà, wekò ts'ò nageèhɔ.

Paul kòta Ephesus gots'ò Nòhtsì wecheekeè gha k'aodè ts'ò gojide

¹³ Paul wenakweè elàcho t'à kòta Asos ts'ò ts'eèze. Ededi ededzaà t'à kòta Asos ts'ò etla ha. Paul ekò nɔ̀dè elàcho yietla ha edexè sùgòlà. ¹⁴ Kòta Asos ekò goghaetla t'à goxè elàcho yietla. Kòta Mitylena ts'ò ts'eèze. ¹⁵ Ek'èdaedzè k'e ekò gots'ò nats'eèhze, kòta Kiyos ts'ò nɔ̀wà-le nèt's'ùze. K'achì ek'èdaedzè k'e kòta Samos ts'ò ts'eèze eyits'ò k'achì ek'èdaedzè k'e kòta Miletus nèt's'ùze. ¹⁶ Paul, Asia nèk'e whaà wheda ha nɔ̀wò-le t'à, kòta Ephesus goxa naèhze. Edahxò Dzèdè Pentecost wekwe Jerusalem nùtla ha nɔ̀wò t'à, ekò ts'ò ɔ̀whà nɔ̀wò.

¹⁷ Kòta Miletus nùtla ekò Ephesus gots'ò Nòhtsì wecheekeè gha k'aodè gùlù sù gokàehzà. ¹⁸ K'aodè eyi nègùde ekò gots'ò hadi, "T'akwèlòò Asia nèk'e ts'ò ahjà gots'ò naxini nàihdè t'à dànì ihdàa sù sek'èahsò họt'e. ¹⁹ Israel got'ù segha hoilà hogehtsì t'à sù segùhdzà họt'e, hanikò k'èweèt'ù laht'e eyits'ò senatì lò xè gots'ò K'àowo weggha hòt'ò eghàlaihda họt'e. ²⁰ Wet'à naxigha sìgha ha t'à naxits'ò goihde ɔ̀lè, wegghò edèdaehdi-le wek'èahsò họt'e. Elets'eèhdì gonì eyits'ò naxikò goyù hazòò hoghànaxèhtò ɔ̀lè. ²¹ Israel got'ù eyits'ò Greece got'ù ɔ̀lah gits'ò goihde ɔ̀lè. Edek'egùlù t'à Nòhtsì ts'ò agede ha eyits'ò gots'ò K'àowo Zezì ehkw'ì adì gùwò gha haehsù gits'ò goihde ɔ̀lè.

²² "Ekò dù sù, Yedàyeh Nezzù Jerusalem ts'ò sehza, ekò sexè dàgode ha sù wek'èehsò-le. ²³ Kòta hazòò ts'ò aht'ù sù Yedàyeh Nezzù sets'ò hadi, sexè hoilà ha eyits'ò dọ-danìlāa-kò ts'ò asegele ha hanì seggha hòzò. Eyì zò wek'èehsò. ²⁴ Hanikò edeggha ehda ha seggha wet'aaazà-le. Gots'ò K'àowo la nechàa segghàzòò sù welò ts'ò wegghò naht'è ha, eyì zò dehwhò. Nòhtsì gots'ò sɔ̀nɔ̀wò sù eyì godì nezzù t'à dọ ts'ò gohde ha họt'e.

²⁵ "Naxì, Nòhtsì Wenàowoò t'à naxits'ò goihde ɔ̀lè sù k'achì seahzì ha-le, wek'èehsò họt'e. ²⁶ Eyit'à dù dzè k'e dù naxits'ò haehsì ha: dọ edaxàwèètì-le nɔ̀dè sù set'à nùle. ²⁷ Nòhtsì dànɔ̀wò sù edèdaehdi-le hazòò naxits'ò haehsì ɔ̀lè. ²⁸ Hotì edexoahdi eyits'ò Nòhtsì wecheekeè sù gixoahdi, Yedàyeh Nezzù eyì la naxighàzò họt'e. Nòhtsì ededoò t'à edets'ò dọ edaxàwhela ne t'à nezzù gixoahdi. ²⁹ Set'axòò dàgode ha sù wek'èehsò. Dìga ɔ̀ghòò lanì naxita agede ha, naxits'ò sahzòà hazòò dzièghzà ha. ³⁰ Naxita gots'ò kò dọ mòhdaa Nòhtsì wecheekeè edek'èè agogele ha gùwò t'à, godì ehkw'ù sù ekò-le agele ha. ³¹ Eyit'à sù kexoahdi! Tai xo gots'ò, dzè, to senatì xè naxìghònatìehzà ghò naht'è-le, eyì wenaahdi.

³² "Hòt'a Nòhtsì ghànaxèehla, eyits'ò naxits'ò wesɔ̀nɔ̀wò godì t'à naxini nàtsoò awede. Hanì-ɔ̀dè ɔ̀daà Nòhtsì dọ hazòò edeggha gòìhchì sù gixè ayì godawhehlaa sù naxìghàyele ha

hɔt'e. ³³ Dɔ wɪzɪ wesɔ̀mbaà eyits'ɔ wegoht'ɔ̀ ɔ̀ gha aht'ɪ nùle. ³⁴ Sílà t'à edegha eghàlaihàdà eyits'ɔ̀ dɔ sexè aget'ɪ̀ sì gɪgha aeht'ɪ̀, wek'èahsɔ̀ hɔt'e. ³⁵ T'asì hazɔ̀ ɔ̀ ghàlaihàdà sì hanì hòt'ò eghàlats'eeda t'à dɔ-teèt'ɪ̀ ts'àts'edi ha hɔt'e, eyi wek'èahsɔ̀ anaxèhà. Gots'ò K'àowo Zezi, ededɪ dàdɪ̀ sì wenats'edi ha hɔt'e: 'Dɔ ghàts'eedi sì t'asì goghɔt'á nahk'e nezɪ hɔt'e,' gòhdi jìè."

³⁶ Paul hanì gots'ò ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀de t'axɔ̀ hazɔ̀ ɔ̀ goxè nàgòihgè gà yajhtɪ. ³⁷ Hazɔ̀ ɔ̀ ɔ̀natì ajà, edegutò xè gɪts'ɪ̀. ³⁸ K'achɪ seahzɪ ha-le gòhdi t'à gɪgha dii. Elàcho ts'ò ɔ̀ ɔ̀k'èè ɔ̀gòhwho.

21

Paul Jerusalem ts'ò dèhtà

¹ Gɪts'ò ɔ̀ nats'eède ha gogha dii kò nats'eède. Eyì gots'ò ɔ̀ kòta Cos ts'ò elàcho t'à nats'eèze. Ek'èdaedzè k'e kòta Rhodes ts'ò ats'ejà, eyi gots'ò ɔ̀ kòta Patara ts'ò ts'eèze. ² Eyì kòta gots'ò elàcho Phoenicia nèk'e ts'ò ade ha nɔ̀, eyit'à weyì ts'ùde gà nats'eèze. ³ Dì nechàa Cyprus ts'aɪ, sazɪ ts'ò ɔ̀hk'e wexa ats'ejà. Syria nèk'e ts'ò ts'eèze t'axɔ̀ kòta Tyre dàts'ùde. Elàcho yì t'asì whelaa sì ekɔ̀ dàgɪwa. ⁴ Ekɔ̀ Nòhtsɪ wecheekeè ɔ̀ ts'aɪ, lòhdi dzè ts'ò ɔ̀ ɔ̀xè ats'ùt'è. Yedàyeh Nezɪ wedahxà Paul ghonàdageeti, "Kòta Jerusalem ts'ò anede-le," ɔ̀hdi. ⁵ K'achɪ nats'eèze ha nìkw'o ekò Nòhtsɪ wecheekeè, ɔ̀ts'èkè eyits'ò ɔ̀ ɔ̀za goxè tabàa ts'ò ɔ̀ geède. Tabàa nàgòts'ùhgè gà ɔ̀xè yats'ùhtɪ. ⁶ Elets'ùts'ɪ t'axɔ̀ elàcho yì ts'ùde, ededɪ t'aa edekò ts'ò ɔ̀ nageèhde.

⁷ Kòta Tyre gots'ò nats'eèze, kòta Tolemais nèts'ùze. Ekɔ̀ jìè dzè ts'ò Nòhtsɪ wecheekeè ɔ̀ ts'ats'ede. ⁸ Ek'èdaedzè k'e nats'eèze, kòta Caesarea dàts'ùde. Philip, ɔ̀dì nezɪ t'à ɔ̀de dɔ̀, wekò nàts'ùde. Dɔ-teèt'ɪ̀ ghàgeedi ha dɔ̀ lòhdi ɔ̀hchì jìè sì ededɪ wìchì jìè. ⁹ Wetì dɪ hoget'ɪ̀-le sì hazɔ̀ ɔ̀ nakwenàɔ̀zɔ̀ ɔ̀ ɔ̀.

¹⁰ Edlààtɔ̀ dzè ts'ò eyì nàts'ùde t'axɔ̀ ɔ̀ Judea nèk'e gots'ò nakwenàɔ̀zɔ̀ ɔ̀ Agabus wiyeh eyì nùtɪ. ¹¹ Paul wewè neyìwa gà wet'à edilà eyits'ò edekè xèwhezà, hadɪ, "Yedàyeh Nezɪ hadɪ, 'Kòta Jerusalem gots'ò Israel ɔ̀t'ɪ̀, dɪ whe amì wets'ò ne sì dɪ hanì dageèzhà ha, eyì gà eyì-le dɔ̀ xàzaa ghàgìtè ha,' " hadɪ gots'ò ɔ̀ ɔ̀de.

¹² Agabus hadɪ wets'ùkw'o t'à Paul, kòta Jerusalem nàwetɪ-le wèts'edi weghonàdats'eeti. ¹³ Hanìkò Paul hadɪ, "Ayìha seghò aahse xè sedzè etseè aahzɪ? Zezi wɪzɪ ts'ìhɔ̀ dasegeezà gha ts'atà whìhda hɔt'e, eyì zɔ̀-le wets'ìhɔ̀ ekɔ̀ elàehwhì ha segha asanile hɔt'e," gòhdi. ¹⁴ Weghò dats'eehnè ha-le t'à hawèts'edi, "Gots'ò K'àowo wìni k'èè welè," wèts'edi.

¹⁵ Eyì t'axòò nats'eedè ha sìnìts'ùde eyìts'ò kòta Jerusalem ts'ò ts'eède. ¹⁶ Kòta Caesarea gots'ò Nòhtsì wecheekeè mòhdaa goxè agejà. Dò ìlè Manason wiyeh wekò ats'ùt'e ha t'à, ekò ts'ò agogìlà. Eyì dò Manason, Cyprus gots'ò dò hòt'e. Nòhtsì wecheekeè t'akweìòò kèhogìhde ekò ededì goxè at'ìlè.

Paul Jerusalem nùtla

¹⁷ Jerusalem nèt's'ùde ekò Nòhtsì wecheekeè gogìazì t'à gìnà. ¹⁸ Ek'èdaedzèè k'e Paul eyìts'ò goxì hazòò James wets'ats'ede, Nòhtsì cheekeè gha k'aodèè hazòò eyì geèhk'w'e. ¹⁹ Paul goazì xè gojts'ì t'axòò dànì dò hoghàehtò t'à Nòhtsì dò eyì-le xàzaa nì eghàlajdàa sù hazòò gots'ò hadì.

²⁰ Eyì godì gùkw'o ekò Nòhtsì ghàsogeedì. Paul ts'ò hagedì, “Israel got'ù ìò gìgha ehkw'ì-ahodì agejà eyìts'ò hazòò Moses wenàowòò gha hòt'ò agùwòò, wek'èizò hòt'e. ²¹ Hanìkò dù hanì neghò godì gùkw'o. Israel got'ù dò eyì-le ta nàgedèè sù Moses wenàowòò wedè hoghàgùhtòò, nègedì. Moses wenàowòò k'èè naxìzaa gìkwò nàt'à-le kò eyìts'ò gonàowòò k'èahdì-le kò nùdì ghò egùkw'o. ²² Eyì ghò ayì dàts'ùlà lì? Jò nàwhùtla ghò gùkw'o ha hòt'e. ²³ Eyìt'à ayì dànèt's'edù sù hanele. Jò dò dì goxè geèhk'w'ee sù Nòhtsì ts'ò yatì nàtsoo edegha gèhtsì. ²⁴ Eyì dò dì edexè agùle. Nòhtsì yatì k'èè sùdegele gha, gixè aqde. Gít'à sùdegele gha sòòmba t'à gìts'àqadì, hanì-ìdè edekwìghà hazòò xaget'à ha. Hanelà nùdè dò hazòò neghò godì gùkw'oo sù ehkw'ì-ahodì-le nòò gùwò ha, eyìts'ò Moses wenàowòò k'èè ìda nòò negùhwhò ha. ²⁵ Dò eyì-le xàzaa gìgha ehkw'ì-ahodù sù gìts'ò dù hanì ts'ùt'è ìlè. Bò nòhtsì hòèlù ghàzaadì sù aahdè-le, edoò aahdò-le, tìts'aadù gìk'à dahdli t'à elòòwù sù gìkwò aahdè-le. Naxìzhì t'à hòlù k'èè ełek'alaahdè-le. Eyì haàtìò haahle ha-le gìts'edù gìts'ò ts'ùt'è ìlè,” gùhdi.

²⁶ Ek'èdaedzèè k'e Paul eyì dò dì edexè agòòlà, goxè Moses wenàowòò k'èè sùdegezì. Eyì t'axòò Paul Nòhtsìkò-gocho nàhtla. Dàtìò dzèè ts'ò sùdegezì ha eyìts'ò dò dì sùdegezì sù hazòò gitaat'èè gìgha Nòhtsì ts'ò t'asì k'èek'ò ha sù yahtù ts'ò hadì.

Paul gùhchi

²⁷ Lòhdì dzèè ts'ò sùdegezì ghò k'àhdzò nagùt'e ekò Asia nèk'e gots'ò Israel got'ù mòhdaa Nòhtsìkò-gocho gà Paul gìazì. Dò xè nìdahogìhde t'à Paul dagìachì. ²⁸ Gezeh xè hagedì, “Israel got'ù gots'aaahdì! Dù dò sù hazòò nèk'e gòet'ì k'èch'a, gonàowòò k'èch'a, eyìts'ò Nòhtsìkò-gocho k'èch'a dò hoghàehtò. Eyì zòò-le, Greece got'ù Nòhtsìkò-gocho gà nègòìwa. Eyì wets'àet'ò hòt'e t'à jò degaì k'è gòzòò sù tsìgoìhwho hòt'e,” gedù gezeh. ²⁹ (Dò ìlè Ephesus got'ù Trophimus wiyeh, Paul xè gìazì ìlè t'à eyì dò Paul xè Nòhtsìkò-gocho gà nùtlaa gùwò t'à agedì.)

³⁰ Kòta dọ hazọ̀ọ̀ nıdahogı̀hdè t'á dọ nàhızah. Paul dagıachı, Nòhtsı̀kò-gocho gá gots'ọ̀ xágeèli, eyıts'ọ̀ Nòhtsı̀kò-gocho wemọ̀ọ̀ goyagoò̀zàa-k'è gòlaa sı̀ hazọ̀ọ̀ enıgı̀wa. ³¹ Paul ẹ̀làngı̀whı ha nèhogı̀zọ̀ ekò Rome gots'ọ̀ eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀-gha-k'áowo yeghọ̀ ı̀kw'o. Kògodeè Jerusalem dọ hazọ̀ọ̀ xè nàdahoowo t'á eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀-gha-k'áowo yeghọ̀ ı̀kw'o. ³² Ekòet'ı̀ı̀ eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀-gha-k'áowo edecheekeè xè dọ nı ts'ọ̀ ı̀mọ̀geède. Dọ nàdahogehdè sı̀ eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀-gha-k'áowo eyıts'ọ̀ wecheekeè gıazı̀ ekò Paul degı̀tso.

³³ Eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀-gha-k'áowo weyatı̀ k'e Paul nıgı̀chı eyıts'ọ̀ satsòt'ı̀ı̀ nàke t'á dageèzhà. Eyı t'áxọ̀ọ̀ dọ dagoehke, “Dı dọ amı họt'e eyıts'ọ̀ ayı t'á ekọ-le hòèhtsı?” gòhdı. ³⁴ Dọ mọ̀hdaa t'ası ı̀le ghọ̀ yagı̀zeh eyıts'ọ̀ k'achı mọ̀hdaa t'ası eyı-le ghọ̀ yagı̀zeh t'á k'áowo, ayı ghọ̀ agedı sı̀ yegòhà ha whıajà. Eyıt'á weyatı̀ k'e Paul eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀-kò ts'ọ̀ agı̀là. ³⁵ Paul dekegòò̀zàa k'e nııtla ekò dọ hazọ̀ọ̀ sı̀ nàdahogehdè t'á eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀ Paul dọ ch'á nıgı̀chı gá nagıahte. ³⁶ Dọ hazọ̀ọ̀ gok'èè gıadè sı̀ “Wewee aahle!” gedı yagı̀zeh.

Paul dọdeè ts'ọ̀ gode

³⁷ Paul, eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀-kò goyageechı ha nıkw'o ekò eghọ̀ọ̀-dọ̀ọ̀-gha-k'áowo daehke, “T'ası nets'ọ̀ haehsı ha dehwhọ̀,” yèhdı.

Eyıt'á k'áowo, Paul ts'ọ̀ hadı, “Dànt'á Greece got'ı̀ı̀ gıyatı̀ k'èè gọ̀de?” yèhdı. ³⁸ “İdi whaà-le ekò Egypt got'ı̀ı̀ ı̀le goxè ẹ̀legegọ̀ ha dọ dı-lemı edexè ekı-ka nèk'e ts'ọ̀ goòwa ı̀le, eyı anet'e-le nı?” yèhdı.

³⁹ Paul yets'ọ̀ hadı, “İle, sı Israel got'ı̀ı̀ aht'e; Cilıcia nèk'e, kògodeè wet'áazàa Tarsus gots'ọ̀ dọ aht'e. Dọ gıts'ọ̀ goıhde, asıle,” yèhdı.

⁴⁰ K'áowo hezẹ̀ yèhdı t'á Paul dekegòò̀zàa k'e nàwo gá dọ ts'èwhı̀ı̀ agı̀t'e ha edılà t'á gogha nàzeetsı̀. Dọ hazọ̀ọ̀ ts'èwhı̀ı̀ agejà t'áxọ̀ọ̀ Aramaic gıyatı̀ k'èè gots'ọ̀ gode, hadı,

22

¹ “Sèot'ı̀ı̀ eyıts'ọ̀ gozọ̀hdaà yàahı̀ı̀ sı̀, edegha gohde ha t'á seàhk'w'ọ̀,” gòhdı. ² Aramaic gıyatı̀ k'èè godee gıkw'o ts'òet'ı̀ı̀ ts'èwhı̀ı̀ agı̀t'eè agejà. Eyıt'á Paul gots'ọ̀ gọ̀de, hadı, ³ “Sı Israel got'ı̀ı̀ aht'e, Cilıcia nèk'e, kòta Tarsus segòhı̀ı̀, hanıkò jọ Jerusalem deehzhọ̀ họt'e. Dọ-hoghàehtọ̀ọ̀-deè, Gamalıel wıyeh, gocho gı̀nàowoò hazọ̀ọ̀ hoghàsèhtọ̀ họt'e. Eyıts'ọ̀ dı̀ dani gocho gı̀nàowoò k'èè Nòhtsı̀ ghọ̀ hòt'ı̀ò dahwhọ̀ sı̀ sı sı haht'e ı̀le. ⁴ Dọ Zezi wenàowoò k'èè agı̀wọ̀ọ̀ sı̀ dagı̀hza eyıts'ọ̀ mọ̀hdaa ẹ̀làngı̀hdè ı̀le. Dọzhı eyıts'ọ̀ ts'èko dọ-danılaa-kò ts'ọ̀ agèhlà ı̀le. ⁵ Yahtı-wet'áazàa-deè eyıts'ọ̀ k'aodèe gı̀ı̀ı̀ sı̀ eyı gı̀k'èezọ̀ t'á seghọ̀ gogede ha dı-le. Kòta Damaskus k'aodèe gı̀ı̀ı̀ ts'ọ̀ segha gı̀t'ı̀è ı̀le. Damaskus ekọ Zezi wenàowoò k'èè

aguwqo sù dageechi gà Jerusalem gixè hoilà ha ekq ts'ò aghèle ha dehwhq jìlè.

⁶ “Hanikò dzɛtanì ekiiyèè k'e eyi kòta ts'ò nɔwà-le naehtle ekò hqtsaa yak'e gots'q semqò hazqò dzɛh agòjà. ⁷ Dèè k'e ts'ò nàèkw'o eyits'q sets'ò gots'edeè hq't'e, ‘Saul, Saul, dànighq dasenèehza?’ sèts'edi hq't'e.

⁸ “ ‘Sets'ò K'àowo amì anet'e?’ dehsì.

“ ‘Nazareth got'jì Zezi aht'e. Sì sù dasenèehza hq't'e,’ sèhdì. ⁹ Dq sexè aget'jì sù goxè dzɛh agòjà giazì hanikò sets'ò gots'edee sù ginìedi-le.

¹⁰ “ ‘Sets'ò K'àowo, ayì dàhle ha neewq?’ dehsì.

“ ‘Njìtla, kòta Damaskus nàatla. Ekq ayì dàale ha sù nets'ò hagedi ha,’ sèhdì. ¹¹ Sù sexè dzɛh agòjà t'à sedaà goile ajà. Dq sexè aget'jì sù k'esegèehzì t'à kòta Damaskus ts'ò asegiilà.

¹² “Dq jìlè Ananias wiyeh sets'àèhtla. Eyi dq Moses wenàowoò k'èit'e eyits'q Israel got'jì hazqò eyi nàgedèe sù dq nezì ne, giwhwq. ¹³ Eyi dq segà nàwo xè hadì, ‘Sèot'ì Saul, k'achì k'enaj'ì,’ sèhdì. Ekòet'ì sega xègoèht'ì anajà.

¹⁴ “Sets'ò hadì, ‘Gocho Ginòhtsì dànìwqo sù wek'èizq ha njìhchì hq't'e. Ekw'ì Edaa Eljì sù wenezì ha eyits'q weyatì sù jìkw'o ha, njìhchì hq't'e. ¹⁵ Ayì neezjì eyits'q ayì jìkw'oo sù wet'à dq hazqò ts'ò gojde ha. ¹⁶ Hot'èè ayì k'enaazì, njìtla! Gots'ò K'àowo wuzì t'à nek'ètaidzì ha eyits'q nehòjì neghò nahoezhe ha,’ sèhdì.

¹⁷ “Jerusalem ts'ò anahjà t'axqò ekq Nòhtsìkò-gocho gà yahtì ekò, k'achì senazhù xègoèht'ì. ¹⁸ Gots'ò K'àowo weehzì sets'ò gode, hadì, ‘Jerusalem got'jì segodi t'à gits'ò gojdee sù gigha ehkw'ì-ahodi-le t'à, jwhàqà Jerusalem gots'òq naitle,’ sèhdì.

¹⁹ “Wets'ò haehsì, ‘Sets'ò K'àowo, Jerusalem got'jì ayì dàhlàa sù gik'èezq hq't'e. Gits'q elègehdeè-kò gòlaa sù gita nàwhihtla gà dq gigha ehkw'ì-ahodi sù dq-danìlāa-kò ts'ò agèhlà jìlè. ²⁰ Eyits'q kwe t'à Stephen elàagjìhwho ekò sìghà aget'ì dehwhq t'à dq gigha gizeè k'èhdì jìlè.’

²¹ “Hanikò gots'ò K'àowo sets'ò hadì, ‘Njìtla, nɔwàa nèk'e dq eyi-le xàzaa gits'ò anehle ha,’ sèhdì,” Paul hadì dq hazqò ts'ò gojde.

Paul Roman got'jì gha wutà

²² Dq hazqò hagqowa gots'ò Paul giwhkw'ò, hanikò eyi-le dq xàzaa gits'ò ahde ha, gòhdì ts'òet'ì dq yagìzeh xè hagedì, “Eyi dq weweè aahle! Elàawèahwhì!” gedì yagìzeh.

²³ Sù gik'èch'a t'à yagìzeh xè edezèè yuzqò geèwa gà eht'è jdoò yagits'ò. ²⁴ Hagòjà ts'ìhòq eghqò-dqò-gha-k'àowo weyatì k'e Paul eghqò-dqò-kò goyagèehchì. Dànighq dq Paul ts'ò yagìzeh sù yegòhà ha nɔwq t'à, nàgeehkwa gà dageehke ha

gòhdi. ²⁵ Hanikò Paul nàgeehkwa ha dageèzhà ekò k'àowo-k'è-whedaa yegà nàwoo sù ts'ò hadi, “Roman got'ù gha wutàa sù weghonàyaeti-le-t'i nàwùhkwa, eyi asù ehkw'i ne?” yèhdi.

²⁶ K'àowo-k'è-whedaa eyi ghò ìkw'o ekò, eghòq-dòq-gha-k'àowo ts'ò èhtla, Paul dàdu sù yets'ò hadi, “Dù dò Roman got'ù gha wutà ne t'à, dàwùle ha?” yèhdi.

²⁷ Eghòq-dòq-gha-k'àowo Paul ts'ò èhtla, dayeehke, “Sets'ò hađi, Roman got'ù anet'e ni?” yèhdi.

“Hèzè, Roman got'ù gha sutà ne,” Paul yèhdi.

²⁸ Eghòq-dòq-gha-k'àowo hadi, “Sòmba ló k'èxa Roman got'ù whihù hót'e,” hadi.

Paul yets'ò hadi, “Ekò sù segòhù gots'ò Roman got'ù aht'e,” yèhdi.

²⁹ Dò Paul dageehke ha ìlèe sù hotsaa gits'ò naèhde. Eghòq-dòq-gha-k'àowo, dò Roman got'ù gha wutàa sù satsòt'ù t'à daet'ù ayìlè yenedi t'à, dèhyeh lajà.

Paul wesnìyaeti gha k'aodèe nadqà nàwo

³⁰ Ek'èdaedzè k'e eghòq-dòq-gha-k'àowo dànighò Israel got'ù Paul k'e nìdahogeezaa sù yek'èezò ha nìwò t'à dò-danìlèe-kò gots'ò xàyeèhchi. Yahtù-gha-k'aodèe eyits'ò Israel gha k'aodèe gùlù sù hazòò làq geèhk'w'èe agòòlè. Eyì t'axò Paul gonadađa tanì nàwoò ayìlè.

23

¹ Paul, k'aodèe ehkw'i goghàeda xè hagòhdi, “Sèot'ù, dù dzeè ts'ò Nòhtsì dànìwòq sù k'èè sedzeè t'à ehkw'i eghàlaihà, wek'èehsò hót'e,” gòhdi. ² Paul hadi t'à yahtù-wet'àazàa-deè Ananias, dò Paul gà nàgeèhzaa sù ts'ò hadi “Wewà nàahkà!” gòhdi. ³ Eyit'à Paul yets'ò hadi, “Nòhtsì nàneehkwa ha. Kògot'aà degoo aat'èa lanet'e! Ehkw'i ìda laqt'ì kò wek'èè ìda nùle! Gonàowoò k'èè sesnìyaeti ha ìlè hanikò dò nàsegukà gùđi t'à gonàowoò k'èch'a eghàlajda hót'e,” yèhdi.

⁴ Dò Paul gà nàgeèhzaa sù Paul ts'ò hagedi, “Nòhtsì wets'ò yahtù-wet'àazàa-deè hanì wets'ò gođe ha dji-le ni?” giñdi.

⁵ Eyit'à Paul gots'ò hadi, “Sèot'ù, yahtù-wet'àazàa-deè elù wek'èehsò-le nòq. Yahtù-wet'àazàa-deè elù wek'èehsò nìdè haehsì ha-le ìlè, 'Naxìgha k'àowo elù sù yatijù t'à weghò goahde-le,' hanì dek'eèht'è hót'e,” Paul gòhdi.

⁶ Paul, dò mòhdaa eyi geèhk'w'èe sù Sadducee agùt'e, eyits'ò mòhdaa Pharisee agùt'e gok'èezò. Eyit'à k'aodèe gots'ò hadi, “Sèot'ù, sù sù Pharisee aht'e, eyits'ò setà ededì sù Pharisee elù ìlè. Dò naidà ha sù segha ehkw'i-ahodì t'à jò seghonàyaeti hót'e,” gòhdi. ⁷ Paul hadi ts'òet'ù Pharisee eyits'ò Sadducee gùlù sù elets'ò nàyagehtì t'à dò hazòò elègùdee sù ełek'èch'a agùwòq agejà. ⁸ (Sadducee gùlù sù dò naidà nùle gedì, yak'eet'ù eyits'ò

dọ dāqzhì gòhì nùile gedi, ekò Pharisee t'aa eyi hanu hazòò gigha ehkw'i-ahodi hòt'e.)

⁹ Eyit'à dọ hazòò nìdahogùhdè. Pharisee mòhdaa Nòhtsì nàowoò hoghàgogeehtòò gùlù sù nìgùide gà sù nàyagùhtì, hagedi, “Dù dọ ekò-le eghàlajà ts'edi ha dii. Edahxò m̀i hanì-le-ìdè yak'eet'ù yets'ò gojide t'à adì sòmì,” gedi. ¹⁰ Sù elets'ò nàyagèhtì t'à eletawhìgedè ha weli lanì, eyit'à eghòò-dòò-gha-k'òowo Paul t'asagele ha sòmì nìwò t'à eghòò-dòò ekò ts'ò goèhà. Paul dọ ch'à eghòò-dòò-kò ts'ò geèhchì.

¹¹ Ek'edaetoò Zezi Paul gà nàowo, yets'ò hadi, “Nedzeè nàtsoò anele! Jerusalem dànì seghò gojide jìlè sù kògodeè Rome ekò k'achì hanì seghò gojide ha hòt'e,” yèhdi.

Israel got'ù Paul eiaàgehwhi ha gùwò

¹² K'omòòdòò agòjà ekò Israel got'ù gha k'aodèe nàdegeezi t'à Paul ghò elegiadi. Paul eiaàgehwhi gots'ò t'asì gùwàhodi ha-le eyits'ò tì sì gedò ha-le gha yatì nàtsoo edegha gèhtsì.

¹³ Dọ d̀enò daats'ò hanì elexè yatì gèhtsì. ¹⁴ Yahtù-gha-k'aodèe eyits'ò ohdah gùlù sù ts'ò geède, hagedi, “Paul eiaàts'ehwhi gots'ò t'asì wùzì gowàhodi ha-le ts'edi t'à yatì nàtsoo edegha ts'èhtsì. ¹⁵ Eyit'à naxì eyits'ò k'aodèe gùlù sù eghòò-dòò-gha-k'òowo Paul naxits'ò nèyihè wèahdi. Ekù-hò wegodi deghàà wek'èts'eezò ha ts'ùwò wèahdi. Paul jò nùtla kwe-t'ù eiaàwets'èhwhi ha sùts'eèhkw'e,” gògedi.

¹⁶ Hanìkò Paul wedè weza yeghò iikw'o t'à eghòò-dòò-kò ts'ò èhtla t'à Paul ts'ò hadi.

¹⁷ Paul, eghòò-dòò-gha-k'òowo k'èè whedaa kayahì gà yets'ò hadi, “Dù cheko eghòò-dòò-gha-k'òowo ts'ò wùchì t'asì yets'ò hadi ha,” yèhdi. ¹⁸ Eyit'à eghòò-dòò-gha-k'òowo ts'ò yeèhchì, yets'ò hadi, “Paul dọ-daniìlaa-kò whedaa sù sekàehà. Dù cheko t'asì nets'ò hadi ha t'à, nets'ò awets'ùile sèhdi,” yèhdi.

¹⁹ K'òowo cheko whatsqò nèyùhtì gà dayeèhke, “Ayì sets'ò hàdi ha neewò?” yèhdi.

²⁰ Cheko hadi, “Israel got'ù elexè yatì gèhtsì, satsò nìdè Paul, k'aodèe elegeèhdi ts'ò wùchì nègedi ha. Hogets'ì t'à weghò godi deghàà ts'ùkw'o ha ts'ùwò, nègedi ha. ²¹ Gik'èhòjà-le, dọ d̀enò daats'ò Paul eiaàgùhwhi ha nàdegeezi geèhkw'e. Eiaàgùhwhi gots'ò t'asì wùzì gùwàhodi ha-le eyits'ò tì sì gedò ha-le gha yatì nàtsoo edegha gèhtsì. Dù-t'ù sìnìgùide hòt'e, hẹzẹ gùdi zò k'enageèhà,” cheko yèhdi.

²² K'òowo cheko ts'ò hadi, “Eyi weghò sets'ò hàdi sù dọ wùzì ts'ò hàdi-le,” hayèhdi t'axòò nayeèhà.

Paul kòta Caesarea ts'ò agùlà

²³ Eyi t'axòò eghòò-dòò-gha-k'òowo, eghòò-dòò-k'òowo nàke yek'èè geèhkw'ee sù gokàehà, hagòhdi, “Eghòò-dòò

nàkeakw'eènq, wede eghoq-dòq lònhdìenq t̄cho t'à-aget'ɲ, eyits'q eghoq-dòq nàkeakw'eènq behkà k'egelee xè Caesarea ts'ò geeda ha t'à xèhts'ò godasinìgedè agiahle. ²⁴ Paul t'asade ha ts'ɲwq-le. K'àowo Felix ts'ò wets'eechi ha t'à, weggha t̄cho gòahzà," gòhdi.

²⁵ Eghoq-dòq-gha-k'àowo dui hanì k'àowo Felix ts'ò enɲt'è:

²⁶ "Claudius-Lysiyas gots'q, k'àowo Felix wets'ò aatl'è.

"Nexè sighà welè.

²⁷ "Israel got'ɲ dui dɔ dagiachi hɔt'e. Ełàgìhwhi ha ìlè hanikò sets'q eghoq-dòq xè dɔ ch'à xàwets'ɲht̄. Roman got'ɲ gha wutà ne wek'èhoèhzà t'à ats'ɲlà. ²⁸ Israel got'ɲ dànìghq gik'e nìdahogeezàa sù wek'èhsq ha dehwhq t'à Israel got'ɲ gha k'aodèe gits'q nàyaetu-kò ts'ò awèhlà ìlè. ²⁹ Israel got'ɲ edenàowoò ghq agedi nòq wek'èhoèhzà. Hanikò yek'èxa ełàawì ha eyits'q ayiha dɔ-danìlaa-kò ts'ò awedle ha sù ghq t'asagedi-le. ³⁰ Israel got'ɲ ełàagehwhi ha ghq eèhk'w'o ekò ekòet'ìi nets'ò awèhlà. Dɔ ayi gha yek'e nìdahogìhɔq sù nenadaq̄ gighq gogede ha hɔt'e, gèehs," eghoq-dòq-gha-k'àowo hadi òt'è.

³¹ Hanì eghoq-dòq-gha-k'àowo weyatì k'èè eghoq-dòq eghàlagià. To-t'ìi Paul edexè agìlà gà kòta Antipatris gots'ò nègide. ³² Ek'èdaedzè k'e eghoq-dòq t̄cho t'à-aget'ɲ sù Paul edexè ìdaà geèhchi. Eghoq-dòq goxè nagiadè ìlè sù hazòò ek'èt'à Jerusalem ts'ò nageèhde. ³³ Eghoq-dòq t̄cho t'à-aget'ɲ sù kòta Caesarea nègide ekò enɲt'è k'àowo Felix ghàgìzah eyits'q Paul git'ah̄t̄. ³⁴ K'àowo Felix enɲt'è k'eyah̄t̄ t'axòq Paul daehke, "Edi gots'q anet'e?" yèhdi. "Cilicia nèk'e gots'q aht'e," Paul yèhdi. ³⁵ Felix yets'ò hadi, "Dɔ nek'e nìdahogìhɔq sù jò nègide nìdè negodi eèhk'w'q ha," yèhdi. K'àowo Felix weyatì k'e Paul, Herod wekò gocho wek'èhodi ayìlà.

24

Paul k'àowo Felix wenadaq̄ edek'edaedi

¹ Sɲlā dzè t'axòq yahtu-wet'aaazàa-deè Ananias kòta Caesarea ts'ò èht̄la. Qhdah mòhdaa eyits'q dɔ-k'edaedi-dòq Tertullus wiyeh xè agejà. Paul k'e nìdahogeezà gha k'àowo Felix ts'ò geède. ² Paul xàyagìht̄ t'axòq ayiha wegghq nàyaetu sù dɔ-k'edaedi-dòq Tertullus Paul ghq k'àowo Felix ts'ò gojde, hadi, "Nì gogha k'àowo nel̄ t'à whaà gots'q goxè ts'èwh̄ hòzq hɔt'e, eyits'q ìdaà gogha nànwewo t'à gonèk'e nezì hòzqò anelà. ³ K'àowo Felix sù masì nets'ɲhwhq t'à t'aats'òq neghò hats'edi. ⁴ Hanikò goghq dii anede kwe whaà-lea gots'q goik'w'o ha nets'eeke.

⁵ “Dii dọ sù hoila-hohtsɿ-dọ ɣɔt'e wek'èhots'eèhza. Wets'ihzò du nèk'e hazò ɣò Israel got'ɿ gɿxè nàdahoowo. Edeɣi sù dọ xàzaa Nazarene gɿyeh gha k'àowo elɿ ɣɔt'e. ⁶⁻⁷ Eyits'ò Nòhtsɿkò-gocho eyi kò tsɿgohwhi ha hoèhdza, eyit'à dawets'aachi ɿlè. ⁸ Nɿ xàè dawɿhke nɿdè t'asii hazò ɣò wek'e nìdahots'ɿzò sù hazò ɣò ehkw'ɿ zò ats'edi wek'èhoizò ha,” Tertullus, k'àowo Felix ts'ò hadi.

⁹ Israel got'ɿ gha k'aodèe edeɣi sɿ Paul k'e nìdahogɿzò, eyits'ò Tertullus yeghò dàdu sù ehkw'ɿ adi, gedi.

¹⁰ K'àowo Felix, Paul edegha gode ha yets'ò dadiitso. Paul hadi, “Whaà gots'ò Israel nèk'e gogha dọ-sɿniyahtɿ-dò nelɿ wek'èhsò, eyit'à edegha gohde ha sɿnà. ¹¹ Nàke dzehta ekɿyeè k'e Jerusalem Nòhtsɿ ts'ò yahtɿ ha ekò nàwhihta ɿlè, eyi ehkw'ɿ aehsɿ wegòhza ha dii-le. ¹² Dọ sek'e nìdahogɿzò sù Nòhtsɿkò-gocho gà dọ xè nàyahtɿ segiazi whiè. Elèghèdèe-kò eyits'ò Jerusalem dọ xè nàdahoowoò ahla segiazi whiè. ¹³ Ayi sek'e nìdahogɿzò sù wek'èè eghàlaidà-le t'à negha ehkw'ɿ agedi anegele ha dii ɣɔt'e. ¹⁴ Hanikò naxits'ò dii haehsɿ ha: gocho Gɿnòhtsɿ-ghàsɣehdu-dò aht'e, eyits'ò Zezi wenàowoò k'èè edaa dọ aht'e, eyi nàowo sù ekò-le ɣɔt'e gedi. Moses wenàowoò k'èè t'asii hazò dọ hoghàgogeehtò sù segha ehkw'ɿ ne, eyits'ò t'asii hazò nakwenàozò dek'enègɿt'èè sù eyi sɿ segha ehkw'ɿ-ahodi ɣɔt'e. ¹⁵ Nòhtsɿ dọ naidà ayele ghò gogedee sù gɿxèht'èè segha ehkw'ɿ-ahodi ɣɔt'e. Ehkw'ɿ-geeda-dò eyits'ò hoɿ-k'èè-geeda-dò, ɿlah nagidà ha ɣɔt'e. ¹⁶ Goxè hanì hòzò ha t'à Nòhtsɿ wenadaà eyits'ò dọ gɿnadaà sɿnì ehkw'ɿ t'à eghàlaehda ha dehwhò.

¹⁷ “Lò xo t'axò Jerusalem ts'ò anahjà. Sèot'ɿ Zezi wenàowoò k'èè geedaa sù sòmba gɿt'ahle ha ekò anahjà. Eyì sòmba sù dọ-teèt'ɿ gɿnì nàdèè sù gɿgha ɣɔt'e, eyits'ò Nòhtsɿ wets'ò t'asii k'èhk'ò ha jò nòwhihta ɣɔt'e. ¹⁸ Gonàowoò k'èè sùdehzi ghò naht'e ekò Israel got'ɿ Nòhtsɿkò-gocho gà segiazi ɿlè. Dọ lò sexè aget'ɿ-le ɿlè eyits'ò dọ gɿxè nàdahoowo hòwhihtsɿ-le ɿlè. ¹⁹ Hanikò Asia nèk'e gots'ò Israel got'ɿ mòhdaa eyi geèhk'w'e ɿlè sù, edeɣi èhɿ jò nenadaà nàgeèhza ha ɿlè. Ekò-le eghàlaidà sègedi nɿdè edeɣi nets'ò hagedi ha ɿlè. ²⁰ Hanì-le-ɿdè jò dọ nàgeèhza sù Israel got'ɿ gha k'aodèe gɿnadaà seghò nàyaetɿ ekò, ayi t'à hoila hòwhihtsɿ sègedi sù dii gɿghò gogede ha ɿlè. ²¹ Gɿnadaà nàhwo ekò t'asii ɿlè zò t'à sek'e nìdahogɿzò, dii haehsɿ ɿlè: ‘Dò elɿdèè sù naidà ha eyi segha ehkw'ɿ-ahodi t'à dii dzeè k'e jò nenadaà nàhwo ɣɔt'e.’ ” Paul hadi Felix ts'ò goɣde.

²² Eyì t'axò k'àowo Felix, Zezi wenàowoò yek'èezò t'à dii-gogha nàyaetɿ ghonahòt'e ayɿlè. Paul ts'ò hadi, “Eghò-dò-gha-k'àowo Lysiyas jò niitla nɿdè dànì nesɿniyahtɿ ha sù nets'ò haehsɿ ha,” yèhdi. ²³ K'àowo Felix, eghò-dò-gha-k'àowo k'èè

whedaa ts'ò hadi, “Paul wèhoedi ha hanikò yaazea edets'ò k'àowo awjile, eyits'ò weàgią gık'èdi ha t'asanile,” yèhdi.

²⁴ Edlaatlò dzeè k'ehqwo t'axò k'àowo Felix edets'èkeè Drusilla xè eyi nòotla. Wets'èkeè Israel got'jì họt'e. K'àowo Felix, Paul kàwhehà, dànì Zezi wenàowoò gogha ehkw'ı-ahodı sù t'à Paul yexè goado. ²⁵ Dànì Nòhtsı gha ehkw'ı ts'eadaa, hojì ch'à edek'èts'edi eyits'ò gosınıyaeti dzeè ghò yexè godo ekò k'àowo Felix dèhyeh t'à hadi, “Dii gogha hòt'a welè! Naıtla kò. Segha hòzò nıdè k'achı nekàehà ha,” yèhdi. ²⁶ Hanikò Felix edahxò Paul xàetlaa ayele k'èxa yets'àzèehdi ha nıwò jì. Eyit'à jò eht'aà yekàehà eyits'ò yets'ò gode.

²⁷ Nàke xo k'ehqwo t'axò k'àowo ladı, Porcius-Festus wıyeh, yet'axò ajà. K'àowo Felix, Israel got'jì gınà agıhle nıwò t'à Paul dọ-danıılaa-kò aidaa ayıjì.

25

Paul k'àowo Festus wenadağà edek'edaedi

¹ K'àowo Festus tai dzeè t'à eyi nèk'e nıitla t'axò kòta Caesarea gots'ò kòta Jerusalem ts'ò ajà. ² Ekò t'aa yahtı-gha-k'aodè eyits'ò Israel got'jì gha k'aodè gıjı sù gıxè ełegiadi. Ayıha Paul k'e nıdahogıızò ghò k'àowo Festus ts'ò hagedı. ³ Israel got'jì, k'àowo Festus gogha t'ası hayele ha gıwò t'à dageehke. Paul Jerusalem ts'ò geechi ha gıwò. Tıhı k'e nagıadè nıdè ekò ts'atà nàdegeeıjì gà ełagıhwhı ha gıwò. ⁴ Hanikò k'àowo Festus gots'ò hadi, “Paul, kòta Caesarea ekò wedaàtò họt'e. Whaà-le-ıdè sı ekò nàhtla ha. ⁵ Naxıts'ò k'aodè mòhdaa sexè agıde, dı dọ Paul ekò-le hòehtsı nıdè ekò nàyaeti-kò gık'e nıdahoeà ha dii-le,” gòhdi.

⁶ K'àowo Festus ek'èdi hanı-le-ıdè hoònò dzeè ts'ò Jerusalem goxè ıdà, eyi t'axò kòta Caesarea ts'ò anajà. Ek'èdaedzeè k'e k'àowo Festus nàyaeti xèhoıhwho. Weyatı k'e Paul yenadağà nàwoò agıjì. ⁷ Paul eyi nègeèchı ekò Israel got'jì gha k'aodè Jerusalem gots'ò eyi nègıdee sù Paul wemòò nàgeèhza. Ekò-le hodeè jò eghàlajda gedi t'à gık'e nıdahòzò, hanikò asıjì ehkw'ı agedı sù wek'èhoedzò agele ha dii.

⁸ Eyit'à Paul edegha gode, hadi, “Israel got'jì gınàowoò k'èch'a eghàlajda nıle, eyits'ò Nòhtsıkö-gocho eyits'ò dèe-ts'ò-k'àowo Caesar k'èch'a hòwhıhtsı nıle,” gòhdi.

⁹ K'àowo Festus Israel got'jì gha k'aodè gını k'èè k'ehoza ha nıwò t'à Paul ts'ò hadi, “Ayı nek'e nıdahogıızò sù asıjì Jerusalem ekò nesınıyaeti ha neewò?” yèhdi.

¹⁰ Paul yets'ò hadi, “Dèe-ts'ò-k'àowo Caesar gha dọ-sınıyahtı-dòò dii wenadağà nàhwho họt'e, ehkw'ı ha nıdè jò sesınıyaeti ha jì. Israel got'jì gıts'ò ekò-le eghàlajda nıle, nı kò wek'èzò họt'e. ¹¹ Ekò-le hòwhıhtsı k'èxa ełahwhı ha

nɔ̀dè, ìlè dehsɪ ha nɔ̀lè. Hanikò dɪ Israel got'ɪ̀ ayì gha sek'e nɔ̀dahogɪ̀ɔ̀ɔ̀ sɪ ehkw'ɪ̀ agedi-le nɔ̀dè dɔ wɪ̀ɔ̀ɔ̀ got'aàsehtè ha wegha hòɔ̀ɔ̀ nɔ̀lè. Dèe-ts'ò-k'àowo Caesar wenadaà sesɪniyaeti ha dehwhɔ̀!" Paul k'àowo Festus ts'ò hadi.

12 K'àowo Festus edecheekeè ts'ò goɪ̀de t'axòò hadi, "Dèe-ts'ò-k'àowo Caesar wenadaà sesɪniyaeti ha nɔ̀di t'à, Caesar ts'ò anedle ha," yèhdi.

Festus k'àowocho Agrippa ts'ò gode

13 Nàke dzeɛ̀-le nɔ̀dè tai dzeɛ̀ k'ehòɔ̀wo t'axòò k'àowocho Agrippa eyits'ò ts'èko Bernice k'àowo Festus ts'àgede ha, kòta Caesarea nègɪ̀de. 14 Łatsaa eyi agɪ̀t'e ha t'à k'àowo Festus, Paul ghò k'àowocho xè goado, hayèhdi, "Dò ìlè jò dɔ-daniɪlaa-kò wheda. K'àowo Felix jò yèhda ìlè. 15 Jerusalem ts'ò ahjà ekò yahtɪ-gha-k'aodèe eyits'ò Israel got'ɪ̀ gha k'aodèe sɪ dɪ dɔ k'e nɔ̀dahogɪ̀ɔ̀ɔ̀. Eyit'à Paul eɪ̀aàwɪ gha wesɪniyaeti ha segɪ̀hwhò.

16 "Hanikò hagèehsɪ, 'Dò weghò nàyaeti kwe-t'ì dɔ t'aàts'eh̀tè ha sɪ Roman gɪ̀nàowò gha wets'æt'ò hɔ̀t'e,' gèehsɪ, 'Dò wek'e nɔ̀dahòt'ò nɔ̀dè amɪ ayɪ̀l̀a sɪ t'akwèlòò gonadaà nàwo gà weghò nàyaeti ha hɔ̀t'e, eyits'ò edegha gode ha hɔ̀t'e.'

17 Eyit'à jò sexè nègɪ̀de ekò ekòet'ì ek'èdaedzeɛ̀ k'e nàyaeti ah̀l̀a, eyits'ò Paul gonadaà nàwo awèh̀l̀a. 18 Israel got'ɪ̀ gha k'aodèe gɪ̀k'e nɔ̀dahòɔ̀ɔ̀ sɪ xàyagɪ̀htɪ, hoila hòèhtsɪ gɪ̀hdi ha dehwhò ìlè hanikò hanì-le nòò. 19 Ayì gɪ̀gha ehkw'ɪ̀-ahodi ghò eyits'ò dɔ Zezi wiyeh ghò gɪ̀k'èch'a gode. Eyì dɔ sɪ eɪ̀aɔ̀wo ìlè hanikò ìl̀a eda ne Paul yɪ̀hwhò. 20 Eyì dɔ dànì wesɪniyaeti ha wek'èehsò-le, eyit'à dawɪhke, 'Nek'e nɔ̀dahogɪ̀ɔ̀ɔ̀ t'à asɪ̀ Jerusalem ekò sexè nesɪniyaeti ha neewò?' wèehsɪ. 21 Hanikò Paul, dèe-ts'ò-k'àowo Caesar wenadaà sesɪniyaeti ha dɪ t'à, ekò ade gots'ò jò dɔ-daniɪlaa-kò wheda hɔ̀t'e. Caesar ts'ò aweh̀le gots'ò eghòò-dòò gɪ̀k'èdi ah̀l̀a," k'àowo Festus hadi k'àowocho Agrippa ts'ò goɪ̀de.

22 Eyit'à k'àowocho Agrippa, Festus ts'ò hadi, "Eyì dɔ weèhkw'ò ha dehwhò," yèhdi. "Satsò-ɪ̀dè wòòhkw'ò ha," Festus yèhdi.

Paul k'àowocho Agrippa wenadaà edek'edaedi

23 Ek'èdaedzeɛ̀ k'e k'àowocho Agrippa eyits'ò Bernice nàyaeti-kò goyageède, t'asɪ̀ wet'àaɔ̀a deè lanì goyagɪ̀de. Eghòò-dòò gha k'aodèe eyits'ò kòta k'aodèe goxè agèt'ɪ̀. K'àowo Festus weyatì k'e Paul goyageèhchì. 24 Festus hadi, "K'àowocho Agrippa, eyits'ò dɔ hazòò jò dahkw'ee sɪ dɪ dɔ ghàahda. Israel got'ɪ̀ hazòò kòta Jerusalem eyits'ò jò kòta Caesarea gots'ò dɪ dɔ k'e nɔ̀dahogɪ̀ɔ̀ɔ̀, eda ha-le, gedɪ̀ gezeh ìlè. 25 Hanikò hoila wɪ̀ɔ̀ɔ̀ hòèhtsɪ nɔ̀lè, yek'èxa eɪ̀aàwɪ ha while. Dèe-ts'ò-k'àowo Caesar sesɪniyaeti ha dɪ t'à, kòta Rome ts'ò aweh̀le ha.

²⁶ Hanikò dèe-ts'ò-k'àowo Caesar ts'ò dànì wegħo eehtl'è ha sù jlaà wek'èehsò-le. Eyit'à jò naxinadaà nàwo ahlà. K'àowocho Agrippa nì t'aa nenadaà nèwuhtì họt'e. Jò wegħo elèts'eèhdù t'à edahxò wegħo t'asì eehtl'è ade ha sònì. ²⁷ Dò wedaètòò sù ayì wek'e nìdahòt'ò dek'enèts'ùttl'è-le et'ì Caesar ts'ò awets'ele ha dùi," gòhdì.

26

¹ Eyì tì'axòò k'àowocho Agrippa, Paul ts'ò hadì, "Edegha gòide ha neewò-ìdè gòide," yèhdì.

Eyit'à Paul gots'ò dàitso gà edegha gòide, hadì: ² "K'àowocho Agrippa, dù dzeè k'e sìghà nenadaà nàhwo họt'e. Israel got'ù segħo dàgedù sù wek'e edegha gòhde ha dehwhò. ³ Nì sù Israel got'ù gnàowoò eyits'ò ayì t'à ełek'èhogeezà-le sù hazòò wek'èizò họt'e. Eyit'à ts'èwhù sùhk'w'ò ha neehwhò.

⁴ "Israel got'ù hazòò dànì ihdàa sù sek'ègeezò họt'e. Ne-hchà-lea gots'ò dànì senèk'e deehzhò eyits'ò dànì Jerusalem nàihdè sù hazòò gik'èezò họt'e. ⁵ Whaà gots'ò sek'ègeezò họt'e. Hagwò-ìdè, ayì segħa ehkw'ì-ahodù eyits'ò dànì Pharisee gnàowoò wèhoedì-le k'èè ihdàa sù nets'ò hagedì ha dùi-le. ⁶ T'akwe whaà Nòhtsì gocho ts'ò yatì whehtsù sù wegħo hòt'ò anìhwhò t'à, dù dzeè k'e eyì wet'à segħo nàyaetì họt'e. ⁷ Israel got'ù hòndò-daats'ò-nàke xàzaa gùlù sù Nòhtsì edeyatù k'èè hòzòò ayele ha sù gıgha ehkw'ì-ahodì t'à, dze eyits'ò to Nòhtsì gha hòt'ò eghàlageeda. K'àowocho Agrippa, sù sù Nòhtsì dànì edeyatù k'èè hòzòò ayele ha sù segħa ehkw'ì-ahodì t'à Israel got'ù sek'èch'a gogede. ⁸ Nòhtsì dò naidà ayele ha sù dànìghò naxıgha ehkw'ì-ahodì-le sònì?

⁹ "Sù sù t'akwełòò Zezì wenàowoò k'èch'a eghàlaehda gha ehkw'ì aht'ì dehwhò jì. T'asì hazòò t'à wek'èch'a k'ehohza ha dehwhò jì. ¹⁰ Eyit'à Jerusalem hotù hanì eghàlaldà. Yahtù-gha-k'aodèe gidaxà Nòhtsì wets'ò dò ló dò-danılaa-kò ts'ò agèhà jì. Eyits'ò elàgede ha gısnıyaetì ekò sù sù k'aodèe gıxè hẹzẹ dehsì jì. ¹¹ Gıxè hoıla ha gòtłò elèts'ehdèe-kò gòlaa gıta nàwhıhtla jì. Nòhtsì k'èch'a xàyagehtì agehle ha hòehdzà jì. T'aats'òò gik'èch'a zò eghàlaehda ha dehwhò jì. Eyits'ò gıxè hoıla ahle ha t'à, eyì-le nèk'e kòta yàgòlaa sù ts'ò gıxàeha jì.

¹² "Jlaà yahtù-gha-k'aodèe gidaxà, enıhtl'è segħa gıttl'è k'ehchì xè, kòta Damaskus ts'ò ahjà jì. ¹³ Dzeṭani ekııyèe tlı k'e naehtle là yak'e gots'ò semòò dzeḡ agòjà. Dzeḡ sadee nahk'e nàtsoo sek'e hodàıdù eyits'ò dò sexè aget'ù sù gik'e ajà. ¹⁴ Hazòò dèe k'e nàts'ùttl'ì eyits'ò Aramaic yatù k'èè sets'ò gots'edeè họt'e, 'Saul, Saul, dànìghò dasènèehza? Nekwì nàtso, geh goòts'o nàtìtà ha dùi,' sèts'edì họt'e.

¹⁵ "Eyit'à dù haehsì, 'K'àowo, amì anet'e'?"

“ Zezi aht'e, sɪ sɪ dasenèehʔa hɔt'e, sèhdi. ¹⁶ Nùtla. Segha eghàlajda ha nihchì t'à, nenazhu sègoèht'ì anèhà, segha eghàlajda ha nihchì t'à. Dànì nets'ò sègoèt'ù sɪ wet'à dɔ xè goɪdo ha eyits'ò ayì dànèehsɪ sɪ weghàlajda ha. ¹⁷⁻¹⁸ Xàè nèot'ì gich'à eyits'ò dɔ eyì-le xàʔaa sɪ gich'à edaxànehtè ha. Eyì dɔ gɪgha xègaat'ù agùle ha eyits'ò togoòt'ò geèkw'ee sɪ dzèh ts'ò agùle gha gɪts'ò anehle ha. Amì wehù wet'a geèkw'ee sɪ Nòhtsɪ ts'ò agùle ha. Hanì-ìdè gɪhoùì gɪghò nahoezhe ha eyits'ò dɔ gɪgha ehkw'ì-ahodi t'à degaì agiìdlàa sɪ gota geèkw'èè agehle ha, sèhdi.

¹⁹ “Eyit'à k'àowocho, yak'e gots'ò senazhu hagòjàa sɪ wek'èʔaht'è hɔt'e. ²⁰ Kòta Damaskus t'akwełò ekò dɔ ts'ò goihde, eyì t'axòò kòta Jerusalem eyits'ò Judea nèk'e hazòò dɔ ts'ò goihde. Eyits'ò dɔ eyì-le xàʔaa sɪ gɪts'ò goihde. Edek'egùlù xè Nòhtsɪ ts'ò anaahde ha, gèehsɪ. Edek'egùlù nùdè wek'èè eghàlageeda ha hɔt'e, gèehsɪ. ²¹ Eyì hanì eghàlajda ts'ihʔò Nòhtsɪkò-gocho gà Israel got'ù dasegɪachì, ełààsegèhwhì ha hogeèhdzà. ²² Hanìkò dɪ dzèè ts'ò Nòhtsɪ sets'ài dì hɔt'e, eyit'à jò nàhwho gà dɔ hazòò wet'áaʔaa eyits'ò wet'áaʔa-le ìlah gɪts'ò gohde. Moses eyits'ò nakwenàòʔò ayì dàgode ha gedì ìlè sɪ k'èch'a gohde nùle. ²³ Nakwenàòʔò hagedì, ‘Christ daʔa ha, dɔ ełajdèe gots'ò ededì t'akwełò naidà ha. Xàè wèot'ì gùlù eyits'ò dɔ eyì-le xàʔaa sɪ gɪxè dzèh agòòlà, eyì ghò gots'ò gode ha, gedì ìlè,” Paul hadì k'àowocho Agrippa ts'ò goɪde.

²⁴ Paul hadì t'à k'àowo Festus, Paul ts'ò hòt'ò hadì, “Paul gonezò-le adùde! Sɪ hòt'ò hoghàneètò t'à k'edaà gonezò-le adùde,” yèhdi.

²⁵ Paul yets'ò hadì, “K'àowo Festus, gohsò-le nùle. Ayì dàehsɪ sɪ hòt'a ehkw'ì ne eyits'ò wenits'eedì ha dì-le. ²⁶ K'àowocho Agrippa, ededì eyì hazòò yek'èezò hɔt'e, wets'ò gohde ha edèdaehdi-le. Eyì hazòò deʔù agòjà-le t'à wenaàhtò nùle hotì wek'èehsò. ²⁷ K'àowocho Agrippa, asù nakwenàòʔò negha ehkw'ì agedì? Negha ehkw'ì agedì wek'èehsò ne,” Paul yèhdi.

²⁸ Eyit'à k'àowocho Agrippa Paul ts'ò hadì, “Neyatì t'à haexì Zezi wecheekeè ehì ha seghò daɪhnè ha neewò nì?” yèhdi.

²⁹ Paul yets'ò hadì, “Haexì, haexì-le, nì zòò-le hanìkò dɔ hazòò dì segeèhk'ò sɪ sexèht'èè agejà nùdè dehwhò eyì gha Nòhtsɪ ts'ò yahtì. Sexèht'èè satsòt'ù gɪk'e whela-le nùdè zò dehwhò,” yèhdi.

³⁰ K'àowocho Agrippa nùtla, k'àowo Festus, Bernice eyits'ò dɔ gɪxè dèhk'w'e sɪ negiìde. ³¹ Xàgèède ekò ełets'ò gogede, hagedì, “Eyì dɔ ekò-le eghàlajda nùle, yek'èxa ełàawì ha eyits'ò t'asù k'èxa wedaànitò ha while,” gedì.

³² K'àowocho Agrìppa k'àowo Festus ts'ò hadì, “Eyì dọ sù dèe-ts'ò-k'àowo Caesar sesmìyaeti ha, hadì-le nùdè naehtla awets'ele ha ìlè,” yèhdi.

27

Paul kògodeè Rome ts'ò dèhtla

¹ Italy nèk'e ts'ò ts'eezè ha gedi t'à, Paul eyits'ọ dọ gidaniɔlaa mòhdaa eghọọ-dọọ-gha-k'àowo ìlè, Juliyus wiyeh, wetl'aà nègogùwa. Ededì sù dèe-ts'ò-k'àowo gha eghọọ-dọọ-gha-k'àowo elì. ² Kòta Adramaton gots'ọ elàcho yì ts'ùde. Asia nèk'e tichobàa kòta yàgòlaa sù ts'ò ts'eezè ha nìkw'o t'à elàcho tak'è ts'ò agùlà. Dọ ìlè Aristarchus wiyeh, Macedonia nèk'e kòta Thessalonica gots'ọ dọ goxè ajà.

³ Ek'èdaedzèè k'e kòta Sidon nèts'ùze. Eghọọ-dọọ-gha-k'àowo Paul ts'ò dọ nezù elì. Paul weàgià nezù gik'èdi ha nìwọ t'à, edeàgià gots'àèhtlè à ayìlè. ⁴ Whaà-le-t'ù k'achì elàcho yì nats'ùde gà nats'eèze. Sù nìhts'ì nàtso t'à dì nechàa Cyprus wiyeh weecha ts'eèze, ekọ nìhts'ì nàtso-le. ⁵ Cilicia nèk'e eyits'ọ Pamphylia nèk'e gùxa tìdè te ts'eèze, Lycia nèk'e kòta Myra gòyeh dàts'eède. ⁶ Ekọ t'aa eghọọ-dọọ-gha-k'àowo elàcho Italy nèk'e ts'ò deze ha yegòhzo. Eyit'à eyì elàcho yì goɔwa. ⁷ Sù nìhts'ì nàtso xè gonihdọ nawhets'ì t'à, lọ dzeè ts'ò tì k'e ìwhàà ats'ùt'ì-le. Ìkaa-t'a kòta Cnidus ts'ò gọwà-lea nèts'ùze while. Edì ts'ò ats'et'ì ìlè sù ekọ ats'ede ha dii t'à kòta Salmone goxa ts'eèze, eyits'ọ dì nechàa Crete wiyeh weecha ts'eèze. ⁸ Dèè wek'abàa goxè k'etaeti t'à ìkaa-t'a ts'azò while. Kòta Fair Havens gòyeh ts'ò nèts'ùze, kòta Lasea ts'ò gọwà-le họt'e.

⁹ Goxè whaà hòwo eyits'ọ xat'ọ k'e edets'egọọ dzeè te hòwo ne t'à elàcho t'à k'ets'edè ha hoejù agòjà. Eyit'à Paul dọ ts'ò hadì, ¹⁰ “Àgià, elàcho t'à goxè hoejù agode ha wek'èhsọ. Elàcho eyits'ọ t'asì hazọ weyì whelaa sù wedìhoè ha sọnì, eyits'ọ goxì kò t'asats'ede ha sọnì,” gòhdi. ¹¹ Hanìkò eghọọ-dọọ-gha-k'àowo yeèhk'w'ọ ha nìwọ-le, elàcho k'èdi elì eyits'ọ dọ elàcho wets'ọ ne sù goyatì k'èit'e. ¹² Eyì kòta sù goxè xo hoowì ha nezì-le gedi t'à dọ dezòatì ìdaa nats'ùzè gedi. Kòta Phoenix ts'ò nèts'ùzè gùwọ, ekọ goxè xo hoowì ha gùwọ. Eyì kòta dì Crete wiyeh k'e gòzo sù dàà ts'ònèe naza.

Goxè nìhts'ì deè agòjà

¹³ Sazì gots'ọ yaazea nawhets'ù agòjà t'à dọ gìnà, eyit'à tègozè tekàgìachì gà dì nechàa Crete gòyeh wexa nageèze. ¹⁴ Eyìgots'ọ whaà-le-t'ù nìhts'ì deè “chìk'è-k'àbatsòọ nìhts'ì” wiyeh, dì nechàa gots'ọ nawhets'ù agòjà. ¹⁵ Elàcho k'ewehts'ì t'à nìhts'ì dàa ts'eezè ha dii, ats'ùde while t'à elàcho goxè k'ewehts'ù ats'ùlè. ¹⁶ Dì nechà-lea Cauda wiyeh weecha

ts'eèze. Elà nechà-lea edexè k'ets'etj sù wedihoè ch'à nezjì nèt's'etj ha nàhots'eèhdè. ¹⁷ Elà nechà-lea elàcho k'e dageèhchi t'axqò, elàcho wetagot'l'i ha-le gɔwɔ t'à t'l'i wemoèhdoò agjìlâ. Syrtis nèk'e ekijyèè tagoqhwhââ-le t'à elàcho ewaà nìzà k'e dahtla ha sɔni gɔwɔ. Eyt'â ts'imbâa idè tì yì giadli, hanì elàcho gixè k'ewehts'i agjìlâ. ¹⁸ Sù nhts'i nàtso xè elàcho jhnqò k'ewehts'i t'à ek'èdaedzè k'e t'asì nedâa k'egelee sù tègeèhde. ¹⁹ Tai dzeè k'e elàcho wets'q satsò nedâa eyi kò tèe geèhde. ²⁰ Edlaàtq dzeè ts'ò sadeè eyits'q whò ts'azì while. Jhâ nhts'i nàtso t'à edaxàts'eedè ha gogha jka while lagòjà.

²¹ Whaà bò gɔwàhɔqòdì-le t'axqò Paul gots'q hadi, “Àgɔ, dì nechâa Crete gots'qò ts'uzè-le naxèhsì ekò seàhkw'q-le jì. Sek'èaht'e nɔdè t'asì goghq wedihoè ha-le jì eyits'q t'asì tèt's'ehdè ha-le jì. ²² Hanìkò dui-gogha naxìni nàtsoò aahle. Dq jhâet'ee wɔzì wedihoè ha nùle, elàcho zq wedihoè ha. ²³ Idi toò k'e, Nòhtsì wets'q yahtì eyits'q weggha eghàlaehdaa sù weyak'eet'jì segà nàwo jì, ²⁴ hasèhdi, 'Nijjì-le, Paul. Dè-ts'q-k'âowo Caesar wenadaà nesìniyaeti ha. Nòhtsì etenèezì t'à nì eyits'q dq hazqò nexè aget'jì sù edaxànaaxeehè ha hq't'e, yak'eet'jì sèhdi. ²⁵ Eyt'â, seàgɔ, naxìni nàtsoò aahle. Nòhtsì dàgode ha sèhdì sù hotùì wek'èè agode ha seggha ehkw'ì hq't'e. ²⁶ Hanìkò elàcho dia k'e, ewaà k'e dahtlâà ade ha,” Paul gòhdi.

Nhts'i nàtso t'à elàcho wetagot'l'i

²⁷ Hoònq-daats'q-dì to ticho Adriatic wiyeh wete ts'q k'egohts'ì. Totani ekijyèè dq elàcho k'ègedì sù dèè ts'q gqɔwâ-lea ats'ejà lagɔwɔ. ²⁸ Dàtagoqhwha gha tì k'ageèhtq t'à jhèakw'eènq-daats'q-naènq gokè haàtagoqhwha gɔgòhɔ. K'achì tì k'ageèhtq ekò lqòtqènq gokè haàtagoqhwhâà agòjà. ²⁹ Kwe k'e ats'ede ha sɔni gɔwɔ t'à elàchot'l'à gots'q tègozè dì tègùhde t'axqò goxè dzeè agode gha yats'jhtì. ³⁰ Elàcho k'ègedì sù elàcho ch'à kwjgeehdè ha gɔwɔ t'à elà nechà-lea jzhi tì ts'q agjìlâ. Ekì-hò elàchokwì gots'q tègozè tègehde ha laget'j. ³¹ Eyt'â Paul eghq-dqò-gha-k'âowo ts'q hadi, “Eyi dq elàcho yì geèhkw'e lenqsì edaxàahdè ha nùle,” yèhdi. ³² Eyt'â elà nechà-lea t'l'i t'à daet'jì sù eghq-dqò gik'eit'a gà elà tèe ts'q geèhde.

³³ Dzèh agode kwe dq hazqò shègezhe ha, Paul gòhdi, eyits'q gots'q hadi, “Hoònq-daats'q-dì dzeè naxìxè gots'eèdì t'à t'asì wɔzì naxìwàhɔqòdì-le. ³⁴ Eyt'â dui t'asì naxìwàhodi ha, wet'â aahda ha. Dq wɔzì t'asade ha nùle,” gòhdi. ³⁵ Paul hadi t'axqò dq hazqò godâà lèt'è nùchì gà Nòhtsì ts'q masì dì. Lèt'è tàizhì gà yjzâ. ³⁶ Dq hazqò ginì nàtsoò ajà eyits'q ededì sù shègiazhe. ³⁷ Hazqò t'à dq nàkeakw'eènq-daats'q-lòhdjènq-daats'q-ek'ètai

(276) elàcho yì dèhkw'e. ³⁸ Dọ hazọọ nezzì shègiazhe t'axọọ elàcho nedà gıwọ t'à t'olà zọhchì elàcho yì whelaa sù tègeèhde.

³⁹ K'omọọdọọ dzeh agọjà ekò dèè gògaat'ı hanikò edı agọht'ee sù nàgèehzhì-le, t'aa tabàa ewaà zọ gıazı. Ekọ elàcho ewaà k'e dahtlaà ats'ıle, gedı. ⁴⁰ Tègozè wet'ıı k'egıhwho gà tèe ailaà agıllà. Eyıts'ọ elàcho wet'ıht'oò t'ı t'à daet'ıı sù ehjıgıge. Eyı t'axọọ elàchokwı k'e ts'ımbàa ıdòò agıllà, hanı t'aa tabàa ts'ọ geèze. ⁴¹ Tàgèehzè kwe elàcho ewaà k'e dahtla. Elàchokwı ewaà yì ajà t'à nàeda-le ajà, eyıts'ọ taatı nàtsoo wet'ı k'e at'ı t'à wetatıò.

⁴² Eghọọ-dọọ, dọ daniılaa k'ègedı sù tèe ts'ọ kwıgeehdè ha sını gıwọ t'à, ẹlaàgogıhde ha gıwọ ıle. ⁴³ Hanikò eghọọ-dọọ-gha-k'àowo Paul ẹlaàwı ha yıhwhọ-le t'à t'asagogele ha-le, gòhdi. Dọ k'eegebe ha diı-le sù tèahka, tabàa ts'ọ naahmı, gòhdi. ⁴⁴ Dọ k'ebe ha diı sù dechıkàà hanı-le-ıdè elàcho wetatıò daelee sù yàahıò, gòhdi. Hanı t'aa dọ hazọọ tekàgııde, dọ wıızi tı t'à t'asajà-le.

28

Dı Malta k'e dàgııde

¹ Dèè k'e dàts'eède ekò eyı dı whezọọ sù Malta gòyeh họt'e nọọ. ² Dọ eyı nàgedèe sù gots'ọ dọ nezzı gııı. Sù chọh ıọ xè edza t'à, gogha kọ geèhtla gà gots'agııdı. ³ Paul dèè k'e kw'ıhchıı ıọ nàwhehtsı gà kwııyeehdè. Sù kọ nàtsoo dèhtla t'à, họtısa kọ dèk'ọọ gots'ọ gòò xàèhts'ı. Paul wıla xàıhdo xè yedeetsı-le. ⁴ Eyı dı k'e dọ nàgedèe sù Paul wıla k'e gòò nàhọazò gıazı ekò ẹlets'ọ hagedı, “Eyı dọ eweèt'ı ne sını. Tı t'à ẹlaıwo-le kò gonòhtsı ıle Justice wıyeh sù eda ha yıhwhọ-le,” gedı. ⁵ Paul edıla whexo t'à gòò kwııdaawò, eyıts'ọ yet'à eyaıle-le. ⁶ Dọ, Paul wekwò ıghà ha hanı-le-ıdè họtısa ẹlaàwı ha sını gıwọ ıle. Hanikò whaà nagıazı t'axọọ Paul wexè t'asagọjà-le t'à gını ıadıı ajà, eyı dọ nòhtsı ẹı sını, gedı.

⁷ Eyı ts'ọ nıwà-le dọ ıle Publius wıyeh wekọ nechàa gòzọ. Eyı dı k'e dọ gha k'àowo ẹı họt'e. Eyı k'àowo edekọ ts'ọ agọọlà t'à tai dzeè ts'ọ wexè ats'ııt'è. T'ası wets'ıwọọ sù goghayıdı, eyıt'à nezzı gok'èdi. ⁸ Wetà eyaẹı t'à daèhte k'e whetı, edı-ẹı tàda eyıts'ọ edoò wezọ-at'ı t'à eyaẹı. Eyıt'à Paul yets'àèhtla, yegha yaıhtı t'axọọ, edıla yek'e ayııhwhọ gà k'aat'ıı ayıllà. ⁹ Eyı hagọjà t'axọọ eyı dı k'e dọ eyagııı hazọọ Paul ts'ágede t'à Paul hazọọ k'aat'ıı agọọlà. ¹⁰ T'ası hazọọ t'à nezzı goghàlagııdı. Hòt'a ts'eezè ha nıkw'o ekò weghọ shèt's'ezhee ıọ goghàgııla.

Paul kọgodeè Rome nııtla

¹¹ Eyı dı k'e tai sa nàts'ııdè t'axọọ elàcho yì nats'ııde gà nats'èehze. Eyı elàcho kọta Alexandria gots'ọ ne sù, eyı sı xoghà

ɲtò. Eyɪ elàchokwì k'e gɪnòhtsɪɑ̀ elèchòqekèa gɪkwì dek'ewhela, Castor eyɪts'ɔ Pollux gìyeh. ¹² Kòta Syracuse dàts'ɲde, tai dzèè ts'ò eyɪ ats'ɲt'è. ¹³ Eyɪ gots'ɔ nats'eèze, kòta Rhegium nèt's'ɲze. Ek'èdaedzèè k'e sazi gots'ɔ dèt's'ɪ, eyɪts'ɔ k'achɪ ek'èdaedzèè k'e kòta Putoli dàts'ɲde. ¹⁴ Ekò Nòhtsɪ wecheekeè mòhdaa gɪghaàts'ɲde t'à ɲè dzèahta ts'ò gɪxè nàts'edè ha gogɪhwhò. Eyɪ t'axòò kògodeè Rome ts'ò ats'ejà. ¹⁵ Nòhtsɪ wecheekeè Rome nàgedèè sɪ gɪts'ò ts'adè goghò gɪkw'ò. Dò mòhdaa gots'ò agede ha gɪwò t'à kòta Appius gòyeh ts'ò agejà, eyɪts'ɔ mòhdaa Nats'eetee-kò Tai gòyeh ts'ò nègɲde. Paul eyɪ dò goazɪ ekò wɪnì nàtsoò anajà t'à Nòhtsɪ ts'ò masì dɪ. ¹⁶ Kògodeè Rome nèt's'ɲde ekò Paul ɲèhkò whatsòò nàdè ha wegħa hòzòò agɪlà, eghòò-dòò ɲè yexoehdɪ xè.

Paul kògodeè Rome Israel got'ɲ ts'ò goɲde

¹⁷ Paul eyɪ nìttla gots'ɔ tai dzèè t'axòò Israel got'ɲ għa k'aodèè gokàehzà. Hazòò elègehde t'axòò Paul gots'ò hadɪ, “Sèot'ɲ, gots'ɔ dò gɪk'èch'a ekò-le eghàlaihda-le eyɪts'ɔ gocho gɪnàowoò k'èch'a eghàlaihda-le, hanìkò kòta Jerusalem ekò segɪhchì eyɪts'ɔ Rome got'ɲ għasegɪhtɪ. ¹⁸ Hoila hòwhɪhtsɪ-le eyɪts'ɔ wek'èxa elæhwhi ha while t'à, dasegɪhke t'axòò naehtlāà asegele ha ɲè. ¹⁹ Hanìkò Israel got'ɲ hagɪwò-le, eyɪt'à dèe-ts'ò-k'àowo Caesar zò sesɪniyaeti ha segħa hòzòò ajà. Xàè sèot'ɪ gɪk'èch'a t'asaehsɪ ha dehwhò nùle. ²⁰ Eyɪ hanì nàhòwo t'à naxɪkàwhihzà hɔt'e, eyɪts'ɔ naxɪts'ò gohde ha dehwhò t'à. Israel got'ɲ dò ɲè gikanìèzàa sɪ eyɪ wets'ɪhòò dɪ satsòt'ɲi sek'e whela hɔt'e,” Paul gòhdi.

²¹ Paul ts'ò hagedɪ, “Judea nèk'e gots'ɔ negħò enɪht'è ts'aɲ-le, eyɪts'ɔ ekò gots'ɔ gòet'ɪ nègɲdeè sɪ negħò ekò-le xàyagɪhtɪ nùle. ²² Hanìkò ɲì dāneewòò sɪ nets'ɲkw'ò ha ts'ɲwò. Hazòò nèk'e eyɪ nàowo k'èè geedaa sɪ gɪghò godɪ nezɪ-le ts'ɲkw'ò hɔt'e,” gedɪ.

²³ Eyɪt'à ɲè dzèè k'e Paul xè elègèhdi ha gedɪ. Eyɪ dzèè k'e dò ɲò Paul wekò nègɲde. K'omòòdòò ts'ò, xèhts'ò gots'ò Paul gots'ò goɲde. Nòhtsɪ wenàowoò ghò hogħàgoehtò xè degħàà godaedi. Moses wenɪht'è eyɪts'ɔ nakwenàozòò gɪnht'è k'e Zezi ghò dek'eèht'èè sɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ agole ha goèhdzà. ²⁴ Dò mòhdaa Paul ehkw'ɪ adɪ gɪwò, hanìkò mòhdaa gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le. ²⁵ Elèk'èè agɪwò-le t'à elèts'ò nàyagehtɪ xè nageedè ha nèhogɪzòò, Paul nòode ts'ò dɪ hagòhdi t'à, “Yedàyeh Nezɪ, nakwenàozòò Isaiah t'à naxɪcho ts'ò goɲde ekò dɪ hanì ehkw'ɪ xàyagɪhtɪ ɲè:

²⁶ ‘Du dò sɪ gɪts'ò haahdi, “T'aats'òò aàhk'w'ò hanìkò ayɪ awèts'edɪ sɪ wek'èahsò ha dɪ; t'aats'òò naxɪgha wègaat'ɪ hanìkò wenuahdi ha dɪ.” ²⁷ Du dò sɪ gɪkwì nàtsoò agejà. Gɪdzɪ goile xè

*gidaà goilee lagūt'e. Hagūt'e-le nɪdè ededaà t'à k'egeet'ì xè ed-
edziùhk'w'ò t'à egeèhk'w'ò ha ìlè eyits'ò ededzeè t'à t'asì nigeedì
ha ìlè. Sets'ò agejà nɪdè k'aàt'ù agehè ha ìlè,' nakwenàò?òò
hagòhdù gots'ò goide ìlè.*

²⁸⁻²⁹ “Eyit'à dɪ hanaxèhsɪ ha dehwhò: Nòhtsɪ Edaxàgolee
wegodù dò eyì-le xàʒaa gits'ò adlà họt'e, ededɪ sù egeèhk'w'ò
ha họt'e,” Paul gòhdì.

³⁰ Ekò nàke xo ts'ò Paul ekò sa taàt'eè kò nàyeèhdù sù
goyì nàidè. Dò hazò gits'ò at'ù sù goxè godò. ³¹ Edèdaedi-
le xè Nòhtsɪ wenàowoò eyits'ò gots'ò K'àowo Zezi-Krɪ ghò dò
hoghàehtò, eyits'ò dò wɪzì nàyeè?ò-le.

Rome got'jì gıts'ò aatł'è

¹ Sı Paul aht'e, Zezi-Krı wegħa eghàlaehda. Wecheekeèdeè ehł ǵha eyıts'ò Nòhtsı wegodiı nezıı dọ ts'ò haehsı ǵha Nòhtsı sııhchì họt'e. ² İdi whaà ekò Nòhtsı Nıhtł'è k'e nakwenàozqọ nadaǵa gogııde t'à Nòhtsı sıı godı nezıı dọ ts'ò ade ha hadı jìlè. ³⁻⁴ Eyı godı nezıı sıı Nòhtsı Weza wegħo họt'e. Ededı sıı dıı nèk'e k'àowochò David wets'ıhzoq-dqò họt'e, hanıkò elajwo gots'ò naıdà t'à İni Degai wedahxà Nòhtsı Weza họt'e wek'èts'eezqò agòqlà. Eyı sıı Zezi-Krı gots'ò K'àowo họt'e. ⁵ Gots'ò K'àowo sets'ò sınıwq t'à wecheekeèdeè ehł ha sııhchì. Eyıt'à wedahxà dıı nèk'e hazqò ts'ò dọ eyıı-le xàzaa Nòhtsı ǵıǵha ehkw'ı-ahodı xè ǵık'èı't'e ha ǵıkayahtı ha họt'e. ⁶ Dọ Zezi-Krı xè agıı't'e ǵha ǵıkayaetıı sıı naxı sı ǵıta dahkw'e họt'e.

⁷ Naxı kògodeè Rome nàahdèe sıı naxıts'ò eehtł'è aht'ı. Nòhtsı naxıǵhòneetq eyıts'ò wets'ò dọ degai aahł ǵha naxıkayaetı họt'e. Nòhtsı-Gotà eyıts'ò Zezi-Krı naxıxè sqııwq welè, eyıts'ò naxıxè sıǵħà hòzoq agııle.

Paul kògodeè Rome naetła ha ntıwq

⁸ T'akwełqò dıı haehsı ha dehwhq: dıı nèk'e dọ hazqò ts'ò dọ naxıǵha ehkw'ı-ahodı ǵħo gogede t'à Zezi-Krı wedahxà naxıǵha Senòhtsı ması weehwhq họt'e. ⁹ T'aats'òq naxıǵha yahtı Nòhtsı yek'èezq họt'e. Sedzeè t'à Nòhtsı wegħa hòł'ò eghàlaehda, eyıts'ò Weza wegodiı nezıı t'à dọ hogħàgeehtq. ¹⁰ Naxıts'ò ahde ǵha sıı k'qòt'a Nòhtsı seǵħa hòzoq ayele ha, eyı ǵha yahtı.

¹¹ Sıı naxeehzi ha dehwhq dıı. Naxıts'ò nèehtła-ıdè, Yedàyeh Nezıı wets'ò t'asıı naxıǵhàehza ha, eyı wet'à nàahesoò aahde ha. ¹² Hanı-ıdè elèht'eè gogħa ehkw'ı-ahodı t'à ełını nàtsoò ats'ele ha họt'e. ¹³ Sèot'ıı, goıtlqò naxıts'ò kòtaehtła ha dehwhq jìlè, hanıkò dıı ts'ò seǵħa wek'èè hòıza-le wek'èahsq ha dehwhq. Dọ Israel got'jì agıı't'e-le sıı ǵıta dani eghàlaıdà lanı naxıta eghàlaehda ha dehwhq, hanı-ıdè Zezi ǵha naxıni nàtsoò anaxehle ha.

¹⁴ Greece got'jì agıı't'e eyıts'ò Greece got'jì agıı't'e-le sıı jıah ǵıts'ahhtła ha họt'e. Dọ Nòhtsı k'ègeezq-le eyıts'ò dọ Nòhtsı k'ègeezq ehk'èè hogħàgeehtq ha họt'e. ¹⁵ Eyı ts'ıhzoq naxı kòta Rome nàahdèe sıı sıı naxıts'ahhtła ha dehwhq, Nòhtsı wegodiı nezıı t'à naxıts'ò goħde ha dehwhq.

¹⁶ Eyı godı nezıı sıı wegħo jıızaehł nııle, Nòhtsı wenàowod nàtso họt'e. Wet'à dọ hazqò ǵıǵha ehkw'ı-ahodıı sıı edaxàgole ha họt'e. Eyı godı nezıı sıı Israel got'jì t'akwełqò ǵıts'ò ajà, eyıts'ò dọ eyıı-le xàzaa ededı sı ǵıts'ò ajà họt'e. ¹⁷ Eyı godı nezıı wet'à dani Nòhtsı ehkw'ı agohziı sıı wek'èts'eezqò ats'et'ı họt'e. Dọ

Nòhtsɿ ɣɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ zɔ t'à ehkw'ɪ aget'ì hɔt'e. Du hani dek'eèht'è t'à: “Dɔ ehkw'ɪ agiɪdlàa sɪ ɣɪgha ehkw'ɪ-ahodi t'à welɔ while ts'ò geeda ha hɔt'e,” dek'eèht'è.

Nòhtsɿ du nèk'e dɔ ts'ò wek'èch'a

18 Nòhtsɿ, amɪ yek'èch'a eghàlaedaa sɪ yesɪniyaehɪ ha yak'e gots'ɔ wek'èedzɔɔ ayɪlà hɔt'e. Dɔ hoɪ hoɣehtsɿ ts'ihzò Nòhtsɿ wek'èch'a t'à, hoɪ k'èxa nàgoehkwa ha. Dɔ ɣɪnàowoɪ t'à nàowo ehkw'ɪ k'èch'a eghàlageeda. 19 Nòhtsɿ weghɔ ayɪ k'èhots'eezɔ ha sɪ nàhotì-le ɣɪmiedì ha dii-le hɔt'e, Nòhtsɿ nàhotì-le ɣɪmiedì ha agòòlà ne t'à. 20 Nòhtsɿ dɔ ts'ò wègaat'ɪ-le kò, t'asɪ wegha dii-le elɪ eyits'ɔ Nòhtsɿ elɪ sɪ du nèè hòèlɪ gots'ɔ dɔ ɣɪmiedì hɔt'e. T'asɪ hazòò whehtsɿ ɣɪghàeda weghàà welɔ while ts'ò t'asɪ wegha dii-le elɪ sɪ degàà ɣɪmiedì hɔt'e. Eyt't'à “Wek'èts'eezɔ nùle,” gedɪ ha dii.

21 Nòhtsɿ k'èhogeézɔ kò ɣɪghàsɔedì-le eyits'ɔ masì ɣɪhwhɔ-le. Gogɪzɔ-le k'èè nàɪgedè agejà, eyits'ɔ ɣɪdzeè yì togoòt'òo lagòht'e. 22 Gots'ɪzɔ edegeewɔ kò gogɪzɔ-le agejà. 23 Nòhtsɿ welɔ while ts'ò enɪyah deè elɪ sɪ ts'ò yagehtɪ-le agejà. Ededɪ t'asɪ gèhtsɪ sɪ ts'ò yagehtɪ agejà. Dɔ k'èè wègaat'ɪ lanɪ, yat'a k'edèe lanɪ, gòochò lanɪ, eyits'ɔ tɪts'aadɪ hòèlɪ lanɪ ts'ò yagehtɪ agejà.

24 Eyt't'à Nòhtsɿ sɪ goghàèhdɪ, whatsappò edɪnɪhɪ k'èè geeda ts'ò geèlɪ agòòlà. Eyt't'à hoɪ k'èè ełek'alagedè t'à edezhɪ tsɪgehwhɪ. 25 Nòhtsɿ wenàowoò ehkw'ɪ sɪ nàowoɪ xè ehdagɪwa, t'asɪ hòèlɪ ts'ò yagehtɪ xè ɣɪgha eghàlaeda. Nòhtsɿ ts'ò yagehtɪ-le xè ɣɪgha eghàlaeda-le. Hanìkò Nòhtsɿ sɪ welɔ while ts'ò weghàsɔedì ha hɔt'e. Amen.

26 Haget'ɪ ts'ihzò Nòhtsɿ goghàèhdɪ, nàowoɪ k'èè ełeghageewɪ ts'ò geèlɪ agòòlà. Ts'èko kò ededòò xè aget'ɪ-le agejà, ts'èko et'ì ełexè hoɪ hoɣehtsɿ. 27 Eyt' xèht'eè dɔzhɪ edets'èkèè xè aget'ɪ-le agejà, dɔzhɪ et'ì ełexè hoɪ hoɣehtsɿ. Dɔzhɪ hani ełexè hoɪ hoɣehtsɿ k'èxa dii dagɪza hɔt'e.

28 Eyits'ɔ Nòhtsɿ wek'èts'eezɔ xè wek'èats'ɪt'ee sɪ ɣɪgha wet'àazà-le t'à, Nòhtsɿ sɪ ɣɪnàowoɪ k'èè geeda ts'ò geèlɪ agòòlà, eyits'ɔ t'asɪ dɔ gha wets'æt'ɔɔ sɪ ɣɪghàlaeda t'à goghàèhdɪ. 29 T'asɪ hazòò weɪ zɔ ɣɪwɔɔ agejà. Sɪ egedì-le agejà eyits'ɔ sɪ ɣɪnɪhɪ. Sɪ ts'ohogeedɪ, ełààtegedè, ełets'ò nàyagehtɪ, ełeghoyageezà, eyits'ɔ hoɪ k'èè k'ehogeza. Ełeghɔ nezɪ gogede-le, 30 ehɪzɪ ju gehtsɿ, Nòhtsɿ dzagɪhwhɔ, ełek'adagedè, xàhogedì xè edeghɔ xàdahogedì; hoɪ hoɣehtsɿ gha nàowo ladi gehtsɿ; edemɔ eyits'ɔ edetà k'èagɪt'e-le; 31 gogɪzɔ-le, edeyatɪ k'ègedì-le, dɔ ts'ò ɣɪdzeè gòhɪ-le, eyits'ɔ sɪ ɣɪnàhòht'è. 32 Nòhtsɿ wenàowoò ehkw'ɪ k'èè ha nɪdè dɔ hani geedaa sɪ ełàagɪde ha hɔt'e. Eyt' nàowo k'ègeézɔ kò ɪlàà

hanì eghàlageeda, eyits'ò dọ hanì hoḥḥi hogehtsḥi sḥi ghọ sìghà agedi.

2

Nòhtsḥi ehkw'ì dọ sḥinìyaehḥi

¹ Eyit'à, wek'èts'eezọ-le, dahḥi ha dḥi họt'e. Dàni dọ eyi-le gḥsḥinìyaahḥi sḥi eyi weghàà edesḥinìyaahḥi họt'e, naxḥi dọ eyi-le gḥsḥinìyaahḥi sḥi hotḥi gḥxèht'eè eghàlaahda họt'e t'à. ² Dọ hanì hoḥḥi hogehtsḥi sḥi Nòhtsḥi gosḥinìyaehḥi họt'e, nàowo ehkw'ḥi zọ k'èè gosḥinìyaehḥi ha wek'èts'eezọ họt'e. ³ Naxḥi ekḥi dọ aahḥ'ee sḥi dọ eyi-le gḥxèht'eè hoḥḥi hoahḥsḥi kò gḥsḥinìyaahḥi nḥdè Nòhtsḥi naxḥisḥinìyaehḥi ha-le dahwhọ nì? ⁴ Nòhtsḥi naxḥits'ò wedzeè nezḥi, eyits'ò naxḥixè ts'èwhḥi nḥwọọ sḥi naxḥigha wet'àazà-le nì? Nòhtsḥi hanì naxḥits'ò wedzeè nezḥi sḥi wek'èahsọ-le nì? Edek'eahḥi ha naxḥihwhọ t'à naxḥits'ò wedzeè nezḥi họt'e.

⁵ Hanìkò naxḥikwì nàtso xè naxḥidzeè t'à edek'eahḥi-le t'à, Nòhtsḥi naxḥits'ò wek'èch'a aahḥà họt'e. Nòhtsḥi edenàowoò ehkw'ḥi k'èè dọ-sḥinìyaehḥi-dzèè k'e nḥdè, dezọọ hoḥi anaxedle ha họt'e. ⁶ Nòhtsḥi sḥi “dọ hazọọ dàni eghàlagḥdà k'èè gosḥinìyaehḥi ha họt'e,” dek'eèht'è. ⁷ Dọ t'aats'ọọ Nòhtsḥi gha nezḥi k'ehogezaa sḥi gḥxè enìyah hòzọ ha, Nòhtsḥi goghọ sìghà anḥwọ ha, eyits'ò welọ while ts'ò geeda gha aget'ḥi họt'e. Hanḥi dọ sḥi Nòhtsḥi welọ while ts'ò geedaà agole ha họt'e. ⁸ Hanìkò dọ edeghọ zọ nàngedèe sḥi, nàowo ehkw'ḥi gḥgha wedè xè nàowoḥḥi k'èè geedaa sḥi Nòhtsḥi gots'ò sḥi wek'èch'a xè dagḥzaà agole ha. ⁹ Dọ hazọọ hoḥḥi hogehtsḥi sḥi gḥgha hoḥi xè hòt'ò dagḥzaa ha họt'e. Israel got'ḥi hoḥḥi hoehtsḥi sḥi dagḥzaa ha, eyits'ò dọ eyi-le xàzaa sḥi hoḥḥi hogehtsḥi k'èxa dagḥzaa ha họt'e. ¹⁰ Hanìkò dọ hazọọ nezḥi kexogezaa sḥi Nòhtsḥi goghọ sìghà anḥwọ ha, gḥxè enìyah hòzọọ agole ha, eyits'ò gḥxè ts'èwhḥi hòzọọ ayele ha. Israel got'ḥi nezḥi kexogezaa sḥi gḥgha hanì ha eyits'ò dọ eyi-le xàzaa, nezḥi k'ehogezaa sḥi eyi sḥi gḥxè hanì hòzọ ha. ¹¹ Nòhtsḥi sḥi dọ mè xàzaa zọ ts'ò nezḥi anḥwọ nḥle.

¹² Dọ eyi-le xàzaa sḥi Moses wenàowoò gḥghọt'ọ-le kò hoḥḥi hogehtsḥi k'èxa gidḥohè ha. Eyits'ò Israel got'ḥi Moses wenàowoò k'ègeezọọ sḥi eyi nàowo ghàà gḥsḥinìyaehḥi ha họt'e. ¹³ Dọ eyi nàowo egeèhk'w'ọ zọ t'à, Nòhtsḥi nadaḥ ehkw'ḥi agḥt'e nḥle, hanìkò eyi nàowo k'èagḥt'e zọ nḥdè ehkw'ḥi agḥt'e k'èè Nòhtsḥi gosḥinìyaehḥi ha họt'e. ¹⁴ (Ehk'w' t'à, dọ eyi-le xàzaa sḥi Moses wenàowoò gḥghọt'ọ-le kò ededḥi whatsọọ edḥi dahxà nàowodeè k'èè ehkw'ì k'ehogeza họt'e. Nàowodeè gḥts'ọ-le kò edḥi t'à edegha nàowo gḥḥi. ¹⁵ Dàni nàowo k'èè geeda ha sḥi gidzeè yḥi whezọ họt'e. Eyit'à xàè gidzeè et'ḥi t'à nàngedè eyits'ò edek'e nḥdahogeezà họt'e, ekọ-le eghàlagḥdà nḥdè eyits'ò ehkw'ì eghàlagḥdà nḥdè ededzeè yḥi gḥk'èezọ họt'e.) ¹⁶ Eyit'à Nòhtsḥi

dq-siniyaehtu-dzeè k'e nùdè dq ayi nàgeehzi eyits'q ededzeè t'à dāgūwq sù Nòhtsı, Zezi-Krı wet'òò gosiniyaehtı ha hq't'e. Du godı nezı t'à gohdee sù hotı wek'èè agode ha hq't'e.

Israel got'ı eyits'q Moses wenàowoò

¹⁷ Ekò naxı Israel got'ı ats'ıt'e dahdı xè Moses wenàowoò k'èè aahda t'à naxıgha t'asagòht'e-le dahwhq nı? Nòhtsı wets'q dq aah't'e dahwhq t'à xàdahoahdı ha nı? ¹⁸ Moses wenàowoò t'à hoghànaxeehtq ıle t'à, Nòhtsı ayı nıwq eyits'q ayı nezı sù wek'èahsq dahwhq nı? ¹⁹ Dq gıdà goilee sù k'egıahzı aah't'e dahwhq eyits'q dq gıxè togoòt'òò sù gıgha ek'aèk'q laah't'e dahwhq nı? ²⁰ Moses wenàowoò ehkw'ı hotı wek'èts'eezq t'à, dq t'ası k'ègeezq-le sù nezı hoghàgıts'eehtq dahwhq nı? ²¹ Ekò naxı dq eyı-le hoghàgıahq nùdè dānıghq hoghàdeahq-le? Ets'eezi k'èch'a goahde nùdè dānıt'ā naxı èhı aahzi? ²² Dq elexè hoı hogehstı ha-le dahdı nùdè dānıghq naxı èhı haah'tı? Nòhtsı hòèı nıahı-le nùdè, dānıghq gıts'q yahtı-kò gots'q aahzi? ²³ Naxı Moses wenàowoò k'èahsq ghq xàdahoahdı nùdè dānıghq eyı nàowo k'èahdı-le? Nàowo k'èahdı-le ts'ıhı Nòhtsı k'èch'a aah'tı hq't'e. ²⁴ Nòhtsı Nıht'è k'e du hanı dek'eèht'è: "Naxıts'ıhı dq eyı-le xàzaa Nòhtsı wızi tsıgehwı hq't'e," dek'eèht'è.

²⁵ Naxı Israel got'ı yàahı sù Moses wenàowoò k'èè naxıkwò nāt'ā hq't'e, hanıko Moses wenàowoò k'èah't'e-le nùdè naxıkwò nāt'ā sù naxıgha wet'āazà-le at'ı hq't'e. Naxıkwò nāt'ā-le dqò laah't'e lanı. ²⁶ Dq Moses wenàowoò k'èè gıkwò nāt'ā-le kò eyı nàowo k'èagıt'e nùdè gıkwò nāt'ā k'èè gıta ha hq't'e. ²⁷ Dq wekwò nāt'ā-le kò Moses wenàowoò k'èı't'ee sù naxı Israel got'ı yàahı sù naxısinıyaghtı ha hq't'e. Moses wenàowoò naxıgha enıht'è k'e dek'eèht'è eyits'q naxıkwò nāt'ā kò ılaa Moses wenàowoò k'èah't'e nıle, eyıt'ā nàowo-nàahzhı-dqò aah't'e.

²⁸ Dq Moses wenàowoò k'èè wekwò nāt'ā zq t'à Israel got'ı wedeèdı elı nıle, eyits'q hanı gokwò nāt'ā nùdè gozhı zq gha nıle. ²⁹ Hanı nıle! Dq wedzeè t'à Israel got'ı wedeèdı elı nùdè, eyits'q Yedayeh Nezı t'à dq wedzeè k'e nàweet'ā lanı nùdè, ehkw'ı nàweat'a hq't'e. Nàowo dek'eèht'è k'èè nàweat'a zq t'à Israel got'ı wedeèdı elı nıle. Dq Yedayeh Nezı t'à wedzeè nāt'ā nùdè Nòhtsı yeghq sıghà adı ha hq't'e, eyı sù dq yeghq sıghà adı nahk'e nezı hq't'e.

3

Nòhtsı edeyatı k'èdi hq't'e

¹ Eyıt'ā Israel got'ı gıı sù ayıha eyı gıgha wet'āazà hq't'e? Eyits'q gıkwò nāt'ā sù ayıha eyı gıgha wet'āazà hq't'e? ² Eyı

gıgha sù wet'aaazà họt'e! Nòhtsı weyatù wedeèdlı k'ègedi ha gıghọt'q sù dezòò gıgha wet'aaazà họt'e.

³ Ekò Israel got'ı mòhdaa gıgha ehkw'ı-ahodı-le ts'ıh? Nòhtsı ayı dáyele ha gòhdu sù edeyatù k'èdi ha-le nı? ⁴ İle, hanı ha honàedi nıle! Dò hazòò hogets'ı nòò kò Nòhtsı sù t'aats'òò ehkw'ı gode họt'e. Du hanı dek'eèht'è,

“Goıde nıde, ehkw'ı zò xàyahıtı dö hazòò yek'èezò ha, eyıts'ò t'ası wesınıyanehtı nıde t'aats'òò neyatù k'èè agot'ı họt'e,” dek'eèht'è.

⁵ Ehkw'ı-le eghàlats'eeda nıde Nòhtsı wexè ehkw'ı hòzòò sù dö ts'ò dezòò nezı wègoèht'ı họt'e. Eyı ghò dàts'edi weli? Nòhtsı nàgoehkwa nıde gots'ò ehkw'ı-le eghàlaeda at'ı dahwhò nı? (Hanı dazeehke nıde dö gòzòò-le laehsı.) ⁶ Hanı honàedi nıle! Nòhtsı ehkw'ı-le eghàlaeda at'ı nıde, dànı Nòhtsı dö hazòò gosınıyaehtı weli? ⁷ Dò du hadı ha sını, “Hòı nàowoò k'èè ehda ts'ıh? Nòhtsı ehkw'ı godee sù dezòò dö gık'èezò nıde, dö dezòò gıghàsòedi ha. Hanı hòzò nıde, dànıghò ılaà hòı-hohtsı-dòò k'èè sesınıyaetı ha?” hadı ha sını. ⁸ Dò ts'ò du hagedı ha lanı, “Nàowoı k'èè ts'ıdà, hanı-ıde wet'à t'ası nezı hagode ha,” gedi ha lanı. Dò mòhdaa hogets'ı t'à hats'edi gògedı, hanıkò amı hanı dö hoghàehtò sù wek'èxa hoıla agedle ha edegha geèhnò họt'e.

Dò ehkw'ı edaa gòhı-le

⁹ Eyıt'à edeghò dàts'edi weli? Dò eyı-le xàzaa sù gınahk'e ts'ıı nı? Hanı honàedi nıle! Israel got'ı eyıts'ò dö eyı-le xàzaa hazòò elèht'eè hòı gık'e whela, hòt'a hats'edi ıle. ¹⁰ Nòhtsı Nıht'è k'e du hanı dek'eèht'è,

“Dò wızi ehkw'ı edaa gòhı nıle, dö hanu ıle kò gòhı nıle.

¹¹ *Dò wızi Nòhtsı wenàowoò nedı gòhı-le, eyıts'ò dö wızi Nòhtsı k'èhoezò ha nıwò-le.* ¹² *Dò hazòò Nòhtsı ts'òò agejà, dö hazòò nàowo wet'aaazà-le k'èè geedaà agejà. Dò ıle kò ehkw'ı eghàlaedaa gòhı-le, dö hanu gots'ıh?à ha dıı.”*

¹³ *“Yatı ju ıò gıwà ts'ò xàewı, eyıts'ò t'aats'òò dö ghoyagee?à.”*
“Gòochò nàèdıtı lagıt'e, yatı t'à dö elàagehde ha gıwò.”

¹⁴ *“Nàdahogee?à eyıts'ò t'aats'òò yatıju t'à dö k'èeyageetı.”*

¹⁵ *“Dò hagedu sù dö elàagehde gha nàgeghò, ¹⁶ t'aats'òò t'ası wedıhogehtsı xè hoıla hogehtsı,*

¹⁷ *eyıts'ò dànı dö elèxè ts'èwhı geedaa sù gık'èezò-le.”*

¹⁸ *“Nòhtsı k'èagıt'e ha gıwò-le eyıts'ò gıts'èejı-le,” dek'eèht'è họt'e.*

¹⁹ Moses wenàowoò k'e ayı dek'eèht'è sù dö got'laà geèhkwee sù gıgha dek'eèht'è họt'e. Hanı-ıde dö wızi “Wek'èehsò-le,” gedi ha dıı, eyıts'ò du nèk'e dö hazòò dànı gıdàa k'èè Nòhtsı gosınıyaehtı ha họt'e. ²⁰ Dò wızi Moses wenàowoò deghàà k'èdi ha dıı, eyıt'à dö wızi ehkw'ı eda k'èè

Nòhtsɪ yesɪnɪyaehtɪ ha nùle. Hanìkò Moses wenàowoò ts'ihzò hoɬɪ hots'ehtsɪ nqò wek'èts'eezqò ats'ejà.

Gogha ehkw'i-ahodi zò t'à Nòhtsɪ wegħa ehkw'i ats'ut'e

²¹ Hanìkò dìi sɪi Moses wenàowoò wede dani Nòhtsɪ ehkw'i agohzɪ sɪi wek'èts'eezqò agòòlà hq't'e. Moses wenɪht'è eyits'q nakwenàozqò gɪnɪht'è k'e eyɪ ghò gogɪde jìè. ²² Amɪ Zezì-Krɪ yegħa ehkw'i adɪ sɪi Nòhtsɪ ehkw'i ayeħzɪ hq't'e. Israel got'jì eyits'q dɔ eyɪ-le xàʔaa hazqò gɪgha elèht'eè hq't'e, gɪgha nàowo eladɪ gòhɪ-le. ²³ Dɔ hazqò hoɬɪ hogèhtsɪ hq't'e. Nòhtsɪ dani wexè enɪyah xè degaɪ wehòhʔqò sɪi ts'q nɪwà ts'eèhk'w'e hq't'e, ²⁴ hanìkò Nòhtsɪ wesqɪwq ts'ihzò t'asɪ k'èxa-le ehkw'ì agòòlà. Zezì-Krɪ wet'òò Nòhtsɪ edaxàgole. ²⁵ Nòhtsɪ sɪi Zezì gohoɬɪ k'èxa elàawɪ ha goghàɪhtɪ hq't'e. Zezì gohoɬɪ k'èxa wedoò xàɪt'ɪ gogħa ehkw'i-ahodi nɪdè gohoɬɪ goghq nahoezhe ha hq't'e. Nòhtsɪ hanì eghàlajdà sɪi wegħàà dani wexè ehkw'ì ats'ede ha sɪi wek'èts'eezq għa ayɪlà hq't'e. Inèq sɪi gots'ò ts'èwhɪ nɪwq jìè t'à hoɬɪ hots'ehtsɪ k'èxa ekòet'ì nàgɪhkwa-le jìè. ²⁶ Dani wexè ehkw'ì ats'ede ha sɪi dìi wek'èts'eezq ha t'à hanì eghàlajdà hq't'e. Eyit'à ehkw'ì dɪ hanì dɔ sɪnɪyaehtɪ ha hq't'e: amɪ Zezì yegħa ehkw'ì adɪ sɪi ehkw'ì k'èè ayele ha hq't'e.

²⁷ Eyit'à dani edegħq xàdahots'edi weli? Xàdahots'edi ha honàedi nùle! Ayɪ nàowo t'à ehkw'ì ats'ejà ts'edi weli? Moses wenàowoò k'èts'edi t'à ehkw'ì goità ts'edi ha nì? Jìe ne, hanìkò Zezì gogħa ehkw'ì adɪ t'à ehkw'ì ts'eedaa k'èè goità ha hq't'e. ²⁸ Dɪ hanì gogħa ehkw'ì-ahodi hq't'e: Dɔ wegħa ehkw'ì-ahodi t'à ehkw'ì awiɪdlà hq't'e. Moses wenàowoò k'èè eda t'à ehkw'ì ade ha nùle. ²⁹ Nòhtsɪ sɪi Israel got'jì gogħa zò Nòhtsɪ elɪ nì? Asɪ dɔ eyɪ-le xàʔaa, ededɪ sɪ gogħa Nòhtsɪ elɪ nì? Hèʔe, Nòhtsɪ jìè zò gòhɪ ts'ihzò, dɔ eyɪ-le xàʔaa ededɪ sɪ gogħa Nòhtsɪ elɪ hq't'e. ³⁰ Israel got'jì gɪkwò nàt'aa gɪɬɪ sɪi Zezì gɪgha ehkw'ì-ahodi t'à ehkw'ì agole ha hq't'e, eyits'q dɔ eyɪ-le xàʔaa gɪkwò nàt'è-le sɪi ededɪ sɪ Zezì gɪgha ehkw'ì-ahodi t'à ehkw'ì geedaa k'èè agole ha hq't'e. ³¹ Eyit'à Zezì gogħa ehkw'ì-ahodi ts'ihzò Moses wenàowoò wet'aaʔa-le ade ha nì? Jìe, hanì ha honàedi nùle! Moses wenàowoò jìàà gogħa ehkw'ì hq't'e eyits'q dɔ ts'ò hats'edi hq't'e.

4

Abraham wegħa ehkw'i-ahodi t'à Nòhtsɪ ehkw'ì edaa k'èè yuhtà

¹ Eyit'à hanì hòʔq nɪdè gocho Abraham wegħq dàts'edi lɪ? Nòhtsɪ k'èè dɔ ehkw'ì ts'ɪɪɪ sɪi ghò ayɪ k'èhoèhʔà? ² Abraham nezɪ eghàlajdà k'èxa ehkw'ì awiɪdlà nɪdè yegħq xàdahodi ha dìi-le jìè. Hanìkò Nòhtsɪ nadaqà edegħq xàdahodi

ha dii. ³ Nòhtsɪ Njhtl'è k'e du hani dek'eèhtl'è: "Abraham Nòhtsɪ yegha ehkw'ɪ adɪ ts'ihzò, ehkw'ɪ edaa k'èè wutà ayjìlà," dek'eèhtl'è.

⁴ Dò eghàlaeda nɪdè wek'èxa wets'àzeedi hɔt'e. Eghàlaeda k'èxa sɔm̄ba weghòzhaa sù ekù weghòzha nùle, hanikò eyi sɔm̄ba k'èxa eghàlaɪda t'à weghòzha hɔt'e. ⁵ Hanikò Nòhtsɪ gogha ehkw'ɪ adɪ nɪdè gogha hani nùle. Dò wejɪ sù Nòhtsɪ ehkw'ɪ ayehzì wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ nɪdè, ehkw'ɪ edaa k'èè wutà ha. Nezjì eghàlats'eeda k'èxa ehkw'ɪ ts'eedaa k'èè goità edèts'edi ha dii. ⁶ K'àowocho David eyi xèht'eè xàyahtɪ jlè. Dò yek'èxa eghàlaɪda-le kò, Nòhtsɪ ehkw'ɪ edaa k'èè yuhtà sù wexè sìghà hɔt'e hadɪ jlè. David du hani enjɪtl'è jlè:

⁷ "Nòhtsɪ dò wehojì yegħo nahoelee sù wexè sìghà hɔt'e, hojì hòèhtsɪ sù Nòhtsɪ yenadɪ ha nùle. ⁸ Eyits'ò Nòhtsɪ dò wehojì k'èxa yesɪniyaehɪ-le sù wexè sìghà hɔt'e," dek'eèhtl'è.

⁹ K'àowocho David amì ghò eetl'è-adi? Dò gɪkwò nàt'aa gɪlɪ sù ededɪ zò gɪxè sìghà ha ni? Hani-le-ɪdè dò gɪkwò nàt'à-le sù ededɪ sɪ gɪxè sìghà hòzò ha ni? Abraham wegħo du hats'edi jlè, Nòhtsɪ yegħa ehkw'ɪ adɪ t'à Nòhtsɪ ehkw'ɪ edaa k'èè yuhtà, ts'edi jlè. ¹⁰ Nòhtsɪ Abraham ehkw'ɪ edaa k'èè yuhtà ekò asjì hòt'a wekwò nàat'a jlè? Jìle, wekwò nàat'a kwe Nòhtsɪ ehkw'ɪ edaa k'èè yuhtà jlè. ¹¹ Eyì t'axòò k'òòt'a Abraham wekwò nàat'a hɔt'e. Abraham wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à wekwò nàat'a hɔt'e. Eyits'ò Nòhtsɪ ehkw'ɪ edaa k'èè yuhtà sù wekwò nàat'a wegħàà wek'èhoedzò għa adlà hɔt'e. Hanikò wekwò nàat'a kwe-t'ù Nòhtsɪ ehkw'ɪ edaa k'èè yuhtà jlè. Hani ts'ihzò dò gɪkwò nàt'à-le kò gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sù Abraham hazòò gogħa gotà elɪ lanì hɔt'e. Hani-ɪdè Nòhtsɪ sù eyi dò hazòò ehkw'ɪ geedaa k'èè goihà hɔt'e. ¹² Eyits'ò Moses wenàowoò k'èè gɪkwò nàt'aa sù ededɪ sɪ gogħa gotà elɪ hɔt'e. Gɪkwò nàat'a zò t'à gotà elɪ nùle, hanikò Nòhtsɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à gotà elɪ hɔt'e, Abraham nàat'a kwe hani wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ jlè k'èè.

¹³ Nòhtsɪ du hadɪ jlè, Abraham, weza eyits'ò wets'ihzòò-dòò gɪlɪ sù du nèk'e k'àhogedè agole ha, gòhdi jlè. Moses wenàowoò k'èagɪt'e t'à gɪxè hagode ha, gòhdi nùle, hanikò gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à ehkw'ɪ geedaa k'èè goihà ts'ihzò gɪxè hagode ha, gòhdi. ¹⁴ Dò Moses wenàowoò k'èè geedaa zò du nèè gɪghaelɪ ha nɪdè Nòhtsɪ edeyatɪ goghàzòò eyits'ò gogħa ehkw'ɪ-ahodɪ gogħa wet'aaazà ha nùle. ¹⁵ Moses wenàowoò k'èats'jɪt'e-le nɪdè nàgoehkwa ha hɔt'e. Hanikò eyi nàowo gòhɪ-le nɪdè nàgoehkwa ha nùle, eyi nàowo k'èch'a hots'ehtsɪ-le t'à.

¹⁶ Eyit'à Nòhtsɪ gogħa ehkw'ɪ adɪ nɪdè, Nòhtsɪ ayì goghàzà ha du sù goghòet'a ha hɔt'e. Nòhtsɪ gots'ò wesòniwò ts'ihzò goghàyezà hɔt'e, eyits'ò dò hazòò Abraham wets'ihzòò-dòò agɪt'ee sù hani gɪxè hòzò ha hɔt'e. Hanikò dò Moses wenàowoò

gıghòt'ò zò gha nùile, Abraham k'èè Nòhtsı gıgha ehkw'ı-ahodı sı ededı sı gıgha hòt'e. Eyıt'à Abraham hazòò gogha gotà elı hòt'e. ¹⁷ Dıı hanı dek'eèht'è k'èè, “Dò hazòò xàzaa gha gotà nèwhıhtsı hòt'e,” dek'eèht'è. Nòhtsı sı dọ ełajıdèe nagıdà agohzı, eyıts'ò dọ t'ası gııı-le sı gıt'aaazaa agohzı hòt'e. Ededı Abraham gha ehkw'ı adı t'à gotà elı ayııllà hòt'e.

¹⁸ Chekoa wets'ò ha wegħa ahxe whıle kò, Abraham Nòhtsı dáyèhdı ìlè sı wegħa ehkw'ı-ahodı. Eyıt'à dọ lọ xàzaa gha gotà whelı. Nòhtsı dıı hayèhdı ìlè, “Nets'ıhòò-dòò gııı sı whò laàtlò lagıt'e ha,” yèhdı ìlè sı wek'èè agòjà. ¹⁹ K'àhdzò ìlèakw'eènò wegħò ìlè, eyı xè sı òhdah whelı eyıts'ò wets'èkeè Sarah sı ts'òòko whelı t'à chekoa wets'ò ha dıı, hotıı yek'èezò, hanıkò edını nàtso ayııhwhò. ²⁰ Nòhtsı yets'ò dani eghàlaeda ha dı ìlè sı ghò wını nàtso-le ajà-le, hanıkò Nòhtsı ts'ò denahk'e wegħa ehkw'ı-ahodı ajà, eyıt'à Nòhtsı ghàsòedı. ²¹ Nòhtsı dani yatı whehtsıı sı yek'èè eghàlaeda ha wegħa dıı-le, hotıı yek'èezò hòt'e. ²² Abraham Nòhtsı yegħa ehkw'ı adı t'à “Nòhtsı dọ ehkw'ı geedaa k'èè yuhtà.” ²³ Dıı yatı “Nòhtsı dọ ehkw'ı edaa k'èè yuhtàa” sı, Abraham wegħa zò hanı dek'eèht'è nùile, ²⁴ hanıkò goxı sı gogħa hanı dek'eèht'è hòt'e. Nòhtsı, Zezı-Krı naıdà ayııllàa sı gogħa ehkw'ı adı nıdè, goxı sı ehkw'ı ts'eedaa k'èè goıtà ha hòt'e. ²⁵ Zezı gohoııı k'èxa ełajwo awııdlà hòt'e, eyıts'ò gogħa naıdà. Eyı ts'ıhòò Nòhtsı gha ehkw'ı ts'eedaa k'èè goıtà hòt'e.

5

Zezı wets'ıhòò goınà

¹ Eyıt'à gogħa ehkw'ı-ahodı ts'ıhòò ehkw'ı agòıdlà, eyıts'ò gots'ò K'àowo Zezı-Krı wets'ıhòò Nòhtsı wexè ts'èwhıı ts'eeda. ² Zezı-Krı wedahxà eyıts'ò goxı gogħa ehkw'ı-ahodı t'à Nòhtsı edesòıwòò goghàıòò sı dıı wet'à ts'eeda. Nòhtsı wexè enııyah t'à welò whıle ts'ò ts'eeda ha goghàhòıò t'à sıı goınà hòt'e. ³ Eyı zò wegħò goınà nùile, hanıkò goxè hoıla t'à dats'ııza nıdè wegħò goınà hòt'e. Dats'ııza nıdè wet'à denahk'e goını nàtso at'ı wek'èts'eezò, ⁴ eyıts'ò goını nàtso ats'ııhwhò nıdè ayıı gogħa ehkw'ı-ahodı sı k'èè ts'eeda ats'et'ı, eyıts'ò ayıı gogħa ehkw'ı-ahodı k'èè ts'eeda nıdè Nòhtsı ayıı godawhehòò sı goghòet'a ha wek'èts'eezò. ⁵ Eyı gogħa ehkw'ı-ahodı nıdè got'ahk'e agode ha nùile. Nòhtsı Yedayeh Nezıı godzeè yıı nàdè ha goghàhòıò t'à sıı goghòneètòò sı wek'èts'eezòò agòòlà.

⁶ Dıı wenıahdı welı: Nòhtsı wegħa ehkw'ı nèhòkw'o ekò, ìlè edets'ats'edı ha dıı ekııyeè k'e Zezı-Krı dọ weıı għa ełajwo hòt'e. ⁷ Dọ ehkw'ı edaa sı dọ yegħa eławı ha gòhı lanı-le hòt'e, hanıkò dọ nezıı sı dọ yegħa eławı ha tahkò. ⁸ Hanıkò

Nòhtsɪ sù goghòneètɔ t'à dɪ hani gogha eghàlɔdà: ɪàà hoɪ-
hòts'ehtsɪ-dòò ats'ɪt'e kò Zezì-Krì gogha ɛlɔwo ɪè.

⁹ Zezì wedoò dahxà ehkw'ɪ agòidlà. Ehkw'ɪ agòidlà zòò-
le, Zezì wexè ts'eeda t'à Nòhtsɪ nàgoehkwa ch'à edaxàts'eedè
ha hòt'e. ¹⁰ ɪàà Nòhtsɪ wek'èch'a ts'eeda ekò weza gogha
ɛlɔwo t'à Nòhtsɪ wexè ts'èwhɪ ts'eedaà agòòlà. Nòhtsɪ wexè
ts'èwhɪ ts'eeda agòidlà zòò-le, dɪ Zezì wexè ts'eeda t'à de-
nahk'e edaxàgole ha hòt'e. ¹¹ Eyɪts'ò gòts'ò K'àowo Zezì-Krì
wet'òò goghò nahoazha ne t'à, Nòhtsɪ wexè ts'èwhɪ ts'eeda
ghò gonnà hòt'e.

*Adò wets'ihzò ɛlɔàts'eedè ats'ejà, hanìkò Zezì-Krì wets'ihzò
ts'eedaà ats'ejà*

¹² Dò ɪè wehoɪ t'à dɪ nèk'e hoɪ kèhòòwo wek'èts'eezò
hòt'e. Hoɪ ts'ihzò eyɪ dò ɛlɔwo, eyɪts'ò dò hazòò hoɪ
hogehtsɪ ts'ihzò wexèht'eè ɛlɔàgede ha hòt'e. ¹³ Eyɪt'à Moses
wenàowoò goghòza kwe, hoɪ dɪ nèk'e whezò ɪè. Hanìkò eyɪ
nàowo gòhɪ-le nɪdè, hoɪ hòts'ehtsɪ sù gòts'ò nawɪtà ha-le ɪè.
¹⁴ Hanìkò Adò dɪ nèk'e nàɪwo gòts'ò, Moses ɪdà gòts'ò dò hazòò
ɛlɔàgede ɪè. Adò Nòhtsɪ nàowoò nàɪzhì k'èè nàowo nàgɪzhì-le
kò, gòts'ò hagòjà. Eyɪts'ò Adò Zezì ɪàà nùttà ha ɪè sù yexèht'eè
lanì hòt'e, ɪlɔh dò ɪò gha t'akwelòò agɪt'e.

¹⁵ Hanìkò Nòhtsɪ ayɪ goghàzòò sù eyɪts'ò dànì hoɪ dɪ nèk'e
ts'ò ajàà sù xèht'eè nùle. Dò ɪlɔet'ee zò wehoɪ ts'ihzò dò ɪò
ɛlɔdè, hanìkò Nòhtsɪ wesòɪwò t'à eyɪ nahk'e t'asù deè gogha
hayɪlà: dò ɪè gòts'ò ayɪlà, eyɪ dò wesòɪwò t'à dò ɪò gihòɪ
gìghò nahoazha; eyɪ dò sù Zezì-Krì hòt'e. ¹⁶ Eyɪts'ò dɪ haehsɪ
ha dehwhò: Nòhtsɪ wet'à edaxàts'eedè goghàɪzòò sù dò ɪè
wehoɪ ts'ihzò dò gòts'ò dànàhòwoo sù xèht'eè nùle. Dò ɪè hoɪ
hòèhtsɪ t'à dò hazòò gɪsɪniyaetɪ xè hoɪlɔ agòidlà, hanìkò dò hoɪ
ɪò hogèhtsɪ t'axòò Nòhtsɪ wet'à edaxàts'eedè goghàɪzòò sù
t'à ehkw'ɪ anagòidlà. ¹⁷ Eyɪt'à dò ɪè hoɪ hòèhtsɪ ts'ihzò dò
hazòò ɛlɔàgede ha ɪè. Nòhtsɪ eyɪ nahk'e t'asù deè gogha
hayɪlà: Dò ɪè wet'òò Nòhtsɪ edesòɪwòò denahk'e goghàyezà
ha eyɪts'ò dò hazòò wexè geedaa sù ehkw'ɪ geedaa k'èè gɪtà
ha hòt'e. Eyɪ dò sù Zezì-Krì hòt'e.

¹⁸ Eyɪt'à dò ɪè hoɪ hòèhtsɪ ts'ihzò dò hazòò hoɪlɔ agòidlà, eyɪ
xèht'eè lanì dò ɪè ehkw'ɪ eghàlɔdà t'à dò hazòò gihòɪ gìghò
nahoazhà agòidlà, eyɪts'ò welò while ts'ò geedaà agedle ha.
¹⁹ Dò ɪè Nòhtsɪ k'èajt'è-le ts'ihzò dò ɪò hoɪ-hogehtsɪ-dòò gɪɪɪ
agòidlà, eyɪts'ò eyɪ lanì dò ɪè Nòhtsɪ k'èajt'è ts'ihzò dò ɪò ehkw'ɪ
agedle ha.

²⁰ Dò dezòò hoɪ hogehtsɪ wek'èhoedzò gha Moses
wenàowoò goghòt'ò ɪè. Dò dezòò hoɪ hogehtsɪ nɪdè Nòhtsɪ
denahk'e gòts'ò sòɪwòò ajà. ²¹ Hanì hòzò t'à hoɪ ts'ihzò dò
ɛlɔàgede ɪè, hanìkò Nòhtsɪ gòts'ò sòɪwò t'à ehkw'ɪ geedaa k'èè

gütà agole ha, eyits'ò Zezi-Krı wet'òò welò while ts'ò geedaà agole ha.

6

Hoḷḷ ts'ò ɛlaàts'ɹdè, hanikò Zezi-Krı wets'ihʔò ts'eeda hɔt'e

¹ Hanì hòʔò nɹdè dàts'edi weli? Nòhtsɹ deʔòò gots'ò sɔnɹwɔ t'à k'èdaà hoḷḷ hots'ehtsɹ ha ni? ² Hanì ha honàedi nùile! Goxɹ hoḷḷ hots'ehtsɹ ts'ò ɛlaàts'ɹdè gha goità hɔt'e. Eyit'à dànì k'èdaà hoḷḷ hots'ehtsɹ weli? ³ Goxɹ hazòò Zezi-Krı wɹzì t'à gok'ètaidzòò sù wexè ɛlaàts'ɹdè lats'ejà hɔt'e, eyi wek'èahsɔ-le ni? ⁴ Gok'ètaidzòò ekò wexè ɛlaàts'ɹdè lats'ejà ɹlè eyits'ò wexè gokw'òò nìtòò lats'ejà ɹlè. Hanikò Nòhtsɹ-Gotà enɹyah hɔt'e sù Zezi-Krı naìdà ayɹlìlà hɔt'e, eyits'ò goxɹ sɹ ɛladɹ k'èè ts'eeda ats'ede ha.

⁵ Wexè ɛlaàts'ede k'èè goità nɹdè, wexèht'eè nats'idà k'èè goità ha hɔt'e. ⁶ Inèè dɔ dàhòt'ɹ ts'ɹlèe sù Zezi-Krı xè dechɹet'aa k'e wedɹtsò hɔt'e. Hanì-ɹdè gonìhɹ sù wedìhołè adle ha, eyits'ò hoḷḷ gots'ò k'àhowo ha-le. ⁷ Amì hanì ɛlaɹwoò sù hoḷḷ-nàowoò yets'ò k'àhowo-le awìldà hɔt'e.

⁸ Eyit'à Zezi-Krı wexè ɛlaàts'ɹdè nɹdè wexè ts'eeda ha sù gogha ehkw'ɹ-ahodi hɔt'e. ⁹ Zezi-Krı ɛlaɹwoò gots'ò naìdà wek'èts'eezò hɔt'e, k'achɹ ɛlaàwì hoɹlɹ ha nùile. ɛlaàts'ewɹ sù k'achɹ yets'ò k'àhowo hoɹlɹ ha nùile. ¹⁰ ɛlaɹwoò ekò, gohoḷḷ k'èxa ɹlàà zò ɛlaɹwì ha hɔt'e. Hanikò dù edaa sù Nòhtsɹ gha eda hɔt'e.

¹¹ Eyì xèht'eè naxɹ sɹ hoḷḷ ts'ò ɛlaahde k'èè ededaàniadhè. Hanikò Zezi-Krı wet'òò Nòhtsɹ gha aahda k'èè ededaàniadhè. ¹² Eyit'à naxìnihɹ t'anɹwò k'èè aahda-le. Naxìzhì ɛlaàwì ha sù hoḷḷ yets'ò k'àowo welè-le. ¹³ Naxìzhì wɹzì t'à hoḷḷ hoahsɹ-le, wet'à hoḷḷ k'èè k'ehoahʔa-le. Hanikò dɔ ɛlaɹdèe gots'ò naìdà laah't'e lanì naxìzhì hazòò t'à Nòhtsɹ ghàdeah'tè, eyits'ò naxìzhì t'à Nòhtsɹ gha ehkw'ɹ eghàlaahda. ¹⁴ K'achɹ hoḷḷ naxìts'ò k'àhowo welè-le, Moses wenàowoò t'a dahkw'e nùile t'à, hanikò Nòhtsɹ wesɔnɹwò t'a dahkw'e hɔt'e.

Ehkw'ɹ ts'eedaà nàowo sù gogha k'àowo hɔt'e

¹⁵ Goxè hagòht'e nɹdè, dàts'ejà lì? Nàowo t'a ts'eèhkw'e-le hanikò Nòhtsɹ wesɔnɹwò t'a ts'eèhkw'e t'à k'èdaà hoḷḷ hots'ehtsɹ ha ni? Hanì ha honàedi nùile! ¹⁶ Dɔ naxìts'ò k'àhowo ha weghàdeah'tè nɹdè wek'èah't'e ha hɔt'e, wek'èhoahsɔ-le ni? Hoḷḷ dahwhòò sù naxìts'ò k'àhowo nɹdè wet'à ɛlaahde ha. Hanikò Nòhtsɹ k'èah't'e nɹdè wet'à ehkw'ɹ aahda ha hɔt'e. ¹⁷ Hoḷḷ naxìni ts'ò k'àhowo k'èè zò eghàlaahda ɹlè, hanikò godì nezɹ hoghànaXeètòò ekò hotì naxìdzeè t'à wek'èah't'e dahwhòò aahjà, eyi gha Nòhtsɹ masì wets'ɹhwhò hɔt'e. ¹⁸ Hoḷḷ naxìts'ò k'àowo-le anaxìldà; naxìni hoḷḷ nɹwòò sù wek'èah't'e

ha naxıdaèt'è-le ajà. Ehkw'ı ts'eedaa nàowo sù naxıts'ò k'àowo ajà.

¹⁹ Naxını nàtso-le t'à, nezı weniàhdı ha k'èè hoghànaxeehtò. Naxızhı t'à hoıı hoahstı ıle. Naxını hoıı nıwqò sù wek'èaht'e ıle, eyıt'à denahk'e hoıı hoahstı ıle. Hanikò dı sù naxızhı t'à ehkw'ı eghàlaahda, hani-ıdè degai k'èè aahda ha. ²⁰ ılaà hoıı naxıts'ò k'àowo ekò naxını hoıı nıwqò k'èè zq aahda ıle. Ehkw'ı ts'eedaa nàowo naxıts'ò k'àowo-le ıle, eyı sù wek'èaht'e ha dıı ıle. ²¹ Ayı weghàlaahda ıleè sù dı weghò ıızhaahı hqt'e. Hoıı hòahstı t'à naxıgha sıghà hòzq nıle. Eyı hoıı wets'ıh?ò elàats'ede hqt'e. ²² Hanikò dı sù hoıı naxıts'ò k'àowo-le ajà, eyıts'ò Nòhtstı naxıts'ò k'àowoò aahjà. Hani goxè hòzq nıdè degai ts'ıııı ats'ede ha, eyıts'ò welò whıle ts'ò ts'eedaà agole ha. ²³ Hoıı hots'ehtstı k'èxa elàats'ede hqt'e. Hanikò gots'ò K'àowo Zezi-Krı wet'ò Nòhtstı welò whıle ts'ò ts'eedaà agòòlà hqt'e.

7

Moses wenàowoò ts'ò elàats'ıdè, hanikò Yedayeh Nezi wets'ıh?ò ts'eeda hqt'e

¹ Sèot'ıı, naxı sù Moses wenàowoò wek'èahsq hqt'e. Dq dı nek'e geeda gots'ò eyı nàowo gıts'ò k'àowo hqt'e, wek'èahsq-le nı? ² Ekı-hò wedaànıts'ıdè: Moses wenàowoò k'èè ts'èko wedqò eda gots'ò wedqò xè ıle zq lanı hqt'e, hanikò wedqò elajwo nıdè wet'à hots'et'ıı nàowoò wegħa ità-le ajà. ³ Eyıt'à ılaà wedqò eda et'ıı dqzıı eyı-le xè honòqdzà-ıdè hoıı k'èè eghàlajdà hqt'e. Hanikò wedqò elajwo t'axqò dq eyı-le xè honòqdzà nıdè hoıı k'èè eghàlaeda nıle.

⁴ Eyıt'à sèot'ıı, Zezi elajwo ts'ıh?ò Moses wenàowoò ts'ò elàahdè k'èè naxıtà. Hani-ıdè eyı-le wets'ò aah't'e ha, Zezi-Krı gogħa naidà wets'ò aah't'e ha, eyıt'à Nòhtstı wıı k'èè aahda ha hqt'e. ⁵ Gonııı gots'ò k'àhowo ekò, Moses wenàowoò weghò ets'ııkw'o t'à gonııı yek'èch'a eghàlaeda ha nıwqò. Eyıts'ò gozhıı t'à hoıı hots'èhtstı, gonııı k'èè eghàlats'eeda ıleè sù wet'à elàats'ede ıle. ⁶ Hanikò dı sù eyı nàowo ts'ò elàats'ıdè k'èè goıtà t'à eyı nàowo gots'ò k'àhowo-le ajà. Eyıt'à Yedayeh Nezi wenàowoò gòò t'à ts'eedaà ats'ejà, Moses wenàowoò wezqà dek'eèht'èe sù wek'èè ts'eeda-le ats'ejà.

Moses wenàowoò t'à hoıı k'èets'eezqò ats'et'ı

⁷ Eyıt'à Moses wenàowoò ghò dats'edı weli? Eyı nàowo hoıı nı ıt'e? Hani nıle! Ayı hoıı ne sù wek'èehsq ha-le ıle, hanikò eyı nàowo zq weghàà wek'èehsqò ahjà. “Dq t'ası wets'ò sù weahwhq ha-le,” dek'eèht'è-le nıdè, dq eyı-le wets'ò t'ası ts'ııwqò nıdè ehkw'ı nıle, eyı deghàà wek'èehsq ha-le ıle.

⁸ Hanikò eyi nàowo wek'èch'a aht'ì ha segha hòzòò adlà hòt'e. T'asì lq sets'ò-le sù sìnìhù t'à weghaehwhù ahjà. Nàowo gòhù-le nùdè hòhù nàowoò while ha ìlè. ⁹ Moses wenàowoò ghò eèhk'w'ò kwe ehda ìlè, hanikò eyi nàowo seghòt'ò ts'òet'ì hòhù hohtsì ha dehwhòò ahjà, eyits'ò elàihwho lahjà. ¹⁰ Eyi nàowo et'ì wet'à ts'eeda ha hòt'e ìlèe, hanikò wet'à elààts'ede wek'èhòèhzà. ¹¹ Eyi nàowo wek'èch'a aht'ì ha segha hòzòò adlà t'à sìnìhù seghòyaàzò eyits'ò wek'èch'a ahjà. Eyi nàowo wets'ìhzò hòhù elàihwhoò asìlè. ¹² Moses wenàowoò hazòò degai hòt'e eyits'ò nàowodeè sù degai, ehkw'ì xè nezì hòt'e, wek'èts'eezò.

¹³ Eyt'á eyi nàowo nezì sù elàihwhoò asìlè nì? Hanì honàedi nùlè! Eyi nàowo nezì wet'òò gohòhù sù wejù hòt'e wenìts'eedì ats'et'ì, eyits'ò nàowo nezì wek'èts'eezòò ats'et'ì nùdè hòhù elààts'edeè agohzì hòt'e. Eyt'á nàowodeè weghàà gohòhù sù wejù hòt'e wenìts'eedì.

¹⁴ Moses wenàowoò sù degai-deè hòt'e wek'èts'eezò, hanikò goxì sù degai-deè ats'ìt'e nùlè, hòhù gots'ò k'àhowo t'à. ¹⁵ Dàht'ì-ah't'ì sù deghàà wenìehdì nùlè. Ayì dàhle ha dehwhòò sù k'èè eghàlaehda-le, hanikò ayì wedzaehwhòò sù eyi weghàlaehda. ¹⁶ Eyt'á ayì dàhle ha dehwhò-le kò weghàlaehda nùdè eyi nàowo nezì hòt'e nòò dehwhò aht'ì. ¹⁷ Eyi weghàà xàè sù aht'ì-le wek'èehsò, hanikò hòhù seyì whezòò sù hòhù k'èè eghàlaehdaà asehzì. ¹⁸ T'asì nezì wùzì sets'ò-èlì nùlè wek'èehsò, sìnì hazòò hòhù zò hòt'e. Ayì nezì sù weghàlaehda ha dehwhò, hanikò t'asì nezì weghàlaehda ha segha diì hòt'e. ¹⁹ T'asì nezì weghàlaehda ha dehwhòò sù weghàlaehda-le. Nàowòhù k'èè eghàlaehda ha-le dehwhò kò k'èdaà nàowòhù k'alahwho. ²⁰ Sù hahwhò-le kò haht'ì nùdè, sù xàè aht'ì nùlè, hanikò hòhù seyì whezòò sù eyi at'ì hòt'e.

²¹ Eyt'á du hanì sexè hòzò: Nàowo nezì eghàlaehda ha dehwhò kò nàowòhù sedaèht'è. ²² Sedzeè t'à Nòhtsì wenàowoò degai ghò sinà hòt'e, ²³ hanikò nàowòhù sezhiì yì eghàlaedaa sù nàowo nezì sedzeè yì whezòò k'èch'a eghàlaeda wek'èehsò. Hòhù-nàowoò seyì eghàlaedaa sù sets'ò k'àhowo t'à sedaàtò laah't'e. ²⁴ Eyt'á sù sexè gots'eèdì hòt'e! Du sezhiì wet'à elàehwhì ha sù amì yech'à edaxàsìhtì lì? ²⁵ Nòhtsì masì weehwhò, gots'ò K'àowo Zezì-Krì wet'òò edaxàsetè ha hòt'e! Eyt'á sedzeè yì Nòhtsì wenàowoò sets'ò k'àhowo hòt'e, hanikò sìnìhù ts'ìhzò hòhù-nàowoò sets'ò k'àhowo hòt'e.

8

Yedàyeh Nezì wets'ìhzò ts'eeda hòt'e

¹ Hanikò amì Zezì-Krì xè aget'ì sù elààgede gha gisimiyæti ha-le. ² Zezì-Krì wedahxà Yedàyeh Nezì wet'à ts'eedaa sù hòhù-nàowoò eyits'ò elààts'ewì nàowoò ch'à edaxàgohtè hòt'e.

³ Moses wenàowoò gots'àdì ha dìi, goinìhù ts'ihzò gogha nàtsole ajà t'à. Hanikò Nòhtsì gots'àdì họt'e. Xàè Edeza goxèht'e hołhù-hohtsù-dòò k'èè wègaat'ù sù gohołhù k'èxa ełààwì ha gots'ò ayìlà. Hani hołhù-hogehtsù-dòò gihòhù yesinìyahlı họt'e. ⁴ Hani-ıdè Moses wenàowoò k'èè t'asì hazòò degghà ehkw'ı hats'ele ha lèe sù hòt'a godzeè yì degghà ajà. Dii goinìhù k'èè ts'eeda nùile, Yedàyeh Nezzù wek'èè ts'eeda họt'e.

⁵ Dò edinìhù k'èè geedaa sù ginìhù t'anıwòò sù k'èè ginì nàtsoò adegìlà. Hanikò dò Yedàyeh Nezzù k'èè geedaa sù Yedàyeh Nezzù dànıwòò sù k'èè ginì nàtsoò adegìlà. ⁶ Hołhù-hohtsù-dòò edinìhù t'à ełààwì ha họt'e, hanikò dò Yedàyeh Nezzù yinì ts'ò k'àowo sù eda xè wexè sighà họt'e. ⁷ Gonìhù sù Nòhtsì wek'èch'a họt'e. Nòhtsì nàowoò k'èit'e ha nıwò-le xè Nòhtsì nàowoò k'èit'e ha dìi. ⁸ Dò ginìhù gıts'ò k'àhowoo sù Nòhtsì winà hogehtsì ha dìi.

⁹ Ekò naxı sù naxinìhù naxıts'ò k'àhowoo nùile, hanikò Nòhtsì wets'ò İni naxıts'ò-èlì nıdè Yedàyeh Nezzù naxıts'ò k'àowo họt'e. Amı Zezi-Krı wets'ò İni wets'ò-èlì-le nıdè Zezi-Krı wets'ò dò elì nùile. ¹⁰ Hanikò Zezi-Krı naxıdzeè yì nàde nıdè, hołhù ts'ihzò naxızhù eławò lanì, hanikò Nòhtsì gha ehkw'ı anaxıdlà ts'ihzò naxıts'ò inì eda họt'e. ¹¹ Nòhtsì ededı sù Zezi naidà ayìlà họt'e, eyıts'ò edets'ò Yedàyeh Nezzù t'à naxızhù ełàade ha sù naidà ayele ha, Yedàyeh Nezzù naxıdzeè yì nàde ne t'à.

¹² Eyıt'a sèot'ù, Yedàyeh Nezzù wek'èè ts'eeda ha họt'e, gonìhù k'èè ts'eeda ha nùile. ¹³ Naxinìhù k'èè aahda nıdè ełaaahde ha, hanikò Yedàyeh Nezzù wedahxà naxızhù wets'ò hołhù-nàowoò eładè aahlà nıdè aahda ha, ¹⁴ amı Nòhtsì wets'ò İni gıts'ò k'àhowoo sù Nòhtsì weza agıtt'e t'à. ¹⁵ İni naxıts'ò ajàa sù naxinì deji ha anaxìlà nùile, hanikò Yedàyeh Nezzù naxık'e ajà t'à Nòhtsì weza aahlı họt'e. Yedàyeh Nezzù wedahxà, “Abà, Setà,” ts'edi họt'e. ¹⁶ Yedàyeh Nezzù eyıts'ò gots'ò inì İlah, “Nòhtsì weza ats'ıtt'e,” gògedı. ¹⁷ Eyıt'a Nòhtsì weza ats'ıtt'e nıdè Nòhtsì-Gotà ayì edeza ghàyele ha sù goxı sı goghàyele ha họt'e. Zezi-Krı wexè Nòhtsì weza ats'ıtt'e nıdè Weza xè t'asì goghàyele ha họt'e. Zezi-Krı wexè dats'ıtt'a nıdè goxı sı wexè enıyah deè goghàhòt'à ha họt'e.

İdaà nıdè goxè enıyah hòzò agode ha

¹⁸ İdaà nihòqwo-ıdè Nòhtsì dànì enıyah k'èè gots'ò eghàlaeda ha sù weghò nanihwho nıdè, dı dats'ıtt'aa sù seggha t'asì nùile. ¹⁹ Dı nèe eyıts'ò t'asì hazòò wek'e hòèlù sù İdaà Nòhtsì weza gıgòèht'ı agedle ha sù ts'ò kanıgeèzà họt'e. ²⁰ T'asì hazòò hòèlù sù xè gots'eedi agòjà. Ededı hani ha gıwò-le, eyıts'ò hani edets'ò eghàlagıddà-le, hanikò Nòhtsì sù hani gıxè hòzòò ayìlà. ²¹ Hanikò İdaà nıdè Nòhtsì t'asì hazòò tsıwı ch'à edaxàyele

ha họt'e. Nòhtsı weza agıtt'ee sını k'achı hoııı gots'ò k'àowo hale, t'ası hazqò hòèlı sını gıxè whela ha eyıts'ò enıyah xè sıghà geeda ha.

22 Dıı gots'ò Nòhtsı t'ası hazqò whehtsı sını dagııza họt'e, ts'eko webebia gòhè ha t'à họtse eyı lagòht'e wek'èts'eezò. 23 T'ası hòèlı zò hanı dagııza nııle, goxı sı Yedayeh Nezıı hòt'a goyı eghàlaeda ats'ıtt'ee sını godzeè t'à họts'eetse họt'e. Lòò Nòhtsı weza ts'ııı ha gòihçı ha, eyıts'ò gozhıı deghàà edaxàzhe ha wekanıts'eèzà xè wek'enats'eèhı. 24 Eyı wekanıts'eèzà t'à edaxàgoazha họt'e. Ayı wekanıts'eèzàa sını gogha wègaat'ı nıdè k'achı wek'enats'eèhı ha nııle, ayı wekanıts'eèzàa sını hòt'a goghọt'ò ne t'à. 25 Hanıkò t'ası wekanıts'eèzàa sını ııàà gots'ò-le nıdè, ts'èwhıı wek'enats'eèhı.

26 Eyı xèht'eè edegha nàts'etso-le t'à Yedayeh Nezıı gots'adı xè họtse họt'e. Ayı gha yats'ehtı ha sını deghàà wek'èts'eezò nııle, hanıkò Yedayeh Nezıı họtse ladı xè gogha yahtı họt'e. Danı họtsee sını wegħa yatı whıle họt'e. 27 Nòhtsı godzeè k'èezqò sını Yedayeh Nezıı wını sı k'èezqò họt'e. Yedayeh Nezıı sını Nòhtsı wını k'èè Nòhtsı wets'ò dq gha yahtı họt'e.

T'ası wıızı Nòhtsı ts'òò agole ha nııle

28 Dq Nòhtsı ghqneètqò sını eyıts'ò wını k'èè gııhçı sını t'ası hazqò t'à gıxè sıghà ayehı wek'èts'eezò họt'e. 29 Nòhtsı amıı weza gııı ha nadaà yek'èezqò sını Zezi lagede ha nadaà gòihçı ııè. Eyıt'á wechı lq gıta gots'ò sını Nòhtsı weza ededı denahk'e wet'áazàa elı họt'e. 30 Nòhtsı nadaà dq weza gııı ha gòihçı ııèè sını gokayıhtı họt'e; dq gokayıhtı sını ehkw'ı agòòlá; eyıts'ò dq ehkw'ı agòòláa sını welq whıle ts'ò gıxè enıyah hòzqò agòòlá.

31 Eyıt'á eyı wek'èts'eezò nıdè wegħo dàts'edı weli? Nòhtsı goxè họt'e nıdè amıı gok'èch'a at'ı weli? 32 Xàè Weza sını edegħa yek'èdi-le, hanıkò hazqò gogħa elııwoò ayıııà. Hotıı gogħa hanı eghàladà nıdè, t'ası hazqò edeza ghàıııılaa sını goxı sı ededzeè t'à goghàyele ha wek'èts'eezò. 33 Nòhtsı dq gòihçı sını ehkw'ı agòòlá ne t'à dq wıızı gok'e nıdahoezà ha dıı. 34 Eyıt'á amıı elààts'ehde għa gosınıyahtı ha? Dq wıızı-le! Zezi-Krı gogħa elııwo, gogħa naidà, eyıts'ò dıı Nòhtsı gà nàgots'ehneè wheda xè gok'edaedi họt'e. 35 Zezi-Krı goghqneètqò sını amıı eyı ch'à ııak'áà agole ha? Dq wıızı-le! Gogħa hoııa nıdè, gogħa hoezhı nıdè, dàts'ııza nıdè, bò whıle nıdè, gogħa goht'ò whıle nıdè, gogħa hoeıı nıdè, dq elààgòhde ha gııwq nıdè, asıı eyı hazqò t'à Zezi goghqneètqò ch'à agogele ha? ııe ne! 36 Dıı hanı dek'eèht'è:

“Dzè ghàà nets'ıhòò elààts'ede ha lanı goxè hòzqò, sahzòq elààgııwhı ha lanı gots'ò nageza,” dek'eèht'è.

³⁷ Goxè hanì k'ehokw'o kò, Zezì goghqneètqò sù wets'ihzò goxì hòt'a hots'eèhnq hòt'e. ³⁸ Nòhtsì goghqneètqò sù t'asì wjzì yech'à ìlak'aà agole ha nùle, hotù wek'èts'eezq. Èlààts'edee, ts'eedaa, ehk'èè ìlàà goghqneètqò ha hòt'e. Yak'eet'ì hanì-le-ìdè ìnhì yets'òò agole ha nùle. Dì dani k'ehokw'oo, ìdàà dàgode ha sù t'à wets'òò agole ha nùle, eyts'ò Nòhtsì dani goghqneètqò sù ch'à ìlak'aà agogele ha nùle. ³⁹ Ìdòò yat'a k'àhopedè, ìzhù dèè got'ì k'àhopedè eyts'ò Nòhtsì t'asì hazòò whehtsì gots'ò t'asì wjzì sù Nòhtsì dani goghqneètqò ch'à ìlak'aà agogele ha dùi hòt'e, gots'ò K'àowo Zezì-Krì wets'ihzò.

9

Nòhtsì edini k'èè gòihchì hòt'e

¹ Zezì-Krì wedahxà ehkw'ì gohde, naxìts'ò hohts'ì nùle. Yedayeh Nezì sìnì ts'ò k'àowo ne t'à, ayì segha ehkw'ù sù wek'èè naxìts'ò gohde ha: ² Israel got'ì gìghò sù segha dùi, eyit'à sedzeè nani. ³ Sì sexè hoila eyits'ò Zezì-Krì wets'òò zòseèhdo k'èxa Israel got'ì xàè sèot'ì agùt'ee sù edaxàgùde nùdè, sìnà ha hòt'e. ⁴ Ededì sù xàè wets'ò dò gùlì ha eyits'ò xàè weza gùlì ha Nòhtsì gòihchì hòt'e. Eniyyah t'à Gìnòhtsì elì sù gik'èezòò agòòlà, goxè nakenawhehtsì, Moses wenàowoò goghàzò, Nòhtsì ts'ò yagehtì ha Nòhtsìkò-gocho goghàyzò, eyits'ò edaxàgole ha edeyatù goghàzò ìlè. ⁵ Gìcho Abraham, Isaac, eyits'ò Jacob gots'ò dò gùlì hòt'e. Dì nèk'e sèot'ì gita gots'ò Zezì-Krì wecho gòlè hòt'e. Zezì ededì t'asì hazòò gha Nòhtsì elì sù welò while ts'ò weghàsòts'eedi welè! Amen.

⁶ Nòhtsì weyatù k'èè agòjà-le ts'ùwò nùdè ehkw'ì ats'ùwò nùle. Israel wets'ihzòò-dòò gùlì sù hazòò Israel got'ì gha gutà nùle. ⁷ Eyits'ò Abraham wets'ihzòò-dòò gùlì sù hazòò Abraham weza gha gutà nùle. Hanikò Nòhtsì Abraham xè yatì whehtsì ekò dui hadì ìlè, "Isaac wets'ihzòò-dòò ededì zò nets'ihzòò-dòò gha gutà ha," Nòhtsì Abraham ts'ò hadì ìlè. ⁸ Eyit'à dui hats'edi ha dui-le, Abraham wets'ihzòò-dòò hazòò Nòhtsì weza gha gutà nùle, hanikò Nòhtsì chekoa Abraham ghàyele ha dui sù eyì zò Abraham weza gha gutà ha hòt'e. ⁹ Dui hanì Nòhtsì Abraham xè yatì whehtsì ìlè, "Eyì nèhòkw'oo ahlà nùdè jò anahde ha, ekò-ìdè Sarah wezaa gòhì ha," yèhdi ìlè.

¹⁰ Eyì zòò-le, Rebekah weza gità ìlè zò ìlè, eyì sù gocho Isaac hòt'e. ¹¹⁻¹² Giza elèchqekèa gìgòhì kwe, ehkw'ì hogehtsì hanì-le-ìdè ekò-le hogehtsì kwe-t'ù Nòhtsì Rebekah ts'ò dui hadì ìlè, "Gojde sù gochì gha eghàlaeda ha," yèhdi ìlè. Eyì weghàà Nòhtsì dò ayì hòèhtsù sù weghàà dò ìhchì nùle wek'èts'eezq, hanikò Nòhtsì edini k'èè dò ìhchì hòt'e. ¹³ Eyit'à dui hanì dek'eèht'è hòt'e: "Jacob weghqneèhtqò hòt'e, hanikò Esau segha wedè," dek'eèht'è.

14 Nòhtsɪ sù ehkw'ɪ k'ehozà-le ts'edɪ ha nì? Ìle, hats'edɪ ha honàedɪ nùle! 15 Nòhtsɪ Moses ts'ò dɪ hadɪ ìlè,

“Amù ts'ò sɔdehwhɔ ha sù ts'ò sɔdehwhɔ ha. Eyits'ɔ amù eteweèhɔ ha dehwhɔ sù eteweèhɔ ha hɔt'e,” yèhdi ìlè.

16 Dɔ wɪnì k'èè hani-le-ìdè yek'èxa eghàlaidà t'à edaxàweetè nùle, hanikò Nòhtsɪ eteyeèɔ t'à edaxàweetè hɔt'e. 17 Nòhtsɪ Nìhtl'è k'e Nòhtsɪ Egypt gha k'àowocho ts'ò dɪ hadɪ, dek'eèhtl'è: “Nì net'à t'asù wɪzì sega dii-le aht'e dɔ gɪk'èezɔ ha t'à dèets'ò-k'àowo nèwhihtsɪ hɔt'e, eyits'ɔ nì net'à ayì dàhle ha sù wet'à dɪ nèk'e dɔ hazɔɔ sɪzì nechàa gehtsɪ ha,” dek'eèhtl'è.

18 Eyit'à Nòhtsɪ amù eteèɔ ha nɪwɔɔ sù eteèɔ hɔt'e, hanikò Nòhtsɪ dɔ yek'èch'a at'ɪ ha nɪwɔɔ sù yek'èch'a at'ì ayehɔ hɔt'e.

19 Naxɪ sets'ò dɪ haahdɪ ha tahkò: “Hani hòɔɔ nɪdè, dànìghɔ Nòhtsɪ ìlèà gok'e nìdahoezà? Nòhtsɪ hanɪwɔ nɪdè dɔ wɪzì yɪnì k'èch'a ade ha dii,” sèahdɪ ha tahkò. 20 Hanikò ayìcho aaht'e dahwhɔ t'à hani Nòhtsɪ ts'ò ek'èt'à goahde weli? “Ed-edɪ gòèhtsɪ sù wek'èch'a gots'ede ha nì? ‘Dànìghɔ dɪ hani sèwheèhtsɪ nɔɔ?’ hats'edɪ dawets'eehke ha nì?” 21 Dɔ ehtl'è t'à tɔ ehtsɪ sù dànì awehle nɪwɔɔ sù k'èè yehtsɪ hɔt'e. Tɔ mòhdaa dzɛ taat'eè wet'àhot'ɪ gha yehtsɪ eyits'ɔ tɔ mòhdaa wèdaat'ɪ xè nàsìdeè wet'àhot'ɪ gha yehtsɪ hɔt'e. Eyit'à dɔ ehtl'è t'à tɔ ehtsɪ sù ayì gha awehle nɪwɔɔ sù wets'ò hoèlì ne sɔnàà?

22 Eyɪ lanì Nòhtsɪ wexè hòɔɔ hɔt'e. Nòhtsɪ dɔ ts'ò wek'èch'a gɪk'èezɔ ha, eyits'ɔ dànì t'asù wegga dii-le wexè hòɔɔ sù dɔ gɪk'èezɔ ha nɪwɔ nɪdè wets'ò hoèlì hɔt'e. Whaà gots'ɔ dɔ xè wek'èch'a kò goxè ts'èwhɪ nɪwɔ ìlè, hanikò godìhohtsɪ ha nɪwɔ nɪdè ededɪ wets'ò hoèlì hɔt'e. 23 Nòhtsɪ dɔ etegoèhɔ sù dànì wexè enìyah hòɔɔ sù dɔ gidzèè t'à gɪk'èezɔ ha nɪwɔ t'à, whaà gots'ɔ ts'èwhɪ godanaèhɔ ìlè. Dɔ gɪxè enìyah hòɔɔ ha sù nadaà gòìhchì ìlè. Nòhtsɪ hani eghàlaeda ha wets'ò hoèlì hɔt'e.

24 Goxɪ kò gokayahtɪ hɔt'e; Israel got'ì zɔ gita ts'ò dɔ agòòlè-le, hanikò dɔ eyì-le xàɔaa ededɪ sɪ gita gots'ɔ dɔ gokayahtɪ hɔt'e.

25 Nakwenàozɔɔ Hosea wenìhtl'è k'e Nòhtsɪ dɪ hadɪ ìlè k'èè:

“Dɔ sets'ɔ agùt'e-le sù ‘sets'ɔ dɔ agùt'e,’ gèhsɪ ha eyits'ɔ amù gɪghɔneehtɔ-le ìlè sù ‘dɔ gɪghɔneehtɔ agùt'e,’ gèhsɪ ha,” dek'eèhtl'è.

26 Eyits'ɔ dɪ hani dek'eèhtl'è:

“Nòhtsɪ edɪ nèk'e dɔ gots'ò dɪ hadɪ, ‘Sets'ɔ dɔ aaht'e nùle,’ gòhdi ìlè sù, eyɪ nèk'e et'ì, ‘Nòhtsɪ Edaa weza agùt'e,’ gòhdi ha,” dek'eèhtl'è.

27 Nakwenàozɔɔ Isaiah Israel got'ì goghɔ hadɪ ezeh ìlè:

“Israel got'ì sù lɔ ade ha. Tabàa ewaà dàtlɔɔ sù eyɪ laàtlɔɔ agede ha. Lɔ geet'è kò, lɔ-lea zɔ edaxàdè ha. 28 Gots'ò K'àowo ìwhàà edeyatì k'èè eghàlaeda ha xè dɪ nèk'e dɔ hazɔɔ ìwhàà nàgòehkwa ha,” dek'eèhtl'è.

29 Inèè nakwenàozqoq Isaiàh dàdu sù eyi lanì:

“Gots'ò K'àowo t'asì wegħa dùi-le sù gots'ih'òq-dòq goghàyìlale nùdè, gòet'ì hazqò gidihòlè ha ìlè. Kòta Sodom eyits'ò kòta Gomorah dò gixè dàgòjàa sù goxì goxè hagode ha ìlè,” Isaiàh hadì, dek'eèht'è.

Israel got'ù gìgha ehkw'ì-ahodi-le

30 Eyit'à ayì awèts'edi? Dù awèts'edi hòt'e: Dò Israel got'ù agùt'e-le kò, eyits'ò Nòhtsì għa ehkw'ì agùt'e għa hòt'ò eghàlagùdà-le kò, gìgha ehkw'ì-ahodi t'à Nòhtsì xè ehkw'ì agùt'eè agejà. 31 Israel got'ù Moses wenàowoò t'à ehkw'ì agede ha hogeèhdzà, hanìkò ìlè Nòhtsì għa ehkw'ì agede ha dùi. 32 Dànìghò ehkw'ì agede ha dùi? Moses wenàowoò k'ègedì wet'òò ehkw'ì agede ha gùwò ìlè, hanìkò Nòhtsì gìgha ehkw'ì-ahodi-le t'à ehkw'ì agede ha dùi. “Kwe wek'edats'itaa” sù wetegeet'ì ìlagejà. 33 Eyì kwe wegħò dù hani dek'eèht'è:

“Hotù àhkw'o, Jerusalem ekò kwe whe'òq ahlà, wet'à dò lò wetegeet'ì lagede ha, hanìkò amù eyi kwe ghò winì nàtsoo sù ìzhaelì awedle hòlì ha nùlè,” dek'eèht'è.

10

1 Sèot'ù, Israel got'ù edaxàgeedè għa sedzeè nànutì, eyi għa gìgha yahtì hòt'e. 2 Gìghò dù haehsì ha: Ededzeè t'à Nòhtsì winì k'èè eghàlageeda ha gùwò. Nòhtsì għa hòt'ò eghàlageeda kò Nòhtsì wenàowoò deghàà k'ègeezò-le. 3 Dànì Nòhtsì ehkw'ì agoh'ù sù gìk'èezò-le, hanìkò edek'èè ehkw'ì agede ha gùwò. Eyì ts'ih'ò Nòhtsì wek'èè ehkw'ì ats'edee nàowoò k'èagùt'e-le. 4 Zezì-Krì Moses wenàowoò deghàà yeghàlaidà hòt'e. Hajà t'à dò gìgha ehkw'ì-ahodù sù ehkw'ì agede ha.

5 Eyì nàowo wet'à ts'eedaa t'à ehkw'ì ats'et'ù sù Moses yegħò ìt'è ìlè, “Dò eyì nàowo hazqò yeghàlaeda nùdè, yek'èxa eda ha hòt'e,” hadì ìlè. 6 Hanìkò gogħa ehkw'ì-ahodi t'à ehkw'ì agòidà nùdè, dù hats'edi ha: “ ‘Amù idòo yak'e ts'ò ade ha, (Zezì-Krì hodàts'eechì ha t'à)?” naxìdzeè yì haahdi-le,” edèts'edi ha. 7 Eyits'ò dù hats'edi ha: “ ‘Amù ìzhù gòqòwà dèè yì gòqòzàa ts'ò ade ha, (Zezì-Krì k'achì naidà ats'ele għa)?” haahdi-le,” edèts'edi ha. 8 Hanìkò Nòhtsì Nùht'è k'e dù hani dek'eèht'è: “Nòhtsì hòt'a yatì naxìghàeh'òq ìlè. Eyì yatì sù naxìwà yì whe'òq, eyits'ò naxìdzeè yì whe'òq,” dek'eèht'è. Eyì yatì gogħa ehkw'ì-ahodù sù wegħò gots'edee ats'edi, eyits'ò wet'à hoghànaxets'eehtò. 9 Naxìwà t'à, “Zezì gots'ò K'àowo hòt'e,” haahdi nùdè eyits'ò Nòhtsì naidà ayìlè sù naxìdzeè t'à naxìgha ehkw'ì-ahodi nùdè, edaxànaxeeetè ha hòt'e. 10 Naxìdzeè t'à Nòhtsì naxìgha ehkw'ì adì nùdè, ehkw'ì anaxedle ha hòt'e, eyits'ò naxìwà t'à “Segħa ehkw'ì-ahodi,” dahdi nùdè Nòhtsì edaxànaxeehtè ha hòt'e. 11 Nòhtsì Nùht'è

k'e du hani dek'eèhtl'è, "Ami wegaha ehkw'1-ahodu si ayi danaèh? si weghot'à ha hot'e," dek'eèhtl'è. ¹² Israel got'ji eyits'q do eyi-le xàzaa si Nòhtsi eladi gots'ò eghàlaeda niile. Do hazoò elèht'eè gots'ò K'àowo eli hot'e, eyits'q do hazoò wegho gini nàtsoo si dezòò gixè sighà hòzo agohzi. ¹³ Du hani dek'eèhtl'è, "Do hazoò gots'ò K'àowo ghò gini nàtsoo si edaxàgeedè ha hot'e," dek'eèhtl'è.

¹⁴ Hanikò gigha ehkw'1-ahodi-le niidè, dani wegho gini nàtsoo ha weli? Eyits'q gots'ò K'àowo ghò egikw'o-le niidè dani gigha ehkw'1-ahodi weli? Eyits'q wegodu t'à do gots'ò goide-le niidè dani egeèhk'q weli? ¹⁵ Eyits'q gots'ò K'àowo do goihzà-le niidè, dani wegodu nezji t'à gots'ò gogede weli? Du hani dek'eèhtl'è: "Do godi nezji gots'ò niizoo si wegho si goinà hot'e!" dek'eèhtl'è.

¹⁶ Hanikò Israel got'ji hazoò godi nezji gigha ehkw'1-ahodi niile. Nakwenàozoò Isaiah du hadi ilè, "Sets'ò K'àowo, ami goyati gigha ehkw'1-ahodi?" hadi, dek'eèhtl'è. ¹⁷ Eyt'à godi nezji ts'eèhk'q niidè wet'à gogha ehkw'1-ahodi ats'et'j, eyits'q Zezi-Kri wegodu nezji ghò gogede t'à do yatì egikw'o hot'e. ¹⁸ Eyt'à Israel got'ji godi nezji egikw'o ni? Heze, godi nezji egikw'o ilè. Eyi ghò du hani dek'eèhtl'è,

"Du nèk'e do hazoò ts'ò agejà t'à, eyi godi nezji t'à do xè gogedo ilè. Niwàa nèk'e do ts'ò godi nezji nègijoo ilè," dek'eèhtl'è.

¹⁹ Eyits'q Israel got'ji godi nezji giniedi-le ni? Heze, godi nezji giniedi ilè. Moses t'akwehòò yegho du hadi ilè,

"Naxi Israel got'ji aah't'ee si do t'asi gihi-le si gigho ts'oxoahdu anaxehle ha. Do Nòhtsi wenàowoò k'ègeezq-le si gigho naxik'èch'a anaxehle ha," hadi, dek'eèhtl'è.

²⁰ Eyits'q nakwenàozoò Isaiah eyi ghò edèdaedi-le xè du hadi xàyahiti,

"Do sehagiwò-le si segogijooò agèhlà, eyits'q do segho dageehke-le si sek'ègeezooò agèhlà," hadi, dek'eèhtl'è.

²¹ Hanikò Israel got'ji goghò du hadi,

"Do sek'èagijit'e-le eyits'q sek'èch'a eghàlageedaa si t'aats'ooò silà gits'ò aahwhò," dek'eèhtl'è.

11

Nòhtsi Israel got'ji mòhdaa edegha gòihchi

¹ Eyt'à Nòhtsi edets'q do zoògèhde ni? Ilè ne! Si xàè Israel got'ji aht'e, Abraham wets'ihzooò-doo aht'e, eyits'q Benjamin wets'ihzooò-doo aht'e. ² Nòhtsi ami weza gihi ha nadaà yek'èezooò si zoògèhde niile. Nòhtsi Nihl'è k'e nakwenàozoò Elijah wegho ayi dek'eèhtl'èe si ghò naniahdè. Elijah Israel got'ji k'èch'a Nòhtsi ts'ò xàyahiti, hadi, ³ "Sets'ò K'àowo, nets'q nakwenàozoò elàagogijhdè, eyits'q kwe-ladà wek'e nets'ò

t'asii k'eeek'òò sù nàgùzhì. Nets'ò nakwenàòzòò gha sù zò elààsegùhwho-le, hanikò dù sù elààsegèhwhì ha hogeèhdzà," hadi. ⁴ Nòhtsì Elijah ts'ò dù hadi, "Dò lòhdì-lemì edegha gik'èhdi hòt'e. Baal ts'ò nàgògùhghè xè wets'ò yagùhtì while," yèhdi. ⁵ Dù eyi lagòht'e, Nòhtsì wesònwò ts'ihzò Israel got'ù mòhdaa edegha gòjhchì t'à. ⁶ Wesònwò ts'ihzò hanì gots'ò eghàlajàdà nùdè, weggha nezù hots'èhtsì k'èxa agòòlà nùile. Nezù hots'èhtsì k'èxa gòjhchì nùdè, Nòhtsì wesònwò ts'ihzò gòjhchì ts'edi ha dù.

⁷ Eyì wegghò dàts'edi weli? Israel got'ù t'asii gha hòt'ò eghàlagùdàa sù eyi gùghòt'ò-le, hanikò dò eyi-le Nòhtsì gòjhchì sù eyi gùghòt'ò hòt'e. Dò gòjhchì-le sù gikwì nàtsoò agùidlà. ⁸ Dù hanì gùghò dek'eèht'è:

"Nòhtsì sù gidzè yù elàagùdè lagòòlà. Eyì ts'ihzò dù gots'ò ededaà t'à k'eeget'ì-le eyits'ò ededzùhkw'òò t'à egeèhkw'ò-le," dek'eèht'è.

⁹ Eyits'ò K'òowochò David dù hadi dek'eèht'è:

"Ayù ghò shègezhee sù gùgha ehdzodù welè, eyit'à ededi et'ù gik'èchùtla ha. Wet'à dagùt'è welè, eyits'ò dànì eghàlagùdà k'èxa dagùzaa welè. ¹⁰ Gidaà goùle welè, hanì-ùdè k'eeget'ì ha-le, eyits'ò welò while ts'ò ginòkw'òò whezòo awede," dek'eèht'è.

Dò Israel got'ù agùt'e-le sù kw'ihchù degai lagùidlà

¹¹ Israel got'ù hodàgeètl'ì t'à k'achù negùdè ha dù nì? Ìle ne! Hanikò gihòhù ts'ihzò Nòhtsì edaxàgolee wegòdù sù dò eyi-le xàzaa gùts'ò adlà. Hanì t'aa Nòhtsì sù Israel got'ù dò eyi-le xàzaa ts'ò dagùzaa agòòlà. ¹² Israel got'ù hòhù hogèhtsì ts'ihzò dù nèk'e dò hazòò xàzaa gixè sighà hòzò hòt'e. Dù hagòht'e nùdè, Israel got'ù hazòò Nòhtsì ts'ò agejà nùdè, dò eyi-le sù denahk'e gixè eniyyah agode ha hòt'e.

¹³ Naxì Israel got'ù aah't'e-le sù naxits'ò gohde hòt'e. Nòhtsì Israel got'ù agùt'e-le sù gùts'ò sùhza aht'e, eyit'à godì nezù gùts'ò ahle ha hòt'ò eghàlaehda hòt'e. ¹⁴ Naxìgha eghàlaehda t'à edahxò xàè sèot'ì naxìghò ts'ohogeedù ageehle ha dehwhò, hanì-ùdè mòhdaa edaxàgeedaà ageehle ha weli. ¹⁵ Nòhtsì Israel got'ù zògoèhde t'à dù nèk'e dò Nòhtsì xè ts'èwhù geedaà agejà hòt'e. Ekò Israel got'ù Nòhtsì nagòchì nùdè wegghò eniyyah nechà ha hòt'e; elàagùdè gots'ò nagidà lagede ha. ¹⁶ Lèts'èhdù wets'ò mòhdaa Nòhtsì ghàts'ùdù sù degai hòt'e nùdè, lèts'èhdù hazòò degai ihlè hòt'e. Ts'ì wegghochù degai hòt'e nùdè, wekw'ihchù sù hazòò degai hòt'e.

¹⁷ Wekw'ihchù mòhdaa dahchiatò, eyits'ò naxì ts'ì nezù-le wekw'ihchù laah't'ee sù ts'ì nezù wekw'ihchù ta anaxìidlà laah't'e. Eyit'à dù sù ts'ì nezù wegghochù t'à dahshe lanì hòt'e. ¹⁸ Eyì kw'ihchù dahchiatò sù ginahk'e ats'ùt'e dahwhò t'à, edegghò xàdahoahdì-le. Haahdi nùdè dù wegghò nàniahdè: Naxì

sì ts'ì wegghochjì nàtsoò aahwhò nùile, hanìkò ts'ì wegghochjì sì nàtsoò anaxjìhwhò họt'e. ¹⁹ Eyit'à dui haahdi ha sòni, "Wetl'axòò nìsùhthè ha t'à ts'ì wekw'ihchjì dahchjatò họt'e," dahdi ha tahkò. ²⁰ Eyi sì ehkw'ì t'ùt'e, Nòhtsì gìgha ehkw'ì adi-le t'à dahchjìatò jìlè. Naxì Nòhtsì naxìgha ehkw'ì-ahodi t'à, eyi ts'ì wets'ò kw'ihchjì aah't'e anaxiìdlà họt'e. Eyit'à xàhoahdi-le, hanìkò edeghò dahjì welè. ²¹ Nòhtsì eyi ts'ì xàè wets'ò kw'ihchjì gìgha ehkw'ì-ahodi-le k'èxa nàyùzhì nùdè, naxì ayiha naxik'èdi weli?

²² Eyit'à Nòhtsì wegghò naniahdè; ededi sì wèhoedi-le eyits'ò wedzeè sòniwò. Dò gìgha ehkw'ì-ahodi-le sì gots'ò wèhoedi-le, hanìkò naxits'ò wedzeè sòniwò họt'e. T'aats'òò weggha naxini nàtsoò aahwhò nùdè naxits'ò wedzeè sòniwò ha. Ekò haaht'e-le nùdè eyi kw'ihchjì lanì naxik'ùzhì ha họt'e. ²³ Israel got'jì edini ladjì agjìlà nùdè eyits'ò Nòhtsì gìgha ehkw'ì-ahodi agejà nùdè eyi ts'ì k'e niagòwa ha, Nòhtsì sì k'achjì ts'ì k'e niagòwa ha weggha dii-le họt'e t'à. ²⁴ Naxì sì ts'ì nezì-le gots'ò xànaxiat'a gà ts'ì nezì k'e ts'ò anaxiìdlà họt'e, eyi wenaahdi-le sòò. Eyi ts'ì xàè wekw'ihchjì aah't'e nùile kò, dii wek'e dahshe họt'e. Ekò eyi ts'ì xàè wets'ò kw'ihchjì dahchjatòò sì xàè wets'ò ts'ì k'e ts'ò anagiìdlà nùdè denahk'e nezì dehshe ha họt'e!

Israel got'jì hazòò edaxàgeedè ha

²⁵ Sèot'jì, dii t'asì eniyyah dezì whezòò sì wek'èahsò ha naxeehwhò. Hanì-ìdè xàhoahdi aahde ha nùile. Israel got'jì agjìt'e-le gita gots'ò dò hazòò edaxàgeedè gots'ò, Israel got'jì gikwì dezhi ha. ²⁶ Eyi t'axòò Israel got'jì hazòò edaxàgeedè ha. Dii hanì dek'eèht'è k'èè:

"Edaxàgolee eljì sì Jerusalem gots'ò nùtla ha, Jacob wets'ihzòò-dòò sì hojù hogehtsì ch'à agole ha. ²⁷ Eyits'ò gihòjù gighò nahoehtè ha nùdè, gixè nakenahohtsì ha," dek'eèht'è.

²⁸ Naxixè sìghà hòzò ha t'à godi nezì gìgha wedè agjìlà eyits'ò Nòhtsì k'èch'a agjìt'e. Hanìkò Nòhtsì gocho Abraham, Isaac eyits'ò Jacob gòihchì ts'ihzò Israel got'jì goghòneètò wek'èts'eezò. ²⁹ Nòhtsì sì t'asì dò ghàyele, eyits'ò dò kayahti nùdè, edini eladi ayehzì nùile. ³⁰ Inèè naxì sì Nòhtsì k'èaht'e-le jìlè, hanìkò Israel got'jì Nòhtsì k'èagjìt'e-le ts'ihzò dii Nòhtsì naxits'ò wedzeè eteèzì họt'e. ³¹ Eyit'à dii sì Israel got'jì ededi sì Nòhtsì k'èagjìt'e-le họt'e. Hanìkò Nòhtsì naxits'ò wedzeè eteèzì sì gìgha wègaat'ì ts'ihzò ededi sì gìgha ehkw'ì-ahodi agode ha, eyit'à Nòhtsì gots'ò wedzeè eteèzì ha. ³² Dò hazòò Nòhtsì k'èagjìt'e-le t'à, Nòhtsì ginihì gits'ò k'àoowò agòòlà. Hanì-ìdè dànì gots'ò wedzeè eteèzì sì dò hazòò gik'èezòò agole ha.

Nòhtsì wegghàsòts'eedi welè

33 Nòhtsı sù gòzqò xè t'ası hazqò k'èhoezq ts'ihzò Nòhtsı gogha enıyah hq't'e!

Wını nıts'eedı ha dıı eyıts'q edıı wetlıı nızaa sıı wek'èts'eezq-le!

34 Dıı hanı dek'eèht'è,

“Amıı gots'ò K'àowo wını k'èhoezq? Amıı dıı hanı eghàlaıda yèhdi? Dq wııziı-le!”

35 “Dq Nòhtsı ghà-t'asıı-yııı? t'à Nòhtsı ek'èt'a yets'òzeehdi ha nı? Dq wııziı-le!” dek'eèht'è.

36 Nòhtsı t'asıı hazqò whehtsı, t'asıı hazqò wets'q hq't'e, eyıts'q t'asıı hazqò wegħa hq't'e.

Welq whıle ts'ò wegħàsqts'eedı welè! Amen.

12

Gozhıı hazqò t'à Nòhtsı ghàdets'ıtè ha hq't'e

¹ Eyıt'à sèot'ıı, Nòhtsı etegoòzıı wek'èts'eezq ne t'à dıı haehsıı naxıghonàdaehtı: Naxızhıı hazqò t'à Nòhtsı ghàdeahde eyıts'q wegħa zq aahda. Degai k'èè aahda welè, Nòhtsı wını k'èè hoahıtsı welè. Haaht'e nıdè Nòhtsı wegħa nezıı k'ehoahza ha hq't'e. ² Dıı nèk'e dq dani geedaa sıı gıı'èè k'ehoahza-le, hanıkò naxını eladıı adla k'èè aahda. Hanııdè Nòhtsı ayıı wını k'èè ne sıı degħaa wek'èahsqò aahde ha. Nòhtsı ayıı wegħa nezıı xè degai ne sıı, eyıts'q ayıı wegħa sıghà ne sıı wek'èahsqò aahde ha.

³ Nòhtsı wesqııwq seghòt'q wedahxà naxıts'ò dıı haehsı: T'asıı deè ats'ııt'e dahwhq t'à dezòq edegħq nàıahdè-le, hanıkò ehkw'ı edegħq nàıahdè. Nòhtsı naxını dānāıhtsoò ayııla k'èè edegħq nàıahdè. ⁴ Goxı hazqò gozhıı ııè zq gòhıı hanıkò wets'q t'asıı ıq gok'e whela hq't'e. Eyı t'asıı gok'e whelaa sıı hazqò elèht'eè eghàlageeda nııle. ⁵ Goxı Zezi-krı wexè ats'ııt'ee sıı goxè hagòht'e. Goxı ıq ts'et'eè ats'ııt'e kò gozhıı ııè zq lanı, eyıts'q elèts'q ats'ııt'e. ⁶ Wesqııwq ts'ihzò goxı hazqò t'asıı wet'à-ats'et'ıı ha Nòhtsı goghayııla hq't'e. Dq Yedayeh Nezıı dahxà xayahtı ha wegħàhòt'q nıdè wını dānāıhtsoo sıı k'èè yet'awet'ıı. ⁷ Dq ts'adı ha wegħàhòt'q nıdè yek'èè eghàlaıdà. Dq hogħahtq ha wegħàhòt'q nıdè yek'èè eghàlaıdà. ⁸ Dq wını nātsoò ayele ha wegħàhòt'q nıdè, yek'èè eghàlaıdà. T'asıı t'à dq ts'adı ha wegħàhòt'q nıdè ededzeè t'à yek'èè eghàlaıdà. K'àowo elı ha wegħàhòt'q nıdè yek'èè hòt'ò eghàlaıdà. Dq ts'ò wedzeè eteèzıı ha wegħàhòt'q nıdè wınà xè yek'èè eghàlaıdà.

Ełegħqnets'eètq ha hq't'e

⁹ Naxıdzeè t'à dq ghqııahtq. Hoııı-nàowò sıı wedzaahwhq, hanıkò t'asıı ehkw'ı xè nezıı sıı wedeahchıı-le. ¹⁰ Elèot'ıı lanı naxıdzeè t'à ełegħqııahtq. Edenahk'e dq eyıı-le gıt'āhoòza dahwhq ha hq't'e. ¹¹ Naxını nātso-le awede-le, hanıkò gots'ò

K'àowo wegħa hòt'ò eghàlaahda. ¹² Idaà naxixè sìghà hòzò ha t'à naxinà welè, naxìgha hoìla nìdè wexè ts'èwhjì aahda eyts'ò t'aats'òò yaahti. ¹³ Nòhtsì wets'ò dò etegeèt'ù sù t'asì t'à gits'àahdi. T'aats'òò dò għa enixànùtò aahwhò.

¹⁴ Dò danaxegìhzaa sù gìgha yaahti; gits'ò hoìla agode ha dahwhò-le hanikò gits'ò nezjì aahdi. ¹⁵ Dò ginà nìdè, gixè naxinà welè. Dò ts'òògìwò nìdè gixè ts'òòdahwhò. ¹⁶ Ts'èwhjì elèxè aahda. Xàhoahdi-le. Dò t'asì gùlì-le sù gixè aah't'ì. Gìnakh'e ats'ùt'e dahwhò-le.

¹⁷ Dò naxits'ò hojù eghàlageeda nìdè ek'èt'à gits'ò hojù eghàlaahda-le. Dò hazòò gìgha ayì ehkw'ù sù hotì wek'èè weghàlaahda. ¹⁸ Naxìgha dii-le nìdè, eyts'ò naxits'ò hoèlì nìdè dò hazòò gixè ts'èwhjì aahda. ¹⁹ Seàgìà, ek'èt'à dò gits'ò hojù eghàlaahda-le. Nòhtsì ededì dò nàgoehkwa ha wets'ò hoèlì aahlè. Dì hanì dek'eèht'è: "Sì sù dò ayì dàgùlaa k'èxa hoìla gìghàhoehzà ha," gots'ò K'àowo hadì, dek'eèht'è. ²⁰ Hanikò dū haah't'ì ha hòt'e:

"Dò naxits'ò xànìzaa sù bò għaewì nìdè t'asì weghàahdi, tì nìwò nìdè tì wàahdi. Haah't'ì nìdè kòkwù-dèk'òò wekwì k'e nìahwha lani ha," dek'eèht'è.

²¹ Nàowohù naxìdaèt'è aahlè-le, hanikò nezjì dò ts'ò k'ehoahza t'à ginàowohù wedaàht'e.

13

K'aodèe gik'èats'ùt'e ha hòt'e

¹ Dò hazòò dèe-ts'ò-k'àowo k'èagùt'e ha hòt'e. K'aodèe gùlù sù ededahxà eghàlageeda nùle, hanikò Nòhtsì dahxà eghàlageeda hòt'e, Nòhtsì hanì hòzòò ayjìlà t'à. ² Eyit'à dò dèe-ts'ò-k'àowo k'èit'e-le nìdè, Nòhtsì dò għa nàowo whehtsù sù k'èit'e nùle. Amì hat'ù sù edesìniyahtì at'ì hòt'e. ³ Dò ehkw'ì eghàlageedaa sù k'aodèe ts'àgeejì nùle, hanikò dò ekò-le eghàlageedaa sù, k'aodèe ts'àgeejì ha hòt'e. Eyit'à k'aodèe ts'àahjì ha-le dahwhò nìdè, ayì ehkw'ù sù weghàlaahda. Hanì-ìdè k'aodèe gùlù sù naxìghò nezjì agedì ha. ⁴ Naxits'ò nezjì eghàlageeda ha Nòhtsì għa eghàlageeda hòt'e. Hanikò ekò-le eghàlaahda nìdè dahjì ha hòt'e, k'aodèe gùlù sù gik'èaht'e-le k'èxa hoìla anaxegele ha hòt'e. Nòhtsì għa eghàlageeda hòt'e, eyts'ò Nòhtsì dahxà dò wejù sù dagùzaa agogele ha hòt'e. ⁵ Eyit'à k'aodèe gùlù sù gik'èaht'e ha naxìgha wet'aaza hòt'e. Danaxegìhzaa ha sòni dahwhò zò t'à gik'èaht'e-le, hanikò naxìdzeè t'à ehkw'ì dahwhò ts'ìhòò gik'èaht'e.

⁶ Nòhtsì għa eghàlageeda eyts'ò eyì la gìgha whezò ne t'à dèe-ts'ò-k'àowo ts'ats'eehdi ha hòt'e. ⁷ Eyit'à dò ts'ò naxình't'è gòhì nìdè naxình't'è naahlè. Dèe-ts'ò-k'àowo ts'ats'eehdi ts'òòhk'e naxình't'è nìdè naxình't'è naahlè. Eyts'ò k'aodèe hazòò

gıts'ò nezıı naahza xè gıghàhoahdı ha hòzq nıdè, hanı gıts'ò naahza.

Dzè nàtsoo ts'ò hawe

⁸ Naxııhtı'è gòhı welè-le. Enıhtı'è ı̀è zq t'aats'qò gots'q ha sıı ełeghònets'eètq eyı hq't'e. Eyı t'aats'qò naxııhtı'è eı ha hq't'e, eyıts'q t'aats'qò wek'e eghàlaahda ha hq't'e. Dq hazqò ghòniahtq nıdè nàowo hazqò k'èaht'e hq't'e. ⁹ Moses wets'q nàowodeè wek'èahsq hq't'e: “Èlexè hoıı hoahtsı-le,” “Dq efaahwhı-le,” “Aahzı-le,” “Dq t'asıı wets'q sıı weahwhq-le,” eyıts'q nàowo eyıı-le hazqò gha sıı dıı nàowo ı̀è weghq ahodı hq't'e: “Edeghòniahtq lanı naxèot'ı gıghòniahtq,” dek'eèhtı'è. ¹⁰ Dq gıghòniahtq nıdè, gıts'ò hojıı eghàlaahda ha nııle. Eyıt'à ełeghònets'eètq nıdè Moses wenàowoò deghàà weghàlats'ııdà gha ità hq't'e.

¹¹ Dıı nèk'e dıı dàgot'ıı sıı wek'èahsq ne t'à hanı elets'ò eghàlaahda. Hòt'a ts'ıahwhı lanı ha nıhòqwo. Gots'ò K'àowo edaxàgole ha ts'ò whaà-le agòjà. T'akwelòq gogha ehkw'ı-ahodı gots'q sıı dıı hòt'a denahk'e wets'q whaà-le agòjà. ¹² To k'àhdzq wetehoòwo t'e, whaà-le-t'ıı goxè dzèh agode ha. Eyıt'à to dq t'asıı wejıı k'alagedèe sıı wedè ats'ııle, dzèh eghàlats'eeda gha edexè sınıhots'ıızà ha hq't'e. ¹³ Dzèh dq geeda lanı ehkw'ı ts'eeda ha hq't'e. Ts'edq xè ts'ızq-hots'eezà welè-le, gozhıı t'à hoıı k'alats'edèe welè-le, elets'ò nàyats'ehtı welè-le, eyıts'q ełeghò ts'ohots'eedi welè-le. ¹⁴ Hanıkò dıı haah't'ı: Gots'ò K'àowo Zezı-Krı wıı k'èè aahda. Dànı gonııı k'èè k'ehots'ezaa sıı ghq nàıahdè-le.

14

Dq gıni nàtso-le eyıts'q dq gıni nàtso

¹ Dq wıı nàtso-le sıı wedè aahle-le, t'asıı wet'àazà-le k'èxa wek'e nıdahoahtà-le. ² Dq mòhdaa gıni nàtso t'à t'asıı hazqò xàzaa ghq shègezhe ha gıgha t'asanıle, hanıkò dq mòhdaa gıni nàtso-le t'à dèe gots'q t'asıı dehshee zq ghq shègezhe. ³ Dq t'asıı hazqò xàzaa ghq shètıı sıı dq hanı nàowo gıtò-le sıı gınahk'e dq nezıı aht'e edeewq ha nııle. Eyıts'q dq t'asıı hazqò xàzaa ghq shètı-le sıı dq hat'ıı sıı yesıııyaehı ha nııle, Nòhtsı sıı eyı dq edeza eı gha yııhchı ne t'à. ⁴ Eyı dq wets'q k'àowo anet'e nııle t'à wesıııyaahı ha nııle. Dq nezıı eı, hanı-le-ıdè dq nezı-le eı sıı wets'q k'àowo wets'q hoèı hq't'e. Gots'ò K'àowo dq nezıı eıı ayele ha dıı-le t'à dq nezıı eı k'èè wııtà ha.

⁵ Dq ı̀è dzèè hazqò nahk'e dzè ı̀è wegħa degaı hq't'e. Hanıkò dq eyıı-le wegħa dzè hazqò ełèht'eè hq't'e. Dq hazqò xàè gıni t'à dànı ehkw'ı agııwqò sıı k'èè geeda ha hq't'e. ⁶ Dq dzè ı̀è wegħa denahk'e eı nıdè, gots'ò K'àowo wııà hohtsı gha at'ı hq't'e. Dq bò edèe sıı Nòhtsı ts'ò ması nıwq t'à, gots'ò K'àowo

wɪnà hohtsɪ ɣha at'ɪ hɔt'e. Eyits'ɔ dɔ bò edè-le sɪ gots'ò K'àowo wɪnà hohtsɪ ɣha at'ɪ xè Nòhtsɪ ts'ò masi nɪwɔ hɔt'e. ⁷ Gota gots'ɔ dɔ wɪzɪ edegha zɔ eda nɪle, eyits'ɔ dɔ wɪzɪ edegha zɔ ɛlaàwɪ nɪle. ⁸ Ts'eeda nɪdè gots'ò K'àowo wegħa ts'eeda hɔt'e, eyits'ɔ ɛlaàts'ewɪ nɪdè wegħa ɛlaàts'ewɪ hɔt'e. Eyit'à ts'eedaa, ts'eeda-le ehk'èè t'aats'ò gots'ò K'àowo wets'ɔ dɔ ats'ɪt'e hɔt'e.

⁹ Eyɪ ɣha Zezì-Krɪ ɛlaɪwo eyits'ɔ naìdà, eyit'à dɔ geeda eyits'ɔ dɔ ɛlaɪdèe gogħa k'àowo whelɪ. ¹⁰ Eyit'à dànìghɔ naxèot'ɪ ɣisɪnɪyaahɪ? Eyits'ɔ dànìghɔ naxèot'ɪ t'asɪ ɛɪ-le k'èè wets'ò naahza? Goxɪ hazòò Nòhtsɪ nadaà nàts'eèhza ɣà gosɪnɪyaetɪ ha hɔt'e wedaàniahdè welè. ¹¹ Dɪ hanì dek'eèht'è hɔt'e:

“Gots'ò K'àowo du hadɪ, ‘Xàè suzì dahxà du haehsɪ hɔt'e, Dɔ hazòò sets'ò nàgògehɣè ha, eyits'ɔ dɔ hazòò, Nòhtsɪ aht'e sègedɪ xè seghàsɔgeedɪ ha hɔt'e,’ ” dek'eèht'è.

¹² Eyit'à dɔ hazòò Nòhtsɪ ts'ò edegħɔ gogede ha hɔt'e.

¹³ Eyit'à ɛɛsɪnɪyats'ehtɪ welè-le. Naxèot'ɪ naxɪt'à hoħɪ hogehtsɪ ch'à naxɪnɪ nàtsòò aahwhɔ xè edek'eahdɪ. ¹⁴ Gots'ò K'àowo wexè ehda hɔt'e, eyit'à wegħɔ shèts'ezhee wɪzɪ sɪ hoħɪ nɪle hotɪ wek'èehsɔ hɔt'e. Hanikò dɔ wegħa wets'æt'ɔ nɪdè wegħa hoħɪ hɔt'e. ¹⁵ Ayɪ ghɔ shèahzhee sɪ wets'ihzò naxèot'ɪ ekɔ-le eghàlaeda xè daɪza nɪdè, ɛleghɔnets'eètɔ sɪ wek'èè aahda nɪle. Zezì yegħa ɛlaɪwo hɔt'e, eyit'à ayɪ ghɔ shèahzhe ts'ihzò wedɪhoahɪtsɪ-le. ¹⁶ T'asɪ naxɪgha nezɪ dahwhɔ sɪ wet'à dɔ ɣha hoħɪ welè-le. ¹⁷ Nòhtsɪ wenàowoò sɪ dɔ shègezhee eyits'ɔ t'asɪ gedɔ hanɪ ghɔ nɪle, hanikò Yedayeh Nezɪ wedahxà ehkw'ɪ ts'eedaa, goxè sìghà hòzòò eyits'ɔ godzèè t'à goinàa, eyɪ ghɔ ahodɪ hɔt'e. ¹⁸ Dɔ hanì Zezì ɣha geedaa sɪ Nòhtsɪ wɪnì k'èè agèt'ɪ hɔt'e, eyits'ɔ dɔ sɪ ɣha nezɪ agèt'ɪ hɔt'e.

¹⁹ Eyit'à ɛɛxè ts'èwhɪ ts'eeda ɣha hòt'ò eghàlats'eeda welè, eyits'ɔ ɛɪnɪ nàtsò hots'ehtsɪ ha ɛɛts'àts'edɪ welè. ²⁰ Bò ghɔ shèahzhe ts'ihzò Nòhtsɪ dànì dɔ xè eghàlaedaa sɪ wedɪhoahɪtsɪ-le. Wegħɔ shèts'ezhee hazòò nezɪ hɔt'e, hanikò bò ghɔ shèts'ezhee sɪ wets'ihzò dɔ hoħɪ hohtsɪ nɪdè eyɪ sɪ ehkw'ɪ nɪle. ²¹ Bò ghɔ shèts'ezhe-le, jìetɪ ts'edɔ-le eyits'ɔ t'asɪ wet'à naxèot'ɪ hoħɪ hohtsɪ ha sɪ k'alats'edè-le nɪdè eyɪ denahk'e nezɪ hɔt'e.

²² Eyit'à eyɪ wegħɔ dànì naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ naxɪ eyits'ɔ Nòhtsɪ sɪ zɔ wek'èahsɔ welè. Amɪ t'asɪ wegħa ehkw'ɪ hɔt'e sɪ k'èè eda nɪdè, wegħa sìghà hɔt'e. Eyɪ dɔ sɪ edɪnì k'èch'a edesɪnɪyahtɪ nɪle. ²³ Hanikò amɪ wegħa hotɪ-le kò ɪlaà yegħɔ shètɪ nɪdè eyɪ dɔ wesɪnɪyaetɪ hɔt'e, wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ k'èè eda-le ts'ihzò. T'asɪ hazòò wegħàlats'eedaa sɪ gogħa ehkw'ɪ-ahodɪ k'èè-le nɪdè eyɪ gogħa hoħɪ hɔt'e.

15

¹ Goxı eyı hanı ghọ goni nàtso nıdè dọ gını nàtso-le sù gıts'ats'edi ha họt'e, eyıts'ọ t'ats'ıwọ k'èè zọ k'ehots'eza ha nıle. ² Gòet'ı ayı gıgha sıghà sù k'èè eghàlats'eeda xè gına agets'ele ha họt'e, hanı-ıdè gını nàtsoò agets'ele ha. ³ Zezi-Krı ededı kò edegha sıghà k'ehoza-le ıle. Dı hanı weghọ dek'eèhtl'è: “Dọ naxık'adageedè nıdè, sı sek'adageedè agedı họt'e,” dek'eèhtl'è. ⁴ Ịnèè whaà Nòhtsı Nıhtl'è k'e t'ası hazọọ dek'eèhtl'èè sù wet'à hoghàgoetọ gha adlà họt'e. Ayı dek'eèhtl'èè sù wek'eyats'ehti nıdè wet'à goni nàtsoò ade ha họt'e eyıts'ọ edaxàts'eedè ha.

⁵ Zezi-Krı wek'èè aahda t'à, Nòhtsı naxını nàtsoò xè naxıdzeè nàtsoò ayehzı sù naxını ıle zọ layıle. ⁶ Hanı-ıdè naxıdzeè ıle t'à, eyıts'ọ naxıwà ıle t'à Nòhtsı, Zezi-Krı Wetà, weghàsọahdı ha weli.

⁷ Dàni Zezi-Krı dọ naxıwhwọ k'èè dọ eleahwhọ, hanı-ıdè Nòhtsı weghàsọedi aweahzı họt'e. ⁸ Ekw'ı anaxèhsı, Nòhtsı weyatı ehkw'ı dahxà Zezi-Krı Israel got'ı gogha eghàlaedaa ajà. T'akwe whaà Nòhtsı edeyatı gocho ghayızọọ ıleè sù Zezi wek'èè hòzọọ ayıılà. ⁹ Hanı-ıdè Israel got'ı agıt'e-le sù Nòhtsı etegoòzı k'èxa gıghàsọedi ha. Dı hanı dek'eèhtl'è k'èè:

“Dọ hazọọ xàzaa gıta neghàsọehdı ha. Shı t'à neghọ ehjı ha.”

¹⁰ K'achı dı hanı dek'eèhtl'è,

“Naxı Israel got'ı aah't'e-le sù, Nòhtsı wets'ọ dọ gıxè naxına welè.”

¹¹ K'achı dı hanı dek'eèhtl'è,

“Naxı hazọọ Israel got'ı aah't'e-le sù, gots'ọ K'àowo weghàsọahdı. Dọ hazọọ xàzaa yàahı sù gots'ọ K'àowo wets'ọ aahjı,” dek'eèhtl'è.

¹² Eyıts'ọ nakwenàozọọ Isaiah dı hadı dek'eèhtl'è,

“Jesse wèot'ı gıta gots'ọ chekoa dọ elı ha, ededı sù du nèk'e dọ hazọọ gha k'àowo elı ha. Israel got'ı agıt'e-le sù weghọ gını nàtsoò ade ha,” dek'eèhtl'è.

¹³ Nòhtsı edaxàgolee sù sù naxına eyıts'ọ naxıxè sıghà hòzọ ayıle. Nòhtsı naxıgha ehkw'ı adı welè, hanı-ıdè Yedayeh Nezi wedahxà naxını dezọọ nàtsoò ade ha họt'e.

Paul, Israel got'ı agıt'e-le gha eghàlaeda

¹⁴ Sèot'ı, sù nezi k'ehoahza hotı wek'èehsọ họt'e. Dàni aahda ha sù degħàà wek'èahsọ, eyıts'ọ yatı nezi eleghàahza gha goahsọ họt'e. ¹⁵ K'achı wenaahdı ha dehwhọ t'à, edèdaehdı-le xè t'ası mọhdaa weghọ naxıts'ọ ıtł'è họt'e. Nòhtsı wesọıwọ ts'ıhzo wecheekeèdè ehı ha seghàhızo họt'e, eyıt'à hanı naxıts'ọ eèhtl'è. ¹⁶ Zezi-Krı wegħa yahtı wılaà ghàlaehda sıchı họt'e. Dọ eyı-le xàzaa Nòhtsı wegodi nezi t'à hoghàgeehtọ ha asıılà. Hanı-ıdè dọ eyı-le xàzaa sù

Nòhtsı ghàgets'ele ha. Yedàyeh Nezzı wedahxà degai agiıdlà t'à Nòhtsı goghò sìghà anıwq ha.

¹⁷ Nòhtsı wegħa sılaà eghàlaehda t'à Zezı-Krı wegħàsøehdı hq't'e. ¹⁸ Edeghq xàdahohdı ha dehwhq-le. Zezı-Krı sı set'à ayı ghàlaıdàa sı eyı zq wegħq xàdahohdı ha dehwhq. Dq eyı-le xàzaa ts'ò goihdeè asııla t'à, ayı dahlà eyıts'q ayı dàehsı ts'ıh2q dq eyı-le xàzaa sı Nòhtsı ts'ò agèhlà xè gık'èıt'eè agejã. ¹⁹ Yedàyeh Nezzı wedahxà nàhtsoò asiıdlà ts'ıh2q enıyah lq hòwhıhtsı t'à du hani eghàlaıhdà hq't'e. Eyıt'à kqta Jerusalem gots'q nıwàa nèk'e İllıcum ts'ò Zezı-Krı wegodı nezı deghàa dq hazqò ts'ò wek'ayawhıhtı hq't'e. ²⁰ Dq ılaà Zezı-Krı ghq gıkw'o-le sı godı nezı t'à gıts'q gohde ha dehwhq hq't'e. Hanı-ıdè dq eyı-le sekwe eyı eghàlagıdàa sı gılaà k'e eghàlaehda ha dehwhq-le. ²¹ Du hani dek'eèhtı'è k'èè ahde ha dehwhq,

“Dq yegħq egıkw'o while sı gık'èezq ha eyıts'q gıtedı ha,” dek'eèhtı'è.

²² Eyı ts'ıh2q naxıts'ò ahde ha segha hòı2à-le.

Paul kògodeè Rome nàtla ha edexè stagòqlà

²³ Hanıkò du sı duıyeè nèk'e la ghq naht'e, eyıts'q whaà gots'q naxıts'àhtla ha dehwhq ıle t'à, ²⁴ Spain nèk'e ts'ò dehtla nıdè, naxık'eèhtla ha dehwhq. Hanı-ıdè whaà-lea ts'ò naxıgã-ıhdà tı'axqò-ıdè Spain nèk'e ts'ò ahde għa sets'ãahdı ha duı-le. ²⁵ Hanıkò du sı Jerusalem ts'ò ahde ha dehwhq, ekq Nòhtsı wets'q dq nàgedèe sı gıts'ãhđı ha t'à. ²⁶ Macedonia nèk'e eyıts'q Achaıa nèk'e ekq gòet'ı agııt'ee sı Nòhtsı wets'q dq etegeet'ı Jerusalem nàgedèe sı gogħa sòmba elègııla. ²⁷ Gına gogħa sòmba nàgıhtsı hq't'e, hanı dq-teet'ı ts'ãgedı ha ıle t'ııt'e. Godı nezı Israel got'ıı gıts'ò nııt'q q sı dq eyı-le xàzaa ghàgıı2q t'à dq eyı-le xàzaa sı t'ası wet'à ts'eadaa Nòhtsı goghãılaa t'à Israel got'ıı ts'ãgedı sı ehkw'ı hq't'e. ²⁸ Du la wegħq naht'e xè sòmba hazqò gıı'ãıwhwa tı'axqò-ıdè, Spain nèk'e ts'ò dehtla t'à naxık'eèhtla ha. ²⁹ Naxıts'ãwhıhtla nıdè Zezı-Krı sexè eghàlaeda t'à naxıxè deghàa sìghà ayele ha wek'èehsq.

³⁰ Eyı la wegħàlaehdaa sı sı wèhoedı-le t'à sets'ãahdı ha hq't'e. Sèot'ıı, Zezı-Krı wedahxà, eyıts'q Yedàyeh Nezzı wesqıwq dahxà Nòhtsı ts'ò segha yaahı ha naxeehwhq. ³¹ Judea nèk'e dq gıgha ehkw'ı-ahodı-le sı gıch'à edaxàsetè ha segha yaahı, eyıts'q Jerusalem Nòhtsı wets'q dq gıts'ãhđı sı gına aht'ı ha, eyı sı għa yaahı. ³² Hanı-ıdè Nòhtsı wıni k'èè sına naxıts'ãhtla ha welı, eyıts'q naxıxè whıhda t'à sıni nàtsoò anade ha. ³³ Nòhtsı naxıxè welè eyıts'q naxıxè sìghà hò2q ayııle. Amen.

16

Naxıxè sìghà welè

¹ Gòet'ì Phoebè ts'èko nezì elì sù wèk'èahsò ha dehwhò. Kòta Cenchrea Nòhtsì wecheekeè gota eghàlaeda. ² Naxìts'ò nùtla nùdè gots'ò K'àowo wedahxà nezì wets'ò naahza ha naxeehwhò. Dànì Nòhtsì wets'ò dọ gits'ò k'ehots'ezaa sù k'èè wets'ò k'ehoahza. T'asì weggha while nùdè, wets'àahdì nò, ededì dọ lọ ts'ài dì ne t'à eyìts'ò sù sù sets'ài dì họt'e.

³ Aquila eyìts'ò wets'èkeè Priscilla seggha, “Naxìxè sìghà welè,” ghahdì. Sexè Zezì-Krì gha eghàlageedaa-dòò agùt'e. ⁴ Gıwèè ha kò sexè eghàlagùdà ìlè. Sù zò masì geehwhò nùle, hanìkò Nòhtsì wecheekeè Israel got'ì agùt'e-le sù eyì sù masì goghwhò họt'e.

⁵ Priscilla eyìts'ò Aquila gikò Nòhtsì wecheekeè elègehdeè sù, seggha “Naxìxè sìghà welè,” ghahdì.

Eyìts'ò seàgı Epenetus eyì sù hawèahdì. Eyì dọ sù Asia nek'e gots'ò ededì t'akwelòò Zezì-Krì yeggha ehkw'ì adù ajà ìlè.

⁶ Mary naxıgha hòt'ò eghàlaedaa sù seggha, “Nexè sìghà welè,” wèahdì.

⁷ Sèot'ì Andronicus eyìts'ò ts'èko Junıyas ededì sù haghahdì. Eyì nàke sù sexè dọ-danılàa-kò geke ìlè. Nòhtsì wecheekeèdeè nezì goghò gogede eyìts'ò sekwe-t'ì Zezì-Krì gıgha ehkw'ì ahodì ìlè.

⁸ Amplıatus, gots'ò K'àowo wedahxà weghòneehtòò sù, “Nexè sìghà welè,” wèahdì.

⁹ Urbanus goxè gots'ò K'àowo gha eghàlaedaa-dòò elì eyìts'ò seàgı Stakus eyì sù, “Naxìxè sìghà welè,” ghahdì.

¹⁰ Apelles, eyì dọ Zezì-Krì gha wını nàtsoo k'èè eda hotì wèk'èhoedzòò sù, eyìts'ò Aristobulus eyìts'ò dọ hazòò wèkò agùt'ee sù ededì sù gits'ò seggha, “Naxìxè sìghà welè,” ghahdì.

¹¹ Sèot'ì Herodion ededì sù hawèahdì.

Narcıssus wèkò dọ hazòò gots'ò K'àowo gıgha ehkw'ì adù sù seggha, “Naxìxè sìghà welè,” ghahdì.

¹² Tryphena eyìts'ò Tryphosa, eyì ts'èko nàke gots'ò K'àowo gha hòt'ò eghàlagùdà sù seggha, “Naxìxè sìghà welè,” ghahdì.

Eyìts'ò seàgı Persis eyì ts'èko sù gots'ò K'àowo gha hòt'ò eghàladà sù seggha, “Nexè sìghà welè,” wèahdì. ¹³ Rufus, gots'ò K'àowo yihchù sù, seggha, “Nexè sìghà welè,” wèahdì. Eyìts'ò wemò, semò lanì ìlè sù, eyì sù hawèahdì.

¹⁴ Asyncritus, Philegon, Hermes, Patrobas, Hermas eyìts'ò gòet'ì eyì-le goxè agùt'ee sù seggha, “Naxìxè sìghà welè,” ghahdì.

¹⁵ Philologus, Julia, Nereus eyìts'ò wedè, Olympas eyìts'ò Nòhtsì wets'ò dọ hazòò goxè agùt'ee sù seggha, “Naxìxè sìghà welè,” ghahdì.

¹⁶ Nàowo degaı k'èè eleahts'ì xè, “Nexè sìghà welè,” elèahdì. Zezì-Krì wecheekeè hazòò, “Naxìxè sìghà welè,” naxègedì.

17 Sèot'ɲ, hotù edexoahdì, dọ eyì-le ełek'èch'a anaxegehɲ, xè ekọ-le anaxegehɲ sù gich'à kexoahdì. Hòt'a ayì hoghànaxeètqọ sù eyì k'èch'a hoghànaxegeehtqọ nùdè gixè aah't'ì-le. 18 Hanù dọ sù gots'ọ K'àowo Zezi-Krì gha eghàlageeda nùle, hanìkò edek'èè zọ eghàlageeda aget'ì. Nezi gogede xè dọ ghọ nezi agedì t'à, nàhotì-le dọ gha ehkw'ì agedì sù goghoyagee?à aget'ì họt'e. 19 Dọ hazọ godì nezi k'èaht'ee sù ghọ giukw'o họt'e, eyit'à sù naxighọ sinà họt'e. Hanìkò ayì nezi sù wet'à goahsọ ha naxeehwhọ, eyits'ọ hoɲ-nàowoò wede aahle.

20 Nòhtsi ts'èwhì wehòhɲqọ sù whaà-le-t'ù naxit'òò wehì dihohtsi ha. Zezi-Krì wesonwọ naxixè welè.

21 Timothy sexè eghàlaedaa sù, “Naxixè sìghà welè,” naxèhdi, eyits'ọ Luciyus, Jason eyits'ọ Sosipater, xàè sèot'ì agm'ee sù, “Naxixè sìghà welè,” gedi.

22 Sì Tertiyus, Paul wegħa dù nht'è dek'enìht'èe sù gots'ọ K'àowo wedahxà, “Naxixè sìghà welè,” naxèhsì.

23 Gaius, sì eyits'ọ Nòhtsi wecheekè hazọ wekọ gots'ọ enìàtqọ t'à weghọ masì ts'ɲwọq sù, “Naxixè sìghà welè,” naxèhdi.

Erastus, kọta għa sọmba k'èdì elì eyits'ọ gòet'ì Quartus, “Naxixè sìghà welè,” naxègedì.

24-25 Zezi-Krì wegodi nezi naxighàehɲqọ sù wet'à Nòhtsi naxì nàtsoò ayele ha diì-le họt'e. Eyì godì nezi sù ɲnèè whaà gots'ọ dọ ts'ọ dezi whezọ ɲè, 26 hanìkò dù sù Nòhtsi welọ whìle ts'ọ wehòhɲqọ sù wedahxà nakwenàozqọ egm'è t'à wek'èhoedzọ adlà họt'e. Hanì-ɲdè dù nèk'e dọ hazọ gigha ehkw'ì-ahodì xè gik'èit'e ha. 27 Zezi-Krì wets'ihɲ Nòhtsi ededì zọ gọozqọ wehòhɲqọ sù welọ whìle ts'ọ weghàsots'eedì welè! Amen.

1 Corinth got'ù gits'ò aatl'è

1-2 Sɪ Paul aht'e, Nòhtsɪ wedahxà Zezì-Krɪ wecheekeèdeè ehɪ gha sìhchì hɔt'e. Gòet'ɪ Sostenes wexè dɪ enɪhtl'è kòta Corinth Nòhtsɪ wecheekeè nàgedèe sɪ gits'ò ts'eetl'è. Zezì-Krɪ wet'òò Nòhtsɪ edegha gòìhchì hɔt'e. Eyits'ò hazòò nèk'e dɔ Zezì-Krɪ ghò gɪnì nàtsoo sɪ ededɪ sɪ gits'ò ts'eetl'è hɔt'e. Zezì gits'ò K'àowo elɪ hɔt'e eyits'ò goxɪ sɪ gots'ò K'àowo elɪ hɔt'e.

3 Nòhtsɪ-Gotà eyits'ò gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ naxìxè sɔgɪwɔ welè eyits'ò naxìxè sìghà hòzò agɪle.

Paul Nòhtsɪ ts'ò masì nɪwɔ

4 Nòhtsɪ-Gotà, Zezì-Krɪ wets'ìhɔò naxìts'ò sɔnɪwɔ t'à, t'aats'òò naxìgha masì weehwhò. 5 Zezì-Krɪ wet'òò t'asɪ hazòò t'à naxìxè sìghà adlà. Dànì goahde gha, eyits'ò nàowo ehkw'ɪ hazòò k'èhoahsò gha naxìxè sìghà adlà hɔt'e. 6 Dànì Zezì-Krɪ weghò naxìts'ò gots'ùdee sɪ naxìgha ehkw'ɪ-ahodì aahjà eyits'ò wek'èè aahdaà aahjà. 7 Eyit'à gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ gots'ò anade gha wedanaahzɪ gots'ò, Yedàyeh Nezɪ t'asɪ naxìghàìzòò sɪ hazòò naxìts'ò hɔt'e. 8 Nòòde dzeè ts'ò naxìnì nàtsoò anaxìhwhò ha, hanì-ìdè gots'ò K'àowo nìitl'aa dzeè k'e nìdè t'asɪ wɪzɪ naxìk'e nìdahoet'à ha-le. 9 Nòhtsɪ-Gotà, Edeza Zezì-Krɪ wexè jè laah't'e ha naxìkayah'tu sɪ t'aats'òò gots'ò edeyatù k'èdì hɔt'e.

Nòhtsɪ wets'ò dɔ elek'èè agɪwɔ-le

10 Sèot'ù, Zezì wedahxà hazòò jè zò laah't'e naxèehsɪ, hanì-ìdè elek'èch'a aah't'e ha-le eyits'ò hotù naxìnì jè zò lanì ha. 11 Sèot'ù, dɔ mòhdaa Chloyɪ wekò nàgedèe sɪ elets'ò nàyaah'tì naxègedì. 12 Dɪ weghò aehsɪ: Naxìta gots'ò dɔ mòhdaa dɪ hagedì, “Sɪ Paul wek'èè aht'ɪ,” mòhdaa, “Sɪ Apollos wek'èè aht'ɪ,” gedi. Eyits'ò dɔ mòhdaa, “Sɪ Peter wek'èè aht'ɪ,” gedi. K'achɪ j'aa dɔ mòhdaa, “Sɪ Zezì-Krɪ wek'èè aht'ɪ,” gedi, eyɪ ghò aehsɪ.

13 Asɪ Zezì-Krɪ j'ak'aà awìdlà? Asɪ Paul naxìgha dechjet'aa k'e wediìtsò nòò? Paul wɪzɪ dahxà naxìk'ètàìdzò nì? 14 Naxìta gots'ò dɔ gɪk'ètàèhdzò-le jè, eyɪ gha masì dehwhò. Crispus eyits'ò Gaus ededɪ zò gɪk'ètàèhdzò jè. 15 Eyit'à sɪzɪ dahxà naxìk'ètàìdzò dɔ wɪzɪ hagedì ha diì. 16 (Hèzè, Stephanas wekò agɪt'ee sɪ hazòò gɪk'ètàèhdzò t'ùt'e, eyɪ wenòò dɔ wɪzɪ gɪk'ètàèhdzò ha wek'èehsò-le.) 17 Zezì-Krɪ, dɔ k'ètàìhdzɪ ts'ò sɪh'zà nùile, godɪ nezɪ t'à dɔ xè gohdo ha sɪh'zà hɔt'e. Dɪ nèk'e wet'à gogɪzò t'à gohde nùile. Hanì gòhde nìdè Zezì dànì gogha dechjet'aa k'e eɪɪwɔ wegodi sɪ naxìgha nàtso-le ahle ha.

Godi nezɪ sɪ Nɔhtsɪ wets'ɔ t'asɪ nàtsoo hɔt'e

18 Dɔ gɪdɪhoʔè ha sɪ dechɪet'aa wegodi t'à gots'ede nɪdè, gɪgha ezhɪne k'èè gots'ede lanɪ, hanikò goxɪ edaxàts'ɪdɛe sɪ gogha Nɔhtsɪ wets'ɔ t'asɪ nàtsoo hɔt'e. 19 Dɪ hani dek'eèht'è hɔt'e:

“Dɔ gogɪzɔɔ sɪ gɪnàowoò wedihohtsɪ ha, eyits'ɔ gɪt'à nàniɔgedè sɪ while ahɔ ha,” dek'eèht'è.

20 Dɔ gogɪzɔɔ edegeewɔɔ sɪ amɪ agɪt'e edegeewɔ? Dɔ enɪht'è-deè ghàgeètɔ gɪwɔɔ sɪ amɪ agɪt'e edegeewɔ? Dɪ nèè gots'ɔ nàowo t'à gogedee gɪlɪ sɪ amɪ agɪt'e edegeewɔ? Nɔhtsɪ sɪ dɪ nèè gots'ɔ nàowo sɪ ezhɪne k'èè ayɪlɪ. 21 Dɪ nèè gots'ɔ dɔ gogɪzɔɔ sɪ Nɔhtsɪ k'ègeezɔ-le, Nɔhtsɪ yatɪ t'à dɔ ts'ɔ gots'edee sɪ gɪgha ezhɪne lanɪ. Hanikò godi nezɪ t'à ezhɪne k'èè gots'ede gogɪhwhɔɔ sɪ wet'à dɔ hazɔɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodi sɪ Nɔhtsɪ edaxàgole hɔt'e. Nɔhtsɪ hani eghàlaedaa sɪ yeghɔ sighà anɪwɔ hɔt'e. 22 Israel got'ɪ gɪlɪ sɪ godaà enɪyah hoʔè ha gɪwɔ, ekò Greece got'ɪ gɪlɪ sɪ wet'à gots'ɪzɔɔ nàowoò xàgeeta. 23 Hanikò goxɪ sɪ Zezi-Krɪ dechɪet'aa k'e eɔɔwɔ ghɔ gots'ede hɔt'e. Israel got'ɪ gɪk'èch'a ats'edi eyits'ɔ Greece got'ɪ gɪgha ezhɪne k'èè gots'ede. 24 Hanikò Nɔhtsɪ sɪ Israel got'ɪ eyits'ɔ Greece got'ɪ gòihchɪ sɪ, Zezi-Krɪ wegodi t'à Nɔhtsɪ sɪ nàtsoò wehòhɔ xè sɪ gɔɔzɔ hɔt'e gɪk'èezɔɔ agejà. 25 Nɔhtsɪ gɔɔzɔ-le ha nɪdè dɪ nèk'e dɔ gogɪzɔɔ nahk'e gɔɔzɔ hɔt'e, eyits'ɔ Nɔhtsɪ nàtso-le ha nɪdè dɔ hazɔɔ nahk'e nàtso hɔt'e.

26 Sèot'ɪ, Nɔhtsɪ naxɪkayahtɪ kwe dɔ dàhòt'ɪ aahɪ ɪlè sɪ ghɔ nàniadhè. Dɪ nèk'e dɔ gɪnàowoò k'èè naxɪta gots'ɔ dɔ ɔ gogɪzɔ ts'edi ha di, dɔ ɔ k'aodèe gɪlɪ ts'edi ha di, eyits'ɔ dɔ ɔ dɔ ahxee gots'ɔ gɪgòhɪ ts'edi ha di. 27 Hanikò Nɔhtsɪ sɪ dɪ nèk'e dɔ gɪnàowoò k'èè dɔ gogɪzɔ-le lanɪ sɪ gòihchɪ hɔt'e, dɔ gogɪzɔ-le lanɪ t'à dɔ gogɪzɔɔ edeghɔ ɪzhagɪlɪ agole ha. Eyits'ɔ dɔ nàgetso-le laòt'ɪ t'à dɔ nàgetsoo edeghɔ ɪzhagɪlɪ agole ha. 28 Eyits'ɔ dɔ t'asɪ gɪlɪ-le lanɪ, dɪ nèk'e ts'ɔ dɔ godzagɪhwhɔɔ sɪ Nɔhtsɪ gòihchɪ hɔt'e. Hanɪ dɔ sɪ gɪt'à dɔ t'asɪ aht'e edegeewɔɔ sɪ Nɔhtsɪ t'asɪ gɪlɪ-le agole ha. 29 Hani-ɪdè dɔ wɪzɪ Nɔhtsɪ wenadaà edeghɔ xàdahodi ha niile. 30 Nɔhtsɪ wets'ihɔ Zezi-Krɪ wexè aah't'e. Nɔhtsɪ sɪ Zezi-Krɪ t'à gots'ɪzɔɔ agòòlɪ, wet'òò ehkw'ɪ ats'ejà, wet'òò degai ts'ɪlɪ, eyits'ɔ wet'òò welɔ while ts'ɔ edaxàts'eedè hɔt'e. 31 Eyit'à Nɔhtsɪ Nɪht'è k'e dɪ hani dek'eèht'è: “Amɪ xàdahodi ha sɪ gots'ɔ K'àowo ghɔ xàdahodi welè,” dek'eèht'è.

2

1 Sèot'ɪ, t'akwelòò naxɪts'ɔ nèehtɪ ekò yatɪ wèdaat'ɪ t'à naxɪts'ɔ goihde niile. Eyits'ɔ Nɔhtsɪ wegodi naxɪts'ɔ nèehɔ ekò dɪ nèk'e gots'ɔ dɔ gogɪzɔɔ gɪk'èè k'ehoehɔa-le ɪlè. 2 Naxɪxè

aht'e ekò Zezi-Krı wenòò t'asì wızzı k'èehsò ha dehwhò-le ìlè. Zezi-Krı eyıts'ò dani dechiet'aa k'e wedıtsò, eyı zò wek'èehsò ha dehwhòò ahjà. ³ Dò nàtso-lea laht'e eyıts'ò dehjı xè sets'ehjı lanı naxıts'ò nèehtla ìlè. ⁴ Godı nezı t'à naxıts'ò gohde ekò wet'à gots'ızzò yatı t'à naxıts'ò goıhde-le ìlè, hanikò Yedayeh Nezı nàhtsoò asıjılà t'à naxınadaà enıyah k'èè eghàlaehda ìlè. ⁵ Eyıt'à dı nek'e dò gogızzò gınàowoò ts'ıhò naxıgha ehkw'ı-ahodı aahjà nıle, hanikò Nòhtsı t'ası wegħa dı gòhı-le sı naxınadaà enıyah hòehtsı t'à naxıgha ehkw'ı-ahodı hòt'e.

Yedayeh Nezı wet'à gots'ızzò hòt'e

⁶ Dò Nòhtsı k'ègeezò sı wet'à gots'ızzò yatı t'à gıts'ò gots'ede hòt'e. Eyı yatı sı dı nè gots'ò dò gogızzò eyıts'ò k'aodè gıjı sı gıgha wet'àazà nıle, ededı sı gıdihòlè ts'ò giadè hòt'e. ⁷ Nòhtsı wenàowoò gòzòzò sı dò ts'ò wegħo gots'ede hòt'e, eyı sı dò ts'ò dezı whezò ìlè. Dı nè hòlè kwe gots'ò gogħa whezòò ayıjılà ìlè, eyıts'ò wet'à welò whıle ts'ò enıyah xè edaxàgozhe ha. ⁸ Dı nek'e k'aodè gıjı sı gımedı-le ìlè. Gımedı nıdè gots'ò K'àowo enıyah wehòhòzò sı dechiet'aa k'e ełàgıwhı ha-le ìlè. ⁹ Nòhtsı Nıhtl'è k'e dı hanı dek'eèhtl'è:

“Dò Nòhtsı ghònegeetòzò sı Nòhtsı ayı ts'atà godawhehłaa sı dò wızzı ya?ı whıle, eyıts'ò dò wızzı yıhkw'ò whıle, eyıts'ò dò wızzı yedaantwhewo whıle,” dek'eèhtl'è.

¹⁰ Hanikò dı sı Nòhtsı-Gotà edets'ò İni Degai wedahxà dı godı wek'ets'eezòò agòòlà.

Yedayeh Nezı t'ası hazòò yenıedı, eyıts'ò Nòhtsı ts'òòhk'e t'ası dezı whelaa sı eyı kò yenıedı hòt'e. ¹¹ Dò wızzı dò ìlè daniwoò sı yek'èezò nıle, eyı dò wets'ò İni zò yek'èezò hòt'e. Eyı xèht'eè dò wızzı Nòhtsı daniwoò sı yek'èezò nıle, Nòhtsı wets'ò İni Degai zò yek'èezò hòt'e. ¹² Dı nè gots'ò İni goghòt'ò nıle, hanikò Nòhtsı edets'ò İni Degai goghàızò hòt'e, eyıts'ò Nòhtsı t'ası k'èxa-le ayı goghàızò sı wets'ò İni Degai t'à wenıts'eedı agole ha. ¹³ Eyı wegħo gots'ede nıdè dı nek'e gots'ò wet'à gogızzò t'à gots'ede nıle, hanikò Yedayeh Nezı yatı hogħàgoèhtò t'à gots'ede hòt'e. Yedayeh Nezı weyatı ehkw'ı t'à Nòhtsı ts'òòhk'e t'ası ghò gots'ede hòt'e. ¹⁴ Dò Yedayeh Nezı dè edaa sı Nòhtsı wets'ò İni gots'ò t'ası yenıedı nıle. Eyı sı wegħa ezhıne lanı, eyıts'ò yenıedı ha dı. Dò Yedayeh Nezı wets'ò-èl nıdè zò, Nòhtsı ts'òòhk'e t'ası yenıedı hòt'e. ¹⁵ Dò, Yedayeh Nezı wets'ò-èl sı t'ası hazòò k'e ehkw'ı xàyahtı hòt'e, hanikò ededı sı dò wızzı yesınyaehtı ha dı. ¹⁶ Dı hanı dek'eèhtl'è:

“Amı gots'ò K'àowo wıni k'èhoezò t'à yegħa k'eyaeti ha?” dek'eèhtl'è.

Hanikò goxı sı Zezi-Krı wıni gots'ò-èl hòt'e.

3

Nòhtsɪ wekò lats'ɪt'e

¹ Sèot'ɪ, Yedàyeh Nezɪ naxɪts'ò-èlɪ lanɪ naxɪts'ò gohde ha dɪɪ ɲlè, hanikò dɪ nək'e gots'ò dɔ lanɪ nàniàhdè k'èè naxɪts'ò gohde ɲlè, Zezì-Krɪ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ts'òh'k'e bebia laaht'e ɲlè t'à. ² ɲlaà t'asɪ dezɪhɪ aahdè ha dɪɪ t'à, bò dezɪhɪ lanɪ naxɪghàehdɪ-le ɲlè, ejɪet'ò lanɪ naxɪghàehdɪ ɲlè. Dɪɪ kò t'asɪ dezɪhɪ aahde ha naxɪgha ɲlaà while hɔt'e. ³ ɲlaà dɪ nək'e gots'ò dɔ lanɪ nàniàhdè. Ełeghɔ ts'oxoahdɪ eyɪts'ò ełets'ò nàyaahɪ nɪdè, dɪ nək'e gots'ò dɔ gɪxèahzɪ laaht'ɪ. Dɔ Nòhtsɪ k'ègeezɔ-le sɪ gɪxèahzɪ hɔt'e. ⁴ Naxɪ mòhdaa dɪ haahdɪ, “Sɪ Paul k'èè aht'ɪ,” eyɪts'ò mòhdaa, “Sɪ Apollos k'èè aht'ɪ.” Haahdɪ nɪdè dɔ Nòhtsɪ k'ègeezɔ-le sɪ gɪxèht'e è k'ehoahzà hɔt'e.

⁵ Apollos eyɪts'ò Paul, ayɪ ɲɪɲɪ ɲghò aahdɪ? Ekɪ Nòhtsɪ wecheekeè awɪit'e. Nòhtsɪ naxɪts'ò ɲɔɲhà t'à naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ aahjà hɔt'e. Goxɪ ɲlak'aà Nòhtsɪ la ɲoghàɲɔ k'èè weghàlawɪda hɔt'e. ⁶ Sɪ dèè goyɪ wet'à t'asɪ dehshee nèehzɔ, Apollos tɪ yek'e ayɪɲlà, hanikò Nòhtsɪ sɪ dehsheè ayɪɲlà hɔt'e. ⁷ Eyɪt'à dɔ dèè goyɪ t'asɪ nèyele, eyɪts'ò dɔ tɪ yek'e ayehzɪ sɪ t'asɪ ɲɪɲɪ nɪle, hanikò Nòhtsɪ, t'asɪ hazɔò dehsheè ayehzɪ ts'ɪhzò ededɪ zɔ wet'àazà hɔt'e. ⁸ Dɔ wet'à t'asɪ dehshee dèè goyɪ yelee, eyɪts'ò dɔ tɪ yek'e ayehzɪ sɪ ɲlak'aà ɲɪlà ɲɪghòt'ò hɔt'e, eyɪts'ò ɲlak'aà dànɪ edɪlà ɲhàlagɪdà k'èxa t'asɪ ɲɪghòt'à ha hɔt'e. ⁹ Nòhtsɪ wexè eghàlats'eadaa ats'ɪt'e, naxɪ sɪ Nòhtsɪ wedèè k'e t'asɪ dehshee laaht'e, eyɪts'ò Nòhtsɪ wekò laaht'e.

¹⁰ Nòhtsɪ sets'ò wedzeè sɔnɪwɔ t'à la seghàɲɔ: dɔ la k'èezɔɔ lanɪ eghàlaehda t'à ɲɪet'aa nɪhtɔ, eyɪts'ò dɔ eyɪ-le yek'e kò ɲòhtsɪ. Hanikò dɔ ɲɪt'aa dànɪ kò ɲòhtsɪ sɪ hotɪ ɲɪxohdɪ ha hɔt'e. ¹¹ Hòt'a ɲɪet'aa nɪtɔ sɪ dɔ wɪzɪ ɲɪet'aa eyɪ-le ɲòhtsɪ ha nɪle, eyɪ ɲɪet'aa nɪtɔ sɪ Zezì-Krɪ hɔt'e. ¹² Dɔ, eyɪ ɲɪet'aa nɪtɔ wek'e sɔm'baekwo, sɔm'ba degoo, sɔm'bakweè, dechɪ hanɪ-le-ɲdè t'oh t'à yeka kò ɲòhtsɪ nɪdè, ¹³ dànɪ edɪlà ɲhàlɪdà sɪ nɔɔde dzeè k'e wek'èhoedzɔ adle ha. Ayɪ hòèhtsɪ sɪ kò-dèk'òɔ t'à wek'èhoedzɔ adle ha, kò t'à weedzà ha, eyɪts'ò wɪlà k'è hoɲzɪ nɪdè wek'èhoedzɔ adle ha. ¹⁴ Ayɪ hòèhtsɪ sɪ wedɪhòɲ-le nɪdè wek'èxa t'asɪ nezɪ weghòt'à ha. ¹⁵ Ekò ayɪ hòèhtsɪ sɪ wek'ènk'ò nɪdè eyɪ weghò wedɪhoè ha. Ededɪ t'aa edaxàeda ha, hanikò kòwoò nɪdà xàkwɪehsàà lade ha.

¹⁶ Naxɪ sɪ Nòhtsɪ wekò laaht'e, eyɪts'ò Nòhtsɪ wets'ò ɲnɪ Degal naxɪdzeè ɲɪ nàdè hɔt'e wek'èahsɔ-le nɪ? ¹⁷ Dɔ Nòhtsɪ wekò yedɪhohtsɪ nɪdè Nòhtsɪ yedɪhohtsɪ ha. Nòhtsɪ wekò degal hɔt'e, naxɪ sɪ eyɪ Nòhtsɪ wekò laaht'e.

¹⁸ Dànɪ nàniàhdè t'à edeghɔyaahzà sòò. Dɔ dɪ nèè gots'ò nàowo k'èè ɲòhtsɪ edeewɔ nɪdè, ezɪne ladɪle, hanɪ-ɲdè sɪ

gòzòzò ade ha. ¹⁹ Du nèk'e gots'ò dọ ayi gigha gòzòzò họt'e sù Nòhtsị wegħa ezħine họt'e. Du hanì dek'eèht'è, “Dọ goguzòzò edegeewò xè ełegħoyageeà k'èè k'ehogeàa sù Nòhtsị gınàowò t'à gok'èchitka lagohzị họt'e,” dek'eèht'è. ²⁰ Eyits'ò k'achị du hanì dek'eèht'è, “Dọ gots'uzòzò edegeewòzò sù gınàowò wet'àazà nùile, gots'ò K'òowo yek'èezò họt'e,” dek'eèht'è. ²¹ Eyt'à k'achị dọ ghò xàdahoahdì-le! T'asì hazòzò naxigha họt'e. ²² Paul, Apollos eyits'ò Peter naxigha agut'e, eyits'ò du nèè, ts'eedaa, ełàats'ewu, du goxè hòzòzò, idaà goxè hòzòzò, eyi hazòzò naxigha họt'e, ²³ eyits'ò naxi Zezi-Kri wets'ò aah't'e; eyits'ò Zezi-Kri, Nòhtsị wets'ò họt'e.

4

Zezi-Kri wecheekeèdeè

¹ Eyt'à dọ Zezi-Kri wecheekeè ats'ut'e k'èè gogih'tà weli, eyits'ò Nòhtsị ts'òphk'e t'asì dezi whelaa sù wek'èts'eezò ats'ut'e, goguhwhò weli. ² Dọ t'asì git'aa whezòzò agiıldaa sù t'aats'òzò git'aa nezì eghalageeda ha họt'e. ³ Naxi sesiniyaah'ti, hanì-le-ıdè nayaeti-kò dọ sesiniyagehtì sù segha wet'àazà nùile, sı kò edesiniyaah'ti nùile. ⁴ Ekò-le hòwhihtsì nùile, sını t'à wek'èehsò, hanikò hanì ededaanihwho t'à hołı hòwhihtsì while dehsì-aehsì-le. Gots'ò K'òowo ededì zò sesiniyaah'ti ha họt'e. ⁵ Eyt'à eyi nèhòkw'ı kwe t'asì wesiniyaah'ti-le, hanikò gots'ò K'òowo nùitka ts'ò naahzì. Togoòt'òo t'à t'asì dezi whelaa sù wègaat'ı ayele ha, eyits'ò dọ dàgıwò t'à k'ehogıàa sù wek'èedzòzò ayele ha. Eyi dzeè k'e nıdè dani godzeè t'à ehkw'ı nani'ts'edèè sù k'èè Nòhtsị goghò sighà adì ha.

⁶ Sèot'ı, eyi hazòzò weghò naxits'ò eèht'èè sù sı edegħò eyits'ò Apollos weghò gohde aehsì. Edegħò aehsı sù xàè naxigha aehsì họt'e. Hanì-ıdè goxı got'aa du yatı dàhodı-ahodı sù wek'èahsò ha, “Ayı dek'eèht'èè sù wezòzò hoah'tsì-le,” dek'eèht'è. Eyi yatı k'èè aah'tı nıdè dọ ıdè denahk'e wet'àazà dahwhò t'à weghò xàdahoahdì ha nùile. ⁷ Amı dọ nahk'e aah't'èè anaxıllà? T'asì naxits'ò sù naxıghòt'ò họt'e. T'asì naxıghòt'ò nıdè daniğħò t'asì naxıghòt'ò-le lanı xàdahoahdì?

⁸ Hòt'a t'asì hazòzò naxits'ò dahwhò nı? Naxi hòt'a dọ ahxee wheahı dahwhò nı? Godè kò k'òowochò wheahı dahwhò nı? Xàè k'òowochò wheahı nıdè dehwhò, hanì-ıdè goxı naxıxè k'òowochò ts'ıllı ha! ⁹ Wegħò nanihwho nıdè goxı Nòhtsị wecheekeèdeè ts'ıllı sù nòzòde ts'ò ts'eèhkwe lanı agòzòlà. Sınàts'edèè k'è dọ gınadağ gowèè hołè ha gosiniyaeti lagòzòlà. T'asì hazòzò hòlı yak'eet'ı dọ hazòzò gınadağ hanì gògaat'ı agòzòlà. ¹⁰ Goxı sù Zezi-Kri wegħa ezħine ats'ut'e goguhwhò, hanikò naxi sù Zezi-Kri wets'ıhòzò sù goahsò dahwhò! Goxı sù nats'etso-le, hanikò naxi sù nàah'tso dahwhò. Goxı sù dọ

gots'ò nezzì nageza-le hanikò naxì naxits'ò nezzì nageza. ¹¹ Dii ts'ò bò dẹ ts'eèhkw'e xè tì ghats'eewì, goht'òts'ia t'à-ats'et'ì, sù dagogùhza, eyits'ò gokò gòzò-le. ¹² Goula t'à hòtl'ò eghàlats'eeda. Dọ gots'ò nàdahogeezà nìdè gìgha yats'ehti, dagogùhza nìdè wexè kò ts'èwhù dats'ùza. ¹³ Dọ yatiji t'à gok'adageedè nìdè ek'èt'à nezzì gits'ò gots'ede. Dii ts'ò dii nèk'e dọ gìgha t'asì weju lats'ùt'e, eyits'ò gìgha t'asì-ts'ù lats'ùt'e.

¹⁴ Edeghò ìzhaahù ha naxits'ò eeht'è aht'ì nùile, hanikò seza lanì naxìghoneehtò t'à yatì nàtsoo t'à naxits'ò gohde. ¹⁵ Zezì-Krì wedahxà dọ lọ naxìk'ègedì sòm kò naxità lọ gòhù nùile. Godì nezzì naxits'ò nèehzò ts'ihzò Zezì-Krì wedahxà naxità whihù họt'e. ¹⁶ Eyit'à hotù sexèahzì, dehsì naxìghonàdaehì. ¹⁷ Eyit'à Timothy naxits'ò weehzà ha họt'e. Seza lanì weghoneehtò, gots'ò K'àowo gha wì nàtso. Dànì Zezì-Krì weggha ehdaa sù naxits'ò hadì ha. Kòta hazò Nòhtsì wecheekè dànì hoghàgeehtò sù t'aats'ò hani ehda họt'e.

¹⁸ Naxità gots'ò dọ mòhdaa naxits'àhtlà ha-le sòm gùwò t'à sù xàhogedì agejà. ¹⁹ Hanikò gots'ò K'àowo hanìwò nìdè whaà-le-t'ù naxits'àhtlà ha họt'e. Ekiyè k'e nìdè eyì dọ ayì ghò xàdahogedì sù wegòhza ha. Eyì zò-le, ayì dahxà nàgetsoo sù wegòhza ha họt'e. ²⁰ Nòhtsì wenàowoò sù yatì t'à zò wehòhzò nùile, hanikò Nòhtsì wets'ò eniyah nàtsoo t'à wehòhzò họt'e. ²¹ Naxits'ò dànì eghàlaehda ha seahwhò? Naxits'àhtlà nìdè naxeehkwà ha seahwhò nì? Hani-le-ìdè naxìghoneehtò xè naxits'ò sedzeè nezzì ha dahwhò?

5

Amì hoù nàowoò k'èè edaa sù naxità gots'ò xàweahzà

¹ Naxità dọ hoù k'èè eèk'alagedè ghò ts'ùkw'o. Hoù hanì sù dọ Nòhtsì k'ègeezò-le kò gita hagòjà ghò ts'ùkw'o while. Naxità ts'ò dọ mè edetà ts'èkeè xè nàdè gedì họt'e. ² Eyit'à dànì xàhoahdì welì? Eyì ghò naxìdzeè nàntì ha jè, eyì dọ hani eghàladàa sù naxità gots'ò xàweahzà ha jè. ³ Sù naxità whihda-le sòm kò sìnì t'à naxìxè whihda họt'e. Eyì dọ hani hoù hòèhtsù sù eyì whihda lanì hòt'a wesiniyahti họt'e. ⁴ Zezì wùzì dahxà lẹ niahde nìdè, eyits'ò sìnì t'à naxìxè whihda nìdè, eyits'ò Zezì wets'ò Inì Degai naxìk'e at'ì nìdè, ⁵ eyì dọ sù wehù t'aa'weahè, hani-ìdè wenàowoù sù wedihòè ha, eyits'ò gots'ò K'àowo nùtlaa dzèè k'e nìdè wedàqzhì edaxàeda ha.

⁶ Edeghò xàdahoahdì sù nezzì nùile. Lèt'èa lọ-lea kò lèt'sèhdù hazò ta ts'ò at'ì họt'e, wek'èahsò ne sònàà? ⁷ Eyì lèt'èa wezò sù wedè aahè, hani-ìdè lèt'sèhdù wegò lèt'èa wedè hòèlù laah't'e ha, hotù eyì laah't'e ne t'à. Dzèdèè Passover k'e Nòhtsì gha sahzò ełàgùhwhoo sù Zezì-Krì họt'e, eyì sù weniahdì welì. ⁸ Eyit'à eyì dzèdèè wek'èts'ùdì. Lèt'èa wezò wedè ats'ùle,

eyi sù gonàowoḥḥi wede ats'ehzì lanì họt'e. Hanì-ìdè lèt'èa de elexè lèt'è ghọ shèts'uzhe, eyi sù godzeè nezḥi xè elets'ò ehkw'ì ts'eeda lanì họt'e.

⁹ T'akwe naxìts'ò ihtl'èe ekò naxita gots'ò dọ hoḥḥi k'èè ekek'alagedèe sù naxìxè agùt'ì-le naxèehsì ìlè. ¹⁰ Dii nèk'e gots'ò dọ hoḥḥi k'èè ekek'alagedèe hanu, egedi-le-dọḥ hanu, ełeghoyagee?aa-dọḥ hanu, eyìts'ò nòhtsìà hòèlḥi ts'ò yagehtu dọḥ, hanu sù agèehsì nùle. Hanu dọ agèehsì nùdè dii nèè gots'ò aahde zọ t'à ha. ¹¹ Dọ mọhdaa naxìxè Nòhtsì wecheekeè ats'ùt'e edegeedu sù eyi ghọ naxìts'ò eehtl'è. Hanikò hoḥḥi k'èè ekek'alagedè nùdè, egedi-le nùdè, nòhtsìà hòèlḥi ts'ò yagehtu nùdè, dọ gùzì jù gehtsì nùdè, t'aats'òḥ gedọ nùdè, sọm̄ba gha dọ ghoyagee?à nùdè, gixè aah't'ì-le, eyìts'ò gixè shèahzhe ha nùle.

¹² Dọ, Nòhtsì wecheekeè agùt'e-le sù sù gisnìyahtì ha sùdì nùle. Dọ Nòhtsì wecheekeè goxè aget'ù sù naxì gisnìyaahtì ha họt'e. ¹³ Dọ Nòhtsì wecheekeè agùt'e-le sù Nòhtsì gosnìyahtì ha họt'e. Dek'eèhtl'è k'èè: “Eyi dọ weju sù naxita gots'ò xàgìah?à,” dek'eèhtl'è.

6

Nòhtsì wets'ò dọ ełeghọ nàyaetì ałegeh?ì

¹ Naxita gots'ò dọ ekek'e nìdahogee?à nùdè dànìghọ dọ-snìyahtu-dọḥ Nòhtsì wecheekeè eḥ-le sù ts'ò aget'ì. Hanì ekọ-le eghàlageedaa ts'àgeejì-le nì? Nòhtsì wets'ò dọ ts'ò aget'ì gà gosnìyagìhtì welì. ² Nòhtsì wets'ò degaì gùlḥi sù dii nèk'e gots'ò dọ gosnìyagehtì ha họt'e, wek'èahsọ-le nì? Hanì hò?ọ ha nùdè, naxita t'asì wet'aa?à-lea sù wesnìyaahtì ha naxìgha dii nùle. ³ Yak'eet'ù gisnìyats'ehtì ha wek'èahsọ-le nì? Hanì hò?ọ ha nùdè dii nèk'e gota dàgot'ù sù denahk'e wesnìyats'ehtì ha họt'e! ⁴ Eyit'à t'asì wet'aa?à-le ghọ ekek'e nìdahogee?à nùdè, dọ ìlè gosnìyaetì aweahlè. Naxita dọ t'asì deè eḥ-le sù eyi weahchì ha dii-le! ⁵ Edeghọ ìzhaahḥi ha, hanì naxìts'ò gohde. Naxita dọ gosnìyahtì ha dọ gọqzọq gọhḥi-le nì? ⁶ Hanikò ełeghọ nàyaetì ałahzì. Dọ gìgha ehkw'ì-ahodì-le gìnada?à hanì k'ehoah?à!

⁷ Hanì ełeghọ nàyaetì ałahzì sù weghàà nàowo ehkw'ù k'èè aahda ts'òḥk'e hòt'a naxìghọènqọ wek'èhoedzọ họt'e. Ekọ-le naxìts'ò eghàlaedà eyìts'ò naxìghọyaho?ọ kò eyi denahk'e nezì họt'e. ⁸ Hanikò hałahzì t'à xàè naxèot'ì gùlḥi sù gìghọyaa?à xè gìts'ò ekọ-le eghàlaahda họt'e.

⁹ Dọ weju sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò?ọ sù gìghàhòt'à ha nùle wek'èahsọ-le nì? Edeghọyaa?à sọḥ. Dọ edezhì t'à hoḥḥi k'alagedèe, dọ nòhtsìà hòèlḥi ts'ò yagehtu, dọ elexè hoḥḥi hogehtsì, sọm̄ba k'èxa dọzhì et'ù elexè aget'ù, eyìts'ò dọzhì hoḥḥi k'èè ekek'alagedèe, ¹⁰ egeezì-dọḥ, t'asì gha egedi-le-dọḥ,

t'aats'qò geèhdee dọ̀, dọ̀ guzi ju gehtsɯ dọ̀, sọ̀mba gha dọ̀ ghoyagee2aa dọ̀, hanu dọ̀ hazqò sù Nòhtsɯ Wenàowoò k'èè hòzqò sù gixè hòzqò ha nùle. ¹¹ Inèè naxɯ mọ̀hdaa hanu dọ̀ yàahɯ jìlè. Hanikò Zezi-Krɯ wedahxà eyits'q Nòhtsɯ wets'q Inì Degai t'à naxihohɯ k'enaatso, degai anaxiùdlà, eyits'q ehkw'ɯ anaxiùdlà jìlè.

Hoɯ k'èè ełek'alaahdèe ch'à edek'èahdi

¹² “T'asì hazqò gogha wets'æt'q nùle,” dahwhq sọ̀n kò, t'asì hazqò gogha nezɯ nùle. “T'asì hazqò gogha wets'æt'q nùle,” sọ̀n kò t'asì wɯzɯ gots'q k'àowo ats'ɯhwhq ha-le. ¹³ “Bò sù gobò gha hòèlɯ, eyits'q gobò sù bò gha hòèlɯ,” haahdi ha tahkò, hanikò Nòhtsɯ eyɯ nàke sù yedihohtsɯ ha họt'e. Gozhì wet'à hoɯ k'èè ełek'alats'edè gha hòèlɯ nùle, hanikò gots'q K'àowo gozhì ts'q k'àowo ne t'à wegga wet'à-ats'et'ɯ ha hòèlɯ họt'e. ¹⁴ Nòhtsɯ t'asì wegga dii-le t'à gots'q K'àowo naìdà ayjìlà, goxɯ sɯ nats'idà agole ha họt'e. ¹⁵ Naxizhì sù Zezi-Krɯ wets'q họt'e wek'èahsq-le nì? Eyit'à gozhì Zezi wets'q ne sù ts'èkoju t'à whetɯ ats'ele ha nì? Jìle, hats'et'ɯ ha honàedɯ nùle! ¹⁶ Dọ̀, ts'èkoju t'à whetɯ sù yexè jìè zq lanì at'ɯ họt'e wek'èahsq-le nì? Nòhtsɯ Nìht'è k'e du hanì dek'eèht'è, “Eyɯ nàke geet'èe sù gızhì jìè lade ha họt'e,” dek'eèht'è. ¹⁷ Hanikò amì gots'q K'àowo xè at'ɯ sù wets'q Inì t'à yexè jìè zq lade ha.

¹⁸ Eyit'à hoɯ k'èè ełek'alaahdèe ch'à edek'èahdi. Dọ̀ hoɯ eyi-le hohtsɯ sù edezhì t'à hoɯ hohtsɯ at'ɯ nùle, hanikò amì hoɯ k'èè ełek'alagedèe sù edezhì t'à hoɯ hogehtsɯ họt'e. ¹⁹ Naxizhì sù Yedàyah Nezɯ wekò lanì họt'e wek'èahsq-le nì? Ededɯ sù naxidzeè yì nàdè họt'e, ededɯ sù Nòhtsɯ naxighàyyzq họt'e. Eyit'à naxizhì sù xàè naxits'q nùle. ²⁰ T'asì deè t'à nàgòèdi họt'e. Eyit'à naxizhì t'à Nòhtsɯ ts'q nezɯ aahda.

7

Dàni ełexè hots'et'ɯ

¹ T'asì ghq sets'q aah't'è jìèe sù wek'e naxits'q xàyahtɯ ha. Dọ̀ honìda-le kò nezɯ họt'e. ² Hanikò dii dọ̀ lq hoɯ k'èè ełek'aladèe t'à dọ̀zhì gitaat'èe xàè gıts'èkeè gòhɯ nıdè nezɯ họt'e, eyits'q ts'èko sɯ gitaat'èe xàè gidqò gòhɯ nıdè nezɯ họt'e. ³ Dọ̀zhì họt'ɯ sù edets'èkeè ghàdìtè ha họt'e, eyits'q ts'èko hoet'ɯ sɯ ededqò ghàdìtè ha họt'e. ⁴ Ts'èko hoet'ɯ sù wezhì ededɯ zq wets'q nùle, wedqò sɯ wets'q họt'e. Eyɯ xèht'èe dọ̀zhì hoet'ɯ wezhì sù ededɯ zq wets'q nùle, wets'èkeè sɯ wets'q họt'e. ⁵ Jìlah naxini k'èè lenqsɯ ełets'q jìle dahdi-le. Jìlah hanì ha dahwhq nıdè whatsqò Nòhtsɯ ts'q xàyaah'tɯ ha gòzqò aahle gha welè, hanikò whaà-lea gots'q zq aah't'ɯ. Eyɯ t'axqò-jdè ełets'q anaahde, naxini nàtso-le t'à wehɯ naxeèhdzà ha sọ̀n. ⁶ Hots'et'ɯ gha nàowo naxighàehzq

dehsjì-aehsjì-le, hanikò dui hanì hq̄aht'ì ha dii-le dehsjì-aehsjì.
 7 Dq̄ hazq̄ò sexèht'eè geeda n̄dè dehwhq̄. Hanikò Nòhtsì sù d̄q̄ hazq̄ò gitaat'eè t'asì eład̄jì goghàizq̄ hq̄t'e. Dq̄ jlè hoet'ì ha weghàhòt'q̄, eyits'q̄ d̄q̄ eyi-le t'asì eład̄jì weghàhòt'q̄ hq̄t'e.

8 Dq̄ hoget'ì-le eyits'q̄ ts'èko gidq̄zhì while sù gits'ò dui haehsjì ha dehwhq̄: Sì hoeht'ì-le k'èq̄ hoget'ì-le n̄dè gigha nezì hq̄t'e.
 9 Hanikò gigha wèhoedi-le n̄dè honigudè kò t'asanile. Sù ełeḡjwq̄ n̄dè honigedè gigha denahk'e nezì hq̄t'e.

10 Dq̄ hoget'jì sù dui nàowo gighàehzà ha, (sì seyati n̄ile, hanikò gots'ò K'àowo weyati ne): Ts'èko hoet'jì sù ededq̄ò ts'q̄ò xàetla ha-le. 11 Hanikò ededq̄ò ts'q̄ò xàetla n̄dè eyi-le dq̄zhì xè hoet'ì ha-le, hanì-le-ìdè ededq̄ò xè sìnagole ha. Eyits'q̄ dq̄zhì sù edets'èkeè z̄q̄ede ha-le.

12 Eyits'q̄ d̄q̄ eyi-le sì hazq̄ò gits'ò dui haehsjì ha, (d̄jì sù seyati ne, gots'ò K'àowo weyati n̄ile): Naxita gots'q̄ amì wets'èkeè wegħa ehkw'ì-ahodi-le n̄dè, hanikò jlaà ededq̄ò xè nàdè ha n̄wq̄ n̄dè, eyi dq̄zhì sù edets'èkeè z̄q̄ede ha-le. 13 Eyits'q̄ ts'èko sì wedq̄ò wegħa ehkw'ì-ahodi-le, hanikò jlaà edets'èkeè xè nàdè ha n̄wq̄ n̄dè, eyi ts'èko sù ededq̄ò z̄q̄ede ha-le. 14 Dq̄zhì wegħa ehkw'ì-ahodi-le sù wets'èkeè ts'ihz̄q̄ degai elì għa wutà hq̄t'e. Eyits'q̄ ts'èko wegħa ehkw'ì-ahodi-le sù wedq̄ò ts'ihz̄q̄ degai elì għa wutà hq̄t'e. Hanì-le-ìdè naxiza degai aḡj't'e ha-le jlè, hanikò dui degai aḡj't'e.

15 Hanikò d̄q̄ wegħa ehkw'ì-ahodi-le sù naxits'q̄ò xàetla ha n̄wq̄ n̄dè hadeè aweahle. Hagòjà n̄dè dq̄zhì wegħa ehkw'ì-ahodi sù edets'èkeè xè nàdè-le kò, eyits'q̄ ts'èko wegħa ehkw'ì-ahodi sù ededq̄ò xè nàdè-le kò. Nòhtsì sù ts'èwhjì ts'eeda għa gòjhchì hq̄t'e. 16 Nj̄ d̄q̄ ts'èkeè neljì sù nedq̄ò edaxàw̄jhtè ha hoti wèk'èizq̄ n̄ile. Nj̄ ts'èko wedq̄ò neljì sù nets'èkeè edaxàw̄jhtè ha hoti wèk'èizq̄ n̄ile.

17 Dq̄ hazq̄ò gots'ò K'àowo edjì nègòqlaa sù ekq̄ geèhk'w'e ha hq̄t'e, eyits'q̄ Nòhtsì ayi ts'ò gokayahtì sù haguile. Nòhtsì wechekeè kòta hazq̄ò nàgedèe sù eyi nàowo gits'ò haehsjì.
 18 Dq̄, Nòhtsì yekayahtì kwe Moses wenàowoò k'èq̄ hòt'a wekwò nàat'a jlè n̄dè eład̄jì awede-le. Dq̄, Nòhtsì yekayahtì kwe wekwò nàat'a-le n̄dè wekwò nàt'a adule-le. 19 Dq̄ wekwò nàt'aa, d̄q̄ wekwò nàt'à-le, eyi Nòhtsì wegħa wet'aazà n̄ile. Nòhtsì wenàowoò k'èts'edi eyi t'aa sù wet'aazà hq̄t'e. 20 Eyit'à d̄q̄ hazq̄ò Nòhtsì gokayahtì ekò edjì geèhk'w'e jlèe sù ekq̄ et'ì geèhk'w'e kò. 21 Nòhtsì naxikayahtì ekò d̄q̄ naxits'q̄ k'àowo jlè n̄dè, wet'à naxigha gots'eèdi welè-le, hanikò edets'ò k'aehwho ha naxigha hòzq̄ n̄dè haahde. 22 Dq̄ Nòhtsì yekayahtì kwe wets'ò k'àowo gòh̄j n̄dè gots'ò K'àowo Zezì għa edets'ò k'àowo eljì ajà hq̄t'e. Eyì xèht'eè d̄q̄ Nòhtsì yekayahtì ekò edets'ò k'àowo eljì jlèe sù Zezì-Krì yets'ò K'àowo eljì ajà hq̄t'e. 23 T'asì

deè t'à nàanaxèdì họt'e, eyit'à dọ naxıts'ọ k'àowo gıllı adeahlele. ²⁴ Sèot'ıı, naxı hazọ Nọhtsı wek'èè aahda ha họt'e eyıts'ọ dani Nọhtsı naxıxè hòzọọ ayıllaa sı k'èè aahda.

²⁵ Ekò ts'èko hogıat'ı while sı gıghọ gots'ọ K'àowo t'asasèhdi-le, hanikò Nọhtsı wesonıwọ t'à ehkw'ı eghàlaehda k'èè sı dàahwhọọ sı yatı naxıghàehzà ha: ²⁶ Dıı goxè hoıla k'ehokw'o ts'ıhzọ honıahdè-le kò nezı họt'e dehwhọ. ²⁷ Dọzhıı, họaht'ı nıdè naxıts'èkeè zọweahdè-le. Họaht'ı-le nıdè ts'èko hak'èahtale. ²⁸ Hanikò họaht'ı nıdè hoıı hòwhaahtsı nıle, eyıts'ọ ts'èko họt'ıı while sı honıdza nıdè hoıı hòèhtsı nıle. Hanikò amıı honıgedèe sı dıı nèk'e gıxè hoıla ıọ ha họt'e, eyı hoıla naxıts'ọ ha dehwhọ nıle.

²⁹ Sèot'ıı, whaa-lea gots'ọ zọ ts'eeda dehsıı-aehsı. ıọ gots'ọ ıdaà dọ gıts'èkeè gọhıı sı gıts'èkeè gọhıı-le lanı gudà, ³⁰ dọ ts'ọgııwọọ sı ts'ọgııwọ-le lagıt'è, dọ sigeèt'ıı sı sigeèt'ı-le lagıt'è, dọ t'ası nàgeehdı sı xàè gıts'ọ nıle lagıt'è. ³¹ Dọ dıı nèk'e gots'ọ t'ası t'à-aget'ıı sı gıgha wet'aaazà-le lagıt'è. Dıı nèk'e dıı dani hòzọọ sı whaa-le-t'ıı while agode ha t'à, hanı aahda.

³² Eyit'à t'ası wıızı ghọ nàıahdè ha dehwhọ-le. Dọzhıı họt'ı-le sı Nọhtsı wenàowoò zọ ghọ naniwo họt'e. Dani Nọhtsı winà hohtsı ha sı yedaanıwo họt'e. ³³ Hanikò dọzhıı họt'ıı sı dıı nèk'e t'ası ıọ ghọ naniwo, eyıts'ọ dani edets'èkeè winà hohtsı ha sı yedaanıwo họt'e, ³⁴ eyit'à winı elets'ọọ ts'eht'ı lanı. Ts'èko họgeet'ı-le eyıts'ọ t'èekogòò gıllı sı gots'ọ K'àowo wenàowoò zọ daanıgewo họt'e. Ts'èko hanı sı edezhıı eyıts'ọ edını t'à Nọhtsı ghàditı họt'e. Hanikò ts'èko họt'ıı sı dıı nèk'e t'ası ıọ ghọ naniwo eyıts'ọ edani ededọọ winà hohtsı ha sı ghọ naniwo họt'e. ³⁵ Naxıgha hoezhı ahle ha dehwhọ t'à dıı hanı naxıts'ọ gohde nıle, hanikò naxıxè sıghà hòzọ ha welè dehwhọ. Ehkw'ı aahda ha, eyıts'ọ naxını nàtso xè Nọhtsı zọ gha eghàlaahda ha naxeehwhọ t'à aehsı.

³⁶ Dọzhıı ts'èkogòò xè honıda ha yeekèe sı ts'ọ nezıı k'ehoza-le lat'ı nıdè, eyıts'ọ eyı ts'èko weghoò ıọ adaade xè dọzhıı yexè honıda ha nıwọ nıdè t'asanıle. Eyı dọ sı hoıı hohtsı nıle, eyit'à yexè honıda ha t'asanıle. ³⁷ Hanikò dọzhıı honıda ha-le k'èè edını whehtsı nıdè, eyıts'ọ edını ts'ọ k'àowo nıdè, eyıts'ọ t'èekogòò aakee sı xè honıda ha-le k'èè edını whehtsı nıdè, hanı dọzhıı sı ehkw'ı at'ı họt'e. ³⁸ Eyit'à dọzhıı ts'èkogòò aakee sı xè honıdza nıdè ehkw'ı at'ı họt'e, hanikò dọzhıı ts'èkogòò aakee sı xè honıdza-le nıdè eyı sı denahk'e ehkw'ı at'ı họt'e.

³⁹ Ts'èko wedọọ ełàawı gots'ọ wets'ọ dawhet'ı lanı họt'e. Hanikò wedọọ ełajwo nıdè eyıı-le dọzhıı xè honòoda ha nıwọ nıdè edets'ọ k'àowo. Hanikò eyı dọzhıı sı Nọhtsı wets'ọ dọ eı ha họt'e. ⁴⁰ Sı anıhwhọ nıdè eyı ts'èko honıdza-le kò denahk'e

winà ha họt'e. Sị sị Nòhtsị wets'ọ Inì Degai sets'ò-èlị dehwhọ t'à aehsị họt'e.

8

Nòhtsị hòèlị ts'ò bò k'èek'ò

¹ Bò nòhtsị hòèlị ghàgeedi sị weghọ dı hanaxèehsị ha: T'asị lọ k'èts'eezọ ts'ıwọ họt'e, hanikò t'asị lọ k'èts'eezọ nıdè wet'à xàhots'edi ats'et'ı. Ekò ełeghonet's'eetọ nıdè wet'à nàts'etsoò alets'ehzı. ² Dọ t'asị lọ k'èezọ edeewọọ sị ayı k'èezọ ha ıleè sị ılaà yek'èezọ nıle. ³ Hanikò dọ Nòhtsị ghòneetọọ sị Nòhtsị eyı dọ k'èezọ họt'e.

⁴ Eyıt'à bò nòhtsị hòèlị ghàgeedi weghọ dı haehsị ha: Dı nèk'e nòhtsị hòèlị sị t'asị wızi gha ità nıle, Nòhtsị ıle zọ gòhı wek'èts'eezọ họt'e. ⁵ Yak'e hanı-le-ıdè dı nèk'e nòhtsị lọ gòhı gedi t'ıt'e, ("nòhtsị" lọ eyıts'ọ "k'aodèe" lọ gòhı sı ehkw'ı agedı họt'e), ⁶ hanikò goxı gogha sı Nòhtsị ıle zọ gòhı, eyı sı Nòhtsı-Gotà họt'e. Ededı t'ası hazọọ whehtsı eyıts'ọ ededı wegħa ts'eeda họt'e. Eyıts'ọ gots'ò K'àowo ıle zọ gòhı, eyı sı Zezi-Krı họt'e. Ededı wet'ọọ t'ası hazọọ hòèlị, eyıts'ọ wet'à ts'eeda họt'e.

⁷ Hanikò eyı sı dọ hazọọ deghàà gık'èezọ nıle. Dọ mọhdaa ıneè nòhtsıà hòèlị ghọ hòt'ò agıwọ ıle t'à bò hanı ghọ shègezhe nıdè nòhtsị hòèlị ghàzaadi ne gıwọ ha. Gını nàtso-le t'à ekọ-le nàıgedè xè ekọ-le eghàlagıdà gıwọ ha. ⁸ Hanikò bò t'à Nòhtsị ts'ò ats'ede ha nıle. Bò hanı ts'edè-le nıdè dezọọ nezı-le ats'ede ha nıle, ekò bò ts'edè nıdè wet'à denahk'e nezı ats'ede ha nıle.

⁹ Eyıt'à edexoahdı, bò hanı aahdè naxıgha t'ası nıle kò, naxèot'ı winı nàtso-le sı naxıt'à ekọ-le awede sọọ. ¹⁰ Eyı wek'èahsọ t'à nòhtsị hòèlị wekò gocho goyı shèahzhe ha sını. Hanikò dọ bò nòhtsị hòèlị ghàgeedi ghọ shètı sı ekọ-le họt'e nıwọ xè ekọ naxıazı nıdè, ededı sı bò hanı ghọ shètı ade ha sını. ¹¹ Eyı gòet'ı winı nàtso-le sı Zezi-Krı yegħa ełıwo kò, ayı k'èahsọ t'à wedıhoahsı họt'e. ¹² Hanı gòet'ı k'èch'a hoıı hoahsı xè gını tsıahwhı nıdè, Zezi wek'èch'a hoıı hoahsı họt'e. ¹³ Eyıt'à ayı ghọ shètı sı wet'à sèot'ı hoıı hohtsı awehzı nıdè, k'achı bò wızi ghọ shètı ha-le, hanı-ıdè hoıı hohtsı awehzı ha-le.

9

Nòhtsị wecheekeèdè dani gıghàhòt'ọ

¹ Sı xàè edets'ò k'aehwho-le nı? Sı Zezi wecheekeèdè aht'e-le nı? Sı xàè gots'ò K'àowo Zezi weehzı-le nı? Gots'ò K'àowo wegħa naxıta eghàlaehda t'à naxıgha ehkw'ı-ahodı aahjà họt'e. ² Dọ eyı-le gıgha Nòhtsị wecheekeèdè aht'e-le

sɔnɪ kò, naxɪgha sɪ xàè Nòhtsɪ wecheekeèdeè aht'e. Sɪ set'à naxɪgha ehkw'1-ahodù aahjà t'à, gots'ò K'àowo wecheekeèdeè aht'e gha sek'èhoedzò hɔt'e.

³ Dò seghò nàyagehtù sɪ gɪts'ò dɪ haehsɪ edek'edaehdɪ ha dii-le: ⁴ Weghò shèts'ezhee eyɪts'ò t'asɪ ts'edò sɪ goxɪ sɪ gogha nùle nì? ⁵ Zezì wecheekeèdeè eyù-le, gots'ò K'àowo wechike, eyɪts'ò Peter, gɪxèht'eè gots'èkeè gɪgha ehkw'1-ahodù sɪ edexè agets'ele ha goghàhòt'ò-le nì? ⁶ Hanì-le-ɪdè asɪ Barnabas eyɪts'ò sɪ zò wet'à ts'eeda gha hòt'ò eghàladùda ha hɔt'e nì?

⁷ Dò eghò-dò elɪ sɪ edets'àzeehdɪ nùle. Dò jìechochɪ k'èdɪ elɪ sɪ yets'ò jìecho edè ha dii-le. Dò sahzòq k'èdɪ elɪ sɪ yets'ò ejiet'ò edò ha dii-le. ⁸ Dò dànì nàngedè ghàà zò aehsɪ nùle. Moses wenàowo kò eyɪ wexèht'eè dek'eèht'è. ⁹ Moses wenàowo k'e dɪ hanì dek'eèht'è: "Naxɪts'ò ejie t'olà tàtsòyeèhze nɪdè wewà nadaahzà-le," dek'eèht'è. Nòhtsɪ sɪ ejie ghò nànwò t'à adɪ nùle. ¹⁰ Nòhtsɪ hadɪ sɪ hotù gogha godeè-adɪ hɔt'e. Dò ɲè dèè k'e t'asɪ dehshee gha dèè k'e sɪgohzɪ hɔt'e, eyɪts'ò dò eyù-le sɪ ejie t'olà k'e k'edaà ayehzɪ hɔt'e. Eyɪ ɲah haget'ɪ sɪ t'asɪ dehshee wets'ò t'asɪ xàhogehtwhi ha gɪwò t'à aget'ɪ. ¹¹ Eyɪ xèht'eè lanì t'asɪ nezɪ naxɪdzeè yì nèt's'ɪla hɔt'e, eyɪt'à naxɪdzeè yì ayì diidì ajà ts'ihzò t'asɪ wet'à ts'eedaa goghàahdɪ ha-le nì? ¹² Dò eyù-le t'asɪ t'à gɪts'àahdɪ ha gɪghàhòt'ò nɪdè, goxɪ gɪnahk'e gots'àahdɪ ha-le nì?

Goxɪ sɪ gots'àahdɪ ha goghàhòt'ò ɲè, hanìkò naxɪts'ò t'asɪ ts'ɪwò-le ɲè. ɲè, hoilà xè ts'eeda kò ts'ɪwò, Zezì-Krɪ wegòdɪ nezɪ t'asɪ wɪzɪ t'à wehoeza ha ts'ɪwò-le. ¹³ Nòhtsɪkò-gocho goyì eghàlageedaa sɪ Nòhtsɪkò gots'ò t'asɪ ghò shègezhe hɔt'e, wek'èahsò-le nì? Yahtù kwe-ladà k'e t'asɪ Nòhtsɪ ts'ò k'egèhk'ò sɪ wets'ò dò xè gɪwàhodɪ hɔt'e, wek'èahsò-le nì? ¹⁴ Eyɪ xèht'eè lanì gots'ò K'àowo gogha nàowo whehtsɪ hɔt'e, dò godɪ nezɪ t'à dò ts'ò gogede k'èxa gɪt'à edaa gɪghòzhe ha hɔt'e, hadɪ.

¹⁵ Hanìkò sɪ ayì seghàhòt'à ha ɲèè sɪ wedè kò dehwhò. Edahxò t'asɪ seghàahle ha dehwhò t'à dɪ hanì naxɪts'ò eht'è nùle. T'asɪ k'èxa-le godɪ nezɪ t'à naxɪts'ò gohdee sɪ weghò xàdahodɪ ha dii-le. Eyɪ sɪ dò seghò yìhchɪ nɪdè bò dè ɛlɪhwho kò segha denahk'e nezɪ hɔt'e. ¹⁶ Hanìkò godɪ nezɪ t'à dò hoghàehtò nɪdè edeghò xàdahodɪ ha dii. Godɪ nezɪ t'à dò hoghàehtò eyɪ zò segha hòzò hɔt'e. Godɪ nezɪ t'à dò ts'ò gohdele nɪdè segha hoilà ha hɔt'e! ¹⁷ Sɪ xàè haehwhò t'à eyɪ la weghàlaehda nɪdè, wek'èxa t'asɪ seghòt'à ha ɲè. Ekò Nòhtsɪ eyɪ la seghàɪzòò ayìlà nɪdè ekì sɪlàà weghàlaehda aht'ɪ. ¹⁸ Eyɪt'à wek'èxa ayì seghòt'à ha? Dɪ zò k'èxa aht'ɪ: Godɪ nezɪ t'à dò ts'ò gohde nɪdè t'asɪ k'èxa-le yatɪ gɪghàehzà hɔt'e. Godɪ nezɪ t'à gohde k'èxa t'asɪ seghòt'à ha hòzò kò, wedè ahzɪ.

¹⁹ Edets'ò k'aehwhoo aht'e xè dọ wɔ̀zì wets'ọ aht'e-le kò, dọ lọ dehnè ha dehwhọ t'à dọ hazọ̀ ɔ̀gha eghàlaehdaa dọ̀ ehɔ̀ adèhà. ²⁰ Israel got'ɔ̀ Zezì gha geehnè ha dehwhọ t'à gixèht'eè ehda. Dọ, Moses wenàowoò t'á geèkw'ee sù Zezì gha geehnè ha dehwhọ t'à, gixèht'eè Moses wenàowoò t'á whihda laht'e (Moses wenàowoò t'á whihda-le kò). ²¹ Eyits'ọ dọ, Moses wenàowoò dẹ geedaa sù gixèht'eè ehda, Zezì-Krì gha geehnè ha dehwhọ t'à. (Nòhtsì wenàowoò wedẹ ahle ha dii, Zezì-Krì wenàowoò t'á whihda t'à.) ²² Dọ nàgetso-le sù gita aht'ì nùdè gixèht'eè nàhtso-le laht'e, hanì-ìdè edahxọ Zezì gha geehnè ha weli. Dọ hazọ̀ xàzaa gixèwhiht'e ha dehwhọ, hanì-ìdè edahxọ gita gots'ọ dọ mọhdaa edaxàgehle ha weli. ²³ Godì nezù gha eyì hazọ̀ hahzì họt'e. Hanì-ìdè godì nezù wet'à sexè sìghà agode ha.

²⁴ Dọ ehdaàtımogeedè nùdè dọ ɔ̀lè zọ hoehnè, wek'èts'eezọ họt'e. T'asì deè daahnè ha ehdaàtımogahdè weli. ²⁵ Amì ehdaàtımogeedè goxè at'ì ha nıwọ̀ sù eyì gha edexè sınıhòzà họt'e. Dọ hanì sù t'asì sọ̀mbaekwo t'à hòèlì eyits'ọ t'asì whaà ts'ọ whezọ ha-le sù geehnè gha aget'ì, hanìkò goxì sù t'asì deè welọ while ts'ọ goghaelì gha ats'et'ì họt'e. ²⁶ Eyit'à dọ edì ts'ọ at'ì yek'èezọ-le lanì k'etımogehda nùle, eyits'ọ dọ ekì-ka eeht'ì lanì eeht'ì nùle. ²⁷ Ìle, sezhiì sek'èt'e xè segha eghàlaedaà ahzì. Hanì-ìdè godì nezù t'à dọ ts'ọ goihde t'axọ̀ nùdè, t'asì deè ts'eehnè gha sedẹ asedle ha nùle.

10

Israel got'ɔ̀ gixè dàgoat'ɔ̀ sù weghàà nàniàhdè

¹ Sèot'ù, gocho sù Nòhtsì wets'ọ k'oh wezhu agùt'è ɔ̀lè, eyits'ọ tìdè yì dexageède ɔ̀lè, eyì wek'èahsọ ha dehwhọ. ² Hazọ̀ Moses xè k'oh yì eyits'ọ tìdè yì gik'ètaìdzọ lagejà ɔ̀lè. ³ Hazọ̀ yak'e gots'ọ lèt'è degai ghọ shègiazhe, ⁴ eyits'ọ hazọ̀ Nòhtsì tì goghànudì sù giadọ. Nòhtsì wets'ọ kwe gixè at'ù sù gots'ọ tì giadọ lanì. Eyì kwe sù Zezì-Krì họt'e. ⁵ Hanìkò Nòhtsì sù gocho dezọatọ goghọ wek'èch'a ɔ̀lè. Eyit'à ełàgùdè t'à, ekì-ka nèk'e gikw'ọ̀ k'eanìla.

⁶ Eyì hagòjàa sù weghàà gocho gixèht'eè godzè t'à hòlì ts'ùwọ ha-le gha hoghàdets'eeetọ gha agòjà họt'e. ⁷ Gocho mọhdaa gixèht'eè nòhtsì hòèlì ts'ọ yaahtì-le. Du hanì dek'eèht'è, “Dọ shègezhe xè gedọ gha ląà nègùde, eyì t'axọ̀ ededzè t'à dọ Nòhtsì k'ègeezọ-le lanì ɔ̀gha sìgòèt'ì xè ełexè sọ̀nàgedè,” dek'eèht'è. ⁸ Gocho mọhdaa gixèht'eè gozhì t'à hòlì k'alats'ùdè-le. Ìlè dzẹ t'à naènọ-daats'ò-taì-lemì dọ haàtłọ eładè ɔ̀lè, eyì wenaahdì. ⁹ Gocho mọhdaa gixèht'eè, gots'ọ K'àowo wets'eèhdzà ha hòzọ nùle. Hagiat'ì ts'ihzọ gòcho t'à ełàgùdè ɔ̀lè, eyì wenaahdì. ¹⁰ Eyits'ọ gocho mọhdaa hagùdì

lanì, Nòhtsì ts'ò sòahdì-le. Hagùdì ts'ihzò yak'eet'ù dọ dıhohtsù elù sù ɛ̀aàgòıhdè ı̀le, eyı wenaahdì.

¹¹ Goxı dı̀ nõqde dzèè k'e ts'eedaa sù, eyı hazòò gıts'ò hagòjaa sù wet'à hoghàgoetò gha agòjà họt'e, eyıts'ò wēnats'edı ha t'à gogha dek'eèht'è họt'e. ¹² Eyıt'à amı̀ nàhtso edeewòò sù, hoıı t'à naxık'èchiıtla ch'à edexoahdì! ¹³ Dọ hazòò hoıı t'à dani geèdzaa sù wedaats'ò naxeèdzà ha nıile. Nòhtsì sù t'aats'òò goxoehdì ha họt'e, naxını̀ nàtso nahk'e ts'ò naxeèdzà anaxele ha nıile. Hanıkò hoıı t'à naxeèdzà nı̀dè, weghòahnè ha naxını̀ nàtsoò ayele ha.

Gots'ò K'àowo welibò eyıts'ò

ı̀nııı welibò ı̀lah gots'ò ts'edò ha dı̀

¹⁴ Eyıt'à seàgı̀ nõhtsı̀ hòèıı hazòò xàzaa ts'ò yaahtı ch'à eyıts'ò gınàowòò ààhchı ch'à hotı̀ edek'èahdì. ¹⁵ Dọ ehkw'ı̀ nàııgedèe sù gıts'ò gohde aehsı họt'e, eyıt'à ayı̀ dàehsı̀ sù ası̀ ehkw'ı̀ gohde lı edegha wedaàııahdè. ¹⁶ Libò wek'eèyats'ehtı xè weghò Nòhtsı̀ ması̀ wets'ııhwhò nı̀dè Zezi wedoò gogha xàııt'ı̀ sù wexè ats'et'ı̀ gha goıtà họt'e. Eyıts'ò lèt'è tàts'eezhı̀ xè weghò shèt's'ezhe nı̀dè Zezi-Krı goghàdıhtı̀ sù wexè ats'et'ı̀ họt'e. ¹⁷ Lèt'è ı̀lè zò họt'e eyıts'ò goxı hazòò eyı lèt'è ı̀lè weghò shèt's'ezhe t'à, goxı goııtò ats'ııt'e kò wezhı̀ ı̀lè zò lats'ııt'e.

¹⁸ Israel got'ı̀ gı̀daàııahdè: dọ Nòhtsı̀ ghàzaadı gots'ò shètı̀ sù dọ Nòhtsı̀ ghàgı̀dı̀ xè aget'ı̀ gha gıtà họt'e. ¹⁹ Bò nõhtsı̀ hòèıı ghàgeedı̀ sù t'ası̀ deè họt'e dehsı̀-aehtsı̀-le, eyıts'ò eyı nõhtsı̀ hòèıı sù t'ası̀ deè elı dehsı̀-aehtsı̀-le. ²⁰ ı̀le, haehsı̀-aehtsı̀-le, hanıkò dọ Nòhtsı̀ k'ègeezò-le sù ı̀nııı ts'ò kò ghàgeedı họt'e, Nòhtsı̀ ghàgeedı̀ aget'ı̀ nıile. Eyıt'à ı̀nııı gıxè aaht'ı̀ ha naxeehwhò nıile. ²¹ Gots'ò K'àowo welibò eyıts'ò ı̀nııı welibò gots'ò ı̀lah aahdò ha dı̀ họt'e. Gots'ò K'àowo weladà eyıts'ò ı̀nııı weladà, ı̀lah gots'ò shèahzhe ha dı̀ họt'e. ²² Gots'ò K'àowo ts'ohodı awets'ele ha hots'eèhdzà ats'et'ı̀ nı̀? ı̀le, wenahk'e nàts'etso nıile.

T'ası̀ hazòò gogha sıghà nıile

²³ “T'ası̀ hazòò gots'ò wets'æt'ò nıile,” haahdı sını, hanıkò t'ası̀ hazòò gogha sıghà nıile. “T'ası̀ hazòò gots'ò wets'æt'ò nıile,” haahdı sını, hanıkò t'ası̀ hazòò t'à goııı nàtsoò ade ha nıile. ²⁴ Edegħa zò nezı̀ k'ehoahza-le, hanıkò dọ eyı̀-le dani gıgha sıghà hòzò ha sù ghò nàııahdè.

²⁵ Nàedı̀ k'è gots'ò bò t'alàa-sı̀ ghò shèahzhe, ası̀ ehkw'ı̀ aaht'ı̀, hanı-le-ı̀dè ekò-le aaht'ı̀ weghò dazaahke-le, ²⁶ dı̀ hanı dek'eèht'èè wek'èts'eezò t'à: “Dèè eyıts'ò t'ası̀ hazòò wek'e whelaa sù gots'ò K'àowo wets'ò họt'e,” dek'eèht'èè.

²⁷ Dọ wegha ehkw'ı̀-ahodı-le sù sexè shènetı̀ nèhdı nı̀dè, eyıts'ò nı̀ haneewò nı̀dè, weghò shèt's'ezhee negà nèyııılaa sù

hazòò weghò shènetɿ. Asɿì ehkw'ɿ ne, asɿì ekò-le ne neewò t'à, weghò daɿihke-le. ²⁸ Hanikò dò dɿ hanaxèhɿ nɿdè, “Dɿ bò sɿ nòhtsɿà hòèlɿ ghàaadi hòt'e,” naxèhɿ nɿdè, weghò shèahzhe-le. Dò naxɿts'ò hadɿ sɿ wegħa eyɿts'ò wɿnɿ sɿ ghà eyɿ bò weghò shèahzhe-le. ²⁹ Dò eyɿ-le wɿnɿ ghà aehsɿ, naxɿnɿ ghà aehsɿ-le. T'asɿì segħa ekò-le k'èè nɿle dehwhò t'à dò eyɿ-le gɿgha ehkw'ɿ nɿle sɿ ayɿha sesɿnɿyagheɿ weli? ³⁰ Dò gɿxè shèhtɿ ghà Nòhtsɿ masi weehwhò nɿdè, ayɿha eyɿ ghò dò sesɿnɿyagheɿ weli?

³¹ Eyɿ'à t'asɿì ghò shèahzhe xè t'asɿì aahdò, eyɿts'ò t'asɿì t'ahoòyɿ haahɿ nɿdè, wet'à Nòhtsɿ weghàsòahɿ. ³² Naxɿt'à dò wɿzɿ ekò-le awede sòò, Israel got'ɿ, Greece got'ɿ, hanì-le-ɿdè Nòhtsɿ wecheekeè hazòò ts'ɿò ageahle sòò. ³³ Sɿ sɿ dò hazòò gɿgha sìghà k'èè eghàlaehda ha edeèhdzà. Sɿ edegħa sìghà zò k'èè eghàlaehda ha dehwhò-le, hanikò dò hazòò gɿgha sìghà k'èè ha dehwhò, hanì-ɿdè edahxò edaxàgeedè ha weli.

11

¹ Sɿ Zezì-Kɿɿ wek'èè k'ehohɿa lanì sek'èè k'ehohɿa.

Dàni elèxè ehkw'ɿ yats'ehtɿ

² T'asɿì hazòò dànaxèehsɿ sɿ wenaahɿ, eyɿts'ò ayɿ hoghànaxèehtòò sɿ hotɿ yàahò, eyɿ ghà naxɿghàsòehɿ.

³ Zezì-Kɿɿ dòzhɿ hazòò ghà K'àowo hòt'e wek'èahsò ha dehwhò, eyɿts'ò dòzhɿ ts'èko ghà k'àowo gɿlɿ hòt'e, eyɿts'ò Nòhtsɿ-Gotà Zezì-Kɿɿ ghà K'àowo hòt'e. ⁴ Dòzhɿ edekwì k'e t'asɿì whaèhòò xè Nòhtsɿ ts'ò yahtɿ nɿdè, hanì-le-ɿdè Yedayeh Nezmɿ dahxà xàyahtɿ nɿdè Zezì-Kɿɿ ts'ò nezmɿ naza nɿle. ⁵ Eyɿts'ò ts'èko edekwì k'e t'asɿì whehchì-le xè yahtɿ hanì-le-ɿdè Yedayeh Nezmɿ dahxà xàyahtɿ nɿdè, dòzhɿ ts'ò nezmɿ naza nɿle. Wekwìghà hazòò xaet'à xèht'eè lanì hòt'e. ⁶ Ts'èko edekwì k'e t'asɿì whehchì-le sɿ wekwìghà hazòò xawet'à. Ts'èko wekwìghà xaet'à t'à edegħò jɿzhaelɿ nɿdè, edekwì k'e t'asɿì whehchì ha hòt'e. ⁷ Dòzhɿ sɿ Nòhtsɿ enɿyah wehòhòò k'èè wehòèlɿ ne t'à, edekwì k'e t'asɿì whehchì ha nɿle, hanikò ts'èko sɿ dòzhɿ enɿyah wehòhòò k'èè wehòèlɿ hòt'e. ⁸ T'akwełòò dòzhɿ wehòèlɿ sɿ ts'èko gots'ò wehòèlɿ nɿle, hanikò t'akwełòò ts'èko wehòèlɿ sɿ dòzhɿ gots'ò wehòèlɿ hòt'e, ⁹ eyɿts'ò dòzhɿ sɿ ts'èko ghà wehòèlɿ nɿle, hanikò ts'èko sɿ dòzhɿ ghà wehòèlɿ hòt'e. ¹⁰ Eyɿ ts'ɿhòò, eyɿts'ò yak'eet'ɿ gɿts'ɿhòò ts'èko edekwì k'e t'asɿì whehchì ha hòt'e. Eyɿ wegħàà ts'èko wedòò t'á wheda wek'èhoedzò hòt'e.

¹¹ Gots'ò K'àowo wenadaà ts'èko sɿ dòzhɿ dè t'asɿì elɿ nɿle, eyɿts'ò dòzhɿ sɿ ts'èko dè t'asɿì elɿ nɿle. ¹² Ts'èko sɿ dòzhɿ gots'ò wehòèlɿ hòt'e, eyɿts'ò dòzhɿ ts'èko gots'ò wegòhɿ hòt'e. Hanikò t'asɿì hazòò Nòhtsɿ gots'ò hòt'e. ¹³ Ts'èko t'asɿì kwihchì-le xè Nòhtsɿ ts'ò yahtɿ nɿdè asɿì eyɿ ehkw'ɿ ne? Edegħa wedaànahdè. ¹⁴ Gonàowò k'èè dàni k'edets'eet'ɿ sɿ

wek'èch'a dọzhì edekwìghà nedè ayìhwhọ nịdè eyi sị dọ gịgha ììzhagohwhọ họt'e. ¹⁵ Ekò ts'èko wekwìghà nedè nịdè wet'à dọ gịghàsọedì. Wekwìghà nedèe wekwì k'e whela gha weghòzha họt'e. ¹⁶ Dọ eyi ghọ elets'ò nàyagehtì ha gụwọ nịdè, goxì gogha eyits'ọ Nòhtsì wecheekeè hazọọ gịgha nàowo eyi-le gòhì nùile.

Dàni gots'ò K'àowo welèt'è ghọ shèt's'ezhe

¹⁷ Ayì naxits'ò haehsì ha sị ghọ naxits'ò nezìì gohde ha nùile. Lẹ̀a niahdè nịdè elets'ò hoìla hoahtsì zọ dezọatìọ, elets'aahtì gha sị dek'azì họt'e. ¹⁸ T'akwelòò dū haehsì ha dehwhọ: Naxì Nòhtsì wecheekeè yàahì sị lẹ̀a niahdè nịdè, ełek'èè aahwhọ-le weghọ eèhk'w'ò họt'e, segha ehkw'ì agedì lanì. ¹⁹ Naxìta dọ ełek'èè nàngedè ha-le t'ìt'e, hanì-ìdè amì Nòhtsì winì k'èè geedaa sị wek'èhoedzọ ha. ²⁰ Lẹ̀a niahdè nịdè gots'ò K'àowo welèt'è ghọ shèahzhe gha aah't'ì nùile. ²¹ Ełexè shèahzhe nịdè, ełedanaahzì-le et'ì shèahzhe. Dọ mọhdaa ịlẹ̀a degeèhđì, eyits'ọ dọ mọhdaa geèhde. ²² Naxìkò shèahzhe xè aahdọ ha dū-le sọnaà? Nòhtsì wecheekeè dọ k'èè giahtà-le nì, eyits'ọ dọ-teèt'ì sị ììzhagùlì agiahle ha nì? Eyì ghọ naxits'ò nezìì aehsì ha nì?

²³ Gots'ò K'àowo yatì seghàzọọ sị eyi yatì naxìghàehzọ họt'e: Gots'ò K'àowo Zezì k'aodèe t'ì'agùhì toò k'e lèt'è nùichì, ²⁴ yek'eèyàhtì t'ì'axọọ tàyìzhì gà hadì, “Dū sezhiì họt'e, eyi sị naxìgha adlẹ̀ họt'e. Dū haah't'ì xè senaahđì nọọ,” Zezì hadì ịlẹ̀. ²⁵ Eyì xèht'èè shègiazhe t'ì'axọọ libò neyìhghè gà hadì, “Dū sedoò naxìgha xàt'ì sị wet'à nakenahòdì wegòò naxìgha hòlì họt'e. Dū libò wets'ọ aahdọ taat'èè senaahđì nọọ,” Zezì hadì ịlẹ̀. ²⁶ Dū lèt'è ghọ shèahzhe eyits'ọ dū libò wets'ọ aahdọ taat'èè, gots'ò K'àowo nọqtì gots'ò, dani gogha ełajwoò sị dọ gik'èezọọ agiahzì họt'e.

²⁷ Eyit'à amì ekọ-le hohtsì xè lèt'è yezaa eyits'ọ libò gots'ọ yedọọ sị Zezì wezhì eyits'ọ wedoò k'èch'a hoì hohtsì họt'e. ²⁸ Amì, lèt'è yezaa eyits'ọ libò gots'ọ yedọ kwe sị hotì edinì eyits'ọ ededzeè k'aehta welì. ²⁹ Amì, gots'ò K'àowo wezhì ghọ hotì nıwọ-le xè lèt'è yeza eyits'ọ libò gots'ọ yedọ nịdè, ekọ-le eghàlaeda họt'e. Dọ lahot'ì-le k'èè yeghọ shèt'ì t'à wesinìyaetiì adehzì họt'e. ³⁰ Haah't'ì ts'ihzọ naxìta gots'ọ dọ ịọ nàgetso-le xè eyagùlì, eyits'ọ naxìta gots'ọ dọ mọhdaa ełagùdè họt'e. ³¹ Hanìkò ehkw'ì edesinìyats'ehì nịdè Nòhtsì hoìla ts'ò gosinìyaehì ha nùile. ³² Gots'ò K'àowo gosinìyaehì taat'èè ehkw'ì ts'eeda gha hoghàgoetọ at'ì họt'e, hanì-ìdè dū nèk'e ts'ọ dọ gixè welọ whìle ts'ò ełàats'ede gha gosinìyaeti ha-le.

³³ Eyit'à sèot'ì, shèahzhe ha lẹ̀a niahdè nịdè ełedanaahzì. ³⁴ Amì deèhđì sị t'akwelòò edekò shèwetì, hanì-ìdè shèahzhe gha lẹ̀a niahdè nịdè ekọ-le aah't'ì gha naxìsinìyaeti ha-le.

Naxıts' àwhıhtla nıdè ayı dâahle ha sı ılaà denahk'e naxıts'ò haehsı ha.

12

Yedayeh Nezu t'ası wet' à-ats'et'ı goghàyele

¹ Sèot'ı, Yedayeh Nezu t'ası wet' à-ats'et'ı goghàyelee sı hotı nezu wek'èahsò ha naxeehwhò. ² Inèè Nòhtsı k'èahsò-le ekò naxıts'ò dàgòjaa sı wek'èahsò họt'e. Ts'ızo anaxııdlà t' à nòhtsı eda-le sı ts'ò yaahı ıle. ³ Eyıt' à du hanaxèehsı: Yedayeh Nezu dödzeè yı nàdè nıdè eyı dò, “Zezı ts'ò hoıla welè,” hadı họtı ha nıle. Eyıts'ò Yedayeh Nezu dödzeè yı nàdè-le nıdè eyı dò, “Zezı sets'ò K'àowo họt'e,” hadı ha nıle.

⁴ T'ası eladı xàzaa goghòzhe họt'e, hanıkò Yedayeh Nezu ededı et'ı goghàyele họt'e. ⁵ La ladı lo xàzaa ghàlats'eeda họt'e, hanıkò gots'ò K'àowo ıle zo gha eghàlats'eeda họt'e. ⁶ Goxı hazò t'ası ladı t' à eghàlats'eeda ha goghàhòt'ò họt'e, hanıkò Nòhtsı ededı zo dò hazò t' à eghàlaeda họt'e.

⁷ Yedayeh Nezu ayı goghàza t' à dò xè eghàlaedaa sı Nòhtsı wets'ò dò hazò gıxè sıghà gha at'ı họt'e. ⁸ Dò ıle Yedayeh Nezu wedaxà yatı gòzò t' à gode, eyıts'ò dò ıle Yedayeh Nezu dahxà t'ası k'èezò wegodı t' à gode, ⁹ eyıts'ò dò ıle Yedayeh Nezu wedaxà wı nı nàtso ha weghàhòt'ò, eyıts'ò k'achı dò ıle Yedayeh Nezu wedaxà dò k'aat'ı ahı ha weghàhòt'ò họt'e, ¹⁰ eyıts'ò k'achı ıle enıyah hohtsı ha, k'achı ıle Yedayeh Nezu dahxà xàyahı ha, k'achı ıle ı nı dàhòt'ı dò ts'ò at'ı sı k'èhoezò ha, k'achı ıle yatı eladı t' à gode ha, eyıts'ò k'achı ıle yatı ek'èch'aòt'ı gha etaehtı elı ha weghàhòt'ò họt'e. ¹¹ Yedayeh Nezu ıle zo họt'e, hanıkò eyı hazò yeghàlaeda họt'e. Hotı daniwò sı k'èè edets'ò dò t'ası goghàza họt'e.

Gozhı k'e t'ası lo xàzaa whela

¹² Gozhı ıle zo họt'e hanıkò wek'e t'ası lo xàzaa whela. T'ası ladı lo wek'e whela kò gozhı ıle zo elı họt'e. Zezı wexè eyı lanı họt'e. ¹³ Yedayeh Nezu ıle zo t' à hazò gok'ètaıdzò họt'e, eyıt' à Zezı-kı wezhı ıle zo ts'ıııı ats'ejà. Israel got'ı ts'ıııı, Greece got'ı ts'ıııı kò eyı wet' àazà-le ajà, eyıts'ò edets'ò k'ats'ewo, edets'ò k'ats'ewo-le eyı hazò wet' àazà-le ajà, goxı hazò Yedayeh Nezu godzeè yı adlà, eyı wet' à ıle zo lats'ııt'e.

¹⁴ Gozhı sı t'ası ıle zo wek'e whezo nıle, t'ası lo wek'e whela họt'e. ¹⁵ Gokè du hadı nıdè, “Goilà aht'e-le t' à gozhı wets'ò aht'e-le,” hadı kò ılaà gozhı ts'ò họt'e. ¹⁶ Eyıts'ò godzııkw'ò du hadı nıdè, “Godaà aht'e-le t' à gozhı wets'ò aht'e-le,” hadı kò ılaà gozhı ts'ò họt'e. ¹⁷ Gozhı hazò godaà zo elı nıdè dani ets'eèkw'ò weli? Eyıts'ò gozhı hazò godzııkw'ò zo elı nıdè dani t'ası ts'ehtsò weli? ¹⁸ Hanıkò

Nòhtsı sù gozhjì k'e t'asì lɔ whelaa ayjìlà, hazòò hotù dànì ha nıwò k'èè ayjìlà. ¹⁹ Gozhjì t'asì jè zò elı nıdè dànì gozhjì xè hòzò ha? ²⁰ Hanì nùile, t'asì lɔ gozhjì k'e whela hanikò gozhjì jè zò gòhı họt'e.

²¹ Godaà, goilà ts'ò du hadı ha diì, “Nedè kò ehda ha diì-le!” eyıts'ò gokwì, gokè ts'ò du hadı ha diì, “Nedè kò ehda ha diì-le!” ²² İle hanì nùile. T'asì mòhdaa gozhjì k'e whelaa sù nàtsòle ts'ıwò kò wedè ts'eeda ha diì họt'e, ²³ eyıts'ò t'asì mòhdaa gok'e whelaa wet'aaàà-le lanı sù hotù nezjì wek'èts'edı họt'e. Eyıts'ò t'asì mòhdaa gok'e whelaa sù wègaat'ı ha-le ts'ıwò sù hotù dezjì ats'ıhwhò họt'e. ²⁴ Ekò t'asì gok'e whela wègaat'ı ha ts'ıwò sù nezjì wek'èts'edı-le kò t'asanile. Nòhtsı sù gozhjì k'e t'asì whelaa sù elexè nezjì whelaa ayjìlà, eyıts'ò ayı gogha wet'aaàà-le lanı sù wet'aaàà ayjìlà. ²⁵ Hanì-ıdè gozhjì k'e t'asì whelaa sù ełek'èch'a aget'ı ha-le, eyıts'ò ełèht'eè nezjì ełek'ègedı ha. ²⁶ Gozhjì k'e t'asì jè daıza nıdè eyı-le hazòò wexè dagıza họt'e; gozhjì k'e t'asì jè weghàhodı nıdè eyı-le hazòò wexè gınà họt'e.

²⁷ Eyı xèht'eè Zezı-Krı wezhjì laaht'e, eyıts'ò naxı hazòò wezhjì gots'ò aah't'e. ²⁸ Nòhtsı sù t'akwelòò wecheekeè gıta gots'ò edecheekeèdeè gòjhchı họt'e, eyı k'èè nakwenàòzòò, eyı k'èè dò-hoghàhtòò-dòò, eyı k'èè enıyah-hogehtsı-dòò, eyı k'èè dò-k'aat'ı-agehzı-dòò, eyı k'èè dò-ts'adı-dòò, eyı k'èè t'asì-gha-k'aodè-gıjı-dòò, eyıts'ò eyı k'èè yatı-ladı-t'àngogede-dòò gòjhchı họt'e. ²⁹ Dò hazòò Zezı wecheekeèdeè agıt'e nı? Dò hazòò nakwenàòzòò agıt'e nı? Dò hazòò dò-hoghàhtòò-dòò agıt'e nı? Dò hazòò enıyah-hogehtsı nı? ³⁰ Dò hazòò dò k'aat'ı-agehzı ha gıghàhòt'ò nı? Dò hazòò yatı ełek'èch'aòt'ı t'àngogede nı? Dò hazòò yatı ełek'èch'aòt'ı t'àngogede gha etagehtı nı? İle ne! ³¹ Nòhtsı sù nàowo denahk'e nezjì naxıghàà ha nıwò, hotù naxıdzeè t'à weahwhò weli. Eyı nàowo denahk'e nezjì sù diì naxıts'ò haehsı ha.

13

Ełeghònets'eètòò sù wet'ahòàà-deè họt'e

¹ Dò gıyatı xàzaa eyıts'ò yak'eet'ı gıyatı t'àngohde kò, dò ghònehtò-le nıdè ekı satsò dèekw'ò zò laehsı. ² Yedayeh Nezjì dahxà xàyahtı ha seghàhòt'ò nıdè, t'asì dezjì whelaa eyıts'ò t'asì dezjì hazòò wenıehdı nıdè, eyıts'ò sù segha ehkw'ı-ahodı t'à shıh nechàa nàèhdò ahle ha diì-le, hanikò dò ghònehtò-le nıdè t'asì ehı nùile. ³ T'asì hazòò sets'ò sù dò-teèt'ı gıghàehle eyıts'ò sezhjì wek'èek'ò ha adèhà kò dò ghònehtò-le nıdè t'asì wızı dehnò nùile.

⁴ Dọ ghọnets'eètọ nịdè dọ xè ts'èwhụ ts'ụwọ eyits'ọ dọ ts'ò godzè nezị họt'e. Dọ ghọnets'eètọ nịdè dọ ghọ ts'ohots'eedile, edeghọ xàdahots'edi-le, eyits'ọ xàhots'edi-le. ⁵ Dọ ghọnets'eètọ nịdè dọ ts'ò yedats'ụt'e-le, edeghọ zọ nànts'ewo-le, goinì nàitlò-le, eyits'ọ dọ gots'ò ekọ-le eghàlajà kò, wenats'edi-le. ⁶ Dọ ghọnets'eètọ nịdè nàowohụ ghọ goinà nùile, hanikò nàowo ehkw'ụ sị ghọ goinà họt'e. ⁷ Dọ ghọnets'eètọ nịdè t'aats'ọọ dọ xè sìghà hots'ehtsị, t'aats'ọọ gogha ehkw'ị-ahodị, t'aats'ọọ edahxọ weli ts'ụwọ, t'aats'ọọ goinì nàtso ats'ụhwhọ xè weghọ nats'et'è-le.

⁸ Ełeghọnets'eètọ sị welọ nèhòkw'ị ha nùile. Hanikò Yedàyeh Nezụ dahxà xàyats'ehtị sị welọ nèhòkw'ị ha, yatị ełek'èch'aòt'ụ t'à gots'edee sị weghọnats'et'è ha, eyits'ọ t'asị k'èts'eezọọ sị while ade ha. ⁹ Dị t'asị mọhdaa zọ k'èts'eezọ, eyits'ọ Yedàyeh Nezụ weyatị mọhdaa zọ t'à xàyats'ehtị, ¹⁰ hanikò t'asị hazọọ deghàà agòjà nịdè t'asị deghàà-le sị while ade ha. ¹¹ Chekoa ehị ekò chekoa lanì gohde ịlè, chekoa lanì nànhwho ịlè, chekoa wini k'èè t'asị danihwho ịlè. Qhdah whihị ekò chekoa wenàowoò wede ahlà. ¹² Dị gogha deghàà xègaat'ị-le, wet'à daàts'eedaa nezị-le yì k'ets'et'ị lanì. Dị sị deghàà wek'èts'eezọ nùile hanikò ịdaà nịdè dànì wègaat'ụ sị deghàà gogha wègaat'ị ha, ededị gok'èezọ lanì wek'èts'eezọọ ats'ede ha.

¹³ Dị nàowo tai sị welọ while ts'ò whela ha: gogha ehkw'ị-ahodị, edaxàts'eedè kanits'eèzàa, eyits'ọ ełeghọnets'eètọ. Eyì nàowo tai gots'ọ sị ełeghọnets'eètọ denahk'e elị họt'e.

14

Nòhtsị yatị t'à eyits'ọ yatị ełek'èch'aòt'ụ t'à gots'ede

¹ Ełeghọnets'eètọ nàowoò k'èè aahda, Yedàyeh Nezụ ayì goghàyelee sị eyì denahk'e weahwhọ. Yedàyeh Nezụ wedahxà xàyaahntị sị eyì denahk'e weahwhọ. ² Amì Yedàyeh Nezụ dahxà yatị ełek'èch'aòt'ụ t'à godee sị dọ ts'ò godee-adi nùile, hanikò Nòhtsị ts'ò godee-adi họt'e. Dàdị sị dọ wụzị yeniedì nùile eyit'à edets'ọ nì t'à t'asị dọ yeniedì-le sị t'à gode họt'e. ³ Hanikò amì Yedàyeh Nezụ dahxà xàyahtị sị dọ gini nàtsoò ayele gha, eyits'ọ gidzè nàtso xè gixè sìghà hòzọọ ade gha adi họt'e. ⁴ Amì yatị ełek'èch'aòt'ụ t'à godee sị edinì nàtsoò ayehtị họt'e, hanikò amì Yedàyeh Nezụ dahxà xàyahtị sị Nòhtsị wecheekè gini nàtsoò agohzị họt'e. ⁵ Naxị hazọọ yatị ełek'èch'aòt'ụ t'à goahde nịdè dehwhọ, hanikò eyì wenahk'e Yedàyeh Nezụ dahxà xàyaahntị nịdè dehwhọ. Amì Nòhtsị yatị t'à godee sị yatị ełek'èch'aòt'ụ t'à gode nahk'e dọ gha wet'aaà họt'e. Hanikò dàdị sị edegha etahtị nịdè, Nòhtsị wecheekè gini nàtsoò agole ha.

6 Sèot'ɲ, yati ɛlɛk'èch'aòt'ɲ t'à naxıts'ò gohde nıdè dani naxını nàtsoò ahlà li? Dàehsɲ sù wek'èahsò anaxèhà lenqı, Yedayeh Nezɲ dahxà dàgode ha sù ghò, ayı wek'èahsò ha ghò, eyıts'ò ayı dàahle ha ghò xàyahı lenqı, naxıgha wet'àazà ha nıle. 7 Wet'à shı ts'eehdı, dechıshı lanı, eyıts'ò t'ik'eeɲ hanı wedaaniahdè. Efadı dedı ats'ehzı lenqı shı dàhòt'ɲ agodu sù dani dọ gık'èezò li? Dani dèekw'ò weghàà shı dàhòt'ɲ dedı sù wek'èts'eezò họt'e. 8 Eghò-dò gıkayaeti gha satsò dechıshı hok'èedzò-le dedi nıdè, dani eghò-dò elegegò gha sınıgedè weli? 9 Naxıxè hagòht'e lanı. Yati t'à goahdee sù dọ gınıehdı lenqı ayı ghò goahdee sù gık'èezò li? Ayı ghò goahdee sù gınıedi-le nıdè, ekı naxıyatı xàewı họt'e. 10 Dı nèk'e yati lò xàzaa gòhı họt'e, hanıkò yati hazò sù t'ası ghò ahodı họt'e. 11 Dọ sets'ò gode kò weèhk'w'ò-le nıdè segha eyı-le nèk'e gots'ò dọ efadı lanı họt'e, eyıts'ò ededı sı wegha dọ efadı laht'e họt'e. 12 Naxı sı naxıxè hagòht'e. Yedayeh Nezɲ t'ası naxıghàzà ha sù hòt'ò weahwhò t'à, Nòhtsı wecheekeè ayı t'à gını nàtsoò aahle ha sù eyı gha nàhòhoahdè.

13 Eyıt'à dọ yati ɛlɛk'èch'aòt'ɲ t'à gode nıdè, dàdı-adı sù yet'à dọ ts'ò etahti gha yawehti. 14 Yati ɛlɛk'èch'aòt'ɲ t'à yahı nıdè sets'ò ını yahı-adı họt'e, hanıkò dàehsɲ sù sını t'à wenıehdı nıle. 15 Eyıt'à dı haht'ı ha: sets'ò ını t'à yahı ha, eyıts'ò sını sı t'à yahı ha. Sets'ò ını t'à ehı ha, eyıts'ò sını sı t'à ehı ha. 16 Naxıts'ò ını t'à Nòhtsı weghàsahdı nıdè dọ naxıgıkw'ò-le sù dani naxıxè “Hèzè!” gedi li? Dàahdı sù gık'èezò nıle. 17 Naxı sù Nòhtsı ts'ò ması dahdı sını kò, dọ gınıedi-le nıdè wet'à gını nàtsoò ade ha nıle.

18 Naxı hazò naxınahk'e yati ɛlɛk'èch'aòt'ɲ t'à gohde họt'e, eyı gha Nòhtsı ması weehwhò họt'e. 19 Hanıkò, Nòhtsı wecheekeè gıta whıhda nıdè, yati ɛlɛk'èch'aòt'ɲ lò dọ gık'èezò-le nahk'e, yati lò-lea dọ gık'èezò sù t'à hoghàgeehtò ha dehwhò.

20 Sèot'ɲ, hòt'a chekoa nàowoò k'èè naniahdè-le. Nàowoɲ ts'òhk'e nıdè bebıa hòɲ k'ègeezò-le laht'e, hanıkò naxını t'à qhdah k'èè naniahdè. 21 Nòhtsı Nıht'è k'e dı hanı dek'eèht'è:

“Eyı-le nèk'e gots'ò dọ yati ɛlɛk'èch'aòt'ɲ t'à gogedee sù t'à gıts'ò gohde ha, hanıkò ıtaà segeèhk'w'ò ha nıle,” gots'ò K'àowo hadı dek'eèht'è.

22 Eyıt'à yati ɛlɛk'èch'aòt'ɲ t'à gots'edee sù dọ gıgha ehkw'ı-ahodı sù gıgha nıle, hanıkò dọ gıgha ehkw'ı-ahodı-le sù gıgha họt'e, wet'à naniyedè gha họt'e. Hanıkò Yedayeh Nezɲ dahxà xàyats'ehtı sù dọ gıgha ehkw'ı-ahodı gıgha họt'e, dọ gıgha ehkw'ı-ahodı-le gıgha nıle. 23 Eyıt'à Nòhtsı wecheekeè elegehdè xè hazò yati ɛlɛk'èch'aòt'ɲ t'à gogıde-le. Dọ mòhdaa gogıkw'ò-le, hanı-le-ıdè dọ gıgha ehkw'ı-ahodı-le gota nègıde nıdè dàgedı ha sını? Goahsò-le aahjà naxègedı ha họt'e. 24 Ekò

Yedàyeh Nezzı̄ dahxà xàyaahı̄ ekı̄ı̄yee k'e dọ wegha ehkw'ı̄-ahodi-le, hanı̄-le-ı̄dè dọ naxık'èezọ-le naxıgà goyaèhtla nı̄dè, hoı̄ı̄-hohtsı̄-dọò elı̄ nọò edek'èezọò ade ha, naxı̄ hazọò dàahdı̄ t'à wesnı̄yaetı̄ ade ha, ²⁵ eyıts'ọ ededzeè yı̄ ayı̄ nàehzı̄ sı̄ ghọ gogedeè-agedı̄ yek'èezọò ade ha. Eyı̄ ts'ı̄hzo nàgòhge xè Nọhtsı̄ ghàsọedı̄ ha, hòt'ò duı̄ hadı̄ ha, “Xàè Nọhtsı̄ naxıta wheda nọò!” hadı̄ ha.

Làq elèxè yats'ehtı̄ nı̄dè elek'èdaà nezı̄ı̄ k'ehots'e? a ha họt'e

²⁶ Eyı̄t'à sèot'ı̄ı̄, làq nı̄ahdè nı̄dè duı̄ haaht'ı̄ weli: dọ mọhdaa shı̄ t'à geı̄ı̄, dọ mọhdaa hoghàgogeehtọ, dọ mọhdaa Nọhtsı̄ ayı̄ı̄ gots'ò hadı̄ sı̄ dọ ts'ò hagedı̄, dọ mọhdaa yatı̄ elek'èch'aòt'ı̄ı̄ t'à gogede, dọ mọhdaa yatı̄ elek'èch'aòt'ı̄ı̄ gha etagehtı̄ weli. Eyı̄ hazọò gıghàlaidà, wet'à Nọhtsı̄ wecheekeè gı̄nı̄ nàtsoò ade ha. ²⁷ Yatı̄ elek'èch'aòt'ı̄ı̄ t'à gogede ha nı̄dè dọ nàke, hanı̄-le-ı̄dè dọ tai gogede ha, hanı̄kò tai wezọò gogede ha nı̄le. İ̄lè elek'èdaà gogede ha, eyıts'ọ dọ İ̄lè gogha etaehtı̄ ha họt'e. ²⁸ Etaehtı̄ gòhı̄-le nı̄dè dọ yatı̄ elek'èch'aòt'ı̄ı̄ t'à godee sı̄ xàyawehtı̄-le, hanı̄kò edı̄nı̄ t'à Nọhtsı̄ ts'ò gowede.

²⁹ Dọ nàke, dọ tai Nọhtsı̄ yatı̄ı̄ t'à dọ ts'ò gogı̄de, eyıts'ọ dọ eyı̄ geèkw'ee sı̄ dàhodı̄ sı̄ hotı̄ gı̄daàı̄nedè weli. ³⁰ Eyıts'ọ dọ gota whedaa sı̄ Nọhtsı̄ t'ası̄ı̄ nı̄edi ayı̄ı̄là nı̄dè, dọ t'akweı̄òò gode İ̄lè sı̄ nadaèt'è ha họt'e. ³¹ Hazọò elek'èdaà Yedàyeh Nezzı̄ dahxà xàyaahı̄ nı̄dè, dọ hazọò hoghàgeetọ ha eyıts'ọ gı̄dzeè t'à nàgetsoò agede ha. ³² Dọ Yedàyeh Nezzı̄ dahxà xàyagehtı̄ ha gıghàhòt'ọò sı̄ dàht'e k'e gogede ha sı̄ edets'ò k'ahogedè họt'e. ³³ Nọhtsı̄ wexè nàdahoowo nı̄le, hanı̄kò wexè ts'èwhı̄ı̄ hòzo họt'e.

Kòta hazọò Nọhtsı̄ wets'ọ dọ làq elègehdeè sı̄ duı̄ nàowo k'èè aget'ı̄ weli: ³⁴ Nọhtsı̄ wecheekeè làq nègı̄dè nı̄dè ts'èko gogede ha nı̄le. Moses wenàowoò k'èè duı̄ hanı̄ dek'eèhtı̄'èe ne t'à, gogede ha gıghàhòt'ọ nı̄le, k'aodèe gı̄ı̄ı̄ sı̄ k'èagı̄t'e ha họt'e. ³⁵ T'ası̄ı̄ ghọ dagogeehke ha gı̄ı̄wọ nı̄dè, edekọ ededọò dageehke ha họt'e. Ts'èko, Nọhtsı̄ wecheekeè làq dèkw'ee sı̄ gots'ò gode ha weghọ İ̄ı̄zhagohwhọ họt'e.

³⁶ Sèot'ı̄ı̄, Nọhtsı̄ weyatı̄ı̄ t'akweı̄òò naxıghòt'ọ ne dahwhọ nı̄? Eyıts'ọ naxı̄ zo Nọhtsı̄ yatı̄ı̄ naxıts'ò nı̄it'ọ dahwhọ nı̄? İ̄le, hanı̄ nı̄le. ³⁷ Naxıta gots'ọ dọ nakwenàozoò elı̄ nı̄wọò sı̄, hanı̄-le-ı̄dè Yedàyeh Nezzı̄ gots'ọ t'ası̄ı̄ nezı̄ı̄ sets'ò ajà nı̄wọò sı̄, duı̄ ayı̄ı̄ ghọ naxıts'ò eehtı̄'èe sı̄ gots'ò K'àowo wenàowoò họt'e, yenı̄edi weli. ³⁸ Yets'ọnı̄zà-le nı̄dè Nọhtsı̄ yets'ọnı̄zà ha nı̄le.

³⁹ Eyı̄t'à sèot'ı̄ı̄, Yedàyeh Nezzı̄ dahxà xàyaahı̄ ha weghọ hòt'ò aahwhọ, eyıts'ọ yatı̄ı̄ elek'èch'aòt'ı̄ı̄ t'à gogede ha gı̄ı̄wọ nı̄dè nàgı̄ahzo-le. ⁴⁰ Hanı̄kò t'ası̄ı̄ hazọò ehkw'ı̄ weghàlaahda xè elek'èdaà weghàlaahda.

15

Zezi-Kri naidà

¹ Sèot'ɔ, godi nezɔ t'à naxits'ò goihdee sù wenaahdì ha dehwhò. Eyì godi nezɔ sù naxìgha ehkw'1-ahodì xè hotù wek'èè aahda ha dahwhò họt'e. ² Eyì godi nezɔ t'à edaxànaaxeètì họt'e, eyits'ò eyì yatì naxìghàhòqò sù hòt'ò yàahtò. Hanì-le-ɔdè k'èt'ò naxìgha ehkw'1-ahodì họt'e.

³ Yatì sets'ò nìt'òqò sù yatì t'akwelòò wek'èahsò ha naxìghàehòqò họt'e. Eyì yatì sù Zezi-Kri gohòhì k'èxa elajwo họt'e, eyì sù Nòhtsì Nìht'è k'èè agòjà. ⁴ Zezi wekw'òqò nìtò ìlè, eyits'ò tai dzèè k'ehòqwo t'axò naidà, eyì sù Nòhtsì Nìht'è k'èè agòjà. ⁵ Eyits'ò Peter ts'ò wègoèht'ì, eyì t'axòqò wecheekeèdeè ts'ò wègoèht'ì ìlè. ⁶ Eyì t'axòqò Nòhtsì wecheekeè sùlækw'eènò daats'ò elègehdee sù gots'ò wègoèht'ì. Dò gɔaɔ sù deɔatìqò ìlè geeda, hanìkò gita gots'ò dò mòhdaa elàagùdè. ⁷ Zezi-Kri dò haatìqò ts'ò wègoèht'ì t'axòqò James ts'ò wègoèht'ì, eyits'ò wecheekeèdeè hazòqò ts'ò wègoèht'ì ìlè. ⁸ Nòqode t'à sù sù sets'ò wègoèht'ì; sù sùdì k'èè wecheekeèdeè whihì họt'e.

⁹ Wecheekeèdeè gha sù hazòqò t'à sù denahk'e dek'aɔì aht'e. Nòhtsì wecheekeè dagùɔaà agèhlà ìlè t'à, wecheekeèdeè ehì gha xèeht'e-le. ¹⁰ Hanìkò Nòhtsì wesònwòq ts'ihòqò wecheekeèdeè whihì, wesònwòq t'à dò eladù whihì asìlè. Wecheekeèdeè hazòqò gɔnahk'e hòt'ò eghàlaihda, hanìkò sù adehɔ nùle, Nòhtsì wesònwòq seyì eghàlaedaa sù at'ì họt'e. ¹¹ Eyì t'à sù naxits'ò gohde, hanì-le-ɔdè wecheekeèdeè naxits'ò gogede, ehk'èè, eyì godi nezɔ t'à naxits'ò gots'ùde t'à naxìgha ehkw'1-ahodì ajà.

Dò elàidè sù nagidà ha họt'e

¹² Zezi-Kri elajwo gots'ò naidà naxèts'edi nùdè, dànìghò naxita gots'ò dò mòhdaa, dò elàidè sù nagidà ha nùle, gedì? ¹³ Dò elàidè sù nagidà-le nùdè Zezi-Kri ededì sù naidà-le họt'e. ¹⁴ Zezi-Kri naidà-le nùdè k'èt'ò godi nezɔ t'à naxits'ò gots'ede, eyits'ò k'èt'ò naxìgha ehkw'1-ahodì họt'e. ¹⁵ Eyì zòqò-le, dò naidà-le nùdè Nòhtsì Zezi-Kri naidà ayìlèa weghò gots'ùde t'à, Nòhtsì weghò dò ts'ò hots'ets'ì gha goità ha ìlè. Hanìkò, dò nagidà-le ghò ehkw'1-ahodì nùdè, Nòhtsì Zezi naidà ayìlè nùle. ¹⁶ Dò elàidè sù nagidà-le nùdè Zezi-Kri ededì sù naidà-le họt'e. ¹⁷ Zezi-Kri naidà-le nùdè k'èt'ò naxìgha ehkw'1-ahodì, eyits'ò ìlè naxìhòhì naxik'e whela họt'e. ¹⁸ Hanì-ɔdè dò Zezi gìgha ehkw'1-ahodì xè elàagùdè sù edaxàgùde-le họt'e. ¹⁹ Dì nèk'e ts'eedaa zò gha Zezi-Kri edaxàgohtè ha ts'ùwòq nùdè dò hazòqò nahk'e etets'eèt'ì ats'ùt'e họt'e.

20 Hanikò Zezi-Kri ełajwo gots'q hotù naidà awiìdlà hq't'e, eyit'à Nòhtsı wenadaà, dq hazqò ełajdèe sù gita gots'q ededı t'akwelòò naidà hq't'e. 21 Dq jìè wets'ihzò, dq hazqò ełàade hq't'e, eyits'q dq jìè wets'ihzò, dq nagidà ha hq't'e. 22 Adò wets'ihzò, dq hazqò ełàade hq't'e, eyits'q Zezi-Kri wets'ihzò, dq hazqò nagidà ha hq't'e. 23 Hanikò nàke ts'ò ełek'èdaà hòzq agode ha: Zezi-Kri t'akwelòò naidà hq't'e, eyits'q jò ts'ò anajà nıdè wets'q dq gıllı sù hazqò nagidà ha. 24 Eyı t'axqò-ıdè nqode dzeè k'e nèhòkw'ı ha. Eyı dzeè k'e Zezi-Kri, ıdòo yat'a k'aodèe hazqò godihòehtsı t'axqò nıdè, Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzq sù Nòhtsı-Gotà wet'l'àa whezqò ayele ha. 25 Nòhtsı amı yets'ò xànegıızaa sù hazqò goghòehnè gots'ò, Zezi-Kri K'àowocho elı ha hq't'e. 26 Nàowo wet'à ełàats'edee sù Nòhtsı ts'ò xanıza hq't'e, Zezi eyı nàowo sù nqode ts'ò yedihòhtsı ha hq't'e. 27 Du hani dek'eèht'l'è hq't'e, "T'ası hazqò ts'ò K'àowo ayjılà." Nòhtsı ededı t'ası hazqò Zezi-Kri wet'l'àa whelaà ayjılàa ne t'à, "T'ası hazqò ts'ò K'àowo ayjılà," dek'eèht'l'èe sù Nòhtsı-Gotà ts'ò K'àowo ha awèts'edi nıle. 28 Nòhtsı t'ası hazqò Edeza wet'l'àa whelaà ayjılà t'axqò nıdè, Weza sù, Nòhtsı-Gotà ghàdihè ha. Nòhtsı-Gotà t'ası hazqò edeza ghàıla ekò, weza t'ası hazqò yet'l'àa nayelee ha. Hani-ıdè Nòhtsı sù ededı zq t'ası hazqò eyits'q dq hazqò ts'ò K'àowo ha.

29 Dq nagidà-le nıdè dq geedaa sù ayıha dq ełajdèe gha gık'ètaıdzq weli? Dq nagidà-le nıdè k'èt'l'ò dq ełajdèe gha gık'ètaıdzq hq't'e. 30 Eyits'q goxı sù ayıha t'aats'qò hoejıı edeghàlats'eeda weli? 31 Sèot'ıı, dzè taat'eè seweè hòè ha lanı. Ehw'ı anaxèehsı, Zezi-Kri naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à naxıghq sù sına hq't'e. 32 Kòta Ephesus ekq tıts'aadı wets'ahoejıı lanı gık'ahwho hq't'e. Ekıı dq nàowoò zq gha aht'ı nıdè t'ası wıızıı dehnq nıle. Dq ełajdèe naidà-le nıdè, "Satsq ełàats'ede ha t'à dıı shèts'ıızhe xè ts'ıdò," dehsı ha jìè. 33 Dq ts'ızò anaxegule sòò. "Dq wejıı gıxè aah't'ı nıdè, naxııı nezıı sù wejıı at'ı hq't'e." 34 Hòt'a ezhıne k'èè k'èhoahza-le, hòıı hoahsı-le. Naxıta gots'q dq mòhdaa Nòhtsı k'ègeezq-le hq't'e, eyı ghq jıızhaahı weli.

Gozhıı dàhòt'ıı t'à nats'ıdà ha

35 Hanikò dıı hasèahdı ha tahkò: "Dq ełajdèe sù nagidà ha nıdè gızhıı dàhòt'ıı t'à nagidà ha?" sèahdı ha sönı. 36 Goahsq-le dıı! T'ası dèe goyıı adlàa sù ełajwo lenqsıı dehshe xè eda ha nıle. 37 T'olà, hani-le-ıdè t'ası eyıı-le ts'eeshshe ha nıdè wets'q ıt'ò dèe goyıı ts'eechı nıle, wejıı zq dèe goyıı ts'eechı hq't'e. 38 Hanikò Nòhtsı sù wezıı t'ò dàhòt'ıı ha nıwq k'èè xàesheè ayehzı hq't'e, wet'à t'ası dehshee wejıı wetaat'eè ıt'òq dàhòt'ıı xàeshe ha nıwq sù hani ayehzı hq't'e. 39 Hazqò gozhıı ełèht'eè nıle. Dq sù whatsqò gızhıı gòhı hq't'e, tıts'aadıı whatsqò gızhıı

gòhì họt'e, yat'a k'edèe sɪ whatsappò gɪzhì gòhì họt'e, eyits'ò hìwe sɪ whatsappò gɪzhì gòhì họt'e. ⁴⁰ T'asì yat'a gha hòèlì sù gòhì, eyits'ò t'asì dɪ nèk'e gha hòèlì sù gòhì họt'e. Yat'a t'asì whelaa sù gɪdaat'ì mè xàza họt'e, eyits'ò dɪ nèk'e t'asì whelaa gɪdaat'ì mè xàza họt'e. ⁴¹ Sa wèdaat'ì mè xàza họt'e, adzèzah eladì k'èè wèdaat'ì, eyits'ò whò sɪ eladì k'èè gɪdaat'ì; eyits'ò whò hazòò èlèk'èè gɪdaat'ì nùle.

⁴² Dò naidàa dzèè k'e nɪdè eyi lagòht'e ha. Gozhì sù t'asì dehshee wejì dèè goyì ìhì lade ha, hanikò nats'idà nɪdè gozhì welò while ts'ò eda ha. ⁴³ Gozhì elàawì nɪdè weatigòdli họt'e, hanikò nats'idà nɪdè gozhì wèdaat'ì ha họt'e. Gozhì nàtso-le xè elàawì, hanikò nats'idà nɪdè gozhì nàtso ha họt'e. ⁴⁴ Gozhì elàawì sù dɪ nèè gots'ò họt'e, hanikò nats'idà nɪdè gozhì yak'e gots'ò họt'e ha.

Eyit'à dɪ nèk'e gots'ò gozhì gòhì nɪdè, yak'e gots'ò sɪ gozhì gòhì họt'e. ⁴⁵ Dɪ hani dek'eèht'è: "Adò t'akwèlòò gots'ò ne sù Nòhtsɪ edaa ayìlì," dek'eèht'è. Adò nòode sù ìnì họt'e, wets'ihzò, dò eda họt'e. ⁴⁶ Yak'e gots'ò ne sù t'akwèlòò ajà-le, hanikò dɪ nèk'e gots'ò ne sù t'akwèlòò ajà họt'e, eyi t'axòò-ìdè yak'e gots'ò ne sù wexè hòzòò ade ha. ⁴⁷ T'akwèlòò dò wehòèlì sù dɪ nèk'e gots'ò eht'è t'à hòèlì họt'e, hanikò dò nòode ajàa sù yak'e gots'ò họt'e. ⁴⁸ Dɪ nèk'e dò hazòò, dò t'akwèlòò wehòèlì sù lagùt'e. Eyits'ò dò hazòò yak'e gots'ò agùt'ee sù yak'e gots'ò dò lagùt'e. ⁴⁹ Dɪ nèk'e gots'ò dò t'akwèlòò wehòèlì sù wexèht'èè gògaat'ì họt'e, eyi lani dò yak'e gots'ò ne sù wexèht'èè gògaat'ì ha.

⁵⁰ Sèot'ì, ehkw'ì anaxèhsɪ, dɪ nèk'e gots'ò gozhì t'à Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzòò ts'ò ats'ede ha dɪ họt'e. T'asì elàawì sù welò while ts'ò edaa awedle ha dɪ họt'e. ⁵¹ Seàhk'w'ò, yatì dò gha dezì whezòò sù naxidaehsɪ ha: Hazòò elàats'ide ha nùle, hanikò hazòò eladì ats'ede ha họt'e. ⁵² Dechìshì nòode dedì nɪdè kò-nait'ì lani eyits'ò godaa nagoxò lani hotsaa eladì ats'ede ha. Dechìshì hotù dedì ha họt'e, dò elàidèe sù welò while ts'ò nagidà ha eyits'ò goxì hazòò eladì ats'ede ha. ⁵³ Gozhì ehjì ha sù wek'èxa gozhì ehjì-le goghòet'a ha, eyits'ò gozhì elàawì ha sù wek'èxa gozhì elàawì-le goghòet'a ha. ⁵⁴ Gozhì ehjì ha sù wek'èxa gozhì ehjì-le goghòet'a ha nɪdè, eyits'ò gozhì elàawì ha sù wek'èxa gozhì elàawì-le goghòet'a ha nɪdè, dɪ hani dek'eèht'èè sù wek'èè agòjà họt'e,

"Nàowo wet'à elàats'edee sù weghòèhnò họt'e," dek'eèht'è.

⁵⁵ *"Nàowo wet'à elàats'edee sù k'achì hoehnè hòlì ha nùle! Nàowo wet'à elàats'edee sù k'achì wet'à dats'ìza hòlì ha nùle!" dek'eèht'è.*

⁵⁶ Gohòhì k'èxa elàats'ede eyit'à dats'ìza họt'e, eyits'ò Moses wenàowoò ts'ihzò gohòhì k'èxa gosinìyaeti họt'e. ⁵⁷ Hanikò

Nòhtsɪ masì wets'ɪhwhɔ ɬɔt'e! Gots'ò K'àowo Zezì-Krì wets'ihzò hots'eèhnɔò agòòlà.

⁵⁸ Eyit'à sèot'ɪ, naxìnì nàtsoò aahlè. T'asì wɪzì t'à naxìnì nàtso-le awede sòò. Naxidzèè t'à t'aats'òò gots'ò K'àowo wegħa eghàlaahda, k'èt'ò gots'ò K'àowo wegħa eghàlaahda nùle, wek'èahsɔ ɬɔt'e.

16

Nòhtsɪ wets'ò dɔ gɪgha sòmba nàahtsɪ

¹ Nòhtsɪ wecheekèè gɪgha sòmba nàwħahtsɪ sù wegħɔ xàyahtɪ ha dehwhɔ: Galatia nèk'e Nòhtsɪ wecheekèè dàget'ɪ ha gèehsɪ sù naxì sɪ haaht'ɪ. ² Dzɛahta xèhoìwɪ taàt'eè, hazòò naxitaàt'eè sòmba dàt'ò wħahtsɪ sù wegħàà sòmba whatsòò nàahlè. Eyì sòmba sedawek'èahdì nɪdè, naxits'ò nèeht'ɪ nɪdè sòmba nàahtsɪ ha-le. ³ Dɔ naxìgha nezɪ sù mòhdaa ààhchi. Naxits'ò nèeht'ɪ nɪdè, enɪht'è gɪgha eeht'è gà gɪghàehzah ha, eyì nɪht'è wegħàà gɪk'èhoedzɔ ha. Sòmba nàwħahtsɪ sù eyì dɔ gixè kòta Jerusalem ts'ò ahlè ha. ⁴ Jerusalem ts'ò ahde ha segħa ehkw'ɪ nɪdè sexè agede ha.

Naxìgha k'aodèè sù nezɪ gits'ò naahzà

⁵ Macedonia nèk'e gok'eèht'ɪ t'axòò nɪdè naxits'àht'ɪ ha. ⁶ Whaà-lea ts'ò naxìxè aht'e ha, hanì-le-ɪdè xo ghàà naxìxè aht'e ha tahkò. Hanì-ɪdè t'asɪ ahde ha nɪdè t'asì t'à sets'aahtì ha dɪi-le. ⁷ Whaà-lea gots'ò zò naxits'àht'ɪ ha dehwhɔ-le t'à, dɪi-t'ì naxeehzi ha-le. Gots'ò K'àowo hanìwɔ nɪdè latsaa naxìgà wħihda ha dehwhɔ. ⁸ Dɪi sù dzɛdèè Pentecost gots'ò kòta Ephesus wħihda ha dehwhɔ, ⁹ jò la wet'aaazàa ghàlaehda ha segħhòt'ò t'à. Dɔ ɪɔ sek'èch'a agedì kò la wet'aaazàa segħa whezò.

¹⁰ Timothy sexèht'eè gots'ò K'àowo għa eghàlaeda ne t'à, naxits'ò nùt'ɪ nɪdè, naxìgà wheda gots'ò t'asì wɪzì ghò nànwò aweahle-le. ¹¹ Naxita gots'ò dɔ wɪzì t'asì elì-le yɪhwhɔ sòò. Ts'èwhɪ sets'ò naweahzà nòò. Hanì-ɪdè dɔ gixè eghàlageeda xè wexaehh ha.

¹² Sèot'ɪ Apollos wegħɔ dɪi haehsɪ ha dehwhɔ: Gòet'ɪ gixè naxits'àt'ɪ ha wèehsɪ ɬɔt'e. Dɪi naxits'àt'ɪ ha nɪwɔ-le, hanìkò wegħa hòzò nɪdè naxits'àt'ɪ ha.

¹³ Sèot'ɪ, edexoahdì; gots'ò K'àowo wegħɔ naxìnì nàtso welè; t'asì ghò dahjì-le, nàahtsoò edeahle. ¹⁴ Elèghɔnɪaht'ò xè t'asì hazòò ghàlaahda.

¹⁵⁻¹⁶ Stephanas eyits'ò dɔ wekò nàgedèè sù Achaia nèk'e gogħa t'akwe'òò gots'ò K'àowo ghàdegɪlaa sù wek'èahsɔ ɬɔt'e. T'aats'òò Nòhtsɪ wets'ò dɔ għa eghàlagɪdà ɬɔt'e. Sèot'ɪ, dɔ hanì sù gɪk'èaht'e, eyits'ò dɔ hazòò Nòhtsɪ għa hòt'ò

eghàlageedaa sù gik'èaht'e. ¹⁷ Stephanas, Fortunatus eyits'ò Achiyus gots'ò nègùde ekò sù sìnà ìlè. Naxìghaehwho ìlè t'à naxìts'ò dọ sets'ò nègùdee sù sìnà agòjà. ¹⁸ Sedzeè t'à sìnà hogèhtsì, eyits'ò naxì sì hanaxegùlà. Dọ hanù sù nezì gits'ò k'ehots'eza ha họt'e.

Naxìxè sìghà welè

¹⁹ Nòhtsì wecheekeè Asia nèk'e nàgedèe sù, “Naxìxè sìghà welè,” naxègedì. Aquila eyits'ò Priscilla, eyits'ò dọ gikò yatì gha lẹẹ nègedèe sù, “Naxìxè sìghà welè,” naxègedì. ²⁰ Nòhtsì cheekeè hazọọ jọ geèkw'ee sù “Naxìxè sìghà welè,” gedi. Nàowo degai k'èè eleehts'ì xè, “Naxè sìghà welè,” eleehtì.

²¹ Sì Paul, xàè silà t'à dù yatì naxìts'ò eehť'è họt'e.

²² Amì, gots'ò K'àowo ghọneetọ-le sù wexè hoilà welè. Gots'ò K'àowo, gots'ò anaade!

²³ Gots'ò K'àowo Zezì naxìxè sọnwọ welè.

²⁴ Zezì-Krì wexè hazọọ naxìghọneetọ họt'e. Amen.

2 Corinth got'ṽ gıts'ò aatl'è

¹ Sı Paul, Nòhtsı wedahxà Zezi-Krı wecheekeèdeè aht'e. Gòet'ı Timothy wexè kòta Corinth Nòhtsı wecheekeè nàgedèe sù gıts'ò eeht'è, eyıts'ò Achaia nèk'e Nòhtsı wets'ò dọ hazòò nàgedèe sù gıts'ò ts'eet'è.

² Nòhtsı-Gotà eyıts'ò Zezi-Krı gısqnıwọ naxıxè welè eyıts'ò naxıxè sìghà hòzọọ agıle.

Nòhtsı ededzeè t'à etegoèhɔı

³ Nòhtsı weghàsɔts'eedı welè. Ededı sù Zezi-Krı Wetà họt'e, eyıts'ò ededı ededzeè t'à etegoèhɔı elı. T'ası hazòò t'à goxè sìghà hòzọ gha Nòhtsı elı họt'e. ⁴ Goxè hoıla lọ sqnı kò goxè sìghà hòzọọ agohɔı. Gots'ò hanı eda họt'e t'à dọ gıgha hoıla sù gıxè sìghà hòzọọ agets'ehɔı. ⁵ Zezi-Krı gogha daɔzà t'à goxı wexè dats'ṽzà, eyı lanı Zezi-Krı wets'ıhɔı dezòò goxè sìghà hòzọ họt'e. ⁶ Goxè hoıla nıdè naxıxè sìghà hòzọ gha eyıts'ò edaxàahdè gha ats'et'ı. Goxè sìghà hòzọ nıdè naxı sı naxıgha họt'e, eyı t'à goxèht'eè ts'èwhıı daahzà nıdè, wet'à naxıni nàtso ha. ⁷ Naxıxè sìghà hòzọ agode ha sù hotıı gogha ehkw'ı-ahodı họt'e. Goxè daahzà wek'èts'eezọ, eyıt'à goxè naxıgha sìghà hòzọ ha hotıı wek'èts'eezọ họt'e.

⁸ Sèot'ṽ, Asia nèk'e dànı dats'ṽzàa sù wek'èahsọ ha naxıts'ṽhwhọ. Goinı nàtso nahk'e sù goxè hoıla ıle, eyıt'à edaxàts'eedè gha ahxe whıle ts'ṽwọ ıle. ⁹ Hòt'a ɛlaàts'ede ha hotıı hats'ṽwọ ıle. Goxı edets'ats'edi ts'ṽwo ha-le t'à goxè hagòjà, hanıkò Nòhtsı dọ naidà ayehɔı sù ededı wets'ò hoèlı ts'ṽwọ ha t'à goxè hagòjà họt'e. ¹⁰ Hoıla t'à ɛlaàts'ede ch'à edaxàgòıla họt'e, eyıts'ò ɛlaàts'ede ch'à gok'èdı ha. Ededı gots'àdı ha wets'ò hoèlı ts'ṽwọ, eyıts'ò t'aats'òò edaxàgohtè ha gogha ehkw'ı-ahodı họt'e. ¹¹ Naxı xàyaahı t'à gots'aahtı ha họt'e. Hanı-ıdè dọ lọ goghọ Nòhtsı ts'ò ması gıwọ ha, gots'ò wedzeè sqnıwọ t'à.

Paul dàde ha ıleè sù tadıı ayııla

¹² Godzeè t'à nàowo degai k'èè eyıts'ò ehkw'ı k'èè eghàlats'ṽdà wek'èts'eezọ họt'e. Nòhtsı wek'èè dıı nèk'e dọ gıta eyıts'ò naxıta hanı denahk'e eghàlats'ṽdà họt'e. Dıı nèk'e gots'ò wet'à gots'ṽzọọ nàowoò k'èè ats'ṽt'ı nıle, Nòhtsı wesqnıwọ k'èè ats'ṽt'ı họt'e. Eyı weghọ xadahots'edi ha dıı-le. ¹³⁻¹⁴ Eyıt'à t'ası wek'eyaahı xè wenıahdı ha dıı sù ghọ naxıts'ò ts'eet'è nıle. Hanıkò t'ası hazòò wenıahdı-le nıdè nọode-ıdè deghàà wenıahdı aahde ha dehwhọ, hanı-ıdè goghọ xàdahoahdı ha,

eyits'q gots'ò K'àowo Zezi nùtlaa dzeè k'e nùdè goxı naxıgho xadahots'edi ha.

¹⁵ Eyı hotıi wek'èehsq t'à naxı t'akwelòò naxıts'àhtla ha dehwhò, hanı-ıdè nàekeè-eh't'aà naxıxè sıghà agode ha. ¹⁶ Macedonia nèk'e ts'ò dehtla nùdè naxıts'àhtla ha dehwhò jìlè eyits'q Macedonia nèk'e gots'q ek'èt'à naehtla nùdè k'achı naxıts'àhtla ha dehwhò jìlè. Hanı-ıdè naxı Judea nèk'e ts'ò aseahle ha jìlè. ¹⁷ Hotıi nàniwhıwo-le et'ıi hanı edexè sıgòhlà dahwhò nı? Dò nàniyedè-le k'èè edexè sıgòhlà t'à ehghàà “Hèzè” eyits'q “İle” dehsı seahwhò nı?

¹⁸ Hanıkò Nòhtsı edeyatıi k'èdì k'èè godı nezıı naxıghàts'ıızòò sıi ehkw'ı họt'e, eyı ghò jhk'è “Hèzè” eyits'q jhk'è “İle” ts'edi nıile. ¹⁹ Silas, Timothy eyits'q sı Nòhtsı Weza Zezi-Krı weghò naxıts'ò gots'ııdee sıi weghò “Hèzè” ts'edi, eyits'q k'achı “İle” ts'edi nıile, hanıkò Zezi wexè t'aats'òò “Hèzè” họt'e. ²⁰ Nòhtsı edeyatıi hazòò gogha whehtsıı sıi Zezi-Krı wets'ıhıò hazòò “Hèzè” zò họt'e. Wets'ıhıò “Amen” ts'edi họt'e, wet'à Nòhtsı weghàsòts'eedi họt'e. ²¹ Nòhtsı sıi Zezi-Krı wet'à goinı eyits'q naxıni nàtsoò ayehıı họt'e. Edegha gòjıhchı họt'e, ²² eyits'q wets'q ats'ııt'e wek'èhoedzòò ayııllà. Eyıt'à edets'q İnı Degai godzeè yıi nàdè ayııllà, wet'à gogha sòmba nıızò lanı, eyı weghàà jıdàà ayıı godawhelaa sıi hotıi goghòt'à ha wek'èhoedzòò ayııllà.

²³ Naxıgha hoıla ahle ha-le t'à ek'èt'à kòta Corinth ts'ò anahja nıile Nòhtsı hotıi yek'èezò họt'e. ²⁴ Dànı naxıgha ehkw'ı-ahodu sıi weghò naxıts'ò k'ahots'edè dehsıı-aehsı-le, hanıkò naxına gha naxıxè eghàlats'eeda họt'e, naxıgha ehkw'ı-ahodu sıi wet'à naxını nàtso họt'e.

2

¹ Naxıgha hoezhı ahle ha dehwhò-le t'à dıi k'achı naxıts'àhtla ha-le. ² Naxıdzeè nàniıti anaxèhlà nùdè amıi sına asele ha? Naxı zò sına aseahıı ha jìlè, hanıkò naxıdzeè nàniıti anaxèhlà. ³ Eyıt'à hanı naxıts'ò ııt'è jìlè. Hanı-ıdè naxıts'àwhıhtla nùdè naxı sına aseahle ha jìlè sıi ts'òòdehwhòò aseahle ha-le jìlè. Hazòò sexè naxına ha dahwhò ne hotıi wek'èehsq. ⁴ Sıi ts'òòdehwhò xè sedzeè etse eyits'q senatı lò xàıt'ı t'à hanı naxıts'ò ııt'è họt'e. Naxıdzeè nàniıti anaxèhle ha dehwhò-le, hanıkò sıi naxıghoneehtò họt'e wek'èahsq ha dehwhò.

Hoıı-hohtsı-dòò weghò nahoezhe

⁵ Amıi wets'ıhıò godzeè nàniıti sıi sı zò asııllà nıile, naxı denahk'e naxıdzeè nàniıti anaxııllà họt'e. Hanıkò weghò dezòò aehsı ha dehwhò-le. ⁶ Naxıta dò dezòatıò gısınıyaıhtı t'à hòt'a yek'èxa dajıà họt'e. ⁷ Dıi hòt'a weghò nahoahle, eyits'q wets'ò

nezii aahdi, hanì-ìdè sù edek'eelì t'à wegħa dii agode ha-le. ⁸ Eyit'à dànì wegħoniahtqò sù hotii yek'èezqò aweahle ha dehwhq. ⁹ Naxeehdzà ha dehwhq t'à hanì naxits'ò ùhtl'è. Dànì t'asii hazqò wegħalaahda ha naxèehsù sù asii hazqò wek'èaht'e li dehwhq t'à ahlà. ¹⁰ Dq ghq nahohle nùdè sù sù wegħ nahohle ha hqt'e. Ayii wegħ nahohlaa sù (t'asii wegħ nahohzhe ha gòhì nùdè) Zezì-Krì wenadaà wegħ nahohla hqt'e, naxigha nezì ha t'à. ¹¹ Hanì-ìdè wehì goghqehne ha-le. T'aats'òq goghqayæzà k'ehozà wek'èts'eezq hqt'e.

Nakenahòdlù wegòò k'èè eghàlats'eeda

¹² Ìdì whaà-le Zezì-Krì wegodi nezii t'à dq ts'ò gohde ha kòta Troas nàwhihta ilè. Gots'ò K'àowo ekq dq ts'ò gohde ha segħa hòzqò ayiilà. ¹³ Hanikò sèot'ì Titus ekq wegòhzo-le t'à sù wegħ nanìwhq ilè, eyit'à ekq dq masì gèehsì t'axqò Macedonia nèk'e ts'òet'ii ahjà.

¹⁴ Hanikò Nòhtsì sù masì wets'ùhwhq hqt'e, ededi t'aats'òq Zezì-Krì wexè k'egohzì. Zezì-Krì edegħa dq dèhnqò ats'ùt'e t'à, dq hazqò gınadaà eniiyah xè wek'èts'adè hqt'e. Hazqò nèk'e k'ets'edè sù goxì got'à dq Zezì-Krì k'ègeezqò agohzì, t'asii lekqò ledii lats'ùt'eè agòqlà hqt'e. ¹⁵ Nòhtsì sù dq edaxàgeedè eyits'q dq gidihòlè sù gigha Zezì-Krì wets'q t'asii lekqò ledii lats'ùt'eè agòqlà. ¹⁶ Dq edaxàgeedè sù git'à eda għa t'asii lekqò ledii lats'ùt'e, hanikò dq gidihòlè sù git'à efaade għa t'asii wejii ledii lats'ùt'e. Amii la hadeèzhì yegħalaeda ha yexèht'eè? ¹⁷ Dq lq gixèht'eè eghàlats'eeda niile, Nòhtsì yatii t'à dq ts'ò gots'ede k'èxa gots'àzeedi t'à sqòmba ts'ehtsì niile. Hanì niile, Nòhtsì dq ts'ò goihzà ats'ùt'e t'à, Zezì-Krì wedahxà Nòhtsì wenadaà ehkw'ì dq gits'ò gots'ede hqt'e.

3

¹ Eyit'à edegħo xàdahots'edi ats'edi dahwhq ni? Dq mòhdaa hogħanaxegeehtq ha giwq nùdè, dq dàhòt'ù agiit'e ghq enihtl'è edexè k'eghchi ha dahwhq. Goxì sù hanii nihtl'è naxits'ò k'ets'ehchi ha dahwhq ni? Hanì-le-ìdè hanii enihtl'è goghàahzà ha dahwhq ni? ² Naxì gonihhtl'è laah't'e, godzeè k'e dek'enaxèehtl'è, dq hazqò gik'èezqò xè gik'eyahti hqt'e. ³ Naxì sù Zezì-Krì wets'q enihtl'è nezii laah't'e, naxita eghàlats'eeda t'à. Edotì t'à naxik'e aatl'è niile, Nòhtsì edaa sù wets'q Inì Degai t'à naxik'e aatl'è hqt'e. Eyits'q kwe k'e weyatii dek'eèhtl'è niile, naxidzeè yii dek'eèhtl'è hqt'e.

⁴ Eyi wegħ sù Zezì-Krì wets'ihzò Nòhtsì wenadaà hotii ehkw'ì-ahodi ts'ùwq hqt'e. ⁵ Goxì godahxà hats'edi niile. Goxì whatsqò t'asii ts'ùlì niile, hanikò Nòhtsì hanii eghàlats'eeda ha goghàhòzqò hqt'e. ⁶ Nakenahòdlù wegòò k'èè nezii eghàlats'eeda għa wecheekeè ts'ùlì agòqlà. Eyi nàowo gòò sù

nàowo zq̄a xèht'e è nùile, hanikò Yedàyeh Nezz̄u wenàowoò hq̄t'e. Nàowo zq̄a dek'eèht'è sù ełàats'ede è agohz̄ı, hanikò Yedàyeh Nezz̄u wet'à ts'eeda hq̄t'e.

Nakenahòdl̄u wegòò sù eniyyah hq̄t'e

7-8 Nàowo kwe k'e dek'eèht'è sù wet'à ełàats'ede kò, eniyyah nechàa k'èè gots'ò niit'q̄ hq̄t'e. Moses wını k'e saıd̄ı sù while adaade kò Israel got'ı whaa ts'ò gıghàeda ha dii ıle. Nàowo kwe k'e dek'eèht'è sù weghq̄ eniyyah ıle, hanikò Yedàyeh Nezz̄u t'à ayı goghòt'q̄ sù eyı denahk'e weghq̄ eniyyah nechàa hq̄t'e. 9 Nàowo wet'à dq̄ ełààgede gha gısnıyaetu sù eniyyah hq̄t'e nıde, nàowo nezz̄u wet'à ehkw'ı agòıdlàa sù dàıhcho ts'ò wenahk'e eniyyah deè elı! 10 Ayı eniyyah elı ıle sù dii gogha eniyyah-le ajà, dii hòt'a ayı denahk'e eniyyah sù wek'èts'eezq̄ò ats'ejà t'à. 11 Ayı while adaade sù eniyyah t'à nàhòwo nıde, ayı welq̄ while ts'ò whezq̄ ha sù wenahk'e eniyyah deè elı hq̄t'e!

12 Hanı gogha ehkw'ı-ahodı t'à sù weghq̄ goını nàtso hq̄t'e. 13 Moses xèts'ıht'e nùile. Wını k'e saıd̄ı sù while adaade kò, edını k'e zèht'ı whèchı ayıllà, Israel got'ı wını k'esadı ghàgeeda ha-le t'à. 14 Hanikò gımedı ha gıkwı dezhi adlà. Dı dzèè ts'ò nakenahòdl̄u wezq̄ gık'eyahtı nıde gımedı ha dii, eyı zèht'ı ılaà gıgha enıht'è k'e whèchı lanı. Eyı zèht'ı sù gıgha ıdòò adlà nùile, Zezi-Krı wedahxà nıde zq̄ eyı zèht'ı gıgha ıdòò adle ha hq̄t'e. 15 Dı dzèè ts'ò Moses wenıht'è k'eyagehtı nıde gımedı-le, ılaà gidzeè k'e zèht'ı whèchı lanı hq̄t'e. 16 Hanikò dq̄ gots'ò K'àowo gıgha ehkw'ı-ahodı agejà nıde, eyı zèht'ı sù gıgha ıdòò adle ha hq̄t'e. 17 Gots'ò K'àowo İni Degai hq̄t'e, eyıts'q̄ edı gots'ò K'àowo wets'q̄ İni Degai wehòh̄zq̄ sù dq̄ k'ahogede agııdlà hq̄t'e. 18 Goxı sù goını k'e zèht'ı whèchı nùile, gots'ò K'àowo dani eniyyah elı sù gok'e saıd̄ı hq̄t'e. Gots'ò K'àowo, İni Degai elı sù godzeè yı eładı agohz̄ı, eyıt'à denahk'e wexèht'è ats'et'ı agohz̄ı.

4

Godzeè yı t'ası eniyyah k'èts'edi

1 Nòhtsı wesq̄nıwq̄ dahxà dı la goghòt'q̄ hq̄t'e, eyıt'à gogha gots'eedi ha nùile. 2 Hanikò dezı k'ehots'eza eyıts'q̄ t'ası weghq̄ ıızhats'ıllı sù wedè ha ts'ıwq̄. Dq̄ ghoyats'eezà t'à eghàlats'eeda nùile, eyıts'q̄ Nòhtsı weyatı ıadı ats'ehzı nùile. Hanikò dq̄ ededzeè t'à gogèhk'w'q̄ ha ts'ıwq̄ t'à Nòhtsı wenadaà nàowo ehkw'ı ghq̄ hotı ehkw'ı gots'ede hq̄t'e. 3 Gots'q̄ godı nezz̄u sù dq̄ mòhdaa degHàà gımedı-le t'à gıgha zèht'ı zı whezq̄ lanı, dq̄ gidıhoè ha ts'ò giadè sù gıgha hanı hq̄t'e. 4 Wehı dı nèè gha k'àowo elı sù dq̄ gıgha ehkw'ı-ahodı-le sù gıni t'à gıgha xègaat'ı-le agòòlà. Eyıt'à Zezi-Krı wegodı nezz̄u ts'ıh̄zq̄ dq̄ xè

dzeh hòzòq sù gıgha wègaat'ı ha dıı, eyıts'ò Zezı-Krı enıyah wehòhòzò xè hotı Nòhtsı xèht'e'e wègaat'ı sù, gınedı ha dıı họt'e. ⁵ Goxı edeghò gots'edeè-ats'edı-le, Zezı-Krı, t'ası hazòq ts'ò k'àowo elı sù weghò gots'edeè-ats'edı. Zezı wets'ıhòzò naxıgha eghàlats'eeda họt'e. ⁶ Nòhtsı hadı, “Togoòt'òo yı gots'ò dzeh xàıdı awede,” hadı sù godzeè yı dzeh nıdı ayıllà, eyı ts'ıhòzò Zezı-Krı weghàts'eeda nıde Nòhtsı dànı enıyah elı sù wek'èts'eezò ats'et'ı.

⁷ Gozhı kwetò lanı sù weyı t'ası enıyah k'èts'edı họt'e. Eyı t'ası enıyah xè nàtsoo sù Nòhtsı wets'ò họt'e wek'èhoedzò, goxı gots'ò nıle. ⁸ Goxı sù hazòq gomòq goòzàa ts'ò dò gogha hoıla hogehtsı, hanıkò anats'et'è nıle; gogha hoezhı agot'ı kò gogha ahxe while ts'ıwò-le, ⁹ dò dagogıhza hanıkò Nòhtsı zògoehde while, dèè k'e ts'ò gogeèhde hanıkò godıhogèhtsı while. ¹⁰ Zezı dànı gogha dàızàa xè ełıwoò sù t'aats'òq gozhı yı edexè k'ets'eza họt'e, eyı ts'ıhòzò Zezı gozhı yı edaa sù wek'èedzòq ade ha. ¹¹ Goxı ıłàà ts'eeda et'ı t'aats'òq Zezı wets'ıhòzò ełàats'ede ha gogha hòzò họt'e, hanı-ıde gozhı ełàawı ha sù weyı Zezı edaa sù wek'èedzòq ade ha họt'e. ¹² Eyıt'à goxı t'aats'òq ełàats'ede lanı, hanıkò eyı ts'ıhòzò naxı sù aahda gha adlà họt'e.

¹³ Dıı hanı dek'eèht'è, “Segha ehkw'ı-ahodı t'à weghò gohde họt'e,” dek'eèht'è. Goxı sı eyı xèht'e'e gogha ehkw'ı-ahodı t'à weghò gots'ede họt'e. ¹⁴ Nòhtsı sù Zezı-Krı naidà ayıllà họt'e, goxı sı Zezı xè nats'ıdà agole ha họt'e, eyıts'ò naxıxè wenadaqà nàts'eèhzaà agole ha wek'èts'eezò. ¹⁵ Eyı hazòq sù wet'àhoahwhı gha agòjà họt'e. Hanı-ıde Nòhtsı wesonıwòq sù dezòq dò lò ts'ò ade ha, dezòq dò lò Nòhtsı ması gıwò ha, eyıts'ò enıyah xè dezòq dò lò Nòhtsı ghàsogeedı agede ha.

¹⁶ Eyıt'à gogha gots'eèdı nıle. Gozhı nàtso-le adaade kò dze taat'eè goını t'à denahk'e nàts'etsoò agodaade họt'e. ¹⁷ Whaà-lea gots'ò yaazea goxè hoıla họt'e, hanıkò wet'à welò while ts'ò goxè sù enıyah hòzò gha agot'ı họt'e, eyı sù hazòq t'à denahk'e wet'àazà họt'e. ¹⁸ Eyıt'à ayı wègaat'ı sù gha goını nàtso ats'ıhwhò-le, hanıkò ayı wègaat'ı-le sù gha goını nàtso ats'ıhwhò họt'e. T'ası wègaat'ı sù whaà-le gots'ò zò gha họt'e, ekò t'ası wègaat'ı-le sù welò while ts'ò gha họt'e.

5

Yak'e gokò gòzò họt'e

¹ Dıı nèk'e ts'eada sù whaà-lea gots'ò nıhbàa yı nàts'edè lanı họt'e. Eyı nıhbàa wedıhoè nıde yak'e welò while ts'ò gogha kò gòzò họt'e. Eyı sù dólà t'à hòèı nıle, Nòhtsı godawhezòq ayıllà wek'èts'eezò họt'e. ² Hanıkò ıłàà dıı nèk'e ts'eada et'ı godzeè etse, yak'e gokò yı nàts'edè ha ts'ıwò t'à. ³ Gokò yı nàts'edè

nɔ̀dè goht'ɔ̀ yì ts'eèhkw'e lanì ha, hanì-ɔ̀dè ɔ̀ht'edɛ̀ gògaat'ɔ̀ ha-le. ⁴ ɔ̀laà du nèk'e nɔ̀hbàa yì ts'eeda et'ìì godzeè etse xè dats'ɔ̀ɔ̀a hɔ̀t'e. Etets'eèt'ɔ̀ ha ts'ɔ̀wɔ̀-le, hanìkò yak'e gokò yì nàts'edè ha ts'ɔ̀wɔ̀. Gozhìì ɛ̀laàwù sù gozhìì welɔ̀ while ts'ò eda ts'ò latats'eedè ha ts'ɔ̀wɔ̀. ⁵ Nòhtsɔ̀ sù goxè hanì hòzɔ̀ gha gòhtsɔ̀ ɔ̀lè, eyit'à Yedàyeh Nezu gots'ò ayìlìlà, eyi wet'à gogha nadaɔ̀ sòmba nìzɔ̀ lanì, eyi weghàà ɔ̀daà ayì gogha whelaa sù hotù goghòt'à gha ayìlìlà.

⁶ Eyit'à gozhìì t'à ɔ̀laà ts'eeda et'ìì gots'ò K'àowo wets'ò nìwà ts'eèhkw'e hotù godzeè t'à wek'èts'eezɔ̀ hɔ̀t'e. ⁷ Ayì gogha ehkw'ɔ̀-ahodù sù k'èè ts'eeda hɔ̀t'e, ayì gogha wègaat'ɔ̀ sù k'èè ts'eeda nùle. ⁸ Eyì sù hotù godzeè t'à gogha ehkw'ɔ̀-ahodì hɔ̀t'e. Gozhìì wets'òò nàts'edèe gà gots'ò K'àowo wexè ats'ɔ̀t'ee sù, eyi denahk'e gogha nezì hɔ̀t'e. ⁹ Eyit'à gozhìì yì ts'eedaa, gozhìì yì ts'eeda-le, ehk'èè gots'ò K'àowo wìna hots'ehtsɔ̀ ha ts'ɔ̀wɔ̀ hɔ̀t'e. ¹⁰ Ehkw'ɔ̀ anaxèehsɔ̀, goxɔ̀ hazòò Zezì-Krì wenadaɔ̀ nìts'edè gà gosìnyaehtì ha hɔ̀t'e. Dò hazòò ɔ̀laà edezhìì yì geeda et'ìì ayì hogehtsɔ̀ k'èxa gìghàhòt'à ha. Ehkw'ɔ̀ gɔ̀dà, hanì-le-ɔ̀dè ehkw'ɔ̀ gɔ̀dà-le k'èxa gòghàhòzà ha.

Nòhtsɔ̀ wexè ts'èwhìì ts'eeda

¹¹ Eyit'à dànì gots'ò K'àowo wek'èats'ɔ̀t'e ha wek'èts'eezɔ̀ t'à, dò ɔ̀dìì agede ha gìghòdats'eehnè ha hots'eèhdzà. Dànì ts'eedaa sù Nòhtsɔ̀ wegga hotù nezìì wègaat'ɔ̀ hɔ̀t'e, eyits'ɔ̀ naxì sù naxìni gha hotù nezìì wègaat'ɔ̀ nɔ̀dè dehwhò. ¹² Haehsɔ̀ t'à naxìts'ò edeghò xàdahots'edì ats'edì nùle, hanìkò naxì goghò xàhoahdì gha gots'ede. Hanì-ɔ̀dè, dò dànì gìgaat'ɔ̀ ghò xàhogedì hanìkò gɔ̀dzeè yì dàgòht'e ts'ònegùzà-le sù gits'ò goahde ha dìì-le agode ha. ¹³ Ezhìne k'èè k'ehots'eza nɔ̀dè Nòhtsɔ̀ wegga hadets'ìlìlà hɔ̀t'e; gots'ɔ̀zò k'èè k'ehots'eza nɔ̀dè naxìgha ats'et'ɔ̀ hɔ̀t'e. ¹⁴ Zezì-Krì goghòneètò t'à hanì wegga eghàlats'eeda ha ts'ɔ̀wɔ̀. Dò ɔ̀lè dò hazòò gha ɛ̀laɔ̀wo, eyit'à dò hazòò ɛ̀laɔ̀dè hɔ̀t'e, eyi gogha ehkw'ɔ̀-ahodì t'à ats'et'ɔ̀. ¹⁵ Ededì sù dò hazòò gha ɛ̀laɔ̀wo t'à, dò geedaa sù edegha geeda ha nùle hanìkò amì gogha ɛ̀laɔ̀woo eyits'ɔ̀ gogha naldàa sù wegga geeda ha hɔ̀t'e.

¹⁶ Eyit'à ɔ̀ gots'ò ɔ̀daà du nèè gots'ò dò gìnàowoò k'èè dò wìzìì gisìnyats'ehtì ha nùle. Inèè sù Zezì-Krì hanì wesìnyats'ɔ̀htì ɔ̀lè, hanìkò dì sù hats'et'ɔ̀-le ats'ejà. ¹⁷ Eyit'à dò Zezì-Krì xè edaa sù dògòò ihlè hɔ̀t'e. Wenàowoò zɔ̀ sù wedè adlà, wenàowogòò wet'axòò ajà. ¹⁸ Eyì hazòò sù Nòhtsɔ̀ ayehzì hɔ̀t'e. Ededì sù Zezì-Krì wet'òò wexè ts'èwhìì ts'eedaa agòòlà, eyits'ɔ̀ godì nezìì dò ts'ò hats'edì gha, la goghàzòò hɔ̀t'e. ¹⁹ Nòhtsɔ̀ sù Zezì-Krì wet'òò du nèk'e dò edexè ts'èwhìì geedaa agòòlà, eyit'à gìhòhì k'èxa gosìnyaehtì nùle. Nòhtsɔ̀ dànì dò edexè ts'èwhìì geedaa agohzìì sù weghò dò ts'ò hats'edì

ha goghàhòròq họt'e. ²⁰ Eyit'à goxı sù Zezì-Krı wegħa dọ ts'ò gots'edee ats'ıtt'e. Goxı got'à Nòhtsı naxıts'ò gode lanì họt'e. Zezì-Krı wedahxà naxıghònàdats'eeti: Nòhtsı wexè ts'èwhıı aahda, naxèts'edi. ²¹ Zezì wehoııı wıhıle sù Nòhtsı gogħa hoııı wek'e whelaà ayıııla, hanı-ıdè Zezı wet'òò Nòhtsı ehkw'ı ts'eedaà agole ha.

6

¹ Goxı Nòhtsı għa ełexè eghàlats'eedaa ts'ıııı sù Nòhtsı wesonıwò k'èt'f'ò naxıts'ò awede-le, naxèts'ediı naxıghònàdats'eeti. ² Nòhtsı ededi du hadı,

“Naxıts'ò sını nezı ekò k'e naxeèhk'w'ò ıle, eyıts'ò dọ edaxàgeħtee dzeğ k'e naxıts'àehdı ıle,” hadı.

Ehkw'ı anaxèehsı, dıı sù Nòhtsı naxıts'ò wını nezı họt'e, dıı edaxàgolee dzeğ họt'e.

Paul wexè hoıla k'ehokw'o

³ T'asıı wıızıı t'à dònı tsıts'ehwhı ha ts'ııwò-le, hanı-ıdè godı nezıı għa eghàlats'eedaa sù wets'ıhòò t'asıı nezı-le t'à dọ gok'e nıdahogeezà ha-le. ⁴ Hanıkò t'asıı hazòò ghàlats'eeda weghàà Nòhtsı xàè wecheekeè ats'ıtt'ee sù dọ gık'èezò ha: dànı ts'èwhıı dats'ııza t'à, dànı goxè hoıla lò t'à, dànı gogħa dıı agot'ı t'à, dànı goxè hoeıı k'ehokw'o t'à; ⁵ gokwòpıyaà-gogehzı t'à, dọ-danıılaa-kò nègogııle t'à, gots'ıhòò dọ xè nàdahoowo hogehtsı t'à; la nàtso ghàlats'eeda t'à, lò-eh't'aà to ts'ete-le eyıts'ò dets'eèhđı t'à; ⁶ dànı degai k'èè ts'eedaa, Nòhtsı yatıı nıts'eedıı, dọ xè ts'èwhıı hots'èhòòò xè etegets'eèzıı; dànı Yedayeh Nezıı k'èè ts'eedaa eyıts'ò dànı hotıı dọ ghònets'eètòò; ⁷ dọ ts'ò ehkw'ı gots'edee t'à, eyıts'ò dànı Nòhtsı wedahxà eghàlats'ııdaa t'à; nàowo ehkw'ıı wet'à ełets'egò lanı nàgòts'ehnèe eyıts'ò gots'ıhts'ò wet'à-ats'et'ıı; ⁸ dọ goghò nezıı agedıı hanı-le-ıdè gok'adageedèe, goghò nezıı agedıı hanı-le-ıdè goghò nezıı agedı-le; godzeè t'à ehkw'ı gots'ede hanıkò dọ mòhdaa eghòyaezàa-dòò ats'ıtt'e gògedı; ⁹ dọ gok'ègeezò kò gok'ègeezò-le lanı gots'ò nageza; ełaa'ts'ede ha weli lanı hanıkò ılaà ts'eeda họt'e; nàgoakwa hanıkò ełaa'ts'ııdè-le, ¹⁰ dats'ııza hanıkò t'aats'òò sıts'eèt'ıı; etets'eèt'ıı hanıkò dọ lò ahxèe lagets'ııla; t'asıı wıızıı gots'ò-le hanıkò t'asıı hazòò gots'ò họt'e. Eyı hazòò weghàà xàè Nòhtsı wecheekeè ats'ıtt'ee sù dọ gık'èezò ha.

¹¹ Naxı Corinth got'ıı yàahıı sù edèdats'eedı-le xè naxıts'ò gots'ııde họt'e, eyıts'ò godzeè t'à naxıts'ò nezıı ats'ııwò họt'e.

¹² Godzeè t'à t'aats'òò naxıghònets'eètò họt'e, hanıkò naxı sù goghònahtò għa edèdaahdı. ¹³ Seza laah't'e lanı du hanaxèehsı ha: Goxı naxıghònets'eètò xèht'eè goghònahtò ha dehwhò, gots'ò naxıdzeè nechà aahle.

Dọ gıgha ehkw'ı-ahodı-le sù gıxè ıle laah't'e-le

¹⁴ Dọ gịgha ehkw'1-ahod1-le sù gịxè ịlè laaht'e-le. Dọ ehkw'1 geedaa eyits'ọ dọ nàowohụ k'èè geedaa sù elexègụht'e nùle. Dzeh eyits'ọ togoòt'òo sù ełèht'eè nùle. ¹⁵ Zezi-Kr1 eyits'ọ wehụ sù ełek'èè agụwọ nùle. Dọ wegħa ehkw'1-ahod1 eyits'ọ dọ wegħa ehkw'1-ahod1-le sù ełègụht'e hoj1 nùle. ¹⁶ Nòhtsịkò-gocho eyits'ọ nòhtsị hòèl1 wets'ọ yahtu-kò sù ełek'èè agụwọ nùle. Gox1 sù Nòhtsị edaa wekọ lats'ụt'e họt'e. Nòhtsị d1 had1 ịlè,

“Gidzeèy1 nàhdè ha eyits'ọ gita aht'e ha, G1nòhtsị ehj1 ha, eyits'ọ sets'ọ dọ g1j1 ha.”

¹⁷ *“Eyit'à gịgha ehkw'1-ahod1-le sù gita gots'ọ xàahdè, gịxè aah't1-le. T'as1 hoj1 ne sù daahchì-le, han1-ìdè sets'ọ dọ aahj1 anaxehle ha.”*

¹⁸ *“Naxit1 ehj1 ha, eyits'ọ nax1 seza eyits'ọ set1 aahj1 ha, Nòhtsị t'as1 wegħa d11-le sù had1,” họt'e.*

7

¹ Seàg1, Nòhtsị han1 goxè yat1 whehts1 t'à, t'as1 hazọọ hoj1 ne sù wede ats'1le. Gozhj1 eyits'ọ goin1 t'à hoj1 hots'ehts1 sù k'alats'1ndè-le. Nòhtsị gots'ọ wek'èch'a sọọ ts'1wọ t'à hot1 degai k'èè ts'1dà.

Paul sù winà agòjà

² Naxidzeè y1 gogħa gòzọọ aahle. Dọ wjz1 k'èch'a hots'èhts1 while, dọ wjz1 ekọ-le eghàlajdà ats'1l1 while, eyits'ọ dọ t'à edegħa sīghà k'ehots'1jza while. ³ Ey1 han1 naxits'ọ gohdee sù naxis1niyaeh1 aehs1-le. Godzeè t'à naxighnets'eetọọ sù naxits'ọ haehs1 ịlè, eyit'à naxixè ts'eeda eyits'ọ naxixè ełàats'ede għa ts'eèhk'w'e họt'e. ⁴ Sù naxighọ ehkw'1 aahwhọ họt'e eyits'ọ naxighọ xàhohd1. Naxits'1h2ọ s1n1 nàtsoò ajà. Gogħa hoila 1ọ kò sù s1nà họt'e.

⁵ Macedonia nek'e nèt's'1jde ekò, goxè ts'èwhj1 gòjzà-le. T'aats'ọọ goxè hoila k'ehokw'o t'à godzeè dej1 ịlè. ⁶ Hanikò dọ gịxè hoilaa sù Nòhtsị gidzeè t'à nàtsoò agohj1 họt'e. Titus gots'ọ n1itla t'à Nòhtsị godzeè nàtsoò ayj1l1 họt'e. ⁷ Edeđ1 gots'1èhtla zọ t'à godzeè nàtsoò ajà nùle, nax1 s1 wedzeè nàtsoò awèahla t'à godzeè nàtsoò adl1 họt'e. Naxidzeè t'à seahj1 ha dahwhọ, dàn1 ts'ọdāwhọ, eyits'ọ dàn1 sù seghọ nān1ahdèe sù ghọ goxè goado. Eyit'à sù denahk'e s1nà họt'e.

⁸ Naxits'ọ 1ht'èe t'à naxidzeè etsee ahla sọn1 kò wek'eehj1-le. T'akwełọọ wek'eehj1 ịlè, naxits'ọ eeh't'è t'à naxidzeè etsee ahla t'à, hanikò whaà-lea ts'ọ zọ naxidzeè etse họt'e. ⁹ Eyit'à d1 s1nà họt'e. Naxidzeè etse t'à s1nà nùle, hanikò naxidzeè etse t'à edek'eahj1 xè naxin1 1adj1 aahla t'à s1nà họt'e. Nòhtsị han1 edek'eahj1 nax1hwhọ họt'e, eyit'à gox1 dānaxèts'edu t'à naxin1 tsjts'1jwho nùle. ¹⁰ Nòhtsị win1 k'èè godzeè etse njde

edek'ets'ɲɲɪ, eyɪ wet'à edaxàgotè hɔt'e. Hanì godzeè etse nɪdè ɲdaà t'asì wɲɲɪ k'ets'ɲɲɪ ha-le. Hanìkò dɔ ɲnaòwoò k'èè godzeè etsee sɪ wet'à eɲàats'ede ha hɔt'e. ¹¹ Nòhtsɪ wɪnì k'èè naxɪdzeè etse t'à eɲɲɪ aahjàa sɪ wedaàniadhè. Dì wet'à Nòhtsɪ gha naxɪnì nàtsoò ajà, hoɲɪ nàowoò wedɛ ha dahwhɔò aahjà, dɔ hoɲɪ hogehtsɪ nɪdè naxɪk'èch'a hɔt'e, wet'à dajiahdeè laahjà, eyɪ ts'ihzò seahzɪ ha dahwhɔ, wet'à sedaàniadhè aahjà, t'asì hazòò ekò-le sɪ ɲwhàà wesɪniyaeti ha dahwhɔ. Eyɪ hazòò hoɲɪ k'èè k'ehokw'oo sɪ naxɪ naxɪxè agot'ɪ nɪle naxɪk'èedzòò aahlà hɔt'e. ¹² Naxɪts'ò ɲht'è ekò, dɔ ekò-le hòèhtsɪ hanì-le-ɲdè dɔ wets'ò ekò-le eghàlaeda ts'ihzò naxɪts'ò ɲht'è nɪle. Hanìkò Nòhtsɪ wenadaà dànì naxɪdzeè t'à goghɔniachtò sɪ wek'èahsɔ ha dehwhɔ t'à, naxɪts'ò ɲht'è hɔt'e. ¹³ Eyɪ hazòò wet'à sɪ godzeè t'à nàts'etsoò ats'ejà.

Eyɪ xè Titus sɪ wɪnà awèahlà wek'èts'eezò t'à, denahk'e goinà hɔt'e. ¹⁴ Wets'ò naxɪghɔ xàdahohdì ɲè, eyts'ò naxɪghɔ ɲzhaehɲ-le asèahlà. T'asì hazòò naxɪts'ò hats'edi sɪ ehkw'ɪ zò hɔt'e, eyɪ xèht'eè Titus ts'ò naxɪghɔ xàdahots'edi sɪ eyɪ sɪ ehkw'ɪ hɔt'e wek'èhoedzòò ajà. ¹⁵ Dànì hazòò wek'èaht'e yenadì nɪdè denahk'e ededzeè t'à naxɪghɔneètò hɔt'e. Dànaxèhdì ha sɔnì dahwhɔ t'à wets'àahɲì kò nezɲì wets'ò naahza ɲè, eyts'ò t'asì hazòò t'à wek'èaht'e ɲè. ¹⁶ T'asì hazòò ehkw'ɪ weghàlaahda ha hotù wek'èehsɔ t'à sɪnà hɔt'e.

8

Corinth got'ɲì Nòhtsɪ wets'ò dɔ gha sòmba nàgehtsɪ

¹ Sèot'ɲɪ, Macedonia nèk'e kòta gòlaa sɪ dànì Nòhtsɪ edecheekè gots'ò sɔnɪwòò sɪ wek'èahsɔ ha naxɪts'ɲɲwhɔ. ² Sɪ gɪxè hoɲla ɲò kò sɪ sòɲwò, eyts'ò sɪ etegeèt'ɪ kò ededzeè t'à t'aats'òò t'asì dɔ ghàgele. ³ Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, t'asì t'à dɔ ts'àgedì ha dì-le sɪ t'à dɔ ts'àgɲdì, eyɪ wete ts'ò dɔ ts'àgɲdì. Ededì xàe hagɲwò t'à, ⁴ goxè Nòhtsɪ wets'ò dɔ ts'àgedì ha goghɔnàdageeti. ⁵ Hahcho ts'ò dɔ ts'àgedì ha ts'ɲwò-le ɲè. T'akweɲòò gots'ò K'àowo ghàdegɲla, eyɪ t'axòò Nòhtsɪ wɪnì k'èè goxɪ sɪ goghàdegɲla. ⁶ Titus ededì naxɪta dɔ gha sòmba nàhtsɪ yexèhoɲhwho ɲè t'à, naxɪdzeè sɔnɪwò t'à dɔ ts'àahdɪ sɪ deghàà nàyehtsɪ ha wèts'edi hɔt'e. ⁷ T'asì hazòò t'à deztòò nezɲì eghàlaahda hɔt'e. Nòhtsɪ ghɔ naxɪnì nàtsoo t'à, yatɪ t'à, t'asì k'èahsɔ t'à, dɔ ts'àahdì ghɔ hòt'ò aahwhɔ t'à, eyts'ò sɪ goghɔniachtò sɪ t'à. Hotù eyɪ xèht'eè naxɪdzeè sɔnɪwò t'à dɔ ts'àahdɪ sɪ eyɪ denahk'e nezɲì aahlè gha edeahdzà.

⁸ Eyɪ haahlè ha dehsɪ-aehsɪ-le, hanìkò naxeèhdzà aht'ɪ. Dànì dɔ eyɪ-le Nòhtsɪ wets'ò dɔ ghɔnegeètòò sɪ asì gɪxèht'eè hòt'ò gɪghɔniachtò gha naxeèhdzà aht'ɪ. ⁹ Gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ gots'ò sɔnɪwòò sɪ wek'èahsɔ hɔt'e. Ededì sɪ ahxe elɪ ɲè hanìkò

naxiḡha eteèt'ḡ adiidlà họt'e. Eteèt'ḡ adiidlà t'à naxixè ahxe hòzọ agode ha.

¹⁰ Ayi naxiḡha denahk'e nezḡ sù gha yatı naxiḡhàehzà ha. İdi xok'e naxı t'akwełòò Nòhtsı wets'ọ dọ sọm̄ba t'à gıts'aahti ìlè, eyı zọ nüile, naxı t'akwełòò hanı eghàlaahda ha ghọ hòt'ò dahwhọ ìlè. ¹¹ Eyı la dıi weghọ naah't'è ts'ò weghàlaahda. Hanı-ıdè naxını nezḡ k'èè dahwhọ ìlèe sù wexèht'eè degħàà weghàlaahda. Eyıt'á ayı dātłọ naxıts'ọ sù weghàà dọ ts'aahti. ¹² Godzeè t'à t'ası dọ ghàts'ezà nıdè Nòhtsı wegħa nezı họt'e. Ayı dātłọ gots'ọ wegħàà t'ası dọ ghàts'ezà ha goıhwhọ họt'e, t'ası gots'ọ-le wegħàà ats'et'ı ha goıhwhọ nüile.

¹³ Naxiḡha t'ası while agode ha eyıts'ọ dọ eyı-le gıxè t'ası lọ agode ha ts'ḡwọ nüile, hanıkò hazọò ełèht'eè t'ası naxıts'ọ ha ts'ḡwọ. ¹⁴ Dıi t'ası lọ naxıts'ọ sù wet'á dọ t'ası gıts'ọ-le ts'aahti ha dıi-le. Hanı-ıdè ededı t'ası dezọò gıts'ọ nıdè naxıts'ágedıi agede ha. Hanı-ıdè hazọò ełèht'eè t'ası gots'ọ ha. ¹⁵ Dıi hanı dek'eèht'è k'èè: “Amı t'ası lọ nàwhehtsḡ sù sù dezọò t'ası lọ wets'ọ-le, eyıts'ọ amı t'ası lọ-lea nàwhehtsḡ sù sù t'ası wets'ọ-le nüile,” dek'eèht'è.

Titus, kọta Corinth ts'ọ adlà

¹⁶ Dànı naxixè hòzọ ha dehwhọ sù Nòhtsı Titus hanı naniwoò ayıllà họt'e, eyıt'á Nòhtsı ması weehwhọ. ¹⁷ Titus naxıts'ọ wets'eèhzàa sù hayele ha zọò-le, ededı hanıwọ t'à naxıts'átla ha sù winà họt'e. ¹⁸ Nòhtsı cheekeè ìlè wexè ats'ele ha. Eyı dọ godı nezḡ gha nezḡ eghàlaıdà t'à Nòhtsı wecheekeè hazọò gıghọ sìghà agedı họt'e. ¹⁹ Eyı zọò-le, sọm̄ba dọ degai ts'ò ts'ewa gha goxè ade ha Nòhtsı wecheekeè eyı dọ gııhchı họt'e. Eyı sọm̄ba gıghàts'ewa ha sù, wet'á Nòhtsı ghàsọhoedi eyıts'ọ sù gıts'ats'edi ha ts'ḡwọ sù gık'èezọ gha ats'et'ı. ²⁰ Eyı sọm̄ba haàtłọ k'ets'eele sù weghọ yatı lọ ha ts'ḡwọ-le. ²¹ Eyıt'á ehkw'ı weghàlats'eeda ha ts'ḡwọ. Nòhtsı wenadaą zọò-le hanıkò dọ hazọò gınadaą ehkw'ı k'ehots'ezà ha ts'ḡwọ họt'e.

²² Eyıts'ọ k'achı dọ ìlè eyı dọ nàke gıxè ats'ele ha. Ededı sù goxè eghàlaıdà ìlè t'à winı nàtsoo xè dànı la ghọ họtıi sù wek'èts'eezọ họt'e. Ehkw'ı eghàlaahda ha naxıhwhọ t'à denahk'e goxè eghàlaeda ha nıwọ họt'e. ²³ Titus ededı sexè eghàlaeda họt'e, eyıts'ọ set'axọò naxıta eghàlaeda họt'e. Eyıts'ọ wexè dọ nàke sù Nòhtsı cheekeè hazọò gha k'ehogeza t'à Zezi-Krı weghàsọhoedi adlà họt'e. ²⁴ Eyıt'á eyı dọ tai gıghoniahtọ sù gık'èezọ agıahle, eyıts'ọ ayı ghọ naxıghọ xàhots'edi sù wek'èè ehkw'ı eghàlaahda. Hanı-ıdè Nòhtsı wecheekeè hazọò gık'èezọ ha.

9

¹ Nòhtsɿ wets'ò dọ dànì gits'àts'ɿdì sù weghò naxits'ò eeh'tl'è-le kò. ² Dọ degai gits'àahdì ha hòt'l'ò aahwhò họt'e wek'èehsò. Macedonia nèk'e Nòhtsɿ cheekeè nàgedèe sù naxìghò gits'ò xàdahohdì jìlè. Ịdì xok'e naxì Achaia nèk'e nàahdèe sù sọm̄ba t'à dọ degai ts'àahdì ha dahwhò họt'e gèehsɿ jìlè. Naxìnà hanì eghàlaahda t'à Macedonia got'ɿ ededɿ sɿ sọm̄ba efègɿla. ³ K'èt'l'ò naxìghò xàdahohdì ha-le t'à dù dọ tai naxits'ò guhʔà họt'e. Hanì-ɿdè eyi sọm̄ba nàwhahtsɿ sù ts'atà gɿt'l'aahle ha, wheahla gèehsɿ jìlè t'à. ⁴ Macedonia got'ɿ sexè naxits'àgede ha sù gɿgha sọm̄ba ts'atà wheahla-le nɿdè goxɿ naxìghò xàdahots'edì jìlèe sù naxìghò jìzhats'ɿjìjì ats'ede ha, eyits'ò naxì sɿ edeghò jìzhaahjì aahde ha. ⁵ Eyì hagode ch'à eyi dọ tai gonakweè naxits'àgede nɿdè denahk'e nezɿ ha dehwhò. Naxɿdzeè t'à sọm̄ba dọ ghàahle ha dahdì jìlèe sù t'à naxits'àgedì ha. Hanì-ɿdè naxɿdzeè t'à sọm̄ba gɿghàahle ha, eyits'ò naxìnì k'èch'a aahle ha-le.

Godzeè t'à t'asì dọ ghàts'èʔà

⁶ Dù hats'edù hotì wenaahdì: Amì t'asì dehshee ɿ-lea dèè goyì yeleè sù t'asì dehshee ɿ-lea nàhtsɿ ha, hanìkò amì wet'à t'asì dehshee ɿ dèè goyì yeleè sù t'asì dehshee ɿ nàhtsɿ ha. ⁷ Dọ ededzeè t'à dàt'ò sọm̄ba dọ ghàyele ha nɿwò sù k'èè dọ ghàyele ha họt'e. Edìnì k'èch'a hanì-le-ɿdè dọ hayèhdì t'à t'asì dọ ghàyɿʔà-le. Goinà xè t'asì dọ ghàts'ele nɿdè Nòhtsɿ wìnà hots'ehtsɿ họt'e. ⁸ Nòhtsɿ sù t'asì hazòò wet'à nezɿ aahda ha deʔò naxìghàyele ha wegħa dì nùle. Hanì-ɿdè t'aats'òò t'asì hazòò wet'à-aah't'ɿ ha sù naxits'ò ha, eyits'ò t'aats'òò wet'à nezɿ dọ ts'àahdì ha. ⁹ Dù hanì dek'eèht'l'è k'èè:

“T'asì nezɿ dọ-teèt'ɿ ghàɿla họt'e. Ehkw'ɿ nàhohwhoo sù welò while ts'ò wheʔo ha,” dek'eèht'l'è.

¹⁰ Nòhtsɿ ededɿ sù wet'à t'asì dehshee dọ ghàyele họt'e, eyits'ò lèt'è dọ ghàyele họt'e. Eyit'à t'asì hazòò wet'à ts'eedaa sù denahk'e naxìghàyele ha, eyi wet'à denahk'e ehkw'ɿ eghàlaahda anaxele ha. ¹¹ Nòhtsɿ t'asì hazòò deʔò naxìghàyele ha, hanì-ɿdè t'aats'òò naxɿdzeè t'à dọ ts'àahdì ha dì-le. Eyits'ò goxɿ got'òò naxɿdzeè t'à dọ ts'àahdì t'à dọ ɿ Nòhtsɿ ts'ò masì gedì ha.

¹² Eyì hanì eghàlaahdàa sù Nòhtsɿ wets'ò dọ t'asì gɿt'à edaa zò gɿghàahle nùle, hanìkò eyi haahla t'à dọ ɿ masì gɿwò xè deʔò Nòhtsɿ ghàsogeedì họt'e. ¹³ Hanì dọ ts'àahdì t'à dọ naxìk'ègeezò agèahlà họt'e. Zezì-Krì wegodì nezɿ naxìgha ehkw'ɿ-ahodù k'èè aahda t'à dọ Nòhtsɿ ghàsogeedì ha, eyits'ò dànì naxɿdzeè t'à t'asì dọ ghàahle, eyits'ò dọ hazòò gits'àahdì t'à Nòhtsɿ ghàsogeedì ha họt'e. ¹⁴ Eyit'à naxìgha yagehtì nɿdè Nòhtsɿ naxits'ò deʔò wesonɿwò t'à hanì nezɿ eghàlaahda anaxìlà ghò masì gɿwò xè ededzeè t'à naxìgha yagehtì ha

hõt'e. ¹⁵ Nòhtsɪ masì wets'ɪhwhq ha hõt'e! Ayì goghàɪzq sù sù weghq eniyah t'à wegħa yatì while hõt'e!

10

Paul edek'edaedi

¹ Dq mòhdaa seghq dɪ hagedɪ, “Paul gogà wheda nɪdè ts'èwhɪà gots'ò gode hanikò gogà wheda-le nɪdè yatì nàtsoo t'à gots'ò gode,” sègedɪ. Zezì-Krɪ dànì wedzeè nezɪ xè ts'èwhɪ anɪwq k'èè naxìghonàdaehtì. ² Naxɪts'àwhɪhtla nɪdè dq mòhdaa dɪ nèk'e dq k'èè k'ehots'eza gogɪhwhq sù yatì nàtsoo t'à gɪts'ò gohde ha sɒnɪ. Hanikò hani naxɪts'ò gohde ha-le għa naxìghonàdaehtì. ³ Dɪ nèk'e dq gɪta nàts'edè kò, gɪk'èè elets'egq nùle. ⁴ Goxɪ wet'à elets'egq sù dɪ nèk'e dq gɪt'à elegegq sù xèht'eè nùle. Ìle, ełèht'eè nùle! Nòhtsɪ wets'q wet'à elets'egq nàtsoò agohzɪ sù wet'à wehɪ wenàowoò nàtsoo sù hazqò wedɪhots'ehtsɪ hõt'e. ⁵ Nòhtsɪ k'èch'a xàyaetɪ hazqò eyɪts'q t'asɪ hazqò Nòhtsɪ ch'à agohzɪ sù wedɪhots'ehtsɪ eyɪts'q nànihowo hazqò ts'ihchɪ gà Zezì-Krɪ k'èit'e ats'ehzɪ hõt'e. ⁶ Degħàà Nòhtsɪ k'èaht'eè aahjà nɪdè naxɪta gots'q dq mòhdaa Nòhtsɪ k'èch'a k'ehogezaa sù nàgeekwa agets'ele ha hõt'e.

⁷ T'asɪ wègaat'ɪ sù zq ghàahda. Zezì-Krɪ wets'q aht'e dq hotɪ hadeewq nɪdè goxɪ sɪ wexèht'eè Zezì-Krɪ wets'q ats'ɪt'e yedaànɪwo welì. ⁸ Gots'ò K'àowo wedaxà nàahtsoò anaxets'ehzɪ hõt'e, nàahtso-le anaxets'ehzɪ nùle. Eyɪ ghq yaazea xàdahohdì gohde kò weghq ìzhaehɪ nùle. ⁹ Dɪ nɪht'è naxɪts'ò eeht'èè sù wet'à naxɪdzeè deɪ ha ahla nùle. ¹⁰ Dq mòhdaa hagedɪ, “Paul gots'ò eet'è nɪdè yatì nàtsoo t'à gots'ò gode, hanikò goxè wheda nɪdè t'asɪ eɪ-le lanì wègaat'ɪ eyɪts'q weyatì gogħa t'asɪ nùle,” gedɪ. ¹¹ Eyɪ dq hagedɪ sù enɪht'è t'à dàts'edɪ sù wexèht'eè ats'ɪt'e, gɪmedì welì. Naxɪta eghàlats'eeda nɪdè naxɪts'ò ts'ɪt'è k'èè k'ehots'eza ha.

¹² Dq edegħq xàdahogedɪ sù gɪxèts'ɪht'e ts'edɪ ha honàedɪ nùle. Ededɪ edegħàà dq edegeetsɪ eyɪts'q edenàowoò ghàà edesɪniyagehtì t'à gogɪzq-le hõt'e. ¹³ Hanikò goxɪ sù dezqò xàdahots'edì ha nùle, Nòhtsɪ la goghàɪzq sù eyɪ zq ghq xàdahots'edì ha hõt'e. Nòhtsɪ la goghàɪzq t'à naxɪ kò naxɪta eghàlats'eeda hõt'e. ¹⁴ Edegħq dezqò xàdahots'edì ha nùle. Naxɪts'ò ats'ejà-le nɪdè ekɪ gots'ede ha ìlè, hanikò Zezì-Krɪ wegodɪ nezɪ xè naxɪts'ò ats'ejà ìlè. ¹⁵ Eyɪts'q dq eyɪ-le naxɪta eghàlagɪdà ghq xàdahots'edì nɪdè dezqò ats'edɪ nùle. K'èdaà naxɪnì nàtsoò ade ha ts'ɪwq, hani-ɪdè naxɪta eghàlats'eeda sù denahk'e nechà ade ha. ¹⁶ Hani-ɪdè dq eyɪ-le naxɪnèè zqò-ts'ò nàgedèè sù godɪ nezɪ t'à gɪts'ò gots'ede ha dɪ-le. Eyɪ-le nèk'e Nòhtsɪ dahxà dq eghàlagɪdà sù goxɪ wek'e eghàlats'ɪdà lanì wet'à edegħq xàdahots'edì ha ts'ɪwq-le. ¹⁷ Hanikò, “Amì

xàdahodì ha nıwq̄ sù Nòhtsı ghq̄ xàdahodì welè,” dek'eèht'è.
 18 Eyit'à amì edegh̄q̄ xàdahodì sù dq̄ nezı̄ gha wı̄tà nı̄le,
 hanìkò amì Nòhtsı yegh̄q̄ xàdahodì sù dq̄ nezı̄ gha wı̄tà hq̄t'e.

11

Paul eyits'q̄ dq̄ xàè Zezì wecheekeèdeè agı̄t'e-le

1 Yaazea ezhı̄ne k'èè naxıts'q̄ eeht'è sını kò hotı̄ seàhk'w'q̄
 ha naxeehwh̄q̄. Hòt'a seàhk'w'q̄ wek'èehsq̄. 2 Nòhtsı wını k'èè
 hotı̄ naxı̄xoehdı̄ hq̄t'e. T'eeko wetà dq̄zhı̄ ghàı̄ıhtı̄ lanı̄ Zezı̄-
 Krı̄ ghànaxèehtè ha dehwh̄q̄. T'eekogò lanı̄ weghànaxèehtè
 ha dehwh̄q̄. 3 Hanìkò Eve gòcho yegh̄q̄yaàzq̄ xèht'eè naxı̄
 sı naxıgh̄q̄yaèzà aweah̄le ha sını dehwh̄q̄ t'à naxıgh̄q̄ dehı̄ı.
 Naxıdzèè t'à Zezı̄-Krı̄ ghàdeah̄tı̄ ı̄lèe sını eyı̄ ch'à naxı̄nı̄ ekq̄-
 le ayele ha sını. 4 Dq̄ ı̄adı̄ naxıts'q̄ nı̄tla gà Zezı̄ eyı̄-le
 gh̄q̄ hoghànaxeehtq̄ nı̄dè naxıgh̄a t'asanı̄le. Yedàyeh Nezı̄ı̄
 naxıgh̄q̄t'q̄q̄ sını wedè ı̄nı̄ eı̄adı̄ naxıgh̄a ehkw'ı̄-ahodı̄ nı̄dè, hanı̄-
 le-ı̄dè godı̄ nezı̄ı̄ naxıgh̄q̄t'q̄q̄ sını wedè godı̄ eı̄adı̄ naxıgh̄a
 ehkw'ı̄-ahodı̄ nı̄dè, nàhotı̄-le gıyatı̄ àahchı̄ hq̄t'e. 5 Eyı̄ “Nòhtsı̄
 dezq̄ò wecheekeèdeè” ats'ı̄ı̄t'e edegeewq̄q̄ sını gı̄k'azı̄ aht'e edee-
 hwh̄q̄ nı̄le. 6 Dq̄ ts'q̄ gohde gha nezı̄ı̄ gohde aht'e-le kò, Nòhtsı̄
 ts'q̄òhk'e t'ası̄ k'èehsq̄ hq̄t'e. T'ası̄ ı̄q̄ hats'ı̄ı̄laa sını eyı̄ ghàà nezı̄ı̄
 wek'èehsq̄q̄ anaxets'ı̄ı̄lè hq̄t'e.

7 Naxıgh̄a sıghà ha t'à k'èeweèt'ı̄ k'èè adèhlà, eyits'q̄ t'ası̄ı̄
 k'èxa-le Nòhtsı̄ wegodı̄ nezı̄ı̄ t'à naxıts'q̄ gohde t'à hoı̄ı̄ı̄
 hòwhı̄htsı̄ nı̄? 8 Nòhtsı̄ wecheekeè kq̄ta eyı̄-le nàgedèe
 sı̄ sq̄òmba seghàgele t'à naxıgh̄a eghàlaehda hq̄t'e. Eyit'à
 gısq̄òmbaà gıgh̄q̄ dehı̄ı lanı̄. 9 Naxıta aeht'è ekò, t'ası̄ı̄ segha
 whı̄le kò t'ası̄ı̄ naxeekè t'à naxıgh̄a hoezhı̄ ahla whı̄le. Nòhtsı̄
 wets'q̄ dq̄ Macedonia nèk'e gots'q̄ nègı̄ı̄dee sını ayı̄ı̄ segha whı̄le
 sı̄ seghàgı̄ı̄la hq̄t'e. Sets'aahtı̄ t'à naxıgh̄a t'ası̄ı̄ whı̄le ha de-
 hwh̄q̄-le, ı̄laa naxıts'q̄ hanı̄ ehda ha dehwh̄q̄ hq̄t'e. 10 Zezı̄-Krı̄
 wenàowò ehkw'ı̄ı̄ sedzeè yı̄ı̄ whezq̄ dahxà dı̄ı̄ hanaxèehsı̄: Dq̄
 wı̄ı̄zı̄ Achaia nèk'e gots'q̄ hanı̄ edegh̄q̄ xàdahodı̄ ch'à asele ha
 nı̄le. 11 Dànı̄gh̄q̄ sets'aahtı̄ ha naxeehwh̄q̄-le dahwh̄q̄ sq̄naà?
 Naxıgh̄q̄neehtq̄-le t'à aht'e nı̄le. Dànı̄ naxıgh̄q̄neehtq̄q̄ sını Nòhtsı̄
 yek'èezq̄ hq̄t'e! 12 Hanı̄ eghàlaehdaa sını ı̄laa hanı̄ eghàlaehda
 ha hq̄t'e. Hanı̄-ı̄dè dq̄ edegh̄q̄ xàdahogedı̄ eyits'q̄ goxèht'eè
 eghàlageeda gedı̄ı̄ k'ehogezaa sını haget'ı̄ gha hòzq̄-le ageh̄le ha.

13 Hanı̄ı̄ dq̄ sını ehkw'ı̄ı̄ dq̄ hoghàgogeehtq̄ nı̄le, egh̄q̄yageezàa-
 dq̄q̄ agı̄t'e, Zezı̄-Krı̄ wecheekeèdeè edegeetsı̄ hq̄t'e. 14-15 Eyı̄
 haget'ı̄ı̄ sını gogha enı̄ı̄yah nı̄le, wehı̄ı̄ı̄ ededı̄ kò yak'eet'ı̄ı̄ degaı̄
 edeetsı̄ hq̄t'e. Eyit'à dq̄ wehı̄ı̄ı̄ gha eghàlageedaa sını ededı̄ sı̄
 ehkw'ı̄ı̄ eghàlageeda laget'ı̄. Nq̄q̄de nı̄dè danī eghàlagı̄ı̄dà k'èè
 gıghàhòt'à ha.

Paul, dànì Zezì gha daɪʔàa sù yeghò xàdahodì

16 K'achì haehsì ha: Dò wɪzì gòzò-le aht'e sùhwhò welè sòò. Hanì nànahdè nɪdè dò gòzò-le gode lanì seàhkw'ò, hanì-ɲdè yaazea xàdahohdì ha dɪ-le. 17 Hanì edeghò xàdahohdì gohdee sù dò gòzò-le laehsì hɔt'e. Gots'ò K'àowo dànì gode ha sù k'èè gohde nùle. 18 Hanìkò dò lɔ dɪ nèk'e dò k'èè edeghò xàdahogedì gogede t'à, sɪ sɪ edeghò xàdahohdì ha dɪ-le. 19 Sù goahsò t'à dò gogɪzò-le sù gɪahkw'ò ha naxìnà. 20 Dò t'ahòyɪ naxìts'ò k'ahogedè, hanì-le-ɲdè naxìghò egeeɪ, naxìt'à edegha sìghà hogehtsɪ, eyìts'ò naxìnahk'e dò nechàa edegeetsɪ, tsɪnaxegeekà kò, hanì naxìts'ò eghàlageeda kò naxìgha t'asanile. 21 Goxì hanì k'ehots'eza gha nàts'etso-le dehsɪ sù weghò ɲzhsats'ɲlɪ ha nì?

Dò gòzò-le laehsì kò, dò ayì ghò xàdahogedì sù sɪ sɪ eyì xèht'eè haehsì ha dɪ-le hɔt'e. 22 Hebrew got'ɲ agɪt'e ghò xàdahogedì nɪdè sɪ sɪ Hebrew got'ɲ aht'e. Israel got'ɲ agɪt'e nì? Sɪ sɪ Israel got'ɲ aht'e. Abraham wets'ɪhɔò-dòò agɪt'e nì? Sɪ sɪ Abraham wets'ɪhɔò-dòò aht'e hɔt'e. 23 Zezì-Kɪ wecheekeè agɪt'e nì? Sɪ gɪnahk'e wecheekeèdeè aht'e. (Sù ezhɪne k'èè gohde laehsì.) Gɪnahk'e hòt'ò eghàlahdà, gɪnahk'e dò-danìlaakò ihdà, gɪnahk'e nàsegɪhkwa, eyìts'ò gɪnahk'e gòt'ò elɪhwhòt'e. 24 Israel got'ɲ sɪlài-eh't'à taenò-daats'ò-ɪòòtò nàsegɪhkwa hɔt'e. 25 Taà-eh't'à dechì t'à sekwòyaà-segɪlà, ɲàà kwe t'à segɪhdè ɲè, taà-eh't'à nɪhts'ɪ nàtso t'à sexè elàcho wetɪtò, ɲè toò eyìts'ò ɲè dzèè gots'ò tideè k'e daehle ɲè. 26 T'aats'òò t'asɪ sek'eèhoowo. Deh nàtso t'à sexè hoeɲ k'ehokw'o, dɔɲ ch'à sexè hoeɲ k'ehokw'o, xàè sèt'ɪ sɪ ch'à sexè hoeɲ k'ehokw'o, dò ɲadɲ ch'à sexè hoeɲ k'ehokw'o, kògodeè nɪ sexè hoeɲ k'ehokw'o, whatsoò gòzò nɪ sexè hoeɲ k'ehokw'o, tideè k'e sexè hoeɲ k'ehokw'o, eyìts'ò dò gòet'ɪ edegeetsɪ t'à sexè hoeɲ k'ehokw'o. 27 T'aats'òò hòt'ò eghàlaehda xè gòt'ò ihtè-le. Bò dɛ xè tɪ dɛ aeht'è, eyìts'ò goht'ò dɛ aeht'è xè segha edza ɲè. 28 Eyì hazòò wedɛ, dzè taat'eè Nòhtsɪ wecheekeè kòta yàgòlaa nɪ nàgedè sù gɪghò hòt'ò nànihwhò hɔt'e. 29 Dò nàtso-le nɪdè sɪ sɪ wexè nàhtso-le hɔt'e. Dò hoɲ hòèhtsɪ adlà nɪdè sù segha hoila hɔt'e.

30 Edeghe xàdahohdì gohde ha nɪdè ayì wet'à nàhtso-le sù eyì ghò xàdahohdì ha hɔt'e. 31 Nòhtsɪ, gots'ò K'àowo Zezì Wetà, welò while ts'ò weghàsòts'eedɪ sù hohts'ɪ gohde nùle yek'èezò hɔt'e. 32 Kògodeè Damaskus whɪhda ekò, k'àowo ɲè, k'àowocho Aretas gha k'àowo elɪ sù, dasegeechì ha nɪwò t'à kògodeè hazòò hogɪhdì agòòlà ɲè. 33 Hanìkò dò mòhdaa sets'agɪdì t'à t'òhtò nechàa yì segiachì gà kòta edzak'è gots'ò hodàsegeèlì. Hanì wech'à kwɪèhsa t'à dasegiachì-le.

12

Paul nàtso-le kò wenazhu eniyyah k'ehokw'o

¹ Wet'aaàa nùle wek'èehsò kò edeghò xàdahohdì ha t'ùt'e. Gots'ò K'àowo wedahxà senazhu xègoèht'ì eyits'ò ayì k'èehsòò asìllàa sù, weghò gohde ha. ² Hoònq-daats'ò-dì xo ekò Zezi wecheekeè ìlè yak'e denahk'e dagòòwà ts'ò newiitì ìlè. Eyì dọ edezhì yì wheda, edezhì yì wheda-le, wek'èehsò-le, Nòhtsì zọ yek'èezò họt'e. ³⁻⁴ Eyì dọ Hojzì-Nèk'e ts'ò newiitì ìlè wek'èehsò. Eyì dọ edezhì yì whedaa, edezhì yì wheda-le, wek'èehsò-le, Nòhtsì zọ yek'èezò họt'e. T'asì sù eniyyah t'à dọ wjzì yeghò gode ha dùi sù yeèhk'w'ò ìlè. Eyì sù dọ yeghò gode ha weggha wets'aet'ò ìlè. ⁵ Eyì dọ wexè hagòjàa sù weghò xàdahohdì ha họt'e, hanikò edeghò xàdahohdì ha-le. Ayì t'à nàhtso-le sù eyì zọ weghò xàdahohdì ha. ⁶ Edeghò xàdahohdì gohde ha dehwhò nùdè, ehkw'ì gohde t'à ezhìne k'èè sutà ha-le. Hanikò dezòò t'asì deè aht'e segghwhò ha-le t'à edeghò xàdahohdì ha-le. Dànì eghàlaehda eyits'ò ayì dàehsì k'èè zọ dọ wet'aaàa k'èè sutà ha dehwhò.

⁷ Eyì t'asì eniyyah deè hazòò weehzì t'à xàdahohdì ch'à jhìghòò lanù sekwò ghazàa asiidlà họt'e. Eyì sù wehì wecheekeè sek'alawòò at'ì họt'e. ⁸ Taà-eh't'aa gots'ò K'àowo seghò yìhchì wèehsì weghònàdaehtì ìlè. ⁹ Hanikò sets'ò hadì, "Nets'ò sòdehwhòò sù eyì negha hòt'a họt'e. Dọ nàgetso-le nùdè, gidzè yì denahk'e eniyyah eghàlaehda họt'e," sèhdi. Eyit'à ayì t'à nàhtso-le sù weghò sinà xè weghò denahk'e xàdahohdì ha. Hanì-ìdè Zezi-Krì wedahxà nàhtsoò asedle ha họt'e. ¹⁰ Eyit'à Zezi-Krì wets'ìh'zò nàhtso-le nùdè, dọ sek'adageedè nùdè, seggha nàhotì nùdè, dọ daseghìh'za nùdè, sexè hoilà k'ehokw'o nùdè sinà họt'e. Nàhtso-le nùdè hòdaats'ò nàhtso họt'e.

Paul, Corinth got'ù goghò nàntwo

¹¹ Ezhìne edèwhihtsì hanikò naxì asèahlà họt'e. T'asì aht'e-le sòni kò seghò nezì goahde ha ìlè. Eyì "Nòhtsì dezòò wecheekeèdeè," ghahdì sù gik'azì aht'e nùle. ¹² Dọ eniyyah hazòò xàzaa hohtsì sù eyì weghàa Zezi wecheekeèdeè elì wek'èhoedzò họt'e. Naxìxè aeht'è ekò sinì nàtso xè naxita eniyyah lọ hòwhihtsì ìlè. ¹³ Nòhtsì wecheekeè kòta eyì-le ta nàgedèe sù gik'azì aht'e naxèehwhò dahwhò nì? Nòhtsì wecheekeè eyì-le sets'àgedì agèhlà kò naxì hanaxèhlà while; eyì gha seghò nahoahlè!

¹⁴ Nàakeè naxits'àwhihtlà ìlè, dùi k'achì naxits'àhtlà ha, hanikò t'asì t'à sets'àahdì ha naxèehwhò-le, t'asì naxits'ò sù wehwhò-le t'à, hanikò naxì naxèehwhò họt'e. Chekoa sù edèot'ì gha t'asì k'ègedì nùle wek'èts'eezò, giot'ì sù edeza gha t'asì k'ègedì họt'e. ¹⁵ Eyit'à t'asì hazòò sets'ò sù naxits'ò

wek'ehoehwhi gha sinà, eyits'ò naxìghàdèehtè gha sinà họt'e. Denahk'e naxìghòneehtò nùdè dek'aʒì seghòniãhtò ha nì? ¹⁶ T'asanìle, naxeehkè t'à naxìgha hoezhì ahlà-le. Hanìkò ts'ahohtsì t'à naxìghòyaàʒò seahwhò nì? ¹⁷ Dò naxits'ò giihʒà ekò, sedahxà t'asì naxìghò giihchì nòò? ¹⁸ Titus naxits'átla ha naxits'ò wiihʒà jlè, eyits'ò gòet'ì jlè wexè ahlà jlè. Titus sòòmba gha naxìk'adaawo-le jlè. Eyit'à elèht'eè k'ehodiiʒa xè elèht'eè nànediwo họt'e.

¹⁹ Dii hãwa gots'ò edek'edats'eediì ats'edi dahwhò jlè nì? Zezi-Krì wexè ats'ii't'e k'èè Nòhtsì wenadaà edeghò gots'ede họt'e. Goàgiã, t'asì hazòò hats'ehʒì sù wet'à naxìni nàtsoò ade gha ats'et'ì họt'e. ²⁰ Naxits'àwhihtla nùdè sinì k'èè aah't'e ha-le sòni, eyits'ò sì sì naxìni k'èè aht'e ha-le sòni, eyi wegghò nànihwho họt'e. Ełek'èch'a aahdi ha sòni, ełegghò ts'oxoahdi ha sòni, naxìk'èch'a t'à naxìni nàitlo ha sòni, ełek'èch'a aahda ha sòni, ełegghò goahde ha sòni, xàhoahdi ha sòni, eyits'ò naxìxè hoizì hòʒò ha-le sòni, eyi hazòò ghò hòt'ò nànihwho họt'e. ²¹ K'achì naxits'àhtla nùdè, Senòhtsì naxìghò jìzhaehhì asele ha sòni. Naxita dò ló inèè gots'ò hoii hogèhtsì sù gighò sedzeè nàniitì ha sòni. Hoii nàowoò k'èè ełek'alagedèe sù wegghò edek'egii-le sòni dehwhò t'à, gighò hòt'ò nànihwho.

13

Paul, nòode xàyahtì

¹ Dii taà-eh't'aa naxits'àhtlaà ade ha họt'e. Dii hani dek'eèht'è, “Dò nàke hani-le-ìdè dò tai gidaà agòjã sù elèht'eè dò ghò xàyagiihtì nùdè gìgodii ità ha họt'e,” dek'eèht'è. ² Nàekeè t'à naxits'àwhihtla ekò nadaà yatì nàtsoo naxìghàehʒò jlè. Dii set'axòò k'achì hanaxèehsì ha. K'achì naxits'àwhihtla nùdè ìdii dò hoii hogèhtsì sù eyits'ò dò eyii-le hazòò eładiì agejà-le nùdè ts'èwhii gighàhoehʒà ha niile, ³ ayii ghàà Zezi-Krì set'à gode sèahdiì daseahke t'à. Zezi nàtso-le k'èè naxita eghàlaeda niile, hanìkò naxita eniiyah t'à nàtso họt'e. ⁴ Nàtso-le k'èè dechiet'aa k'e wediitsò t'ii't'e, hanìkò dii Nòhtsì dahxà nàtso eda họt'e. Eyì lani goxì sù wexè nàts'etso-le lats'ii't'e, hanìkò Nòhtsì dahxà naxìgha eghàlats'eeda gha nàts'etsoò ts'eeda họt'e.

⁵ Asii naxìgha ehkw'ì-ahodi k'èè aahda gha ededaaniãhdè. Zezi-Krì naxìdzeè yì nàdè họt'e wek'èahsò-le nì? Naxìgha ehkw'ì-ahodi k'èè aahda-le wek'èahsò nùdè Zezi naxìdzeè yì eda-le wek'èahsò ha họt'e. ⁶ Goxì gogha ehkw'ì-ahodi k'èè ts'eeda wek'èahsò welì dehwhò họt'e. ⁷ Eyits'ò ekò-le eghàlaahda ch'à naxìgha Nòhtsì ts'ò yats'ehti. Goxì nezii gògaat'ì gha ats'et'ì niile, hanìkò ehkw'ì eghàlaahda gha ats'et'ì họt'e, golaà ghàlats'ii-dà-le dò hagogiihwhò kò. ⁸ Nàowo ehkw'ìi

sìi wek'èch'a eghàlats'eeda ha dìi hòt'e, hanikò nàowo ehkw'ìi weggha zò eghàlats'eeda hòt'e. ⁹ Goxì nàts'etso-le t'à naxì nàahtso nìdè goinà hòt'e, eyits'ò deghàà degai aahde ha naxìgha yats'ehti hòt'e. ¹⁰ Eyit'à naxita whihda-le nìdè hanì naxits'ò eeht'è hòt'e. Hanì-ìdè naxits'àwhihtla nìdè Nòhtsì wedahxà hoilà naxits'ò xàyahti ha-le. Naxìni nàtsoò ahle gha Nòhtsì seghàhòzò hòt'e, naxìdiholè gha niile.

Naxìxè sìghà welè, Paul gòhdi

¹¹ Sèot'ìi, nõode t'à dìi hanaxèehsì ha: naxìxè sìghà welè, deghàà degai aahde gha hòt'ò eghàlaahda, ayìi dànaxèehsì sìi seyati ààhchi, naxìni jè zò welè, ts'èwhìì elèxè aahda. Hanì-ìdè Nòhtsì goghqoneètò, wexè ts'èwhìì hòzò sìi naxìxè wehòzò ha.

¹² Nàowo degai k'èè eleahts'ì xè, “Nexè sìghà welè,” elèahdi. ¹³ Nòhtsì wets'ò dò hazò, “Naxìxè sìghà welè,” naxègedi.

¹⁴ Gots'ò K'àowo Zezi-Krì naxìxè sòniwò welè, Nòhtsì naxìghqoneètò welè, eyits'ò Yedàyeh Neziì wenàowò naxìxè welè.

Galatia got'ji gits'ò aatl'è

¹ Sì, Paul, Zezi wecheekeède aht'e. Dò seguhzà nùile, hanikò Zezi-Kri sùhzhà họt'e, eyits'ò Nòhtsì-Gotà, Zezi naidà ayjìlà sù sùhzhà họt'e. ² Nòhtsì wecheekeè hazòò sexè geèhk'w'ee sù dū enjhtl'è sexè gùtl'è. Galatia nèk'e Nòhtsì wecheekeè nàgedè sù gits'ò ts'jhtl'è họt'e.

³ Nòhtsì-Gotà eyits'ò gots'ò K'àowo Zezi-Kri naxits'ò sòniwo welè, eyits'ò naxixè sìghà hòzòò agule. ⁴ Zezi-Kri dū nèk'e hòjì nàowoò ch'à edaxàgole ha nıwo t'à, Nòhtsì-Gotà wını k'èè gohòjì k'èxa ełajwo adıdla họt'e. ⁵ Eyit'à welò while ts'ò weghàsòts'eedi welè. Amen.

Godi nezji lè zò họt'e

⁶ Zezi-Kri wesòniwo t'à naxıkayajhtı sù ekòet'jì wedè aahlà xè godi eładı ts'ò lataahde t'à sù segħa enıyah lanì. ⁷ Eyı xàè godi nezji họt'e nùile. Hòzjì dò mòhdaa naxixè hok'èedzòle nèhogıjzò, eyits'ò Zezi-Kri wegodjì nezji eładı agele ha hogeèhdzà. ⁸ Gota ts'ò dò jì kò, hanì-le-ıdè yak'e gots'ò yak'eet'jì kò eyı godi nezji t'à naxits'ò gots'jıdee sù wenòò godi eyi-le t'à naxits'ò gode njdè welò while ts'ò wexè hoıla welè! ⁹ Dıhk'òq dàehsı jìlè sù k'achı hanaehsı ha: Godi nezji naxıgha ehkw'ı-ahodı sù wenòò godi eyi-le t'à dò naxits'ò gode njdè eyı dò welò while ts'ò wexè hoıla ha họt'e!

¹⁰ Dò seghò nezji agedı ha zò dehwhò nùile, hanikò Nòhtsì wını k'èè eghàlaehda ha dehwhò. Dò gıni k'èè eghàlaehda aht'ı dahwhò nı? Jıàà dò gıni k'èè eghàlaehda njdè Zezi-Kri wecheekeè ehı ha-le jìlè.

Nòhtsì Paul kayajhtı

¹¹ Sèot'jı, hotı dū wek'èahsò ha dehwhò: godi nezji t'à naxits'ò gohdee sù dò yèhtsı nùile. ¹² Eyı godi nezji sù dò wıjzı seghàjıjzò nùile, eyits'ò dò wıjzı yeghò hogħàseèhtò nùile. Zezi-Kri ededı godi nezji seghàjıjzò t'à, wenıehdı asıjìlà.

¹³ İnèè dani Israel got'jı gınàowoò k'èè ihdàa sù weghò aàhk'w'o sònaà. Nòhtsì wecheekeè sù dagıhza xè gidıhohtsı ha hoèhdzà jìlè. ¹⁴ Israel got'jı gınàowoò ts'òqhk'e hogħàdeèhtò t'à sèot'ı sexètłò gıghò sù gınahk'e ehı jìlè, eyits'ò gocho gınàowoò k'èè ts'eeda għa sù sını nàtso jìlè. ¹⁵⁻¹⁶ Hanikò Nòhtsì sù segòhı gots'ò edegħa sıjhchı eyits'ò wesòniwo t'à sekayajhtı họt'e. Ededı sìghà anıwo t'à Weza weehjı asıjìlà, hanı-ıdè Israel got'jı agıt'e-le sù weghò dò gits'ò gohde ha asıjìlà họt'e. Eyı ghò dò dāgıwòò sù dò wıjzı dazıhke while, ¹⁷ eyits'ò sekwe Zezi wecheekeède gıjìlè sù geehjı għa kògodeè Jerusalem

nàwhihṭla whìle, hanìkò Arabia nèk'e ts'òet'ù ahjà, eyi t'axòò kòta Damaskus ts'ò anahjà.

¹⁸ Eyits'ò tai xo t'axòò kògodeè Jerusalem nàwhihṭla, ekò Peter wek'èehsòò ahde ha dehwhò t'à. Hoònò-daats'ò-sɿlà dzèè gots'ò wegà-ìhdà. ¹⁹ Ededì wenòò Zezì wecheekeèdeè geehzi-le. James, gots'ò K'àowo wechi ededì zò weehzi. ²⁰ Nòhtsi wenadaà ehkw'ì naxits'ò gohde wek'èahsò ha dehwhò, hohs'ù t'à naxits'ò eeht'è nùle. ²¹ Eyì t'axòò Syria nèk'e eyits'ò Cilicia nèk'e nàwhihṭla. ²² Judea nèk'e dò Zezì-Krì gɿgha ehkw'ì-ahodù sù sek'ègeezò-le ìlè. ²³ Dù hanì zò seghò egùkw'o ìlè, “Dò dagòihza ìlè eyits'ò ìnèè sù godì nezù yedihohtsi ha hoèhdzà ìlè, hanìkò dù godì nezù t'à dò ts'ò godeè ajà,” seghò hagedì ìlè. ²⁴ Sexè dàgòjà ghò egùkw'o t'à Nòhtsi ghàsògeedi.

2

Paul Israel got'ù agùt'e-le sù gits'ò awiìdlà

¹ Eyits'ò hoònò-daats'ò-dì xo t'axòò Jerusalem nòòwhihṭla. Dù t'à Barnabas wexè ahjà, eyits'ò Titus edexè ahlà. ² Nòhtsi sedaedi t'à Jerusalem nàwhihṭla ìlè. Godì nezù t'à dò eɿadù hoghàgeehtòò sù ekò Nòhtsi wecheekeè gits'ò haehsi. Hanìkò k'agedèe gùlù sù whatsoò gits'ò goihde, gik'èch'a eghàlaehda ha-le eyits'ò k'èt'ò sɿlàà ghàlaehda ha dehwhò-le t'à. ³ Hanìkò Titus ededì sexè at'ù sù Greece got'ù eɿ kò wekwò k'e nàweet'à ha gùhdi-le. ⁴ Dò gòet'ì edegeetsù sù gokwò nàat'aa nàowoò k'èts'edi ha gedì t'à eyi ghò gots'ùde ìlè. Eyì dò agedù sù godageezì ha gùwò t'à gotagùde. Dànìghò Zezì-Krì wets'ihzò gɿnàowoò t'a ts'eèhk'w'e-le ats'ejà gùwò, eyits'ò gɿnàowoò ts'ò anats'ede ha gogùhwhò. ⁵ Hanìkò ìlàà-kòo gik'èhots'ùzò-le, hanì-ìdè godì nezù sù aìhì xè ehkw'ì naxixè whezò ha ts'ùwò.

⁶ Dò k'aodèe wet'aaazàa lagùt'ee sù seyati weta yati eɿadù nègùzò nùle. (K'aodèe dànì gigaat'ì ghàà sɿnì eɿadù agele ha dù, Nòhtsi sù dò dànì gigaat'ì ghàà dò sɿniyaehṭi nùle.) ⁷ Ìlè, hanì nùle, Peter godì nezù xè Israel got'ù ts'ò awiìdlà lanì, sù sù godì nezù t'à dò Israel got'ù agùt'e-le sù ts'ò gohde gha seghàhòt'òò sù gik'èhoèhzà. ⁸ Peter yecheekeèdeè eɿ t'à Nòhtsi Israel got'ù gota eghàlaidà hòt'e. Eyì xèht'eè sù wecheekeèdeè ehì t'à Nòhtsi Israel got'ù agùt'e-le sù gota eghàlaeda hòt'e. ⁹ James, Peter eyits'ò John, Nòhtsi wecheekeèdeè denahk'e gùt'ahòòzà gha gùtà hòt'e. Nòhtsi sets'ò sɿnìwò t'à hanì eniyyah eghàlaidà k'èhogeèhzà t'à, ìlah Barnabas eyits'ò sù nàgots'ehnèè ts'ò goilà gùtò. Èk'èè ats'ùwò t'à goxì Israel got'ù agùt'e-le sù gits'ò ats'ede ha eyits'ò ededì sù Israel got'ù ts'ò agede ha, ts'edi. ¹⁰ Dò-teèt'ù sù t'aats'òò gits'aahti, eyì wenats'edi ha gògedì; sù hòt'a hanì eghàlaehda ha sɿnì whiṭsi ìlè.

Paul Peter k'èch'a xàyaḡhtı

¹¹ Peter, kòta Antioch nùtla ekò, sù ekò-le ajà t'à wets'ò dı haehsı ìlè, “Peter, ehkw'ı eghàlajda nùle,” wèehsı. ¹² James dọ mọhdaa gots'ò goḡhzaa kwe sù Peter dọ Israel got'ı agıtt'e-le xè shètı ìlè. Hanikò eyı dọ nèḡıde ekò dọ gıkwò nàt'aa ts'òḡhk'e agıtt'ee sù Peter gots'ajıtt' ajà t'à, Israel got'ı agıtt'e-le sù goxè at'ı-le ajà. ¹³ Israel got'ı eyı-le goxè aget'ı sù Peter xègeztı t'à, ayı gıgha ehkw'ı-ahodı sù k'èch'a k'ehogezaa agejà. Hanı eghàlageeda t'à Barnabas ededı kò ekò-le ajà.

¹⁴ Godı nezı wek'èè ehkw'ı eghàlageeda-le wek'èhoèhzà ekò dọ hazòò gınadaḡ Peter ts'ò dı haehsı, “Nı Israel got'ı aat'e kò dọ Israel got'ı agıtt'e-le lanı ıda, Israel got'ı k'èè ıda-le. Eyıt'à daniḡhò dọ Israel got'ı agıtt'e-le sù Israel got'ı gınàowoò k'èè aget'ı agıhztı?

¹⁵ “Goxı gogòhı t'à Israel got'ı ats'ıtt'e, ‘dọ eladı hoḡı k'èè geedaa sı' gıta gots'ò dọ ats'ıtt'e nùle. ¹⁶ Hanikò dı wek'èts'eezò họt'e: dọ Moses wenàowoò k'èdı t'à ehkw'ı awedle ha nùle, hanikò Zezi-Krı wegħa ehkw'ı-ahodı zò t'à ehkw'ı awedle ha họt'e. Eyıt'à Israel got'ı ats'ıtt'ee sù goxı sı Zezi-Krı gogħa ehkw'ı-ahodı ats'ejà họt'e, hanı-ıdè Zezi-Krı gogħa ehkw'ı-ahodı t'à Nòhtsı ehkw'ı agole ha. Moses wenàowoò k'èts'edi t'à ehkw'ı ats'ede ha nùle, dọ wıztı Moses wenàowoò k'èdı t'à ehkw'ı awedle ha nùle t'à.

¹⁷ “Goxı Zezi-Krı wet'òò ehkw'ı agodle ha ts'ıwò t'à hoḡı-hots'ehtsı-dòò ats'ıtt'e edèts'edi nıdè, Zezi-Krı hoḡı ts'ò gohza ts'edi nı-ats'edi? İle ne, hanı nùle! ¹⁸ K'achı Moses wenàowoò t'a ehda ha dehwhò nıdè, t'ası wedıhòwhıhtsı sù seèhztı laht'ı, eyıts'ò nàowo-nàezhı-dòò aht'e sek'èhoedzòò adehztı. ¹⁹ Moses wenàowoò ts'òḡhk'e elaiwho laht'e, hanı-ıdè Nòhtsı wegħa ehda ha. ²⁰ Zezi-Krı wexè dechıt'aa k'e elaiwho họt'e, eyıt'à sı xàè ehda nùle, hanikò Zezi-Krı ededı sedzeè yı eda họt'e. T'ajwaà sezħı t'à ehda gots'ò Nòhtsı Weza segħa ehkw'ı-ahodı t'à ehda họt'e. Ededı sı seghoneètò t'à segħa elajwo họt'e. ²¹ Nòhtsı wesònwòò sı wedè aḡle ha dehwhò-le. Moses wenàowoò k'èats'ıtt'e t'à ehkw'ı ats'ede ha dı-le nıdè Zezi-Krı k'ètt'ò elajwo họt'e!”

3

Gogħa ehkw'ı-ahodı t'à ts'eeda ha

¹ Naxı Galatia got'ı yàahı sù goahsò-le dı! Amı naxınàztı hòızò? Xàè naxıdàà Zezi-Krı dechıt'aa k'e elajwo sù wegħo degħàà naxıxè gots'ado ìlè. ² T'ası ìlè sets'ò haahdı ha dehwhò: Moses wenàowoò k'èahdı t'à Yedayeh Nezı naxıts'ò ajà nı? Hanı-le-ıdè, ayı aàhk'oo sù naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à naxıts'ò ajà nı? ³ Daniḡhò sù goahsò-le dı? Yedayeh Nezı

t'à kèhoàhwho t'axòò, dànighò dù Moses wenàowoò k'èahdi t'à edets'aahti ha dahwhò nòò? ⁴ Hoila lò t'à daahza ìlè, eyi sù t'asù k'èxa-le nìt'e? Eyì sù naxìgha t'asù nùle nì? ⁵ Moses wenàowoò k'èahdi t'à Nòhtsì edets'ò Ìnì Degai naxìghàìzò xè naxita enùyah hòèhtsì nì? Hanì-le-ìdè ayì aàhk'oo sù naxìgha ehkw'ì-ahodi t'à Nòhtsì hanì naxìts'ò eghàlaidà nì?

⁶ Abraham wexè dàgòjàa sù wedaàniahdè: “Nòhtsì yegha ehkw'ì adì ts'ihzò, ehkw'ì eda gha wutà ayìlì,” dek'eèht'è. ⁷ Eyit'à, dò hazòò Nòhtsì gìgha ehkw'ì adù sù Abraham wets'ihzòò-dòò agùt'e k'èè gùtà họt'e. Eyì weniahdi welì. ⁸ Nòhtsì, dò Israel got'ì agùt'e-le sù gìgha ehkw'ì-ahodi nùdè ehkw'ì agole ha, whaà gots'ò hanì Nòhtsì Nìht'è k'e dek'eèht'è ìlè. Eyì Nìht'è k'e godì nezù weghò dù hanì nadaà dek'eèht'è: Nòhtsì Abraham ts'ò dù hadì: “Nì net'à dò hazòò xàzaa gixè sìghà agode ha,” dek'eèht'è. ⁹ Eyit'à dò gìgha ehkw'ì-ahodi sù Abraham xè gìgha sìghà agòjà họt'e. Eyì dò sù Nòhtsì yegha ehkw'ì adù deè họt'e.

¹⁰ Dò hazòò Moses wenàowoò k'ègedì t'à ehkw'ì agede ha gùwòò sù hoila agedle ha họt'e. Dù hanì dek'eèht'è, “Dò hazòò Moses wenìht'è k'e t'asù hazòò dek'eèht'è sù t'aats'òò gik'èit'e-le nùdè wek'èxa hoila agedle ha họt'e,” dek'eèht'è. ¹¹ Dò wùzì Moses wenàowoò t'à Nòhtsì nadaà ehkw'ì awedle ha nùle, eyì sù hotì wek'èhoedzò họt'e. Dù hanì dek'eèht'è t'à, “Dò ehkw'ì agùt'ee sù Nòhtsì gìgha ehkw'ì-ahodi t'à geeda ha,” dek'eèht'è. ¹² Moses wenàowoò k'èts'edi sù Nòhtsì gogha ehkw'ì-ahodi xèht'èè nùle. Ìlè, hanì họt'e nùle. Dù hanì dek'eèht'è, “Dò, eyì nàowo họt'ì yeghàlaedaa sù yet'à eda ha họt'e,” dek'eèht'è. ¹³ Moses wenàowoò k'èts'edi ha dù t'à gosìniyaeti ch'à Zezì-Krì edaxàgòlì họt'e. Zezì got'axòò Nòhtsì yesìniyahtì họt'e, dù hanì dek'eèht'è t'à, “Dò dechì k'e èl'àwìgwoò sù hoila gha wesìniyaeti họt'e,” dek'eèht'è. ¹⁴ Ededì edaxàgòlì họt'e, hanì-ìdè Nòhtsì edeyatì Abraham ghàìzòò sù Zezì-Krì wet'òò dò Israel got'ì agùt'e-le sù ts'ò ade ha. Goxì Zezì-Krì gogha ehkw'ì-ahodi t'à Nòhtsì weyatì k'e Yedàyeh Nezù goghàyeza ha.

Nòhtsì edeyatì goghàìzò

¹⁵ Sèot'ì, dzè taat'èè nàowo wet'à ts'eedaa sù weghàà hoghànaxeehtò ha. Dò elek'èè nàowo gehtsì xè eduzì dek'enègeza nùdè dò wùzì eyì nàowo wedè ayele ha nùle, eyits'ò yatì èladù weta nèyeza ha hòzò nùle. Eyì lanì Nòhtsì weyatì xè hagòht'e. ¹⁶ Nòhtsì, Abraham eyits'ò wets'ihzòò-dòò elì sù goxè sìghà ayele ha edeyatì goghàìzò ìlè. Nòhtsì Nìht'è k'e dù hanì dek'eèht'è, “amì wets'ihzòò-dòò elì,” hadù sù dò lò ghò godeè-adi nùle, hanikò, “amì wets'ihzòò-dòò elì,”

hadu sù dọ ɲè zọ ghọ godeè-adi, eyi dọ sù Zezì-Krì họt'e. ¹⁷ Ayì awèehsù sù naxìts'ò haehsì ha. Dɲakw'eènq-daats'ò-taènq xo t'axqò Moses nàowo weghòzha họt'e, hanìkò eyi nàowo nùza t'à Nòhtsì dànì Abraham xè nakenawhehtsù sù wede adlà nùle, ɲaa edeyatù k'èè eghàlaeda ha họt'e. ¹⁸ Nòhtsì, Abraham ghà-t'asì-yele ha yatì whehtsù sù Moses wenàowoò k'èts'edi zọ t'à goità ha nùdè, Nòhtsì edeyatù Abraham ghàɲqò sù wek'èè hòzò-le agode ha. Hanìkò Nòhtsì wesòniwọ dahxà edeyatù yeghàɲqò t'à Abraham ghà-t'asì-yele ha.

¹⁹ Hanì hòzò nùdè Moses nàowo weghòzhaa sù ayì gha adlà? Nòhtsì edeyatù Abraham ghàɲqò t'axqò eyi nàowo wek'èè hòzò agòjà. Eyt' à eyi "Abraham wets'ihzòq-dqò" nùtla gots'ò Moses wenàowoò weghàa dọ hoɲù hogehtsì gɲk'èezọ gha adlà họt'e. Eyi nàowo sù yak'eet'ù t'à Moses ts'ò nùt'ò họt'e. Moses dọ gha eyìts'ò Nòhtsì gha tanì whedaa elù sù wek'èè hòzò ayìlà. ²⁰ Dọ tanì whedaa elù sù dọ ɲè zọ gha at'ì nùle, hanìkò Nòhtsì ɲè zọ họt'e.

²¹ Eyt' à Moses wenàowoò sù Nòhtsì Abraham xè yatì whehtsù sù k'èch'a họt'e nì? Hanì nùle! Eyi nàowo sù ts'eedaà agole ha diì-le nùdè eyi nàowo wedahxà ehkw'ì ats'ede ha ɲè. ²² Hanìkò Nòhtsì Nùht'è k'e, dọ hazòq hoɲù nàowoò gits'ò k'ahowo, dek'eèht'è. Hanì ts'ihzò Zezì-Krì gogha ehkw'ì-ahodi nùdè eyi Nòhtsì yatì whehtsù sù goghọt'à ha họt'e.

²³ Gogha ehkw'ì-ahodi kwe sù Moses wenàowoò t'la ts'eèkw'e ɲè eyìts'ò wets'ò dagoet'ì lats'ùt'e ɲè. Zezì-Krì gogha ehkw'ì-ahodi ha sù Nòhtsì wek'èts'eezòq agòlà gots'ò, godanìtqò lats'ùt'e ɲè. ²⁴ Eyt' à eyi nàowo sù Zezì-Krì ts'ò agole ha gogha k'àowo ɲè. Hanì-ɲdè Zezì-Krì gogha ehkw'ì-ahodi t'à ehkw'ì agodle ha. ²⁵ Dù Zezì-Krì gogha ehkw'ì-ahodi agòjà t'à, Moses wenàowoò t'la ts'eèkw'e-le ats'ejà.

Nòhtsì weza ats'ùt'e

²⁶ Zezì-Krì naxìgha ehkw'ì-ahodi dahxà naxì hazòq Nòhtsì weza aah't'e. ²⁷ Naxì hazòq Zezì-Krì wexè ɲè laah't'e gha naxìk'ètaìdzqò sù goht'ò lanì Zezì-Krì edek'e aahlà họt'e. ²⁸ Zezì-Krì wexè naxì hazòq ɲè laah't'e họt'e t'à, Israel got'ù eyìts'ò Greece got'ù gɲxè eladù hòzò-le, dọ edets'ò k'àowo-le, eyìts'ò dọ edets'ò k'àowo gɲxè eladù hòzò-le, dqzhì eyìts'ò ts'èko gɲxè eladù hòzò-le. ²⁹ Zezì-Krì wets'ò aah't'e nùdè Abraham wets'ihzòq-dqò aah't'e, eyìts'ò Nòhtsì edeyatù Abraham ghàɲqò sù naxìghaelì ha.

4

¹ Dù haehsù aehsì: Dọ ɲaa chekoa elì et'ù, wetà elajwo t'axqò wetà wets'ò dèè hazòq wets'ò ade ha kò, wetà wecheekeè xèht'eè elì họt'e. ² Wetà yegha dzè whezì gots'ò dọ

gıxoehdı xè gıts'ò k'agedè họt'e. ³ Eyı xèht'eè goxı sı ılaà chekoa ts'ıllı ekò dı nèk'e ts'q nàowo wetı'a ts'eèhk'w'e ıle. ⁴ Hanıkò Nòhtsı wegħa degħàà nèhòkw'o ekò Edeza gots'ò ayıllà, ts'èko ts'q dọ elı, eyıts'q Moses wenàowoò tı'a wheda ıle. ⁵ Dọ hazqò eyı nàowo tı'a geèhk'w'ee sı edaxàgole għa gots'ò ajà, hanı-ıdè xàè Nòhtsı weza ts'ıllı għa goghàhòt'à ha t'à ajà. ⁶ Weza ats'ıtt'e t'à Nòhtsı Edeza wets'q İni Degai godzeè yı ayıllà. Yedayeh Nezı ededı sı godzeè yı "Abà, Setà," hadı. ⁷ Eyıt'à dọ k'àowo tı'a geèhk'w'e laah't'e-le aahjà, hanıkò Nòhtsı weza aah't'e. Weza aah't'e t'à Nòhtsı t'ası hazqò edeza għa ts'atà yehıa sı naxıghàyele ha họt'e.

Paul Galatia got'ı goghq nàntwo

⁸ İneq Nòhtsı k'èahsq-le ekò xàè nòhtsı agıtt'e-le sı naxıts'ò k'agedè ıle. ⁹ Hanıkò dı sı Nòhtsı k'èahsq, hanı-le-ıdè Nòhtsı naxık'èezq t'à dånıghq nàowo wet'à nàgotso-le xè etehòtt'ı sı ts'ò anaahde ha dahwhq? K'achı eyı xèht'eè nàowo tı'a dahkw'e ha dahwhq nı? ¹⁰ Eyı nàowo għa dzèdeè k'èahdı, ıle sa għa dzèdeè hoah'tsı, eyıts'q ıle xo għa dzèdeè hoah'tsı! ¹¹ Naxıta k'ètı'ò eghàıahdà sı nı dehwhq t'à sı naxıghq nånıhwho họt'e.

¹² Sèot'ı, naxıghonàdaehtı, sı naxıxèht'eè ahjà t'à sexèht'eè aahde. Naxı sı sets'ò ekq-le eghàlaahdà-le ıle. ¹³ Eyawhıhı ts'ıhıqò t'akweıqò godı nezı t'à naxıts'ò gohde ıle, wek'èahsq họt'e. ¹⁴ Eyaehı t'à naxıgha dı ıle hanıkò dọ wet'àazà-le seahwhq-le ıle, hoıı sets'ò k'ehoahıa-le ıle. İle, Nòhtsı weyak'et'ı aht'e lanı sets'ò naahıa ıle, Zezı-Krı ededı at'ı lanı sets'ò nezı k'ehoahıa ıle. ¹⁵ Ekò sı naxınà ıle, dı naxıxè dàgòjà? Ayı dånaxèehsı sı segha haahıe ha ıle, naxıdaà kò, xàahdlà gà seghàahwha naxèehsı nıdè segha haahıe ha ıle. Naxıxè hagòht'e ıle wek'èehsq. ¹⁶ Naxıts'ò ehkw'ı gohde t'à naxıts'ò xånıhıa seahwhq nı?

¹⁷ Eyı dọ eyı-le sı gı nàntso xè edets'ò naxıghqgeehne ha gıwq t'à aget'ı, hanıkò naxıgha sıghà ha aget'ı nıle. Gok'èch'a aweahde naxegıhwhq, hanı-ıdè gıghq hòtt'ò aahwhqò aahde ha gıwq. ¹⁸ T'ası għa goı nàntso sı nezı họt'e, hanıkò t'ası nezı zq għa nıdè nezı họt'e. Naxıxè whıhda nıdè zq naxını nàntso welè-le, t'aats'qò hats'ıtt'e nıdè nezı. ¹⁹ Sèot'ı, ts'èko chekoa nıhtè lanı naxıgha daihıa, Zezı-Krı degħàà naxıdzeè yı nàdè ade gots'ò daihıa họt'e. ²⁰ Sı naxıghq nånıhwho t'à, dı naxıxè whıhda xè eladı naxıts'ò gohde ha dehwhq!

Hagar eyıts'q Sarah

²¹ Naxı Moses wenàowoò k'èè aahda ha dahwhq sı eyı nàowo dāhodı-ahodı sı ası degħàà wenıahdı? ²² Abraham weza nàke gòıle dek'eèht'è. Weza ıle ts'èko yegħa eghàlaedaa gots'q wegòhı họt'e, eyıts'q ıle t'aa ts'èko edets'ò k'àowo gots'q

hõt'e. ²³ Ts'èko yegha eghàlaedaa gots'q weza ne sù dũ nèè gots'q dõ k'èè wegòhũ hõt'e, ekò weza ìè ts'èko edets'ò k'àowo gots'q ne sù Nòhtsì Abraham xè yatì whehtsì k'èè wegòhũ hõt'e.

²⁴ Weghò nànts'ewo ha nùdè eyi ts'èko nàke sù nakenahòdlũ nàke lagut'e. Nakenahòdlũ ìè sù Shìh Sinaì gòyeh gots'q hõt'e, eyi sù ts'èko Hagar wiyeh lanì hõt'e, eyi ts'èko weza sù t'aats'òò k'àowo t'la geèhk'w'e hõt'e. ²⁵ Ts'èko Hagar sù Arabia nèk'e Shìh Sinaì lanì hõt'e, eyits'q weza hazòò xè k'àowo t'la geèhk'w'e t'à dũ nèk'e kògodeè Jerusalem xèht'eè lanì. ²⁶ Hanìkò kògodeè Jerusalem idòò gots'q hõt'e sù wegħa k'àowo whìle, eyi gomò lanì hõt'e. ²⁷ Eyit'à dũ hanì dek'eèht'è:

“Ts'èko wezaa gòhũ-le sù winà welè! Chekoa t'à eyalè whìle sù winà t'à hòt'ò yaizèh, chekoa lò wets'q ha t'à. Ts'èko eteèt'ũ elũ sù ts'èko wedòò gòhũ nahk'e chekoa lò wets'q ha,” dek'eèht'è.

²⁸ Sèot'ũ, naxì sù Abraham weza Isaac laah't'e, wexèht'eè Nòhtsì weyatù t'à naxìgòhũ hõt'e. ²⁹ Ekò k'e sù Abraham weza dũ nèk'e ts'q dõ k'èè wegòhũ sù weza Yedayeh Nezũ dahxà wegòhũ sù dayũhza ìè. Dũ ìaà goxè hagòht'e. ³⁰ Hanìkò Nòhtsì Nìht'è k'e dũ hanì dek'eèht'è, “Ts'èko, edets'ò k'àowole sù weza xè nawũhza. T'asù seza gighàehle ha sù eyi ts'èko weza ts'ò ade ha-le, ts'èko edets'ò k'àowo sù weza ts'ò ade ha,” dek'eèht'è. ³¹ Eyit'à sèot'ũ, eyi ts'èko k'àowo t'la whedaa sù weza lats'ũt'e nùle, hanìkò ts'èko edets'ò k'àowo sù weza lats'ũt'e.

5

Zezi-Krì wets'ih?ò t'asù wũzù t'la ts'eèhk'w'e-le ats'ejà

¹ Zezi-Krì t'asù wũzù t'à dagoet'ì ha-le nıwq t'à edaxàgòla hõt'e. Eyit'à naxìnì nàtsòò aahle, k'achì dũ nek'e ts'q t'asù wũzù naxits'ò k'àowo welè-le, eyi wet'à edegħa hoìla hoah'tsile.

² Hotù seàhk'w'q, sù Paul naxits'ò dũ haehsì: Moses wenàowoò k'èè naxìkwò nàt'à adèahlà nùdè Zezi-Krì naxìgha wet'aaazà-le dahdì hõt'e. ³ Eyì nàowo k'èè dõzhì hazòò gıkwò nàt'à adegjìlā sù k'achì gıts'ò dũ haehsì ha: Haaht'ì nùdè Moses wenàowoò hazòò degħàà wek'èaht'e ha hõt'e. ⁴ Eyì nàowo t'à ehkw'ù aahde ha dahwhq nùdè Zezi-Krì wexè aah't'e-le aahjà, eyits'q wesonıwq ts'òò nıwà aahjà. ⁵ Hanìkò Zezi-Krì gogħa ehkw'ı-ahodì nùdè wets'q İnì Degai goxè wehòh?ò hõt'e eyits'q degħàà ehkw'ù ats'ede ha wek'èts'eezq. Hotù eyi dzeè danats'eèhzi hõt'e. ⁶ Zezi-Krì gogħa ehkw'ı-ahodì nùdè nàgoet'āa, nàgoet'ā-le, ehk'èè gogħa wet'aaazà-le. Edaxàts'eedè ha, gogħa ehkw'ı-ahodì eyi zq gogħa wet'aaazà hõt'e, eyits'q ełegħonets'eètq sù dõ yek'èezq ats'ehzi hõt'e.

⁷ Zezi-Kri naxigha ehkw'i-ahodi t'à nezii aah't'i jìè. Amii naxits'ok'eetla xè nàowo ehkw'ii k'èaht'e ch'à anaxijlà? ⁸ Amii naxikayajhtu sii nàowo ehkw'ii ts'òò aahdeè anaxele ha niile. ⁹ Ekò-le hoghàgoètò nìdè wet'à dàgot'ii sii wek'èahsò hõt'e: "Lèt'èa lò-lea zò kò lètsièhdii ta ats'ehzi nìdè hazòò weta-ts'ò at'i hõt'e," ts'edi. ¹⁰ Gots'ò K'àowo wets'ihzò sexèht'eè naniahdè ha hotii wek'èehsò. Amii naxixè hok'èedzò-le nèhòjzòò sii eyi k'èxa Nòhtsi nàyeekwa ha hõt'e. ¹¹ Sèot'ii, Moses wenàowoò k'èè nagoet'aa ghò dò hoghàehtò nìdè dànìghò jlaà dasegijha? Sii hanì dò hoghàehtò nìdè, Zezi-Kri dechiet'aa k'e elajwo ghò gohde t'à gik'èch'a aehsi ha-le jìè. ¹² Eyì dò hoila hogehtsi sii Moses wenàowoò k'èè gikwò nàat'à ghò hòt'ò agiwo nìdè gikwò hõt'ii xàat'à adegijlà nìdè nezì ha, hanì-jdè dözhi giijle agede ha.

¹³ Sèot'ii, nàowo hanu naxits'ò k'àowo ha-le gha Nòhtsi naxikayajhtu hõt'e. Hòt'a eyi nàowo t'la dahkw'e-le aahjà t'à naxiniij k'èè aahdaà adeahle-le. Jìe, ełeghoniahtò xè ełets'aahti k'èè aahda. ¹⁴ Eyì nàowo hõt'ii sii nàowo jìe ghò godeè-adi hõt'e, eyi sii dui hõt'e, "Edeghoniahtò k'èè naxèot'i gighoniahtò," dek'eèht'è. ¹⁵ K'èdaà ełek'èch'a goahde xè ełets'ò yidaah't'e nìdè ełedihoahstì ha hõt'e.

Yedàyeh Nezi wet'à ts'eeda hõt'e

¹⁶ Eyit'à, Yedàyeh Nezi dahxà aahda ha naxèehsi. Haah't'e nìdè naxiniij t'anìwo k'èè aahda ha niile. ¹⁷ Gonij sii Yedàyeh Nezi k'èch'a anìwo hõt'e eyits'ò Yedàyeh Nezi sii gonij k'èch'a anìwo hõt'e. Ełek'èch'a agiwo t'à ayi dàahle ha dahwhòò sii haahle ha dii hõt'e. ¹⁸ Hanikò Yedàyeh Nezi k'enaxehzi nìdè, Moses wenàowoò t'la dahkw'e niile.

¹⁹ Gonij k'èè dànì k'ehots'ezaa sii hazòò wek'èts'eezò: gozhii t'à hoij hazòò xàzaa k'alats'edèe; ²⁰ nòhtsi hòèlij ts'ò yats'ehtu, jk'òò k'alats'edèe; ełedzats'ijhwhòò, ełek'èch'a ts'eedaa, ełeghò ts'ohots'eedu, goinì naitlòò, dò nahk'e ts'ijli ts'ijwoò, ełek'èch'a eghalats'eedaa, ²¹ dò ayi gits'ò sii wets'ijwoò; jietì ts'eedèe, dezòò gogha sigòet'i t'à ts'izò-hots'eeza. Eyì hazòò gonij k'èè ats'et'i hõt'e. Hanì aahda-le naxèehsi jìe k'achì hanaxèehsi ha: Dò hanì geedaa sii Nòhtsi wenàowoò k'èè hòzòò sii goyagedè ha niile.

²² Ekò Yedàyeh Nezi t'à ts'eeda nìdè, dii hanì nezii k'ehots'eza ha: ełeghonet's'èetòò, goinàa, ts'èwhi ts'ijwoò, ełexè ts'èwhi hots'ehzòò, etełets'eèzii, ełets'ò dò nezii ts'ijli, ełets'ò ehkw'i ts'eedaa, ²³ ełets'ò godzèe nezii, eyits'ò hoij nàowoò ch'à edek'èts'edi. Eyì hanu wets'at'ò gha nàowo gòhij niile. ²⁴ Amii Zezi-Kri wets'ò agi'ee sii edenàowoò eyits'ò edekwò t'à hoij k'èè eghalageeda ha giwoò sii eyì hazòò dechiet'aa k'e wediitsò agijlà hõt'e. ²⁵ Yedàyeh Nezi k'èè ts'eeda nìdè

Yedàyeh Nezzì daniwqò sù wek'èats'ùt'è. ²⁶ Eyit'à xàhots'ùdì-le, elets'ò yidats'ùt'è-le, eyits'ò ełeghò ts'ohots'ùdì-le.

6

Dàni eghàlats'eeda k'èè goghàhòt'à ha

¹ Sèot'ù, naxì Yedàyeh Nezzì k'èè aahdaa sù dọ hołù hòèhtsì wek'èahsò nùdè, eyi dọ wets'ò naxìdzeè nezzì t'à ehkw'ì edaà aweahle. Hanikò edexoahdì, naxì sì hołù nàowoò t'à naxeèdzà ha sòni. ² Naxìgha hoıla nùdè elets'àahdì. Haaht'ì nùdè Zezi-Krì wenàowoò k'èè degghà aahda họt'e. ³ Dọ t'asì elì-le kò t'asì aht'e edeewò nùdè edeghoyaezà họt'e. ⁴ Hazòò naxitàat'eè dani k'ehoahzaa sù ededaaniahdè ha họt'e. Dọ hat'ù sù edeghò nezzì aniwò ha, eyits'ò dọ eyi-le nahk'e aht'e edeewò ha nùle. ⁵ Hazòò gotaàt'eè dani k'ehots'ezaa sù gots'ò hoèlì họt'e.

⁶ Dọ Nòhtsì yatì hoghàweètqò sù t'asì hazòò nezzì wets'ò t'à dọ hoghàyeèhtqò sù ts'àdì ha họt'e.

⁷ Edeghoyaaahzà sòò. Dọ wùzì Nòhtsì ghoyaezà ha dii họt'e. Dọ dani k'ehoza k'èè weghàhòt'à ha họt'e. ⁸ Dọ winìù k'èè eghàlaeda nùdè winìù ts'ihzò wedìhołè ha. Ekò dọ Yedàyeh Nezzì daniwò k'èè eghàlaeda nùdè Yedàyeh Nezzì ts'ihzò welò while ts'ò eda ha họt'e. ⁹ T'asì nezzì ghàlats'eeda ghò nèt's'ùtsòò ats'ùde-le. Weghò enats'et'è-le nùdè nezzì eghàlats'ùdàa k'èxa jdaà t'asì nezzì goghòet'a ha họt'e. ¹⁰ Eyit'à gogha hòzò taat'eè dọ hazòò gits'ò nezzì eghàlats'ùdà, eyits'ò goxè Nòhtsì wecheekè gùlù sù denahk'e gits'ò nezzì eghàlats'ùdà.

Eladù dọò ts'ihlèe sù dezòò wet'aaazà họt'e

¹¹ Dì yatì nechàa dek'eèht'è ghàahda nì? Xàè silà t'à naxìts'ò eèht'è họt'e.

¹² Dọ daà nezzì gògaat'ì ha gùwòò sù Moses wenàowoò k'èè naxìkwò nàt'à anaxegele ha hogeèhdzà họt'e. Zezi-Krì dechìet'aa k'e gogha elajwo ghò gogede k'èxa dọ dagòihza ha gùwò-le t'à aget'ì. ¹³ Ededì gìkwò nàat'aa dọò agùt'e kò Moses wenàowoò k'èagùt'e nùle, hanikò jhaà naxìkwò nàt'à ahle naxègedì, hanì-ìdè naxìkwò ghò xadahogedi ha gùwò. ¹⁴ Sì seggha sù t'asì wùzì ghò xadahohdì ha dehwhò-le. Gots'ò K'àowo Zezi-Krì dechìet'aa k'e gogha elajwo eyi zò ghò xadahohdì ha dehwhò. Ededì wet'òò dì nèk'e t'asì hazòò seggha elajdèe lajà, eyits'ò sì sì dì nèk'e t'asì hazòò ts'ò elajhwho lahjà họt'e. ¹⁵ Gokwò nàt'aa, gokwò nàt'à-le, eyi t'asì gha ità nùle, hanikò eladù dọò ts'ihlèe sù eyi dezoò wet'aaazà họt'e. ¹⁶ Dọ hazòò eyi nàowo k'èè geedaa sù gixè sìghà welè, eyits'ò Nòhtsì etegoozì welè. Xàè Nòhtsì wets'ò Israel got'ù agùt'e.

¹⁷ Eyı wegho nõqde du haehsi ha dehwho, do wızi segha hoıla hogıhtsi-le. Zezi wegħa eghàlaehda k'èxa sezhi k'e seghoò whela hqt'e.

¹⁸ Sèot'u, gots'ò K'àowo Zezi-Krı wesqıwq naxıts'q inì xè welè. Amen.

Ephesus got'ù gits'ò aat'è

¹ Sɪ Paul, Nòhtsɪ wedahxà Zezì-Krɪ wecheekeèdèè aht'e. Dɪ enɪht'è è kòta Ephesus Nòhtsɪ wets'ò dɔ nàgedèè eyits'ò Zezì-Krɪ ghò t'aats'òò gɪnì nàtsoo sɪ gits'ò eeht'è hɔt'e.

² Nòhtsɪ-Gotà eyits'ò gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ naxits'ò sɔnɪwɔ welè eyits'ò naxixè sɪghà agɪle.

Du dèè hòèlɪ kwe Nòhtsɪ gòhchì hɔt'e

³ Nòhtsɪ, gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ Wetà, weghàsɔts'eedɪ welè, ededɪ sɪ goxè sɪghà hòzòò ayɪlà hɔt'e. Ìdòò yak'e gots'ò Zezì-Krɪ wedahxà t'asɪ hazòò wet'à goxè sɪghà hòzò ha sɪ hòt'a goghàyɪlɪ hɔt'e. ⁴ Dɪ dèè hòèlɪ kwe Zezì-Krɪ wets'ɪhzò gòhchì hɔt'e. Wegha degaɪ ts'ɪlɪ gha, eyits'ò wenadaà hoɪɪ dɛ ts'eeda ha goɪhwɔ hɔt'e. Goghòneètɔ t'à, ⁵ ɪnèɛ whaà gots'ò Zezì-Krɪ wedahxà weza ts'ɪlɪ gha gòhchì hɔt'e. Hanì ha nɪwɔ xè wegħa nezɪ. ⁶ Edeza ghòneètɔ sɪ wets'ɪhzò t'asɪ k'èxale wesɔnɪwɔ enɪyah goghàzò t'à, hazòò weghàsɔts'eedɪ welì. ⁷ Nòhtsɪ enɪyah t'à wesɔnɪwɔ dahxà Zezì wedoò t'à gohoɪɪ hazòò goghò nahoazha eyits'ò edaxàgoɪlɪ hɔt'e. ⁸ Nòhtsɪ sɪ goɪzò xè t'asɪ hazòò k'èezò hɔt'e, eyɪt'à wet'à gots'ɪuzòò eyits'ò wet'à t'asɪ nɪts'eedɪ hazòò dezòò goghàyɪlɪ hɔt'e. ⁹ Nòhtsɪ dànɪwɔ sɪ dɔ għa dezɪ whezò ɪlèè sɪ wek'èts'eezòò agòòlà. Nòhtsɪ hanì yegħàlaeda wegħa nezɪ eyits'ò Zezì-Krɪ wedahxà hanì yegħàlaeda hɔt'e. ¹⁰ Ekw'ɪ nèhòkw'o nɪdè Nòhtsɪ eyɪ hazòò yegħàlaeda ha hɔt'e. Ekɪyèè k'e nɪdè t'asɪ hazòò yak'e whelaa eyits'ò t'asɪ hazòò dɪ nèk'e whelaa sɪ k'àowo ɪlè wet'aa whelaa ayele ha, eyɪ k'àowo sɪ Zezì-Krɪ hɔt'e.

¹¹ Ededɪ wets'ɪhzò whaà gots'ò Nòhtsɪ dànɪ sɪnìhòzòò sɪ k'èè gòhchì hɔt'e. Ededɪ sɪ edɪnì k'èè t'asɪ hazòò ghàlɪda hɔt'e. ¹² Hanì-ɪdè goxɪ t'akweɪòò Zezì-Krɪ gogħa ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ enɪyah wexè hòzò t'à weghàsɔts'eedɪ welì. ¹³ Naxɪ sɪ yatɪ ehkw'ɪ ghò aàhk'w'ò eyits'ò godɪ nezɪ wet'à dànɪ edaxàahdè ha wegħò aàhk'w'ò t'à Zezì-Krɪ wexè ɪlèè laahjà. Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ aahjà ekò, Nòhtsɪ Yedàyeh Nezɪ goghàyezà ha dɪ ɪlèè sɪ wet'à naxɪk'e nàekwɪ lanì hɔt'e, eyɪ wegħàà Zezì-Krɪ wets'ò aah't'e naxɪk'èhoedzò. ¹⁴ Nòhtsɪ, edets'ò dɔ hazòò degħàà edaxàgole gots'ò Yedàyeh Nezɪ godzeè yɪ nàdè ayɪlà. Yedàyeh Nezɪ godzeè yɪ nàdè t'à t'asɪ hazòò Nòhtsɪ goghàyele ha dɪ sɪ goghàhòt' à ha wek'èts'eezò. Eyɪ ts'ɪhzò Nòhtsɪ enɪyah wexè hòzòò sɪ weghàsɔts'eedɪ hɔt'e.

Paul Ephesus got'ù għa yahtɪ

15 Eyit'à gots'ò K'àowo Zezi naxigha ehkw'1-ahodii eyits'ò wets'ò dọ hazòò gighoniatq weghò eèhkw'ò gots'ò, 16 naxigha yahti xè t'aats'òò naxigha Nòhtsi masi weehwhò. 17 Nòhtsi, gots'ò K'àowo Zezi-Kri Wetà wexè eniyah hòzòò sù t'aats'òò naxigha wets'ò yahti họt'e. Yedayeh Nezi wet'à goahsòò aahde ha, eyits'ò Nòhtsi denahk'e wek'èahsò anaxele ha naxigha weehkè họt'e. 18 Naxida eniyah hòzòò ts'ò naxikayaeti sù naxidzeè t'à hotii nezii wek'èahsò ha, eyi si gha yahti họt'e. T'asii eniyah deè Nòhtsi edets'ò dọ gha ts'atà whehlaa sù goghàyele ha họt'e. 19 Eyits'ò goxi gogha ehkw'1-ahodii sù t'asii eniyah t'à nàtsoò godzeè yì ayìlā sù eyi wek'èahsò gha yahti họt'e. Eyì t'asii nàtsoo t'à Nòhtsi godzeè yì nàtsoò eghàlaeda họt'e. 20 Eyì wet'à Zezi-Kri naidà ayìlā họt'e, eyits'ò idòo yak'e edegà nàgòts'ehnéè whedaà ayìlā. 21 Idòo yat'a k'aodèè hazòò xàzaa eyits'ò k'aodèè giizi gòhhi sù hazòò ginahk'e Zezi k'àowodeè elii ayìlā. Dii gogha zò k'àowodeè yèhtsi niile hanikò idaà hòzòò gha si ayìlā họt'e. 22-23 Nòhtsi sù t'asii hazòò Zezi-Kri wet'aa whelaà ayìlā, eyits'ò Nòhtsi wecheekè hazòò gha t'akwetòò wheda ayìlā. Eyit'à Nòhtsi wets'ò dọ agut'ee sù wezhii lagut'e, wet'òò deghàà agiìdā eyits'ò wet'òò t'asii hazòò hòèlhi sù deghàà ajà.

2

Zezi-Kri wexè ts'eedaà ats'eja

1 Naxi sù naxihoii ts'ihzò dọ elaidèe laah't'e ilè. 2 Hoii nàowoò k'èè aahda ilè, eyits'ò dii nèk'e hoii-hogehtsi-dòò gik'èè aahda ilè, eyits'ò inii yat'a ts'ò k'àowo elii sù wek'èah't'e ilè. Eyì inii sù dọ Nòhtsi k'èagut'e-le sù dii gigha k'àowo elii họt'e. 3 Goxi si hoii k'èè ts'eedaà ekò gixèts'ih't'e ilè. Hoii ghats'eewi eyits'ò gonii t'à dàts'iwòò sù k'èats'ut'e ilè. Dọ hazòò gixèht'èè gonii k'èxa nàgoehkwa ha gogha hòzòò ilè. 4 Hanikò Nòhtsi sù goghòneètò t'à, eyits'ò sù etegoèhzi t'à, 5 Zezi-Kri wexè nats'ida agòòlā. Hoii hots'èhtsi t'à dọ elaidèe lats'ut'e ilè kò ts'eedaà agòòlā. Eyit'à Nòhtsi gots'ò sòniwò ts'ihzò edaxàts'ude họt'e. 6 Nòhtsi sù Zezi-Kri wexè nats'ida agòòlā họt'e. Zezi-Kri wexè ts'eeda t'à, goxi si idòo yak'e wexè ts'eèhkw'eè lagòòlā họt'e. 7 Hanì-ìdè idaà hòzòò niidè, Nòhtsi eniyah t'à wesòniwò sù gots'ò wègaat'ii ayele ha. Zezi-Kri xè dànì eghàlaidà, eyi weghàà gots'ò wedzeè nezi wek'èts'eezòò agòòlā. 8 Nòhtsi wesòniwò t'à edaxàwahde họt'e, eyits'ò naxigha ehkw'1-ahodi t'à Nòhtsi wesòniwò àahchi họt'e. T'asii haahla t'à naxighòt'ò niile, hanikò Nòhtsi naxighayizò họt'e. 9 Hòt'ò eghàlats'ida t'à gòòt'ò niile, eyit'à dọ wizi yeghò xadahodi ha niile. 10 Nòhtsi ededì gok'e eghàlaidà họt'e, t'asii

nezɪ weghàlats'eeda gha Zezi-Krɪ dahxà gòèhtsɪ hɔt'e. Nòhtsɪ hanì wegħa nezɪ eghàlats'eeda ha nadaḡə gogħa sɪnhòḡə hɔt'e.

Zezi-Krɪ wexè dɔ ɲè lats'ɪt'e

¹¹ Naxɪ Israel got'ɪ k'èè naxɪgòhɲ-le aaht'e, eyɪt'à dɔ gɪkwò nàt'aa gɪɲ sɪ “dɔ gɪkwò nàt'aa-le aaht'e,” naxègedɪ eyɪ we-naahdɪ. (Eyɪ dɔ sɪ beh zɔ t'à gɪkwò nàt'aa agɪt'e hɔt'e.)

¹² Ekɪyeè k'e Zezi-Krɪ wets'ɔ nɪwà aaht'e ɲè, eyɪts'ɔ Israel got'ɪ għa naxɪtà-le ɲè, eyɪ wenaahdɪ. Eyɪt'à ekɪyeè k'e Nòhtsɪ edets'ɔ dɔ xè nakenawhehtsɪ sɪ naxɪgha ayɪlà-le ɲè. Naxɪgha ahxe whìle ɲè, eyɪts'ɔ dɪ nèk'e Nòhtsɪ wedə aahda ɲè.

¹³ Hanìkò dɪ sɪ Zezi-Krɪ wet'à naxɪxè hagòht'e-le agòḡà. Nòhtsɪ ts'ɔ nɪwà aaht'e ɲè hanìkò dɪ sɪ Zezi-Krɪ naxɪgha wedò xàɪt'ɪ t'à Nòhtsɪ ts'ɔ nɪwà-le anaxɪdlà hɔt'e.

¹⁴ Ededɪ sɪ goxè ts'èwhɲ hòḡə ayɪlà hɔt'e. Israel got'ɪ eyɪts'ɔ dɔ eyɪ-le xàḡaa sɪ dɔ ɲè zɔ lagòḡà. Dɔ nàke xàḡaa gɪge kwɲ nechàa nàḡaa sɪ yedɪhòèhtsɪ. Eyɪt'à dɪ èlek'èch'a ts'eeda-le ats'ejà. ¹⁵ Edezhɲ t'à Moses wenàowoò wedə ayɪlà, wet'à naxɪsɪnɪyaetɪ-le ayɪlà. Ededɪ edet'à dɔ nàke xàḡaa gɪɲ sɪ dɔ ɲè wegòò gɪɲ ha nɪwɔ t'à, hanì eghàlajdà hɔt'e. Hanì t'aa èlexè goxè ts'èwhɲ hòḡə ayɪlà. ¹⁶ Wezhɲ dechɪet'aa k'e wedɪtsò t'à eyɪ dɔ nàke xàḡaa sɪ Nòhtsɪ xè ts'èwhɲ hogèhḡə agòḡà. Hanì t'aa èlek'èch'a geeda-le agòḡà. ¹⁷ Naxɪ Nòhtsɪ ts'ɔ nɪwà aaht'e ɲè sɪ Zezi naxɪts'ɔ nɪt'ɪ t'à dànɪ ts'èwhɲ goxè hòḡə ghɔ naxɪts'ɔ goɪde ɲè, eyɪts'ɔ dɔ Nòhtsɪ ts'ɔ nɪwà-lea agɪt'ee sɪ ededɪ sɪ hanì gots'ɔ goɪde ɲè. ¹⁸ Goxɪ dɔ nàke xàḡaa ts'ɲɲ sɪ ededɪ wet'à Yedàyeh Nezɪ goghàḡə t'à, Nòhtsɪ-Gotà ts'ɔ ats'ede ha gogħa dɪ-le ayɪlà hɔt'e.

¹⁹ Eyɪt'à naxɪ sɪ Nòhtsɪ ts'ɔ nɪwà aaht'e-le aahjà, hanìkò Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ gɪxè aaht'e, eyɪts'ɔ Nòhtsɪ weza aaht'e. ²⁰ Goxɪ hazòḡ yìet'aa whetɔɔ k'e kò hòèɲɲ lanì Nòhtsɪ wecheekeèdè eyɪts'ɔ nakwenàòḡḡ gɪyatɪ k'e nàts'eèhza lats'ɪt'e, eyɪts'ɔ Zezi-Krɪ ededɪ sɪ kwe denahk'e wet'aaḡaa elɲ, wet'à yìet'aa whetɔɔ k'e kò hòèɲɲ sɪ nàtsòò yɪtò. ²¹ Ededɪ wet'à goxɪ hazòḡ èlexè gok'èhodi lanì, eyɪts'ɔ gots'ɔ K'àowo wedahxà Nòhtsɪ wekò degaɪ lats'ɪt'e agòḡà. ²² Naxɪ sɪ Zezi-Krɪ wet'à kò èlexè naxɪhòèɲɲ laaht'e, eyɪts'ɔ wets'ɔ ɲnì Degaɪ t'à Nòhtsɪ eyɪ kò yɪ nàdè hɔt'e.

3

Paul, Israel got'ɪ agɪt'e-le sɪ gots'ɔ godɪ nezɪ nɪḡə

¹ Eyɪ ts'ihḡə sɪ Paul, Zezi-Krɪ wegħa eghàlaehda k'èxa sedaàtɔ hɔt'e, naxɪ Israel got'ɪ aaht'e-le sɪ naxɪgha sɪghà agode ha t'à.

² Nòhtsɪ edesɔnɪwɔqɔ seghàɪzɔqɔ sɪ wɛk'èè naxɪgha eghàlaehda ha weghɔ aàhk'w'o sɔnɪ. ³ Eyɪ t'asɪ dezi wɛheɔ t'à wenɪts'eedi-le sɪ Nòhtsɪ wɛk'èehsɔqɔ asɪllà. Eyɪ weghɔ hòt'a yatɪ lɔlea t'à naxɪts'ò ɪhtl'è ɲè. ⁴ Wɛk'eyaahɪ ɲdè Zezi weghɔ t'asɪ wenɪts'eedi-le sɪ dànɪ sɪ wɛk'èehsɔqɔ ahjaa sɪ wenɪahdɪ aahde ha. Eyɪ gogha dezi wɛheɔ t'à wenɪts'eedi-le ɲè. ⁵ Eyɪ sɪ dɔ gokwe gɪdàa sɪ gɪk'èezɔqɔ agɪdlà-le ɲè, hanikò dɪ Nòhtsɪ wecheekeèdeè degaɪ eyɪts'ɔ nakwenàozɔqɔ degaɪ gɪɲɪ sɪ Yedàyah Nezi t'à gɪk'èezɔqɔ agejà. ⁶ Eyɪ t'asɪ enɪyah gots'ò dezi wɛheɔ ɲèe sɪ dɪ hòt'e: dɔ Israel got'ɲɪ agɪt'e-le sɪ godɪ nezi egɪkw'o ts'ɪhɔqɔ Nòhtsɪ t'asɪ hazɔqɔ edeza gogha ts'atà yèhàa sɪ Israel got'ɲɪ gɪxè goghàyele ha hòt'e. Eyɪt'à hazɔqɔ elexè dɔ ɲè zɔ lats'ɲt'e, eyɪts'ɔ Zezi-Krɪ wedahxà Nòhtsɪ t'asɪ nezi goghàzà ha dɪ sɪ hazɔqɔ elexè goɪzhe ha hòt'e.

⁷ Nòhtsɪ wesɔnɪwɔ seghòt'ɔ t'à eyɪ godɪ nezi gha eghàlaehdaà asɪllà, hanɪ seghàhòɪzɔqɔ t'à sedzeè yɪ nàtsoò eghàlaeda hòt'e. ⁸ Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ hazɔqɔ gɪgha sɪ denahk'e dek'azɪ ehɪ kò eyɪ wesɔnɪwɔ seghòt'ɔ dahxà dɪ la seghàɪzɔqɔ hòt'e: Dɔ Israel got'ɲɪ agɪt'e-le sɪ Zezi-Krɪ dànɪ sɪ enɪyah t'à dɔ xè sɪghà agole ha sɪ t'à gɪts'ò gohde ha. ⁹ Eyɪ t'asɪ enɪyah dezi wɛheɔqɔ sɪ dànɪ agode ha sɪ dɔ hazɔqɔ nezi gɪɲedi agehɛ ha hòt'e. Nòhtsɪ t'asɪ hazɔqɔ wɛhehtsɪ sɪ ɲnèè whaa gots'ɔ dezi yèhɔqɔ ɲè. ¹⁰ Nòhtsɪ hanɪ eghàlaɪdà hòt'e. Dànɪ deɔqɔ gɔqɔqɔ sɪ yat'a ɲnɪ k'aodèe hazɔqɔ gɪk'èezɔqɔ ha ɲwɔq t'à, edecheekeè got'à hanɪ eghàlaɪdà hòt'e. ¹¹ Welɔ while gots'ò dànɪ hòzɔqɔ ha ɲwɔq k'èè eghàlaɪdà, gots'ò K'àowo Zezi-Krɪ wexè deghàa ayɪllà hòt'e. ¹² Zezi-Krɪ wet'òqɔ eyɪts'ɔ gogha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à edèdats'eedi-le Nòhtsɪ ts'ò ats'ede ha dɪ-le agòjà. ¹³ Eyɪt'à naxɪgha dahzà kò sets'ɪhɔqɔ naxɪgha gots'eèdɪ awede-le, eyɪ wet'à sɪ naxɪgha enɪyah ha hòt'e.

Paul k'achɪ Ephesus got'ɲɪ gha yahtɪ

¹⁴ Eyɪ hanɪ naxɪxè sɪghà hòzɔqɔ ha t'à Nòhtsɪ-Gotà wets'ò nàgòhge xè yahtɪ. ¹⁵ Edeɪ wet'à yak'e wèot'ɪ hazɔqɔ eyɪts'ɔ dɪ nèk'e wèot'ɪ hazɔqɔ weza k'èè goɪzɪ hòèɪ hòt'e. ¹⁶ Edeɪ sɪ enɪyah nàtsoo wets'ò-èɪ t'à edets'ɔ ɲnɪ Degaɪ t'à naxɪdzeè yɪ nàahtsoò anaxele ha, eyɪ gha yahtɪ. ¹⁷ Hanɪ-ɲdè naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à Zezi-Krɪ naxɪdzeè yɪ nàdè welè. Eyɪts'ɔ dɪ sɪ gha yahtɪ: denahk'e ts'ò eɛghɔɲahtɔ xè ¹⁸ Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ hazɔqɔ gɪxè Zezi-Krɪ deɔqɔ enɪyah t'à goghɔnèetɔqɔ sɪ deghàa wenɪahdɪ anaxedle ha welɪ, ¹⁹ eyɪts'ɔ dàɪhcho ts'ò goghɔnèetɔqɔ sɪ dɔ wɲzi yek'èezɔqɔ ɲè, eyɪ wenɪahdɪ welɪ. Dànɪ Nòhtsɪ wexè hòzɔqɔ sɪ deghàa naxɪdzeè yɪ wehòhɔqɔ welè.

20-21 Nòhtsɪ godzeè yɪ nàtsoò eghàlaeda k'èè, t'asɪ wets'eekeè, hanɪ-le-ɲdè gogha dànɪ eghàlaeda ghɔ nànts'edè

nahk'e nezɿ goghàlaeda ha wegħa dɿ̀ nɿ̀le. Wets'q dɔ ɡɿ̀'òò eyɿts'q Zezì-Krɿ wets'ihzò, dɔ hazòò elet'axòò-geedè sɿ̀ welò while ts'ò Nòhtsɿ̀ ɡħàsògeedi welè! Amen.

4

Zezì-Krɿ wezhɿ̀ lats'ɿ̀t'e

1 Gots'ò K'àowo wegħa sedaàtɔ ɧòt'e, gots'ò K'àowo naxɿkayaɿhtu sɿ̀ hotɿ̀ nezɿ̀ wek'èè aahda ha naxeewhò ɧòt'e. 2 Hotɿ̀ k'èweèt'ɿ̀ k'èè aahda, dɔ ts'ò naxɿdzeè nezɿ̀ welè, eyɿts'q ełegħonɿahtɔ xè ełexè ts'èwhɿ̀ aahda. 3 Yedayeh Nezù wedaxà dɔ ɿ̀lè laht'e ɡħa hòt'ò eghàlaahda, eyɿts'q t'aats'òò ełexè ts'èwhɿ̀ aahda. 4 Goxɿ̀ gogħa ehkw'ɿ̀-ahodɿ̀ sɿ̀ gots'ò K'àowo wezhɿ̀ ɿ̀lè zò lats'ɿ̀t'e, eyɿts'q Yedayeh Nezù ɿ̀lè zò ɡòhɿ̀. Naxɿkayaetɿ̀ ekò edaxàahdèe ɿ̀lè zò ɡħa naxɿkayaetɿ̀ ɿ̀lè. 5 Eyɿts'q gots'ò K'àowo ɿ̀lè zò ɡòhɿ̀, gogħa ehkw'ɿ̀-ahodɿ̀ ɿ̀lè zò ɡòhɿ̀, eyɿts'q t'asɿ̀ ɿ̀lè zò ɡħa gok'ètaɿdzɿ̀ ɧòt'e. 6 Nòhtsɿ̀ ɿ̀lè zò ɡòhɿ̀, ededɿ̀ dɔ hazòò ɡħa Gotà eɿ̀. Ededɿ̀ sɿ̀ dɔ hazòò ɡħa K'àowo eɿ̀, eyɿts'q t'asɿ̀ hazòò t'à godzeè yɿ̀ eghàlaeda ɧòt'e.

7 Hanìkò goxɿ̀ hazòò gotaàt'eè Zezì dàɿhcho ts'ò goghàyezà ha nɿ̀wò k'èè wesonɿ̀wò goghòt'q ɧòt'e. 8 Eyɿ̀ ts'ihzò dɿ̀ hanì dek'eèht'è,

“ɿ̀dòo dagòqwa àjà ekò dɔ ɡɿ̀danɿ̀laa sɿ̀ edexè aɡòòlà, eyɿts'q t'asɿ̀ nezɿ̀ dɔ ɡħàɿ̀la,” dek'eèht'è.

9 (“ɿ̀dòo àjà,” dek'eèht'èe sɿ̀ t'akwelòò ɿ̀zhɿ̀ dèe goyɿ̀ toɡòt'òò sɿ̀ ts'ò àjà t'à ahodɿ̀ ɧòt'e. 10 Ededɿ̀ ɿ̀zhɿ̀ dèe goyɿ̀ àjà sɿ̀ ededɿ̀ et'ɿ̀ ɿ̀dòo yat'a hazòò wezòò dagòqwa ts'ò àjà ɧòt'e, dèe eyɿts'q yat'a hazòò hòèɿ̀ sɿ̀ yɿ̀ wehòhòzò ɡħa àjà.) 11 Ededɿ̀ sɿ̀ dɔ mòhdaa wecheekeèdèe ɡɿ̀ɿ̀ ha goghàhòzò ɧòt'e, mòhdaa nakwenàozòò ɡɿ̀ɿ̀ ha, mòhdaa godɿ̀ nezɿ̀ k'egezàa ɡɿ̀ɿ̀ ha, mòhdaa Nòhtsɿ̀ wets'q dɔ k'ègedɿ̀ ɡɿ̀ɿ̀ ha, eyɿts'q mòhdaa dɔ hogħàɡeehtòò ɡɿ̀ɿ̀ ha aɡòòlà. 12-13 Hanì-ɿ̀dè Nòhtsɿ̀ wets'q dɔ dànì Nòhtsɿ̀ ɡħa eghàlageeda ha sɿ̀ ɡɿ̀k'èezòò aɡede ha, eyɿts'q hazòò ełexè Nòhtsɿ̀ ɡħa ɡonì ɿ̀lè zò lats'ede gots'ò, eyɿts'q Nòhtsɿ̀ weza deghàà wek'èts'eezò ats'ede gots'ò, Nòhtsɿ̀ wets'q dɔ hazòò ełexè nàgetsoò aɡede ha. Hanì-ɿ̀dè dànì Zezì-Krɿ wexè hòzòò sɿ̀ wexèht'eè goxè hòzòò ats'ede ha.

14 Hanì-ɿ̀dè k'achɿ̀ bebɿ̀a lats'ɿ̀t'e ha-le, taatɿ̀ t'à goxè k'etaetɿ̀ lanì ha-le. Dɔ goghòyageezà t'à gogɿ̀zòò sɿ̀ ɿ̀dɿ̀ hogħàɡeehtò nɿ̀dè goxè ts'ɿ̀zò-hogeezà ha-le. 15 Hanìkò ełegħonets'eètò t'à ehkw'ɿ̀ elets'ò gots'ede ha. Goxɿ̀ Nòhtsɿ̀ wets'q dɔ ats'ɿ̀t'ee sɿ̀ Zezì wezhɿ̀ lats'ɿ̀t'e, eyɿts'q Zezì ededɿ̀ gokwì eɿ̀ lanì ɧòt'e. T'asɿ̀ hazòò t'à Zezì-Krɿ wexè nàts'etsoò ats'ede ha ɧòt'e. 16 Ededɿ̀ wet'à wezhɿ̀ ɧòt'ɿ̀ eyɿts'q t'asɿ̀ hazòò wek'e whelaa sɿ̀ yàhtò, eyɿts'q wet'à goxɿ̀ wezhɿ̀ ats'ɿ̀t'ee sɿ̀ wegħa ɡoɿ̀laa

ghàlats'eeda t'à eyits'ò ełeghònets'eètò t'à wezhìj nàtsoò ats'ehzì họt'e.

Dò gıxè dzeħ agòht'e lanì aahda

17 Eyit'à gots'ò K'àowo wedahxà yatı nàtsoo t'à dı hanaxèehsı: Dò Nòhtsı k'ègeezò-le sı k'achı gık'èè aahda-le, gınıhı k'èè geeda ne t'à. 18 Gını t'à gıxè togoòt'ò lanì t'à Nòhtsı ts'òqòhk'e t'ası nıgeedı-le xè gık'èè eda-le. Ededzeè t'à egeèhk'w'ò ha gıwò-le xè gıkwı nàtsoo t'à Nòhtsı nàowoò k'ègeezò-le họt'e. 19 T'ası wıızı ghò jızhagııı-le agejà, t'aa gıwò ts'ò hoħı k'èè k'ehogeza, eyits'ò t'ası weju hazòò k'alagedè xè ıaà denahk'e hoħı hogehtsı ha gıwò.

20 Hanıkò naxı sı Zezı-Krı weghò hanı hoghànaxeètò nıle. 21 Hotı weghò aàhk'w'ò xè weghò hoghànaxeètò jìè, eyits'ò Zezı-Krı wet'à nàowo ehkw'ı k'èhoahsò aahjà họt'e. 22 İnèè dani naxınıhı k'èè aahda jìè sı wek'èè aahda-le gha hoghànaxeètò jìè. Hoħı gha hòt'ò kànıahzaa sı wet'à naxını wedıhołè họt'e. 23 Hanıkò naxını ıadı ajàa k'èè aahda ha hoghànaxeètò jìè, 24 eyits'ò döğòò lanì aahda ha hoghànaxeètò jìè. Nòhtsı k'èè hotı ehkw'ı aahda xè degı aah't'e ha naxıhòèlı họt'e.

25 Eyit'à naxı hazòò hots'ets'ı k'èè goahde-le eyits'ò naxèot'ı ts'ò ehkw'ı goahde, Zezı-Krı wezhìj jìè zò gots'ò ats'ıı't'e t'à. 26 "Ààhch'e nıdè hoħı hoahtsı-le," dek'eèht'è. Sa nàzaa ts'ò ààhch'e-le, 27 hanı-ıdè weħı naxıdaèht'è ha nıle. 28 Dò eezi jìèè sı k'achı eezi welè-le, hanıkò eghàlaeda ha họt'e. Edılà t'à t'ası wet'àazaa hohtsı ha họt'e, hanı-ıdè dö t'ası gıgha whıle sı yet'à gots'adı ha.

29 Yatıjı t'à goahde-le, hanıkò yatı wet'à dö gını nàtsoò ade ha sı t'à goahde, hanı-ıdè dö egeèhk'w'ò sı wet'à nezı edexègeedı xè gıt'àhoehwhı ha. 30 Eyits'ò Nòhtsı wets'ò İnı Degı sı wedzeè nanıtı aweahle-le. Edeđı sı weghàà Nòhtsı wets'ò dö aah't'e eyits'ò nõode dzeè k'e edaxànaxeetè gha naxık'èhoedzò họt'e. 31 T'ası hazòò t'à elek'èch'a aah't'ee sı wedè aahle. Ełets'ò naxını nàıtłoo, ełets'ò ààhch'ee, ełetawıahdèè, ełek'adaahdèè, eyits'ò hoħı hazòò k'èè k'ehoahzaa sı wedè aahle. 32 Ełets'ò naxıdzeè eteèzi welè, Zezı-Krı wet'òò Nòhtsı naxıghò nahojıa k'èè ełeghò nahoaħle.

5

1 Nòhtsı weza aah't'e xè naxıghòneètò t'à dani eghàlaedaa sı wexèahzi. 2 Zezı dani goghòneètò xè gogha ełajwo k'èè, t'aats'òò ełeghòıahıtò k'èè aahda. Zezı gogha ełàawı gha Nòhtsı ghàdı t'à yını k'èè eghàıadı.

3 Naxı sı hoħı k'èè ełek'alaahdè ha honàedi nıle, hoħı nàowoò k'èè k'ehoahzaa ha-le, eyits'ò dö t'ası wets'ò sı gha aahdı ha-le. Nòhtsı wets'ò dö degı hanı geeda ha sı ehkw'ı nıle. 4 Naxıta

dọ wɔ̀zì wɔ̀hàdagoetsòq gode ha-le, ezhɔ̀ne yatù hanì-le-ɔ̀dè yatù nezi-le t'à dlòah̀tsì ha-le, eyì hazqò sù Nòhtsì wets'q dọ gɔ̀gha ehkw'ì nùle. Hanìkò gowà t'à Nòhtsì ts'ò masì ts'edì welì. ⁵ Dú sù hotù wek'èahsò welì: Dọ hòm̀ nàowoò k'èè edaa, hòm̀ k'ehozaa, hanì-le-ɔ̀dè t'asì gha edì-le sù Zezì-Krì eyìts'q Nòhtsì gɔ̀nàowoò k'èè hòzòq sù weghòt'à ha nùle. (Dọ dú nèk'e ts'q t'asì gha edì-le sù wegħa nòhtsì lanì at'ì họt'e.) ⁶ Hots'ets'ì yatù t'à dọ naxìghoyagùzà sòq. Dọ hanì eghàlageeda t'à Nòhtsì k'èagùt'e-le sù Nòhtsì nàgoehkwa ha họt'e. ⁷ Eyìt'à hanù dọ xè aah̀t'ì-le.

⁸ Inèè sù naxì sì naxìxè togoòt'ò òlè, hanìkò dù sù gots'ò K'òowo wets'ìh̀zò naxìxè dzèh agòjà. Eyìt'à dọ gɔ̀xè dzèh agòht'e lanì aahda. ⁹ (Dzèh ts'eeda nùdè t'asì nezù zò eghàlats'eeda, ehkw'ì k'ehots'eza eyìts'q nàowo ehkw'ì xè ts'eeda.) ¹⁰ Eyìt'à gots'ò K'òowo ayì wegħa sìghà sù wegòahzà. ¹¹ Togoòt'ò k'èè k'ehots'ezaa sù wedè aah̀le, eyìts'q eyì k'èch'a xàyaah̀tì. ¹² Dọ Nòhtsì k'èagùt'e-le sù dezù dànì k'ehogezaa sù wegħo gots'edee sù wegħo òzħats'ùlì ha họt'e. ¹³ Hanìkò t'asì hazqò dzèh wek'e nùdù sù dọ ts'ò nezù wègaat'ì họt'e. ¹⁴ Eyì dzèè sù wet'à t'asì hazqò wègaat'ì at'ì họt'e. Eyìt'à dù hanì dek'eèht'è,

“Nì wheëtù sù ts'enuwì, naidà anede, hanì-ɔ̀dè Zezì-Krì dzèh nek'e nùdù ayele ha,” dek'eèht'è.

¹⁵ Eyìt'à dànì aahdaa sù ghò hotù edexoah̀dì. Dọ gogùzò-le lanì aahda-le, hanìkò dọ gogùzò k'èè aahda. ¹⁶ Dù dzèè k'e nàowòm̀ lq t'à, t'asì nezù ghàlaahda ha naxìgha hòzò taat'èè wegħàlaahda. ¹⁷ Eyìt'à goahsò-le k'èè aahda-le, hanìkò Nòhtsì ayì dàah̀le ha naxìhwhòq sù weniah̀dì. ¹⁸ Jìetì t'à deàhdele, eyì sù wet'à tsìdaahwhì họt'e. Hanìkò Yedàyeh Nezù hotù naxìdzeè yì nàdèe aweah̀le. ¹⁹ Nòhtsì Nìht'è gots'q shì eyìts'q Nòhtsì ts'ò ts'ejù xàzaa t'à elets'ò goahde. Naxìdzeè t'à gots'ò K'òowo wets'ò aahjì. ²⁰ T'aats'qò Zezì-Krì wùzì t'à Nòhtsì-Gotà t'asì hazqò gha masì weahwhò.

²¹ Èlèk'èah̀t'e, hanì-ɔ̀dè Zezì-Krì wets'ò nezù naahza họt'e.

Dqzhì eyìts'q gùts'èkèè dànì èlèxè geeda ha

²² Dọ ts'èkèè yàah̀m̀ sù gots'ò K'òowo k'èah̀t'e lanì naxìdòq k'èah̀t'e. ²³ Zezì-Krì edets'q dọ gha nakweè wheda lanì dqzhì hoet'ù sù edets'èkèè gha nakweè whedaa elì họt'e. Zezì wecheekèè sù wezhì agùt'e, eyìts'q ededì Edaxàgolee elì họt'e. ²⁴ Wecheekèè sù Zezì-Krì k'èagùt'e lanì ts'èko sì t'asì hazqò t'à ededòq k'èagùt'e ha họt'e.

²⁵ Dqzhì yàah̀m̀ sù naxìts'èkèè ghòniahtò, Zezì-Krì edecheekèè goghòneètò lanì eyìts'q gogħa elajwo lanì. ²⁶ Hanì-ɔ̀dè edecheekèè degaì lanì Nòhtsì ghàgole ha nìwò. Wegodù nezù t'à degaì agole ha eyìts'q tì t'à gok'enahtse ha. ²⁷ Gidaat'ì

xè edets'ò agole ha nıwq. Tsò wızzı gık'e whezq-le xè t'ası wızzı t'à gıxoeza ha-le. Degai gıllı xè t'ası wızzı t'à dq gok'e nıdahoeza ha-le. ²⁸ Zezi edets'q dqò ghqneètq xèht'eè dqzhı hoet'ı sı edezhı ghqneètq lanı edets'èkeè ghqneètq ha hqt'e. Dq edets'èkeè ghqneètq sı edeghqneètq hqt'e. ²⁹ Dq wızzı edezhı ghqneètq-le gòhı nıle, hanıkò edezhı wàzeedi xè nezı yek'edì hqt'e, Zezi-Krı edets'q dq nezı gok'edì lanı. ³⁰ Goxı wets'q dq ats'ıt'ee sı wezhı ts'q ats'ıt'e hqt'e. ³¹ “Hanı ts'ıhzò dqzhı sı edetà eyıts'q edemq gots'qò xàetla ha, eyıts'q edets'èkeè xè dq ıle lade ha, eyı dq nàke sı dq ıle zq lagede ha,” dek'eèht'è. ³² Du sı gogha enıyah dı eyıts'q wenıts'eedi ha dı. Eyı sı Zezi-Krı eyıts'q wets'q dq ghq gohde aehsı. ³³ Eyıt'à naxı dqzhı yàahı sı edeghqniahtq lanı naxıts'èkeè gıghqniahtq ha hqt'e, eyıts'q ts'èko hazqò nezı ededqò ts'q nageza ha hqt'e.

6

Naxıtà eyıts'q naxımq gıts'q nezı aahda

¹ Chekoa yàahı sı gots'q K'àowo wets'q aah't'e t'à xàè naxèot'ı k'èah't'e, eyı sı ehkw'ı ne t'à. ²⁻³ Nòhtsı Nıht'è k'e dı hanı dek'eèht'è: “Naxıtà eyıts'q naxımq gıts'q nezı aahda, hanı-ıdè t'ası hazqò t'à naxıxè sıghà agode ha, eyıts'q dı nek'e whaa nàahdè ha,” dek'eèht'è. Nàowodeè hazqò gha sı eyı nàowo t'akwelòq wexè yatı nezı whezq hqt'e.

⁴ Gotà yàahı sı naxıza tsıgıahza t'à gıch'eè agıahle-le, hanıkò nezı gıaseh, gots'q K'àowo wenàowo k'èq hoghıahıtq.

K'aodè gıllı eyıts'q gıcheekeè

⁵ Dq gıcheekeè yàahı sı dı nek'e naxıgha k'àowo gòhı sı gık'èah't'e, dahı xè gıts'q hotı nezı naahza. Zezi-Krı wek'èah't'e lanı, naxıdzeè nezı xè gıts'q ehkw'ı eghàlaahda. ⁶ Gınađà zq gık'èah't'e-le, ekı naxıghq nezı agıwq zq gha aah't'ı-le, hanıkò Zezi-Krı wecheekeè lanı gıgha nezı eghàlaahda, hanı-ıdè naxıdzeè t'à Nòhtsı wı nı k'èq eghàlaahda hqt'e. ⁷ Dq zq gha eghàlaahda dahwhq-le. Gots'q K'àowo wegħa eghàlaahda lanı naxıdzeè t'à naxıts'q k'àowo gıgha eghàlaahda. ⁸ Dq edets'q k'agedè-le, edets'q k'agedè, ehk'èq gots'q K'àowo sı dq hazqò elèht'eè dani eghàlagıdà k'èxa goghàhòza ha wek'èahsı hqt'e.

⁹ Naxı dq ts'q k'àowo yàahı sı eyı xèht'eè dq naxıt'ı a geèhk'w'ee sı gıts'q nezı k'ehoahza. Gıts'q yıdaah't'e-le, yak'e gıts'q k'àowo gòhı sı naxı sı naxıts'q k'àowo elı wek'èahsı t'à, eyıts'q Nòhtsı sı dq ıle xàzaa zq gòhıchı nıle.

Gots'q K'àowo t'ası nàtsoo wets'q-èlı sı t'à wexè nàhtsoò aahde

¹⁰ Nqde t'à dı hanaxèehsı: Gots'q K'àowo t'ası nàtsoo wets'q-èlı sı t'à nàhtsoò aahde. ¹¹ Nòhtsı wets'q eghqò-dqò

lanì, Nòhtsɿ wets'q elets'egqo-goht'qò hazqò edek'e nìahwaha, hanì-ɿdè wehɿ naxik'alawo ha nɿwq kò weghqahnè ha dii-le. ¹² Dq xè elets'egq ats'et'ɿ nùle, hanikò yat'a k'aodèe gɿɿ eyits'q du nèk'e togoòt'òo gha k'aodèe gɿɿ sù gixè elets'egq hq't'e, eyits'q yat'a mihɿ nàgetsoo sù gixè elets'egqò ats'et'ɿ hq't'e. ¹³ Eyit'à Nòhtsɿ wets'q eghqo-dqò yàahɿ k'èè elets'egqo-goht'qò hazqò yiahdè xè sɿɿdaahkw'e, hanì-ɿdè t'asihɿ naxik'alagedè nɿdè, nàahntso xè gits'qòhk'e naahzha ha dii-le. Eyɿ hazqò haahɿ t'axqò nɿdè, gighqahnè ha hq't'e. ¹⁴ Eyit'à nàahntso gits'q naahza, nàowo ehkw'ɿ t'à wheahɿ'ɿ, eyits'q satsq naxɿdziwɿ k'e whetq lanì wet'à ehkw'ɿ ts'eedaa t'à aahɿ'ɿ. ¹⁵ Ke yɿ wheahzè xè ts'atà sɿɿdaahkw'e, hanì-ɿdè wegodi nezzɿ wet'à ts'èwhɿ ts'eedaa sù t'à dq ts'q goahde ha dii-le. ¹⁶ Eyɿ hazqò wexè Nòhtsɿ ghq naxim nàtso welè, eyɿ sù eghqo-dqò t'asade ch'à edenadaq satsq k'etɿ lanì hq't'e. Naxigha ehkw'ɿ-ahodi t'à k'ɿ dèk'qò hazqò wehɿ naxits'q ayehzɿ sù naekwɿ aahè ha. ¹⁷ Eghqo-dqò wets'q satsq-ts'ah wheahzq lanì, Nòhtsɿ edaxànaxeehtèe sù naxigha ehkw'ɿ-ahodi welì, eyits'q Yedàyeh Nezzɿ wets'q behcho, Nòhtsɿ weyatù hq't'e sù, wet'à aahɿ'ɿ. ¹⁸ Eyits'q Yedàyeh Nezzɿ naxits'àdɿ t'à t'asù hazqò xàzaa gha yaahtɿ eyits'q naxits'àdɿ ha weahkè. Eyit'à hotù kexoahdɿ eyits'q t'aats'qò Nòhtsɿ wets'q dq hazqò gha yaahtɿ.

¹⁹ Sɿ sɿ segha yaahtɿ, dq ts'q gohde nɿdè dàehsɿ ha sù gha yatɿ seghq't'à ha t'à. Hanì-ɿdè sɿnì dehjɿ-le xè godɿ nezzɿ weghq t'asù dezɿ whelaa sù dq ts'q haehsɿ ha. ²⁰ Eyɿ godɿ nezzɿ k'èxa sedaàtq xè satsq't'ɿ sèk'e whela. Dejɿ-le xè dànì gots'q K'àowo godɿ nezzɿ weghq gohde ha sɿhwhq k'èè gohde ha segha yaahtɿ.

Paul nqode gots'q xàyahtɿ

²¹ Tychicus, sèt'ɿ weghqonehtq sù t'aats'qò gots'q K'àowo gha eghàlaeda hq't'e. Sexè dàgòht'ee sù hazqò yeghq naxixè godò ha, hanì-ɿdè dànì sexè hòzqò eyits'q ayù ghàlaehdaa sù wek'èahsq ha. ²² Eyit'à goxè dànì hòzqò sù wek'èahsq ha, eyits'q naxɿdzeè nàtsoò ayele ha naxits'q wihzà hq't'e.

²³ Gòet'ɿ gɿɿ sù Nòhtsɿ goxè sughà hòzqò ayule, Nòhtsɿ-Gotà eyits'q Zezì-Krɿ naxighqnegeètq xè naxigha ehkw'ɿ-ahodi agule welè. ²⁴ Dq hazqò t'aats'qò gots'q K'àowo Zezì-Krɿ ghqnegeètq sù Nòhtsɿ gots'q sɿnɿwq welè.

Philippi got'ù gits'ò aat'l'è

¹ Kòta Philippi dọ Zezi-Kr1 wets'ihzò Nòhtsị wets'ọ dọ agụt'ee eyits'ọ gits'ọ k'aodèe yàgụlụ sị dū enihl'è gits'ò aat'l'è họt'e. Zezi wecheekeè, Paul eyits'ọ Timothy, dū naxits'ọ gụtl'è:

² Nòhtsị-Gotà eyits'ọ Zezi-Kr1 naxits'ọ sọgụwọ welè eyits'ọ gits'ihzò naxixè sìghà welè.

Paul Philippi got'ù gha yahti

³ Naxinahdi xètq Senòhtsị masì weehwhọ. ⁴ Naxigha yahti taat'eè sìnà xè yahti. ⁵ Kèhojwo gots'ọ dū dzẹg gots'ò godi nezzū dọ ts'ò hats'edi gha gots'àahdi ìlè. ⁶ Hotù dū wek'èehsọ: Nòhtsị naxidzeè yì la nechàa kèhojhwò sị Zezi-Kr1 nòtłaa dzẹg k'e ts'ò yeghàlaeda ha, eyits'ọ ekò-ìdè deghàà ayele ha họt'e.

⁷ Hanì naxighọ sìghà anehwhọq sị nezi họt'e, sedzeè yì naxik'èhdi t'à. Nòhtsị sets'ò sọnwọ t'à la seghàjzọq sị naxi hazọq sexè weghàlaahda họt'e. Sedaànìtq, godi nezzū ts'adaehdi, eyits'ọ godi nezzū t'à dọ xè gohdo nìdè, naxi t'aats'ọq sets'àahdi họt'e. ⁸ Zezi-Kr1 wets'ihzò sị naxighonehtq eyits'ọ naxixè aht'e ha dehwhọ; Nòhtsị yek'èezọ họt'e.

⁹ Dū hanì naxigha yahti: dezòq èlèghoniatqò aahde ha, dezòq goahsọq aahde ha eyits'ọ dànì èlèghoniatqò ha sị dezòq wek'èhoahsọ aahde ha. ¹⁰ Hanì-ìdè ayì ehkw'ì ne sị wek'èahsọ ha, eyits'ọ Zezi-Kr1 nòtłaa dzẹg k'e ts'ò hojū wjzì naxik'e whezọ ha-le xè degai aahde ha. ¹¹ Eyits'ọ Zezi-Kr1 wets'ihzò t'asi hazọq t'à ehkw'ì k'èhoahza, hanì-ìdè Nòhtsị weghàsọhoedi ha họt'e.

Paul wedaànìtq ts'ihzò godi nezzū ìwhàq dọ ts'ò ajà

¹² Sèot'ù, dū wek'èahsọ ha dehwhọ: sexè dàgòjàa sị godi nezzū dọ lq ts'ò ade ha t'à agòjà họt'e. ¹³ Eyì ts'ihzò jọ dọ-xoguhdù-dqò hazọq eyits'ọ eyì-le dọ hazọq segodù gikw'ò họt'e, Zezi-Kr1 wecheekeè aht'e k'èxa sedaatq sị gik'èezọq agejà. ¹⁴ Satsòtl'ù sek'e whela t'à Nòhtsị wecheekeè lq gidzeè nàtso ajà. Nòhtsị wegodù t'à gogede ha sị gini nàtso xè geejile agejà.

¹⁵ Dọ mọhdaa seghọ ts'ohogeedi t'à Zezi-Kr1 wegodù t'à dọ ts'ò gogede t'ùt'e, hanikò dọ mọhdaa sị gini nezzū t'à Zezi wegodù t'à gogede. ¹⁶ Dọ gini nezzū sị seghonegeètq họt'e, eyits'ọ godi nezzū t'à goihde ts'ihzò jọ whihda asìdlà, gik'èezọq họt'e. ¹⁷ Dọ seghọ ts'ohogeedi sị Zezi-Kr1 wegodù t'à gogede, hanikò edegha aget'ì, gidzeè ehkw'ù t'à agedi nile. Dọ-daniłaa-kò whihda et'ù segha hoila xàgeeta gha aget'ì. 18-19 Hanikò t'asanile. Edegha aget'ì hanì-le-ìdè gini ehkw'ù t'à

aget'ɿ, ehk'èè Zezi-Kri wegodi t'à dɔ ts'ò gogede. Eyi denahk'e wet'aaà hɔt'e, eyi weghɔ sɪnà dii.

Segha yaahɿ t'à eyits'ɔ Zezi-Kri wets'ɔ Inì Degai sets'adi t'à, ayi sexè dàgòjàa sù edaxàsetè gha adlà hɔt'e wek'èehsɔ, eyit'à sù sɪnà. ²⁰ T'asù wɿzù t'à edeghɔ jìzhaehɿ ha-le sù ghɔ hòt'ò aahwhɔ hɔt'e hanikò t'aats'òò Zezi-Kri wegħa sɪnà nàtso xè wegħa hòt'ò eghàlaehda ha dehwhɔ. Ehda, ehda-le, sezħì t'à t'aats'òò Zezi-Kri weghàsɔhoedi ha dehwhɔ. ²¹ Ehda nɿdè Zezi-Kri wegħa ehda ha dehwhɔ, hanikò ełahwho nɿdè eyi segħa denahk'e nezɿ ha hɔt'e. ²² Sezħì t'à jlaà ehda et'ì Zezi wegħa denahk'e eghàlaehda ha dii-le. Eyt'è ehdaa hanì-le-ɿdè ełahwhɿ, ayi dehwhɔ sù wek'èehsɔ-le! ²³ Eyi nàke ts'ò sets'eht'ì lanì: Zezi-Kri xè aht'e għa di nè gots'òò ahde ha dehwhɔ, eyi sù hazòò t'à denahk'e nezɿ hɔt'e, ²⁴ hanikò jlaà sezħì t'à ehdaa sù naxìgha wet'aaà hɔt'e. ²⁵ Eyi hoti segħa ehkw'ì t'à jlaà naxìxè aht'e ha wek'èehsɔ hɔt'e. Naxini denahk'e nàtsoò ade ha, eyits'ɔ naxinà ha t'à, jlaà naxìxè aht'e ha. ²⁶ Hanì-ɿdè k'achɿ naxits'àwhihɿtla nɿdè sɿ set'à Zezi-Kri wexè sù dezòò naxinà ha.

²⁷ Naxits'àwhihɿtla, naxits'àwhihɿtla-le, ehk'èè, Zezi-Kri wegodi nezɿ k'èè hoti ehkw'ì aahda. Hanì-ɿdè naxits'ahɿtla, hanì-le-ɿdè naxìghɔ eèhk'w'o zɔ t'à, naxini jle zɔ lanì wek'èehsɔ ha. Dɔ jle zɔ laahɿt'e xè godi nezɿ għa naxini nàtso aahwhɔ. ²⁸ Dɔ naxik'èch'a agedi sù gits'àahji-le, eyi weghàà gidihòè ha sù gik'èezɔ ha, hanikò naxì edaxàahdè ha sù gik'èezɔ ha, Nòhtsɿ ededɿ at'ì ne t'à. ²⁹ Zezi-Kri naxìgha ehkw'ì-ahodi sù naxìghòt'ɔ hɔt'e, eyi zòò-le, wegħa daahza ha, eyi sù naxìghòt'ɔ hɔt'e. ³⁰ Dànì sexè hoìlaa sù wek'èehsɔ, eyits'ɔ jlaà segħa hoìlaa sù weghɔ aahkw'ɔ hɔt'e. Di naxì sù sexèht'eè naxìgha hoìla hɔt'e.

2

Goni, Zezi-Kri wini lanì welè

¹ Zezi-Kri wexè jle aahɿt'e t'à naxini nàtso welè, naxìghoneètɔ t'à naxinà welè, Yedayeh Nezɿ wexè naxini jle zɔ welè, naxidzeè t'à dɔ eteahzɿ welè. ² Eyits'ɔ naxini jle zɔ xè naxidzeè jle zɔ t'à ełegħonìahtɔ nɿdè, eyits'ɔ la jle zɔ għa ełexè eghàlaahda nɿdè sù sɪnà aseahle ha hɔt'e. ³ Wet'à nezɿ naxìgaat'ì ha dahwhɔ t'à edegħa zɔ t'asù haahzɿ-le, hanikò k'èewèet'ì laahɿt'e xè edenahk'e dɔ eyi-le gidaàniahdè. ⁴ Hazòò edegħɔ zɔ nàniãhdè-le, hanikò dànì dɔ gixè nezɿ hòzɔ ha, eyi sù daàniahdè.

⁵ Naxini Zezi-Kri wini xèht'e welè. ⁶ Ededɿ xàè Nòhtsɿ elɿ, eyits'ɔ Nòhtsɿ wet'aaà xèht'eè elɿ hanikò edegħa yek'èdi ha niwɔ-le ts'ihzò wedè ayìlã. ⁷ T'asù wɿzù elɿ-le adiidlã, dɔ xèht'eè dɔ-elɿ ne t'à dɔ għa eghàlaadaa dɔò edèhtsɿ. ⁸ Dɔ lanì

wègoèht'ì xè k'èeweèt'ì adiidlà ìlè, eyits'ò ełàawı ts'ò Nòhtsı k'èit'eè adiidlà; dechiet'aa k'e eławı ha kò ılaà Nòhtsı k'èit'e ìlè. ⁹ Eyit'à Nòhtsı-Gotà t'ası hazòò nahk'e k'àowo yèhtsı xè dọ hazòò gızi nahk'e wızi wet'aaazà yeghàzò. ¹⁰ Eyit'à t'ası hazòò yak'e nàdèe sıì, dọ hazòò dı nèk'e nàdèe sıì, eyits'ò t'ası hazòò dı nèe got'ı'a nàdèe sıì Zezi ts'ò nàgògehè ha họt'e. ¹¹ Eyits'ò hazòò edewà t'à dı hagedı ha, “Zezi-Krı gots'ò K'àowo họt'e.” Hagedı Nòhtsı-Gotà ghàsogeedı ha.

Whò wek'e saıdı laaht'e ha

¹² Seàgıa, naxıxè whıhdaa eyits'ò naxıxè whıhda-le, ehk'èè t'aats'òò sek'èaht'e họt'e. Eyit'à edaxàahdèe sıì t'aats'òò wek'e eghàlaahda eyits'ò Nòhtsı k'èch'a aahda gha dahjı ha welè, ¹³ Nòhtsı ededı naxıdzeè yıì eghàlaeda t'à. Ededı sıì wenàowoò nezı k'èè dahwhòò anaxehzı eyits'ò wek'èè aahdaà anaxehzı.

¹⁴ T'ası hazòò weghàlaahdaa sıì weghò sqahdı-le eyits'ò elets'ò nàyaahtı-le xè haahzı. ¹⁵ Hanı eghàlaahda nıdè hoıı dè nezı aahda ha eyits'ò degai laaht'e ha. Dọ ehkw'ı geeda-le xè hoıı k'èè geedaa sıì gıta nàahdè kò hoıı dè Nòhtsı weza aahı ha. Gıta whò wek'e saıdı laaht'e ha, ¹⁶ yatı wet'à ts'eedaa sıì wek'èè aahda t'à. Hanı aahda nıdè Zezi-Krı nıitłaa dzeè k'e naxıghò xàdahohdı ha, eyits'ò dı haehsı ha, “Ekı-ka hòt'ò eghàlahda-le nòò,” dehsı ha. ¹⁷ Naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à, Nòhtsı wecheekè aahı ha weghàdeahł, eyits'ò sı sıì Nòhtsı gha ełaewhı ha tahkò. Eyit'à Nòhtsı ts'ò t'ası k'èek'ò lanı, wegha sezhi k'ehowı. Ełexè Nòhtsı t'ası weghàts'eza ne t'à, naxıxè sına họt'e. ¹⁸ Naxı sı sexè naxına welè.

Timothy eyits'ò Epaphroditus

¹⁹ Gots'ò K'àowo hanıwò nıdè whaà-le-t'ıì Timothy naxıts'ò awehıe ha. Hanı-ıdè naxıghò godı eèhk'w'ò nıdè sedzeè t'à sına ha. ²⁰ Timothy wexèht'eè dọ naxıts'ò ahlè ha gòhı-le, dàaht'ee sıì yek'èezò ha nıwò eyits'ò naxıxè sıghà welè nıwò t'à. ²¹ Dọ hazòò edegha sıghà zò gıwò, hanıkò Zezi-Krı daniwò sıì gıdaanıedè-le. ²² Hanıkò Timothy ededı sıì hòt'ò eghàladà, wek'èahsò họt'e. Seza lanı eyits'ò sı wetà laht'e, hanı t'à ełexè eghàladiıda, godı nezı t'à dọ xè gots'ado. ²³ Sexè dàgode ha wek'èehsò ts'òet'ıì naxıts'ò awehıe ha dehwhò. ²⁴ Whaà-le-t'ıì sı sı sets'ò K'àowo naxıts'ò asele ha hotıì wek'èehsò.

²⁵ Dıì gogha sıì Epaphroditus naxıts'ò anahlè ha dehwhò. Sèot'ı họt'e, sexè eghàlaeda eyits'ò sexè godı nezı ts'adaedi họt'e. Ededı sıì naxıgodı sets'ò nèyıızò, eyits'ò ayıì segha whıle sı t'à sets'adı gha sets'ò weahzà ìlè. ²⁶ Hazòò naxıghaawo họt'e, eyits'ò eyaelı weghò aèkw'ò t'à naxıghò ts'òonıwò. ²⁷ Hèzè eyaelı t'à k'ahdzò eławo-t'e, hanıkò Nòhtsı eteyeèzı eyits'ò sı sı eteseèzı họt'e, k'achı hoıla t'à segha gots'eèdi ha sıhwhò-le t'à.

28 Eyit'à iwahà naxits'ò awehle ha dehwhò. Hanì-ìdè k'achì weahzì nùdè naxinà ha eyits'ò sì sì t'asì ghò nànhwho ha-le. 29 Gots'ò K'àowo wedahxà nezì wets'ò naahza eyits'ò weghò sù naxinà welè. Hanù dò sù sù dò wèah't'ì ha h'òt'e. 30 Zezì gha eghàlaeda k'èxa k'àhdzò elàwo t'e. Naxì sets'àahdi ha dii t'à ededì elàawì ha weggha hoejì kò sets'àìdì jìlè.

3

Paul, Zezì-Krì zò k'èezò ha nìwò

1 Sèot'ù, hòt'a gots'ò K'àowo wets'ìh'zò naxinà welè! Ìdì dànaxèhsì jìlè sù wet'à k'achì naxits'ò naeht'è ha sù seggha t'asanile, hotù wek'èahsò ha naxìgha wet'àazà h'òt'e.

2 Dò, t'ì wets'àhoejì lagùt'ee sù gixoahdi. Hanù dò sù hòhì hogehtsì eyits'ò d'òkwò tàgeehwe ha gùwò. 3 Goxì sù hòt'a gokwò nàat'a jìlè lanì, eyits'ò N'òhtsì wets'ò Ìnì Degai wedahxà N'òhtsì ts'ò yats'ehti. Zezì-Krì weghàsòts'eedi t'à, t'asì deè ts'ùlù sù weghò xàhòts'edi nùlè. 4 Sù de'z'òò edeghò xàhòhdi gohde ha dii-le h'òt'e.

Dò eyù-le edeghò xàhògedì gogede ha dii-le nùdè sù denahk'e haehsì ha dii-le h'òt'e. 5 Segòhì gots'ò ek'èdì dze'è t'à sekwò nàat'a h'òt'e, Israel got'ù aht'e, Benjamìn wets'ìh'z'ò-d'òò aht'e, eyit'à Hebrew wedeèdlù aht'e. Pharisee aht'e t'à Moses wenàowoò hazòò wek'è'z'èah't'è h'òt'e. 6 Eyì ghò sìnì nàtso t'à N'òhtsì wecheekeè dagìh'za jìlè; Pharisee gìnàowoò k'è'è ha nùdè nàowo k'eihzhì whìle h'òt'e.

7 Hanìkò ayì seggha wet'àazà jìlè sù seggha wedè lajà, Zezì ededì zò weggha ehda ha dehwhò t'à. 8-9 Eyì z'òò-le! Zezì-Krì wek'èehsò ha, eyì denahk'e seggha wet'àazà ne t'à, t'asì hazòò seggha wedè lajà. Sets'ò K'àowo gha t'asì hazòò z'òehde. Zezì-Krì ededì zò weehwhò, eyits'ò wexè jìlè laah't'e ha dehwhò t'à t'asì hazòò seggha t'asì-ts'ì lajà. Moses wenàowoò k'èah't'e t'à ehkw'ì ehda k'è'è sùtà ha dehwhò-le, hanìkò Zezì-Krì seggha ehkw'ì adì t'à ehkw'ì ehda k'è'è sùtà ha dehwhò. Ehkw'ì ts'eeda k'è'è goità sù N'òhtsì wedahxà h'òt'e, eyits'ò goxì ehkw'ì adì wets'ùhwhò t'à. 10 Zezì-Krì wek'èehsò ha dehwhò, eyits'ò dànì nàtso xè nàidàa sù wet'à ehda ha dehwhò. Dànì dàz'aa eyits'ò dànì elàwoò sù wexèht'èe laahde ha dehwhò, 11 hanì-ìdè sù sù nàihdà asedle ha.

Paul, N'òhtsì t'asì yeghà:à ha sù yeehnè ha nìwò

12 Jìlè eyì hazòò degghà hahlà nùlè, eyits'ò jìlè degghà degai aht'e nùlè, hanìkò jìlè eyì weggha sìnì nàtsoò aahwhò, eyì gha Zezì-Krì s'ìh'chì jìlè t'à. 13 Sèot'ù, t'asì hazòò hahlà dehwhò nùlè, hanìkò dii haht'ì h'òt'e: Ìdè whelaa sù weghò nànhwho nùlè, hanìkò jìdàa ayì whelaa sù wek'è'è ehda ha

hòt'ò dehwhò. ¹⁴ Nòhtsɿ t'asɿ seghà?à ha sù eyɿ dehnè ha dehwhò t'à wets'ò ɿdaà deht'ì. Zezi-Krɿ wets'ihzò welo while ts'ò yak'e ehda ha Nòhtsɿ sɿhchì họt'e.

¹⁵ Goxɿ hazòò Nòhtsɿ k'èts'eezòò sù hanì ts'eeda ha họt'e. Hanikò t'asɿ ghò sek'èè nàniàhdè-le nɿdè, eyɿ kò Nòhtsɿ naxɿgha degghà wègaat'ɿ ayele ha họt'e. ¹⁶ Hanikò dànì goinì nàtso xè gots'ɿzòò ats'ejàa sù wek'èè ts'eeda weli.

¹⁷ Sèot'ɿ, dànì ehdaa sù sexèahzɿ, eyits'ò dọ, nàowo naxɿghàts'ɿzòò k'èè geedaa sù gɿghàahda. ¹⁸ Dọ ɿò Zezi wedechɿet'aà ts'ò xàniɿɿzà k'èè geeda họt'e. ɿnèè gotlòò eyɿ hanaxèehsɿ ɿlè, dù k'achɿ senatì xè naxits'ò haehsɿ. ¹⁹ Dọ hanì geedaa sù gɿdihòlè ha họt'e. Gbò gɿnòhtsɿ elɿ lanì, eyits'ò hoɿ hogehtsɿ ghò xàdahogedì. Dù nèk'e t'asɿ whelaa zò ghò nàniɿgedè. ²⁰ Hanikò goxɿ sù yak'e gha dọ ats'ɿt'e. Amì Edaxàgolee elɿ sù yak'e gots'ò ɿò ts'ò anade ha ɿwhàà ts'ɿwò. Eyɿ sù gots'ò K'àowo Zezi-Krɿ họt'e. ²¹ Ededɿ t'asɿ weggha dù-le t'à t'asɿ hazòò yek'èit'e agohzɿ. Gozhɿ nàtso-lea sù wezhɿ xèht'e è enɿyah t'à wèdaat'ɿ ayele ha.

4

¹ Sèot'ɿ, gots'ò K'àowo weggha naxɿnì nàtso aahwhò eyits'ò wedahxà dànì ts'eeda ghò ɿht'èè sù wek'èè aahda. Seàgɿ, naxɿghònehtò họt'e, naxɿxè aht'e ha dehwhò, eyits'ò sù sinà asèahlà xè naxɿghò xàhohdì.

Dọ ts'ò naxɿdzeè nezɿ welè

² Ts'èko nàke Euyodia eyits'ò Syntyche gits'ò dù haehsɿ, gɿghònàdaehtì, “Ełèk'èch'a aahdì-le, hanikò gots'ò K'àowo wets'ihzò naxɿnì ɿlè zò welè,” gèehsɿ. ³ Hèzè, seàgɿ nɿ t'aats'òò sexè eghàlaneedàa sù eyɿ ts'èko nàke gits'àadì. Godì nezɿ gha sexè hòt'ò eghàlagɿdà ɿlè, Clement wexè sɿ eghàlagɿdà, eyits'ò dọ eyɿ-le sexè agiat'ɿ sɿ gɿxè. Welò while ts'ò ts'eedaa enɿht'è k'e guzì dek'eèht'è họt'e.

⁴ Gots'ò K'àowo wexè t'aats'òò naxɿnà welè. K'achɿ hanaxèehsɿ ha: Naxɿnà welè! ⁵ Dọ ts'ò naxɿdzeè nezɿ sù wek'èedzòò aahlè. Gots'ò K'àowo naxɿgà nɿwà-le họt'e. ⁶ T'asɿ wɿzɿ ghò nàniàhdè-le, hanikò Nòhtsɿ ts'ò yaahtì, t'asɿ hazòò naxɿgha while sù weahkè, eyits'ò masì wèahdì. ⁷ Hanì-ɿdè Nòhtsɿ naxɿxè sɿghà hòzò ayele ha, eyɿ sù dọ wɿzɿ yeniedì ha dù, eyits'ò Zezi-Krɿ wexè naxɿdzeè eyits'ò naxɿnì k'èdì ha.

⁸ Sèot'ɿ, nòode t'à dù hanaxèehsɿ ha dehwhò: T'asɿ ehkw'ɿ ne sù, wet'à dọ nezɿ agɿwò ha sù, wet'à ehkw'ɿ gòzòò, t'asɿ nezɿ, t'asɿ degai, wet'à ełèghò masì ts'ɿwòò, eyits'ò wet'à dọ ełets'it'ɿ, eyɿ hanù hazòò wedàniàhdè. ⁹ T'asɿ hazòò hoghànaxèhtò sù k'èè aahda. Yatì hazòò wet'à nezɿ aahda ha

naxìghàihzòq sù, eyits'ò naxìdaà dànì ihdàa, eyì hazòq wek'èè aahda. Hanì-ɣdè Nòhtsì naxìxè sìghà hòzòq ayele ha.

Paul, dɔ sòmba gɪghàɪlaa sù masì gɔɪhwhɔ

¹⁰ Whaà t'axòq k'qat'a sedaàniàhdè sù wek'èehsò asèahlà t'à, sets'ò K'àowo masì weehwhò eyits'ò sù sinà. Sedaàniàhdè ɣlè, hanikò naxìgha hòzòq-le t'à wek'èehsò asèahlà-le ɣlè. ¹¹ T'asì segha while t'à aehsì-le. Sexè hoɣzì, hoɣzì-le, ehk'èè masì dehwhò k'èehsò ahjà. ¹² T'asì while hok'èehsò, eyits'ò t'asì ɣ sì hok'èehsò. T'ahoòyì sexè hòzòq sù ghò masì dehwhò k'èehsò ahjà. Deghàa shèhtì, deghàa shèhtì-le, t'asì ɣ ta nàhdè hanì-le-ɣdè eteèht'ì, ehk'èè sinà ha hoghàdeehò. ¹³ Nòhtsì sinì nàtsoò asehtì sù ededì wet'à t'asì hazòq segha dii-le hɔt'e.

¹⁴ Hanikò dii sexè hoila t'à sets'àahdì sù nezì aah'tì hɔt'e. ¹⁵ Naxì Philippi got'ì aah'tee sù, dii zò hasèahlà nùle. T'akwehò godì nezì aàhk'w'o ekò, ekiyèè k'e Macedonia nèk'e ts'ò dehtà ekò, kòta ɣ gots'ò Nòhtsì wecheekè èlèxè sets'àgìdì while, naxì zò sòmba t'à sets'àahdì ɣlè. ¹⁶ Kòta Thessalonica ekò whihda ekò t'asì segha while t'à ek'èdaà sòmba sets'ò aahzì ɣlè. ¹⁷ Sòmba sets'ò aahzì ha dehsì-aehsì-le, hanikò dɔ ts'ò nezì eghàlaahda nɣdè naxìxè sìghà ha t'à aehsì. ¹⁸ Hòt'a deghàa naxit'à hoehwhì hɔt'e, eyits'ò dezòq seghàahlà hɔt'e. Epaphroditus wet'aa sòmba sedaniàhlà t'à t'asì sezòatɣ whelaà ajà. T'asì sets'ò aahlàa sù Nòhtsì wets'ò t'asì ɣkòq k'ets'eehk'ò lanì, eyì sù Nòhtsì yeghò sìghà aniwò hɔt'e. ¹⁹ Senòhtsì sù nezì naxik'èdì ha hɔt'e. Zezi-Krì wets'ihzò t'asì hazòq wèdaat'ì wets'ò sù t'à naxits'àdì ha hɔt'e.

²⁰ Nòhtsì-Gotà welò while ts'ò weghàsòhoedi welè. Amen.

Naxìxè sìghà welè

²¹ Zezi-Krì wets'ihzò Nòhtsì wets'ò dɔ sù sì segha eyits'ò gòet'ì sexè geèhk'w'ee gìgha, “Naxìxè sìghà welè,” gìahti. ²² Nòhtsì wets'ò dɔ ɣ nàdè sù hazòq naxìxè sìghà welè gɣwò, Caesar wekò agɣ'ee ededì sì hagɣwò hɔt'e.

²³ Zezi-Krì naxits'ò ɣ nì xè sɔniwò welè. Amen.

Colosse got'ụ gits'ò aat'è

1-2 Sị Paul, Nòhtsị wedahxà Zezi-Krị wecheekeèdeè aht'e. Gòet'ị Timothy sexè dụ enjht'è kòta Colosse got'ụ, Zezi-Krị wets'ihzò degai gụlụ xè gini nàtsoo sị gits'ò ts'ụtl'è: Nòhtsị-Gotà naxits'ò sọnwọ welè, eyits'ò naxixè sịghà hòzọ ayiile.

Paul, Colosse got'ụ gha yahti

³ Naxigha yats'ehti taat'eè Nòhtsị, gots'ò K'àowo Zezi-Krị Wetà, t'aats'ò naxigha masi wets'edi, ⁴ Zezi-Krị naxigha ehkw'ị adi eyits'ò Nòhtsị wets'ò dọ hazò sị gighoniahtọ ghọ ts'ụkw'ò t'à. ⁵ Yak'e t'asị deè naxidawhelaa sị naxigha ehkw'ị-ahodi t'à dọ ghoniahtọ. Yati ehkw'ụ sị weàhk'w'ò ịlè t'à, eyi t'asị deè naxidawhelaa sị hòt'a wek'èahsọ họt'e. Eyi yati ehkw'ụ sị godi nezụ ⁶ naxighòt'ò họt'e. Dụ nèk'e hazò ts'ò godi nezụ ajàa sị wet'à t'asị nezụ ịọ kèhòwò. Ts'ị nezụ, wek'e jìecho nezụ dehsheè lagòjà. T'akwelòò godi nezụ ghọ aàhk'w'ò ekò gots'ò Nòhtsị wesọnwọ weniahdì aahjà ịlè, eyits'ò godi nezụ wet'à t'asị ịọ ehkw'ụ naxita kèhòwò họt'e. Eyi dzeè gots'ò jìecho nezụ naxita dehsheè lagòjà. ⁷ Epaphras ededị sị godi nezụ hoghànaaxehtọ họt'e. Eyi dọ weghònets'eètò họt'e, goxèht'èè Nòhtsị cheekeè ẹlị. Gogha Zezi-Krị gha t'aats'ò ehkw'ị eghàlaeda. ⁸ Ededị sị Yedàyeh Nezụ dahxà sị ełeghoniahtọ họt'e, gòhdi.

⁹ Eyi t'à, naxighọ ts'ụkw'ò gots'ò naxigha yats'ehti ghọ nats'et'è-le. Yedàyeh Nezụ t'à deghàa goahsọ ha eyits'ò t'asị niahdì aahde ha t'aats'ò naxigha Nòhtsị wets'eekeè, hanì-ịdè Nòhtsị dànıwọ sị wek'èahsòò aahde ha. ¹⁰ Gots'ò K'àowo wini k'èè hoti ehkw'ị aahda ha naxits'ụhwhọ t'à, hanì naxigha yats'ehti. Hanì-ịdè Nòhtsị weghàsòhoedi ha eyits'ò dànì eghàlaahdaa hazò yeghò sịghà anıwọ ha. T'asị nezụ ịọ wegħa eghàlaahda ha eyits'ò Nòhtsị denahk'e nezụ wek'èahsòò aahde ha. ¹¹ Nòhtsị sị enıyah t'à nàtso họt'e, eyit'à naxı sı nàahsoò anaxele ha. Hanì-ịdè weghọ naxını nàtso ha eyits'ò ts'èwhı dahwhọ ha. Naxınà xè ¹² Nòhtsị-Gotà masi wèahdi ha. Nòhtsị Wenàowò k'èè hòzọ sị t'aats'ò dzeħ nıdı lanì họt'e. Ekò Nòhtsị wets'ò dọ t'asị gıda whelaa sị gıxè naxıghòzhe ha họt'e. ¹³ Togoòt'ò dọ ts'ò k'àhowo gots'ò edaxàgoıla t'à, Edeza ghòneètò sị wenàowò k'èè hòzọ ts'ò agòòlà. ¹⁴ Nòhtsị Weza wet'à edaxàts'ıde, eyits'ò gohoıı hazò goghọ nahoıla.

Zezi-Krị t'asị hazò hòèlụ sị ts'ò K'àowo

¹⁵ Nòhtsị-Gotà gogha wègaat'ı-le, hanikò Weza yexèht'èè wègaat'ı họt'e. Weza sị t'akwelòò họt'e eyits'ò t'asị hazò

hòèlɿ sɿ ts'ò K'àowo. ¹⁶ Ededɿ wet'à t'asɿ hazòò hòèlɿ hòt'e: t'asɿ yak'e whelaa, dɿ nèk'e whelaa, t'asɿ wègaat'ɿ, wègaat'ɿ-le, hazòò yèhtsɿ hòt'e. K'àowocho gɿɿɿ, k'aodèe gɿɿɿ, dèe-ts'ò-k'àowo gɿɿɿ, hazòò Nòhtsɿ Weza gòèhtsɿ hòt'e, eyits'ò ededɿ wegħa gɿhòèlɿ hòt'e. ¹⁷ Ededɿ sɿ t'asɿ hazòò hòèlɿ kwe gots'ò hòt'e, eyits'ò wets'ihzò t'asɿ hazòò yàhɿtò hòt'e. ¹⁸ Nòhtsɿ Weza sɿ gokwì elɿ lanì hòt'e, Nòhtsɿ wecheekeè wezhɿɿ ìè lagɿɿ'e. Ededɿ wexè t'asɿ hazòò kèhòɿwo, eyits'ò dò nàidà għa sɿ ededɿ denahk'e elɿ, eyɿ ts'ihzò t'asɿ hazòò għa K'àowo elɿ hòt'e. ¹⁹ Nòhtsɿ-Gotà Edeza ghò sɿnɿwò t'à, t'asɿ hazòò t'à wehòhòzò sɿ hazòò Edeza ghàyɿɿla. ²⁰ Edeza t'à t'asɿ hazòò xè ts'èwhɿ hòzò ha nɿwò. Weza wedoò dechɿet'aa k'e xàɿt'ɿ ts'ihzò, Nòhtsɿ-Gotà t'asɿ hazòò dɿ nèk'e whelaa eyits'ò yak'e whelaa sɿ xè ts'èwhɿ hòzòò ayɿɿlà.

²¹ Ìhàà naxɿnì t'à Nòhtsɿ wets'ò nɿwà dahkw'e ìè. Naxɿnàowoɿ k'èè aahda ts'ihzò Nòhtsɿ wets'ò xàɿahza ìè. ²² Hanikò dɿ sɿ Nòhtsɿ-Gotà Zezì-Krɿ wezhɿɿ naxɿgha elɿwoò ayɿɿlà t'à Nòhtsɿ xè ts'èwhɿ aahda anaxɿidlà. Dɿ hòt'a wenadaà degaɿ aah't'e, eyɿ ts'ihzò t'asɿ wɿzɿ għa naxɿk'e nìdahoet'à ha nɿle. ²³ Eyɿ t'à Nòhtsɿ għa naxɿnì nàtsoò aahwhò nɿdè, wegħò naah't'è-le nɿdè, eyits'ò godɿ nezɿ sɿ naxɿgha ehkw'ɿ-ahodɿ nɿdè naxɿxè sɿghà ha hòt'e. Eyɿ godɿ nezɿ sɿ naxɿts'ò hats'edɿ hòt'e eyits'ò dɿ nèk'e dò hazòò eyɿ t'à hogħàgɿts'eèhtò hòt'e. Sɿ Paul eyɿ godɿ nezɿ zò għa eghàlaehda hòt'e.

Paul Nòhtsɿ wecheekeè għa eghàlaeda

²⁴ Naxɿgha daihza t'à sɿnà hòt'e. Zezì-Krɿ gogħa daihza, eyits'ò Nòhtsɿ wecheekeè gogħa denahk'e daihza ha nɿdè, sɿ sɿ, sezɿɿ t'à wegħa daihza kò dehwhò. ²⁵ Nòhtsɿ sɿhzaa t'à Nòhtsɿ wecheekeè gɿgha eghàlaehda ehɿɿ asɿidlà. Nòhtsɿ weyatɿ deè degħàà naxɿghàehza ha seghàhòzò hòt'e. ²⁶ Nòhtsɿ weyatɿ ñèè whaà gots'ò dò gɿgha deziɿ whezò ìèè, hanikò dɿ Nòhtsɿ wets'ò dò gɿk'èezò agɿidlà. ²⁷ Eyɿ dò degaɿ gɿɿɿ sɿ dɿ nèk'e dò hazòò Nòhtsɿ k'èèezò-le gɿta gots'ò Nòhtsɿ gòhchì agɿɿ'e. Weyatɿ enɿyah xè deziɿ whezò sɿ gɿk'èezòò agòòlà. Eyɿ weyatɿ sɿ Zezì-Krɿ naxɿdzeè yì nàdè awèts'edɿ, eyɿ wet'à welò whìle ts'ò enɿyah xè aahda ha.

²⁸ Zezì-Krɿ wegħò dò ts'ò gots'ede. Dò ehkw'ɿ geeda ha ts'ɿwò ts'ihzò, wet'à gots'ɿzòò ats'ejàa sɿ t'à dò hazòò nàgets'e2ò xè hogħàgets'eehtò. Hanì-ɿdè Zezì-Krɿ wets'ihzò dò hazòò degaɿ k'èè agets'ele ha ts'ɿwò. ²⁹ Eyɿ għa hòt'ò eghàlaehda xè nàhòhoehwho. Nòhtsɿ wet'ɿ t'asɿ hazòò għa nàhtso asehzi, eyɿ t'à hanì eghàlaehda ha dɿi-le.

2

¹ Naxiḡha, kòta Laodisiya dọ nàgedèe sù ḡiḡha eyits'ọ dọ xàè segiaḡi-le sù ḡiḡha daihḡa. Dàihcho ts'ọ naxiḡha daihḡaa sù wek'èahsọ ha dehwhọ. ² Gidzeè nàtso ha, eyits'ọ dọ ìlè lanì eḡḡhणेनेgeètọ ha, ḡiḡha daihḡa. Hanì-ìdè deghàà t'asù k'èḡeezọọ agede ha, eyits'ọ Nòhtsì t'asù deḡì whēhḡọọ sù k'èḡeezọọ agede ha, Zezì-Krì k'èḡeezọọ agede ha t'à. ³ T'asù deè hazọọ weghàà t'asù k'èts'eezọọ xè weghàà gots'ùzọọ sù Zezì-Krì weyì deḡì whēla họt'e. ⁴ Dọ, neḡì gogede t'à naxiḡhọyagùḡa sọọ dehwhọ t'à anaxèehsì. ⁵ Sezḡì t'à naxits'ọ gọọwà whihda, hanìkò sìnì t'à naxixè aht'e. Hotù ehkw'ì aahda, eyì xè Zezì-Krì ḡhọ naxinì nàtso t'à sù sìnà họt'e.

Zezì-Krì wexè ts'eedaà agòìdlà

⁶ Eyit'à, Zezì-Krì naxits'ọ K'àowo elù aahlà k'èè t'aats'ọọ wexè aahda. ⁷ Wexè ìlè zọ laaht'e eyits'ọ wet'à naxinì nàtsoò aahlè welè. Ayì hoghànaxeeètọ k'èè eghàlaahda, wet'à naxinì nàwetso, eyits'ọ t'aats'ọọ naxidzeè t'à masì dahwhọ.

⁸ Hotù edexoahdì, yatì ekọ-le eyits'ọ nàowo ladjù t'à dọ naxinì ḡihchì sọọ. Ayì hoghànaxeegeehḡọọ sù neḡì lagodì, hanìkò dū nèk'e gots'ọ ḡnàowoò zọ họt'e. Zezì-Krì wenàowoò k'èè agedì-le.

⁹ Nòhtsì-Gotà t'asù hazọọ t'à wehòhḡọọ sù Zezì-Krì wezhì sù yì wehòhḡọọ họt'e, ¹⁰ eyits'ọ naxì sù Zezì-Krì wet'à t'asù hazọọ naxiḡhòzha. Ededì k'àowo hazọọ ḡha K'àowodeè elì họt'e. ¹¹ Ededì wet'à naxikwò nàat'a lanì ìlè, eyit'à naxinìḡì k'èè aahda-le aahjà. Dọlà t'à naxikwò nàat'a awèts'edì-le, Zezì-Krì ededì wet'à gokwò nàat'a lanì awèts'edì. ¹² Naxik'ètaidzọ t'à wexè naxikw'ọọ nìtọ lanì ìlè. Nòhtsì-Gotà eniyyah t'à nàtso xè Zezì naidà ayìlà, eyì sù naxiḡha ehkw'ì-ahodì t'à, Zezì wexè naàhdà anaxiìdlà họt'e.

¹³ Naxihoḡì ts'ihḡò dọ eḡadèe laaht'e eyits'ọ naxinìḡì k'èè aahda ekò k'e Nòhtsì-Gotà, Zezì-Krì wexè naàhdà anaxiìdlà họt'e. Gohoḡì hazọọ goghọ nahoḡì. ¹⁴ Nàowo dek'eèht'èè sù hazọọ wede ayìlà; eyì nàowo gok'èch'a họt'e eyits'ọ wet'à gok'e nìdahoe't'à, hanìkò Nòhtsì goghọ yìhchì xè Zezì wexè dechiet'aa k'e yedùhtsò. ¹⁵ Hanì t'aa Nòhtsì inìḡì eyits'ọ ḡits'ọ k'aodèe hazọọ goghòèhnọ, eyits'ọ wet'à nàgetsoo sù hazọọ goghọ while ayìlà xè dọ nadaḡà edeghọ ìzhagùḡì agòòlà. Dechiet'aa t'à hazọọ goghòèhnọ họt'e.

¹⁶ Eyit'à ayì ḡhọ shèahzhe, eyits'ọ ayì aahdọ, dzèdeè k'èahdì, adzèzah-gòò ḡha nàsì hoahsì, hanì-le-ìdè Nòhtsì Wedzèè k'èahdì, eyì hanù ḡhọ dọ naxik'e nìdahogùḡa-le. ¹⁷ Eyì hanù hazọọ sù ìdaà dàgode ḡha wezìzhì lanì ìlè, hanìkò t'asù wedeèdlù Zezì-Krì wexè wegots'ihḡa. ¹⁸ Dọ k'èewèet'ì edegeetsì eyits'ọ yak'et'ì ts'ọ yagehtù sù Nòhtsì t'asù neḡì naxiḡhàḡa

ch'àanaxegule sòò. Eyi dọ hanu sù gınazhu xègoèht'ì ghọ naxıts'ò gogede ghageewı, hanikò Nòhtsı ts'ò gını nàtso-le t'à dọ nahk'e ts'ıllı gıwọ xè xàdahogedi. ¹⁹ Zezi gokwi elı sù xè aget'ı-le agejà t'à aget'ı. Goxı wezhıı lats'ııt'ee sù hazọọ dọ ıle zọ lats'ııt'ee, godzats'ıı eyıts'ọ gokw'èh t'à gozhıı hazọọ yàıt'ò. Zezi gokwi elı lanı ts'ıh'zọ goxı wezhıı ts'ıllı sù Nòhtsı elexè ts'eezheè agoh'ıı họt'e.

²⁰ Zezi-Krı wexè ełaahtè ne t'à du nèè gots'ọ nàowo k'èè aahda-le aahjà họt'e. Eyi't'à daniğhọ ııà du nèè gots'ọ nàowo k'èaht'e ha dahwhọ? ııà wek'èè aahda ha dahwhọ ni? ²¹ Daniğhọ du haahdı, "Eyi k'alaahdè-le! Eyi aahdè-le! Eyi daahchı-le!" ²² Eyi nàowo sù du nèk'e gots'ọ dọni k'èè hòèı, eyıts'ọ dọ gınàowoò k'èè hoghàgogehtọ t'à hazọọ wet'aa'zà-le họt'e. ²³ Eyi nàowo sù wet'aa'zà lanı xè wet'à gots'ıızọ gògaat'ı. Wet'à dọ gınàowoò k'èè Nòhtsı gha ts'eedaa hoghàgoetọ. Wet'à xàhots'edi-le gògaat'ı eyıts'ọ wet'à gozhıı daı'zà adets'ııhwhọ. Hanikò eyı nàowo wet'à hoıı k'èè eghàlats'eeda-le adets'ele ha dıı họt'e, eyı't'à wet'aa'zà-le họt'e.

3

Dani degai k'èè ts'eeda

¹ Zezi-Krı wexè naahda aahjà ts'ıh'zọ, ıdò yak'e Zezi-Krı, Nòhtsı-Gotà gà nàgòts'ehneè wheda t'à yak'e ghọ naxıdzeè nàtsoò aahwhọ. ² Eyi't'à ıdò gots'ọ ne sù ghọ naxıdzeè nàtsoò aahwhọ, du nèk'e t'ası whelaa ghọ naxıdzeè nàtsoò aahwhọ-le. ³ Ełaahtè lanı ıle, eyı't'à dıı aahdaa sù Zezi-Krı wexè Nòhtsı nezıı naxık'èdi. ⁴ Eyi't'à Zezi-Krı wets'ıh'zọ aahda, eyıts'ọ K'àowocho enıyah k'èè wègoèht'ì nıdè naxı sı wexè naxègaat'ı ha họt'e.

⁵ Eyi't'à du nèk'e gots'ọ hoıı nàowoò naxıts'ò k'àowo-le aahle. Du hoıı nàowoò họt'e: gozhıı t'à hoıı k'alats'edè, gonııı, hoıı ghats'ewı, eyıts'ọ t'ası ghọ ets'edi-le. T'ası gha ets'edi-le sù gogha nòhtsı elı at'ı họt'e. ⁶ Dọ eyı hanu hoıı k'alagedè ts'ıh'zọ Nòhtsı nàgoehkwa ha họt'e. ⁷ ıneè sù eyı hanu hoıı nàowoò k'èè aahda ıle. ⁸ Hanikò du hazọọ wedè aahle: ts'ıch'ee, goını nàıt'oo, hoıı k'èè k'ehots'e'zàa, dọ k'adats'edè, eyıts'ọ whàdagots'ets'ò, eyı hazọọ wedè aahle. ⁹ Naxııııı k'èè aahda-le aahjà t'à elets'ò hoahts'ı-le. Naxıgoht'ò wezọ yı xàahde lanı họt'e. ¹⁰ Goht'ọ gò yı aahde laahjà, Nòhtsı gòèhtsıı sù degàà wek'èahs'ò aahjà, eyıts'ọ wexèht'èè aahdaa aahjà. ¹¹ Zezi-Krı wegħa ts'eeda nıdè hazọọ elets'ııht'e họt'e. Israel got'ıı, Greece got'ıı elexègııht'ee, nàgoet'aa, nàgoet'á-le, nàowo eładı k'èè geedaa dọ, dọ edets'ò k'agedè-le, edets'ò k'agedè, hazọọ elexègııht'e. Zezi-Krı ededı zọ gogħa K'àowo elı, eyıts'ọ goxı hazọọ godzeè yı eda.

12 Eyi t'à Nòhtsɪ naxiichì, wets'ò dọ degai aahɪ xè naxighòneètò t'à, dọ eteahɪ, dọ ts'ò naxidzeè nezɪ laaht'e, k'èweèt'ɪ k'èè aahda, eyits'ò dọ xè ts'èwhɪ hòwhahɪ. 13 Gots'eèdɪ kò ehni nezɪ aah t'ɪ, eyits'ò ełek'èch'a hòah tsɪ nɪdè ełeghò nahoahle. Gots'ò K'àowo naxighò nahoɪla lanì ełeghò nahoahle. 14 Eyi nàowo nezɪ hazòò k'èè aahda, eyi wedaats'ò ełeghònahtò, hanì-ɪdè eyi nàowo nezɪ hazòò sɪ nàowodeè ɪè zò k'èè aahda ha.

15 Zezi-Krɪ wexè ts'èwhɪ hòzòò sɪ wek'èè aahda weli. Zezi-Krɪ wezhɪ aahɪ sɪ ts'èwhɪ aahda ha naxiichì, eyi weghò Nòhtsɪ ts'ò masi dahwhò. 16 Zezi-Krɪ weyatù hazòò naxidzeè yì t'aats'òò wet'à goahsò aahda, eyits'ò wet'à hoghàlaah tò xè nezɪ ełek'èahdi. Naxidzeè t'à Nòhtsɪ masi weahwhò eyits'ò shɪ xàzàa t'à wegħa aahjɪ. 17 Ayì dàahdu, eyits'ò ayì ghàlaahdaa sɪ hazòò gots'ò K'àowo Zezi wedahxà aah t'ɪ. Eyits'ò Zezi wuzì t'à Nòhtsɪ-Gotà masi wèahdi.

Dọ gɪgha ehkw'ɪ-ahodu sɪ dànì ełexè geeda ha

18 Ts'èko yàahɪ sɪ naxidòò k'èaht'e, gots'ò K'àowo wexè hanì aahda.

19 Dòzhì yàahɪ sɪ naxits'èkeè gɪghònahtò, eyits'ò yatù nàtsoo t'à tsɪgɪahzà-le.

20 Chekoa yàahɪ sɪ naxitá eyits'ò naximò gɪk'èaht'e, eyi sɪ gots'ò K'àowo yeghò sighà aniwò họt'e.

21 Gotà yàahɪ sɪ naxiza gni tsɪahwhi-le, haah t'ɪ nɪdè ahxe while gɪwòò agede ha.

22 Dọ gicheekeè yàahɪ sɪ du nèk'e naxits'ò k'aodèe gɪɪ sɪ gɪk'èaht'e. Gɪnadaà zò nezɪ k'ehoahzà-le, ekì naxighò nezɪ agɪwò għa aah t'ɪ-le. Hanikò gots'ò K'àowo ts'ò nezɪ kàniahza xè naxidzeè t'à nezɪ eghàlaahda. 23 Ayì ghàlaahdaa sɪ hotù naxidzeè t'à nezɪ weghàlaahda, dọ għa zò aah t'ɪ-le, hanikò gots'ò K'àowo wegħa eghàlaahda lanì aah t'ɪ. 24 Eyi wek'èxa gots'ò K'àowo naxida t'asì whehlaa sɪ naxighàzà ha wek'èahsò t'à hanì eghàlaahda weli. Gots'ò K'àowo Zezi-Krɪ wegħa eghàlaahda aah t'ɪ họt'e. 25 Amì ekò-le eghàlaadaa sɪ wek'èxa hoila weghò t'à ha. Nòhtsɪ sɪ wegħa dọ denahk'e nezɪ gòhɪ nùile, hazòò ełèht'eè gosinɪyaeh tì ha họt'e.

4

1 K'aodèe yàahɪ sɪ dọ naxigha eghàlageadaa sɪ gɪts'ò ehkw'ɪ eghàlaahda, naxɪ sɪ yak'e naxits'ò K'àowo gòhɪ wek'èahsò ne t'à.

Kexoahdi xè yaah tì

2 T'aats'òò yaah tì għa nihoahzà, kexoahdi xè masi dahwhò. 3 Eyits'ò goxɪ sɪ gogħa yaah tì, weyatù t'à dọ ts'ò gots'ede ha Nòhtsɪ gogħa ehkw'ɪ goòzà ayele għa. Hanì-ɪdè Zezi-Krɪ wegòdù dọ ts'ò dezi whezòò sɪ t'à gixè gots'edo ha, eyi k'èxa

jɔ sedaatɔ hɔt'e. ⁴ Godi nezɔ̀ dani gits'ò deghàà wegho gohde ha sɔ̀ segha yaahti, hani gohde ha segha hòzɔ̀ t'à. ⁵ Dɔ̀ gɔ̀gha ehkw'1-ahodɔ̀-le sɔ̀ gits'ò goahsɔ̀ k'ehoahza. Godi nezɔ̀ t'à gɔ̀gha goahdo gha hòzɔ̀ taat'eè nezɔ̀ gɔ̀gha goahdo weli. ⁶ Dɔ̀ ts'ò goahde nɔ̀dè t'aats'ò gɔ̀gha sɔ̀dahwhɔ̀ xè goahsɔ̀ gits'ò goahde weli, hani-ɔ̀dè dani dɔ̀ hazɔ̀ ts'ò xàyaahɔ̀ ha sɔ̀ wek'èahsɔ̀ ha.

Naxixè sìghà welè

⁷ Seàgɔ̀ Tychicus segho godi hazɔ̀ naxits'ò hadi ha. Eyɔ̀ sechi weghoneehtɔ̀ sɔ̀ gots'ò K'àowo wecheekeè elɔ̀ hɔt'e, t'aats'ò godi nezɔ̀ gha eghàlaeda. ⁸ Dani goxè hòzɔ̀ sɔ̀ naxits'ò hadi ha eyits'ò naxɔ̀dè nàtsoò ayele ha t'à, naxits'ò awehɔ̀ ha. ⁹ Onesimus edexè ayele ha. Onesimus naxita gots'ò dɔ̀ hɔt'e, gochi nezɔ̀ elɔ̀ xè t'aats'ò goxè eghàlaeda. Eyɔ̀ nàke geet'eè, jɔ̀ goxè dàgot'ɔ̀ sɔ̀ hazɔ̀ naxits'ò hagedi ha.

¹⁰ Aristarchus jɔ̀ sexè dɔ̀-daniɔ̀laa-kò wheda eyits'ò Mark, Barnabas wèot'ɔ̀, “Naxixè sìghà welè,” naxègedi. (Mark wets'ò dani k'ehoahza ha sɔ̀ eyɔ̀ ghɔ̀ hòt'a yatɔ̀ naxits'ò ats'ɔ̀lɔ̀ ɔ̀. Naxits'ò niitɔ̀ nɔ̀dè, nezɔ̀ wets'ò naahza.) ¹¹ Dɔ̀ ɔ̀lè Zezi eyits'ò Justus sɔ̀ wiyeh, “Naxixè sìghà welè,” naxèhdi. Eyɔ̀ Israel got'ɔ̀ tai zɔ̀ goxè Nòhtsɔ̀ Wenàowò gha eghàlageeda. Nezɔ̀ sets'agɔ̀dɔ̀ t'à sedzè nàtsoò asegiɔ̀lɔ̀. ¹² Epaphras naxits'ò dɔ̀ hɔt'e sɔ̀, Zezi-kɔ̀ wecheekeè elɔ̀. Ededɔ̀ sɔ̀, “Naxixè sìghà welè,” naxèhdi. Nòhtsɔ̀ wɔ̀nɔ̀ k'èè aahda ha eyits'ò naxɔ̀nɔ̀ gɔ̀zɔ̀ xè nàtso ha naxɔ̀whwɔ̀ t'à, t'aats'ò hòt'ò naxɔ̀gha yahti hɔt'e. ¹³ Ehkw'1 anaxèehsɔ̀, ededɔ̀ hòt'ò naxɔ̀gha eghàlaeda eyits'ò dɔ̀ kòta Laodisiya eyits'ò kòta Hierapolis nàgedè sɔ̀ gogha hòt'ò eghàlaeda. ¹⁴ Gògɔ̀ Luke, nàèdɔ̀ k'èezɔ̀ elɔ̀ eyits'ò Demas, “Naxixè sìghà welè,” naxègedi. ¹⁵ Kòta Laodisiya Nòhtsɔ̀ wecheekeè nàgedè eyits'ò ts'èko Nimpha wiyeh wekò Nòhtsɔ̀ wets'ò dɔ̀ yagehtɔ̀ gha elègehde sɔ̀ segha, “Naxixè sìghà welè,” gɔ̀hdi,

¹⁶ Dɔ̀ nɔ̀ht'è naxits'ò wek'eyagɔ̀htɔ̀ t'axò-ɔ̀dè, kòta Laodisiya Nòhtsɔ̀ wecheekeè nàgedè sɔ̀ gɔ̀k'eyahtɔ̀nɔ̀ agɔ̀hɔ̀, eyits'ò nɔ̀ht'è gits'ò ats'ɔ̀lɔ̀ sɔ̀ naxɔ̀ sɔ̀ wek'eyaahɔ̀.

¹⁷ Dɔ̀ Arkipus wiyeh dɔ̀ hawèahdi: “Gots'ò K'àowo wedahxà la neghòt'ò sɔ̀ deghàà weghàlɔ̀da,” hawèahdi.

¹⁸ Sɔ̀ Paul, sɔ̀lɔ̀ t'à dɔ̀ yatɔ̀ nòdè naxits'ò eeht'è hɔt'e. Sedaànɔ̀tɔ̀ xè satsòt'è sek'e whela t'à senaahdi. Nòhtsɔ̀ naxits'ò sɔ̀nɔ̀wɔ̀ welè.

1 Thessalonica got'ụ gıts'ò aat'è

¹ Sị Paul, Silas eyıts'ò Timothy, kòta Thessalonica Nòhtsı wecheekeè nàgedèe sị gıts'ò ets'eet'è họt'e. Ededı sị Nòhtsı-Gotà eyıts'ò gots'ò K'àowo Zezi-Krı xè ụlè lagụt'e.

Nòhtsı naxıts'ò sọnwọ welè eyıts'ò naxıxè sìghà welè.

Naxıgha Nòhtsı masi wets'ụhwhọ

² Yats'ehı taat'eè naxıgha Nòhtsı masi wets'ụhwhọ.

³ Naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à hòt'ò eghàlaahdaa sị weghọ t'aats'ò Nòhtsı-Gotà masi wèts'edi họt'e. Gots'ò K'àowo Zezi-Krı weghọ naxını nàtso t'à ełeghoniahtọ xè wek'èè hòt'ò eghàlaahda eyıts'ò weghonaah't'è-le.

⁴ Sèot'ụ, Nòhtsı naxıghoneètọ t'à naxıhchì wek'èts'eezọ họt'e. ⁵ Godı nezụ naxıts'ò nèt's'ụzọ ekò, yatı zọ naxıghàts'ụzọ nıle. Hanikò Yedayeh Nezụ ts'ıh'zọ naxıta enıyah nàhòwo t'à, eyı godı nezụ hotı ehkw'ı họt'e wek'èahsọ anaxıllà. Naxıts'ats'edi ha t'à dani naxıta nàts'ụdèe sị wek'èahsọ họt'e.

⁶ Edani ts'eadaa sị goxèah'ụ aahjà, eyıts'ò gots'ò K'àowo sı wexèah'ụ aahjà. Sị daah'aa anaxıidlà kò godı nezụ edegha àahchı, eyıts'ò Yedayeh Nezụ eyı godı nezụ ghọ sị naxına anaxıllà họt'e. ⁷ Eyıt'à Macedonia nèk'e eyıts'ò Achaia nèk'e dọ gıgha ehkw'ı-ahodı nàgedèe sị hazọọ naxıxègèz'ụ agejà.

⁸ Dani aahda ts'ıh'zọ gots'ò K'àowo wegodı Macedonia eyıts'ò Achaia nèk'e ts'ò ajà. Ekọ zọọ-le, dani Nòhtsı naxıgha ehkw'ı-ahodı sị hazọọ nèk'e ts'ò wek'èhoedzọ ajà. Eyıt'à naxıghọ xàyats'ehı-le kò.

⁹ Dani naxıkọ gots'ò enıx'at'ọ aahlàa sị ghọ nez'ụ xàyag'ıhtı. Naxıghọ gots'ò dı hagedı: Nòhtsıà hòèl'ụ ts'ò yaahı-le aahjà, eyıts'ò Nòhtsı edaa xè ehkw'ı họt'e sị wets'ò naah'aa xè ededı zọ wegħa eghàlaahdaa aahjà, naxègedı.

¹⁰ Weza naidà ayıllàa sị yak'e gots'ò jọ anade ha wedanaah'ı. Eyı Zezi họt'e, ededı sị Nòhtsı nàgoehkwa ch'à edaxàgole ha họt'e.

2

Paul dani Thessalonica got'ụ gota eghàlaidà

¹ Sèot'ụ, t'akwel'ọọ naxıts'ats'ede ekò, k'èt'ò ats'ejà-le ụlè.

² Naxıts'ats'ede kwe kòta Philippı dọ nàgedèe sị gok'adageedè xè dagog'ıh'aa ụlè wek'èahsọ họt'e. Sị dọ gok'èch'a ag'ıwọ kò, Nòhtsı gots'adı t'à, Nòhtsı wegodı nezụ naxıts'ò hats'edi ha ts'ejı-le ụlè. ³ Ekọ-le hogħanaxets'eehtọ xè goını ehkw'ı-le t'à naxıgha ehkw'ı-ahodı anaxets'ele ha hots'eèhdzà ats'et'ı nıle, eyıts'ò naxıghoyats'ee'aa t'à gok'èè aahde għa ats'et'ı nıle.

⁴ Ìle, hanì nùile, goxı godı nezı dı ts'ò k'ets'e2a gha Nòhtsı goghàhòı2q họt'e. Dı gını k'èè hots'ehtsı ha ats'et'ı nùile hanikò Nòhtsı wını k'èè hots'ehtsı ha ts'ıwı. Edeđı sı godzeè t'à goèhdzà họt'e. ⁵ Ekı yatı nezı t'à naxıts'ò gots'ıde while. Ets'edi-le t'à naxısqòmbaà gha naxıghoyats'ee2a ha hots'ehdzà-le ìlè. Dànı eghàlats'ıdàa sı Nòhtsı gok'èezq họt'e. ⁶ Naxı eyıts'q dı eyı-le goghq nezı gogede ha ts'ıwı t'à ats'et'ı nùile.

Zezi-Krı wecheekeèdeè ats'ıt'e t'à naxıgha hoezhı ats'ele ha ìlè, ⁷ hanikò hats'ıt'è-le. Gomq edezaa k'èdì lanı naxıts'ò godzeè nezı xè naxıta eghàlats'ıdà ìlè. ⁸ Sı naxıghonets'eèq t'à Nòhtsı wegodı nezı naxıghàts'e2a ha sı goınà họt'e. Eyı zqò-le, naxıts'ats'edi ha ts'ıwı t'à hanı naxıxè ts'ıdà. Hahcho ts'ò sı naxıghonets'eèq aahjà họt'e. ⁹ Sèot'ı, dànı hòt'ò eghàlats'ıdà xè gogha hoıla ìlè sı wenaahdı sonı. Nòhtsı wegodı nezı t'à naxıts'ò gots'ıde ekò, t'ası t'à gots'aahti ha-le naxets'ıhwhq t'à toò, dzèè, ehk'èè hòt'ò eghàlats'ıdà ìlè.

¹⁰ Naxı naxıgha ehkw'ı-ahodı sı dànı naxıta nàts'ıde ghàà gok'èahsq eyıts'q Nòhtsı sı yek'èezq họt'e. Degai k'èè ts'ıdàa, ehkw'ı k'ehots'ı2aa, eyıts'q dı wı2ı t'ası gok'e nıdahogı2q while. ¹¹ Gotà edeza k'èdì lanı naxık'ets'adi hotı wek'èahsq họt'e. ¹² Naxını nàtsoò ats'ılà, ts'qòdahwhq nıde naxıghonàdats'eeti, eyıts'q Nòhtsı wını k'èè hotı ehkw'ı aahda, k'èdaà hanaxets'edi ìlè. Edeđı sı yak'e wenàowoò k'èè hò2q eyıts'q welq while ts'ò enıyah wehòh2q sı ts'ò naxıkayaıhtı họt'e.

¹³ Nòhtsı yatı naxıts'ò nèt's'ı2q ekò, weyatı naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à, t'aats'qò naxıgha Nòhtsı ması wets'ıhwhq họt'e. Eyı yatı aahkw'oo sı dı ts'q yatı ne dahwhq-le ìlè, hanikò Nòhtsı wets'q yatı ehkw'ı họt'e dahwhq ìlè. Eyı yatı sı xàè Nòhtsı weyatı họt'e, eyıts'q eyı yatı sı dı naxıdzeè yı eghàlaeda họt'e. ¹⁴ Sèot'ı, Judea nèk'e Nòhtsı wecheekeè Zezi-Krı gıgha ehkw'ı-ahodı sı gıxè dàgòjà sı naxı sı naxıxè hagòjà. Edeđı dànı xàè gıot'ı Israel got'ı dagogıh2a lanı naxı sı xàè naxèot'ı danaxegıh2a họt'e. ¹⁵ Eyı Judea got'ı sı gots'ò K'òowo Zezi eyıts'q nakwenàozq èlàngogıhdè sı goxı sı xàdegogèzhı. Nòhtsı k'èch'a eghàlageeda xè dı hazqò dzagıhwhq agıt'e. ¹⁶ Dı eyı-le xà2aa dànı edaxàgeeze ghq gıts'ò gots'ede ch'à agogele ha hogeèhdzà. Haget'ı t'à k'èdaà gıhı gıdoeze họt'e, k'qòt'a Nòhtsı gots'ò wek'èch'a t'à nàgoehkwa ha.

Thessalonica got'ı gıts'e2ı ha ts'ıwı

¹⁷ Sèot'ı, naxıts'qò ats'ede ha sı gogha wèhoedi-le ìlè, hanikò whaà-lea ts'ò naxıts'qò ats'ejà. (Gozhı t'à naxıts'qò ats'ejà, hanikò goını t'à ìlè naxıxè ts'eèhk'w'e.) Sı naxıkanıts'eè2a t'à, goı2qò naxets'e2ı ha hots'eèhdzà ìlè. ¹⁸ K'achı naxıts'ats'ede ha ts'ıwı ìlè. Sı, Paul, èk'èdaà naxıts'ahıta ha hoèhdzà ìlè,

hanikò weh̄h̄ eyi ch'à asj̄l̄à. ¹⁹ Naxi s̄i naxigh̄o s̄its'eèt'j̄, naxigh̄a t'as̄i nez̄m̄ kanits'eèz̄à. Zezi-Kri nòqt̄la n̄idè wenadaq̄a naxigh̄o s̄i x̄ahots'edi ha h̄ot'e. ²⁰ Hez̄e, s̄i naxigh̄o x̄ahots'edi x̄e naxigh̄o s̄its'eèt'j̄ h̄ot'e.

3

¹ Nòq̄dea naxits'ezi-le t'à gogha dii agòj̄a t'à kògodeè Athens ek̄o ts'eèhkw'e kò ts'j̄w̄o j̄lè. ² Gòet'j̄ Timothy, Nòhts̄i gha egh̄alaedaa eyits'q̄ goxè Zezi-Kri wegodi nez̄m̄ k'ezaa s̄i naxini n̄atsoò ayele ha, eyits'q̄ denahk'e naxigh̄a ehkw'1-ahodi gha naxits'q̄ wets'j̄h̄z̄a h̄ot'e. ³ Hani-j̄dè hoila naxixè k'ehokw'o kò, wegh̄o n̄aniahdè-le eyits'q̄ naxigh̄a gots'eèdi welè-le. Dats'j̄za ha Nòhts̄i gogh̄ahòj̄z̄o s̄i wek'èahsq̄ h̄ot'e. ⁴ Naxixè ts'eèhkw'e ekò dani d̄o dagoḡj̄h̄za ha eyi gh̄o t'aats'q̄o naxits'q̄ gots'j̄de j̄lè. Hoti hani goxè hòz̄oq̄ agòj̄a wek'èahsq̄ h̄ot'e. ⁵ Eyi ts'ih̄z̄o s̄i naxigh̄o n̄anihwo t'à, Timothy naxits'q̄ wj̄h̄z̄a h̄ot'e. Ayi naxigh̄a ehkw'1-ahodi s̄i as̄i j̄l̄aà wet'à n̄ahtso, wek'èehsq̄ ha dehwh̄o t'à awèh̄l̄a. Edahx̄o t'as̄i t'à weh̄h̄ naxeèhdz̄a ha s̄oni dehwh̄o t'à, eyits'q̄ dani naxigh̄a hòt'ò egh̄alats'j̄d̄aa s̄i ek̄i k'èt'q̄ ade ha s̄oni dehwh̄o t'à s̄i naxigh̄o n̄anihwo j̄lè.

Timothy Thessalonica got'j̄i gogh̄o godi nez̄m̄ n̄i?o

⁶ Hanikò diihk'òq̄ Timothy naxita gots'q̄ nòqt̄la, dani ełegh̄oniaht̄o x̄e j̄l̄aà naxigh̄a ehkw'1-ahodi s̄i gh̄o godi nez̄m̄ gots'q̄ n̄i?o. T'aats'q̄o hoj̄z̄i k'èè gonaahdi, eyits'q̄ dani naxits'ezi ha ts'j̄w̄o k'èè goahz̄i ha dahwh̄o, gòhdi. ⁷ Eyi t'à s̄eot'j̄, j̄o goxè hoila k'ehokw'o eyits'q̄ d̄o dagoḡj̄h̄za kò, j̄l̄aà naxigh̄a ehkw'1-ahodi gh̄o ts'j̄kw'o t'à godzeè n̄atsoò aahl̄a h̄ot'e. ⁸ Gots'q̄ K'àowo wegh̄o naxini n̄atso t'à s̄i goxè sìgh̄a hòz̄oq̄ agòj̄a. ⁹ Naxits'ih̄z̄o Nòhts̄i wenadaq̄a s̄i goin̄a t'à Nòhts̄i s̄i masi wets'j̄h̄wh̄o h̄ot'e. ¹⁰ K'ach̄i naxits'ezi ha ts'j̄w̄o t'à godzeè t'à dz̄eè, toò, ehk'èè hòt'ò naxigh̄a yats'ehti h̄ot'e. Degh̄a naxigh̄a ehkw'1-ahodi ade gha naxits'ats'edi ha ts'j̄w̄o.

¹¹ Naxits'ats'edè gha Nòhts̄i-Got̄a eyits'q̄ gots'q̄ K'àowo Zezi-Kri gogha ts'at̄a naxits'q̄ goòz̄a agule. ¹² Gox̄i dani s̄i naxigh̄onets'eèt̄o k'èè gots'q̄ K'àowo dez̄oq̄ ełegh̄oniaht̄o eyits'q̄ d̄o haz̄oq̄ dez̄oq̄ gigh̄oniaht̄o anaxule. ¹³ Nòhts̄i naxidzeè n̄atsoò ayule, hani-j̄dè naxik'e n̄idahoet'ā ha-le, eyits'q̄ gots'q̄ K'àowo Zezi-Kri edets'q̄ d̄o degai haz̄oq̄ x̄e j̄o ts'q̄ anaj̄a n̄idè, Nòhts̄i-Got̄a wenadaq̄a n̄aahza x̄e degai laht'e ha.

4

Dani Nòhts̄i w̄ni k'èè ts'eeda

¹ S̄eot'j̄, nòq̄de t'à j̄l̄aà t'as̄i gh̄o naxits'q̄ eèht'è ha dehwh̄o. Dani Nòhts̄i w̄ni k'èè ts'eedaa s̄i wegh̄o hogh̄anaxets'eèht̄o j̄lè t'à dii hani aahda h̄ot'e. Gots'q̄ K'àowo Zezi weyat̄i dahx̄a

k'èdaà hanì aahda naxìts'edi, naxìghqònàdats'eeti. ² Gots'ò K'àowo Zezì wedahxà yatì hoghànaxets'eèhtqò sùì wek'èahsqò hq't'e.

³ Nòhtsì sùì wegħa degai k'èè aahda ha naxìhwhqò hq't'e: naxìzhì t'à hoħù k'alaahdè ch'à edek'eahdì. ⁴ Naxìzhì sùì t'asìì nezì xè degai k'èè wek'èahdì ha hoghàdeahtqò. ⁵ Dq Nòhtsì k'ègeezqò-le lanì naxìnhù t'anìwq k'èè aahda-le. ⁶ Eyit'à dq wùzì edèot'ì ts'ò ekqò-le eghàlaeda ha nùile eyits'qò hoħù k'èè edèot'ì k'alawo ha nùile. Hòt'a hanaxèts'edi jìlè, dq hanì nàowojù ghàlaedaa sùì gots'ò K'àowo nàyeekwa ha hq't'e. ⁷ Nòhtsì sùì gonàowohù k'èè ts'eeda għa gokayahtì nùile, hanìkò nàowo degai k'èè ts'eeda għa gokayahtì hq't'e. ⁸ Eyit'à dū yatì naxìghàts'ùzqò sùì amìì wegħa wedè sùì goxì zqò gok'èit'e-le nùile, hanìkò Nòhtsì k'èit'e-le hq't'e. Hanùì dq sùì Nòhtsì edets'qò Inì Degai goghàzqò sùì wegħa wedè hq't'e.

⁹ Nòhtsì ededì ełegħoniahtqò ghqò hoghànaxeèhtqò jìlè, eyit'à elèot'ì k'èè ełegħoniahtqò ghqò naxìts'ò ts'eet'è-le kò. ¹⁰ Macedonia nèk'e hazqò ts'ò gòet'ì hazqò gìghoniahtqò hq't'e. Hanìkò sèot'ì denahk'e ełegħoniahtqò naxèts'ediì naxìghqònàdats'eeti.

¹¹ Dànì hoghànaxets'eèhtqò k'èè aahda: Ts'èwhù aahda ghqò hòt'ò aahwhqò; t'asìì naxìdì-le sùì wegħqò nàniadhè-le; eyits'qò naxìlà t'à eghàlaahda. ¹² T'aats'qò hanì aahda nùdè dq gìgha ehkw'ì-ahodì-le sùì nezì naxìts'ò nagezaà agede ha, eyits'qò dq wùzì gīt'à aahda ha nùile.

Dànì gots'ò K'àowo jò nòqtla ha

¹³ Sèot'ù, dq ełaàgùdè sùì gìxè dàgode ha sùì hotùì nezì wek'èahsqò ha naxìts'ùhwhqò hq't'e. Dq eyì-le gìgha jka whìle lanì, naxèot'ì ełaàgùdè sùì ghqò naxìdzeè nànutì ha naxets'ùhwhqò-le. ¹⁴ Zezì ełajwo eyits'qò naidà eyì sùì gogħa ehkw'ì-ahodì hq't'e. Eyit'à dq Zezì gìgha ehkw'ì adù xè ełaàgùdè sùì Zezì jò anajà nùdè, Nòhtsì Zezì xè negùdè agole ha, eyì sùì gogħa ehkw'ì-ahodì hq't'e. ¹⁵ Xàè gots'ò K'àowo weyatì ghàà dū hanaxèts'edi: goxì jlaà dū nèk'e ts'eeda et'ìì gots'ò K'àowo nòqtla nùdè, Nòhtsì wets'qò dq ełaàgùdè sùì gìkwe-t'ìì gots'ò K'àowo ts'ò nìts'edè ha nùile. ¹⁶ Gots'ò K'àowo ededì xàè yak'e gots'qò hodàetla ha hq't'e. Nòhtsì wets'qò dechìshì hòt'ò dedì ha, eyits'qò yak'eet'ìdè hòt'ò xàyahtì ha. Èkòet'ìì dq Zezì gìgha ehkw'ì-ahodù xè ełaàgùdè sùì ededì t'akwełqò nagìdà ha. ¹⁷ Eyì t'axqò goxì jlaà dū nèk'e ts'eedaa sùì jdòò k'oh yì ts'ò nets'ùdè ha, ekqò gìxè eyits'qò gots'ò K'àowo wexè jdòò yat'a gñihdqò ts'eedè ha. Eyits'qò welqò whìle ts'ò gots'ò K'àowo wexè ats'ùt'e ha hq't'e. ¹⁸ Eyit'à eyì yatì t'à nezì ełets'qò goahde xè ehñì nàtsoò aahle.

5

¹ Sèot'ɔ, ayi sadzeè k'e eyits'ɔ ayi dzeè k'e gots'ɔ K'àowo jɔ ts'ɔ anade ha si weghɔ naxits'ɔ ts'eetf'è-le kò. ² Eezɔ-dɔ to dɔ naahɔ dɔ kò goyaetla lanì gots'ɔ K'àowo hɔtsaa niitla ha hoti wek'èahsɔ hɔt'e. ³ Ekiiyeè k'e dɔ du hagedi ha, "Ts'èwhɔ hòzɔ, goxè t'asagode ha niile," hagedi nɔdè hɔtsaa gidihòlè ha. Ts'èko webebìa gòhlè ha nikw'o t'à hɔtsaa eya-elè lanì hɔtsaa gidihòlè ha, eyi ch'à kwigeehdè ha niile.

⁴ Hanikò sèot'ɔ, naxi si eyi gha naxixè togoòt'ò niile, eyit'à eyi dzeè k'e si eezɔ-dɔ naxinaahɔ naxikò goyaetla lanì naxit'ahk'e agode ha niile. ⁵ Naxi hazò dzeè gots'ɔ dɔ aah't'e. Togoòt'òo gots'ɔ dɔ ats'ut'e niile. Eyit'à Nòhtsi wets'ɔ dzeè nɔdɔ yi aahda. ⁶ Eyit'à dɔ gɔgha ehkw'1-ahodile si eki gete lanì geeda lats'ut'è-le. Eyit'à kexots'uhdi xè hoɔ niowò ch'à edek'èts'uidi. ⁷ Dɔ getee si to gete hɔt'e, eyits'ɔ dɔ geèhdee si to geèhde hɔt'e. ⁸ Hanikò goxi si dzeè ts'ɔ dɔ ats'ut'e t'à, hoɔ niowò ch'à edek'èts'uidi. Gogha ehkw'1-ahodi xè ełeghɔnets'eètɔ si wet'à godziwi k'e satsò whetɔ lanì. Eyits'ɔ Nòhtsi edaxàgole ha ts'ɔ kànets'eèzàa si wet'à satsò-ts'ah what's'eèhɔ lanì. ⁹ Nòhtsi si gosiniyaehi eyits'ɔ nàgoehkwa gha gòihchi niile, hanikò gots'ɔ K'àowo Zezi-Kri gogha ehkw'1-ahodi t'à edaxàgole ha gòihchi hɔt'e. ¹⁰ Zezi gogha elawo hɔt'e, eyit'à ts'eadaa, elàats'edee, ehk'èè t'aats'ɔ wexè ts'eada ha agòlè hɔt'e. ¹¹ Eyit'à nezɔ elèts'ɔ goahde xè ehni nàsoò aahle, hòt'a aah't'ɔ lanì.

Nɔde xàyaeti

¹² Sèot'ɔ, dɔ naxi gha hòt'ò eghàlageadaa si gots'ɔ K'àowo wedahxà naxi gha k'aodèe gɔɔ eyits'ɔ hoɔ hoahsi ch'à naxits'ɔ gogedee si nezɔ gits'ɔ naahza. ¹³ Eyi la gighòt'ɔ ne t'à dɔ wet'àazà gɔɔ k'èè nezɔ gits'ɔ naahza xè gighɔiahtɔ. Elèxè ts'èwhɔ aahda. ¹⁴ Sèot'ɔ, du naxi gha nàdats'eeti: Dɔ gots'egedee si yatì nàsoo gighàahza. Dɔ edègeeyi si gni nàsoò aahle, dɔ nàgetso-le si gits'ahdi, dɔ hazò xè ts'èwhɔ k'ehoahza. ¹⁵ Dɔ naxits'ɔ ekɔ-le eghàlaada nɔdè ek'èt'à gits'ɔ ekɔ-le eghàlaahda-le, hanikò t'aats'ɔ elèts'ɔ nezɔ eghàlaahda ha k'ehoahza, eyits'ɔ dɔ hazò ts'ɔ aah't'e.

¹⁶ T'aats'ɔ siaht'ɔ xè ¹⁷ t'aats'ɔ yaah'ti. ¹⁸ Naxixè dani k'ehokw'oo si Nòhtsi masi wèahdi. Naxi Zezi xè aahdaa si Nòhtsi hani aahda ha naxi hwhɔ.

¹⁹ Yedayeh Nezɔ naxidzeè yi kò dèk'ò lanì eghàlaadaa si wekò naahkw'1-le. ²⁰ Yedayeh Nezɔ wedahxà dɔ gode nɔdè, eki ahodi dahwhɔ-le. ²¹ Hanikò t'asi hazò weahdzà. T'asi nezɔ si àahchi. ²² Niowò hazò xàzaa ch'à edek'èahdi.

²³ Nòhtsi ts'èwhɔ wehòhɔ si deghàa degai k'èè anaxile. Gots'ɔ K'àowo Zezi-Kri niitla gots'ɔ naxits'ɔ ni hazò,

naxidàqzhì hazqò, eyits'ò naxizhì hazqò hoḥḥ ch'à wek'èhodi ha weli. ²⁴ Amì naxikayaḥtu sù hotù edeyatù k'èdì hq't'e, eyits'ò yek'èè eghàlaeda ha hq't'e.

²⁵ Sèot'ḥ, gogha yaahtì. ²⁶ Nàowo degaì k'èè eḗahts'ì xè, “Nexè sìghà welè,” eḗahdì. ²⁷ Gots'ò K'àowo wedahxà naxits'ò dū haehsì: dū enḥt'è gòet'ì hazqò gits'ò wek'eyaahḥ ha.

²⁸ Gots'ò K'àowo Zezi-Krì naxits'ò sqnìwq welè.

2 Thessalonica got'ù gıts'ò aatl'è

¹ Goxı Paul, Silas eyıts'ò Timothy, kòta Thessalonica ekò Nòhtsı wecheekeè Nòhtsı-Gotà eyıts'ò Zezi-Krı xè agıtt'ee sù dı nıhtl'è gıts'ò ts'ıttl'è họt'e.

² Nòhtsı-Gotà eyıts'ò gots'ò K'àowo Zezi-Krı naxıts'ò sògıtt'wò welè eyıts'ò naxıxè sığhà hòzòò agıtle.

Thessalonica got'ù gha yats'ehı

³ Sèot'ı, denahk'e hòtl'ò naxıgha ehkw'ı-ahodı aahde xè naxıdzeè t'à dezòò ełeghòntıhtò t'à t'aats'òò naxıgha Nòhtsı ması wets'ıhwhò ha họt'e. ⁴ Eyı-le kòta Nòhtsı wecheekeè, dànı danaxegıhza eyıts'ò naxıxè hoıla kò ıhàà naxıgha ehkw'ı-ahodı k'èè aahdaa sù ghò xàdahots'edı.

⁵ Eyı hazòò weghàà Nòhtsı ehkw'ı naxısınıyaehtı sù wek'ets'eezò họt'e. Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzòò sù gha daahzaà anaxııdlà t'à ekò goyaahde ha edegha deahnò k'èè naxıttà. ⁶ Nòhtsı sù ehkw'ı dò sınıyaehtı họt'e. Dò naxıgha hoıla hogehtsı sù ek'èt'à gots'ò hoıla hohtsı ha họt'e, ⁷ eyıts'ò naxıgha hoılaa sù naxıxè ts'èwhı hòzòò ayele ha, goxı sı goxè hagole ha. Gots'ò K'àowo Zezi yak'e gots'ò wègoèht'ı nıdè goxè hagode ha. Ekò nıdè kòwoò nàtsoo xè yak'eet'ı nàgetsoo wemòò gıgoèht'ı ha. ⁸ Ekò nıdè dò Nòhtsı k'ègeezò-le xè gots'ò K'àowo Zezi wegodı nezı k'èagıtt'e-le sù dagıtt'aa agole ha. ⁹ Eyıt'à welò while ts'ò dagıtt'aa xè gıdıhoè ha, eyıts'ò gots'ò K'àowo ts'ò nıwà geèhk'w'eè agedle ha. Nòhtsı enıyah t'à nàtsoo xè t'ası wegħa dı-le wehòhòzòò sù hogezi họt'ı ha nıle. ¹⁰ Zezi jò nòtt'aa dzeè k'e nıdè wets'ò dò degı gıghàsòedı ha, eyıts'ò dò gıgha ehkw'ı-ahodı sù gıxè enıyah deè ha họt'e. Godı nezı naxıts'ò nèt'sıtt'òò sù naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à naxı sı naxıxè agode ha họt'e.

¹¹ Eyı weghò nànt's'edè xè t'aats'òò naxıgha Nòhtsı ts'ò yats'ehı họt'e. Nòhtsı edets'ò naxıkayıhtı għa dò nezı aahı k'èè naxıttà weli, eyıts'ò t'ası wegħa dı-le t'à t'ası wegħa weghàlaahda ha dahwhòò sù hazòò naxıgha deghàà ayıle, eyıts'ò naxıgha ehkw'ı-ahodı k'èè nezı eghàlaahdaa sù hazòò naxıgha deghàà ayıle. ¹² Hanı naxıgha yats'ehı, hanı-ıdè gots'ò K'àowo Zezi-Krı weghàsòhoedı aahle ha, eyıts'ò naxı sı wexè naxıghàsòhodı ha. Nòhtsı eyıts'ò gots'ò K'àowo Zezi-Krı naxıts'ò sògıtt'wò t'à naxıxè hagode għa yats'ehı họt'e.

2

Dò weju Nòhtsı k'èch'a hohtsı

¹ Sèot'ɲ, gots'ò K'àowo nùtla ha eyits'ò wexè làà nèts'ɲdè ha sù eyi ghò naxits'ò gots'ede ha ts'ɲwò. ² Dò mòhdaa ekì ts'edù yatù t'à naxita k'egedè. Nòhtsɲ weyatù gighòt'ò gedi t'à, hanì-le-ɲdè goxɲ godì gighàts'ɲzò gedi t'à, hanì-le-ɲdè enɲhtl'è naxits'ò ts'ɲtl'è gedi t'à gogedeè-agedì. Gots'ò K'àowo hòt'a nùtla ɲlèe ne naxègedì, hanikò eyi ghò nàniàhdè xè naxigha gots'eèdì ha ts'ɲwò-le. ³ T'asì wɲzì t'à dò wɲzì naxighoyagɲzà sòò. Dò lò Nòhtsɲ k'èch'a hogehtsɲ gots'ò, eyits'ò dò weju Nòhtsɲ k'èch'a hohtsɲ sù wek'èhoedzòò ade gots'ò, eyi dzeè nèhòkw'ì ha nùle. Eyì dò weju sù wedihoè awedle ha hòt'e. ⁴ Eyì dò weju sù t'asì hazòò dò Nòhtsɲ gít'ɲ sù eyits'ò t'asì hazòò ts'ò yagehtù sù k'èch'a k'èhoza xè gɲahk'e ehɲ hadì ha. Eyit'à Nòhtsɲkò-gocho goyù wheda gà Nòhtsɲ aht'e edèhdì ha.

⁵ Naxixè whihda ekò eyi hazòò naxits'ò haehsɲ ɲlè. Asì we-naahdì? ⁶ Eyì dò weju sù ayì ts'ihzò ɲlè nùtla-le sù wek'èahsò hòt'e, ehkw'ì nèhòwo nɲdè wègoèht'ì ha. ⁷ Dii hòt'a dezì Nòhtsɲ k'èch'a eghàlaeda hòt'e, hanikò amì dui nèk'e wègoèt'ì ch'à ayìhwhòò sù ɲòò awedle gots'ò ɲlè ɲdè ayìhwhò ha hòt'e. ⁸ Eyì t'axòò-ɲdè eyi dò weju sù wègoèt'ì ha. Hanikò gots'ò K'àowo Zezì nùtla nɲdè, ededaàzhì t'à yek'e ehsò t'à yeghøehnè ha eyits'ò enɲyah deè t'à yedihohtsɲ ha. ⁹ Eyì dò weju nùtla nɲdè wehɲ wedahxà eghàlaeda ha, ts'àhohtsɲ xè enɲyah deè hohtsɲ ha, eyit'à dò ghoyaezà ha. ¹⁰ Dò gidìhoè ha sù hoɲ nàowo hazòò xàzaa t'à goghoyaezà ha. Nàowo ehkw'ù ghønegeètò-le xè edaxàgeeze ha gɲwò-le t'à gidìhoè ha. ¹¹ Nàowo ehkw'ù gɲwò-le ts'ihzò Nòhtsɲ t'asì enɲyah xè goghoyaezà sù gezì agole ha, eyit'à dò weju gots'ò hots'ì kò gɲgha ehkw'ì-ahodì ha. ¹² Eyì dò hazòò nàowo ehkw'ù gɲgha ehkw'ì-ahodì-le, hanikò t'asì weju zò ts'ò nàgetso xè hoɲ gɲgha nezì, eyit'à eɲàgedè gha gɲsɲniyaeti ha hòt'e.

Naxini nàtsoò aahwhò

¹³ Hanikò sèot'ɲ, naxì gots'ò K'àowo naxighøneètòò sù kèhòòwo gots'ò edaxànaxeeze ha naxìhchì hòt'e t'à, t'aats'òò naxigha Nòhtsɲ masi wets'ɲhwhò hòt'e. Yedàyeh Nezù sù Nòhtsɲ wets'ò dò degai aahɲ anaxìlè t'à eyits'ò naxigha ehkw'ì-ahodì t'à edaxànaɲlè hòt'e. ¹⁴ Godì nezù hoghàxets'eèhtò eyi wet'à Nòhtsɲ naxikayahthì hòt'e, hanì-ɲdè gots'ò K'àowo Zezì-Krì dànì wexè enɲyah hòzòò sù wexè hanì naxixè hòzòò ayele ha hòt'e. ¹⁵ Eyit'à sèot'ɲ, nàowo hoghàxets'eèhtòò sù weghò naxini nàtso aahwhò. Goyatù t'à hanì-le-ɲdè enɲhtl'è t'à ayì hoghàxets'eèhtòò sù wedeahchì sòò.

¹⁶ Nòhtsɲ-Gotà goghøneètòò sù wesòniwò t'à welò while ts'ò ts'eeda ha edeyatù nàtsoo goghàzò, eyits'ò wet'à goini nàtsoò agòòlè. Gots'ò K'àowo Zezì-Krì xàè ededì eyits'ò Nòhtsɲ-Gotà

17 hotù naxıdzeè nàtsoò agule, eyıts'ò wet'à t'aats'òò nezıı eghàlaahda gha, eyıts'ò wet'à nezıı goahde gha nàahtso welè.

3

Gogha yaahti

¹ Sèot'ıı, nõode t'à dıı hanaxèehsı ha dehwhò: Gots'ò K'àowo wegodıı nezıı sıı ıwhàà dọ ta ts'ò ats'ele gha, eyıts'ò naxıxè hagòjà lanı dọ gıghò sıghà agedı xè gık'èè geeda gha, gogha yaahti. ² Eyıts'ò Nòhtsı dọıı gots'ò hoıla hogehtsı ch'à agole ha gogha yaahti, dọ hazòò gıgha ehkw'ı-ahodı nüle t'à. ³ Hanıkò gots'ò K'àowo hotıı edeyatıı k'èdi họt'e, naxıdzeè nàtsoò anaxııle xè, wehıı ch'à naxık'èdi ha họt'e. ⁴ Dànı aahda ha naxèts'edi ıleè sıı hanı aahda xè ılaà haaht'ıı sıı gots'ò K'àowo wet'òò eyı hotıı gogha ehkw'ı-ahodı họt'e. ⁵ Nòhtsı dånı goghòneètòò wek'èè gots'ò K'àowo naxıdzeè t'à ełghònahtòò anaxııle, eyıts'ò Zezi-Krı weggha hoıla kò dånı edını nàtso ayııhwhò k'èè gots'ò K'àowo naxını nàtsoò ayııle.

Dọ eghàlaeda ha nıwò-le sıı shètı ha-le

⁶ Sèot'ıı, gots'ò K'àowo Zezi-Krı wıızı t'à dıı hanaxèts'edi: Naxıta dọ eghàlaeda ha nıwò-le xè ayıı hoghànaxets'eèhtò k'èè eda-le nıdè wexè aah'tı-le. ⁷ Dànı naxıdàà ts'ıdàa sıı goxèht'eè aahda ha hotıı wek'èahsò họt'e. Naxıxè ats'ııt'e ekò hòt'ò eghàlats'ıdà ıle, ekıı ts'aàkw'è whıle, ⁸ eyıts'ò nàts'eèhdı-le t'à dọ wıızı wedıı ts'ıdà whıle. Hats'ejà whıle. Naxıta dọ wıızı gha hoezhı ats'ele ha ts'ıwò-le t'à, toò, dzeè, ehk'èè hòt'ò eghàlats'ıdà ıle. ⁹ Gots'aahtı naxèts'edi ha gogha ehkw'ı ıle kò hanı ha ts'ıwò-le ıle. Goxèahzı ha ts'ıhòò hanı edets'ò eghàlats'ıdà. ¹⁰ T'akwe naxıxè ts'aàkw'èè ekò dıı nàowo naxıghàts'ıdò ıle, “Dọ eghàlaeda ha nıwò-le sıı shètı ha nüle,” ts'edi ıle.

¹¹ Naxıta dọ mòhdaa gots'egeedıı xè edets'àgedı ha gıwò-le, eyıts'ò dọ gıdı-le sıı ghò gogede, wegghò ets'ııkw'o họt'e. ¹² Dọ hanı sıı gots'ò K'àowo Zezi-Krı wedahxà dıı hats'ediı gıghòndats'eeti, “Haaht'ı-le xè edewà-aahdı gha eghàlaahda,” gıts'edi họt'e. ¹³ Ekò naxı, sèot'ıı, dıı yatı naxıghàehzà ha: ehkw'ı eghàlaahdaa sıı wegghò naah't'è sòò.

¹⁴ Dıı enıht'è t'à dånaxèts'ediı sıı dọ yek'èıt'e ha-le nıwòò nıdè nàweahzò. Edeghò ıızhaelıı ade ha t'à wexè aah'tı-le. ¹⁵ Hanıkò dọ naxıts'ò xànıza k'èè wets'ò naahza-le, hanıkò gòet'ıı lanı yatı nàtsoo t'à wets'ò goahde.

Naxıxè sıghà welè

¹⁶ Nõode naxıts'ò xàyahtı gha sıı gots'ò K'àowo ts'èwhıı wehòhòò sıı t'aats'òò naxıxè ts'èwhıı hòòò ayııle. Gots'ò K'àowo naxıxè welè.

¹⁷ Sɪ Paul xàè sɪlà t'à dɪ yati nɔqɔde naxɪts'ò eehtɪ'è hɔt'e.
Senɪhtɪ'è hazqò welɔ hanì dek'enèehtɪ'è hɔt'e.

¹⁸ Gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ naxɪts'ò sɔnɪwɔ welè.

1 Timothy ts'ò aat'l'è

¹ Sɪ Paul, Nòhtsɪ Edaxàgolee sɪ eyits'ò Zezi-Krɪ wet'òò welo while ts'ò ts'eeda ha sɪ gɪdahxà Zezi-Krɪ wecheekeèdeè aht'e.

² Timothy, nets'ò eeht'l'è. Sexè Zezi-Krɪ gha eghàlajda t'à, xàè seza lanet'e. Nòhtsɪ-Gotà eyits'ò Zezi-Krɪ nets'ò sɔgɪwɔ welè, etenegeèzɪ welè, eyits'ò nexè sɪghà hòzòò agule.

Dɔ Moses wenàowoò hoghàgogehtɔ sɪ gɪxonehdt

³ Macedonia nèk'e nawhihtla ekò kòta Ephesus wheèda nèehsɪ jlè. Hhà ekɔ wheèda ha dehwhɔ. Hanì-ɪdè dɔ mòhdaa nàowo ekɔ-le t'à dɔ hoghàgogehtɔ sɪ haget'ɪ ha-le gɪdɪ. ⁴ Ekɪ godɪ hòèlɪ t'à eyits'ò gòet'ɪ gɪzɪ lɔ dek'eèht'l'è hanɪ t'à dɔ hoghàgɪahtɔ-le, gɪdɪ. Eyɪ hanɪ ts'ɪhzò dɔ elets'ò nàyagehtɪ t'à Nòhtsɪ wɪlà k'èè dɔ hoghàgeetɔ-le; gogha ehkw'ɪ-ahodɪ zɔ t'à Nòhtsɪ wɪlà ghàlats'eeda hɔt'e. ⁵ Ełeghɔnɪahtɔ ha dehwhɔ t'à eyɪ yatɪ naxɪghàehzɔ. Godzeè yɪ hòlɪ while xè, goinì nezɪ xè, eyits'ò hotɪ gogha ehkw'ɪ-ahodɪ xè ełeghɔnets'eetɔ ha hɔt'e. ⁶ Dɔ mòhdaa eyɪ nàowo gɪtɔ-le agejà, godɪ wet'àazà-le ts'ò t'l'ak'e geède. ⁷ Moses wenàowoò hoghàgogehtɔ ha gɪwɔ eyits'ò ayɪ ghɔ agedɪ sɪ hotɪ ehkw'ɪ ats'edɪ gɪwɔ, hanìkò ayɪ ghɔ gogedee sɪ gɪniedɪ-le.

⁸ Moses wenàowoò nezɪ hɔt'e wek'èts'eezɔ, hanìkò dɔ ehkw'ɪ yet'à eda nɪdè zɔ nezɪ hɔt'e. ⁹ Dɔ ehkw'ɪ geedaa sɪ nàowodeè gɪgha adlà nɪle, wek'èts'eezɔ, hanìkò dɔ eyɪ nàowo k'ègedɪ-le sɪ gɪgha adlà hɔt'e: nàowo-k'eezhì-dòò, dɔ k'èagɪt'e-le dòò, Nòhtsɪ gɪwɔ-le dòò, hòlɪ-hogehtsɪ-dòò, hòlɪ k'èè geedaa dòò, Nòhtsɪ nàowoò gɪtɔ-le dòò, dɔ edetà eyits'ò edemɔ ełàagehdee, eyits'ò dɔ-ełahdee-dòò, ¹⁰⁻¹¹ ełexè hòlɪ hogehtsɪ dòò, dɔzhì hòlɪ k'èè ełek'alagedèe dòò, dɔ gɪghɔ nàedɪ dòò, hogets'ɪ-dòò, eyits'ò nàyaetɪ gonɪ ehkw'ɪ xàyagehtɪ-le dòò. Dɔ hazòò Nòhtsɪ enɪyah t'à wegodɪ nezɪ k'èè hoghàgoetɔ k'èch'a eghàlageedaa sɪ gɪgha adlà hɔt'e. Nòhtsɪ weghàsɔts'eedɪ sɪ wegodɪ t'à dɔ hoghàgehtɔ ha setl'aà whezòò ayɪlɪ hɔt'e.

Nòhtsɪ wesɔnɪwɔ dezòò ts'ò Paul k'e ayɪlɪ

¹² Gots'ò K'àowo Zezi-Krɪ sedzeè t'à masì weehwhɔ. Sɪnɪ nàtsoò asɪlɪ t'à, ehkw'ɪ eghàlaedaa dòò aht'e sɪhwhɔ t'à, eyits'ò wegħa eghàlaehda ha sɪhchì t'à masì weehwhɔ. ¹³ Inèè Nòhtsɪ wek'èch'a xàyahtɪ jlèe, eyits'ò yɪdaeht'e t'à Nòhtsɪ wecheekeè dagɪhza jlè. Hanìkò dàht'ɪ-ah't'ɪ sɪ wek'èehsɔ-le jlè eyits'ò segħa ehkw'ɪ-ahodɪ-le t'à hanì eghàlajhdà t'à Nòhtsɪ sets'ò wedzeè eteèzɪ jlè. ¹⁴ Zezi-Krɪ wets'ɪhzò Nòhtsɪ

deʒòò sets'ò sɔnɔwɔ t'à segha ehkw'1-ahodiì asjìlà eyits'ò dɔ ghɔneehtòò asjìlà.

¹⁵ Dɔ yati sɔ hoti ehkw'1 hot'e, dɔ hoti edegha gihchi ha hot'e: Zezi-Kri hoɔ-hogehtsɔ-dòò edaxàgole ha, dɔ nèk'e ts'ò aja. Sɔ sɔ gita gots'ò denahk'e hoɔ-hohtsɔ-dòò aht'e jì. ¹⁶ Eyɔ ts'ihzò Nòhtsɔ sets'ò wedzeè eteèzɔ jì. Sɔ hoɔ-hohtsɔ-dòò aht'e jì kò, set'à, dɔ hazòò ts'ò wedzeè nezɔ xè ts'èwhjì godanaèhɔ sɔ wek'èedzòò adiìdlà. Sexè ts'èwhjì nɔwɔ t'à, dɔ gɔgha ehkw'1-ahodi sɔ, eyits'ò welɔ while ts'ò geeda agiìdlà sɔ Nòhtsɔ dɔ xè sɔ ts'èwhjì nɔwɔ gɔk'èezòò agòòlà. ¹⁷ Gots'ò K'àowocho welɔ while ts'ò edaa, eladiì ade-le, eyits'ò wègaat'ɔ-le sɔ, weghàsɔts'eedi welè. Gonòhtsɔ jàet'ee zɔ sɔ welɔ while ts'ò wexè eniyah welè. Amen.

¹⁸ Timothy seza lanet'e, Yedàyeh Nezɔ dahxà neghɔ nadaà xàyagɔhti jìe k'èè yati neghàehzà ha. Dɔ yati nets'ò eeht'èe sɔ wek'ènedi nɔdè, nini nàtso xè nàowo ehkw'1 gha hòt'ò eghàlajda ha, ¹⁹ eyits'ò nini nezɔ xè negha ehkw'1-ahodi k'èè jda ha. Dɔ mòhdaa hanì geeda-le agejà t'à Zezi gɔgha ehkw'1-ahodi-le agejà. Elà kwe k'e wetait'1 lagɔt'e. ²⁰ Hymenaeus eyits'ò Alexander gɔxè hagòjà. Wehɔ ghàgèehla, hanì-ɔdè Nòhtsɔ k'èch'a gogede ha-le gha hoghàgeetɔ ha weli.

2

Dàni elèxè nezɔ yats'ehti

¹ Eyɔ t'akwelòò dɔ hazòò gha hòt'ò yaahti: gɔgha Nòhtsɔ weahkè, gɔgha nàdaahti, eyits'ò gɔgha masi dahdi. ² K'àowocho hazòò, eyits'ò dɔ nèk'e gogha k'aodèe gɔgha hazòò gɔgha yaahti, hanì-ɔdè ts'èwhjì ts'eeda xè ts'èwhjì goxè hòzɔ ha, eyits'ò Nòhtsɔ wegga degai k'èè ts'eeda ha. ³ Hats'et'ɔ sɔ nezɔ hot'e eyits'ò Nòhtsɔ Edaxàgolee elɔ sɔ yeghɔ sɔghà anɔwɔ hot'e. ⁴ Dɔ hazòò edaxàgeedè ha nɔwɔ, eyits'ò nàowo ehkw'1 k'ègeezɔ xè giniedì ha nɔwɔ. ⁵ Nòhtsɔ jì zɔ gòhɔ, eyits'ò dɔ jì zɔ Nòhtsɔ eyits'ò dɔ gogha tanì wheda hot'e, eyɔ dɔ sɔ Zezi-Kri hot'e. ⁶ Dɔ hazòò gihòhɔ gɔghɔ nahoezhe gha elajwo. Ehkw'1 nihòqwo ekò Nòhtsɔ dɔ ts'ò wek'èhoedzòò ayìlà. ⁷ Eyɔ weghɔ gohde ha t'à wecheekeèdè ehɔ ha sɔhchi, eyits'ò dɔ Israel got'ɔ agɔt'e-le sɔ nàowo ehkw'1 k'èè Nòhtsɔ gɔgha ehkw'1-ahodi ha hoghàgeetɔ. Ehkw'1 naxits'ò haehsɔ, hohts'ì gohde nùle.

⁸ Hazòò ts'ò dɔ edilà degai ɔdò agɔhwhɔ xè yagehti ha geehwhɔ. Elèts'ò gich'ee eyits'ò elèts'ò nàyagehtɔ sɔ wedè agule.

⁹ Ts'èko sɔ ehkw'1 k'èè nàgeht'ɔ ha hot'e. Deʒòò edekwìghà degèht'ɔ-le kò, t'asɔ sòmbaekwo eyits'ò sòmbakweè t'à hòlɔ sɔ t'à-aget'ɔ-le kò, eyits'ò goht'ò dèti t'à-aget'ɔ-le kò.

¹⁰ Hanikò ts'èko Nòhtsɪ gha ts'eeda gedu sɪ yek'èè geeda ha hɔt'e eyits'ɔ nezɪ k'ehogɛza ha hɔt'e.

¹¹ Ts'èko sɪ ts'èwhɪ t'asɪ hoghàduɔ eyits'ɔ t'aats'ɔò ìkw'o ha. ¹² Ts'èko sɪ dɔzhɪ hoghàgeehtɔ ha-le eyits'ɔ dɔzhɪ gha k'àowo gɪɪ ha geehwhɔ-le, hanikò ts'èwhɪ agɪt'e ha hɔt'e. ¹³ Adò t'akwèlò wehòèlɪ ne wek'èts'eezɔ, eyɪ t'axɔò Eve wehòèlɪ. ¹⁴ Eyits'ɔ Adò ededɪ weghoyahoòzɔ nɪle. Ts'èko sɪ weghoyahoòzɔ t'à Nòhtsɪ k'èch'a hoɪ hòèhtsɪ hɔt'e. ¹⁵ Hanikò ts'èko gɪzaa gòhɪ t'à dagɪza xè t'aats'ɔò gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ nɪdè, dɔ ghɔnegeètɔ nɪdè, degaɪ nàowoò k'èè geeda nɪdè, eyits'ɔ edeghɔ xàdahogedɪ-le nɪdè, edaxàgeedè ha hɔt'e.

3

Dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodu gha k'aodèe gɪɪ eyits'ɔ gots'àgedu-dòò gɪɪ

¹ Du yatɪ sɪ hotɪ ehkw'ɪ hɔt'e: Dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodu gha k'àowo wehlè dɔ hòt'ò hanɪwɔ nɪdè, la wet'aaazaa-deè ghɔ hòt'ò anɪwɔ hɔt'e. ² Nòhtsɪ wecheekeè gha k'àowo elɪ sɪ weghɔ godɪ nezɪ-le gòhɪ ha nɪle. Wets'èkeè jè zɔ gòhɪ xè ehkw'ɪ eda ha, hotɪ edexoehdɪ ha, nàowoɪ ch'à edek'èdɪ xè dɔ nezɪ gɪts'ò naza ha, wekò dɔ gha enìxànuɔ ayɪhwhɔ ha, eyits'ɔ nezɪ dɔ hoghàehtɔ elɪ ha hɔt'e. ³ Yeèhdee-dòò elɪ ha-le, winì nàitlò ha-le, hanikò dɔ ts'ò wedzeè nezɪ ha, dɔ ts'ò nàyaehɪ ha-le, eyits'ɔ sòmba gha edɪ ha-le. ⁴ Edekò nezɪ gok'èdɪ ha, weza gɪk'èɪt'e xè nezɪ gɪts'ò naza gha hoghàgoehtɔ ha. ⁵ (Dɔ edekò nezɪ gok'èdɪ k'èezɔ-le nɪdè dànɪ Nòhtsɪ wecheekeè gok'èdɪ weli?) ⁶ Dɔ diihk'òg gots'ɔ wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ ajàa sɪ Nòhtsɪ wecheekeè gha k'àowo elɪ ha nɪle, hajà nɪdè xàhodɪ ade ha sɔnɪ, eyits'ɔ wehɪ xèht'eè wesnɪyaetɪ ha. ⁷ Dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le sɪ gɪghɔ nezɪ agɪwɔ ha hɔt'e. Hanɪ-le-ɪdè edahxɔ godɪ nezɪ-le t'à gɪghɔ gode t'à, wehɪ yedaèt'e ha sɔnɪ.

⁸ Eyɪ lanì k'aodèe ts'àgedu gɪɪ sɪ ehkw'ɪ geeda ha hɔt'e, hanɪ-ɪdè dɔ nezɪ gots'ɔ nageza ha. Eyɪ dɔ hanɪ sɪ gidzeè ehkw'ɪ ha hɔt'e, jɪtè geedè ha-le, eyits'ɔ t'asɪ ghɔ egedɪ-le ha-le xè dɔ ghoyageezà ha nɪle. ⁹ Nòhtsɪ wenàowoò ehkw'ɪ hoghàgoètɔ sɪ hotɪ gɪk'èdɪ weli eyits'ɔ weghɔ edɪnɪ ehkw'ɪ agɪhwhɔ ha hɔt'e. ¹⁰ K'aodèe ts'àgedu gɪɪ ha nɪdè t'akwèlòò gogeèhdzà ha hɔt'e. T'asɪ weju goghɔ gɪgòhɔ-le nɪdè, k'aodèe ts'àgedu gɪɪ ha dii-le.

¹¹ Eyɪ xèht'eè gɪts'èkeè ehkw'ɪ geeda ha hɔt'e, hanɪ-ɪdè dɔ nezɪ gots'ɔ nageza ha. Yatɪɪ t'à dɔ ghɔ gogede ha-le, edexogɪhdɪ ha, eyits'ɔ ehkw'ɪ nàhogeħwho gha gɪtà ha hɔt'e.

¹² K'aodèe ts'àdu elɪ sɪ wets'èkeè jè zɔ gòhɪ ha hɔt'e. Edekò eyits'ɔ edeza nezɪ gok'èdɪ ha hɔt'e. ¹³ Dɔ ts'àgedu gɪɪ sɪ

nezɿ̀ edilàà ghàlageeda nɿ̀dè dọ nezɿ̀ gots'ò nageza ha, eyits'ọ denahk'e Zezi-Krı gha gɿ̀nì nàtsoò ade ha.

¹⁴ Whaà-le-t'ìì nets'àntɿ̀a ha sɿ̀nì kò, dı yatı weghàà k'ehɿ̀za gha nets'ò eeht'è hɿ̀t'e. ¹⁵ T'ası ts'ihzò ıwhàà nets'ò ahjà-le nɿ̀dè eyı nıht'è weghàà dani Nòhtsı wets'ọ dọ k'ehogezaa sı wek'èizọ ha. Nòhtsı wets'ọ dọ sı Nòhtsı edaa wecheekeè agı't'e; yiet'aa whetọọ kò yàitò lanì wecheekeè Nòhtsı wenàowoò ehkw'ı k'ègedi hɿ̀t'e. ¹⁶ Nòhtsı Zezi weghọ ayı k'èts'eezọọ agòòlàa sı sı enıyah dı:

Dọ k'èè wègoèht'ı,

Yedayeh Nezı ehkw'ı eghàlɿ̀da yeghọ hadı,
yak'eet'ı ts'ò wègoèht'ı,

wegodı dọ hazọọ xàzaa ts'ò nègıızọọ,
hazọọ nèk'e wegodı dọ gıgha ehkw'ı-ahodı,
eyits'ọ enıyah xè ıdòo yak'e ts'ò nıwıı.

4

Timothy ayı dāyele ha hɿ̀t'e

¹ Yedayeh Nezı hotı dı hadı: Nọode dzeè ts'ò hawe nɿ̀dè dọ mọhdaa yatı ehkw'ı sı wedè agele ha. ı̀nì eghɿ̀yaezaa sı k'èagı't'e ha, eyits'ọ ı̀nı nàowoò k'èè geeda ha. ² Dọ negezi-le sı eyı nàowo dọ hoghàgogeehtọ hɿ̀t'e. Eyı dọ nezı gıgaat'ı hanikò hogets'ı agı't'e. Gıni ełɿ̀dèe lanì, ayı ehkw'ı eyits'ọ ayı ekọ-le sı gınehdi-le. ³ Hots'et'ı sı ehkw'ı nıle gedı ha, eyits'ọ weghọ shèts'ezhee mọhdaa geza-le agogehzı ha. Nòhtsı weghọ shèts'ezhee yèhtsı hɿ̀t'e, eyit'à dọ gıgha ehkw'ı-ahodı xè nàowo ehkw'ı k'ègeezọọ sı gıghọ shèzhe xè weghọ ması gıwọ ha hɿ̀t'e. ⁴ Nòhtsı t'ası hazọọ whehtsı sı nezı hɿ̀t'e, t'ası wıızı wedè ats'ele ha nıle, shèts'ezhe xè weghọ ması ts'ıwọ ha hɿ̀t'e. ⁵ Nòhtsı weyatı t'à eyits'ọ goxı xàyats'ehtı t'à degaı adlà hɿ̀t'e.

⁶ Gòet'ı hanì hoghàgıhtọ nɿ̀dè, Zezi-Krı wegħa nezı eghàlɿ̀da ha hɿ̀t'e. Haat'ı nɿ̀dè Zezi-Krı weyatı ehkw'ı wet'à negeèhsọ sı wek'èè anet'ı hɿ̀t'e, eyits'ọ ayı ehkw'ı hoghàneetọ xè ayı wek'èaneet'èe sı wek'èè eghàlɿ̀da ha hɿ̀t'e. ⁷ Godı wet'aaza-le, eyits'ọ godı Nòhtsı ts'ọ nıle sı wedè anele, hanikò Nòhtsı wıni k'èè ıda gha hòt'ò eghàlɿ̀da. ⁸ Gozhı hòt'ò eghàlaeda ats'ehzı sı yaazea zọ wet'aaza, ekò Nòhtsı wıni k'èè ts'eedaa sı t'ası hazọọ gha wet'aaza hɿ̀t'e, dı ts'eedaa gha eyits'ọ ıdaà ts'eeda gha Nòhtsı edeyatı goghàızọ ne t'à.

⁹ Eyı yatı sı hotı ehkw'ı hɿ̀t'e, dọ hotı edegħa gıhchı welı. ¹⁰ Eyit'à wek'èè hòt'ò eghàlats'eeda xè wet'à dats'ıza, Nòhtsı edaa sı wegħa goıni nàtsoò ats'ıllà t'à. Nòhtsı sı dı nèk'e ts'ọ dọ hazọọ edaxàlee elı hɿ̀t'e, eyits'ọ dọ gıgha ehkw'ı-ahodı sı denahk'e edaxàgole hɿ̀t'e.

¹¹ Eyɪ yati dɔ hoghàgɪhtɔ xè wek'èaht'e gɪɪdi. ¹² Cheko anet'e t'à dɔ negɪhwɪhɔ-le kò gɪts'ɔnɪzà-le, hanìkò ɲlaà dɔ nezɪ k'èè ɲda. Eyit'à dàɪdɪ goɪdee, dànì k'ehɔɪzàa, dànì dɔ ghɔneètɔɔ, dànì negha ehkw'ɪ-ahodɪ xè degai k'èè ɲda nɪdè, dɔ nexègeɪ ha dii-le hɔt'e. ¹³ Nets'ò nèehtɲa gots'ò, nɪnì nàtso xè gɪts'ò Nòhtsɪ Nɪht'è k'eyaɲhti, wet'à gɪts'ò goɪde, eyits'ɔ wet'à hoghàgɪhtɔ. ¹⁴ Ayì neghòt'ɔɔ sɪ wek'èè eghàlɪda, wedɛ anele-le. Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ k'aodèe edilà nek'e agɪlà ekò Yedàyeh Nezɪ dahxà neghò xàyagɪhti ɲè hɔt'e.

¹⁵ Eyɪ hazòò hòt'ò weghàlɪda ha hɔt'e, eyits'ɔ wegħa nɪnì nàtso anehwɪhɔ, hanì-ɪdè dànì Nòhtsɪ yati t'à nànetsoò anejàa sɪ dɔ hazòò gɪk'èezɔ ha. ¹⁶ Eyit'à dànì ɲdaa eyits'ɔ ayì dɔ hoghàgɪhtɔ sɪ t'à hotù edexonehdi. Nàowo ehkw'ɪ t'aats'òò netò. Hanì ɲda nɪdè edaxàdɪtè ha, eyits'ɔ dɔ negeèhkw'òò sɪ edaxàgɪle ha.

5

Paul dɔ mòhdaa dànì geeda ghɔ xàyɲhti

¹ Qhdah ekɔ-le hòèhtsɪ nɪdè yati nàtsoo t'à wets'ò goɪde-le, hanìkò netà ts'ò goɪde lanì weghɔnàdɲti. Eyits'ɔ cheko sɪ nechɪ lanì gɪts'ò k'ehɔɪzà. ² Ts'èko qhdaà sɪ nemɔ lagɪhwɪhɔ, eyits'ɔ t'eeke sɪ nedè lagɪhwɪhɔ; gɪts'ò nɪnì-ɲɪ welè-le.

³ Ts'èko gɪdòò èlɲdèe sɪ gɪk'èdì wɪlè nɪdè hotù nezɪ gɪts'ààdi. ⁴ Ekò gɪza eyits'ɔ gɪchàà gòhɪ nɪdè ededɪ t'akwelòò edèot'ɪ ts'àgedi ha hoghàdegɪtɔ. Gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ k'èè edèot'ɪ k'ègedi ha hɔt'e. Edèot'ɪ ts'ò hanì geeda nɪdè ek'èt'à t'asɪ goghògele lanì ha hɔt'e, eyits'ɔ Nòhtsɪ eyɪ ghɔ sɪghà anɪwɔ hɔt'e. ⁵ Ts'èko gɪdòò èlɲdèe, sɪ etegeèt'ɪ xè dɔ wɪzɪ gok'èdì-le sɪ hotù Nòhtsɪ ghɔ hòt'ò agɪwɔ ha hɔt'e. Nòhtsɪ gots'adi għa toò, dzeè ehk'èè t'aats'òò Nòhtsɪ ts'ò yagehti welì. ⁶ Hanìkò ts'èko gɪdòò èlɲdèe sɪ sigoèt'ɪ zɔ gɪwɔ nɪdè, ɲlaà geeda et'ù dɔ èlɲdèe lagɪt'e. ⁷ Dɪɪ yati wet'à ts'eedaa sɪ dɔ gɪghàɪzà, hanì-ɪdè dɔ wɪzɪ gok'e nìdahogeezà ha-le. ⁸ Dɔ edèot'ɪ ts'àgedɪ-le, xàè edèot'ɪ gots'àgedɪ-le nɪdè ayì wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ k'èè eda nɪle. Dɔ wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ-le nahk'e ekɔ-le hòèhtsɪ hɔt'e.

⁹ Ts'èko gɪdòò èlɲdèe eyits'ɔ ek'ètaènɔ daats'ò gɪghòò sɪ ededɪ zɔ gɪzɪ dek'èèht'è aahlè. Gɪdòò ɲè zɔ gòɲlèe xè ededòò xè ehkw'ɪ gɪdà nɪdè, ¹⁰ eyits'ɔ dɔ ts'ò nezɪ eghàlageeda għa gɪk'èhoedzɔ nɪdè, nezɪ chekoa geèhsɔ nɪdè, wekò dɔ għa enìxànɪtɔ nɪdè, gɪdzeè nezɪ xè Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ għa eghàlageeda nɪdè, dɔ gɪgha hoɪlaa sɪ ts'àgedɪ, eyits'ɔ gɪnì nàtso xè t'aats'òò dɔ ts'ò nezɪ eghàlageeda nɪdè, gɪzɪ dek'èèht'è ha hɔt'e.

¹¹ Ekò ts'èko ɲlaà gɪghòò ɲɔ-le et'ù gɪdòò èlɲdèe sɪ gɪts'àahdi għa gɪzɪ dek'enèaht'è-le. Zezì-Krɪ ts'ò yati nàtsoo gèhtsɪ

sɔni kò nɔɔde nɔ̀dè dɔzhiì gɔwɔ̀ò agede ha eyits'ò honìgedè gɔwɔ̀ò ha sɔni. ¹² Hagejà nɔ̀dè Zezi ghàyatigɔ̀zɔ̀ò sù nàgɔ̀zhi t'à gisɔ̀niyaetiì adegìdlà hòt'e. ¹³ Zezi ts'ò edeyatiì k'egɔ̀zhi wedaats'ò gots'egeedi agede ha sɔni, eyit'à ekì kòta k'egede agede ha. Gots'egeedi agede wedaats'ò yatits'ù kòta k'egeza xè t'asì gɔ̀di-le sù ghò gogedeè agede ha, eyits'ò t'asì gɔ̀ghò gode ha-le sù ghò gogedeè agede ha. ¹⁴ Eyit'à ts'èko gɔ̀ghòò lɔ̀-le et'ù gɔ̀dòò elà̀dèe sù honìgudè kò dehwhò hòt'e. Gɔ̀za gòhì xè edekò k'ègedi kò eyi denahk'e gɔ̀gha nezì hòt'e. Hani-ìdè wehɔ̀ gɔ̀zì jù ehtsì ha gɔ̀ghàhòzà ha-le. ¹⁵ Dò mòhdaa sù hòt'a gɔ̀gha ehkw'1-ahodù-le agejà, eyits'ò wehɔ̀ nàowoò k'èè geedaà agejà.

¹⁶ Ts'èko wegħa ehkw'1-ahodù sù wèot'ì gita ts'èko gɔ̀dòò elà̀dèe gòhì nɔ̀dè, gits'àdì ha hòt'e. Hani-ìdè Nòhtsì wecheekè dezòò gits'ò hoèlì ha-le, ts'èko sù gits'àwedì while sù ts'àgedì ha dui-le.

¹⁷ Nòhtsì wecheekè għa k'aodèe gɔ̀lì sù nezì edilàà eghàlageedaa k'èxa nezì gits'ò nageza welì. Dò Nòhtsì yatì t'à gogedee xè dò hogħàgogeehtòò sù wek'èxa denahk'e hani nezì gits'ò nageza welì. ¹⁸ Nòhtsì Nìhtl'è k'e dui hani dek'eèhtl'è: “Eje t'olà tàtsɔ̀yeèhze nɔ̀dè shètì ch'à wewà xèzèhchì aahle ha-le,” dek'eèhtl'è. Eyits'ò dui hani dek'eèhtl'è: “Dò eghàlaedaa sù wek'èxa wets'àzeedi ha hòt'e,” dek'eèhtl'è. ¹⁹ Dò jì zò weyatì k'e naxìgha k'àowo k'e nìdahoet'à nɔ̀dè wòòhkw'ò-le. Dò nàke, hani-le-ìdè dò tai gɔ̀daà ekò-le eghàlajà gedi nɔ̀dè zò gɔ̀kw'ò ha. ²⁰ Hoì nòhèhtsì nɔ̀dè dò hazòò gɔ̀nadaà eyi ghò wets'ò goahde ha. Hani-ìdè dò gɔ̀gha ehkw'1-ahodù sù hoì hगेhtsì ch'à edexoguhdì ha.

²¹ Nòhtsì eyits'ò Zezi-Krì gɔ̀nadaà, eyits'ò yak'eet'ù gùichì sù gɔ̀nadaà dui yatì nàtsoo negħàehzò: Dò hazòò eyi nàowo elèht'eè k'èè gisɔ̀niyahtì ha hòt'e, eyits'ò dò wɔ̀zì denahk'e nezì wets'ò k'ehòzà ha-le.

²² Nòhtsì la eghàlageeda għa dò k'eèyatì sù ekòet'ù nìlà gik'e anele-le. Hanejà nɔ̀dè gɔ̀hòlì k'èè eghàlajà anede ha sɔni. Hoì nàowoò ch'à edek'enedì.

²³ Gòt'òò nebò t'à eyanelè t'à tì zò nedò-le, hanikò jìeti lɔ̀-lea nedò.

²⁴ Hoì hगेhtsì għa sù, dò mòhdaa gɔ̀hòlì hozì wègaat'ì, gɔ̀hòlì gɔ̀nakwèè wek'èhoedzò. Ekò dò mòhdaa sù gɔ̀hòlì ekòet'ù wègaat'ì-le t'à nɔ̀ɔde nɔ̀dè wek'èhoedzò hòt'e. ²⁵ Eyì xèht'eè, Nòhtsì għa nezì eghàlats'ùdà nɔ̀dè hozì wègaat'ì ha hòt'e, ekò goilà mòhdaa hozì wègaat'ì-le kò wek'èhoedzò adle ha hòt'e.

6

¹ Dò hazòò gits'ò k'aodèe wets'ò agɔ̀t'ee sù edets'ò k'àowo ts'ò nezì nageza xè gik'èit'e ha hòt'e. Hagɔ̀t'e nɔ̀dè Nòhtsì wɔ̀zì

eyits'q ayi dọ hoghàgits'eehtqọ sù k'adageedè ha-le. ² K'àowo gɔlɔ eyits'q gicheekè ìlah gɔgha ehkw'1-ahodì t'à elèot'ì agɔt'e. Gicheekè gɔlɔ sù dek'azì gots'ò nageza ha-le, hanikò dọ got'à hoguehwhu sù gɔgha ehkw'1-ahodì xè goghonegeètq agɔt'e t'à denahk'e hòt'ò gɔgha eghàlageeda ha họt'e. Gicheekè gɔlɔ sù eyi nàowo hoghàgɔhtq weli eyits'q hotù weghàa aahda gɔdì.

Sqòmba ghonets'eètq ha-le

³ Dọ ekq-le hoghàgoehtqọ xè gots'ò K'àowo Zezì weyatì ehkw'ù sù k'èè anıwq-le, eyits'q Nòhtsı nàowoò k'èch'a dọ hoghàehtqọ sù, ⁴ xàhodì xè t'asì wɔzì nıedì-le họt'e. Yatı ghq dọ ełek'èè agıwq-le xè elets'ò nàyagehtì agohzı ghaewı t'à wını nezi-le. Eyit'à dọ ełeghq ts'ohogeedì agohzı, ełek'èch'a geedaa, yatıjı t'à ełeghq gogedee, eyits'q hołı t'à ełeghq nàıgedè agohzı. ⁵ Eyits'q dọ gını hołı xè t'aats'òq ełek'èch'a eghàlageedaà agohzı. Dọ haget'ı sù nàowo ehkw'ù gıghq wedıhòı, eyits'q Nòhtsı gha ts'eeda nıdè wet'à sqòmba lq gots'q at'ı gıwq.

⁶ Hanikò Nòhtsı wını k'èè ts'eeda nıdè, eyits'q ması ts'ıwq nıdè t'ası nechàa ts'eehnè họt'e. ⁷ Goghòhı ekò t'ası wɔzì dı nek'e nèt'sızq nıle, eyits'q ełaats'ewı nıdè t'ası wɔzì edexè ats'ele ha nıle. ⁸ Hanikò weghq shèt's'ezhee eyits'q goht'q gots'q nıdè, wet'à ması ts'ıwq ha họt'e. ⁹ Dọ dez'ò sqòmba lq gıwq sù hołı nàowoò k'èè geeda aget'ı t'à, gık'èchıtıa laget'ı. Ezhıne laget'ı xè hołı zq k'alagedè ha gıwq. Hanı geeda nıdè wet'à gıdihòle ha. ¹⁰ Sqòmba ghq ets'edı-le nıdè wets'ıh'z'ò hołı haz'ò xàzaa hots'ehtsı. Dọ mòhdaa sù sqòmba ghageewı t'à, Zezì-Krı gha gını nàtso-le aget'ı. Eyit'à edegha hoıla hogehtsı.

Negha ehkw'1-ahodı sù t'aats'òq wek'èè ıda

¹¹ Hanikò Timothy, nı sù Nòhtsı wets'q dọ anet'e, eyi hołı nàowoò haz'ò ch'à edek'enedì. Nàowo ehkw'ù zq neewq, Nòhtsı wını k'èè ıda, wets'ò nını nàtso anehwhq, dọ ghoneètq, negha hoıla kò enaqt'è-le, eyits'q dọ ts'ò nedzeè nezi welè. ¹² Daneeza ha sını kò, Zezì negha ehkw'1-ahodı sù t'aats'òq wek'èè ıda. Dọ gınadaà, “Zezì segħa ehkw'1-ahodı,” nıdı xàyanehı ekò, welq while ts'ò ıda ha nekayıhtı. Eyı yatı nezi neghòt'q sù wedıchı-le, hanı-ıdè welq while ts'ò ıda ha họt'e. ¹³ Nòhtsı wet'à t'ası haz'ò edaa sù wenadaà, eyits'q Zezì-Krı, k'àowo Pilate yesınıyaehı ekò edeghq ehkw'ı yets'ò xayıhtı jlè sù wenadaà dı yatı nàtsoo neghàehzq họt'e: ¹⁴ Gots'ò K'àowo Zezì-Krı nıtıa dzeè gots'ò, yatı wek'èè ıda ha neghàehzq sù hotù wek'èèdì. ¹⁵ Nòhtsı sù t'aa dze k'e nıwq sù Zezì wègoèt'ı ayele ha. Nòhtsı zq weghàsqt's'eedı ha họt'e, ededı zq gots'ò K'àowo họt'e, k'àowocho haz'ò gha K'àowocho elı, eyits'q k'àowo haz'ò ts'ò K'àowo elı họt'e. ¹⁶ Nòhtsı ededı zq

ełààwı-le sù sadeè nàtso lanì wehòhɔq t'à dɔ wıɔzı yets'ò nıwà-le ade ha dıì, eyı t'à dɔ wıɔzı yaɔı whıle eyıts'ò dɔ wıɔzı yeɔı ha dıì. Ededı weghàsɔts'eedi welè, eyıts'ò welɔ whıle ts'ò gots'ò K'àowo enııyah t'à nàtso welè. Amen.

¹⁷ Dı nèk'e dɔ ahxee gııı sù dı yatı gıghàıɔà. Xàhogıdı-le eyıts'ò t'ası gıts'ò sù ghò hòt'ò agıwɔ ha-le, hɔtsaa gıghò whıle ade ha sɔnı t'à. Hanıkò Nòhtsı gha gını nàtso ha hɔt'e. Ededı sù wet'à sıts'eèt'ı nàts'edè gha t'ası hazòq goghàyele hɔt'e. ¹⁸ Dɔ gha nezı eghàlageeda ha gıdı, hanı la nezı t'à dɔ ahxee gııı ha. Ededzeè t'à t'ası ełeghàgele ha eyıts'ò gına xè ełets'àgedı ha hɔt'e. ¹⁹ Haget'ı nıdè edegha t'ası nezı nègele lanı ha, eyı sù ıdaà gogha wet'à nàgetsoò geeda ha. Hanı-ıdè hotı dani ehkw'ı ts'eadaa sù k'èè geedaà agede ha.

²⁰ Timothy, Nòhtsı ayı net'aaııɔq sù hotı nezı wehonehdı. Dɔ ı ełek'èè agıwɔ-le kò nàowo ı wet'à gots'ııɔq gıwɔ ghò gogede. Hanı Nòhtsı wını k'èè-le sù wedè anele. ²¹ Gota ts'ò dɔ mòhdaa eyı nàowo gıgha ehkw'ı-ahodı t'à Nòhtsı wenàowoò gogha ehkw'ı-ahodı sù ts'ò agejà.

Nòhtsı nets'ò sɔnıwɔ welè.

2 Timothy ts'ò aat'è

¹ Sɪ Paul, Nòhtsɪ wedahxà Zezi-Krɪ wecheekeèdeè aht'e. Zezi-Krɪ gogha ehkw'ɪ-ahodɪ nɪdè welɔ while ts'ò ts'eeda ha, Nòhtsɪ eyɪ ghɔ edeyatù goghàɪzɔ ɲè. Eyɪ godɪ nezɪ t'à dɔ ts'ò gohde ha sekayaetɪ.

² Timothy seza lanù sù dɪ enɪht'è wets'ò eeht'è. Nòhtsɪ-Gotà eyɪts'ò Zezi-Krɪ nets'ò sɔgɪwɔ welè, etenegeèzɪ welè, eyɪts'ò nexè sighà welè.

Ayù neghòt'òq sù hotù wek'ènedì

³ Nòhtsɪ masì weehwhɔ. Secho gɪxèht'eè, sɪnì ehkw'ɪ xè Nòhtsɪ wegħa eghàlaehda, eyɪts'ò dzeè, toò ehk'èè t'aats'òq negħa wets'ò yahtɪ. ⁴ ɪdì nenatì wenahdì t'à, neehzɪ ha dehwhɔ. Neehzɪ nɪdè sù sɪnà ha ne. ⁵ Dànì nɪnì ehkw'ɪ t'à negħa ehkw'ɪ-ahodɪ sù wenahdì. Netsɪ Lois eyɪts'ò nemɔ Eunice dànì Nòhtsɪ għa gɪnì nàtso ɲè lanì, nɪ sɪ hanì nɪnì nàtso hɔt'e wek'èehsɔ. ⁶ Eyɪ ts'ɪhɔ Nòhtsɪ edets'ò t'asì nezɪ negħàɪzɔ sù dezòq wet'à nezɪ eghàlaɪda. Sɪlà nek'e ahlà xè nek'eèyahtɪ t'à Nòhtsɪ wets'ò t'asì nezɪ nedzeè yì ajàa sù wenaqđì. ⁷ Nòhtsɪ edets'ò ɪnì Degai goghàɪzɔ sù wet'à goɪnì nàtso-le ade ha ayɪlà nùle, hanìkò wets'ò ɪnì Degai wet'à goɪnì nàtso ha, ełegħonets'eètɔ eyɪts'ò nezɪ edek'èts'edì ha goghàɪzɔ hɔt'e.

⁸ Eyɪ t'à gots'ò K'àowo weghɔ dɔ ts'ò goɪde ha ɲzħanelɪ-le, eyɪts'ò sɪ wegħa dɔ-danɪlaa-kò whɪhda t'à seghɔ ɲzħanelɪ-le. Hanìkò godɪ nezɪ għa sexè daneeza ha welì. Nòhtsɪ sù eyɪ għa nàts'etsoò agohzɪ hɔt'e. ⁹ Nòhtsɪ ededɪ edaxàgoɲla hɔt'e, wets'ò dɔ degai ts'ɪɲɪ ha gokayahtɪ hɔt'e. T'asì wɪzɪ hots'èhtsɪ t'à agòòlà nùle, hanìkò hanıwɔ t'à eyɪts'ò wesɔnıwɔ ts'ɪhɔ agòòlà hɔt'e. Dɪ nèè hòzɔ kwe Zezi-Krɪ wet'òq Nòhtsɪ hòt'a edesɔnıwòq goghàɪzɔ ɲè. ¹⁰ Hanìkò dɪ sù wesɔnıwɔ k'èhots'eezòq agòòlà, Zezi-Krɪ Edaxàgolee sù gots'ò nùtla t'à. Nàowo wet'à ełaats'ewɪ sù yedıhòèhtsɪ eyɪts'ò godɪ nezɪ t'à welɔ while ts'ò ts'eedaa sù wek'èts'eezòq agòòlà. ¹¹ Godɪ nezɪ dɔ ts'ò haehsɪ ha, eyɪts'ò wet'à dɔ hogħahtɔ ha, eyɪ għa wecheekeèdeè ehɪ ha sɪhchì hɔt'e. ¹² Eyɪ ts'ɪhɔ hanì daihza hɔt'e. Hanìkò amì segha ehkw'ɪ adɪ sù wek'èehsɔ t'à, weghɔ ɲzħaehɪ nùle. Nòqde dzeè għa ayù wet'aa whezɔ ahlàa sù yek'èdì ha hotù wek'èehsɔ hɔt'e.

¹³ Nàowo ehkw'ɪ hogħanehtɔq sù nezɪ wek'èè ɲda. T'aats'òq Zezi-Krɪ għa nɪnì nàtso anehwhɔ xè Zezi wets'ɪhɔ dɔ ghɔneetɔ. ¹⁴ Nàowo ehkw'ɪ net'aa whezòq adlāa sù hotù wek'ènedì. Yedàyeh Nezɪ godzeè yì nàdè sù wexè wek'ènedì.

15 Asia nèk'e dọ wụzị sexè aget'ı-le agejà wek'èızo họt'e. Phygelus eyits'ọ Hermogenas ededı kò sexè aget'ı-le agejà.

16 Onesiphorus eyits'ọ wekò dọ nàdèe sị gots'ò K'òowo gots'ò wedzeè eteè?ı welè, t'aats'ò sìnà asıhwhọ ıle t'à, eyits'ọ sedaàto kò seghọ ıızhaelı-le ıle. 17 ıle, hanı k'ehoza-le ıle. Kògodeè Rome nııtla ekò segòhzo gots'ò hazòò ts'ò sekak'ee't'ı ıle. 18 Nòode dzeè k'e nıdè Nòhtsı eteyeè?ı welè. Kòta Ephesus nàhdè ekò t'ası nezı ıo t'à sets'adı ıle sị hazòò wek'èızo họt'e.

2

1 Eyıt'à nı seza lanet'ee sị, Zezi-Krı wesonıwo t'à nànetsoò adıle. 2 Eyits'ọ dọ ıo gıdàà ayı dàehsı sıkw'oo sı dọ gıgha dıı-le laneewò sị, eyits'ọ dọ hoghàheetò ha dıı-le sị seyatı gıt'aa whezoò anele. 3 Zezi-Krı wets'ọ eghòo-dòò nezı nelı, nexè hoıla nıdè goxèht'èe nını nàtso anehwhò. 4 Dọ eghòo-dòò elı sị edets'ọ k'òowo wını k'èè eghàlaeda ha nıwo họt'e, eyıt'à la eyı-le k'alawo ha nıwo-le. 5 Eyı xèht'èe dọ ehdaàtımòedaa sị sònàts'edèe nàowoò k'èè at'ı lenosı t'ası sòmbaekwo t'à hòelı dehnè ha nıle. 6 Dọ t'ası dehshee k'è hòt'ò eghàlaedaa sị t'ası dııdı ajà nıdè ededı t'akwelòò yeghò shètı ha họt'e. 7 ıo ayı dànehşı sị hotı wedaàınewo, gots'ò K'òowo eyı nezı wenıdı anıle.

8 Zezi-Krı wenaadı: k'òowochò David wets'ıhzoò-dòò elı eyits'ọ elıwo gots'ọ nàidà. Eyı godı nezı sị wet'à dọ hoghàehtò, 9 eyı gha daihza họt'e eyits'ọ doju lanı satsòt'ı t'à daseet'ı. Hanıkò Nòhtsı weyatı sị dọ wızı dayeezà ha nıle. 10 Eyıt'à Nòhtsı dọ gòıhchı sı gıgha daihza kò dehwhò. Hanıdè ededı sı Zezi-Krı edaxàgole welı, eyits'ọ welò whıle ts'ò enıyah k'èè geeda welı.

11 Dıı yatı sị hotı ehkw'ı họt'e:

Wexè elààts'ıdè nıdè
wexè ts'eeda ha họt'e.

12 Dats'ıza kò weghò goını nàtso ats'ıhwhò nıdè,
wexè k'ahots'edè ha họt'e.

Wek'èts'eezò-le ts'edı nıdè
ededı sı gok'èezò-le hadı ha.

13 Wets'ò goyatı nàts'eezhı sını kò
ededı edeyatı nàezhı ha nıle,
edını k'èch'a ade ha hòzo nıle t'à.

Nòhtsı wını k'èè hòt'ò eghàlaıda

14 Eyı yatı hazòò t'aats'òò gınadı agıle. Nòhtsı nadağà gıghonatıza, yatı wet'aaza-le ghò elek'èch'a agıdı-le. Eyı nezı nıle, dọ gogèhkw'òò sı wet'à gını nàtso-le at'ı zo họt'e. 15 Nòhtsı wını k'èè eghàlaıda gha hòt'ò edıhdzà. Dọ yegha

nezji eghàlajdàa sù edeghò jizhaeli nùle, eyits'ò yatù ehkw'ù sù nezji dọ hoghàehtọ họt'e. ¹⁶ Nòhtsi k'èch'a t'asù ghọ-le gots'edee sù wedẹ anele. Dọ hagedù sù Nòhtsi ts'ò nezji nageza nùle eyits'ò denahk'e Nòhtsi gụwọ-le aget'ì. ¹⁷ Ayù dọ hoghàgogeehtọ sù tàda lanì dọ ta ts'ò ade ha. Hymenaeus eyits'ò Philetus eyi nàke sù hanì dọ hoghàgogeehtọ. ¹⁸ Nàowo ehkw'ù k'èè dọ hoghàgogeehtọ-le agejà. Dọ ełajdèe họt'a nagidà jìlè gedù hoghàgogeehtọ t'à dọ mọhdaa gigha ehkw'ì-ahodì-le agogehzi. ¹⁹ Hanikò Nòhtsi wenàowoò sù yiet'aa nàtsoo whetọ lanì họt'e. Wek'e dù hanì dek'eèht'è: “Gots'ò K'àowo amì wets'ò agüt'ee sù gok'èezọ họt'e,” dek'eèht'è. Eyits'ò dù hanì dek'eèht'è: “Amì gots'ò K'àowo wegħa ehkw'ì-ahodù sù hołù nàowoò wedẹ ayele ha họt'e,” dek'eèht'è.

²⁰ Dọ ahxee wekò goyi sù kw'à mọhdaa sọmbaekwo eyits'ò sọmba degoo t'à hòèlù whela họt'e. Eyits'ò mọhdaa dechì eyits'ò kwe t'à hòèlì. Kw'à dètì sù t'asù wet'aaazà għa git'à-at'ì, ekò kw'à dètì-le sù t'asù-ts'ù għa git'à-at'ì. ²¹ Dọ hołù wedẹ ayjìlà nùdè kw'à wet'aaazàa lanì họt'e. Wets'ò K'àowo għa degai xè wet'ahòòzà at'ì, eyits'ò la nezji ghàlaeda għa sùnwħeda ha.

²² Cheko ginàowołù ch'à edek'ènedì. Ehkw'ì zọ k'èè k'ehojza, t'aats'ò Nòhtsi għa nùni nàtso anehwhọ, dọ ghọneetọ eyits'ò ts'èwhjì k'ehojza. Dọ hazọ gıdzè degai xè Nòhtsi ghọ gini nàtsoo agüt'ee sù hanì geeda họt'e. ²³ Dọ ezhjine k'èè elets'ò nàyagehtù sù gıxè anet'ì-le. Eyi hagedù t'à dọ elets'ò gıch'e wek'èizọ họt'e. ²⁴ Gots'ò K'àowo wecheekeè sù dọ xè nàyaehtì ha nùle. Dọ hazọ ts'ò wedzè eteèzi ha họt'e, dọ hoghàgoehtọ ha dùi-le, eyits'ò dọ dzajhwhọ ha-le. ²⁵ Dọ gık'èch'a agedù sù edek'egujì għa Nòhtsi goghàhòzà ha t'à ts'èwhjì hoghàgoehtọ ha họt'e. Hanì-ıdè nàowo ehkw'ù sù gık'èezọ agede ha, ²⁶ ehkw'ì nàıgedè agede ha, wehłù gok'èchitla ch'à eyits'ò wenàowoò k'èè geeda ch'à kwıgeehdè ha.

3

Nọode dzeè ts'ò nùdè dàgode ha

¹ Hanikò dù wedaaniadhè: Nọode dzeè ts'ò hawe nùdè dù nèk'e hoejù lọ k'ehokw'o ha. ² Dọ ededì zọ edeghọnegeetọ ha, sọmba ghageewì ha, xàhogedì agede xè xàdahogedì ha, nàdahogeezà ha, edèot'ì k'èagüt'e ha-le, masi gụwọ ha-le, degai nàowoò dẹ geeda ha, ³ ełeghọnegeetọ ha-le, ełeghọ nahogeele ha-le, ehızi jù gehtsi ha, nàowołù ch'à edek'ègedì ha dùi, elets'ò yıdagüt'e ha, t'asù nezji sù dzagujhwhọ ha, ⁴ ełeghoyageezà ha, gını nàitlo ha, t'asù deè edegeetsi ha, Nòhtsi nahk'e sìgoèt'ù ghageewì ha, ⁵ Nòhtsi k'ègeezọ lanì k'ehogezà kò, Nòhtsi t'asù wegħa dùi-le sù k'èè geeda nùle. Dọ hanù sù gıxè aah'ì-le.

⁶ Dọ hanu sù dọ kọ goyageedè gà ts'èko gini nàtso-le sù ghoyageezà. Edeyatù t'à goghodageehnè t'à goxè nàgedè xè gots'ò k'ahogedè. Dọ hanu sù hoḥu zọ k'èè geedaa eyits'ọ hoḥu hazọò xàzaa sù gidaèht'è. ⁷ T'aats'ọò hoḥu nàowoò hoghàdegeetọ, hanikò Nòhtsị wenàowoò ehkw'ụ sù gigha ehkw'1-ahodi hoḥu-le. ⁸ Jannes eyits'ọ Jamber lagut'e. Inèè whaà eyi dọ nàke Moses k'èch'a gogude ụlè, eyits'ọ nàowo ehkw'ụ k'èch'a eghàlagudà ụlè. Hanu dọ edinihụ k'èè nàngedè sù Zezi-Krị gigha ehkw'1-ahodi-le t'à Nòhtsị sù gidè agòòlà. ⁹ Jannes eyits'ọ Jamber lanì, hanu dọ sù whaà ts'ò haget'ị ha nùle, ezhùne agut'ee sù dọ hazọò nezù ginedi ha.

Ayì hoghàneètọ sù wek'èè ịda

¹⁰ Hanikò nị sù ayì hoghàehtọ, dànì ehdaa, ayì gha eghàlaehdaa, dànì seggha ehkw'1-ahodi, dànì ts'èwhù dehwhọ, dànì dọ gighoneehtọ, daihza sọni kò sinì nàtso xè ehdaa, hazọò wek'èizọ họt'e. ¹¹ Dànì sexè hoila xè dasegihza, eyits'ọ kọta Antioch, kọta Iconium eyits'ọ kọta Lystra eyi hazọò sexè hagòjàa sù hazọò wek'èizọ họt'e. Hanikò gots'ò K'àowo sù eyi hazọò ch'à edaxàseèhtị. ¹² Amù Zezi-Krị wedahxà Nòhtsị winì k'èè ehda ha nıwọọ sù daguzàa agedle ha wek'èts'eezọ họt'e. ¹³ Ekò dọ weju eyits'ọ dọ ghoyageezàa gūlụ sù denahk'e sù negezi-le agede ha. K'èdaà dọ ghoyageezà xè ededị sị gighyahoezà ha. ¹⁴ Hanikò nị sù ayì hoghàneètọ eyits'ọ ayì negha ehkw'1-ahodi sù wek'èè ịda, dọ eyi hazọò hoghànegeèhtọ sù gik'èizọ t'à. ¹⁵ Chekoa nechà-lea nelì gots'ọ Nòhtsị Nihit'è k'èizọ họt'e. Eyi yatı t'à gonezọò anejà, eyits'ọ Zezi-Krị negha ehkw'1-ahodi sù wet'à edaxàneetè ha họt'e. ¹⁶ Nòhtsị Nihit'è k'e yatı dek'eèht'è sù Nòhtsị wets'ọ họt'e. Wet'à dọ hoghàts'eehtọ gha nezı, wet'à dọ nàts'ezọ ha dii-le, dọ ekọ-le geeda nıdè wet'à ehkw'1-anagets'ehzị, eyits'ọ weghàà dọ ehkw'1 geeda gha hoghàgets'eehtọ ha họt'e. ¹⁷ Hani-ıdè Nòhtsị wets'ọ dọ t'aats'ọò nezù eghàlageeda gha t'ası hazọò deghàà gits'ọ ha.

4

¹ Nòhtsị wenadaà eyits'ọ Zezi-Krị wenadaà nets'ò eeht'è. Zezi ededị sù dọ geedaa eyits'ọ dọ ełıdèe gosınıyaehı ha. Gots'ò wègoèht'ı ha eyits'ọ wenàowoò k'èè hòzọò ayele ha. Wedahxà di yatı neghahzọ họt'e: ² Nòhtsị yatı t'à dọ ts'ò gojde ha t'aats'ọò sınıwheèda. Nàowo ehkw'ụ k'èè aahda, hoḥu hòahı-le, eyits'ọ eyi gha naxını nàtsoò aahle, giıdı. T'aats'ọò dọ xè ts'èwhù neewọ eyits'ọ hotı nezù hoghàgıhtọ. ³ İdaà nıdè dọ sù nàowo ehkw'ụ ka-egèehkw'ọ ha-le agode ha. Dàgıwọọ sù zọ k'èè hoghàgoetọ gıwọ ha. Ayì geèhk'ọ hagıwọọ sù t'à hoghàgeetọ gha hoghàehtọ-dọ lọ edegha nègele ha. ⁴ Nàowo

ehkw'u ka-egeèhk'w'q-le agede ha, ekì godì dọ yèhtsì zọ ka-geèhk'w'q ha. ⁵ Hanikò nì sù t'asì hazò gha nì ehkw'1 anehwhò, negha hoìla kò wexè ts'èwhì ìda. Godì nezì k'eneza gha nekayaeti ne t'à, la neghòt'ò sù t'aats'ò wèk'è hòtl'ò eghàlajda.

⁶ Sì hòt'a selọ nèhòkw'1 ha nihòwo, Nòhtsì gha sezhiì k'ehòwo lanì. Dì nèk'e gots'ò asedle ha nihòwo. ⁷ Ehdageedè t'à dọ nàtla k'etìmqehdaa laht'e. Nezì k'etìmqehda t'à nòde ts'ò gìghòhnò, eyit'à nòde ts'ò Nòhtsì gha ìla sìn nàtso họt'e. ⁸ Ehkw'1 gha sùtà xè hoehnò ts'ihzò t'asì sòmbaekwo t'à hòlì nòde dzeè k'e seghòt'à ha. Gots'ò K'àowo ededì zọ ehkw'1 dọ sìnìyaeti họt'e eyits'ò ayì dehnò sù seghàyìzà ha. Sì zọ hasela ha nùle, hanikò dọ hazò wègoèht'ì gha kànegìzaa sù ededì sì hagole ha họt'e.

Paul wexè hoìla hoòwo

⁹ Ìwhà sets'ò anede gha hòtl'ò edìhdzà. ¹⁰ Demas dì nèk'e t'asì whelaa ghòneètò t'à sets'ò ajà xè kòta Thessalonica ts'ò ajà. Crescens Galatia nèk'e ts'ò ajà, eyits'ò Titus Dalmatia nèk'e ts'ò ajà. ¹¹ Luke ededì zọ segà wheda. Mark wèkàatla gè edexè awìle, Nòhtsì wìlaà ghàlaehda ekò nezì sets'ò ìdì ìlè t'à. ¹² Tychicus kòta Ephesus ts'ò awèhlà. ¹³ Jò ts'ò nìtla nùdè, kòta Troas ekò Carpus wègà sezeè aèhchì ahlà sù edexè anele nò. Senìht'è eyits'ò enìht'è ewò t'à hòlì eyì t'aa wedè awìde sò.

¹⁴ Alexander satsò-eghàlaedaa-dò sets'ò hoìla deè hòhtsì. Gots'ò K'àowo eyì k'èxa hoìla yeghàhòzà ha. ¹⁵ Nì sì wech'à edexonehdi, godì nezì t'à dọ hoghàts'eehtò sù sù wèk'èch'a họt'e t'à.

¹⁶ T'akwèdò seghò nàyaeti ekò dọ wìzì sek'edaedi-le ìlè, hazò sets'ò nageèhde ìlè. Eyì k'èxa Nòhtsì t'asagòlà-le nùdè dehwhò. ¹⁷ Hanikò gots'ò K'àowo sexè at'ì t'à, sìn nàtsoò asìlè. Hani ts'ihzò godì nezì deghàà dọ ts'ò gohde ha, eyits'ò dọ hazò Israel got'ì agùt'e-le sù geèhk'w'q ha weli. Ekìyèè k'e gojìcho wewà ch'à Nòhtsì edaxàsìhtì ìlè. ¹⁸ Nàowohì hazò sek'alawo ch'à gots'ò K'àowo edaxàsehtè ha, eyits'ò yak'e wenàowò k'èè hòzò sù ts'ò asele ha. Welò whìle ts'ò weghàsòhoedi wèlè. Amen.

Naxìè sìghà wèlè

¹⁹ Priscilla eyits'ò Aquila, eyits'ò Onesiphorus wèkò dọ hazò nàdè sù segha "Naxìè sìghà wèlè" gìdì. ²⁰ Erastus kòta Corinth àida, eyits'ò kòta Miletus ekò Trophimus eyaelì t'à sexè ajà-le. ²¹ Xok'e agode kwe jò sets'ò anede ha wìhdzà. Eubulus yatì nezì nedanìzò, eyits'ò Pudens, Linus, Claudia, eyits'ò gòt'ì hazò, "Nexè sìghà wèlè," nègedì.

²² Gots'ò K'àowo nets'ò ìnì xè at'ì welè. Nòhtsì nets'ò sọnıwọ
welè.

Titus ts'ò aatl'è

¹ Sɪ Paul Nòhtsɪ-Gotà wegħa eghàlaehda eyits'ò Zezì-Krì wecheekeèdeè aht'e. Nòhtsɪ-Gotà dọ gòhchì sù gɪgha ehkw'ì-ahodì agehle għa eyits'ò nàowo ehkw'ù wet'à Nòhtsɪ wek'èè ts'eeda ha sù gɪk'èhoezò agehle għa Zezì-Krì dọ ts'ò sɪh?à họt'e. ² Nòhtsɪ hots'ì-le sù, dù dèè hòèlɪ kwe gots'ò welò while ts'ò ts'eeda agodle għa edeyatù goghàɪzò ɲè. Eyit'à gogħa ehkw'ì-ahodì xè nàowo ehkw'ù k'èts'eezò ha dùi-le. ³ Ededɪ wegħa ehkw'ì nèhòɪwo k'e, edeyatù wek'èhoezò ayìlà. Nòhtsɪ-Gotà Edaxàgolee elɪ sù wedahxà weyatù t'à dọ ts'ò gohde ha setl'aà whezò ayìlà.

⁴ Titus, nets'ò eehtl'è. Setl'aà Zezì-Krì għa eghàlɪda t'à, xàè seza lanet'e. Nòhtsɪ-Gotà eyits'ò Zezì-Krì Edaxàgolee elɪ sù nets'ò sọgɪwọ welè, eyits'ò nexè sɪghà hòzò agule.

Titus ayì ghàlaeda ha

⁵ ɲàà t'asì wegħàlats'ùdà-le sù ehkw'ù anele ha, eyits'ò kòta hazò Nòhtsɪ wecheekeè għa k'aodèe gɪhchì għa ekò dì Crete k'e aɪdaà anèhlà ɲè. Dànì wegħàlɪda nèhsɪ k'èè anele. ⁶ Dọ Nòhtsɪ wecheekeè għa k'àowo elɪ sù t'asì wejù wɪzì hohtsɪ ha nùle. Ts'èko ɲè zò wets'ò ha, eyits'ò weza sɪ gɪgha ehkw'ì-ahodì ha, sigoèt'ù zò gɪwọ ha-le eyì xè gɪk'èit'e ha họt'e. ⁷ K'àowo elɪ sù Nòhtsɪ wilaà wegħòt'ò ne t'à, t'asì wejù wɪzì hohtsɪ ha-le. Wekwì nàtso xè xàhodì ha-le, yeèhdee-dò elɪ ha-le, wɪnì nàitlò xè wenàhòqht'è ha-le, eyits'ò hots'ì t'à t'asì ghò edì ha-le. ⁸ Hanikò wekò dọ għa enìxàɲtò ayìhwhò ha, ayì nezù sù ghòneètò ha, nàowoɲ ch'à edek'èdì ha, ehkw'ì eda xè degaɪ lanì ha, eyits'ò nàowo nezù k'èè edek'èdì ha họt'e. ⁹ Dànì hoghàweètò k'èè godì ehkw'ù sù hòt'ò yùtò ha họt'e. Hanì-ɲè, nàowo ehkw'ù k'èhoezò t'à dọ gɪnì nàtsoè ayele ha dùi-le eyits'ò dọ gɪgha ehkw'ì-ahodì-le sù k'èch'a gode ha dùi-le.

¹⁰ Dọ ɲò yatì ehkw'ù k'èagɪt'e-le t'à aehsɪ. Ekì gogedee eyits'ò dọ ghòyagee?à. Israel got'ù Moses wenàowoò k'èè dọkwò nàt'à ha gɪwọ sù hanì eghàlageeda. ¹¹ Hagedì-le agedle ha họt'e. Hagiìdlà-le ɲdè, elèot'ì elèk'èch'a geedaà agogele ha, ayì hoghàgogeehtò sù hanì hoghàgogeehtò ha-le ɲè. Haget'ì t'à sọmba ɲò gits'ò ade ha gɪwọ. ¹² Gits'ò nakwenàozò ɲè dù hadì goghò goɲde ɲè, “Crete got'ù sù t'aats'ò hogets'ì, tìts'aadìɲ lagɪt'e, eyits'ò gots'egedì xè bò għa egedì-le,” gòhdì. ¹³ Eyì dọ goghò ehkw'ì goɲdee họt'e. Eyit'à yatì nàtsoo t'à hòɲ hohtsɪ-le gɪdì, hanì-ɲè nàowo ehkw'ù sù gɪgha ehkw'ì-ahodì agede ha, ¹⁴ eyits'ò Israel got'ù mòhdaa ekì godì gehtsù sù ts'ònegɪzà-le agede ha, eyits'ò dọ nàowo ehkw'ù gɪgha wedè

sii giyatii k'èagut'e ha-le. ¹⁵ Amii gidzeè degai lanii sii t'asii hazqò gigha degai hot'e. Hanikò amii ginii xè gigha ehkw'1-ahodi-le sii t'asii hazqò gigha hoii hot'e. Ededzeè eyits'q edini t'à hoii nàowoò zò giwq. ¹⁶ Nòhtsi k'èts'eezq gedi hanikò dani k'ehogeza ghàà gik'èezq-le hot'e. Sii negez1-le, ek'èagut'e-le, eyit'à t'asii nezii hogehtsi ha dii.

2

Dò dani elèxè geeda ha

¹ Ekò ni sii nàowo ehkw'ii k'èè dò hoghàguhtq ha hot'e. ² Naxita gots'q dqzhi qhdaà sii hotii edexoguhdi ha hoghàguhtq. Ehkw'1 geeda ha hot'e, hanii-idi dò nezii gots'ò nageza ha. Nàowoii ch'à edek'ègedi ha, nàowo ehkw'ii k'èè gigha ehkw'1-ahodi ha hot'e, dò ghonegeètq ha eyits'q t'aats'qò gni nàtso ha hot'e.

³ Eyi lani ts'èko qhdaà sii nàowo degai k'èè geeda gha hoghàguhtq. Dò guzi ju guhtsi-le, jieti ghageede ha-le, hanikò t'asii nezii sii hoghàgoguhtq. ⁴ T'eeke ededqò eyits'q edeza ghonegeètq gha hoghàgoguhtq. ⁵ Nàowoii ch'à edek'ègedi ha, hoii de geeda ha, edekò gha hòt'ò eghàlageeda ha, dò ts'ò gidzeè nez1 ha, eyits'q ededqò k'èagut'e ha, hoghàgoguhtq. Hani geeda nide gits'ihzò dò wuzii Nòhtsi yatii k'èch'a gode ha-le.

⁶ Eyi xèht'eè cheko sii nàowoii ch'à edek'ègedi gha hotii gits'ò goide. ⁷ T'aats'qò nezii k'ehozza, hanii-idi nexègez1 ha. Nàowo ehkw'ii k'èè eyits'q degai k'èè hoghàguhtq. ⁸ Nezii nànts'ewo k'èè gots'ede nide dò gok'èch'a adi ha dii. Haat'1 nide dò nek'èch'a agiwqò sii edeghò jizhagel1 ha, goghq t'asii nez1-le hagedi ha dii t'à.

⁹ Dò gits'q k'àowo gòhii sii edets'ò k'àowo k'èagut'e ha hoghàguhtq. T'asii hazqò t'à edets'ò k'àowo wini nezii gha eghàlagudà, eyits'q gots'ò ek'èt'à gogude-le, ¹⁰ goghq eguzi-le. K'àowo ts'ò hani ehkw'1 k'ehogeza nide ehkw'1 nàhogeheè goguhwhq ha. Haget'1 nide Nòhtsi Edaxàgolee wegodu t'à dò hoghàguts'eèhtqò sii k'àowo gha nezii aget'1 ha.

¹¹ Nòhtsi wesoniwqò wet'à dò hazqò edaxàde ha sii dò hazqò ts'ò wègoèht'1 hot'e. ¹² Eyi wet'à t'asii hazqò Nòhtsi wini k'èè niile sii, eyits'q du nek'e t'asii weghats'eewii sii ts'ò ile ts'edi gha hoghàgoètq hot'e. Eyits'q wet'à du nek'e nàowoii ch'à edek'èts'edi ha, ehkw'1 ts'eeda ha, eyits'q Nòhtsi wek'èè ts'eeda ha, wek'èts'eezq hot'e. ¹³ Eniyah deè nàhòwo ha jlaà wek'enats'eèhz1 et'ii hani nezii ts'eeda ha hot'e. Zezi-Kri Gonòhtsi eyits'q Edaxàgolee deè eli sii gots'ò wègoèt'1 ha wek'enats'eèhz1 hot'e. ¹⁴ Eded1 sii gohoii k'èxa elajwoò adiidlà, wet'à gonàowoii hazqò ch'à edaxàgoazha hot'e. Edegha degai

gòèhtsɿ, xàè wegħa ts'ɿɿɿ ha agòòlà eyits'ò ayì nezɿ sɿ wegħo hòt'ò ats'ɿwò ha agòòlà.

¹⁵ Dɿ hazòò hogħàgɿhtò ha hòt'e. Nòhtsɿ wedahxà gɿnì nàtsoò agɿle, eyits'ò hoɿɿ wedè aahda gɿdɿ. Dò wɿzì neyatì wet'aaà-le nɿhwhò sòò.

3

Dàni nezì ts'eeda ha

¹ Dèe-ts'ò-k'òowo gɿɿɿ sɿ k'èagɿt'e ha eyits'ò ayì nezɿ sɿ gɿghàlaeda ha gɿdɿ. ² Dò gɿzì jɿ gɿhtsɿ-le, dò hazòò ts'ò ts'èwhɿ gɿdà, gɿdzeè nezɿ t'à dò daànìgedè ha eyits'ò dò hazòò ts'ò k'èeweèt'ɿ k'èè geeda ha hòt'e.

³ ɿnèè sɿ goxɿ sɿ gots'ɿzò-le ɿlè, ek'èats'ɿt'e-le ɿlè, goghoyageeà eyits'ò gonàowoɿ k'èè zò ts'eeda ɿlè. T'aats'òò hoɿɿ hots'ehtsɿ xè ełegħò ts'ohots'eedɿ ɿlè. Dò dzats'ɿhwhò eyits'ò dò godzagɿhwhò hanì ts'eeda ɿlè. ⁴ Hanikò Nòhtsɿ Edaxàgolee eɿɿ sɿ wesonɿwò gots'ò wègoèht'ɿ kò, ⁵ edaxàgoɿla. Ehkw'ɿ eghàlats'ɿdà t'à agòòlà nɿle, hanikò wedzeè eteè?ɿ t'à agòòlà. Dɿ hanì edaxàgoɿla hòt'e: Gohoɿɿ k'enajhtso xè dò eładɿ ts'ɿɿɿ agòòlà eyits'ò Yedàyeh Nezɿ wet'òò dò gòò gòèhtsɿ. ⁶ Zezì-Krɿ Edaxàgolee sɿ wets'ihzò Nòhtsɿ gots'ò wedzeè nezɿ xè enɿyah t'à Yedàyeh Nezɿ gok'e ayìlà. ⁷ Gots'ò sɿonɿwò ts'ihzò ehkw'ɿ agòidlà hòt'e, hanì-ɿdè welò while ts'ò ts'eeda ha sɿ gogħaelɿ ade ha, eyɿ għa sɿ gogħa ehkw'ɿ-ahodɿ hòt'e. ⁸ Eyɿ yatì negħàzòò sɿ hotù ehkw'ɿ hòt'e. Eyɿ yatì hazòò t'à gɿts'ò goɿde ha dehwhò. Hanì-ɿdè amì Nòhtsɿ gɿgha ehkw'ɿ adɿ sɿ edexogɿhdɿ xè ayì nezɿ sɿ zò ghàlageeda ha. Eyɿ yatì hazòò dò gɿk'èè geeda għa sɿ nezɿ hòt'e, eyits'ò dò hazòò għa wet'aaà hòt'e.

⁹ Hanikò ezhɿne nàowoò t'à ełets'ò nàyats'ehtɿ sɿ eyits'ò gocho gɿzì dek'èèht'è k'èts'edɿ sɿ wedè anele. Moses wenàowoò ghò nàyajhtɿ-le, hats'edɿ sɿ wet'àhots'eehwhɿ nɿle eyits'ò wet'aaà nɿle. ¹⁰ Dò wet'à dò ełek'èch'a agedɿ sɿ hat'ɿ ha-le għa yatì nàtsoo weghàzà. ɿlè hat'ɿ nɿdè, k'achɿ wets'ò goɿde. Eyɿ t'axòò k'èdaà hat'ɿ nɿdè wets'ònɿzà-le. ¹¹ Hanɿ dò sɿ ekò-le ts'ò nànɿwo xè hoɿɿ-hohtsɿ-dòò hòt'e. Ededɿ et'ì ełaaɿ għa wesɿnɿyaetì adezɿ hòt'e.

Paul nõode xàyajhtɿ

¹² Artemas hanì-le-ɿdè Tychicus nets'ò awèhlà ts'òet'ì, kòta Nicopolis ekò sets'aałta ha edenɿdzà nõò, ekò sexè xohoeɿ ha t'à. ¹³ Zenas dò-k'edaedɿ-dòò eyits'ò Apollos kòta eyì-le gòlaa ts'ò geedè għa t'asɿ hazòò t'à gɿts'aaħdɿ nõò. ¹⁴ Gots'ò

dọ sị t'aats'ọọ t'asị nezụ ghàlageedaà adegele ha họt'e. Hanì-
 ịdè dzẹ taàt'eè wet'à ts'eedaa sị t'à dọ ts'àgedi ha, eyits'ọ t'asị
 hogehtsị-le agede ha-le.

¹⁵Jọ dọ hazọọ sexè geèkw'ee sị, “Nexè sìghà welè,” gedi. Dọ
 goxè gigha ehkw'ị-ahodi t'à goghọnegeètọọ sị gogha yatı nezụ
 gighàrà.

Nòhtsị naxits'ọ sọnwọ welè.

Philemon ts'ò aatl'è

¹ Sɪ Paul aht'e, Zezi-Kri wegħa eghàlaehda t'à dɔ-danìlaa-kò whihda. Gòet'ɪ Timothy wexè Philemon ts'ò eehtl'è. Nɪ sù goàgɪa-deè anet'e eyits'ɔ goxèht'eè godi nezɪ għa eghàlaɪda hɔt'e. ² Archippus ededɪ sɪ goxè godi nezɪ għa eghàlaedaa elɪ eyits'ɔ godè Apphia gɪts'ò eehtl'è. Eyits'ɔ Nòhtsɪ wecheekeè nekò yagehtɪ għa elègehdeè sù ededɪ sɪ gɪts'ò eehtl'è.

³ Nòhtsɪ-Gotà eyits'ɔ gots'ò K'àowo Zezi-Kri naxits'ò sɔgɪwɔ welè, eyits'ɔ naxixè sìghà hòzɔqò agule.

Paul Philemon għa yahtɪ

⁴ Naxɪgha yahtɪ taàt'eè Senòhtsɪ masì weehwhɔ. ⁵ Zezi-Kri weyatù negħa ehkw'ɪ-ahodi ghɔ eèkw'o t'à, eyits'ɔ wets'ɔ dɔ hazɔqò gɪghɔneètɔ t'à, Nòhtsɪ ts'ò masì dehwhɔ. ⁶ Godi nezɪ għa hòt'ò eghàlaɪda ha, eyits'ɔ ayɪ negħa ehkw'ɪ-ahodù sù wet'à dɔ xè goɪdo għa, negħa yahtɪ. Hanì-ɪdè Zezi-Kri wets'ɪhɔqò ayɪ nezɪ goghòt'ɔqò sù sù degħàà wenɪdì ha. ⁷ Sù dɔ gɪghɔneètɔ t'à k'qonì sinà hɔt'e. Sèot'ɪ, Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ gidzeè t'à gɪnà agìnelà, eyɪ ts'ɪhɔqò sinì nàtsoò asèneelà hɔt'e.

Paul Onesimus ghɔ Philemon ts'ò eetl'è

⁸ Eyit'à Zezi-Kri dahxà yatɪ nàtsoo t'à ayɪ ehkw'ɪ sù hanele nèehsɪ ha dùi-le, ⁹ hanìkò ełegħɔnets'eètɔq ts'ɪhɔqò negħɔnàdaehtɪ aehsɪ. Sɪ Paul, hòt'a qħdaà aht'e eyits'ɔ Zezi-Kri wegħa eghàlaehda t'à sedaàtɔq sù ¹⁰ Onesimus wegħɔ nets'ò eehtl'è. Sedaànìtɔ ekò ededɪ seza lanì whelɪ. ¹¹ ɪdè negħa wet'àhòzà-le ɪlè, hanìkò dùi sù nɪ eyits'ɔ sɪ ɪlah gogħa wet'àazà ajà.

¹² Sedzeè t'à segħa dùi kò nets'ò naweehɔa ha. ¹³ Wek'èhdi ha dehwhɔ ɪlè, hanì-ɪdè ɪlè godi nezɪ għa sedaànìtɔ et'ì netl'axqò sets'àdɪ ha dùi-le. ¹⁴ Hanìkò nɪnì k'èè-le nɪdè wek'èhdi ha-le. Hanì-ɪdè t'asɪ nezɪ segħa hanelà nɪdè nɪ nɪnì k'èè zɔ hanele ha, wets'ò nehɔa t'à hanele ha-le. ¹⁵ Dànìghɔ Onesimus whaà-lea ts'ò nets'òqò ajàa sù lɔqò nets'ò anade ha t'à agòjà tahkò. ¹⁶ Dùi sù negħa eghàlaedaa dɔq zɔ elɪ nùle. ɪle, negħa eghàlaedaa dɔq nahk'e nechɪ lanì sù wegħɔneètɔ ha. Wegħɔneehtɔ hɔt'e, hanìkò nɪ denahk'e wegħɔneètɔ aade ha. Negħa nezɪ eghàlaedaa dɔq elɪ t'à eyits'ɔ gots'ò K'àowo wɪzɪ dahxà nèot'ɪ elɪ t'à wegħɔneètɔ ha.

¹⁷ Eyit'à ełexè gots'ò K'àowo għa eghàlawida awùt'e seneehwhɔ nɪdè, sɪ negà goyaehtlɪ lanì negà goyaetlɪa awɪle nɔq. ¹⁸ Nets'ò ekɔ-le eghàlaɪdà, hanì-le-ɪdè t'asɪ nets'òqòzeehdi ha nɪdè wek'èxa sòmba negħaehle ha. ¹⁹ Sɪ Paul xàè sɪlà t'à dɪ yatɪ nets'ò eehtl'è hɔt'e. Wenìhtl'è naehle ha, hanìkò nɪ sù

edaxàneètì anèhlà k'èxa seghàdütè ha hõt'e. ²⁰ Sèot'ɲ, gots'ò K'àowo wets'ihzò t'asì net'àhoehwhì ha dehwhò. Eyit'à Zezì-Krì wets'ihzò sedzeè t'à sìnà asɲle. ²¹ Seyatì k'èanet'e ha hotì nek'èehsò t'à nets'ò eehtl'è. Ayì neehkèe sì wenahk'e ts'ò anele ha wek'èehsò.

²² Eyits'ò t'asì ɲè neehkè ha, nekò naehte ha segha sùgoɲle. Nòhtsì naxiyatì k'èhoɲzò nɲdè naxits'ò anahde ha sɲnì dehwhò.

²³ Epaphras sexè Zezì-Krì gha wedaàniɲtò sì, “Naxìxè sìghà welè,” hadì. ²⁴ Eyits'ò dò eyì-le sexè eghàlageedaa, Mark, Arìstarchus, Demas, eyits'ò Luke, “Naxìxè sìghà welè,” gedì.

²⁵ Gots'ò K'àowo Zezì-Krì naxits'ò ɲì xè sɲnìwò welè.

Hebrew got'ù gits'ò aat'è

Nòhtsì Weza sù yak'ee't'ù nahk'e elì họt'e

¹ Inèè sù Nòhtsì nakwenàozòq t'à gòt'òq gocho gots'ò gojde ilè, eyits'ò t'asì lq xàzaa t'à gots'ò gojde ilè, ² hanikò dù nõqde dzèè ts'ò hawee sù Edeza t'à gots'ò gojde. T'asì hazòq Edeza t'aa whelaà ayele ha yìhchì họt'e, eyits'ò wet'òq dèè, yat'a eyits'ò t'asì hazòq whehtsì họt'e. ³ Nòhtsì Weza sù dànì Nòhtsì wexè saıdı sù yexèht'eè wexè saıdı họt'e. Nòhtsì dànì wègaat'ù sù Weza hotù yexèht'eè wègaat'ì họt'e, weyatù nàtso t'à t'asì hazòq edaà ayìhwhò. Dò gha ełajwo t'à gıhołù gıghò nahoazha ayìlà t'axòq, ıdòo yak'e Nòhtsì t'asì wegħa dı-le sù gà nàgòts'ehněè wheda. ⁴ Eyit'à Nòhtsì Weza sù yak'ee't'ù gonahk'e t'asì deè whelì, eyits'ò hazòq gızi nahk'e Nòhtsì yızı nechàa whehtsì.

⁵ Eyit'à dàht'e-seè Nòhtsì yak'ee't'ù ilè ts'ò dù hadı,

“Nì Seza anet'e, du dzèè k'e Netà whıhtı,”

hadı nõq? Hanì-le-ıdè asì yak'ee't'ù ilè ghò dù hadı,

“Wetà ehı ha, eyits'ò ededı Seza elı ha,”

asì yak'ee't'ù ghò hadı hılı nõq? ⁶ Eyits'ò Nòhtsì xàè Edeza dù nek'e ts'ò yıhza kwe yegħò dù hadı ilè,

“Nòhtsì weyak'ee't'ù hazòq gıghàsòedı welè,” dek'eèht'è.

⁷ Nòhtsì edeyak'ee't'ù goghò dù hadı,

“Edets'ò yak'ee't'ù nıhts'ı gılı agòòlà eyits'ò kòwoò gılı agòòlà,” dek'eèht'è.

⁸ Hanikò edeza ghò dù hadı,

“Nì sù Nòhtsì anet'e, welò whılè ts'ò K'àowocho nelı ha, eyits'ò

nàowo ehkw'u k'èè k'àowo nelı ha. ⁹ Nàowo ehkw'u ghòneètò

eyits'ò nàowołù dzanehwhò họt'e. Eyit'à Nenòhtsì sù neàgıq

gınahk'e K'àowodeè nelı għa degai tleh nek'e ayìlà t'à nınà

anıılà,” dek'eèht'è.

¹⁰ Eyits'ò Nòhtsì dù hadı,

“Gots'ò K'àowo t'akwelòq kèhoıwo ekò du dèè whenehtsì eyits'ò

nılà t'à yat'a whenehtsì họt'e. ¹¹ Nòqde nıdè eyı hazòq whılè

agode ha, hanikò nı sù t'aats'òq nexè hòzò ha. T'asì hazòq

hòèlù sù goht'òts'ıa lade ha. ¹² Goh't'ò ladı ats'ehzı lagode ha.

Hanikò nı sù ladı anede ha-le eyits'ò nelò nèhòkw'ı hılı ha

nıle,” hadı dek'eèht'è.

¹³ Nòhtsì sù edeyak'ee't'ù ilè ts'ò dù hadı whılè,

“Amı nets'ò xànegızaa sù hazòq gıghòıhnè agehıe gots'ò,

nàgòts'ehněè k'e segà wheęda,”

edeyak'ee't'ù ts'ò hanıdı whılè. ¹⁴ Yak'ee't'ù hazòq ını agıt'e,

dò edaxàgeedè ha sù gots'agedı għa Nòhtsì gıhza agıt'e.

2

Hotù dahwhọ t'à aàhk'w'ọ

¹ Ayì ts'ìhkw'ọọ sù hotù nezù wegħọ nàníts'edè ha họt'e, hanì-ìdè Nòhtsì wets'ọọ ats'ede ha nùle. ² Yak'eet'ì Nòhtsì yatù t'à gogedee sù hotù wek'èats'ùt'e ha họt'e, eyits'ọ dọ hazọọ eyi yatù nàgùzhì sù wek'èxa dagùza ha agiìdlà họt'e. ³ Eyit'à Nòhtsì enìyah k'èè edaxàgolee sù wede ats'ùlà nìdè nàgoehkwa ch'à kwìts'eehdè ha honàedi nùle. Edaxàgole ha sù gots'ọ K'àowo t'akwełọọ yegħọ goide ìlè, eyits'ọ dọ gùhkw'ọọ sù ededì sù gots'ọ hagedì. ⁴ Nòhtsì sù godaà enìyah lọ xàzaa eghàlajdà t'à weghàà ehkw'ì-ahodì họwọw họt'e, eyits'ọ winì k'èè Yedàyeh Nezù t'asù nezù dọ goghàyele họt'e.

Zezi goxèht'èè whelì

⁵ Ìdaà nìdè eyi dèè wegòò hòzọ ha sù yak'eet'ì gits'ọ k'ahodè ha-le Nòhtsì agòlà. ⁶ Nòhtsì ts'ọ dàhodù sù wenùht'è k'e dù hanì dek'eèht'è,

“Dọ ayì elì t'à wedaàntnewo eyits'ọ weghọneèto? ⁷ Whaà-lea gots'ọ zọ yak'eet'ì k'azì elì awènelà, hanìkò K'àowocho lanì wexè enìyah hòzọọ anelà, weghàsọedù anelà, ⁸ eyits'ọ t'asù hazọọ wet'aa whelaà anelà,” dek'eèht'è.

Nòhtsì t'asù hazọọ ts'ọ K'àowoò ayìlà sù t'asù wùzù wede ayìlà nùle. Hanìkò dù sù dù nèk'e t'asù hazọọ ts'ọ K'àowo lanì wègaat'ì-le. ⁹ Nòhtsì sù Zezi whaà-lea gots'ọ yak'eet'ì k'azì elì ayìlà ìlè. Hanìkò dajzà xè ełajwo t'à, dù sù Nòhtsì enìyah deè elì ayìlà, eyits'ọ weghàsọhoedi ayìlà họt'e. Nòhtsì wesọniwọ t'à dọ hazọọ gha ełajwo họt'e.

¹⁰ Nòhtsì wegħa eyits'ọ wet'ọọ t'asù hazọọ hòèlì. Zezi gogħa dajzàa sù wet'ọọ Nòhtsì weza lọ welọ while ts'ọ edaxàgiazha. Eyit'à Zezi dajzà t'à Nòhtsì denahk'e elì ayìlà sù ehkw'ì họt'e.

¹¹ Zezi degai agohzù sù eyits'ọ dọ degai agiìdlà sù ìlah gità ełèht'e họt'e. Eyit'à Zezi xàè edechì gòhdi ha goghọ ìzhaelì nùle. ¹² Zezi, Nòhtsì ts'ọ dù hadì,

“Negħọ sechì gits'ọ gohde ha, ląq nègedè nì, gınadaqà enìyah deè anet'e dehsì xè shì t'à neghàsọehdi ha,” hadì.

¹³ Eyits'ọ dù hadì,

“Nòhtsì segha ehkw'ì adi ha.”

Eyits'ọ k'achì dù hadì,

“Nòhtsì edeza seghàlā sù gixè jọ whihda,” hadì.

¹⁴ Weza ts'ùlù sù dọ ats'ùt'e, ededì sù goxèht'èè dọ whelì. Gogħa ełajwo t'à amì ełàgòhdee nàtsoo elì sù yedi hòèhtsì; eyi sù wehù họt'e. ¹⁵ Eyit'à dọ gıgòhì gots'ọ ełàgedè ts'àgeejù sù Zezi edaxàgoila họt'e. ¹⁶ Zezi yak'eet'ì ts'adi gha ajà nùle, hanìkò Abraham wets'ihzọọ-dọ gots'adi gha ajà họt'e. ¹⁷ Eyì

ts'ihʔò dānì dọ ts'ɪɪɪ sɪ hotɪ goxèht'e è wehòèlɪ hɔt'e. Hanì-
jè Nòhtsɪ ghọ wɪnì nàtso xè yegha eghàlaeda ha weli. Yahtu-
wet'aaʔaa-deè dọ ts'ò wedzeè eteèʔɪ elɪ ha weli, eyits'ọ dọ
ghòhɪ k'èxa ɛlaàwɪ ha weli. ¹⁸ Zezì ededɪ hoɦɪ t'à weèdzà ekò
dajʔà ɪlèe, eyit'à dọ hoɦɪ t'à geèdzà sɪ gots'àdɪ ha wegħa dɪi-le
hɔt'e.

3

Zezi Moses nahk'e elɪ

¹ Eyit'à sèot'ɪ degaɪ, yak'e ts'ò naxɪkayaetɪ sɪ Zezì ts'ò naxɪnì
nàtsoò aahle. Ededɪ Nòhtsɪ wecheekeèdeè elɪ xè gogħa yahtu-
wet'aaʔaa-deè elɪ sɪ gogħa ehkw'ɪ adɪ hɔt'e. ² Moses Nòhtsɪ
wekò għa eghàlaɪdà ekò Nòhtsɪ wɪnì k'èè ʔọ eghàlaɪdà lanì
Zezì ededɪ sɪ amɪ yɪhchɪ sɪ yɪnì k'èè ʔọ eghàlaeda hɔt'e.
³ Kò-gòhtsɪ-dò sɪ kò nahk'e wet'aaʔà hɔt'e, eyɪ lanì Zezì
sɪ Moses nahk'e wegħàsɔhoedɪ hɔt'e. ⁴ Kò hazò dọ yèhtsɪ
hɔt'e wek'èts'eezọ, hanìkò Nòhtsɪ sɪ t'asɪ hazò whehtsɪ hɔt'e.
⁵ Moses, Nòhtsɪ wekò għa eghàlaeda ekò yek'èɪt'e ɪlè. ɪdà nɪdè
Nòhtsɪ dàdɪ ha sɪ ghọ dọ ts'ò goɪde. ⁶ Hanìkò Zezì-Krɪ, Nòhtsɪ
Weza elɪ k'èè Edetà k'èɪt'e xè ededɪ Nòhtsɪ wekò gots'ọ dọ ts'ò
K'àowo hɔt'e. Nòode ts'ò goɪnì dejɪ-le xè gogħa ehkw'ɪ-ahodɪ
ts'edɪ nɪdè Nòhtsɪ wekò gots'ọ dọ ats'ɪt'e.

⁷ Eyit'à Yedàyeh Nezɪ dɪ hadɪ hɔt'e,

*“Du dzeè k'e Nòhtsɪ weyatɪ aàhk'w'o nɪdè, ⁸ naxɪcho gɪhdzà lanì
wets'ò naxɪdzeè dezħì aahle-le. ɪdè whaà ekɪ-ka nèk'e naxɪcho
Nòhtsɪ geèhdzà xè wek'èch'a eghàlagɪdà ɪlè. ⁹ Ekọ segeèhdzà ɪlè,
eyits'ọ dɪèno xo ts'ò gɪdà enɪyah ɔ hòwhɪhtsɪ sɪ gɪaɪ ɪlè. ¹⁰ Eyɪ
ts'ihʔò naxɪcho ekɪyeè k'e geèdaa sɪ gɪts'ò sek'èch'a xè du haehsɪ
ɪlè, 'T'aats'ò ededzeè t'à ts'ɪʔò geède eyits'ọ senàowoò k'ègeez-
le.’ ¹¹ Gɪts'ò sɪnì-le t'à du yatɪ nàtsoo whɪhtsɪ, 'Edɪ sexè ts'èwhɪ
hòʔo sɪ hogeɪ hɔɪɪ ha nɪle, ’ ” hadɪ dek'eèht'è.*

¹² Eyit'à sèot'ɪ, naxɪdzeè yɪ hoɦɪ awede sòọ eyits'ọ naxɪgha
ehkw'ɪ-ahodɪ-le t'à Nòhtsɪ edaa sɪ wets'ò naahdè sòọ.
¹³ Hanìkò ɪhà “du dzeè” ts'edɪ et'ɪ dze taat'eè eɪnì nàtsoò
aahahɪ. Haahahɪ nɪdè naxɪta dọ wɪzɪ wegħoyahoeʔà t'à Nòhtsɪ
ts'ò wedzeè dezħì ade ha nɪle. ¹⁴ T'akwełò dānì hotɪ gogħa
ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ nòode ts'ò ts'ɪtò nɪdè, Zezì-Krɪ wexè ɪlè lats'ɪt'e
hɔt'e. ¹⁵ Dɪ hani dek'eèht'è k'èè,

*“Du dzeè k'e Nòhtsɪ weyatɪ aàhk'w'ọ nɪdè, naxɪcho gɪhdzà lanì
wets'ò naxɪdzeè dezħì aahle-le, ” dek'eèht'è.*

¹⁶ Nòhtsɪ gots'ò goɪde gɪkw'o ɪlè ekò Nòhtsɪ k'èch'a
egħàlagɪdà. Moses dọ hazò Egypt nèk'e gots'ò xàgoèwaa
sɪ eyɪ et'ɪ agɪt'e! ¹⁷ Dɪèno xo gots'ò Nòhtsɪ gots'ò wɪnì-le sɪ
amɪ agɪt'e? Dọ Nòhtsɪ k'èch'a hoɦɪ hogèhtsɪ t'à ekɪ-ka nèk'e
ɛlaàgɪdè sɪ eyɪ agɪt'e. ¹⁸ Nòhtsɪ amɪ ts'ò yatɪ nàtsoo t'à dɪ

hadı, “Edıı sexè ts'èwhıı hòzqò sıı hogezi hqılı ha nıle.” Dq gk'èı't'e-le sıı gots'ò hadıı xayıhtı ıle. ¹⁹ Gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à Nòhtsı wexè ts'èwhıı hòzqò sıı hogezi ha dıı wek'èts'eezqò hqt'e.

4

Nòhtsı wets'q dq ts'èwhıı hòzqò hogezi ha

¹ Nòhtsı wexè ts'èwhıı hòzqò sıı hots'ezi gha edeyatıı goghàızqò sıı ılaà goxè whezqò hqt'e. Eyıt'à hotıı edexoahdı, naxıta ts'q dq wıızıı eyı gha dek'azi awede sòò. ² Gocho gıxèht'eè goxı sıı godı nezıı t'à gots'ò gogııde hqt'e, hanıkò Nòhtsı wegodıı gııhkw'òq sıı gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à gıt'àhòıhwhı-le. ³ Goxı gogha ehkw'ı-ahodıı sıı Nòhtsı wexè ts'èwhıı hòzqò sıı hots'ezi ha hqt'e. Nòhtsı gocho gots'ò dadı sıı k'èè,

“Sıı sek'èch'a t'à yatı nàtsòo t'à du haehsı, ‘Sexè ts'èwhıı hòzqò sıı hogezi hqılı ha nıle,’ ” hadı.

Hanıkò du nèè hòèı gots'q Nòhtsı edılaà deghàà yeghònoqt'e ıle. ⁴ Dze lòhdı t'à whezqò ghò dıı hadı dek'eèht'è, “Nòhtsı edılaà hazqò yeghàııdà t'axqò lòhdı dzeè k'e ts'èwhıı nahòehzı,” dek'eèht'è. ⁵ Hanıkò “ts'èwhıı hòzqò” ghò k'achı dıı hanı dek'eèht'è, “Sexè ts'èwhıı hòzqò sıı hogezi hqılı ha nıle,” dek'eèht'è.

⁶ Eyıt'à dq mòhdaa Nòhtsı xè ts'èwhıı hòzqò sıı hogezi ha hqt'e wek'èts'eezqò. Hanıkò ıneè dq godı nezıı egıkw'o ıleè sıı Nòhtsı k'èagııt'e-le t'à, Nòhtsı xè ts'èwhıı hòzqò sıı hogıazı nıle. ⁷ Eyıt'à Nòhtsı k'achı ılaà dze ıle eyı gha whezqò ayıııà, eyı dzeè sıı “dıı dzeè k'e” yèhdıı yıızı hqt'e. Whaà hoòwo t'axqò gocho David t'à dq ts'q goııde hadı,

“Du dzeè k'e weyatıı aàhkw'q nıdè, Nòhtsı ts'q naxıdzeè dezhi aahle-le,” dek'eèht'è.

⁸ Joshua Israel got'ıı ekq ts'èwhıı hòzqò ts'q agòòlà nıdè, Nòhtsı k'achı dze eyıı-le ghò gode ha-le ıle. ⁹ Eyıt'à Nòhtsı wets'q dq gıgha sıı Nòhtsı Dzeè lanı deghàà ts'èwhıı nahogeezi ha gıgha ıdaà whezqò hqt'e. ¹⁰ Nòhtsı xè ts'èwhıı hòzqò k'è goyats'eedè nıdè goıılaà ghònats'et'è t'à ts'èwhıı nahots'eezi ha hqt'e, Nòhtsı edılaà ghònoqt'e t'à nahoèhzı lanı. ¹¹ Eyıt'à Nòhtsı xè ts'èwhıı hòzqò k'è hots'ezi ha nıdè hòt'ò eghàlats'eeda ha hqt'e, hanı-ıdè gocho dani Nòhtsı k'èagııt'e-le k'èè gogha hoıla ha-le.

¹² Nòhtsı weyatıı sıı eda xè wek'èè k'ehokw'o hqt'e. Weyatıı sıı behcho ıla-ts'q wek'à dèni nahk'e dèni hqt'e. Gokwò wezòò ts'q tàgoehwhe hqt'e, godàazhıı eyıts'q gots'q ıni ılak'aà ayehzi, gokw'òq eghagoèhzqò eyıts'q hazqò godzazıı ılak'aà ayehzi xè godzeè yıı dàts'ııwqò sıı yesıııyahtı. ¹³ T'asıı hazqò hòèıı sıı ıle kò Nòhtsı wenaàhtq whezqò nıle. T'asıı hazqò

wegha ts'qwhela xè wenadaà wègaat'ı, eyıts'q t'ası hazqò k'èxa gosniyaehtı ha hqt'e.

Zezi Yahtu-wet'aaàa-deè elı

¹⁴ Zezi Nòhtsı Weza gogha yahtu-wet'aaàa-deè elı sı yak'e Nòhtsı nadaà eghàlaıdàa sı hòt'ò gogha ehkw'ı-ahodı ts'edi nıdè Zezi wexè ats'et'ı hqt'e. ¹⁵ Gogha yahtu-wet'aaàa-deè elı sı dànı nàts'etso-le t'à dọ ts'ıııı sı yek'èezq hqt'e. Goxèht'eè t'ası hazqò t'à weèdzà ıle hqt'e, hanikò hoıı wııziı wek'e whezq-le. ¹⁶ Eyıt'à edèdats'eedı-le xè Nòhtsı wesqıwq wehòhıq sı wenadaà nèt'sıdè, hanı-ıdè etegoèhı ha eyıts'q gogha hoıla ajà nıdè gots'ò sqıwq t'à gots'adı ha.

5

¹ Dı nèk'e yahtu-wet'aaàa-deè hazqò sı dọ gıxèht'eè gıta gots'q giıchı hqt'e. Edèot'ı gha nakweè geèhk'w'e giıı t'à Nòhtsı nadaà k'ehogezà, dọ-hoıı k'èxa tıts'aadı eıàagehde xè Nòhtsı ts'ò gık'eehk'ò. ² Hanı yahtu-wet'aaàa-deè elı sı dọ t'ası k'ègeezq-le t'à ts'ııq geedè sı gok'èezq xè etegoèhı hqt'e, ededı sı goxèht'eè nàtso-le hqt'e t'à. ³ Eyıt'à edehoıı k'èxa eyıts'q dọ gıhoıı sı k'èxa Nòhtsı ts'ò t'ası k'eehk'ò ha hqt'e.

⁴ Dọ wııziı eyı la wet'aaàa edeghàà ha nıle, Nòhtsı yekayaıhtı nıdè zq yahtu-wet'aaàa-deè elı hqt'e, Aaron Nòhtsı yııhchı lanı. ⁵ Zezi-Krı ededı sı yahtu-wet'aaàa-deè edèhtsı nıle. Hanikò Nòhtsı yets'ò dı hadı,

“Nı sı Seza anet'e, du dzèè k'e Netà whıhı hqt'e,” yèhdı.

⁶ Eyıts'q dı hanı weghq dek'eèht'è,

“Welq whıle ts'ò yahtu anet'e, Melkızedek yahtu-wet'aaàa-deè elı wek'èè yahtu anet'e,” dek'eèht'è.

⁷ Zezi dı nèk'e nàıdè ekò ededzeè t'à etse xè Nòhtsı ghonàdaeti ıle. Eıàawı ch'à edaxàyehtè ha dıı-le sı ts'ò yaıhtı ıle. Zezi nezıı edetà ts'ò nazà xè t'aats'qò yek'èıt'e t'à Wetà yeèhk'w'q hqt'e. ⁸ Nòhtsı Weza elı kò daıà t'à dànı Nòhtsı k'èats'ııt'ee sı hoghàdeetq hqt'e. ⁹ Denahk'e elı awııdlà t'axqò, dọ hazqò yek'èıt'ee sı welq whıle ts'ò Edaxàgolee whelı. ¹⁰ Dànı yahtu-wet'aaàa-deè Melkızedek wııchıı sı k'èè Zezi yahtu-wet'aaàa-deè elı ha Nòhtsı yııhchı hqt'e.

K'achı Nòhtsı wets'qò aahde-le

¹¹ Eyı ghq ılaà naxıts'ò gohde ha dehwhq, hanikò ıwhàà yatı àahchı-le t'à weghq naxıts'ò gohde ha wèhoedi-le lanı. ¹² Naxı hòt'a dọ hoghàahtq ha ıle, hanikò Nòhtsı weyatı ts'qòhk'e ayı t'akwelqò hoghàgoetq sı naxı ıhı k'achı hoghònaxeetq. Ejiet'ò zq aahdq lanı, hanikò bò dezhiı aahde ha dıı. ¹³ Dọ ejiet'ò zq t'à edaa sı ılaà bebıa lanı hqt'e, eyıt'à Nòhtsı wegħa ehkw'ı ts'eedaa yatı yek'èezq-le hqt'e. ¹⁴ Ekò bò dezhiı sı

dq ɔhdah ɣɪɪɪ sɪ ɣɪɣha hɔt'e; t'aats'ɔɔ hɔghàdegeetɔ t'à ayɪ ehkw'ɪ eyɪts'ɔ ayɪ hoɪɪ ne sɪ ɣɪk'èezɔɔ aget'ɪ.

6

¹ Eyt'à Zezì-Krɪ weghɔ ayɪ t'akwelɔɔ wek'èts'eezɔɔ sɪ hòt'a weghɔ gots'ede ghɔ nats'ɪt'è, eyɪts'ɔ Nòhtsɪ wek'èts'eezɔ k'èɛ ts'ɪdà. Eyt'à hoɪɪ hots'ehtsɪ wet'à eɫàats'edee sɪ ghɔ edek'ets'ɪɪɪ, dànì Nòhtsɪ gɔgha ehkw'ɪ-ahodɪ, ² dànì dq k'ètàidzɪ, dànì dq ɣɪk'eèyats'ehtɪ, dq naìdàa, eyɪts'ɔ dànì Nòhtsɪ welɔ while ts'ò dq sɪnɪyaehtɪ sɪ eyɪ hazɔɔ hòt'a wek'èahsɔ hɔt'e. ³ Nòhtsɪ hanì ha nɪwɔ nɪdè ɔhdah nàowò k'èɛ hɔghànaxets'eehtɔ ha.

⁴ Dq Nòhtsɪ wegodɪ k'ègeezɔɔ agɪdlà t'axɔɔ Nòhtsɪ t'asɪ nezɪ gɔghàɪɔɔ sɪ ɣɪnɪedì nɪdè, eyɪts'ɔ Yedàyeh Nezɪ ɣɪk'e ajà t'axɔɔ, ⁵ Nòhtsɪ weyatɪ nezɪ hɔt'e ɣɪk'èhoèhzà t'axɔɔ, eyɪts'ɔ ɪdàà nɪhɔɔwo nɪdè Nòhtsɪ dànì enɪyah hohtsɪ ha sɪ ɣɪk'èezɔ t'axɔɔ, ⁶ Nòhtsɪ ts'ɔɔ ek'èt'à anagejà nɪdè k'achɪ edehoɪɪ k'egɪɪɪ agedle ha dɪɪ hɔt'e. Nòhtsɪ Weza k'achɪ dechɪet'aa k'e wedɪtsò agehzɪ lanì, eyɪts'ɔ k'achɪ dq ɣɪghàedlò agehzɪ t'à edets'ò hoila eghàlageeda hɔt'e.

⁷ K'àowo wedèè k'e chɔh ɪɔ at'ɪ t'à wegħa t'asɪ nezɪ dehshe nɪdè, gots'ɔ K'àowo eyɪ dèè xè sɪghà hòɔɔ ayehzɪ t'à hɔt'e. ⁸ Hanìkò dèè wek'e ɪchɪghòè eyɪts'ɔ t'oh nezɪ-le dehshe nɪdè, wet'àazà nɪle xè Nòhtsɪ yedɪhohtsɪ ha ts'ò hawe. Nɔɔde ts'ò wek'èek'ò ha.

⁹ Seàɣɪ, dɪ hanì naxɪts'ò gots'ede kò eyɪ wenahk'e naxɪɛ hoɪzɪ hòɔɔ agode ha hotɪ wek'èts'eezɔ. Nòhtsɪ edaxànaxɪɪla k'èɛ nezɪ eghàlaahda. ¹⁰ Nòhtsɪ sɪ ekɔ-le gots'ɔ eghàlaeda nɪle; dànì wegħa eghàlaahda eyɪts'ɔ dànì weghɔnɪahtɔɔ sɪ yenadɪ ha hɔt'e. Wets'ɔ dq ɣɪts'aaħdɪ ɪlè eyɪts'ɔ dɪ dzèɛ ts'ò ɪlè ɣɪts'aaħdɪ t'à weghɔnɪahtɔɔ sɪ yek'èezɔ hɔt'e. ¹¹ Naxɪ hazɔɔ nɔɔde dzèɛ ts'ò hotɪ k'èdàa hanì eghàlaahda naxɪts'ɪhwhɔ, hanì-ɪdè ayɪ wekanɪahzàa sɪ wek'èɛ agode ha. ¹² Gots'eahdɪ aahde ha naxɪts'ɪhwhɔ-le, hanìkò dq ɣɪɣha ehkw'ɪ-ahodɪ xè ts'èwhɪ nageèhzɪ t'à ayɪ ɣɪdawhezɔ ɣɪghɔt'à ha sɪ ɣɪxèahzɪ ha naxɪts'ɪhwhɔ.

Nòhtsɪ yatɪ whehtsɪ sɪ hotɪ yek'èɛ eghàlaeda ha hɔt'e

¹³ Nòhtsɪ Abraham xè yatɪ whehtsɪ ekò Nòhtsɪ wenahk'e ɣòhɪ-le t'à ededɪ edet'à yatɪ nàtsòo whehtsɪ ɪlè. ¹⁴ Nòhtsɪ Abraham ts'ò hadɪ, “Nexè sɪghà hòɔɔ ahɫe ha, eyɪts'ɔ nets'ɪhɔɔ-dɔɔ ɪɔ ɣòhɪ ahɫe ha,” yèhdɪ. ¹⁵ Eyt'à Abraham whaà yedanaèhzɪ t'axɔɔ, Nòhtsɪ ayɪ yegħa dàle ha dɪ sɪ weghɔt'ɔ.

¹⁶ Dq yatɪ nàtsòo gehtsɪ nɪdè dq ɣɪnahk'e elɪ sɪ wɪzɪ t'à yatɪ nàtsòo gehtsɪ hɔt'e. Yatɪ nàtsòo gehtsɪ wegħàa ehkw'ɪ gogede ɣɪk'èhoedzɔ, wet'à dq gots'ɔ nàyagehtɪ-le aget'ɪ. ¹⁷ Nòhtsɪ edeza

edeyatù goghà:zòò sù t'aats'òò edeyatù k'èdì ha gik'èezò ha nìwò t'à, ededì edet'à yatì nàtsoo whehtsì jìè. ¹⁸ Nòhtsì sù t'asì nàke ladij adle ha-le t'à yatì whehtsì hòt'e, eyì weghàà Nòhtsì hots'ì ha honàedi nùile wek'èts'eezò. Goxì hoila ch'à edaxàgoeze gha Nòhtsì ts'ò kwìts'eèhdee sù eyì ghò goinì nàtso weli. ¹⁹ Eyit'à Nòhtsì edeyatù goghà:zòò sù godàazhì gha tègozè lanì, wet'à goxè nàgoidà ha nùile. Zezì wexè Nòhtsìkò-gocho goyì enìt'i wezì degai k'è gòzòò sù ekò eyì yatì gogha whezò lanì hòt'e. ²⁰ Ekò Zezì gonakweè gogha goyaèhtlà hòt'e. Ededì sù welò while ts'ò Melkizedek wek'èè yahtu-wet'àazàa-deè whelì hòt'e.

7

Yahtu Melkizedek

¹ Eyì dò Melkizedek sù kògodeè Salem gogha k'àowocho elì jìè, Nòhtsì wenahk'e gòhì-le sù gha yahtu elì jìè. Abraham, k'àowocho eyì-le gots'ò elegegò t'à goghòèhnò gots'ò ek'èt'à naèhtlà ekò, Melkizedek yeghaetlà t'à yek'eèyàhtì jìè. ² Abraham t'asì hazòò dèhnò gots'ò t'asì lò yeghà:la; hoònò ts'ò lats'iyùwa gà hoònò-jìè yeghà:zò. Melkizedek ts'edù sù, “k'àowocho wet'à ehkw'ì hòzòò,” ts'edù-ats'edi, eyits'ò “Salem gha k'àowocho” sù wìyeh, eyì sù “k'àowocho wexè ts'èwhì hòzòò,” ts'edù-ats'edi hòt'e. ³ Melkizedek wetà eyits'ò wemò guzì dek'eèht'è while. Wecho sù guzì dek'eèht'è-le, dàht'e wegòhì eyits'ò dàht'e ełajwoo sù weghò godì dek'eèht'è-le. Nòhtsì Weza lanì welò while ts'ò yahtu elì hòt'e.

⁴ Dànì wet'àazàa-deè elì jìè sù wedaaniahdè: Gocho Abraham ededì kò t'asì hazòò dèhnò gots'ò sù hoònò-jìè yeghà:zò. ⁵ Moses wenàowoò k'èè Levi wets'ìh:zòò-dòò ełek'èdaà yahtu gujì sù giot'ì hazòò t'asì geehnè gots'ò sù wets'ò hoònò-jìè edegha gihchì hòt'e, hazòò Abraham wets'ìh:zò ełèot'ì agùt'e kò. ⁶ Melkizedek Levi wets'ìh:zòò-dòò elì nùile kò jìàà Abraham wets'ò t'asì haàt'òò weghòzha hòt'e, eyits'ò Nòhtsì Abraham xè yatì whehtsì kò Melkizedek yek'eèyàhtì. ⁷ Dò denahk'e elì sù dò dek'azì elì k'eèyàhtì hòt'e, hotì wek'èts'eezò. ⁸ Levi got'ì sù ełagùde ha agùt'e kò t'asì hoònò gots'ò jìè nàgùhtsì hòt'e, hanìkò Melkizedek eyì wexèt'ò weghòzha hòt'e eyits'ò Nòhtsì Nìht'è k'èè jìàà eda hòt'e. ⁹ Levi got'ì t'asì hoònò ts'ò jìè nàgehtsì kò Abraham wet'òò eyì wexèt'ò Melkizedek ts'àgeèhdì, ts'edi ha dùi-le hòt'e. ¹⁰ Melkizedek Abraham ghò nùt'la ekò, Levi jìàà wegòhì-le t'à, edecho Abraham yì-ts'ò-èlì jìè.

Zezì Melkizedek lanì elì hòt'e

¹¹ Yahtu gogha eghàlageedaa sù eyì gha Nòhtsì Moses wenàowoò gòet'ì goghà:zòò jìè. Levi gots'ò yahtu gujì sù git'à deghàà degai agòdlà nìdè, ayìha yahtu eyì-le ts'ùwò lì? Eyì

yahtu sù Melkizedek wek'èè yahtu elì ha họt'e, Aaron wek'èè yahtu elì ha nùle. ¹² Yahtu eyi-le xàʔaa gòhì nùdè, nàowo eyi-le sù gòhì ha họt'e. ¹³ Eyi yahtu weghọ ahodu sù giọt'ì ladi xàʔaa gots'ọ dọ họt'e, eyi dọ xàʔaa gots'ọ dọ wụzì kwe-ladà k'e Nọhtsị ts'ọ t'asì k'eìhk'ọọ while. ¹⁴ Gots'ọ K'àowo sù Judah wets'ihzọ-dọ elì wek'èts'eezọ. Moses eyi dọ xàʔaa gots'ọ yahtu wụzì ghọ xàyahtì nùle. ¹⁵ Eyi'tà Melkizedek lanu yahtu niitla nùdè, ayi ghọ gots'ùdee sù denahk'e nezì weniahdì ha họt'e. ¹⁶ Eyi dọ Moses wenàowoò k'èè wecho yahtu gùlè t'à yahtu wehòèlì nùle, hanikò welọ while ts'ọ nàtsoò wehòhzọọ dahxà yahtu whelì họt'e. ¹⁷ Weghọ dù hanì dek'eèhtl'è,

*“Nì sù welọ while ts'ọ Melkizedek wek'èè yahtu nelì họt'e,”
dek'eèhtl'è.*

¹⁸ Moses nàowo niizọọ sù wet'à ehkw'ì ts'eeda gha nàtso-le họt'e eyits'ọ dọ git'àhoehwhì-le t'à wedẹ adlà họt'e. ¹⁹ (Moses wenàowoò sù wet'à deghàà degai ts'ihlè ha nùle) hanikò eyi wenahk'e nàowo nàtso gots'ọ ajà họt'e. Eyi wet'à Nọhtsị ts'ọ gọqwa-lea ats'ede ha dii-le agòjà.

²⁰ Eyi nàowogòò sù yatì nàtsoo xè goghọt'ọ họt'e. Dọ eyi-le sù yatì nàtsoo wedẹ yahtu gihòèlì họt'e, ²¹ hanikò Zezi yatì nàtsoo xè yahtu whelì họt'e. Nọhtsị dù hayèhdi,

“Gots'ọ K'àowo yatì nàtsoo niizọọ xè edini ladi ayele ha nùle: ‘Nì sù welọ while ts'ọ yahtu anet'e,’ ” yèhdi.

²² Nọhtsị hanì weyatì nàtsoo ts'ihzọ nakenahòdlì wek'èhodì sù Zezi ededì eyi whelì họt'e.

²³ Yahtu lọ ełek'èdaà gòlè, hanikò hazọọ ełàgedè t'à welọ while ts'ọ edilaa ghàlageeda ha dii. ²⁴ Hanikò Zezi welọ while ts'ọ eda ne t'à, welọ while ts'ọ gogha yahtu elì họt'e. ²⁵ Eyi'tà Zezi ededì wet'ọọ amì Nọhtsị ts'ọ at'ù sù deghàà edaxàgole ha wegħa dii-le họt'e. T'aats'ọọ eda t'à dọ għa Nọhtsị ts'ọ yahtu ha dii-le họt'e.

²⁶ Hanì yahtu-wet'àaʔaa-deè sù gots'adı ha dii-le họt'e; degai elì, hoì wek'e whezọ-le, hoì-hogehtsù-dọ ta gots'ọ nùle, yak'e gote-ts'ọ niwiti họt'e. ²⁷ Zezi inèè gots'ọ yahtu-wet'àaʔaa-deè xèht'e-le. Dzẹ taat'eè edehohì k'èxa eyits'ọ dọ gihohì sù k'èxa Nọhtsị ts'ọ t'asì k'eèhk'ọọ sù wegħa hanì hòzọ-le. Nọhtsị nadaq gohohì hazọọ k'èxa ełàawigwo adiìdlà eyits'ọ k'achì hanade ha nùle. ²⁸ Moses wenàowoò k'èè dọ yahtu-wet'àaʔaa-deè gùlì għa goghìhchì sù degai gùlì ha nàgetso-le họt'e, hanikò eyi nàowo hòèlì t'axọ Nọhtsị yatì nàtsoo t'à Edeza yìhchì họt'e, ededì sù welọ while ts'ọ deghàà degai elì họt'e.

8

Nakenahòdlì wegòò għa yahtu-wet'àaʔaa-deè

¹ Ayì awèts'edù sù dù awèts'edù: Yahtu-wet'aaàa-deè degàà degai elj gots'q hqt'e, eyì sù yak'e Nòhtsì wexè eniyyah hòzqò gá nàgòts'ehnèe wheda, ² eyits'q Nòhtsì wets'q degai k'è gòzqò sù ekq eghàlaeda hqt'e. Eyì gòzqò sù Nòhtsì wenìhbàa wedeèdlù hqt'e, eyì sù Nòhtsì nàzàa ayìllà, dq ayìllà niule.

³ Yahtu-wet'aaàa-deè hazqò sù t'asì Nòhtsì ghàgeza eyits'q t'asì Nòhtsì ts'ò gik'eehk'ò gha gihchì hqt'e. Eyit'à Zezì ededì sù t'asì Nòhtsì ghàza ha hqt'e ilè. ⁴ Ilaà dù nèk'e wheda nùdè yahtu-wet'aaàa-deè elj ha-le ilè, hòt'a Moses wenàowoò k'èè yahtu Nòhtsì ts'ò t'asì gik'eehk'ò gòhlù ne t'à. ⁵ Ededì degai k'è gòzqò goyì eghàlageedaa sù yak'e degai k'è gòzqò xèht'eè lanì hqt'e, eyits'q ekì wezìzhù lanì hqt'e. Eyì ts'ihzò Moses Nòhtsì gha nìhbàa gohtsì ha nìhòqwo ekò Nòhtsì yets'ò dù hadì, “Shìhka dànì nets'ò wègaat'ù adlää sù, hotù wek'èè anele ha,” yèhdì ilè. ⁶ Hanikò Zezì la weghòt'qò sù yahtu-wet'aaàa-deè gilaà nahk'e wet'aaàa hqt'e. Nakenahòdlù wegòò k'èè dq gha eyits'q Nòhtsì gha tanì wheda. Eyì nakenahòdlù wegòò sù inèè gots'q nakenahòdlù nahk'e elj hqt'e, eyits'q yatì denahk'e nezì whehtsì k'e wehòèlj hqt'e.

⁷ T'akweìòò gixè nakenahòdlù sù t'asì t'à wehoeza-le nùdè, Nòhtsì k'achì nakenahòlè ayele ha-le ilè. ⁸ Hanikò Nòhtsì sù dq Ilaà hòlù hogehtsì gok'èezq t'à hadì,

“Naxìgha K'àowo hadì: Idaà whaà-le nùdè, Israel got'ù eyits'q Judah got'ù gixè nakenahòlèe wegòò ehtsì ha. ⁹ Inèè gichò Egypt nèk'e gots'q xàgeehwha ekò gixè nakenawhehtsì ilè eyì xèht'eè ha niule. Gixè nakenawhehtsì sù t'aats'qò gik'èè eda-le t'à, gixè aht'ì-le ahjà. ¹⁰ Idaà nùdè dù hanì Israel got'ù gixè nakenahòdlù wegòò ehtsì ha. Senàowoò ginì yù whezq ahle ha, eyits'q gidzeè k'e dek'eèht'è ahle ha. Ginòhtsì ehì ha eyits'q ededì sets'q dq gùlj ha. ¹¹ Dq edèot'ì hoghàehtq ha-le eyits'q dq edechì hoghàehtq ha-le, ‘Gots'ò K'àowo wek'èzq aqde,’ yèhdì ha-le, dq nechà-le eyits'q dq nechàa sù hazqò sek'ègeezq ha t'à. ¹² Hòlù k'èè k'ehogùzaa sù gìghq nahoehtè ha, eyits'q gihòlù wenahdì ha-le,” gòhdì dek'eèht'è.

¹³ Eyì nakenahòdlù “wegòò” yèhdì t'à Nòhtsì t'akweìòò nàowo whihtsì sù wet'à-ats'et'ì-le ayìllà. Ayì wet'à-ats'et'ì-le xè wezqò ajàa sù whaà-le-t'ù wedè adle ha.

9

Nòhtsì gha nìhbàa nàzàa

¹ T'akweìòò nakenahòdlù sù dànì Nòhtsì ts'ò yats'ehtì ha, eyits'q dù nèk'e dànì Nòhtsì gha degai k'è gòzqò hòlè ha, eyì hazqò gha nàowo dek'eèht'è ilè hqt'e. ² Eyit'à Nòhtsì gha nìhbàa nàgìhgè ilè. Goyì nàke k'è gòzqò, t'akweìòò goyats'eedèe sù k'aak'q ilè nàzàa, ladà eyits'q lèt'è degai ladà k'e

whezo. Eyı sıı Degai K'è gòyeh. ³ Eyıts'ò enııt'ı weziı nàke k'è gòzoq sıı Denahk'e Degai K'è gòyeh. ⁴ Goyıı sqòmbaekwo-lada wek'e Nòhtsı ts'ò dzèh-tekqò dek'òq sıı whezo, eyıts'ò Nòhtsı dq xè nakenawhehtsıı gha sqòmbaekwo-ladzè eyı whehtq. Eyı ladzè weyiı sqòmbaekwo-tqà whehtq, weyiı yak'e gots'ò lét'è “manna,” wiyeh whela. Eyıts'ò Aaron wegeè wek'e ıt'òq xàıakı ııleè sıı, eyıts'ò kwe nàke wek'e Nòhtsı nàowodeè hoòq whehtsı dek'eèht'èè sıı eyı sıı ladzè yiı whela. ⁵ Eyı sqòmba ladzè wegoodoo sıı Nòhtsı weyak'eet'ıı hòlèıı nàke weghòhk'eè nàgewo. Dq gıhoıı k'èxa eyı ladzè weka edoò agehziı sıı wegoodoo yak'eet'ıı gıts'òq elèedi. Hanikò dıı sıı eyı hazqò wek'ayats'ehtı ha dıı.

⁶ T'asıı hazqò hanı sııhögıızo t'axqò yahtıı ets'òdaa gòzoq goyiı edıılaà ghàlageeda ha, dzè taat'eè goyagedè. ⁷ Hanikò yahtıı-wet'aazaa-deè edediı zo enııt'ı weziı denahk'e degai k'è gòzoq sıı goyaetla hqt'e, ııè xo ıılaà ekq goyaetla. Edoò wedè goyaetla hqıı nııle; eyı sıı edehoıı k'èxa eyıts'ò dq hoıı hogehtsı kò gık'èezq-le sıı k'èxa Nòhtsı ts'ò edoò ladzè weka ayehtı. ⁸ Hanı nàowo wet'à Yedayeh Nezıı dıı wek'ets'eezqò agòqlà: Nòhtsı gha nıhbàa ıılaà nàıhza et'ıı Denahk'e Degai K'è gòzoq sıı gots'ò eneètq hqt'e. ⁹ Eyı hazqò dıı weghàà nànts'edè gha adla hqt'e. T'asıı hazqò Nòhtsı ghàgele eyıts'ò t'asıı Nòhtsı ts'ò gık'eehk'òq sıı wet'à dq gııı degàà degai ade ha nııle. ¹⁰ Eyı nàowo t'à gıat'ıı sıı t'asıı weghq shèts'ezhee, t'asıı ts'edq eyıts'ò edenàowoò k'èè edek'enagehtse hanı zo t'à agıat'ıı ııle. Nòhtsı nàowogòò goxè whehtsı gots'ò edezhıı gha eyıts'ò edııla t'à hanı zo eghàlageeda ha dıı-le ııle.

Zezi-Krı wedoò

¹¹ Zezi-Krı yahtıı-wet'aazaa-deè k'èè nııtla ekò nàowo denahk'e nezıı goxè hòzoq ayııla. Denahk'e degai nıhbàa yiı gogha eghàııda. Eyı nıhbàa dqıà t'à hòlèı-le eyıts'ò dıı nèk'e gots'ò nııle. ¹² Sahzqò eyıts'ò ejiezaa wedoò t'à goyazıa nııle, hanikò edıı Denahk'e Degai K'è gòzoq sıı xàè ededoò t'à goyazıa hqt'e. ıılaà zo hanı gogha eghàııda hqt'e eyıts'ò ededoò t'à welq while ts'ò gohoıı ch'à edaxàgole gha ajà hqt'e. ¹³ Moses wenàowoò k'èè sahzqò eyıts'ò ejiezqò gıdoò eyıts'ò ejiezaa gots'ò lèbè dq gızhıı degai adla-le sıı k'e agehtı. Eyı haget'ı t'à ehkw'ı agııdlà xè gızhıı t'à degai lanı agııdlà. ¹⁴ Zezi wedoò eyı nahk'e godzeè k'enaıhtso hodeè hqt'e. Zezi t'asıı weııı wek'e whezo-le sıı Yedayeh Nezıı wedahxà Nòhtsı ghàdıtı t'à, t'asıı wet'aaza-le k'alats'ııde ch'à godzeè k'enaıhtso hqt'e, hanı-ııde Nòhtsı edaa sıı k'òt'a wegħa eghàlats'eeda ha dıı-le.

¹⁵ Eyı ts'ıhzo Zezi-Krı nakenahòdıı wegòò k'èè dq eyıts'ò Nòhtsı gogha tanı wheda hqt'e. ıılaà nakenahòdıı wezoq t'a geèhk'w'e ekò dq gıhoıı k'èxa elııwo t'à nàgeekwa ch'à agòqlà.

Eyit'à dọ gikayaetu sị Nòhtsị dọ xè yatı whehtsị k'èè welọ while ts'ọ geeda ha.

¹⁶ Dọ ẹlaàwı t'axọ̀ t'asị wets'ọ sị weyatı k'èè adle gha enıhtl'è whehtsị nı̀dè, eyı dọ ẹlaıwo hotı wek'èedzọ nı̀dè zọ weyatı k'èè eghàlageeda họt'e. ¹⁷ Dọ ı̀laà eda et'ı weyatı dek'eèhtl'è wek'èè eghàlageeda nı̀le, dọ hotı ẹlaıwo nı̀dè zọ wenıhtl'è k'èè eghàlageeda họt'e. ¹⁸ Nakenahòdlı t'akwelòò hòèlı sị eyı kò t'asị ẹlaıwoo wedoò weđe nı̀dè ayı dek'eèhtl'è sị wek'èè agode ha dı̀ ı̀lè. ¹⁹ Moses nàowo hazọ̀ dọ ts'ọ yek'eyahı t'axọ̀, ejiezaa wedoò, tı xè yıhchı gà sahzọ̀ weghàà dek'o eyıts'ọ hyssop wekw'ıhchı t'à Nòhtsị wenıhtl'è eyıts'ọ dọ hazọ̀ gok'e ayı̀là. ²⁰ Eyı xè dı hadı, “Nòhtsị dı nakenahòdlı wek'èahdı ha naxèhdı sị, dı edoò wegħa họt'e,” gòhđı ı̀lè. ²¹ Eyı xèht'eè Nòhtsị għa nı̀hbàa nàızaa k'e eyıts'ọ weyı t'ası hazọ̀ whelaa t'à-aget'ı sị k'e edoò ayı̀là. ²² Moses wenàowoò k'èè ha nı̀dè tıts'aadı wedoò t'à t'ası hazọ̀ degaı adle ha họt'e, eyıts'ọ edoò xàıtl'ı lenqsı dọ gıhoı gıghọ nahoezhe ha dı̀ họt'e.

²³ Yak'e k'èè t'ası hòèlı sị tıts'aadı wedoò t'à degaı adle ha họt'e, hanıkò xàè yak'e gots'ọ ne sị eyı wenahk'e t'ası deè t'à degaı adle ha họt'e. ²⁴ Zezı-Krı sị nı̀hbàa dọlà t'à hòèlı k'è goyayıza nı̀le, eyı nı̀hbàa sị yak'e degaı k'è gòzọọ k'èè hòèlı họt'e. Zezı xàè yak'e goyayıza họt'e, dı Nòhtsị nadaqà gogħa nàwo họt'e. ²⁵ Dı nèk'e yahtı-wet'àazàa-deè Denahk'e Degaı K'è gòzọọ sị xo taat'eè xàè ededoò xè goyaeła-le họt'e, hanıkò Zezı ı̀laà zọ yak'e goyayıza họt'e, k'achı ẹlaàwı għa Nòhtsị ghàdıtè ha nı̀le. ²⁶ Hanı-le nı̀dè Zezı dı nè hòèlı gots'ọ gòtlọ̀ dọ dajıza ha ı̀lè. Hanıkò dı nọ̀de dzeqè ts'ọ nı̀họqwoo sị ı̀laà zọ nı̀tłà họt'e, welọ while ts'ọ gohoı while ayele għa Nòhtsị ghàdıtı. ²⁷ Dọ ı̀laà zọ ẹlaàwı ha họt'e, eyı t'axọ̀-ı̀dè Nòhtsị nadaqà wesıniyaetı ha. ²⁸ Eyı lanı Zezı-Krı ı̀laà zọ dọ lọ gıhoı k'èxa ẹlaàwigwo, eyıts'ọ k'achı nàke t'à nı̀tłà ha. Dọ-hoı k'èxa k'achı dajıza għa nı̀tłà ha-le, hanıkò dọ gidanaèhı sị edaxàgole għa ade ha.

10

Zezı-Krı ı̀laà zọ dọ għa ẹlaıwo

¹ Moses wenàowoò sị ı̀daà t'ası wedeèdlı nèhòkw'ı għa ekı wezızhı lanı họt'e, eyı nàowo sị xàè wedeèdlı k'azı họt'e. Hanı ts'ıhı zọ xo taat'eè tıts'aadı Nòhtsị għa ẹlaàghıdee sị wet'à dọ Nòhtsị ts'ọ agede għa degħàà degaı agedle ha nı̀le. ² Wet'à dọ degħàà degaı ade ha nı̀dè tıts'aadı Nòhtsị għa ẹlaàghıde ghonaget'è ha-le ı̀lè. Dọ hazọ̀ gıhoı gıghọ while ade ha ı̀lè, eyıts'ọ edehoı k'egıı ha-le ı̀lè. ³ Hanıkò xo taat'eè Nòhtsị ts'ọ tıts'aadı k'eeehk'ọ̀ sị wet'à t'aats'ọ̀ edehoı nagedı għa

hõt'e. ⁴ Ejezòò eyits'ò sahzòò gıdoò t'à dọ-hoḥı̄ while adle ha niile.

⁵ Eyit'à Zezi-Krı du nèk'e ts'ò ajà ekò, Nòhtsı̄ ts'ò du hadı, “Dọ tits'aadı̄ nets'ò ełààgehde eyits'ò t'ası̄ neghàgeedu sı̄ we-neewọ niile, hanikò dọzhı̄ t'à ehdaà asèneelà. ⁶ T'ası̄ nets'ò gık'eehk'òò eyits'ò gıhoḥı̄ k'èxa tits'aadı̄ ełààgehdee sı̄ weghọ sı̄ghà neewọ niile. ⁷ Eyit'à nets'ò du haehsı̄, ‘Seghọ dek'eèhtl'è k'èè jọ nenadaqà nàhwho. Senòhtsı̄, nı̄nı̄ k'èè eghàlaehda ha jọ nèehtlā,’ dehsı̄,” yèhdi.

⁸ T'akweḥòò du hadı, “Tits'aadı̄ nets'ò wek'eeek'òò, t'ası̄ ts'eedèe nets'ò wek'eeek'òò, eyits'ò hoḥı̄ k'èxa tits'aadı̄ ełààgehdee sı̄ weghọ sı̄ghà neewọ niile,” (Moses wenàowoò k'èè hanı̄ eghàlageeda ha hòzọ kò). ⁹ Eyı̄ t'axòò du hadı, “Jọ ts'atà whı̄hda, nı̄nı̄ k'èè eghàlaehda ha jọ nèehtlā,” dı. Hadı t'à nakenahòdlı̄ wezọq̄ wede ayı̄lā, eyits'ò nakenahòdlı̄ wegòò whehtsı̄. ¹⁰ Nòhtsı̄ wı̄nı̄ k'èè Zezi-Krı ı̄lāà zọ gogha ełajwo t'à welọ while ts'ò degai ts'ı̄lı̄ agòòlā.

¹¹ Dze taat'eè yahtı̄ hazòò Moses wenàowoò k'èè Nòhtsı̄ ladà k'e edılāà ghàlageeda. Eyı̄ nàowo k'èè k'ègok'e Nòhtsı̄ ts'ò t'ası̄ k'egeehk'ò, hanikò wet'à dọ gıhoḥı̄ while ade hoḥı̄ ha niile. ¹² Hanikò du yahtı̄-wet'āazāa-deè sı̄ welọ while ts'ò gha ı̄lāà zọ gohoḥı̄ k'èxa Nòhtsı̄ ghàdıtı̄ t'axòò, Nòhtsı̄ gā nàgòts'ehneè wheda. ¹³ Ekò gots'ò wets'ò xànegı̄za gı̄lı̄ sı̄ goghòı̄hnè awedle gha naèhzī hõt'e. ¹⁴ ı̄lāà zọ dọ gha ełajwo t'à dọ degai agohzī sı̄ welọ while ts'ò deghāà degai gı̄lı̄ agòòlā.

¹⁵ Yedayeh Nezī ededı̄ sı̄ eyı̄ ghọ gots'ò gode hõt'e. T'akweḥòò du hadı: ¹⁶ “Naxı̄gha K'āowo du hadı: ı̄daà nı̄dè hanı̄ gı̄xè nakenahohtsı̄ ha. Senàowoò gıdzèè yı̄ whezọ ahle ha, eyits'ò gı̄nı̄ yı̄ senàowoò dek'eèhtl'è ahle ha,” hadı.

¹⁷ Eyı̄ t'axòò du hadı,

“Gıhoḥı̄ eyits'ò senàowoò k'èagı̄t'e-le sı̄ wenahdı̄ ha-le,” hadı.

¹⁸ Nòhtsı̄ dọ-hoḥı̄ nahoı̄la ne t'à, hoḥı̄ k'èxa k'achı̄ tits'aadı̄ ełāawı̄ ha hòzọ-le agòjā.

T'aats'òò weyatı̄ ts'ıtò ha hõt'e

¹⁹ Eyit'à sèotı̄, Zezi wedoò dahxà eyı̄ Denahk'e Degai K'è gòzòò goyats'eedè gha goghàhòt'òò sı̄ sı̄ gogha ehkw'ı̄-ahodı̄ hõt'e. ²⁰ Nàowo wegòò wet'à ts'eedaa sı̄ ts'ò dexats'eède hõt'e, gots'òòhk'e enı̄t'ı̄ tanı̄ ts'ò tādı̄lā t'à, eyı̄ sı̄ Zezi wezhı̄ lanı̄ hõt'e. ²¹ Nòhtsı̄ wekò gha yahtı̄-wet'āazāa-deè gots'ò ne t'à, ²² hotı̄ gogha ehkw'ı̄-ahodı̄ eyits'ò godzèè ehkw'ı̄ xè Nòhtsı̄ ts'ò ats'ı̄de. Wedoò godzèè k'e adlā t'à k'achı̄ hoḥı̄ edek'e nı̄dahots'eezā ha-le, eyits'ò yak'e gots'ò tı̄ t'à gok'enaatso hõt'e. ²³ Nòhtsı̄ sı̄ t'aats'òò edeyatı̄ k'èdı̄ ne t'à, goı̄nı̄ nātsoo xè t'aats'òò weyatı̄ ts'ıtò ha hõt'e. ²⁴ Eyits'ò ełeghònets'eètọ gha eyits'ò ełets'ò nezī eghàlats'eeda gha godzèè nātsoo

ats'nīle. ²⁵ Łàą elènats'eedè ghọ nats'nīt'è-le. Dọ mọhdaa haget'ı-le agejà. Hanikò godzeè nàtsoò alets'ehzı̄ gha t'aats'ọọ elènats'ı̄dè; nọode dzeẹ ts'ọ niwà-le t'à denahk'e t'aats'ọọ hats'et'ı̄ weli.

²⁶ Nàowo ehkw'ı̄i wek'èts'eezọọ agòidlà kò k'èdaà hołı̄ hots'ehtsı̄ ha ts'ı̄wọ nı̄dè, gohołı̄ k'èxa t'ası̄ Nọhtsı̄ ghàts'ezà ha sı̄ gọhı̄-le agode ha, ²⁷ eyit'á dọ Nọhtsı̄ dzagı̄hwhọọ sı̄ Nọhtsı̄ nàgoehkwa ha eyits'ọ kọ nàtsoo t'à gık'èek'ọ ha gidawhezọ t'à sı̄ geejı̄ họt'e. ²⁸ Dọ Moses wenàowoò k'èı̄t'e-le nı̄dè eteweèzı̄-le ı̄lè; dọ nàke hanı̄-le-ı̄dè dọ tai gı̄daà nàhòwoo sı̄ gık'e nı̄dahogı̄zọ nı̄dè ełàagı̄hwhı̄ ha họt'e. ²⁹ Dọ Nọhtsı̄ Weza wegħa t'ası̄ elı̄-le, wedoò t'à nakenahòdlı̄ t'à wehołı̄ while adlāa sı̄ wegħa wet'aaazà-le nı̄dè, eyits'ọ Nọhtsı̄ wesonı̄wọ t'à Yedayeh Nezzı̄ goghọt'ọọ sı̄ yek'èch'a eghàlaidà nı̄dè eyı̄ dọ sı̄ denahk'e hòt'ò nàweekwa ha họt'e. ³⁰ Nọhtsı̄ wek'èts'eezọọ sı̄ ededı̄ dı̄ hadı̄, “Dọ nàgeehkwa ha sı̄ sı̄ sets'ọ hoelı̄ họt'e, eyits'ọ dọ ekọ-le hogehtsı̄ k'èxa ek'èt'á gı̄ghàhoehzà ha,” eyits'ọ k'achı̄ dı̄ hadı̄, “Gots'ọ K'àowo edets'ọ dọ gosı̄niyaehı̄ ha,” dek'eèht'è. ³¹ Nọhtsı̄ edaa sı̄ nàgoehkwa ha nı̄dè sı̄ goxè hoıla ha họt'e.

³² Ek'èt'á kenaahdı̄, t'akwelòọ Nọhtsı̄ wegodı̄i wek'èhoahzà aahjà ekò, naxı̄xè hoıla kò ı̄lāà naxı̄gha ehkw'ı̄-ahodı̄ xè ı̄lāà naxı̄nı̄ nàtsoò aahwhọ ı̄lè. ³³ Qhk'è dọdaà t'ası̄ aahı̄-le ts'ọ naxı̄k'adageedè xè danaxegı̄hza ı̄lè. Eyits'ọ qhk'è dọ hanı̄ gı̄xè hoılāa sı̄ gı̄xè aahı̄t'ı̄ xè gı̄ts'āahdı̄ ı̄lè. ³⁴ Dọ gidanı̄ı̄lāa sı̄ etegı̄ahzı̄ ı̄lè, eyits'ọ t'ası̄ naxı̄ghọ gı̄ı̄hchı̄ kò ı̄lāà naxı̄nā ı̄lè, eyı̄ wenahk'e t'ası̄ nezı̄i sı̄, welọ while ts'ọ naxı̄ghaelı̄ ha wek'èahsọ t'à.

³⁵ Eyit'á gots'ọ K'àowo weghọ naxı̄nı̄ nàtsoo sı̄ wede aahle-le, hanı̄-ı̄dè wek'èxa Nọhtsı̄ t'ası̄ nechāa naxı̄ghazà ha. ³⁶ Naxı̄xè hoıla kò ı̄lāà naxı̄nı̄ nàtso ha họt'e. Nọhtsı̄ wı̄nı̄ k'èè aahda t'axọọ nı̄dè naxı̄gha edeyatı̄i k'èè eghàlaeda ha họt'e. ³⁷ Whaà-le-t'ı̄i, “Amı̄ nı̄ıtłā ha sı̄ hotı̄i nı̄ıtłā ha họt'e, eyits'ọ whaà wewhı̄le ha nīle. ³⁸ Secheekeè ehkw'ı̄i elı̄i sı̄ wegħa ehkw'ı̄-ahodı̄ t'à eda ha. Hanikò ek'èt'á anajà nı̄dè weghọ sına ha nīle,” dek'eèht'è. ³⁹ Hanikò goxı̄ sı̄ dọ ek'èt'á anagejà t'à gidı̄hòłı̄ sı̄ gı̄ta gots'ọ ats'ı̄t'e nīle, dọ gı̄gha ehkw'ı̄-ahodı̄ xè edaxàgı̄ı̄dee sı̄ gı̄ta ats'ı̄t'e.

11

Nọhtsı̄ gı̄gha ehkw'ı̄-ahodı̄ k'èè geeda

¹ Gogħa ehkw'ı̄-ahodı̄ nı̄dè Nọhtsı̄ gots'ọ edeyatı̄i k'èdi ha hotı̄i wek'èts'eezọ họt'e, eyits'ọ ayı̄i goghàzà ha sı̄ gogħa wègaat'ı̄-le kò goghọet'a ha wek'èts'eezọ. ² T'akwe whaà gocho hanı̄ gı̄gha ehkw'ı̄-ahodı̄ t'à Nọhtsı̄ goghọ nezı̄i xàyaı̄htı̄ ı̄lè.

³ Gogħa ehkw'ı̄-ahodı̄ t'à Nọhtsı̄ edeyatı̄i t'à dèè, yat'a eyits'ọ t'ası̄ hazọọ whehtsı̄ wek'èts'eezọ họt'e. Hanı̄ t'à t'ası̄ wègaat'ı̄ı̄

sì t'asì wègaat'ù t'à hòèlì nùile. ⁴ Abè wegħa ehkw'1-ahodì t'à Cain Nòhtsì ghà-t'asì-nùidì nahk'e Abè yets'ò t'asì k'eehk'òò sì wegħa nezì. Abè wegħa ehkw'1-ahodì t'à Nòhtsì yegħò dù hadì, “Abè ehkw'1-edaa-dòò elì, sets'ò ayì k'eehk'òò sì segħa nezì,” hadì. Eyits'ò Abè wegħa ehkw'1-ahodì t'à eławo kò ayì dàyìlàa sì t'à ıłàà gots'ò gode họt'e.

⁵ Enoch wegħa ehkw'1-ahodì t'à Nòhtsì dù nèè gots'ò neyìhtì, eyit'à eławo-le. Wezhì xè Nòhtsì neyìhtì t'à dọ wızzì yegòhzo-le. Nòhtsì neyìchì kwe sì Nòhtsì winì k'èè eghàlaidà t'à yegħò nezì xàyahì ts'edì. ⁶ Dọ wegħa ehkw'1-ahodì-le nıdè Nòhtsì winà hohtsì ha dıì. Dọ hazòò Nòhtsì ts'ò aget'ù sì Nòhtsì wehòhzoò sì gıgha ehkw'1-ahodì ha họt'e, eyits'ò amì ededzeè t'à Nòhtsì nıwqò sì eyì k'èxa Nòhtsì t'asì nechàa goghàyeza ha gıgha ehkw'1-ahodì ha họt'e.

⁷ Nòhtsì dàgode ha sì ghò nadađ Noah ts'ò goıde ekò Noah wegħa ehkw'1-ahodì ıle. Nòhtsì k'èch'a welè sòò nıwqò t'à edets'èkeè eyits'ò edeza edaxàgole ha elàcho whehtsì. Noah wegħa ehkw'1-ahodì t'à, dù nèk'e dọ ełàgede għa gısnıyaetì ha wek'èhoedzo ayìlà eyits'ò wegħa ehkw'1-ahodì t'à ehkw'1 eda k'èè Nòhtsì yıhtà.

⁸ Abraham Nòhtsì nqode nıdè dèè eyì-le yeghàza ha sì ekò ts'ò aade yèhdì yets'ò goıde ekò Abraham wegħa ehkw'1-ahodì ıle. Edù ts'ò at'ù sì yek'èezq-le kò Nòhtsì k'èit'e ts'ıhzoò ekò ts'ò ajà ıle. ⁹ Wegħa ehkw'1 ahodì t'à dèè wegħòt'à ha sì k'e xàhtq lanì nıhbàa yì nàidè. Isaac eyits'ò Jacob ededì sı Nòhtsì eyì xèht'eè goxè yatì whehtsù sì ededì sı ekò xàhtq lanì nıhbàa yì nàgıdè. ¹⁰ Abraham Nòhtsì yietl'aà nezù k'e kògodeè whehtsù sì danaèhı ıle.

¹¹ Abraham wegħa ehkw'1-ahodì t'à wezaa gòhı awııldà. Sì eneèko whelì eyits'ò wets'èkeè Sarah ededì sı wezaa gòhı ha dıì kò, Nòhtsì edeyatı yeghàızoò sì hotı yek'èdì ha Abraham wegħa ehkw'1-ahodì ıle. ¹² Eyit'à Abraham eławo k'èè wıtà kò, wets'ıhzoò-dòò gıtlqò ajà t'à yat'a whò dawhelaa lageetq eyits'ò tabàa ewaà xètq lagejà.

¹³ Eyì dọ ełàgıdè ekò ıłàà gıgha ehkw'1-ahodì k'èè geeda ıle. Nòhtsì edeyatı goghàızoò sì ıłàà wek'èè t'asì gıghòzha nùile, hanıkò ıdaà nıwà gıazı lanì t'à eyì ghò gına ıle. Xàhtq lanì whaà-lea gots'ò dù nèk'e nàts'edè, hagedì ıle. ¹⁴ Dọ hanì gogedee sì wegħàà xàè edenèè hak'egeet'ı wek'èts'eezq họt'e. ¹⁵ Edenèè ts'òò xàgıdee sì ts'ò anagede ha gıwqò nıdè ek'èt'à anagede ha dıì-le ıle. ¹⁶ Hanıkò hagejà-le, dèè denahk'e nezù ts'ò gıwqò ıle, yak'e nàgedè agıhdì ıle. Eyit'à Nòhtsì sì “Gınohtsı aht'e” edèhdì ghò ıızhael-le eyits'ò gogħa kògodeè ts'atà whezo ayìlà.

17 Abraham, Nòhtsɪ yeèhdzà ekò yegha ehkw'ɪ adɪ t'à edeza Isaac Nòhtsɪ gha ɛlaàyèhwhɪ ha sɪnihòɪzɔ ɲè. Ededɪ Nòhtsɪ weyatù weghòt'òq sù edeza ɲlaèt'ee zɔ Nòhtsɪ ts'ò ɛlaàyèhwhɪ ha ɲè. 18 Nòhtsɪ “Isaac ededɪ wet'à zɔ nets'ihzòq-dòq agɪt'e gha gutà ha,” yèhdɪ kò, Abraham ɲlaà ɛlaàyèhwhɪ ha ɲè. 19 Abraham hanɪwɔ, “Nòhtsɪ sù dɔ ɛlaɪdèe naidà ayele ha wegħa dii nùile,” nɪwɔ. Wedaànits'ewo ha ɲɪdè weza Isaac ɛlaɪwo gots'ɔ naidà lajà hɔt'e.

20 Isaac wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à edeza Jacob eyits'ɔ Esau ɲdaà dani gɪxè nezɲì hòzɔ ha k'èè gok'eèyaɲhtɪ ɲè.

21 Jacob ɛlaàwɪ ha nìhɔqwo ekò, wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à edeza Joseph weza nàke gok'eèyaɲhtɪ ɲè. Edetè k'e whehdɪ xè Nòhtsɪ ghàsɔdɪ.

22 Joseph ɛlaàwɪ ha nìkw'o ekò, wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à, Israel got'ɲì Egypt nèk'e gots'ɔ xàgeedè ha ghɔ xàyaɲhtɪ, eyits'ɔ wekw'òq dàgele ha sù ghɔ goghɔnatɲɪzɔ ɲè.

23 Moses wetà eyits'ɔ wemɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à Moses wegòhɪ t'axòq tɪ sa ts'ò nàgeehzɪ ɲè. Chekoa wegħɔ enɪyah gɪk'èezɔ t'à agɲlà, eyits'ɔ k'àowocho weyatù k'èagɪt'e-le ghɔ geeɲ-le.

24 Moses wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à qhdah whelɪ ekò k'àowocho weti weza k'èè wek'èhoedzɔ ha nɪwɔ-le. 25 Whaà-lea gots'ò hoɲɪ t'à sigoèt'ɲì sù wedè kò nɪwɔ, hanikò Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ dani dagòɲhzaa sù gɪxèht'eè ehda ha nɪwɔ. 26 ɲdaà Nòhtsɪ t'asɪ nechàa yegħazà ha sù ts'ò nadaqà nàniwo t'à, Christ gha daɲzaa sù Egypt nèk'e t'asɪ nezɲì ɲò whela nahk'e wegħa wet'aaazà ɲè. 27 Wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à k'àowocho wek'èch'a kò yets'àeɲ-le xè Egypt nèk'e gots'ɔ xàèhtɪ. Nòhtsɪ wègaat'ɪ-le sù yaɲì lanì t'à dezòq Nòhtsɪ ts'ò edɪnì nàtso ayɲhwhɔ. 28 Moses wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à Passover nàsɪ gha sɪnihòɪzɔ eyits'ɔ dɔ enɪtɔ k'e edoò agele ha gòhdɪ. Hanɪ-ɲdè yak'eet'ɲì dɔzhɪa t'akweɲòq gɪgòhɲì sù ɛlaàgòhde ɲɪdè Israel got'ɲì gɪza qhdaà ɛlaàgòhde hale.

29 Israel got'ɲì gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à, Ticho Dek'oo ehts'òq ajà gà dèè whegɔq k'e nagede. Hanikò Egypt got'ɲì ededɪ sɪ goxèht'eè dèè whegɔq k'e nagede ha hogeèhdzà ekò tɪ t'à ɛlaàgɲdè.

30 Dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à, ɲòhdɪ dzèè ts'ò dɔ kògodeè Jericho wemòq tadɔɲadè t'axòq kwekwɲì wemòq nawhezaa sù hodàèt'ɪ.

31 Ts'èkoɲì Rahab wɲyeh sù wegħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à, nàezɲì-dòq gots'àɲdì, eyit'à dɔ Nòhtsɪ k'èagɪt'e-le sù xè ɛlaàgɲhwho-le.

32 Eyɪ dɔ haàtɔq gɪzòq ts'ò dɔ ɲò ghɔ gohde ha dii-le, hanikò Gideon, Barak, Samson, Jefta, David, Samuel, eyits'ɔ

nakwenàozqò lq gıghq naxıxè gohdo ha segha hòzq-le. ³³ Eyı dq gıgha ehkw'ı-ahodı ts'ıh2ò elegegq t'à hogeèhno eyıts'q edegha dèè gıhchı. Nàowo ehkw'ı k'èè eghàlagıdà, eyıts'q Nòhtsı edeyatı goghàızqò sıı wek'èè t'asıı gıghòzha, eyıts'q goòjıcho godzıgeh2à ch'à agogıılà. ³⁴ Eyı dq sıı gıgha ehkw'ı-ahodı ts'ıh2ò, kò nàtsoo dèk'òq kò gıxèhdı-le, behcho t'à ełàagoghıde ch'à kwıgeèhde, nàgetso-le sıı kò nàgetsoò agııdlà, eyıts'q elegegq gha nàgeghò agejà xè eghq-dq eyıı-le ghq geèhno. ³⁵ Eyı xèht'eè ts'èko weza ełajdèe sıı nagıdà agııdlà. Dq mòhdaa gıweè ts'ò gıkwòqyaà-gogeh2ı, hanıkò denahk'e hoızı ts'ò nagıdà ha gııwq t'à, hanı dagıızaa sıı ch'à agede ha gııwq-le. ³⁶ Mòhdaa yatııı t'à gok'adageedè, mòhdaa dekwa t'à nàgogeehkwa, mòhdaa satsòt'ıı t'à dageet'ı eyıts'q gıdanııla. ³⁷ Mòhdaa kwe t'à goguhshı t'à ełàagıdè, mòhdaa tanı ts'ò tãgogee't'à, mòhdaa behcho t'à ełàagogehde. Mòhdaa sahzqawò t'à-aget'ı xè k'egedè, etegeet'ı, tsıgogııh2a eyıts'q dagogııh2a. ³⁸ Dıı nèk'e ts'q dq gota nàgedè ha sıı gogha sıı dq nezıı agııt'e. Ekıı-ka nèk'e eyıts'q shıhta k'egıadè, kwe yıı gòlaa, eyıts'q dèè yıı gqòzàa yàgòlaa yıı nàgıdè.

³⁹ Eyı dq hazqò Nòhtsı gogha ehkw'ı adı t'à Nòhtsı goghq nezıı xayııhtı hq't'e, hanıkò jìè kò Nòhtsı edeyatı goghàızqò sıı wek'èè t'asıı gıghòt'q nııle. ⁴⁰ Nòhtsı sıı t'asıı denahk'e nezıı godasııhòızqò hq't'e, hanı-ıdè goxè agejà zq nıdè degħàà degai agede ha t'à.

12

Nòhtsı amıı goghqneètqò sıı hoııı hogehtsı ch'à hogħàgoehtq

¹ Dq lq gıgha ehkw'ı-ahodıı k'èè gııdàa sıı gomqò goòzà ts'ò geèhk'w'e lanı, eyıt'à t'asıı hazqò wet'à goııı nàtso-le sıı wedè ats'ııle. Goııı nàtso-le t'à nàhòıı-le gohoııı godaèht'e, eyıt'à Nòhtsı wenàowoò k'èè ts'eeda gha goııı nàtso ats'ııhwhq ha hq't'e. ² Zezı zq wedaàıts'ııdè, ededı sıı Nòhtsı gogha ehkw'ı-ahodıı yexèhoııhwhq hq't'e, eyıts'q ededı nqòde ts'ò degħàà gogha ehkw'ı-ahodıı agole ha hq't'e. Ededı ıdàà nıdè wınà agode ha yek'èezq t'à dechıet'aa k'e dajzàa sıı yeghq jızhawhelı-le. Eyı tı'axqò Nòhtsı t'asıı hazqò gha K'àowocho elıı sıı yegà nàgòts'ehneè wheda. ³ Hoııı-hogehtsıı-dqò gııt'aa dàhòt'ò dajzàa xè sıı gık'èch'a eghàlagıdàa sıı wedaàııahdè, hanı-ıdè weghq nıahtsı ha-le eyıts'q naxııı nàtso-le ade ha-le.

⁴ Hoııı nàowoò ch'à nàhòhoahdè kò jııà naxıdoò xàııt'ı ts'ò aahjà nııle. ⁵ Nòhtsı edeza k'èè naxıızı t'à naxıdzeè nàtsoò ayııılàa sıı wenaahdı-le nı? Dıı hanaxèhdı jìè:

“Seza, ehkw'ı ıdà gha gots'ò K'àowo nets'ò gode nıdè negha nezı-le welè sqò, eyıts'q ehkw'ı ıdà gha hogħàneehtq nıdè negha dıı welè-le. ⁶ Gots'ò K'àowo amıı ghqneètqò sıı hoııı

hogehtsi ch'à hoghàgoehtò, eyits'ò dọ hazòò edeza gòhdu sù nàgoehkwa hòt'e,” hanì dek'eèht'è.

7 Naxìgha hoìla nìdè wexè ts'èwhì daahza, weghàà hoghànaxeehtò hòt'e, Nòhtsi sù edeza k'èè naxìts'ò eghàlaeda hòt'e. Dọ weza gòhì nìdè ehkw'ì geeda gha hoghàgoehtò hòt'e. ⁸ (Nòhtsi edeza hazòò hòhì hogehtsi ch'à hoghàgoehtò hòt'e.) Nòhtsi hanì hoghànaxeehtò-le nìdè, xàè weza k'èè naxìtà nùile, tsìhkò gòoza laaht'e. ⁹ Goxì hazòò gotà ehkw'ì ts'eeda gha hoghàgogeèhtò jìlè t'à dọ gìts'ùhwhò jìlè. Eyit'à Nòhtsi gots'ò jìni gha Gotà elì sù hoghàgoetò nìdè denahk'e wek'èats'ùt'e ha hòt'e. Hanì-ìdè welò whìle ts'ò ts'eeda ha. ¹⁰ Gotà gùlì sù dànì gìgha ehkw'ì sù k'èè whaà-lea gots'ò zọ hoghàgogeèhtò hòt'e. Hanìkò Nòhtsi sù goxè hòzì hòzò gha hoghàgoetò hòt'e, hanì-ìdè dànì degai elì sù wexèht'eè ats'ede ha. ¹¹ Nòhtsi hòhì hots'ehtsi ch'à hoghàgoehtò nìdè gogha nezì-le xè gogha dìi hòt'e. Hanìkò nòode-ìdè wet'à ehkw'ì ts'eedaà ats'et'ì, eyits'ò weghàdets'eehtò nìdè goxè sìghà hòzò agot'ì hòt'e.

¹² Eyit'à naxìni nàtso-le sù k'achì nàtsoò aahle. ¹³ “Naxìkè gha tìlì ehkw'ì nùzà aahle,” hanì-ìdè amì wekw'ò nàtso-le sù denahk'e nàtso-le ade ha-le, hanìkò k'aat'ìi ade ha.

Nòhtsi wets'eèhk'w'ò ha hòt'e

¹⁴ Dọ hazòò xè ts'èwhì aahda, eyits'ò nàowo degai k'èè aahda gha hòt'ò eghàlaahda. Dọ wùzì nàowo degai k'èè eda lenqsi gots'ò K'àowo ezì ha nùile. ¹⁵ Dọ wùzì Nòhtsi wesqniwò wedè ayule sòò eyits'ò eledzaahwhò ch'à naxìni nàtsoò aahle. Hanì-le-ìdè naxìxè hoìla agode ha eyits'ò dọ lò ehkw'ì geeda-le agede ha. ¹⁶ Naxìtà dọ wùzì hòhì k'èè ełek'alagùdè sòò, hanì-le-ìdè Esau lanì Nòhtsi nàowoò gìgha wet'àazà-le lagùt'è sòò. Esau wetà weza qhdaà jìlè t'à wetà wets'ò t'asì denahk'e wet'àazà sù wets'ò ade ha jìlè, hanìkò jìlè yeghò shètì k'èxa wechì ts'ò weghò nàedi jìlè. ¹⁷ Sìghajwà t'axòò goza qhdaà elì k'èè wetà yek'eèyahtì ha nìwò jìlè, hanìkò wetà hayele ha dìi, wek'èahsò hòt'e. Esau sù hòt'ò yeghò jtsè kò, wetà wìni eładì ayele ha whìayìlè.

¹⁸ Israel got'ì ayì ts'ò nègùdee sù eyì nahk'e t'asì nechàa ghò niahde hòt'e. Shìh nechàa dageechì ha dìi-le sù ts'ò nègùde. Eyì shìh kò nàtsoo t'à dèk'ò, eyits'ò wek'e togoòt'ò, k'oh lò eyits'ò nhts'ì nàtsoo t'à gìgha hoejì jìlè. ¹⁹ Israel got'ì sù dechìshì hòt'ò dedi gùkw'ò, eyits'ò Nòhtsi gots'ò hòt'ò gode t'à, geejì agejà, hagedì, “K'achì gots'ò xayawehtì-le,” gedì nàdageeti jìlè. ²⁰ Nòhtsi nàowo goghàzòò sù geèhk'w'ò ha gìgha dìi t'à agedì jìlè. Dìi nàowo sù gìghòt'ò: “Tìts'aadì kò eyì shìh gà nìwà-le ajà xè yexèhdi nìdè kwe t'à ełagùhwhì ha hòt'e.”

²¹ G1xè hanàhòwo ts'ihʔò sù geèhyeh t'à Moses ededj kò du hadi, “Sù dehji t'à sets'ehlè lanì,” hadi jlè.

²² Ekò naxi sù shìh Zion wiyeh ghò niahde họt'e. Nòhtsɿ edaa sù wets'ò kògodeè Jerusalem yak'e gòʔoq sù ghò niahde họt'e. Ekò yak'eet'jì lq-t'à-lq gɪnà xè lɔ̀ɔ̀ elègehde. ²³ Dq hazqò Nòhtsɿ ghàgiižhaa sù gita dahkw'eè aahjà, eyits'ò g1xè naxiɿzi yak'e dek'eèhtl'è họt'e. Nòhtsɿ dq hazqò gosiniyaehtu sù ghò niahde họt'e, dq degħàà degai agiùdlàa sù gits'ò jni ts'ò niahde họt'e. ²⁴ Zezi wets'ò niahde họt'e, ededj gogha tanì wheda elj t'à nakenahòdlj wegòò k'èè Nòhtsɿ ts'ò nègqola họt'e. Eyits'ò Zezi wedoò Nòhtsɿ ladà k'e adlàa sù ts'ò niahde họt'e, eyi sù Abè wedoò nahk'e gots'ò sìghà xàyaeti họt'e.

²⁵ Nòhtsɿ naxits'ò gode nɪdè wets'ò naxidzi goile welè sòò. Nòhtsɿ du nèk'e Israel got'jì gots'ò gojde ekò egeèhw'ò-le t'à nàgoihkwa jlè. Ekò goxi sù yak'e gots'ò Nòhtsɿ gots'ò gode kò wets'eèhw'ò-le nɪdè denahk'e hòtl'ò nàgoehkwa ha họt'e.

²⁶ Ekìyee k'e Nòhtsɿ dq ts'ò gojde t'à dèè nàgoèhdq jlè. Ekò dii gogha du hanì edeyatù goghàʔq, “K'achj jàà dèè zq nàgoìdà ahle ha nùle, yak'e sɪ nàgoìdà ahle ha họt'e,” hadi. ²⁷ “K'achj jàà,” hadi sù t'asì hazqò wexè nàgoìdà ha sù wedè adle ha dii-adi. T'asì hòèlj sù while adle ha, eyits'ò t'asì nàeda ha dii sù welq while ts'ò whela ha.

²⁸ Eyit'à welq while ts'ò Nòhtsɿ wenàowoò k'èè hòʔoq goxè hòʔoq adlàa sù weghq masi ts'jwq weli. Nòhtsɿ winì k'èè wegħa ts'eeda weli, godzeè t'à wets'ò nezjì nats'iiʔà, wets'ats'eejì xè weghq enehots'iihsah weli. ²⁹ “Gonòhtsɿ sù kò nàtso lanì t'asì hazqò dihohtsɿ ha dii-le,” dek'eèhtl'è.

13

Eyit'à dànì ts'eeda weli

¹ Xàè elèot'jì lanì t'aats'òq èlèghoniatq. ² Xàhtq naxikò aget'jì għa gits'ò enixàitq aahwhq. Inèè sù dq mòhdaa hagjìt'jì t'à yak'eet'jì edekò agehzi jlè, yak'eet'jì gijljì gok'ègeezq-le kò. ³ Naxita gots'ò dq mòhdaa gidaniɿlaa sù g1xè naxidaniɿla lanì ginaahdi. Eyits'ò dq dagjìʔà agiùdlàa sù naxi g1xèht'eè daahza lanì ginaahdi.

⁴ Hots'et'jì nàowoò sù nezjì wek'èahdi ha họt'e. Dqzhì eyits'ò wets'èkeè elèts'ò ehkw'jì geeda ha, eyits'ò dq eyi-le xè aget'jì hale. Dq elèxè hojjì hogehtsɿ eyits'ò edezhì t'à hojjì k'alagedèe sù Nòhtsɿ gosiniyaehtu ha họt'e. ⁵ Sòqmba għaahwhi ch'à edek'èahdi, eyits'ò ayi naxits'ò sù wet'à naxinà welè. Nòhtsɿ du hadi t'à,

“Naxits'òq ahde hojìljì ha nùle, ʔnaxeèhdè hojìljì ha nùle,” hadi, dek'eèhtl'è.

⁶ Eyit'à godzeè nàtso xè du hats'edi ha dii-le,

“Gots'ò K'àowo sù sets'àdi elì họt'e, eyt'à dehji ha-le. Dọ dàsìlìlì?” hats'edi ha dìi-le.

⁷ Naxìgha k'aodèe gùlèe sù dànì Nòhtsì yatì t'à naxìts'ò gogùde lèe sù gınaahdì. Èlaàgùdè gots'ò dànì gùdàa sù ghò nàniadhè, eyits'ò dànì gìgha ehkw'1-ahodù lèe sù k'èè naxìgha ehkw'1-ahodù welè. ⁸ Zezi-Krì jnèè dànì wexè gòjzaa sù dù dzèè k'e hanì wexè hòzọ eyits'ò welọ whìle ts'ò hanì wexè hòzọ ha họt'e.

⁹ Ts'ìzọ aahde ch'à t'asì elàdù lọ xàzaa t'à dọ hoghàanaxegùhtọ-le. Nòhtsì wesonìwọ t'à godzeè nàtso nìdè nezì họt'e. Ayì ts'edèe, ayì ts'edè-le nàowoò k'èats'ùt'e nahk'e nezì họt'e. Hanù nàowo k'èats'ùt'ee sù godzeè gha wet'aaza nùle. ¹⁰ Yahtù, Nòhtsìkò-gocho goyì eghàlageedaa sù goxì dànì Nòhtsì gogha sahzọà elajhwo weghọ shèts'ezhee sù ededù gìghọ shègezhe ha dìi họt'e.

¹¹ Moses wenàowoò k'èè nìdè yahtù-wet'aazaa-deè sù Denahk'e Degai K'è gòzọọ ts'ò tìts'aadi wedoò goyayèèe, eyì sù hòhù k'èxa Nòhtsì ghàyeedi. Ekò tìts'aadi elàgùhdèe sù dọ nàgedèe k'è gomòht'a gik'eehk'ò họt'e. ¹² Eyì xèht'eè xàè ededoò t'à dọ degai agole gha Zezi ededù sì kògodeè gomòht'a dazà xè elajwo. ¹³ Eyìt'à kògodeè gomòht'a ts'ò ats'ùde, wexèht'eè dọ gidaa ts'èwhù dats'ùza. ¹⁴ Dù nèk'e kògodeè welọ whìle ts'ò gòzọọ gòhù nùle, hanìkò jdaa nìdè kògodeè jọ ts'ò ade ha danats'èehzì họt'e.

¹⁵ Eyìt'à Zezi wedahxà t'aats'òò Nòhtsì ghàsọts'eedi ha họt'e. Gowà t'à Nòhtsì wuzì deè ts'ehtsì ha họt'e. ¹⁶ Nàowo nezì ghàlaahda xè elèts'aahtù sù t'aats'òò wenaahdì. Hanì elèts'ò eghàlats'eeda nìdè Nòhtsì winà hots'ehtsì họt'e. ¹⁷ Naxìts'ò k'aodèe gùlù sù gik'èaht'e. Nezì naxìk'ègedì họt'e eyits'ò dànì eghàlageeda k'èxa Nòhtsì gosinìyahtì ha họt'e. Gik'èaht'e, hanì-jdè gina edilaa ghàlageeda ha, eyits'ò gìgha dezhi ha-le. Gilaà gìgha dezhi aahlà nìdè gít'àhoahwhì ha nùle.

¹⁸ Nòhtsì gots'adi ha gogha yaahtì. Ekọ-le eghàlats'ùdà-le wek'èts'eezọ, eyits'ò t'asì hazọ t'à ehkw'1 ts'eeda ha ts'ùwọ họt'e. ¹⁹ Whaà-le-t'ù naxìts'ò anahde gha hotù segha yaahtì.

²⁰ Nòhtsì wet'à ts'èwhù hòzọọ sù Zezi sahzọà-k'èdì-deè elù sù naidà ayìlì, eyits'ò wedoò t'à goxè nakenawhehtsì họt'e. ²¹ Nòhtsì winì k'èè eghàlaahda gha t'asì hazọ naxìghayule. Eyits'ò ayì winì k'èè ne sù Zezi-Krì wet'òò naxìdzeè yì yeghàlaidà. Welọ whìle ts'ò Zezi weghàsọhoedi welè. Amen.

²² Sèot'ù, eyì yatì nàtsoo naxìghàehzọọ sù hotù wek'èahdì, nìht'è nek'òà t'à naxìts'ò uht'è ne t'à.

²³ Gòet'1 Timothy wedaànìtọ ts'ò kòèhtlèe agìlì lèe sù wek'èahsọ ha naxeehwhọ. Iwhàà jọ nùtla nìdè wexè naxìts'àhtlèe ha.

²⁴ Naxita k'aodèe gũũ eyits'ò Nòhtsı wets'ò dọ hazòò gogha gıxè sığhà welè gıahdı. İtaly nèk'e gòet'ı sıı naxıxè sığhà welè gedı.

²⁵ Nòhtsı naxıts'ò sọnıwọ welè.

James wenjht'è

¹ Sɪ James, Zezì-Krɪ eyits'ò Nòhtsɪ gɪcheekeè aht'e. Israel got'ɪ hoòŋ-daats'ò-nàke xàʔaa gɪɪɪ sɪ dɪ nèk'e dɔ nàgedèe gota-ts'ò agejã sɪ gɪts'ò eeht'è. Naxɪxè sɪghà welè.

Hoilà eyits'ò hoɪɪ t'à goèdzà

² Sèot'ɪ, hoilà lɔ xàʔaa t'à naxeèdzà nɪdè sɪ naxɪnà welè. ³ Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ts'ihʔò naxeèdzà nɪdè denahk'e naxɪnɪ nàtsoò ade ha, eyits'ò enats'it'è dahwhɔ ha-le. Eyɪ wek'èahsɔ hɔt'e. ⁴ ɪlã naxɪnɪ nàtsoò aahwhɔ nɪdè deghàà naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ha, eyits'ò nezɪ eghàlaahda gha t'asɪ wɪzɪ naxɪgha dek'azɪ ha-le. ⁵ Naxɪta dɔ ɪkè wɪnɪ gɔɔzɔ ha nɪwɔ nɪdè Nòhtsɪ ts'ò yawehtɪ. Hanɪ-ɪdè Nòhtsɪ yɪnɪ gɔɪzɔò ayele ha. Ayɪ wets'eekèe sɪ weʔò goghàyele ha hɔt'e, eyits'ò “Ayɪha sɪkè?” gòhdɪ nàgoehʔɔ ha nɪle. ⁶ Hanìkò t'asɪ weahkè nɪdè naxɪnɪ nàtso xè naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ha hɔt'e, eyits'ò ekɪ ahodɪ dahwhɔ ha nɪle. Dɔ wɪnɪ nàtso-le sɪ nɪhts'ɪ t'à k'etaetɪ lanɪ, nàke ts'ò nànwɔ lanɪ. ⁷ Dɔ hanɪ sɪ gots'ò K'àowo t'asɪ t'à yets'àdɪ ha nɪwɔ-le kò. ⁸ Wɪnɪ nàke dɔò elɪ hɔt'e, eyɪt'à t'asɪ hazòò ghàlaeda gha wɪnɪ nàtso-le hɔt'e.

⁹ Gòet'ɪ eteèt'ɪ sɪ Nòhtsɪ gha dɔ wet'aaʔaa elɪ t'à sɪ wɪnà ha hɔt'e. ¹⁰ Hanìkò gòet'ɪ ahxee sɪ wesòòmbaà t'à dɔ wet'aaʔaa elɪ nɪle t'à sɪ wɪnà ha hɔt'e. Dɔ ahxee sɪ ɪt'òchàa lanɪ whaà-lea ts'ò zɔ nezɪ wègaat'ɪ, eyɪ t'axòò-ɪdè egɔ. ¹¹ Sadeè nàtsoo wexèdɪ nɪdè eyɪ ɪt'òchàa sɪ egɔ xè weʔt'òq nàt'ɪ, eyits'ò wèdaat'ɪ-le at'ɪ. Dɔ ahxee eyɪ lanɪ hɔt'e, ɪlã edilà ghàlaeda et'ɪ wewhìle ade ha.

¹² Dɔ weèdzà t'à wexè hoilà kò wɪnɪ nàtso-le ade-le sɪ wexè sɪghà hɔt'e. Ayɪ t'à weèdzà sɪ yeghòèhnɔ nɪdè wek'èxa welò whìle ts'ò edaà awedle ha. Amɪ Nòhtsɪ ghònegeètɔ sɪ hanɪ edeyatɪ goghàɪʔɔ hɔt'e.

¹³ Dɔ hoɪɪ t'à weèdzà nɪdè, “Nòhtsɪ asehzɪ,” hadɪ ha-le. Nòhtsɪ ededɪ sɪ hoɪɪ t'à weèdzà ha hòʔɔ nɪle, eyits'ò ededɪ hoɪɪ t'à dɔ èhdzà nɪle. ¹⁴ Hanìkò dɔ edɪmɪ t'à hoɪɪ nɪwɔ ts'ihʔò weèdzà hɔt'e. Hoɪɪ nàowoò ts'ɪʔò yeehtè lanɪ. ¹⁵ Dɔ hoɪɪ ghaewɪ sɪ yek'èè eghàlaeda, eyits'ò k'èdaà hoɪɪ nàowoò wegħa nàtso at'ɪ t'à, eyɪ dɔ yet'à èlãawɪ hɔt'e.

¹⁶ Sèot'ɪ, edeghɔyaahʔà sòò. ¹⁷ T'asɪ hazòò nezɪ xè wedeèdɪ gots'ò at'ɪ sɪ ɪdòò yak'e gots'ò hɔt'e. Nòhtsɪ-Gotà, sa eyits'ò whò whehtsɪ sɪ gots'ò ayehtɪ hɔt'e. Nòhtsɪ sɪ, wɪnɪ nàke nɪle, edɪmɪ èladɪ ayehtɪ nɪle. ¹⁸ Weyatɪ ehkw'ɪ t'à k'achɪ gogòhɪ gha gòhchì hɔt'e. Hanɪ-ɪdè dɪ nèk'e t'asɪ hazòò whehtsɪ gots'ò sɪ goxɪ xàè wets'ò ts'ɪɪ ha agòòlà.

Ets'eèhkw'ò xè wek'èè k'ehots'era

¹⁹ Sèot'ù, dù yatì wedaàniahdè: Dò hazòò ekòet'ù egeèhkw'ò welì, hanikò ekòet'ù xayagùhtì-le, eyits'ò ìwhàà gich'e welè-le. ²⁰ Dò ich'e nùdè Nòhtsì winì k'èè ehkw'ì eda ha nùle. ²¹ Eyit'à hoùù nàowoò hazòò wet'à hoùù k'èè k'ehoahzaa sù wedè aahle. Nòhtsì yatì naxìdzeè yì adlàa sù k'èeweèt'ì lanì wek'èè aahda, eyi wet'à edaxànaaxeetè ha dù-le.

²² Ekì yatì zò aàhkw'ò-le, hanikò wek'èè aahda, hanì-ùdè edeghòyaahza ha-le. ²³ Amì Nòhtsì weyatì yeèhkw'ò, hanikò yek'èè eda-le sù edeghòyaahza hòt'e. Eyì dò sù wet'à edeghàts'eeda t'à edeghàeda lanì. ²⁴ Edeghàdà t'axòò dànì wègaat'ù sù ekòet'ù yenadì-le. ²⁵ Nàowo wedeèdùù sù hoùù gots'ò k'àowo-le ayehzì hòt'e. Ayì nezùù ts'ùkw'oo sù t'aats'òò wenats'edì xè wek'èè eghàlats'eeda nùdè goxè sighà hòt'e.

²⁶ Dò Nòhtsì ghò winì nàtsoò edeewò, hanikò edeyatù xoe-hdì-le nùdè edeghòyaeza hòt'e eyits'ò ayì wegga ehkw'ì-ahodù sù wet'àazà-le hòt'e. ²⁷ Nòhtsì gogha ehkw'ì-ahodù nùdè Nòhtsì-Gotà dù hanì wegga eghàlats'eedaa sù winì k'èè degaì xè hoùù dè hòt'e: eyì sù ts'ìnake eyits'ò ts'èko gùdòò ełajdèe gìgha hoìla sù gits'ats'edì, eyits'ò dù nèk'e nàowoùù ch'à edek'èts'edì.

2

Dò mòhdaa zò nezùù gits'ò naahza-le

¹ Sèot'ù, gots'ò K'àowo Zezì-Krì wexè enùyah hòzòò sù naxìgha ehkw'ì-ahodù t'à, dò mòhdaa zò nezùù gits'ò naahza-le, dò hazòò naxìgha ełègùht'e ha hòt'e. ² Edahxò dò goht'ò dètì t'à-at'ì xè welakw'òò k'e sòòmbaekwo lamòò whezòò sù ełeahdù-kò goyaèhtlà, eyits'ò edahxò dò-teèt'ù goht'òts'ì t'à-at'ì ededì sù ełeahdù-kò goyaèhtlà nùdè ³ dò ahxee wègaat'ù sù nezùù wets'ò naahza xè wets'ò dù haahdì, “Jò daèhchì nezùù negha whetò,” wèahdì, hanikò dò-teèt'ù ts'ò dù haahdì, “Nì ekò nààwo,” hanì-le-ùdè “Sekè gà dechùtè k'e wheèda,” wèahdì. ⁴ Hanì k'ehoahza nùdè ekò-le eghàlaahda hòt'e. Naxèot'ì jè wet'àhoòza eyits'ò jè wet'àhoòza-le k'èè gits'ò k'ehoahza. Haah't'ì nùdè hoùù nàowoò k'èè ełesìniyaah'tì hòt'e.

⁵ Sèot'ù, seàhkw'ò: dò-teèt'ù gùlù sù gìgha ehkw'ì-ahodù ha Nòhtsì gòihchì hòt'e, eyit'à gixè sighà hòzòò hòt'e. Dù nèk'e gogha dò-teèt'ù gùlù kò, Nòhtsì goghò dù hadì, “Gìgha ehkw'ì aehsì xè seghònegeètò t'à dò ahxee gùlù ha eyits'ò senàowoò k'èè hòzòò gìghòt'à ha,” hadì. ⁶ Naxì sù dò-teèt'ù jìzhagùlù agìahzì. Dò ahxee gùlù sù naxìt'òò ahxe gihlè hòt'e. Ededì sù nàyaetù-kò ts'ò anaxegehzi hòt'e. ⁷ Eyì hanù dò sù naxìts'ò K'àowo ełù sù wùzì jù gehtsì.

⁸ Nòhtsì Nìht'è k'e dù hanì dek'eèht'èè, “Edeghòniahtò k'èè naxèot'ì ghòniahtò.” Eyì nàowo nezùù wek'èahdì nùdè

ehkw'1 eghàlaahda hq̄t'e. ⁹ Hanikò dq̄ mōhdaa zq̄ gits'ò nez̄i naahza n̄idè hoḥḥi hoah̄ts̄i hq̄t'e, eyits'q̄ gonàowoò k'èè nàowo-k'eezh̄i-dq̄ò lanì nax̄isn̄iyaeti hq̄t'e. ¹⁰ Nàowo hazq̄ò k'èah̄di hanikò nàowo ḡè zq̄ nàahzh̄i n̄idè nàowo hazq̄ò k'èahzh̄i gha nax̄isn̄iyaeti ha hq̄t'e. ¹¹ Nòht̄s̄i d̄u hadi ḡè, “Èlexè hoḥḥi hoah̄ts̄i-le,” eyits'q̄, “Dq̄ èlaahwh̄i-le,” hadi ḡè. Èlexè hoḥḥi hoah̄ts̄i-le, hanikò dq̄ èlaahwh̄i n̄idè Nòht̄s̄i wenàowoò nàezh̄i dq̄ò k'èè nax̄it̄a hq̄t'e.

¹² Nàowo wet'à hoḥḥi gots'ò k'àowo-le s̄i wèk'èè aahda. Eyi nàowo wegħàà nax̄isn̄iyaeti ha ts'ihz̄ò, eyi nàowo k'èè nez̄i goahde eyits'q̄ wèk'èè k'èhoahza. ¹³ Dq̄ wedzeè eteèz̄i-le s̄i wesn̄iyaeti dzèè k'e n̄idè eteweèz̄i ha n̄iile. Èlets'ò godzeè eteèz̄i s̄i èf̄esn̄iyats'ehti nahk'e el̄i hq̄t'e!

Gogha ehkw'1-ahodi eyits'q̄ wèk'èè k'èhots'eza

¹⁴ Sèot'ḡḡ, dq̄, “segħa ehkw'1-ahodi,” hadi hanikò yek'èè eghàlaeda-le n̄idè wegħa wet'aaaz̄a-le hq̄t'e. “Segħa ehkw'1-ahodi,” hadi zq̄ t'à edax̄aweetè ha n̄iile. ¹⁵ Edahxq̄ nax̄it̄a gots'q̄ dq̄zh̄i hanì-le-ḡdè ts'èko goht'q̄ wets'q̄-le xè yegħq̄ shèt̄ḡḡ w̄h̄ile n̄idè, ¹⁶ nax̄i ḡè yets'ò d̄u hadi, “Nexè sìgh̄a wèlè; negħa gòkò xè wegħq̄ shèt̄ḡḡ negħa degħàà wèlè,” yèh̄di, hanikò goht'q̄ eyits'q̄ yegħq̄ shèt̄ḡḡ t'à yets'ài-d̄i-le n̄idè eyi t'as̄i n̄iile. ¹⁷ Eyi lanì, “gogħa ehkw'1-ahodi,” ts'edi, hanikò wèk'èè eghàlats'eeda-le n̄idè, k'èt'f'ò gogħa ehkw'1-ahodi hq̄t'e.

¹⁸ Hanikò dq̄ sets'ò d̄u hadi n̄idè, “N̄i negħa ehkw'1-ahodi, hanikò s̄i nez̄i eghàlaehda,” sèh̄di n̄idè, wets'ò d̄u haehs̄i ha. “Negħa ehkw'1 kò wèk'èè eghàlaj̄da-le s̄i wegħàih̄dà, ekò s̄i ayi dàh̄z̄i wegħàà segħa ehkw'1-ahodi s̄i wegħàj̄daà aneh̄le ha,” haehs̄i ha. ¹⁹ Nòht̄s̄i ḡè zq̄ gòh̄ḡḡ s̄i negħa ehkw'1-ahodi. Ehkw'1 aneewq̄ hq̄t'e! In̄ih̄i kò eded̄i s̄i eyi ḡigha ehkw'1 hq̄t'e, eyit'à geej̄i xè gits'eh̄ḡḡ laget'ḡ.

²⁰ Gonezq̄-le dii! Gogħa ehkw'1-ahodi hanikò wèk'èè ts'eeda-le n̄idè wet'àhoòz̄a n̄iile. D̄u wegħàà wèk'èizq̄ an̄ih̄le: ²¹ Gocho Abraham wedaàniahdè. Tso èl̄eka n̄eȳḡḡla k'e Nòht̄s̄i ts'ò edeza Isaac èlaehwh̄i xè yek'èehk'ò ha s̄in̄ih̄òzq̄, haj̄à t'à dq̄ ehkw'1 eda għa w̄it̄a hq̄t'e. ²² Wegħa ehkw'1-ahodi xè yek'èè eghàlaj̄dàa s̄i èlexè at'ḡ hq̄t'e. Yek'èè eghàlaj̄dà t'à wegħa ehkw'1-ahodi s̄i degħàà aj̄à hq̄t'e. ²³ Nòht̄s̄i N̄ih̄t'è k'e d̄ani dek'eèht'èe s̄i wèk'èè agòj̄a hq̄t'e. D̄u hanì dek'eèht'èe: “Abraham Nòht̄s̄i yegħa ehkw'1 adi ts'ihz̄ò, ehkw'1 eda għa w̄it̄a aȳḡḡl̄a,” eyits'q̄ Nòht̄s̄i wèaḡḡ w̄iyeh. ²⁴ Eyi ts'ihz̄ò dq̄ d̄ani eghàlaeda wegħàà dq̄ ehkw'1 eda k'èè w̄it̄a hq̄t'e, wegħa ehkw'1-ahodi zq̄ t'à n̄iile.

²⁵ Eyi xèht'èè ts'èkoj̄i Rahab w̄iyeh eded̄i kò wexè hagòj̄a. Israel gots'q̄ nàez̄i-dq̄ò nàke edekò goyagòq̄owa ḡa edèot'ḡ naàhtq̄

et'ii t'asii nagoèhza ìlè. Hanì eghàlajda t'à ehkw'1 eda k'èè wiià hq't'e. ²⁶ Gozhii wets'q inì wede nùdè ełajwo hq't'e, eyi lanì gogha ehkw'1-ahodì wek'èè ts'eeda-le nùdè gogha wet'aaazà-le hq't'e.

3

Gowali t'à dàts'edu sù wehots'uhti ha hq't'e

¹ Sèot'ii, dq-hoghàehtq-q-dqò aahii ha k'ehoahza-le. Dq-hoghàehtq ts'ii nùdè dq eyii-le ginahk'e hòt'ò gosiniyaeti ha, wek'èahsq hq't'e. ² Goxi dq ts'ii sù ekq-le eghàlats'eeda hq't'e. Dq edewà t'à ekq-le xayahti-le sù deghàà dq nezii elì hq't'e, eyts'q ekq-le eghàlaeda ch'à edezhii hazqò k'èdì ha dii-le.

³ Tjicho wewà yì satsò whetqò ats'ehzi nùdè, wet'à tjicho gok'èit'èè ats'ehzi. Eyì satsò t'à tjicho edii ts'ò ade ha wets'iihwhqò sù ts'ò at'ì hq't'e. ⁴ Eyts'q elàcho si wedaaniadhè. Sii nechà eyts'q njhts'1 nàtsoo t'à nàeda, hanikò amii elà k'èdii sù elàht'oò nechà-lea t'à elà k'èdì hq't'e. ⁵ Eyì lanì gowali t'asii nechà-lea gok'e whezq hq't'e, hanikò wet'à t'asii deè ghò xadahots'edi. Kòkwii nechà-lea kò wet'à deè gok'èek'ò ha dii-le. ⁶ Gozhii k'e t'asii whelaa gots'q sù gowali denahk'e hojudeè hq't'e. Wet'à edegha hoila hots'ehtsi eyts'q wet'à godihoè. Gowali sù kò dèk'òq lanì wet'à t'asii hazqò k'èek'ò, eyts'q wehikò gots'q kò t'à gowali ditla lanì.

⁷ Tìts'aadii hazqò xàzaa, t'asii yat'a k'edèe, gòo eyts'q tì yì t'asii nàdèe, eyì hazqò dq hoghàgeèhtq t'à gok'èagii t'e. ⁸ Hanikò dq wjzii gowali gok'èit'èè ayele ha dii. T'aats'qò wet'à hojii hots'ehtsi, nàèdii weyì dagoòzq lanì hq't'e.

⁹ Gowali t'à Njhtsi-Gotà weghàsots'eedi, hanikò eyì gowali et'ii t'à dq Njhtsi k'èè gihòelii sù gits'q nàdahots'eezà. ¹⁰ Gowà et'ii t'à Njhtsi weghàsots'eedi eyts'q wet'à dq ts'q nàdahots'eezà. Sèot'ii, hanì ha dii. ¹¹ Tik'è ìlè zq gots'q sù tì nezii eyts'q dewati xàet'ì nùle. ¹² Sèot'ii, jiek'oò ichighoò ta dehshe nùle, eyts'q edaghoò jiek'ots'ii k'e dehshe nùle. Eyì xèht'èè, tì nezii eyts'q dewati sù tik'è ìlè gots'q xàet'ò nùle.

Gots'uzq eyts'q wek'èè k'ehots'eza

¹³ Naxita dq gqzq xè t'asii nùedi edeewq nùdè ehkw'1 eda t'à wègaat'ii ayiile, eyts'q gqzq t'à k'èeweèt'ì k'èè dq ts'q nezii eghàlaidà. ¹⁴ Hanikò ełeghq ts'oxoahdi xè dq wet'aaazà edaahtsi nùdè goahsq nùle. Edeghq xàdahoahdi-le, eyts'q nàowo ehkw'ii sù wede aahle-le. ¹⁵ Hanì gots'uzqò k'ehots'ezaa sù yak'e gots'q nùle, dii nèk'e gots'q hq't'e. Njhtsi wets'q nùle, wehii wets'q hq't'e. ¹⁶ Dq ełeghq sù ts'ohogeedi xè gii'ahòzà edegeetsi nùdè dq xè nàdahoowo hq't'e, eyts'q hojii hazqò xàzaa hogehtsi hq't'e.

17 Hanikò wet'à gots'ɯzɔɔ sù yak'e gots'ɔ hɔt'e nɯdè, wet'à degai ats'et'ɿ, wet'à ts'èwhɿ welè hats'ɯwɔ, elets'ò godzeè nezɯ ha ts'ɯwɔ, ełek'èats'ɯt'e ha ts'ɯwɔ, elets'ò godzeè eteèzɿ, elets'ò nezɯ eghàlats'eeda, dɔ wet'áaazàa zɔ ts'ò nezɯ nats'eza-le, eyits'ɔ ehkw'ɿ elets'ò nats'eza. 18 Dɔ elexè ts'èwhɿ hगेहtsɯ sù dɔ ehkw'ɿ geedaà agogele hɔt'e.

4

Nòhtsɿ ghàdeahtè xè wek'èaht'e

1 Ayù ts'ihzò elets'ò ààhch'e xè ełek'èch'a aahdi? Naxɯdzeè yì hoɯ nàowoò naxɯ'alawo t'à elets'ò ààhch'e hɔt'e. 2 T'asù lɔ dahwhɔ hanikò naxɯghòt'à hɔɿɿ-le. Dɔ eyù-le t'asù gɯts'ɔ sù naxɯdzeè t'à weahwhɔ hanikò naxɯghaelɿ ha dii, eyit'à dɔ ełaaahwhɿ xèht'e lanì. Elets'ò naxɯnì-le xè ełetawhɿahdè. Nòhtsɿ weahkè-le ts'ihzò t'asù naxɯghòt'à nùle. 3 Weahkè sɔnì kò t'asù naxɯghòt'à-le nɯdè naxɯnì ekɔ-le t'à weahkè ts'ihzò hɔt'e. T'asù naxɯghòt'ɔ nɯdè sìgoèt'ɯ zɔ ts'ò wek'ehoahwhɿ ha dahwhɔ.

4 Naxɿ sù Nòhtsɿ k'èch'a aah'tɿ hɔt'e. Dɯ nèk'e gots'ɔ dɔ giàgià ts'ɯɿ nɯdè Nòhtsɿ wedzats'ɯhwhɔ hɔt'e, wek'èahsɔ-le nì? Amù dɯ nèk'e ts'ɔ nàowoɯ k'èè at'ɯ sù Nòhtsɿ ts'ò xànɿzaa ade ha hɔt'e. 5 Dɯ hanì Nòhtsɿ Nɿhtl'è k'e dek'eèhtl'è, “Wets'ɔ ɿnì Degai godzeè yì nàdè ayùlà, wets'ɔ ɿnì Degai degghàa wets'ɔ ts'ɯɿ ha goɿhwhɔ hɔt'e.” Dɯ hanì dek'eèhtl'èe sù ekù ahodɿ dahwhɔ nì? 6 Hanikò edesɔnɯwɔdè denahk'e gots'ò ayehzɿ hɔt'e. Hanì ts'ihzò Nòhtsɿ Nɿhtl'è dɯ hadi:

“Nòhtsɿ sù dɔ xàhodì k'èch'a at'ɿ, hanikò dɔ k'èeweèt'ɿ elɿ sù ts'ò wedzeè sɔntwɔ hɔt'e,” dek'eèhtl'è.

7 Eyit'à Nòhtsɿ ghàdeahtè xè wek'èaht'e. Wehɯ ch'à edek'èahdi, hanì-ɿdè naxɯts'òdè naetla ha. 8 Nòhtsɿ ts'ò nɯwà-le aahde, hanì-ɿdè ededɿ sɿ naxɯts'ò nɯwà-le ade ha. Naxɿ hoɯ-hoahtsɯ-dòdè aah't'ee sù naxɯhoɯ wedɔ aahle, eyits'ɔ naxɯnì nàke laah't'ee sù naxɯdzeè degai aahle. 9 Edek'eahɿ t'à naxɯdzeè nànuɿ xè hòt'ò aah'tse. Nàzaahdlò nɯdè dɯ aah'tse, naxɯnà nɯdè dɯ ts'òdèdahwhɔ. 10 Nòhtsɿ wenadaqà edek'eahɿ nɯdè naxɯts'adi xè naxɯxè sìghà hòzɔ ayele ha hɔt'e.

11 Sèot'ɯ, ehɯzì jɯ aah'tsɿ-le. Amù edèot'ɿ ghɔ gode, hanì-le-ɿdè yesɯnɿyaehtɿ sù, Nòhtsɿ nàowoò k'èch'a gode xè yesɯnɿyaehtɿ hɔt'e. Nòhtsɿ nàowoò wesɯnɿyaehtɿ nɯdè wenàowoò k'èè aahda nùle, wek'èch'a goahde hɔt'e. 12 Nòhtsɿ zɔ gogha nàowo wheh'tsɿ xè gosɯnɿyaehtɿ elɿ hɔt'e, ededɿ zɔ edaxàgole ha, hanì-le-ɿdè godihohtsɿ ha. Hanikò naxɿ sù naxèot'ɿ gɯsɯnɿyaehtɿ ha naxɯghàhòt'ɔ nùle.

Ayù dàahtè ha sù ghɔ xàdahoahdì-le

13 Seàhk'w'ɔ; naxɿ mòhdaa dɯ haahdi, “Dɯ dzeè hanì-le-ɿdè satsɔ eyù-le kòta gòlaa ts'ò ats'ede ha. ɿlè xo ekɔ nàts'edè gà ekɔ

eghàlats'eeda ha, eyits'ò sòmba lq ts'ehtsì ha,” dahdi. ¹⁴ Ayìha hanì goahde? Satsò dàgode ha sùì wek'èahsò nùìe. Whaà-lea gots'ò zàh gòhlè eyì t'axò-ìdè dàwhìdì at'ì, eyì laah'te. ¹⁵ Ehw'ì goahde xè dùì haahdì welì, “Gots'ò K'àowo hanìwò nùdè, ts'eedaa xè dùì hats'ele ha, hanì-le-ìdè eyì hats'ele ha,” haahdì welì. ¹⁶ Hanìkò naxì sùì xàdahoahdì lanì goahde. Hanì xàdahots'edì sùì hoìù hots'ehtsì hòt'e. ¹⁷ Amìì ehkw'ì eghàlaeda ha yek'èezò kò yek'èè eghàlaeda-le nùdè hoìù hoehtsì hòt'e.

5

Dò ahxee gùù sùì edexoguhdì welì

¹ Naxì dò ahxee aahù sùì seàhkw'ò. Naxìxè hoìla agode ha t'à hòt'ò aah'tse. ² T'asìì hazòò wèdaat'ù naxìts'ò sùì ìhjiì ajà, eyits'ò yìida naxìgoht'òò gùzà. ³ Naxìts'ò sòmbaekwo eyits'ò sòmba degoo hazòò ek'eèhtsò ajà. T'asìì hazòò ek'eèhtsòò sùì weghàà t'asìì ghò aahdì-le ìlèe naxìk'èhoedzò ha. Kò t'à naxìkwò k'èek'ò lanì ha. Nòode dzèè gha t'asìì hazòò xàzaa nàwhahtsì hòt'e. ⁴ Seàhkw'ò! Dò naxìdèe k'e t'asìì dehshee nàgùhtsù sùì gùts'àzaahdì-le t'à naxìsìnìyaetì hòt'e. Dò t'asìì dehshee naxìgha nàgehtsù sùì yagìtse t'à, gots'ò K'àowo t'asìì weggha dùi-le sùì goèhkw'ò hòt'e. ⁵ Dùì nèk'e dò ahxee k'èè aahda, eyits'ò t'asìì hazòò edeggha zò wet'à-aah'tì. Tìts'aadùì èlàgùhwhù gha lèk'à ageh'ì lanì gosìnìyaetì dzèè gha dò ahxee edèwhahtsì. ⁶ Dò ekò-le hogèhtsì-le xè naxìk'èch'a aget'ì-le kò gùsìnìyaah'tì xè èlàgùghde hòt'e.

Naxìgha hoìla nùdè wexè ts'èwhùì daah'za

⁷ Sèot'ù, gots'ò K'àowo jò anade ts'ò ts'èwhùì naah'zì. Dèe-goehshee-dòò sùì wedèe k'e t'asìì dehshee gha naèh'zù sùì wedaàniàhdè. Lìk'è eyits'ò xat'ò chòh agode gha ts'èwhùì naèh'zì hòt'e. ⁸ Eyì lanì ts'èwhùì naah'zì xè naxìni nàtsoò aahwhò, gots'ò K'àowo whaà-le-t'ì jò ts'ò anade ha ne t'à. ⁹ Sèot'ù, èlèk'èch'a goahde-le. Haaht'ì nùdè naxìsìnìyaetì ha. Dò-sìnìyaeh'tì-dòò hòt'a naxìsìnìyahtì ha nìkw'ò!

¹⁰ Sèot'ù, ìnèè gots'ò nakwenàozòò sùì gots'ò K'àowo wedahxà gogùde k'èxa ts'èwhùì dagùzà ìlè. Eyì lanì ts'èwhùì daah'za ha hòt'e. ¹¹ Amìì edìni nàtsoò ayììhwhò xè yeghò nat'è-le sùì wexè sìghà hòzò, wek'èahsò hòt'e. Job wegodùì k'èahsò sònaà; Nòhtsì ts'ò edìni nàtsoò ayììhwhò, eyit'à nòode ts'ò gots'ò K'àowo yexè èladùì hòzòò ayììlà hòt'e. Gots'ò K'àowo sùì gots'ò wedzèè sùì eteè'zì hòt'e.

¹² Sèot'ù, dùì wedaàniàhdè: Yak'e wedahxà, dùì nèk'e wedahxà, hanì-le-ìdè t'asìì wùzìì dahxà yatì nàtsoo aahtsì ha nùìe. “Hèzè,” dahdì nùdè wek'èè eghàlaahda, eyits'ò “Ìlè,” dahdì

nɪdè wek'èè eghàlaahda. Haaht'ɪ-le nɪdè wek'èxa naxísìnìyaeti ha hɔt'e.

Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi k'èè yaahti

¹³ Dɔ wegħa hoìla nɪdè yegħɔ yawehti. Naxita dɔ winà nɪdè shɪ t'à Nòhtsɪ ghàsɔedi welè. ¹⁴ Dɔ eyaelɪ nɪdè Nòhtsɪ wecheekeè għa k'aodèe gɪlɪ sɪ gokayawehti. Gots'ò K'àowo wedahxà degai-tlèè wek'e agele xè gɪk'eèyahti ha hɔt'e. ¹⁵ Gɪnì nàtsoo t'à yagehti nɪdè eyɪ dɔ eyaelɪ sɪ Nòhtsɪ k'aàt'ìi ayele ha, eyits'ò gots'ò K'àowo k'achɪ nenaitlāā ayele ha. Eyits'ò eyɪ dɔ hoɪɪ hòèhtsɪ nɪdè wehoɪɪ weghɔ nahoezhe ha. ¹⁶ Eyit'à naxihoɪɪ ghɔ elets'ò hɔdeahdè, eyits'ò ełegħa yaahti, hanì-ɪdè k'aàt'ìi aahde ha. Dɔ ehkw'ɪ edaa sɪ yahti nɪdè weyatì nàtso hɔt'e, eyits'ò t'asì għa yahti sɪ wek'èè hòzɔ at'ì.

¹⁷ Nakwenàoɔɔɔ Elijah goxèht'eè dɔ ɪlè. Chɔh agode ha-le għa hòt'ò yajhti t'à tai xo daà-tani ts'ò dèè k'e chɔh wɪzì ajà-le ɪlè. ¹⁸ Eyɪ t'axɔò k'achɪ yajhti t'à chɔh ajà, eyits'ò dèè k'e t'asì naèhshɔ.

¹⁹ Sèot'ɪ, naxita gots'ò dɔ ɪlè ekɔ-le ajà nɪdè, eyits'ò dɔ eyì-le yets'ò gode t'à ehkw'ɪ goòzà ts'ò anayìlā nɪdè, ²⁰ dɪɪ yatì wedaàɪahdè: Amì hoɪɪ-hohtsɪ-dɔò ehkw'ɪ edaa anayehzì sɪ ełààwɪ ch'à edaxàyehtè hɔt'e, eyits'ò wehoɪɪ ɪɔ sɪ weghɔ nahoezheè ayeħzì hɔt'e.

1 Peter wenht'è

¹ Sı Peter Zezi-Krı wecheekeèdeè aht'e. Nòhtsı dọ edegha gòjhchı sı eyıts'ọ dı nèk'e ts'ọ dọ gıta xàhtọ lagıtt'ee sı gıts'ọ eeht'è. Pontus nèk'e, Galatia nèk'e, Cappadocia nèk'e, Asia nèk'e eyıts'ọ Bithynia nèk'e hazqò ts'ọ nàgedèe gıts'ọ eeht'è. ² Nòhtsı-Gotà edını dahxà naxıjhchı họt'e, hòt'a hayele ha yek'èezọ t'à. Zezi wek'èaht'e anaxele gha, wedoò naxik'e adle gha, eyıts'ọ degai aahı gha, Nòhtsı Yedayeh Nezı naxıdzeè yı eghàlaedaà ayıllà. Nòhtsı dezqò naxıts'ọ sınıwq welè eyıts'ọ naxıxè sıghà hòzqò ayıle.

Godàqzhı edaxàdè ha họt'e

³ Nòhtsı, Zezi-Krı wetà, weghàsqts'eedi welè. Sı gots'ọ wedzeè eteèzı t'à k'achı dọ nats'edıı agòqlà họt'e. Gots'ọ K'àowo Zezi naidà ts'ıhzò, ts'eeda ha gogha hòzqò ayıllà. ⁴ Nòhtsı ayı naxıda ts'atà whehlaa sı naxıghòt'à ha họt'e, yak'e naxıgha wek'èhodı ne t'à wezqà ade hqıı ha-le, ek'eèhtsò ade hqıı ha-le, eyıts'ọ jhıı ade hqıı ha-le. ⁵ Naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à Gonòhtsı nàtsoo sı deghàà edaxànaxeele dzeè ts'ọ naxik'èdı ha họt'e. Nqode dzeè k'e nıdè dànı weghq enıyah sı wek'èts'eezq ha họt'e. ⁶ Eyı sı naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à sı naxınà họt'e. Hanıkò dı whaà-lea gots'ọ naxıgha kèhoedıle xè t'ası lq t'à daahza họt'e. ⁷ Naxıts'ọ hagot'ıı sı wet'à naxını sı nàtsoò ade ha. Goinı nàtsoo sı sqòmbaekwo gots'ọ nahk'e wet'àhozà họt'e, sqòmbaekwo sı kò t'à nezı holè kò ek'eèhtsò at'ı họt'e. Goinı nàtsoo xè ehkw'ıı adlà nıdè Zezi-Krı nòqtıaa dzeè k'e wet'à enıyah xè weghàsqhoedı welè. ⁸ Weahzı gòhı-le, hanıkò weghonıahtq eyıts'ọ dı naxıgha wègaat'ı-le kò, naxıgha ehkw'ı adı. Eyı ts'ıhzò sı naxınà xè naxıgha enıyah dıı. ⁹ Naxıdàqzhı edaxàdè ha dahwhq t'à naxıgha ehkw'ı-ahodı xè naxınà.

¹⁰⁻¹¹ Nòhtsı edesınıwqò naxıghàyezà ha sı whaà gots'ọ nakwenàozqò eyı ghq gogıde ıle. Dàht'e k'e eyıts'ọ dànı Nòhtsı hayele ha sı gıgòhza ha gıwq t'à hòt'ò gıghq nàıgedè xè hotı gıxàeta ıle. Zezi-Krı wets'ọ Inı Degai dı hagòhđı ıle: “Nqode nıdè Zezi-Krı dajza ha họt'e eyı t'axqò nıdè wexè enıyah hòzq agode ha họt'e.” Yedayeh Nezı gots'ọ hadı ıle, hanıkò dàht'e dzeè k'e eyıts'ọ edıı hagode ha sı gık'èezq-le. ¹² Edegha eghàlageeda nıle hanıkò ayı ghq gogıdee sı naxıgha agedı gık'èezqò agııldà họt'e. Dı godı nezı t'à naxıts'ọ gogedee sı yak'e gots'ọ Yedayeh Nezı gıts'ọ adlãa sı wedahxà agedı họt'e. Ayı ghq gogıdee sı yak'eet'ıı kò gıgòhza ha gıwq.

Degai aahı welè

¹³ Eyit'à nezù k'ehoahza gha naxini nàtsoò aahle. Nàowohù ch'à edek'eahdi. Zezi-Kri wègoèht'ì nìdè Nòhtsi naxits'ò sòniwòò ade ha eyi ghò hòt'ò naxigha ehkw'ì-ahodi welè. ¹⁴ Chekoa edetà k'èit'ee lanì Nòhtsi k'èaht'e. Inèé godi nezù k'èahsò-le ekò naxinù k'èè k'ehoahza ìlè, hanikò dù sù hanì aahda ha nùile. ¹⁵ Amù naxikayahtu sù degai hòt'e, eyit'à wexèht'èè degai aah't'e ha hòt'e. ¹⁶ Nòhtsi Nìht'è k'e dù hanì dek'eèht'è: “Sì degai aht'e t'à degai aahù,” dek'eèht'è.

¹⁷ Nòhtsi-Gotà naxigha ehkw'ì-ahodu sù dò hazòò elèht'eè gosiniyahtu ne t'à, dù nèk'e dò gita xàhtò laah't'e xè Nòhtsi t'asù wegga dù-le sù wek'èaht'e ha hòt'ò aahwhò. ¹⁸ Naxicho wet'àazà-le k'èè gùdàa sù hanì aahda ch'à edaxàwahde hòt'e. T'asù wedihòlè ha sù, sòmbaekwo eyits'ò sòmba degoo lanù t'à edaxàwahde nùile, ¹⁹ hanikò Zezi-Kri wedoò wet'àazàa t'à edaxàwahde hòt'e; ededì Sahzòà t'asijù wek'e whezò-le sù gohòhù k'èxa elajwo hòt'e. ²⁰ Dèè hòèl kwe wìichì hòt'e, hanikò dù nòòde dzeè gha wègoèht'ì adlà. ²¹ Wets'ihzò Nòhtsi-Gotà naxigha ehkw'ì-ahodi eyits'ò edaxàaxehtè gha naxini nàtso. Nòhtsi-Gotà ededì sù Zezi-Kri k'achì naidà ayìlè hòt'e eyits'ò wexè enìyah hòzòò ayìlè.

²² Hòt'a nàowo ehkw'ù k'èaht'e t'à degai k'èè aahda adèahlà hòt'e. Eyì ts'ihzò naxèot'ì sù gighòiahtò. Hèzè, naxidzeè t'à sù elèghòiahtò ha hòt'e. ²³ Naxì sù k'achì naxigòhù aahjà hòt'e. T'asù wedihòlè ha sù t'à aahjà nùile, hanikò Nòhtsi weyatù welò while ts'ò whezòò sù t'à k'achì naxigòhù hòt'e. ²⁴ Nòhtsi Nìht'è k'e dù hanì dek'eèht'è hòt'e:

“Dò hazòò t'oh lagùt'e eyus'ò it'òchàa lanì gidaat'ì; t'oh whegòò at'ì eyits'ò it'òchàa dèè k'e ts'ò hodàet'ì, ²⁵ hanikò gots'ò K'àowo weyatù sù welò while ts'ò whezòò,” hanì dek'eèht'è.

Eyi yatù sù weghàaxeètò hòt'e.

2

¹ Hanikò dù sù hòhù hazòò k'èè k'ehoahzaa, elèghòyaahzaa, degai daahtsù, elèghò ts'oxoahdu, ehizì jù aahtsù, eyi hazòò wedè aahle. ² Bèbia k'òt'a dò gùlù sù edemò wet'ò wedeèdlù ghageewì lanì Nòhtsi wenàowoò ghaahwhì weli. Hanì-ìdè edaxàahdè gha naxini nàtsoò ade ha, ³ gots'ò K'àowo gots'ò winì nezù wek'èahsòò aahjà t'à.

Nòhtsi wets'ò dò aah't'e

⁴ Amù wets'ò aahjàa sù “kwe wet'à ts'eedaa” wiyeh. Dù nèk'e ts'ò dò eyi kwe gùwò-le, hanikò Nòhtsi eyi kwe wegga sù wet'àhoòzà ne t'à yìhchì hòt'e. ⁵ Eyì lanì naxì sù kwe edaa laah't'e. Naxì sù Nòhtsi wekò gocho laah't'e eyits'ò yahtù degai

lanì wegħa k'ehoahza. Zezi-Krì naxìgha ehkw'ı adı t'à, Nòhtsı wını k'èè wegħadeahla. ⁶ Nòhtsı Nıhtı'è k'e dı hanı dek'eèhtı'è: *“Aàhkwo! Jerusalem ekq kwe whe?o ahlà. Eyi kwe ihchì hq't'e eyıts'q segħa wet'àa?à hq't'e. Amı yegħa ehkw'ı adı sù yek'eelı hqıı ha nıle,”* hanı dek'eèhtı'è.

⁷ Naxıgha ehkw'ı adı t'à eyı kwe naxıgha sù wet'àhoò?à hq't'e. Hanıkò amı wegħa ehkw'ı-ahodı-le sù gıgha dı hanı dek'eèhtı'è:

“Kwekq-gogehtsı-dqò kwe ?ògeèhk'aa sù eyı kwe denahk'e wet'àhoò?à whelı,”

⁸ eyıts'q dı hanı dek'eèhtı'è:

“Eyi kwe wet'à dq dagıta eyıts'q wet'à dèè k'e nàgeetı'ı hq't'e,” hanı dek'eèhtı'è.

Godı nezı k'èè geeda-le ts'ıh?ò dagıta. Gıts'ò hagotı sù hanı gıgha hò?ò adla hq't'e.

⁹ Hanıkò naxı sù naxıichì hq't'e, Nòhtsı wedahxà yahtı aaht'e, Nòhtsı wets'q aaht'e eyıts'q dq degı aaht'e. Eyi ts'ıh?ò Nòhtsı ghàsqahtı; ededı sù togoòt'òo yı gots'q dzeh nıdı ts'ò naxıkayıhtı hq't'e. ¹⁰ İnèè Nòhtsı wets'q dq aaht'e-le ıle, hanıkò dı sù Nòhtsı wets'q aaht'e. İnèè etenaxeè?ı-le ıle, hanıkò dı sù etenaxeè?ı hq't'e.

¹¹ Seàgı, dı nek'e ts'q dq gıta xàhtq laaht'e t'à hoı naxıdàqzhı k'alawoo sù wek'èè aahda ha-le naxıghq hòt'ò hahwhq. ¹² Dq Nòhtsı k'ègeezq-le sù gıta t'aats'qò ehkw'ı aahda. Hanı aahda nıdè ekq-le eghàlaahda naxık'e nıdahogee?à kò, t'ası nezı haahlaa sù gıghàeda ha hq't'e, hanı-ıdè Nòhtsı gots'ò adee dzeè k'e nıdè gıghàsqedı ha hq't'e.

Dèe-ts'ò-k'àowo eyıts'q k'aodèe gııı sù gık'èaht'e

¹³ Nòhtsı wını k'èè dq naxıts'ò k'aodèe gıhòelı sù gık'èaht'e. Eyi t'à k'àowocho t'ası hazqò għa k'àowo elı sù wek'èaht'e, ¹⁴ eyıts'q wedahxà dèe-ts'ò-k'àowo naxıts'ò goh?aa sù gık'èaht'e. Ededı sù dq ekq-le hogehtsı nıdè nàgogeekwa ha hq't'e, eyıts'q dq ehkw'ı geedaa sù nezı goghq gogede hq't'e. ¹⁵ Dq gogızo-le sù yatıı t'à naxıghq gogede kò dāgedı-agedı sù gık'èezq-le. Nòhtsı sù nezı aahda ha nıwq, hanı-ıdè eyı dq agıdı while ageahle ha. ¹⁶ Dq Moses wenàowoò t'a geèhkwe-le lanı nàahdè, hanıkò dı haahwhq-le, “Hòt'a Moses wenàowoò t'a ts'eèhkwe-le t'à hoı hots'ehtsı ha dı-le,” dahwhq-le. İle, Nòhtsı wecheekeè lanı nàahdè ha hq't'e. ¹⁷ Nezı elıts'ò naahza xè dı hanı aahda: Amı naxıèht'eè gıgha ehkw'ı-ahodı sù gıghıahtq, Nòhtsı wek'èaht'e, eyıts'q k'àowocho wets'q nezı naahza.

¹⁸ Dq gıcheekeè yàahı sù naxıts'ò k'àowo ts'ò nezı naahza xè gık'èaht'e ha hq't'e. Naxıts'ò k'àowo naxıts'ò dq nezı elı nıdè zq wets'q dq nezı aahı-le, hanıkò k'àowo naxıts'ò wenàhqqht'è

kò wets'ò dọ nezụ aahụ. ¹⁹ Amì Nòhtsị ehkw'ì adì nıwọ xè nezụ eda k'èxa nàweekwa nịdè eyi dọ sù eyi k'èxa weghàsopedi ha họt'e. ²⁰ Hanikò ekọ-le hòahsị k'èxa naxikwòqyaà-naxìdlà kò naxıgha t'asanile nịdè dànì naxıgha hoqzı lì? Hanikò nezụ aahda k'èxa nànaxeeekwa xè ts'èwhụ daahza nịdè eyi sù Nòhtsị wegħa nezı họt'e. ²¹ Zezi-Krı naxıgha daıza ne t'à, hanı aahda għa naxıkayaeti họt'e. Ededı hanı gogħa daızaa sù wek'èè ts'eeda ha agòòlà. ²² Ededı sù

“Hołı wızı hòèhtsı-le eyıts'ọ hots'ı wıle,” dek'eèht'è.

²³ Yatıju t'à gık'adaedè kò ek'èt'à yatıju t'à gots'ò nagode-le; daıza kò gots'ò yedaıt'e xayahtı-le. İle, Nòhtsı ehkw'ì dọ sınıyaehtı sù ghàdıtı. ²⁴ Ededı sù edezhı t'à dechıet'aa k'e ts'ò gohołı edexè ayılà họt'e. Hanı-ıdè hołı ts'ò ełaaats'ede ha, hanikò ehkw'ì k'èhots'eza għa ts'eedaà ats'ede ha; eyıts'ọ wekaà wek'e whela t'à k'aàt'ı anaxııdlà họt'e. ²⁵ Naxı hazọ sahzọ dıkòèdee laah't'e, hanikò dı amı sahzọ k'èdı elı sù ts'ò anaahde; ededı sù naxıdàqzhı k'èdı elı họt'e.

3

Dọzhı eyıts'ọ gıts'èkeè

¹ Ts'èko gıłı sù ededọ k'èagıt'e ha họt'e. Hanı-ıdè gıdọ godı nezı gıgha ehkw'ı-ahodı-le nıdè gıts'èkeè gıt'ò gıgha ehkw'ı-ahodı agode ha sını. Gıgha ehkw'ı-ahodı agejà nıdè gıts'èkeè gots'ò dàgedı sù ts'ıhzo nıle, hanikò gots'ò dànì geeda ts'ıhzo gıgha ehkw'ı-ahodı agede ha. ² Dànì degai k'èè eyıts'ọ k'èeweèt'ı k'èè aahdaa sù gıghàeda ha họt'e. ³ Naxıkwıghà deèht'ı t'à, sọmbaekwo whòzaa t'à, eyıts'ọ goht'ọ dètı t'à naxèdaat'ı edaahzı-le. Dànì naxègaat'ı sù t'à naxèdaat'ı nıle, ⁴ hanikò naxıdzeè t'à naxèdaat'ı ha họt'e. Dọ ts'ò naxıdzeè nezı eyıts'ọ ts'èwhı dahwhọ nıdè Nòhtsı wegħa t'ası nechàa họt'e. ⁵ İneè whaà gots'ọ ts'èko degai Nòhtsı gıgha ehkw'ı-ahodı sù gınaahdı. Ededọ k'èagıt'e t'à gıdaat'ı adegııdlà họt'e. ⁶ Sarah wenaahdı, Abraham k'èaıt'è eyıts'ọ “sets'ọ k'àowo” yèhdı ilè. Ehkw'ı eghàlaahda eyıts'ọ t'ası ts'aaħı-le nıdè Sarah wetı k'èè naxıtà họt'e.

⁷ Eyı xèht'eè dọzhı naxıts'èkeè ts'ò naxıdzeè nezı welı. Naxıts'èkeè naxıxèht'eè nàgetso nıle t'à gıts'ò nezı naahza welı. Naxıxèht'eè Nòhtsı wesınıwọ t'à welọ wıle ts'ò geeda ha agòòlà họt'e. Gıts'ò naxıdzeè nezı nıdè nezı yaahtı ha dııle.

Nezı eghàlats'eeda k'èxa dats'ııza

⁸ Nọode t'à naxıts'ò dı haehsı ha dehwhọ: ts'èwhı ełexè aahdaa; ełets'ò naxıdzeè nezı aahıt'ı, ełèot'ı lanı ełegħoniahtọ, ełeəahzı eyıts'ọ xàhoahdı-le k'èè ełets'ò naahza. ⁹ Dọ naxıts'ò

hojii eghàlageeda nɔ̀dè ek'èt'à gɔ̀ts'ò hojii eghàlaahda-le, dɔ̀ naxik'adageedè nɔ̀dè ek'èt'à gɔ̀k'adaahdè-le, hanikò gɔ̀gha yaahti. Dɔ̀ ts'ò sɔ̀ghà eghàlaahda ha naxiichì hɔ̀t'e, hanì-ɔ̀dè Nòhtsɔ̀ naxɔ̀ts'ò sɔ̀ghà eghàlaeda ha hɔ̀t'e. ¹⁰ Hanì dek'eèhtl'è,

“Amù whaà ts'ò ihdà nɔ̀wɔ̀ eyɔ̀ts'ò wexè sɔ̀ghà welè nɔ̀wɔ̀ sù hoł̀y yatù t'à gode eyɔ̀ts'ò hots'ì gode ch'à edewà k'èdì ha hɔ̀t'e.

¹¹ *Hoł̀y hohtsɔ̀ ghɔ̀ nat'è ha eyɔ̀ts'ò nezɔ̀ eda ha hɔ̀t'e; dɔ̀ hazɔ̀ xè sɔ̀ghà welè nɔ̀wɔ̀ ha eyɔ̀ts'ò eyi gha hòt'l'ò eghàlaeda ha hɔ̀t'e.*

¹² *Amù ehkw'ì edaa sù Nòhtsɔ̀ yek'èdì hɔ̀t'e eyɔ̀ts'ò ayù gha yahtu sù yeèhk'w'ò, hanikò amù hoł̀y hòèhtsɔ̀ sù gots'ò K'áowo wets'ò wɔ̀nì-le hɔ̀t'e,” hanì dek'eèhtl'è.*

¹³ Dɔ̀ ts'ò nezɔ̀ eghàlaahda k'èxa amù naxɔ̀ts'ò hoìla eghàlaeda ha? ¹⁴ Ehkw'ì aahda kò daahza nɔ̀dè ɔ̀laà naxɔ̀xè sɔ̀ghà hɔ̀t'e. Du hanì dek'eèhtl'è, “Ayù ts'àgeejɔ̀ sù wets'áahjɔ̀-le eyɔ̀ts'ò t'asù ts'áahye-le,” dek'eèhtl'è. ¹⁵ Hanikò naxɔ̀dzeè t'à Zezì-Krì naxɔ̀ts'ò K'áowo elɔ̀ aahle. Naxɔ̀gha ehkw'ì-ahodì ghɔ̀ dɔ̀ danaxeehke nɔ̀dè eyi ghɔ̀ yatù weahzà gha ts'atà dahkw'e ha hɔ̀t'e. Naxɔ̀dzeè nezɔ̀ t'à wets'ò goahde eyɔ̀ts'ò eyi dɔ̀ nezɔ̀ wets'ò naahza.

¹⁶ Naxɔ̀nì hoł̀y ch'à wek'èahdì, hanì-ɔ̀dè Zezì-Krì wedahxà dànì k'ehoahzaa sù ghɔ̀ dɔ̀ naxik'adageedè nɔ̀dè, dɔ̀ naxɔ̀zì jɔ̀ gehtsɔ̀ ɔ̀lèè sù nɔ̀ɔ̀de nɔ̀dè eyi ghɔ̀ sù ɔ̀zhagɔ̀lɔ̀lɔ̀ agede ha hɔ̀t'e.

¹⁷ Nezɔ̀ eghàlats'eeda k'èxa Nòhtsɔ̀ dats'ɔ̀za ha goɔ̀hwhɔ̀ nɔ̀dè hoł̀y hots'ehtsɔ̀ k'èxa dats'ɔ̀za denahk'e nezɔ̀ hɔ̀t'e. ¹⁸ ɔ̀laà zɔ̀ Zezì-Krì hoł̀y hazɔ̀ k'èxa eláɔ̀wɔ̀ hɔ̀t'e eyɔ̀ts'ò k'achɔ̀ hanade ha nùle. Ededì ehkw'ì elɔ̀ sù naxɔ̀ ehkw'ì aah't'e-le gha eláɔ̀wɔ̀, eyɔ̀t'à Nòhtsɔ̀ ts'ò anaxɔ̀lɔ̀. Wezhɔ̀lɔ̀ eláàgɔ̀lɔ̀hwhɔ̀, hanikò Yedàyeh Nezɔ̀ t'à naìdà awiìdlà hɔ̀t'e, ¹⁹ eyɔ̀ts'ò Yedàyeh Nezɔ̀ t'à dɔ̀ gidáazhɔ̀ danìɔ̀laa sù godì nezɔ̀ t'à gots'ò goɔ̀de. ²⁰ T'akwe whaà Noah elácho whehtsɔ̀ ekò ekɔ̀yee k'e Nòhtsɔ̀ k'èagɔ̀t'e-le ɔ̀lè. Ekò k'e Nòhtsɔ̀ ts'èwhɔ̀ godanaèhɔ̀ ɔ̀lè, hanikò eyi elácho wet'à dɔ̀ ɔ̀-lea zɔ̀ edaxàwhede; dɔ̀ ek'èdɔ̀ zɔ̀ tì t'à eláàgɔ̀dè-le ɔ̀lè. ²¹ Eyì tì sù wet'à naxik'ètaìdzɔ̀ lanì hɔ̀t'e, wet'à edaxàwahde ne t'à. Naxɔ̀zhɔ̀lɔ̀ k'e tsò while adle gha naxik'ètaìdzɔ̀ nùle, hanikò wet'à Nòhtsɔ̀ ts'ò sù naxɔ̀nì ehkw'ì ade gha naxik'ètaìdzɔ̀ hɔ̀t'e. Zezì-Krì k'achɔ̀ naìdà eyɔ̀ts'ò naxik'ètaìdzɔ̀ t'à edaxàwahde hɔ̀t'e.

²² Zezì-Krì yak'e ts'ò ajà xè Nòhtsɔ̀ gà nàgòts'ehneè wheda, eyɔ̀ts'ò yak'eet'ɔ̀ hazɔ̀ eyɔ̀ts'ò k'aodèe gɔ̀lɔ̀ hazɔ̀ gɔ̀k'ɔ̀t'eè gɔ̀lɔ̀.

4

Nòhtsɔ̀ gha ts'eeda

¹ Zezì-Krì du nèk'e ɔ̀dà ekò edezhɔ̀lɔ̀ t'à daɔ̀za hɔ̀t'e, Zezì-Krì lanì naxɔ̀ sɔ̀ naxɔ̀zhɔ̀lɔ̀ t'à daahza ha naxɔ̀nì nàtsòò aahle. Amù edezhɔ̀lɔ̀ t'à daɔ̀zaa sù hoł̀y nàowoò k'èè eda-le at'ì hɔ̀t'e. ² Eyì ts'ihzò du nèk'e eda gots'ò wɔ̀nìhɔ̀ k'èè eda-le, hanikò Nòhtsɔ̀

wini k'èè eda. ³ Inèè hòt'a whaà hoḥḥ nàowoò k'èè aahda ḷè, dọ Nòhtsɪ k'ègeezɔ-le lanì aahda ḷè: elexè hoḥḥ nàowoò k'èè eghàlageadaa, hoḥḥ ghats'eewu, geèhdee, gɪgha sɪgoèt'ḥ zọ gɪwɔɔ, eyits'ọ nòhtsɪà hòèḥ ts'ọ yagehtɪ t'à sù hoḥḥ hogehtsɪ. ⁴ Gɪxè hoḥḥ nàowoò hazọọ k'alaahdè ha dahwhọ-le sù gɪmiedì-le, eyit'à yatɪju t'à naxik'adageedè. ⁵ Hanikò Nòhtsɪ nadaà edek'e xàyagehtɪ ha họt'e. Dọ hazọọ geedaa eyits'ọ dọ hazọọ eḷadèe sù hòt'a Nòhtsɪ gosɪniyaehtɪ ha nìkw'o họt'e. ⁶ Eyɪ ts'ihzọ dọ eḷadèe kò godi nezɪ gɪghòt'ọ họt'e. Hanì-ɪdè gɪzhɪ eḷaàde gha gɪsɪniyaetɪ họt'e, hanikò Yedàyeh Nezɪ t'à gɪgòhḥ agejà nɪdè Nòhtsɪ xè geeda ha họt'e.

⁷ T'asɪ hazọọ welọ agode ha nìhọwo. Eyit'à naxinì ehkw'ì aahle eyits'ọ nàowoḥ ch'à edek'èahdì, hanì-ɪdè nezɪ yaahtɪ ha dɪì-le. ⁸ T'asɪ hazọọ nahk'e eḷeghɔnɪahtọ. Eḷeghɔnets'eètọ nɪdè hoḥḥ lọ whìle ats'ehzì. ⁹ Dọ naxikò agèt'ì agiahzì, eyɪ ghọ sọahdì-le. ¹⁰ Naxɪ hazọọ Nòhtsɪ wesɔnɪwọ t'à t'asɪ hazọọ xàzaa naxɪghòt'ọ sù wet'à elets'àahdì. ¹¹ Dọ gode nɪdè, xàè Nòhtsɪ weyatɪ t'à gode ha họt'e. Amì dọ ts'adɪ sù Nòhtsɪ ayɪ t'à nàtsoò ayɪlāa sù t'à-at'ɪ ha họt'e. Hanì-ɪdè Zezì-Krɪ wets'ihzọ Nòhtsɪ weghàsɔhoedi ha. Enɪyah t'à welọ whìle ts'ọ K'àowocho eḷi welè. Amen.

Zezì-Krɪ wecheekè ts'ḥḥ ts'ihzọ dats'ḥza

¹² Seàgɪà, naxɪgha kèhoedi-le t'à daahzaa sù naxɪgha enɪyah welè-le. Naxɪxè hoila agode ha-le dahwhọ-le. ¹³ Hanikò Zezì-Krɪ wexè daahzaa sù ghọ naxinà welè, hanì-ɪdè Zezì-Krɪ enɪyah t'à K'àowocho k'èè wègoèht'ì nɪdè sù naxinà ha họt'e. ¹⁴ Zezì-Krɪ naxɪgha ehkw'ɪ adɪ t'à dọ naxik'adageedè nɪdè, naxɪxè sɪghà họt'e; Nòhtsɪ wets'ọ Yedàyeh Nezɪ enɪyah t'à naxits'ò-èḷi họt'e. ¹⁵ Naxɪgha hoila nɪdè dọ eḷaahwho k'èxa welè-le, eezi-dọ aah't'e k'èxa welè-le, dọju aah't'e k'èxa welè-le, eyits'ọ dọ naxɪdì geeda-le kò gɪghọ goahde k'èxa welè-le. ¹⁶ Ekò “Zezì-Krɪ wek'èaht'ee dọ” naxɪyeh t'à naxɪgha hoila nɪdè eyɪ ghọ ɪzhaahɪ-le, hanikò Zezì-Krɪ wɪzì k'èè naxɪyeh t'à Nòhtsɪ-Gotà weghàsɔahdì. ¹⁷ Hòt'a dọ hazọọ gɪsɪniyaetɪ ha nìkw'o; Nòhtsɪ wets'ọ dọ sù t'akwelọọ gɪsɪniyaetɪ ha họt'e. Goxɪ t'akwelọọ gosɪniyaetɪ ha nɪdè dọ Nòhtsɪ wegodɪ nezɪ k'èè geeda-le sù gɪxè dàgòht'e ha sɔn?

¹⁸ Dɪ hanì dek'eèht'è:

“Dọ ehkw'ɪ geeda kò edaxàgeedè ha gɪgha kèhoedi-le nɪdè dọ Nòhtsɪ k'ègeezɔ-le eyits'ọ hoḥḥ-hogehtsɪ-dọ sù gɪgha dàgòht'e ha sɔn?” hanì dek'eèht'è.

¹⁹ Nòhtsɪ gòèhtsɪ xè t'aats'ọọ gok'èdì ne t'à dọ yinì k'èè dagɪzaa sù Nòhtsɪ gha nezɪ geeda ghọ nagut'è-le.

5

K'aodèe eyits'ò cheko gũlũ sũ

¹ Naxĩgha k'aodèe gũlũ sũ gıdanatĩehzà ha. Naxĩxèht'eè k'àowo aht'e eyits'ò sedaà Zezì-Krĩ dapzà hõt'e. Zezì-Krĩ eniyyah t'à K'àowocho k'èè wègòèht'ì nıdè sı sı wexè aht'ı ha hõt'e.

² Nòhtsı wesahzòq nezi gik'èahdı. Eyı la naxĩghõt'ò ne t'à, k'àowo nezı aahı. Hanı naxĩgha hòzò zò t'à gıxoahdı-le, hanikò Nòhtsı wını k'èè naxıdzeè t'à gıxoahdı. Sòòmba ghò hòt'ò aahwhò-le, hanikò dò ts'àahdı gha ts'atà dahkw'e. ³ Dò gıxoahdı ha anaxııdlàa sũ gıts'ò k'adahoahde-le, hanikò Nòhtsı wesahzòq gıgha k'aodèe nezı aahı, hanı-ıdè naxıxègezı agede ha hõt'e.

⁴ Haaht'ı nıdè Nòhtsı wesahzòq-k'èdı-deè nııtla nıdè welò while ts'ò eniyyah k'èè aahdaà anaxedle ha hõt'e.

⁵ Naxı cheko yàahı sũ dözhi qhdaà gık'èaht'e. Hazòò elets'ò k'èeweèt'ı k'èè aahda, dı hanı dek'eèht'è t'à:

“Nòhtsı dò xàhodı sũ ts'ò wını-le hõt'e, hanikò amı k'èeweèt'ı elı sũ ts'ò sòntwò hõt'e,” hanı dek'eèht'è.

⁶ Eyıt'à Nòhtsı t'ası wegħa dıı-le sũ wenadaq k'èeweèt'ı k'èè aahda, hanı-ıdè wegħa sıghà dzeq k'e nıdè daà anaxele ha hõt'e. ⁷ Naxıghoneètò ne t'à t'ası hazòò ghò naniahdèe sũ wegħaahle.

⁸ Nàowohı ch'à edek'èahdı eyits'ò hotı kexoahdı. Wehı naxıdzahwhòq sı, gojıcho ıghòq lanı dò godzııhza ha gotak'etlo hõt'e. ⁹ Wek'èè eghàlaahda-le, hanikò Nòhtsı għa naxını nàtsoò aahwhò, dı nek'e dò gıgha ehkw'ı-ahodı hazòò naxıxèht'eè dagıza wek'èahsò hõt'e.

¹⁰ Nòhtsı t'aats'ò naxıts'ò sòrıwòq sũ Zezì-Krĩ wedahxà welò while ts'ò eniyyah k'èè aahda ha naxıkayıhtı hõt'e. Whaà-lea gots'ò daahza t'axòò xàè ededı naxıxè sıghà hòzòò ayele ha eyits'ò t'aats'ò naxını nàtsoò ayele ha hõt'e. ¹¹ Welò while ts'ò Nòhtsı eniyyah nàtso wets'ò-èlı welè. Amen.

Naxıxè sıghà welè

¹² Naxıts'ò eeht'è għa sèot'ı Sılas sets'àıdı. Ededı sũ t'aats'òq segha nezı eghàlaeda hõt'e. Naxını nàtsoò ahle ha eyits'ò Nòhtsı wesòrıwò k'èè aahda ha dehwhò t'à t'ası mòhdaa ghò naxıts'ò ıht'è hõt'e. Nòhtsı naxıts'ò sòrıwò ts'ıhò t'aats'òq naxını nàtsoò aahwhò.

¹³ Kògodeè Babylon Nòhtsı wets'ò dò naxıxèht'eè gıhchı sũ naxıxè sıghà welè naxègedı. Eyits'ò Mark seza lanı elı sũ, ededı sı naxıxè sıghà welè naxèhdı. ¹⁴ Nàowo degai k'èè eleahts'ı xè, “Nèxè sıghà welè,” elèahdı.

Zezì-Krĩ wets'ò aah't'ee sũ naxıxè sıghà welè.

2 Peter wenhtl'è

¹ Sì Simon-Peter, Zezi-Kri wegħa eghàlaehda eyits'q wecheekeèdeè aht'e. Dq Nòhtsı gıgha ehkw'ı-ahodı agııdlàa sı gıts'q aatl'è hqt'e. Nòhtsı eyits'q Zezi-Kri Edaxàgolee gıts'ıhı?ò ehkw'ı aahdaa k'èè naxıtà hqt'e. Goxı gogħa ehkw'ı-ahodı agòıdlàa sı gogħa t'ası wet'aa?àa deè hqt'e, eyı xèht'eè naxı sı naxıgha t'ası wet'aa?àa deè hqt'e.

² Nòhtsı-Gotà eyits'q gots'q K'àowo Zezi gık'èahsq t'à Nòhtsı t'aats'qò naxıxè sqıwq welè, eyits'q naxıxè sıghà hò?q ayıle.

Nòhtsı gokayaetu sı eyı denahk'e hòtl'ò yàahtò

³ Nòhtsı nàtso wehòh?q t'à, wet'à ts'eeda għa eyits'q wını k'èè ts'eeda għa t'ası hazqò goghàıla hqt'e. Nòhtsı gots'q wedzeè nezıı xè enıyah wehòh?q t'à gokayaıhtı sıı wek'èts'eezqò ats'ejà. ⁴ Gots'q hanı naza ts'ıh?ò t'ası deè godawhelaà ayıllàa sıı ghq edeyatıı goghàı?q hqt'e. Eyı ts'ıh?ò Nòhtsı xè aahıt'ıı aahjà eyits'q dıı nek'e dq gınaowohıı k'èè aahda ch'à edaxàwhahde hqt'e.

⁵ Nòhtsı hanı goxè hò?q ha nıwq t'à naxıgha ehkw'ı-ahodıı sıı wexè nezıı k'ehoah?a, eyits'q nezıı k'ehoah?a wexè Nòhtsı k'èahsq ha hogħadeahtq, ⁶ eyits'q Nòhtsı k'èahsqò sıı wexè hoıı ch'à edek'èahdı, eyı wexè naxını nàtsoò aahle, eyits'q naxını nàtsoo sıı wexè Nòhtsı wını k'èè aahda, ⁷ Nòhtsı wını k'èè aahdaa sıı wexè naxèot'ı gıts'q naxıdzeè nezıı aahıt'ı, eyits'q naxèot'ı gıts'q naxıdzeè nezıı wexè ełegħonıahtq. ⁸ Hanı aahda għa nàahtso nıdè Zezi-Kri wek'èahsqò sıı naxık'e wègaat'ı ha, eyits'q k'ètł'ò hanı aahda ha nıle. ⁹ Ekò dq hanı eda-le sıı wedaà goıle lanı hqt'e, eyits'q dànı inèè gots'q wehoııı wegħo whıle adlàa sıı yenadı-le hqt'e.

¹⁰ Eyıt'à sèot'ıı, naxıkayaetı xè naxııchı k'èè aahda, eyı ghq naxını nàtsoò aahle hanı-ıdè naxıxè hagode ha. Hanı edegħalaahda nıdè hoıı naxıdaèht'è hoııı ha nıle. ¹¹ Hanıkò gots'q K'àowo Zezi-Kri, Edaxàgolee eıı sıı, wenàowoò k'èè welq whıle ts'ò hò?qò sıı goyaahdè t'à Nòhtsı naxıghq wınà ha hqt'e.

Nakwenà?qò Nòhtsı yatı t'à gogıde

¹² Eyı hazqò hòt'a wek'èahsq xè nàowo ehkw'ıı ghq naxını nàtso kò t'aats'qò wenaahdı anaxehle ha hqt'e. ¹³ İlaà sezħıı eda ts'ò eyı wenaahdı anaxehle ha sıı segha ehkw'ı hqt'e. ¹⁴ Whaà-le-t'ıı sezħıı ełàawı ha, Zezi-Kri hotıı wek'èehsqò asıllà hqt'e. ¹⁵ Sewhıle tl'axqò kò eyı hazqò wenaahdı għa t'aats'qò naxıts'qò gohde ha.

16 Gots'ò K'àowo Zezi-Kri du nèk'e ts'ò ajà eyits'ò dani nàtso wehòhòqo ghò naxixè gots'adoo sù ekù godi dọ yèhstì t'à ats'edi nùle, hanikò dani eniyah deè elù sù goxì godaà t'à wets'aazì họt'e. 17 Yak'e gots'ò Nòhtsì-Gotà ededì Zezi xè eniyah hòzò xè weghàsòedù ayìlà họt'e, yets'ò du hadì t'à, "Du Seza họt'e, weghòneehtò, eyits'ò weghò sòdehwhò họt'e," yeghò hadì ilè. 18 Zezi wexè shìh degai ka ts'eèhkw'e ekò yak'e gots'ò hats'edi jlèe sù goxì wets'ùikw'o ilè.

19 Goxè hanàhòwo ts'ihòzò nakwenàòzòqò giyatù ehkw'ù họt'e denahk'e wek'èts'eezòqò ats'ejà. Eyì yatì sù togoòt'òò nù ek'aèk'ò nùdì lanì họt'e. Dzè wegòò èhkò gots'ò, eyits'ò naxìdzeè yì whò-k'èahkaa daazàà ade gots'ò hotù wenaahdì weli. 20 Nòhtsì Nìht'è sù nakwenàòzòqò edinì k'èè dek'enègùt'è nùle, eyì weniahdì ha naxìgha sù wet'àazà họt'e. 21 Nòhtsì yatì sù dọ ginì k'èè aat'è nùle, hanikò Yedayeh Nezmì gidzèè yì nàèhdò t'à nakwenàòzòqò Nòhtsì yatì t'à gogùde họt'e.

2

Naxita dọ mòhdaa hogets'ì t'à hoghànaxegeehtò ha

1 Hanikò ìnèè sù dọ gita nakwenàòzòqò hogets'ì gogede gòilè, eyì xèht'eè naxita dọ mòhdaa hogets'ì t'à hoghànaxegeehtò ha. Dọ naàhtò Nòhtsì ghò ekò-le hoghànaxegeehtò ha, gots'ò K'àowo t'asì weggha dùi-le ededì nàgòèhdù sù k'ahowo nùle gedì ha. Haget'ì t'à ìwhàà edegha hoilà hogehtsì họt'e. 2 Dọ lò edenàowohù k'èè eghàlageedaà agede ha, eyit'à dọ eyì-le nàowo ehkw'ù ghò nezì xàyagehtì ha-le. 3 Eyì dọ hoghàgogeehtòqò sù t'asì gha egedì-le t'à ededì godi gèhtsù sù t'à naxixè gogedo. Whaà gots'ò nàgeekwa ha gìgha hòzò họt'e, hanikò amì godihòhtsì ha sù whetì nùle.

4 Nòhtsì wets'ò yak'èet'ù hoù hogèhtsì ekò etegoèhòzì-le ilè, hanikò wehìkò ts'ò agòòlà. Gìsiniyaetù dzèè gots'ò togoòt'òò gòzòqò k'è gidanìlà họt'e. 5 Eyits'ò ìnèè whaà hoù-hogehtsù-dòqò du nèk'e nàgùdèe sù Nòhtsì etegoòzì-le t'à, deè te teèt'ù t'à èlàgùdè agòòlà ilè. Noah nàowo ehkw'ù ghò gojdee sù ededì zò edaxàyèhtì eyits'ò wexè dọ lòhdì edaxàgòlà. 6 Eyits'ò Sodom got'ù eyits'ò Gomorah got'ù gots'ò hoilà eghàlajdà; lèbè gùlì ts'ò gok'enìhk'ò. Eyì hanì gots'ò eghàlajdà sù weghàà dọ Nòhtsì k'èch'a hogehtsù sù dani jdaà Nòhtsì gots'ò eghàlaeda ha wek'èhoedzò ayìlà họt'e. 7 Hanikò Lot ehkw'ù edaa sù Nòhtsì edaxàyìhtì, dọ wemòò hoù nàowoò k'èè geeda ts'ihòzò sù weggha dùi ilè. 8 (Eyì dọ ehkw'ù edaa sù dzè taat'eè dọ wejù gota nàdè, eyì xè dani hoù nàowoò k'èè eghàlageeda goghàeda xè goikw'o t'à sù weggha dùi ilè.) 9 Hanì hòzò nìdè gots'ò K'àowo dọ Nòhtsì wini k'èè geedaa sù dani hoilà ch'à edaxàgohtè ha sù

yek'èezq hq̄t'e, hanikò amì ehkw'ì geeda-le sù nàgoehkwa hq̄t'e eyits'q̄ ḡis̄in̄iyæt̄u dzèq̄ ɣha gok'èdì. ¹⁰ Dq̄ edin̄ih̄u k'èq̄ geeda xè ḡits'q̄ k'aodèe nègèl̄-le sù hot̄u ḡixè hagode ha.

Hanu dq̄ sù ḡikwì nàtso xè xàhogedì t'à, yat'a in̄i nàtsoo k'adageedè ɣha edègeej̄i-le. ¹¹ Yak'eet'ij̄i denahk'e nàgetso xè t'as̄i ḡigha dī-le kò, gots'q̄ K'àowo wenadaq̄ yat̄ju t'à yat'a in̄i nàgetso gok'e n̄idahogeezà n̄iile. ¹² Hanikò eyi dq̄ t'as̄i n̄igeedi-le ghq̄ ekq̄-le gogede t'à Nòhts̄i k'èch'a agedì. Tits'aad̄i wets'àhoej̄u laḡut'e eyits'q̄ tits'aad̄i k'èq̄ k'ehogez̄a. Ḡik'èch̄it̄la xè ēlaàgede zq̄ ɣha ḡigòh̄h̄ laḡut'e, eyits'q̄ tits'aad̄i lanì gid̄ihoè ha.

¹³ Dànì dq̄ ts'q̄ hoila ghàlaḡudà k'èq̄ ḡits'q̄ hoila adle ha. Dzè kò hoj̄u k'èq̄ s̄igoèt'ì hogehts̄u ḡigha nez̄i. Eyì hanu dq̄ nax̄ita agèt'ì t'à j̄j̄zhaah̄h̄ ha nax̄ighàlageeda. Nax̄ixè nàs̄i ghq̄ shègezhe kò edehoj̄u k'èq̄ k'ehogez̄a ḡigha nez̄i. ¹⁴ T'aats'q̄q̄ ḡin̄ih̄u t'à ts'èko ghàgeeda, hoj̄u hogehts̄u ḡigha hòt'a-le, dq̄ ḡin̄i nàtso-le sù ts'iz̄q̄ geele, egedì-le ɣha nàgèghò. Dq̄ hanu sù Nòhts̄i hòt'ò nàgoehkwa ha hq̄t'e. ¹⁵ Nàowo ehkw'ù ts'q̄q̄ n̄iwà agejà, Beyor weza Balaam wenàowoò k'èq̄ geedaà agejà. Eyì dq̄ sù hoj̄u ghàlaeda k'èxa sq̄om̄ba ehts̄u weḡha nez̄i. ¹⁶ Hanikò t̄ht̄soa ekq̄-le hòehts̄i yèhdì. Tits'aad̄i sù gogede ha dī kò eyi t̄ht̄soa dq̄ lanì yets'q̄ x̄aȳah̄t̄i t'à eyi nakwenàozq̄q̄-ju sù ezh̄ine k'èq̄ k'ehoza-le aȳil̄à.

¹⁷ Dq̄ hanu sù tik'è t̄i wh̄ile laḡut'e, eyits'q̄ n̄ihts'ì nàtsoo t'à k'oh k'eweehts'ì laḡut'e. Sù togoòt'òo gòzq̄q̄ sù gidawhezq̄ hq̄t'e. ¹⁸ Yat̄i wet'aaaz̄à-le t'à xàdahogedì, dq̄ ḡin̄ih̄u t'à hoj̄u hogehts̄i ha gok'alagedè, eyits'q̄ hoj̄u k'èq̄ geedaa ḡita gots'q̄ dq̄ edaxàwhedee sù k'ach̄u hoj̄u hogehts̄i ha gok'alagedè. ¹⁹ "T'as̄i nax̄its'q̄ k'ahowo ha n̄iile," gògedì kò eded̄i hoj̄u nàowoò ḡits'q̄ k'ahowo. T'as̄i dq̄ daèt'èe sù yeḡha k'àowo el̄i hq̄t'e. ²⁰ Gots'q̄ K'àowo Zezi-Krì Edaxàgolee sù ḡik'èezq̄q̄ agejà t'à dī nèk'e hoj̄u nàowoò ch'à edaxàḡude t'axq̄q̄, k'ach̄u hoj̄u nàowoò k'alagedè agejà n̄idè, nq̄ode ts'q̄ t'akwel̄q̄ nahk'e ḡixè dez̄q̄q̄ hoila agode ha hq̄t'e. ²¹ Ehkw'ì ts'eedaa nàowoò k'èhogeezq̄-le n̄idè denahk'e ḡigha nez̄i ha j̄lè. Hanikò ḡik'èezq̄ kò Nòhts̄i nàowoò ḡits'q̄ adl̄àa sù wedè aḡil̄à t'à denahk'e ḡixè hoila agode ha. ²² Dīu hats'ed̄u sù ḡighq̄ ehkw'ì x̄aȳaj̄t̄i hq̄t'e: "T̄h̄ aȳi nax̄aèhkoo sù k'ach̄u yets'q̄ anajà," dek'eèht'è, eyits'q̄ "Gogòò wek'enaatsoò adl̄àa sù k'ach̄u eht'èk'ò ta k'edez̄a anajà," dek'eèht'è.

3

Gots'q̄ K'àowo nq̄ot̄laa dzèq̄ k'e

¹ Seàḡià, dīi xè nàakeè nax̄its'q̄ eèht'è hq̄t'e. Aȳi dàehs̄u sù t'aats'q̄q̄ wenaahd̄i ha dehwhq̄. Eyì n̄iht'è nàke nax̄its'q̄

ahlàa sù wet'à ehkw'ı nàniàhdè aahde ha naxeehwhò. ² Inèè sù nakwenàoꝛꝛ degai yatı goghàgıꝛꝛ sù wenaahdì ha naxeehwhò, eyıts'ò gots'ò K'àowo Edaxàgolee elıı sù wecheekeèdèe gı't'òò nàowo nezıı naxıghàıꝛꝛ họt'e, eyı sù wenaahdì ha naxeehwhò.

³ Nqode dzeè ts'ò whaà-le nıdè, eghageedlòo-dqò edınıhıı k'èè geedaa sù naxıta agede ha, eyı sù hotuı weniàhdì ha họt'e. ⁴ Du hagedı ha, “Zezı jò ts'ò anade ha hadı nıdè, welaedi? Gocho ełààgıdè gots'ò eładıı agòjà while. Du dèè hòèı gots'ò dàgòht'ee sù agòhıı,” hagedı ha. ⁵ Hanıkò Nòhtsı edeyatı t'à yak'e whehtsı eyıts'ò tı yı gots'ò dèè ıdòò ayıılà eyıts'ò tı t'à dèè xè hòꝛꝛ ayıılà, eyı sù gınadı ha gıwq-le. ⁶ Whaà hoògò t'axqò eyı tı dèè goteèt'l'ı ılèe t'à t'ası hazqò wedıhòı. ⁷ Nòhtsı weyatı et'ı t'à yak'e eyıts'ò du nèk'e gok'eek'ò gha wek'èhodi họt'e. T'ası hazqò wesınıyaetı dzeè k'e ts'ò wek'èhodi, eyıts'ò ekııyèe k'e nıdè dq hazqò Nòhtsı k'èch'a geedaa sù gıdıhoè ha.

⁸ Seàgıā, du t'ası ıle wenaahdì-le sòò: Nòhtsı wegħa ıle dzeè sù ıle-lemı xo lanı họt'e, eyıts'ò ıle-lemı xo sù wegħa dze ıle lanı họt'e. ⁹ Gots'ò K'àowo edeyatı goghàıꝛꝛ sù yek'èè eghàlaeda ha whıat'ı nııle, hanıkò dq mòhdaa whıat'ı gıwq. Nòhtsı sù ts'èwhıı naxıdanaèhı họt'e, dq wıızı wedıhoè ha nıwq-le, dq hazqò edek'egıı ha gòıhwhò họt'e.

¹⁰ Hanıkò gots'ò K'àowo nòqtłaa dzeè k'e nıdè dq gıxaelı ha-le, eeızı-dqò enıxàezhı lagode ha. Ekııyèe k'e nıdè hòt'ò nàgoekw'ò xè yat'a hazqò while agode ha, whò dawhelaa hazqò, du nèe eyıts'ò t'ası hazqò wek'e whelaa sù kò t'à wedıhoè ha.

¹¹ T'ası hazqò hanı wedıhoè ha t'à dani aahda ha sù edegħò nàniàhdè weli. Nòhtsı wını k'èè degai k'èè aahda. ¹² Nòhtsı nııtłaa dzeè k'e whaà-le-t'ıı wegħò nèhòkw'ı ha wek'èahsò xè wek'enaahı họt'e. Eyı dzeè k'e nıdè yat'a hazqò gok'eek'ò ha, eyıts'ò t'ası hazqò kò nàtsoo t'à wedıhoè ha. ¹³ Hanıkò Nòhtsı weyatı k'èè agode ha sù gogħa ehkw'ı-ahodi, yak'e wegòò eyıts'ò dèè wegòò gòhı ha t'à goınà xè wexats'eelı họt'e. Ekò nıdè nàowo ehkw'ıı zq k'èè ts'eeda ha.

¹⁴ Eyıt'à seàgıā, naxınà xè wexaahı t'à t'ası wejı wıızı naxık'e wheꝛq-le gha hòt'ò eghàlaahda, naxık'e nıdahoet'à ha-le, eyıts'ò Nòhtsı xè ts'èwhıı naxıxè hòꝛꝛ gha hotuı edeahdzà. ¹⁵ Gots'ò K'àowo ts'èwhıı godanaèhı t'à ılaà dq ıq edaxàgole ha nıwq, eyı wedàniàhdè. Gòet'ı Paul wegħonets'eètq sù ededı sı Nòhtsı dahxà hanı naxıts'ò gòqꝛqò ııt'è ıle. ¹⁶ Paul, wenıht'è k'e eyı hazqò ełèht'eè enııt'è ıle. T'ası mòhdaa ghò ııt'èe sù dq gıınedı ha gıgha dezhi. Dq mòhdaa t'ası nıgeedi-le xè hòt'ò gıgha ehkw'ı-ahodi-le t'à weyatı ekò-le agehı, Nòhtsı Nıht'è eyıı-le sı hagehı lanı. Haget'ı t'à gıdıhoè ha họt'e.

17 Eyit'à seàgĩa, eyı hòt'a wek'èahsọ t'à, hotiì edexoahdı. Hanì-ıdè dọ Nọhtsı k'èagıtt'e-le sị gıxè naxıdıholè ha-le, eyıts'ọ Nọhtsı edaxànaııla gots'ọ ek'èt'à anaahde ha-le. 18 Gots'ọ K'àowo Zezì-Krı Edaxàgolee elı sị denahk'e nezıı wek'èahsọ xè denahk'e wesọrıwọ xè aahda. Dıì gots'ọ welọ whìle ts'ọ ededı weghàsọts'eedi ha họt'e! Amen.

1 John wenjhtl'è

Yatı wet'à ts'eedaa

¹ Ededı kèhòqwo gots'q wehòh2qò sù wets'eèhkw'q ìlè, xàè godaa t'à wets'a2ı xè weghàts'ıdà ìlè eyıts'q goilà t'à dawets'aachì ìlè. Eyı Yatı wet'à ts'eedaa elı sù weghò gots'edeè ats'edi. ² Yatı wet'à ts'eedaa elı sù wègoèht'ı ajà; wets'a2ı t'à weghò gots'ede. Eyı yatı wet'à welò whìle ts'ò ts'eedaa sù weghò naxıts'ò gots'ede. Ededı edetà xè wheda ìlè sù gots'ò wègoèht'ı ajà. ³ Ayı ts'a2ı eyıts'q ayı wets'eèhkw'q sù eyı ghò naxıxè gots'edo, goxè aaht'ı ha naxets'ıhwhò t'à. Goxı sù Nòhtsı-Gotà eyıts'q Weza Zezi-Krı gıxè ats'et'ı họt'e. ⁴ Sù goinà agoahle gha, naxıts'ò ts'eetl'è họt'e.

Dzèh yı nàts'edè

⁵ Dı wegodi ts'ıkw'oo sù naxıts'ò hats'edi họt'e. Dı wegodi họt'e: Nòhtsı sù dzèh họt'e, wexè togoòt'òo whìle. ⁶ Wexè ats'et'ı ts'edi kò ılaà togoòt'òo k'èè ts'eeda nıdè, hots'ets'ı họt'e, eyıts'q nàowo ehkw'ı k'èè ts'eeda nıle. ⁷ Ekò wexèht'eè dzèh yı ats'ıt'e nıdè, elets'ò godzeè nezı ha, eyıts'q Nòhtsı Weza Zezi wedoò t'à gohòı k'enaetse.

⁸ “Gohòı whìle,” ts'edi nıdè edeghoyats'eezà họt'e, eyıts'q nàowo ehkw'ı godzeè yı whe2q nıle. ⁹ Gohòı ghò Nòhtsı ts'ò hòdets'eedè nıdè edeyatı k'èdi ha eyıts'q ehkw'ı gosınıyaehtı ha: goghò nahoele xè Zezi wedoò t'à gohòı k'enaetse. ¹⁰ “Hòı hòwhıhtsı-le,” ts'edi nıdè, Nòhtsı hots'ı adı wets'edi họt'e. Hats'edi nıdè weyatı godzeè yı whe2q nıle.

2

¹ Sèot'ı, hòı hoahtsı ch'à hanı naxıts'ò ıhtl'è họt'e. Hanıkò dq hòı hòèhtsı nıdè, gogha dq k'edaedu dqò gòhı, gogha Edetà ts'ò gode ha, eyı sù Zezi-Krı họt'e, Ehkw'ı Edaa Elı wıyeh. ² Ededı sù gohòı k'èxa ełàawı gha Nòhtsı ghàdıtı họt'e. Goxı zò gogha ajà nıle, dı nèk'e dq hazòò gıhòı gha eławo.

³ Wenàowoò k'èats'ıt'e nıdè Nòhtsı wek'ets'eezò ats'ejà họt'e. ⁴ Dq, “Nòhtsı k'èehsq,” hadı, hanıkò yenàowoò k'èè eda-le nıdè, hots'ı adı họt'e, eyıts'q nàowo ehkw'ı wedzeè yı whe2q nıle. ⁵ Hanıkò amı yeyatı k'èt'ee sù Nòhtsı dànı goghòneètq k'èè degHàà yeghòneètqò ajà họt'e. Dı hanı weghàà Nòhtsı xè ats'et'ı wek'ets'eezò họt'e: ⁶ Amı “Nòhtsı wek'èè ehda,” hadı sù Zezi dànı ıdàa sù k'èè eda ha họt'e.

⁷ Seàgı, nàowo gòò ghò naxıts'ò ehtl'è aht'ı nıle, hanıkò whàà gots'q nàowo whe2q họt'e, kèhòıwo gots'q weghò aàhkw'o ìlè. Eyı nàowo whàà gots'q whe2q sù wegodi aàhkw'o họt'e.

⁸ Hanikò dù nàowo gòò ghò naxits'ò eehtl'è. Wenàowoò ehkw'u sù Zezì wexè whezò eyits'ò naxì sù naxixè whezò wègaat'ì hq't'e. Togoòtl'òò hòzòq sù while agodaade eyits'ò dzèh wedeèdlù sù hòt'a gok'e hodàsajdù ajà.

⁹ Amì “Sexè dzèh agòht'e,” hadì, hanikò edèot'ì dzajhwhò nùdè, ìlää wexè togoòtl'òò hòzòq hq't'e. ¹⁰ Amì edèot'ì ghòneètòq sù dzèh yì nàdè, eyits'ò t'asì wùzì t'à ts'ìzò ade ha nùle. ¹¹ Ekò amì edèot'ì dzajhwhòq sù wexè togoòtl'òò hq't'e, eyits'ò togoòtl'òò k'eda. Edù k'edaa sù yek'èezò-le, togoòtl'òò t'à wegga xègaat'ì-le.

¹² Sèot'ù, Zezì wùzì dahxà naxìhoù naxìghò nahoazha t'à naxits'ò eehtl'è hq't'e.

¹³ Gotà yàahù sù ededì kèhojwo gots'ò wehòhòzòq sù wek'èahsq t'à naxits'ò eehtl'è.

Cheko yàahù sù wehù wegghahnò t'à naxits'ò eehtl'è.

Chekoa yàahù sù, Nòhtsì-Gotà wek'èahsqò aahjà t'à naxits'ò eehtl'è.

¹⁴ Gotà yàahù sù ededì kèhojwo gots'ò wehòhòzòq sù wek'èahsq t'à naxits'ò eehtl'è.

Cheko yàahù sù nàahstso xè Nòhtsì yatì naxìdzeè yì whezòq eyits'ò wehù wegghahnò t'à naxits'ò eehtl'è.

Du nèè gots'ò t'asì wùzì ghòntahtò-le

¹⁵ Dù nèè gots'ò t'asì wùzì ghòntahtò-le. Dò dù nèè ts'ò nàowo ghòneètò nùdè Nòhtsì-Gotà goghòneètòq sù k'èè geeda nùle. ¹⁶ Dù nàowo sù dù nèk'e gots'ò hq't'e: hòù-hogehtsù-dòò ekò-le ts'ò hòtl'ò kànegùzaa, t'asì ghàgeedaa sù ghageewì, t'asì gùts'ò eyits'ò ayì ghàlagùdàa sù ghò xàdahogedi. Eyì hanù nàowo sù Nòhtsì-Gotà wenàowoò nùle, dù nèè gots'ò hq't'e. ¹⁷ Dù nèè, eyits'ò wenàowòù hazòq while agode ha, hanikò dò Nòhtsì wìni k'èè edaa sù welò while ts'ò eda ha.

Christ k'èch'a elù sù

¹⁸ Sèot'ù, nòqde dzèè k'e nàts'edè hq't'e. Christ k'èch'a elù sù nùtlà ha wegghò aàhk'ò ìlè sòni. Dù kò dò lò Christ k'èch'a gùlù sù hòt'a dù nèk'e nègùde hq't'e. Eyì wegghà nòqde dzèè k'e ts'eèhk'è wek'èts'èezò. ¹⁹ Gota gots'ò xàgeède, hanikò xàè gots'ò agùt'e nùle. Gots'ò agùt'e nùdè ìlää goxè geèhk'è ha ìlè, hanikò gots'òq xàgeède t'à xàè gots'ò agùt'e-le wek'èts'èezò.

²⁰ Hanikò naxì sù Nòhtsì wets'ò Ìni Degai naxits'ò-èlì hq't'e, eyit'à naxì hazòq nàowo ehkw'u sù wek'èahsq. ²¹ Nàowo ehkw'u k'èhoahsq-le t'à naxits'ò eehtl'è nùle, hanikò nàowo ehkw'u wek'èahsq t'à naxits'ò eehtl'è hq't'e, eyits'ò hots'ets'ù sù nàowo ehkw'u gots'ò nùle. ²² Amì hots'ù-dòò elì? “Zezì, Christ hq't'e-le,” hadù sù hots'ù-dòò elì hq't'e. Dò hanì hots'ù sù Christ k'èch'a elì hq't'e, eyits'ò Nòhtsì-Gotà yegga ehkw'ì adì-le

eyits'q Weza sɪ yegha ehkw'ɪ adɪ-le. ²³ Amì Nòhtsɪ Weza yegha ehkw'ɪ adɪ-le sɪ Nòhtsɪ-Gotà xè at'ɪ nùle, hanìkò amì Nòhtsɪ Weza yegha ehkw'ɪ adɪ sɪ Nòhtsɪ-Gotà xè at'ɪ hq̄t'e.

²⁴ Kèhòts'ùhwho gots'q ayì aàhkw'oo sɪ t'aats'q̄ naxɪdzeè yì wek'èahdì. Wek'èahdì nɪdè t'aats'q̄ Nòhtsɪ Weza eyits'q̄ Wetà xè aah't'e ha hq̄t'e. ²⁵ Dɪ hanì goxè yatì nàtsoo whehtsɪ ɲlè, “Welq̄ while ts'q̄ ts'eeda ha,” gòhdì ɲlè.

²⁶ Dq̄ mòhdaa ts'ɪz̄q̄ anaxegele ha gɪwq̄ t'à dɪ hanì naxɪts'q̄ eeh't'è hq̄t'e. ²⁷ Naxɪ, Yedàyeh Nezɪ naxɪghq̄t'q̄ ɲlè sɪ naxɪts'q̄-èl̄ hq̄t'e, eyit'à dq̄ wɪz̄ɪ hoghànaxeehtq̄-le kò. Nòhtsɪ wets'q̄ ɲnì Degai t'asì hazq̄q̄ hoghànaxeehtq̄ hq̄t'e, eyì ɲnì Degai sɪ ehkw'ɪ gode hq̄t'e, hots'ɪ gode nùle. Ayì hoghànaxeehtq̄q̄ sɪ hotì wek'èè aahda.

Nòhtsɪ weza ats'ùt'e

²⁸ Eyit'à sèot'ù, Zezì-Krì t'aats'q̄q̄ wek'èè aahda. Hanì-ɲdè nùtlaa dzèè k'e nɪdè wenadaq̄ goinì nàtsoo xè edeghò ɲzhat's'ùl̄ ha-le.

²⁹ Zezì ehkw'ɪ hq̄t'e wek'èahsq̄ nɪdè, amì ehkw'ɪ k'ehozaa sɪ yets'q̄ dq̄-el̄ wek'èahsq̄ hq̄t'e.

3

¹ Nòhtsɪ-Gotà sɪ goghq̄neètq̄ t'à Nòhtsɪ weza gòyeh agòòlà. Eyì sɪ gogha enìyah hq̄t'e! Weza ats'ùt'e t'ùt'e. Dɪ nèk'e ts'q̄ dq̄ Nòhtsɪ k'ègeezq̄-le t'à gok'ègeezq̄-le hq̄t'e. ² Seàgɪq̄, dɪ Nòhtsɪ weza ats'ùt'e, ɲdaà dq̄ dàhòt'ù ts'ùl̄ ha sɪ ɲàà wek'èts'eezq̄ nùle. Hanìkò Zezì-Krì dànì wègaat'ɪ k'èè wets'ez̄ɪ ha ne t'à nùtla nɪdè wexèht'eè lats'ede ha wek'èts'eezq̄. ³ Dq̄ hazq̄q̄ eyì hagode ha gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ degai k'èè edek'ègedì ha hq̄t'e, Zezì-Krì dànì degai el̄ k'èè.

⁴ Amì hoɲù hohtsɪ sɪ Nòhtsɪ nàowoò k'eezhì hq̄t'e, hoɲù t'à ts'eadaa sɪ Nòhtsɪ nàowoò k'èch'a ts'eeda hq̄t'e. ⁵ Hanìkò gohoɲù wìle ayele gha gots'q̄ ajà ɲlè, eyì wek'èahsq̄ hq̄t'e. Ededɪ sɪ hoɲù wɪz̄ɪ wek'e whezq̄ nùle. ⁶ Dq̄ yexè edaa sɪ ɲàà hoɲù k'èè eda nùle. Amì ɲàà hoɲù k'èè edaa sɪ yazì wìle eyits'q̄ yek'èezq̄ nùle.

⁷ Eyit'à sèot'ù, dq̄ wɪz̄ɪ ekq̄-le ts'q̄ anaxegule sòò. Amì ehkw'ɪ k'ehozaa sɪ ehkw'ɪ hq̄t'e, Zezì-Krì ehkw'ɪ hq̄t'e lanì. ⁸ Amì hoɲù nàowoò k'èè edaa sɪ wehɲù nàowoò k'èè eghàlaeda hq̄t'e, kèhoɲwo gots'q̄ wehɲù sɪ hoɲù hohtsɪ ne t'à. Nòhtsɪ Weza sɪ wehɲù wìlaà yedìhohtsɪ gha ɲq̄ ajà ɲlè. ⁹ Nòhtsɪ dahxà dq̄ wegòhɲù sɪ ɲàà hoɲù nàowoò k'èè eda nùle, Nòhtsɪ wets'q̄ ɲnì wedzeè yì whezq̄ ne t'à. Nòhtsɪ dahxà wegòhɲù ne t'à ɲàà hoɲù k'èè eda ha nùle. ¹⁰ Amì Nòhtsɪ weza agùt'ee, eyits'q̄ amì wehɲù weza agùt'ee sɪ dɪ weghàà gɪk'èts'eezq̄ hq̄t'e: Dq̄

ehkw'ı eghàlageeda-le, eyıts'q edèot'ı ghqonegetq-le sù Nòhtsı weza gııı nùile.

Ełeghqntahtq

¹¹ Kèhots'ııhwho gots'q dıı yatı weàhkw'q ı̀lè: Ełeghqnets'eètq ha hqt'e. ¹² Cain wexèaht'e-le, ededı sù wehıı wets'q dq hqt'e, eyıts'q edechı ełııhwho ı̀lè. Dànıghq ayıııà? Ededı wenàowò ııı t'à ełààııhwho, hanikò wechı wenàowò ehkw'ı hqt'e. ¹³ Sèot'ıı, dıı nèk'e ts'q dq naxıngelı-le nı̀dè eyı ghq naxıt'ahk'e welè-le. ¹⁴ Gòet'ı gıghqnets'eètq ts'ıh?ò ełààts'ııdè gots'q nats'ıdà lats'ejà wek'èts'eezq hqt'e. Amıı edèot'ı ghqneètq-le sù ı̀lè ełııwo hqt'e. ¹⁵ Amıı edèot'ı nèı-le sù eweèt'ıı gha wıtà hqt'e, dq eweèt'ıı eıı sù welq while ts'q eda ha nùile, eyı wek'èahsq hqt'e.

¹⁶ Zezı gogha ełııwoo sù eyı weghàà goghqneètq wek'èts'eezqò ats'ejà. Eyı xèht'eè gòet'ı gıgha ehkw'ı-ahodı sù gıgha ełààts'ıde ts'ııwq weli. ¹⁷ Dq t'asıı ıq wets'q sù wèot'ı t'asıı wets'q-le yek'èezq kò eteyèèı-le nı̀dè, dani Nòhtsı goghqneètq sù k'èè eda ha? ¹⁸ Sèot'ıı, goyatıı zq t'à ełeghqnets'eètq welè-le, hanikò nàowo ehkw'ıı k'èè ełets'ats'edi ha hqt'e. ¹⁹⁻²⁰ Hats'ııt'e nı̀dè nàowo ehkw'ıı wets'q ats'ııt'e wek'èts'eezq ha. Godzeè t'à edesıniyats'ehtı nı̀dè Nòhtsı ts'q ats'ııde, hanı-ıdè wenadaqà godzeè xè ts'èwhıı hòzq ha. Nòhtsı sù godzeè nahk'e eı hqt'e eyıts'q t'asıı hazqò k'èezq hqt'e.

²¹ Seàgıq, godzeè t'à edesıniyats'ehtı-le nı̀dè Nòhtsı wenadaqà goıni nàtso ha ²² eyıts'q wenàowò k'èats'ııt'e eyıts'q wıni k'èè k'ehots'eza t'à t'asıı wets'eekeè sù goghàyezà ha hqt'e. ²³ Dıı nàowo goghàızq hqt'e: Weza Zezı-Krı gogha ehkw'ı adı ha hqt'e, eyıts'q ełeghqnets'eètq ha hqt'e. ²⁴ Amıı yenàowò k'èıt'ee sù Nòhtsı xè eda hqt'e, eyıts'q Nòhtsı yexè eda hqt'e. Yedàyeh Nezıı goghàızq t'à goxè eda wek'èts'eezq hqt'e.

4

İni gıyatı t'à gıahdzà

¹ Seàgıq, ıni hazqò naxıgha ehkw'ı agıdı-le, hanikò ıni hazqò gıyatı t'à gıahdzà, asıı Nòhtsı wets'q agııt'e ıı. Nakwenàozqò ehkw'ı gogede-le ıq dıı nèk'e dq ta gııde hqt'e, eyıt'à, hotıı gıyatıı xoahdı. ² Dq Nòhtsı wets'q İni Degıı t'à gode nı̀dè dıı weghàà wek'èahsq ha: İni hazqò Zezı-Krı dıı nèk'e wegòhı hagedı sù Nòhtsı gots'q agııt'e. ³ Hanikò ıni hazqò, Zezı gıgha ehkw'ı-ahodı-le sù Nòhtsı gots'q agııt'e nùile. Zezı-Krı k'èch'a eıı sù wets'q ıni hqt'e. Eyı ıni sù dıı nèk'e dq ta ts'q ade ha weghq aàhkw'o ı̀lè, dıı hòt'a dıı nèk'e ts'q ajà hqt'e.

⁴ Sèot'ıı, naxı sù Nòhtsı gots'q aah't'e, eyıt'à ıni nezı-le gıghqahnqò aah't'e, ededı naxıdzeè yıı nàdèè sù dıı nèk'e ts'q

5

Nòhtsɪ Weza gogha ehkw'ɪ-ahodi

1 Amì, Zezì Nòhtsɪ yìhchì họt'e wegħa ehkw'ɪ-ahodù sù Nòhtsɪ gots'q wegòhɪ họt'e, eyìts'q amì Gotà ghòneètq sù Weza sɪ ghòneètq họt'e. 2 Dù hanì Nòhtsɪ weza gìghònets'eètq sù wek'èts'eezq họt'e: Nòhtsɪ weghònets'eètq xè wenàowoò k'èats'ùt'e. 3 Dù hanì Nòhtsɪ weghònets'eètq họt'e: Nòhtsɪ nàowo goghàɪzq sù wek'èè ts'eeda. Wenàowoò k'èè ts'eeda sù dezhi nùle. 4 Amì Nòhtsɪ gots'q wegòhɪ sù dù nèè ts'q nàowoɪ nahk'e elɪ họt'e. Gogħa ehkw'ɪ-ahodù t'à, dù nèè ts'q nàowoɪ ghòts'eèhnq họt'e. 5 Amì, Zezì, Nòhtsɪ Weza họt'e wegħa ehkw'ɪ-ahodù sù dù nèè ts'q nàowoɪ ghòèhnq họt'e.

6 Zezì-Krɪ, tɪ t'à eyìts'q edoò t'à dù nèk'e edilàà ghàlaɪdà. Tɪ zq t'à ajà nùle, tɪ eyìts'q edoò t'à dù nèk'e ts'q ajà họt'e. Yedàyeh Nezɪ ededɪ yegħò xàyaɪhtɪ, Yedàyeh Nezɪ nàowo ehkw'ɪ elɪ t'à. 7 T'asì tai xàyagehtɪ họt'e: 8 Yedàyeh Nezɪ, tɪ, eyìts'q edoò, eyɪ tai sù elèht'eè xàyagehtɪ. 9 Dq tai gɪdàà dàgòjà gɪaɪ sù ghò elèht'eè gogede nɪdè gɪgodù ità họt'e, hanìkò Nòhtsɪ xàè Edeza ghò gode nɪdè eyɪ denahk'e ehkw'ɪ họt'e, Nòhtsɪ ededɪ xàyaɪhtɪ t'à. 10 Amì, Nòhtsɪ Weza ehkw'ɪ adɪ nɪwq sù Nòhtsɪ Edeza ghò dàdù sù ededzeè yì yek'èdì họt'e. Amì wegħa ehkw'ɪ-ahodì-le sù Nòhtsɪ hots'ì adɪ nɪwq, Nòhtsɪ Edeza ghò dàdù sù wegħa ehkw'ɪ-ahodì-le t'à. 11 Dù hanì gots'q xàyaetɪ: Nòhtsɪ welq whìle ts'q ts'eeda ha goghàhòzq họt'e. Amì Weza yegħa ehkw'ɪ adɪ sù welq whìle ts'q eda ha họt'e. 12 Amì Nòhtsɪ Weza xè at'ɪ sù welq whìle ts'q eda ha họt'e, hanìkò amì Nòhtsɪ Weza xè at'ɪ-le sù welq whìle ts'q eda ha nùle.

Nqode xàyaetɪ

13 Naxɪ, Nòhtsɪ Weza naxɪgha ehkw'ɪ adɪ sù welq whìle ts'q aahda ha hotù wek'èahsq ha dehwhq t'à naxìts'q eeht'è aht'ɪ. 14 Dù hanì edèdats'eedì-le xè Nòhtsɪ ts'q ats'ede ha diì-le: winì k'èè t'asì wets'eeke nɪdè hotù gogħa hayele ha wek'èts'eezq. 15 Hotù goèhk'q wek'èts'eezq nɪdè ayì wets'eeke sù hòt'a goghàyɪzq họt'e wek'èts'eezq.

16 Amì wèot'ɪ hoɪ hohtsɪ eyìts'q yet'à welq whìle ts'q elàawɪ ha-le yek'èezq nɪdè eyɪ dq għa yawehtɪ, hanì-ɪdè Nòhtsɪ edaà ayele ha. Dq hoɪ hōgehtsɪ hanìkò yet'à elààgede-le sù awèehsɪ. Hoɪ mōhdaa wet'à welq whìle ts'q elààts'ewɪ họt'e, hanìkò dq hanì hoɪ hohtsɪ sù eyɪ għa yawehtɪ dehsɪ-aehtsɪ-le. 17 Nàowo ekq-le hazq sù hoɪ họt'e, hanìkò hoɪ mōhdaa wet'à welq whìle ts'q elààts'ewɪ họt'e.

18 Amì Nòhtsɪ gots'q wegòhɪ sù ìàà hoɪ k'èè eda nùle wek'èts'eezq. Zezì-Krɪ Nòhtsɪ gots'q wegòhɪ ìlè sù yek'èdì họt'e, eyɪt'à wehɪ t'asayele ha diì. 19 Nòhtsɪ weza ats'ùt'e,

eyits'q dı nèk'e dọ hazọ Nòhtsı dę geedaa sı wehı gıts'ò k'àowo họt'e, wek'èts'eezọ. ²⁰ Nòhtsı Weza sı dı nèk'e ts'ò ajà, eyits'q wenàowoò wenıts'eedi agòòlà wek'èts'eezọ, eyıt'à ededı sı ehkw'ı họt'e wek'èts'eezọ. Nòhtsı Weza Zezi-Krı ehkw'ı họt'e sı wexè ats'ıt'e. Ededı xàè Nòhtsı ehkw'ı elı, eyıts'q ededı wet'à welọ whìle ts'ò ts'eeda ha họt'e.

²¹ Sèot'ı, nòhtsı hòèı sı ts'ò yaahtı-le.

2 John wenjhtl'è

¹ Sɪ Zezi wecheekeèdeè aht'ee, Nòhtsɪ edegha dɔ gòjhchì sù gɪts'ò eehtl'è. Nàowo ehkw'ù k'èè gɪghɔneehɔ, sɪ zɔɔ-le, hanìkò dɔ hazɔɔ nàowo ehkw'ù k'èhogeézɔɔ sù ededɪ sɪ goghɔnegeètɔ hɔt'e. ² Nàowo ehkw'ù k'èè ts'eedaa sù godzeè yì eda hɔt'e, eyɪts'ò welɔ while ts'ò goxè wehòhɔ ha hɔt'e.

³ Nòhtsɪ-Gotà eyɪts'ò Weza Zezi-Krɪ goxè sɔgɪwɔ xè gots'ò gɪdzeè eteèzɪ welè eyɪts'ò goxè sɪghà hòzɔ agùle hanì-ɪdè nàowo ehkw'ù k'èè èlɛghɔnets'eètɔ ha.

⁴ Naxɪts'ò dɔ mòhdaa nàowo ehkw'ù k'èè geeda wek'èehsɔ t'à sù sɪnà, Nòhtsɪ-Gotà hanì ts'eeda ha gòhdi ɪlè k'èè. ⁵ Sèot'ù, nàowo èladɪ ghɔ naxɪts'ò eehtl'è nùle, hanìkò kèhɔts'ùhwho gots'ò nàowo wek'èts'eezɔɔ sù ghɔ naxɪts'ò eehtl'è aht'ɪ. Èlɛghɔnets'eètɔ ha dehwhɔ hɔt'e. ⁶ Dɪ hanì èlɛghɔnets'eètɔ hɔt'e: Nòhtsɪ weyatù k'èats'ùt'e. Èlɛghɔnets'eètɔ ha hɔt'e, kèhɔts'ùhwho gots'ò weghɔ aàhk'w'o ɪlè.

⁷ Dɔ ghoyageeàa ɪɔ dɪ nèk'e dɔ ta ts'ò agejà hɔt'e. Zezi-Krɪ dɪ nèk'e wegòhɪ sù gɪgha ehkw'ɪ-ahodi nùle. Hanù dɔ sù eghoyageeàa-dɔ agùt'e, eyɪts'ò Zezi-Krɪ ts'ò kànegɪàa dɔ agùt'e. ⁸ Edexoahdi, ayì gha eghàlaahdaa sù naxɪghɔ wedihòlè sòɔ, hanìkò eyɪ k'èxa deghàà nezɪ naxɪghàhòt'á ha welì. ⁹ Amì Zezi nakweè ts'ɪzò tɪmɔeda xè Zezi wegodi hoghàweètɔ sù yek'èdi-le nɪdè Nòhtsɪ yexè at'ɪ nùle. Ekò amì t'aats'òɔ Zezi wegodi k'èdi sù Nòhtsɪ-Gotà eyɪts'ò Weza wexè agùt'e hɔt'e. ¹⁰ Dɔ t'alàa-sù Zezi wegodi k'èdi-le xè ekɔ-le hoghànxeehtɔ nɪdè naxɪkò goyaetla aweahle-le, eyɪts'ò naxɪxè nàwedè-le. ¹¹ Amì edekò goyaetla ayehzɪ sù yexè yehòhɪ k'èè eghàlaeda hɔt'e.

¹² ɪàà t'asì ɪɔ ghɔ naxɪts'ò eehtl'è ha hɔt'e, hanìkò enjhtl'è eyɪts'ò enjhtl'èchɪ t'à welè-le dehwhɔ. Hanìkò naxɪts'áhtla ha dehwhɔ, naxɪxè whɪhda gà naxɪts'ò gohde ha dehwhɔ, hanì-ɪdè èlɛxè sù goinà ha hɔt'e.

¹³ Nòhtsɪ wets'ò dɔ ɪɔ nàgedè sù, “Naxɪxè sɪghà welè,” naxègedì.

3 John wenjhtl'è

¹ Sɪ Zezì-Krɪ wecheekeèdeè aht'ee sɪ seàgɪɑ Gaius nàowo ehkw'ɪ k'èè weghoneehtɔɔ sɪ wets'ò eehtl'è hɔt'e.

² Seàgɪɑ, hotì ɪda xè t'asì hazòò negha sìghà, eyits'ò nedàazhì xè sìghà hòzò gha, negha yahtì hɔt'e. ³ Nèot'ɪ mòhdaa jò nègɪde t'à neghò sexè gogedo. Dànì nàowo ehkw'ɪ ghò nìni nàtsoo xè dànì ɪlɑà wek'èè ɪda ghò sexè gogedo t'à sɪ neghò sɪnà hɔt'e. ⁴ Dò seza lagɪt'ee sɪ nàowo ehkw'ɪ k'èè geeda weghò eèhkwo t'à sɪ denahk'e sɪnà hɔt'e.

⁵ Seàgɪɑ, gòet'ɪ gɪk'èɪzò-le kò, nets'ò aget'ɪ nɪdè t'aats'òò gɪts'ànedɪ sɪ nezi hɔt'e. ⁶ Dànì gɪghoneètò ghò jò Nòhtsɪ wecheekeè hazòò ts'ò hagedɪ. ɪdaà kòta ts'ò nageedè gha Nòhtsɪ wegħa sìghà k'èè gɪts'ànedɪ nɪdè nezi anet'ɪ ha hɔt'e. ⁷ Zezì-Krɪ għa eghàlageeda t'à dò ta ts'ò agejɑ hɔt'e, eyits'ò dò Nòhtsɪ k'ègeezò-le sɪ t'asì wɪzì t'à gots'agedɪ ha gogɪhwhò-le. ⁸ Eyit'à dò hanu gokò nàgedè agits'ehzì sɪ nezi hɔt'e, hanì-ɪdè èlèxè nàowo ehkw'ɪ għa eghàlats'eeda ha.

⁹ Nòhtsɪ wecheekeè ekò geèhkwo'ee sɪ gɪts'ò ɪhtl'è ɪlè, hanìkò Diotrefes, ededɪ k'àowo edeetsɪ wegħa nezi t'à goèhkwo' ha nɪwò-le. ¹⁰ Eyit'à naxits'ò nèehtlɑ nɪdè dànì k'ehoza xè yatɪjɪ t'à goghò godee sɪ ghò naxits'ò gohde ha. Hanì k'ehoza wegħa hòt'a-le t'à, gots'ò dò ekò aget'ɪ ha gogɪhwhò-le. Dò hagɪwwo sɪ haget'ɪ ha-le gòhdɪ xè Nòhtsɪ wecheekeè gita gots'ò nagoèhza.

¹¹ Seàgɪɑ, ayì hoɪɪ ne sɪ k'èè anet'ɪ-le, hanìkò ayì nezi sɪ k'èè anet'ɪ. Dò nezi k'ehozaa sɪ Nòhtsɪ wets'ò at'ɪ hɔt'e. Dò hoɪɪ hohtsɪ sɪ Nòhtsɪ k'èezò nɪle. ¹² Dò hazòò Demetrius ghò nezi agedɪ hɔt'e, eyits'ò nàowo ehkw'ɪ k'èè eda hɔt'e. Goxɪ sɪ weghò nezi ats'edɪ, weghò ehkw'ɪ gots'ede wek'èɪzò hɔt'e.

¹³ ɪlɑà t'asì ɪò ghò naxits'ò eehtl'è ha hɔt'e, hanìkò enjhtl'è eyits'ò enjhtl'èchì t'à welè-le dehwhò. ¹⁴ Whaà-le-t'ù neehzì ha dehwhò, ekɪyèè k'e nɪdè èlèxè gowido ha.

Nexè sìghà welè. Jò goàgɪɑ geèhkwo'ee sɪ nexè sìghà welè, gedɪ. Goàgɪɑ ekò geèhkwo'ee sɪ gitaat'eè, “Nexè sìghà welè,” segħa hagɪdɪ.

Jude wenjhtl'è

¹ Sɿ Jude, Zezi-Krɿ wecheekeè aht'e eyits'ò James wechɿ aht'e. Dò gɿkayaetɿ sɿ, Nòhtsɿ-Gotà goghòneètò agɿt'ee eyits'ò Zezi-Krɿ gok'èdɿ agɿt'ee sɿ dɿ enjhtl'è gɿts'ò eehtl'è hɿt'e.

² Nòhtsɿ naxɿts'ò wedzeè eteèzɿ welè, naxɿxè sɿghà hòzò ayule, eyits'ò dezòò naxɿghòneètò welè.

Dò Nòhtsɿ gɿgha wedè

³ Seàgɿɿ, dànɿ Nòhtsɿ edaxàgoɿlaa sɿ weghò naxɿts'ò eehtl'è ha sɿ haehwhò jìlè, hanikò dɿ nàowo ehkw'ɿ k'èahdɿ ghò naxɿts'ò eehtl'è ha naxɿgha wet'aazà hɿt'e. Nàowo ehkw'ɿ sɿ Nòhtsɿ wets'ò dò t'aats'òò gɿxè whezò gha goghàyyzò hɿt'e.

⁴ Dò mòhdaa ekò-le dò hoghàgogeehtò sɿ naxɿnaàhtò naxɿta gɿde hɿt'e. Hanɿ dò sɿ gɿsɿnyaeɿ ha whaà gots'ò hanɿ dek'eèhtl'è hɿt'e. Dò hanɿ Nòhtsɿ gɿgha wedè sɿ Nòhtsɿ wesònwò eɿadɿ dò hoghàgogeehtò, hagedɿ, “Nòhtsɿ wedzeè sònwò t'à hoɿɿ k'èè eghàlats'eeda kò weggha t'asanile,” gedɿ. Hagedɿ t'à Zezi-Krɿ ededɿ zò Gots'ò K'àowodeè t'asɿ weggha dɿi-le eɿ sɿ wedè welè gedɿ.

⁵ Nòhtsɿ edets'ò dò Egypt nèk'e gots'ò xàgoèwa t'axòò dò Nòhtsɿ gɿgha ehkw'ɿ-ahodɿ ha gɿwò-le sɿ godɿhòèhtsɿ jìlè. Eyɿ hazòò hòt'a wek'èahsò kò, wenaahdɿ anaxehle ha dehwhò.

⁶ Eyits'ò yak'eet'ɿ mòhdaa gɿts'ò dàgòjàa sɿ eyɿ sɿ wenaahdɿ. Dànɿ k'ahogedè ha gɿghàhòt'òò sɿ gɿghàehdɿ jìlè. Eyɿ yak'eet'ɿ sɿ welò while ts'ò satsòt'ɿ gɿk'e whela xè Nòhtsɿ togoòt'òò yɿ gok'èdɿ, eyits'ò nõòde dzèè k'e Nòhtsɿ gosɿnyaehtɿ ha hɿt'e. ⁷ Eyɿ xèht'eè kòta Sodom eyits'ò kòta Gomorah eyits'ò gɿmòò kòta yàgòlaa sɿ ekò gots'ò dò hoɿɿ hazòò xàzàa k'èè eɿek'alagedè jìlè. Gɿgodɿ ghàà dò hoɿɿ hohtsɿ sɿ wets'ò dàgode ha wek'èts'eezò. Dò hanɿ sɿ welò while ts'ò kò nàtsoo t'à dagɿza ha hɿt'e.

⁸ Eyɿ xèht'eè eyɿ dò ekɿ-ka godɿ gehtsɿ sɿ hoɿɿ t'à xàè edezhɿ tsɿgehwhɿ hɿt'e, k'aodèè k'èagɿt'e ha gɿwò-le, eyits'ò yatɿɿ t'à yat'a ɿn nàtsoo k'adageedè. ⁹ Yak'eet'ɿdeè Michael ededɿ kò, Moses wekw'òò ghò wehɿ xè nàyaehɿ ekò, yek'e nɿdahoezà ha edèdaedɿ jìlè, hanikò “Gots'ò K'àowo nesɿnyaehtɿ welè!” yèhdɿ jìlè. ¹⁰ Hanikò eyɿ dò ekò-le aget'ɿ sɿ t'asɿ nɿgeedɿ-le kò gɿk'èch'a gogede. Tɿts'aadɿ nànwò-le lagɿt'e dànɿ edexègeedɿ ghàà t'asɿ nɿgeedɿ, eyɿ hazòò ts'ihzò gɿdihòè ha hɿt'e.

¹¹ Gɿxè hoɿla nechà ha! Adò weza Cain wenàowohɿ k'èè geède hɿt'e. ɿnèè gots'ò Balaam ekò-le hòèhtsɿ lanɿ sòòmba gha nàhogehtè, eyits'ò Korah Nòhtsɿ k'èch'a hòèhtsɿ lanɿ gɿdihòè ha hɿt'e.

¹² Eyì dọ naxìxè ełeghọnets'eètọọ gha nàsì ghọ shègezhe nùdè naxìta t'asì ìhì lagùt'e, eyìts'ọ edeghọ ìzhagùlì honàedi-le, sahzọà-k'èdì-dọò ededì zọ edewà-geedi lagùt'e. Chọhk'òò wets'ọ chọh wìlè, ekì nùhts'ì k'eyehts'ù lagùt'e. Xat'ọ jìechì wèk'e jìe wìlè xè wexochì xàts'ùhdla t'à nàekeè ełajwo, eyì lagùt'e. ¹³ Tìcho k'e taatì k'etaetì xè wegoghoò lọ wègoèht'ì lanì hołù lọ hogehtsì. Yat'a whọ ts'ìzọ-èdee lagùt'e, welọ wìlè ts'ọ denahk'e togoòt'òo gòzọọ sù gidawhezọ họt'e.

¹⁴ Enoch sù Adọ wehòèlì gots'ọ dọ lọhdì ełet'axọò-edèe t'à wheda họt'e. Eyì hołù-hogehtsì-dọò ghọ nadaà gojde ìlè, hadì, "Aàhk'w'ọ, gots'ọ K'àowo edets'ọ dọ degai lọ t'à lọ xè dù nèk'e ts'ọ etlè, ¹⁵ eyìts'ọ dọ hazọò gosìnyaehtì ha. Nòhtsì dọ hazọò yìni k'èè geeda-le xè hołù hogehtsì sù eyì k'èxa gosìnyaehtì ha, eyìts'ọ yatìjù hazọò t'à Nòhtsì k'èch'a xayagehtì k'èxa gosìnyaehtì ha," dek'eèht'è. ¹⁶ Eyì dọ sù t'aats'ọò sọagedì xè dọ k'e nìdahogeezàa dọò agùt'e, eyìts'ọ edìnhì k'èè k'ehogezà. Edeghọ xàdahogedì eyìts'ọ edegha sìghà hogehtsì zọ gha dọ ts'ọ nezì agedì.

T'aats'ọò Nòhtsì naxìghọneètọ k'èè aahda

¹⁷ Hanìkò seàgà, gots'ọ K'àowo Zezì-Krì wecheekeèdè dani nadaà gogùdee sù wenaahdì. ¹⁸ Dù hanaxègedì ìlè, "Nọode dzèè ts'ọ whaà-le nùdè, eghageedlòo-dọò edìnhì k'èè geedaa sù naxìta agede ha," gedì ìlè. ¹⁹ Hanù dọ sù ìlak'aà anaxegehzi họt'e. Dànì edexègeedi k'èè geeda, eyìts'ọ Yedàyeh Nezi gidzèè yì nàde nùle.

²⁰ Hanìkò naxì seàgà aah'tee sù degai k'èè naxìgha ehkw'ì-ahodì t'à naxìni nàtsoò aahlè, eyìts'ọ Yedàyeh Nezi wìni k'èè yaah'tì. ²¹ T'aats'ọò Nòhtsì naxìghọneètọ k'èè aahda, eyìts'ọ gots'ọ K'àowo Zezì-Krì wesọnwọ t'à welọ wìlè ts'ọ aahda anaxele gots'ọ wedanaahzi.

²² Dọ Nòhtsì wegodì gha gùni nàtso-le sù gùts'ọ naxìdzeè eteèzi welè. ²³ Dọ kọ dèk'ọọ yì geet'ì ch'à dagiahchì xè edaxàgiahlè, eyìts'ọ dọ mọhdaa gùts'ọ naxìdzeè eteèzi welè, hanìkò edexoahdì, edezhì t'à hołù k'alagedè ts'ìhọ gìgoht'ọò kò dats'eèchì ha dìi lanì.

Nòhtsì weghàsọts'eedì

²⁴ Nòhtsì sù hołù ts'ọ ek'èt'à anaahde ch'à naxìk'èdì ha wegħa dìi-le họt'e, eyìts'ọ edì wèxè enìyah hòzọọ sù hołù naxìk'e whezọ-le xè sù naxìnà wenadaà nàahza anaxele ha dìi-le họt'e. ²⁵ Zezì-Krì wet'à Nòhtsì ededì zọ Edaxàgolee elì sù t'aats'ọò weghàsọts'eedì welè. Dù dèè hòèlì kwe gots'ọ, dù, eyìts'ọ welọ wìlè ts'ọ Nòhtsì ededì zọ denahk'e elì sù wèxè enìyah hòzọ. T'asì hazọò ts'ọ K'àowo elì, ededì zọ nàtso, eyìts'ọ t'asì hazọò wet'aa whela họt'e! Amen.

John wenazhu xègoèht'ì

Yati t'akwelòò xàyaeti

¹ Zezi-Kri edecheekeè ayì ghàgùdà agòòlàa sù dū enìhtl'è k'e dek'eèhtl'è họt'e. Nòhtsì-Gotà ìdaà dàgode ha sù wegodi Zezi ghàzò họt'e. Zezi wecheekeè dū godi gik'èezò ha t'à, edeyak'eet'ì John ts'ò ayìlà. ² John t'asì hazòò yazù sù yeghò goide. Nòhtsì weyatù eyits'ò Zezi wegodi ghò goide. ³ Dū godi ìdaà dàgode ha sù weghò họt'e. Amì dū godi k'eyahtù sù wexè sìghà họt'e. Eyits'ò amì yìkw'o xè weghe ehkw'1-ahodù sù wexè sìghà họt'e. Ìdaà dàgode ha sù hòt'a wets'ò hawe họt'e.

Weghàsòts'eedi

⁴ John, Asia nèk'e kòta lòhdì yàgòlāa Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù dū godi gots'ò ìtl'è:

Nòhtsì whaà gots'ò wehòhò, dū wehòhò, eyits'ò welò while ts'ò wehòhò ha sù, eyits'ò ìni degai lòhdì Nòhtsì wenađà nàgèehza sù naxìxè sògùwò welè eyits'ò naxìxè sìghà hòzòò agule. ⁵ Eyits'ò Zezi-Kri naxìxè sòniwò welè eyits'ò naxìxè sìghà hòzòò welè. Edeđì sù t'aats'òò ehkw'1 gode họt'e. Edeđì t'akwelòò naidāa elì eyits'ò dū nèk'e k'àowochò hazòò gogha k'àowodeè elì họt'e.

Goghòneètò ts'ìhòò wedòò xàitl'1 t'à gohòhì goghò na-hoazhaà ayìlā họt'e. ⁶ Wetà Nòhtsì gha eghàlats'eeda ha t'à, dò ìlè lats'ìtl'è xè yahtù ts'ìlì agòòlā. Zezi-Kri weghàsòts'eedi eyits'ò welò while ts'ò k'àowochò nàtso welè! Amen. ⁷ Ìdòò k'eaht'ì, k'oh k'e gots'ò nìitlā ha. Dò hazòò gezì ha. Dò behkà t'à gìghàhkoo sù edeđì kò gezì ha. Eyits'ò dū nèk'e dò hazòò wets'ìhòò geejì xè getse ha. Hanì hòzòò welè! Amen.

⁸ Gots'ò K'àowo Nòhtsì dū hadì họt'e: “Yati t'akwelòò whezòò aht'e eyits'ò yati nòode whezòò aht'e. Whaà gots'ò sehòhò, dū sehòhò, eyits'ò welò while ts'ò sehòhò ha. T'asì wìzì seghe dū gòhì nùle,” gots'ò hadì.

Dò wet'aa?āa deè

⁹ Sù sù nèot'ì John aht'e. Naxìxèht'è Zezi wedahxà ts'èwhì daehza, eyits'ò naxìxèht'è Nòhtsì wenàowò k'èè ehda. Nòhtsì weyatù eyits'ò Zezi wegodi t'à gohde ts'ìhòò dū dzèè k'e dī Patmos gòyeh k'e whìhda họt'e. ¹⁰ Nòhtsì Dzèè k'e Yèdàyeh Nezù sets'ò ajà. Ìdè sechìht'a dechùshì t'à hòt'ò gots'èdeè lagodi, ¹¹ dū hats'edi họt'e: “Nenazhu dàgot'ì sù enìhtl'è k'e dek'enìtl'è gà kòta lòhdì Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù gits'ò anele. Dū kòta lòhdì họt'e: Ephesus, Smyrna, Pergamum, Thyatira, Sardis, Philadelphia eyits'ò Laodisiya,” hats'edi họt'e.

¹² Amì sets'ò godee sù wets'ò ets'aèhtla ekò ek'aèk'òchì lèhdì sòmba-dekwo t'à hòèlì weyì tleh dèk'òò nàwheza nòò. ¹³ Ek'aèk'òchì wenì dọ nàwo, “dọ wet'àazàa deè” lanì wègaat'ì. ?eh nedèe wekè ts'ò haìhdo yì wheda, eyits'ò zèht'ì sòmbaekwo lanì wedziwì te nawhet'ì. ¹⁴ Wekwì eyits'ò wekwìghà nahzha degoolanì, hotì zhah lanì, eyits'ò wedaà kọ dèk'òò lanì wègaat'ì. ¹⁵ Kọ dèk'òò nì wekè satsò dekwoo wek'e saìdì lanì wègaat'ì. Gode nìdè tì nàlì lagodì. ¹⁶ Nàgòts'ehnèe ts'ò edilà t'à whò lèhdì dayele, eyits'ò wewà gots'ò behcho wek'a'ìla-ts'ò dèni xàzà. Wìni sadeè nàtsoo lanì wègaat'ì.

¹⁷ Weehzì ekò wekè gà nàehkw'o, dọ elajwo lahjà. Nàgòts'ehnèe ts'ò edilà sek'e ayìlà, hadì, “Dìjì-le. Sì sù yatì t'akwèlòò whezòò eyits'ò yatì nòode whezòò aht'e. ¹⁸ Sì sù ehda họt'e. Elajwho jìè hanikò dìi welò while ts'ò ehda họt'e. Dọ elajdèe nèk'e gha ladlì k'èhdì.

¹⁹ “Eyi't'à ayì ghàdaa sù dek'enìt'è. Dìi dàgode ha eyits'ò jdaà dàgode ha sù dek'enìt'è. ²⁰ Whò lèhdì nàgòts'ehnèe selat'aa whelaa eyits'ò ek'aèk'òchì lèhdì sòmbaekwo t'à hòèlì sù dì awèts'edi họt'e: Whò lèhdì sù kòta lèhdì Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù giyak'eet'ì gha họt'e, eyits'ò ek'aèk'òchì lèhdì sù kòta lèhdì Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù gha họt'e.

2

Kòta Ephesus Nòhtsì wecheekeè gits'ò aat'è

¹ “Kòta Ephesus Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù dìi yatì gits'ò yak'eet'ì ts'ò ìt'è:

“Ededì nàgòts'ehnèe whò lèhdì welat'aa whela xè ek'aèk'òchì lèhdì ta k'etlòo sù dìi weyatì họt'e:

² “Dànì aahdaa sù naxìk'èehsò họt'e. Segha hòt'ò eghàlaahda eyits'ò hoilà kò seghò naxìni nàtso wek'èehsò họt'e. Dọ hòlì k'èè geedaa sù gixè aah'tì-le naxìk'èehsò. Eyits'ò dọ hogets'ì t'à Nòhtsì wecheekeèdeè ats'ìt'è gedì sù giahdzà t'à ehkw'ì agedì-le gìgòahzò họt'e. ³ Sùzì ts'ìh'ò sù naxìgha hoilà, hanikò jìàa segha naxìni nàtsoo xè seghò niahtsòò aahjà-le.

⁴ “Hanikò t'asì jìè naxìk'e nìdahoezà: T'akwèlòò dànì seghòniahtò k'èè seghòniahtò-le aahjà. ⁵ Dagòowà dahkw'e jìè wenaahdì, hanikò eyì gots'ò hodàahde họt'e. Edek'eahjì xè t'akwèlòò dànì eghàlaahda jìè sù ts'ò anaahde. Edek'eahjì-le nìdè naxìts'ò ehtla gà naxìts'ò k'aàk'òchì naxìghò neèhchì ha. ⁶ Hanikò t'asì jìè segha nezì aah'tì: Nicolaitan gùlì dàget'ì sù wedzaahwhò họt'e, sì sì eyì wedzaehwhò họt'e.

⁷ “Amì wedzi gòhì sù Yedàyeh Nezì Nòhtsì wecheekeè dàgòhdì sù gùkw'o welè. T'aa hòlì ghò hoehnèe sù ts'ì wet'à

ts'eedaa gots'ò shèt'ì awehle ha. Eyi ts'ì sù Nòhtsì wets'ò hojzì-nèk'e nàìza họt'e.

Kòta Smyrna Nòhtsì wecheekeè gùts'ò aatl'è

⁸ “Kòta Smyrna Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù dũ yatì gùts'ò yak'eet'ì ts'ò ùt'è:

“Dũ yatì sù amì t'akwelòò elì eyits'ò nòode elì sù weyatì họt'e. Eławo ìlè eyits'ò k'achì naidà họt'e. ⁹ Dànì naxìxè hoila xè eteah't'ì sù naxìk'èehsò, hanìkò dọ ahxee aahì họt'e! Dọ xàè Israel got'ì ats'ùt'e gedu sù naxìzì jù gehtsì wek'èehsò. Hanìkò xàè Israel got'ì agùt'e nùile, wehì wecheekeè agùt'e. ¹⁰ Whaà-le-t'ì ayì t'à daahza ha sù weghò dahjì-le. Ehkw'ì anaxèehsì, wehì naxeèhdzà ha nìwò t'à dọ-danìl-laa-kò ts'ò anaxele ha họt'e. Hoòndọ dzeè ts'ò danaxegìhza ha. Naxìwèè hogehtsì kò naxìnì nàtsoò aahle. Wek'èxa welò wìlè ts'ò ts'eedaa naxìghàehza ha.

¹¹ “Amì wedzì gòhì sù Yedàyeh Nezzì Nòhtsì wecheekeè dàgòhdù sù gùkw'o weli. T'aa hoì ghòehnèe sù nàekeè t'à ełàats'ewì sù t'à dàìza ha-le.

Kòta Pergamum Nòhtsì wecheekeè gùts'ò aatl'è

¹² “Kòta Pergamum Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù dũ yatì gùts'ò yak'eet'ì ts'ò ùt'è:

“Ededì behcho wek'à ìla-ts'ò dènu wets'ò sù eyì weyatì họt'e. ¹³ Edì nàahdèe sù wek'èehsò; edì wehì wedaèhchìcho whetòò eyits'ò edì nàdèe sù ekò nàahdè họt'e. Hanìkò ìlaà naxìgha ehkw'ì-ahodì. Sek'èahsò-le dahdì nùile. Secheekeè Antipas t'aats'òò segha gode elì ìlè sù wenaahdì. Naxìkòta ełàawìgwo kò ìlaà seghò naxìnì nàtso ìlè.

¹⁴ “Hanìkò t'asì mòhdaa naxìk'e nìdahoezhà ha: Naxìnì dọ mòhdaa Balaam wenàowò k'èè dọ hoghàgogehtò. Eyi dọ sù Israel got'ì hoì hogehtsì gha k'àowo Balak hoghàehtò ìlè. T'asì nòhtsìà hòèlì ghàgeedu sù gedè agohzì, eyits'ò edezhì t'à hoì k'alagedè agohzì. ¹⁵ Eyits'ò naxìnì dọ mòhdaa Nicolaitan gùlì gìnàowò gìgha ehkw'ì-ahodì. ¹⁶ Eyi t'à edek'eahì! Edek'eahì-le nùdè whaà-le-t'ì naxìts'ò ehtà gà behcho sewà xàìza t'à nàgeeht'ì ha.

¹⁷ “Amì wedzì gòhì sù Yedàyeh Nezzì Nòhtsì wecheekeè dàgòhdù sù gùkw'o weli. T'aa hoì ghòehnèe sù 'Manna' dezzì whezòò sù weghàehdì ha. Eyits'ò kwe degoo k'e wìzì gòò dek'eèht'èe sù weghàehzà ha. Amì eyì weghòt'òò sù ededì zò yek'èezò ha.

Kòta Thyatira Nòhtsì wecheekeè gùts'ò aatl'è

¹⁸ “Kòta Thyatira Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù dũ yatì gùts'ò yak'eet'ì ts'ò ùt'è:

“Dii yati sù Nòhtsɪ Weza weyatù hòt'e. Ededɪ sù wedaà kò dèk'òò lanì eyits'ò wekè satsò dekwoo wek'e sajdɪ lanì hòt'e. ¹⁹ Dànì aahdaa sù naxik'èehsò. Èlèghòniàhtò xè naxìgha ehkw'ì-ahodì hòt'e. Èlèts'àdaahdì eyits'ò hòila kò naxinì nàtso hòt'e. Eyits'ò t'akwelòò secheekeè whahɪ nahk'e hanì eghàlaahda hòt'e.

²⁰ “Hanikò t'asù jìlè naxik'e nìdahoezhà: Eyì ts'èko Jezebel nakwenàozòò edèedu sù nàweahzò nùile. Secheekeè hoghàgoehtò t'à ts'ìzò geède, edezhì t'à hòjù k'alagedè eyits'ò t'asù nòhtsɪà hòèlù ghàgeedu sù gedè agohzì. ²¹ Eyì ts'èko hòjù nàowoò k'èè eghàlaadaa sù edek'eelì ha weghàhòehzò jìlè, hanikò hanìwò-le. ²² Eyì t'à tàda t'à eyaelì awehlè ha, eyits'ò amì yexè hòjù hogehtsù sù eyì ts'èko wenàowoò ghò edek'egùlì lenòsù hòt'ò dagùzaa agehle ha. ²³ Ts'èko wecheekeè hazòò èlàngehde ha. Hanì-ìdè Nòhtsɪ wecheekeè hazòò dòdzeè yì eyits'ò dònì yì k'eeht'ì aht'e sek'ègeezò ha. Eyits'ò naxìhòjù k'èxa naxik'èehkwa hòt'e sek'ègeezò ha. ²⁴ Nòhtsɪ wecheekeè eyì-le kòta Thiyatira nàgedè sù gits'ò yati nèehzà ha. Eyì ts'èko wek'èè eghàlaahda-le eyits'ò wehlù wenàowoò weghàdeahzò-le. Dò mòhdaa eyì nàowo gìgha wet'àazà t'à dò gìghàdeetò ha gùwò. Naxì eyì nàowo dahwhò-le sù dii yati naxìghàehzò, (wezòò t'asù naxìgha dezhi sù ts'ò naxeehza ha-le): ²⁵ Naxits'ò nèehtlà gots'ò seghò naxinì nàtsoo sù hotù wek'èahdì.

²⁶ “T'aa hòjù ghòehnèe eyits'ò nòode ts'ò sek'èè edaa sù dò hazòò xàzaa ts'ò k'àowoò awehlè ha. ²⁷ ‘Ededɪ sù satsò-geh t'à gìgha k'àowocho nàtsoo elì ha, nàgoèht'ì xè kwetò yetaezhì lagole ha.’ Setà ededahxà k'àowo ehjì asùllà lanì, ededɪ sù sedahxà k'àowo elì awehlè ha.

²⁸ “Eyits'ò whò-k'èahkaa weghàehzà ha. ²⁹ Amì wedziì gòhù sù Yedayeh Nezu Nòhtsɪ wecheekeè dàgòhdù sù giikw'o welè.

3

Kòta Sardis Nòhtsɪ wecheekeè gits'ò aat'è

¹ “Kòta Sardis Nòhtsɪ wecheekeè nàgedè sù dii yati gits'ò yak'eet'ì ts'ò jùt'è:

“Ededɪ Nòhtsɪ wets'ò jìlè degai lòhdì eyits'ò whò lòhdì welat'aa whelaa sù dii weyatù hòt'e: Dànì aahdaa sù wek'èehsò, dò nezù aahda naxegùhwhò hanikò dò èlàngèe laah't'e. ² Ts'ìahdè! Ayì naxìghò èlàngwì ha nìkw'oo sù nàtsoò aahlè. Nòhtsɪ wek'èè degàà eghàlaahda nùile wek'èehsò. ³ Eyì t'à ayì naxìghòt'òò eyits'ò ayì aàkw'oo sù wenaahdì. Eyì yati wek'èah't'e xè edek'èahjì. Ts'ìahdè-le nìdè eezù-dòò

lanì naxínaàhtq naxıts'àhtla ha. Ayı sadzeè k'e naxıts'àhtla ha sù wek'èahsq ha nùle.

4 “Hanikò dq lq-lea kòta Sardıs nàgedèe sù hołı t'à edegoh't'qò tsıgıhwho-le. Edegha hogeèhnq ne t'à goht'q degoo t'à-aget'ı xè sexè k'egedè ha. 5 T'aa hołı ghqehnee sù eyı lanì goht'q degoo yı geèhkw'e ha. Nıhtl'è k'e dq welq while ts'q geeda gha gızı dek'eèhtl'èe sù gots'q gızı ejınahwha hale, hanikò Setà wenadaq eyıts'q yak'eet'ı gınadaq eyı dq wek'èehsq dehsı ha. 6 Amı wedzı gòhı sù Yedayeh Nezı Nòhtsı wecheekeè dàgòhdı sù gıkw'o welè.

Kòta Philadelphıa Nòhtsı wecheekeè gıts'q aatl'è

7 “Kòta Philadelphia Nòhtsı wecheekeè nàgedèe sù dı yatı gıts'q yak'eet'ı ts'q ıtl'è:

“Ededı degarı xè ehkw'ı elı sù dı weyatı hqt'e. Ededı sù k'àowochò Davıd weladlı k'èdı elı hqt'e. Ayı ts'qdaà xàedee sù dq wızzı yedaede ha dı hqt'e, eyıts'q ayı yedaedee sù dq wızzı yets'qdaà xàede ha dı hqt'e. 8 Dànı eghàlaahdaa sù wek'èehsq. Aàhkw'q, naxınadaq enıxàıtq ahlà eyıts'q dq wızzı enıyeechı ha dı. Nàahso-le naxık'èehsq, hanikò seyatı k'èahdı hqt'e eyıts'q sek'èahsq-le dahdı nùle. 9 Eyı dq wehı wecheekeè agıt'ee sù naxınadaq nàgògehge agehı ha. Naxıghqneehtq hqt'e gık'èezqò agehı ha. Israel got'ı agıt'e-le kò xàe 'Israel got'ı ats'ıtl'e' gedı t'à hogets'ı-dqò agıt'e. 10 Senàowò k'èahdı eyıts'q ts'èwhı daahza t'à hazqò dı nek'e dq xè hoıla agode ha sù ch'à naxık'èhdı ha. Dı nek'e dq hazqò nàdèe sù hoıla t'à geèdzà ha.

11 “Wha-le-t'ı naxıts'q ehtla ha. Seghq naxını nàtsoo sù hotı wek'èahdı, hanı-ıdè edegha t'ası deahnqò sù dq wızzı naxıghq neyıwa ha-le. 12 T'aa hołı ghqehnee sù Nòhtsıkò-gocho goyı kwe nàtsoo nàıza elı awehı xè t'aats'qò ekq wehòhzo ha. Nòhtsı wızzı eyıts'q Nòhtsı wekògodeè wızzı wek'e dek'eèhtl'è ha. Eyı kògodeè wegò sù Jerusalem wıyeh; Nòhtsı yak'e gots'q ızhı adeè ayele ha. T'aa wı nàtsoo sù sızı wegò wek'e dek'enèehtl'è ha. 13 Amı wedzı gòhı sù Yedayeh Nezı Nòhtsı wecheekeè dàgòhdı sù gıkw'o welè.

Kòta Laodısyıa Nòhtsı wecheekeè gıts'q aatl'è

14 “Kòta Laodısyıa Nòhtsı wecheekeè nàgedèe sù dı yatı gıts'q yak'eet'ı ts'q ıtl'è:

“Ededı 'Amen' wıyeh, t'aats'qò ehkw'ı gode eyıts'q Nòhtsı t'ası hazqò whehtsı ts'q K'àowo elı sù dı weyatı hqt'e. 15 Dànı eghàlaahdaa sù wek'èehsq, segha whek'òo eyıts'q whekòq laah't'e-le. Eyı nàke sù ıhè àahçı nıdè dehwhq. 16 Eyıt'a segha tı whekòq eyıts'q tı whek'òo laah't'e-le.

Ekì tì yaazea whekòq laaht'e t'à sewà gots'q xànaxeehsè ha. ¹⁷ 'Ahxee ats'ùt'e,' edèahdì, 'T'asì lq gots'q t'à t'asì wets'ùwq gòhì-le,' dahdì, hanikò naxìxè gots'eèdì, eteaht'ì, naxìdaà goile xè goht'q dè dahkw'e hqt'e, wek'èahsq-le nì? ¹⁸ Sqòmbaekwo kò-dèk'òq t'à wedeèdlì adlàa sì seghq nàahdì nùdè ahxee aahì ha. Goht'q degoo seghq nàahdì, hanì-ìdè goht'q dè edeghq ùzhaahì ha-le, eyìts'q godaàtlee seghq nàahdì, hanì-ìdè k'eaht'ì ha.

¹⁹ "T'aa gìghqneehtq sì hoì hogehtsì nùdè nàgeehzq xè nezì geeda gha hoghàgeehtq hqt'e. Eyìt'à ehkw'ì nàniahdè xè edek'eahì. ²⁰ Jq tìdà nàhwho xè enìtq ts'aht'ì; amì sùkw'o t'à sets'ò enìxàechì nùdè wegà goyaehtla gà wexè shèhtì ha, eyìts'q ededì sì sexè shètì ha.

²¹ "T'aa hoì ghqèhnèe sì sedaèhchìcho k'e segà whedaà awehè ha. Sì hoì ghqèhnq t'à Setà wedaèhchìcho k'e wegà whìhdaà asiìdlà hqt'e. ²² Amì wedzì gòhì sì Yedàyeh Nezì Nòhtsì wecheekè dàgòhdì sì gùkw'o welè."

4

Yak'e daèhchìcho whetq

¹ Eyì t'axqò idòo k'eeht'ì là senadaq yak'e enìtq enìxàìke. Amì t'akwelòq sets'ò gode jìe sì dechìshì dedì lanì k'achì sets'ò gode, hadì, "Ìdaà dàgode ha sì weghàìdaà anehè ha t'à, jq ts'ò dekùtla," sèhdì. ² Ekòet'ì Nòhtsì wets'q Ìnì Degai sexèhdì t'à senadaq yak'e daèhchìcho whetq eyìts'q wek'e ts'edaa sega wègoèht'ì. ³ Eyì daèhchìcho k'e whedaà sì sqòmbakweè lanì wek'e saìdì. Daèhchìcho wemqò k'àlemì nawhet'ì. Eyì k'àlemì sì kwe ìt'ò wèdaat'ù lanì wek'e saìdì. ⁴ Eyì daèhchìcho wemqò daèhchìcho naèq-daats'ò-dì whela. Qhdah naèq-daats'ò-dì gik'e dèhkwe. Goht'q degoo yì geèhkwe eyìts'q sqòmbaekwo kwìt'ì gik'e whela. ⁵ Daèhchìcho whetq gots'q kò nait'ì, eezhì dèekw'q xè hqtsaa eezhì xèeta lagodì. Daèhchìcho wenadaq tlee'òq lòhdì wekò nàtsoo wègaat'ì; eyì sì Nòhtsì wets'q ìnì lòhdì agùt'e. ⁶ Eyìts'q daèhchìcho wenadaq tì nechàa lanì whehtq wègaat'ì, eja lanì wenùdaà wègaat'ì.

Eyì tanì daèhchìcho whehtq wemqò t'asì dì godì dèhkwe, gidaà lq gik'e whela; gùwèdzq gidaà whela eyìts'q gichìht'a sì gidaà whela. ⁷ Eyì t'asì godì t'akwelòq sì gojìchìcho lanì wègaat'ì, yek'èè whedaà sì eje lanì wègaat'ì, tai t'à whedaà sì dq winì lanì wègaat'ì, eyìts'q dì t'à whedaà sì det'qcho naat'aa lanì wègaat'ì. ⁸ Eyì t'asì dì godì sì gùts'òq ek'ètai gòhì eyìts'q hazqò ts'ò gidaà gik'e whela, gùts'òq wet'ì kò gidaà whela. Dzeè, toò ehk'èè dì hagedì:

"Gots'ò K'àowo t'asì wegà dì-le sì degai, degai, degai zq hqt'e.

Nòhtsɪ hɔt'e; whaà gots'ɔ wehòhɔɔ, dù wehòhɔɔ,
 eyits'ɔ welɔ while ts'ò wehòhɔɔ ha hɔt'e," t'aats'òò hagedi.
 9 Eyit'à eyi t'asì dɪ godì sù amì daèhchìcho k'e whedaa, welɔ
 while ts'ò wehòhɔɔ sù gɪghàsɔedì xè masì gùhdi. Haget'ɪ
 taàt'eè, 10 ɔhdah naènɔ-daats'ò-dɪ sù eyi daèhchìcho k'e whedaa
 ts'ò nàgògehge eyits'ɔ welɔ while ts'ò wehòhɔɔ sù ghàsɔgeedì.
 Edets'ɔ sɔ̀m̀baekwo kwìt'ì eyi daèhchìcho nadaà nègewa xè
 hagedi,

11 "Gots'ò K'àowo Gonòhtsɪ,

t'asì hazòò wheɛhtsɪ ne t'à enɪyah xè neghàsɔts'eedì sù nɪ zò
 nets'ò hats'edì ha hɔt'e eyits'ɔ t'asì hazòò ts'ò k'ajwo
 welè.

Hanì welè neewɔ t'à t'asì hazòò hòèlɪ xè geeda hɔt'e," gedì.

5

Enɪhtl'èyèè eyits'ɔ sahzòq

1 Eyì daèhchìcho k'e whedaa sù nàgòts'ehnéè ts'ɔ enɪhtl'èyèè
 dayeɔa. Eyì enɪhtl'è ɪla-ts'ò wek'e aat'l'èè eyits'ɔ lòhdɪ ts'ò
 wedaàdzeh. 2 Yak'eet'ɪ nàtsoo ɪè hòt'ò dù hadì, "Amì
 eyì enɪhtl'èyèè lòhdɪ ts'ò wedaàdzeh sù yets'ɔdaà xàehdlà ha
 edegha hoèhnɔ?" hadì. 3 Hanìkò yak'e, dù nèk'e eyits'ɔ dèè
 got'l'a ts'ò t'asì godì wɪzì eyì enɪhtl'èyèè yets'ɔdaà xàehdlà
 gà yek'eyahtì ha gòhɪ-le. 4 T'asì godì degai elɪ sù eyì
 enɪhtl'èyèè ts'ɔdaà xàehdlà gà yek'eyahtì ha sù gogihzà ha dù
 t'à, sù utsè. 5 Eyit'à ɔhdah naènɔ-daats'ò-dɪ gots'ɔ ɪè sets'ò
 hadì, "Netse-le. 'Judah got'ɪ ts'ò gojìcho' wìyeh sù eyits'ɔ
 'David wets'ɔ ts'ìghòochɪ' wìyeh sù hoèhnɔ hɔt'e. Ededì sù
 eyì enɪhtl'èyèè lòhdɪ ts'ò wedaàdzeh sù yets'ɔdaà xàehdlà ha
 weghàhòt'ɔ hɔt'e," sèhdi.

6 Eyì t'axòò Sahzòq eɫààwìgwo lanì wègaat'ɪ, eyì daèhchìcho
 gà tanì nàwo. Wemòò t'asì dɪ godì eyits'ɔ ɔhdah naènɔ-daats'ò-
 dɪ nàgeèhza. Eyì sahzòq wek'e edè lòhdɪ gòhɪ eyits'ɔ wedaà
 lòhdɪ gòhɪ. Eyì sù Nòhtsɪ wets'ɔ inì degai lòhdɪ dù nèk'e hazòò
 ts'ò adlàa sù agɪt'e. 7 Eyì sahzòq amì daèhchìcho k'e whedaa
 sù ts'ò ehtla gà eyì enɪhtl'èyèè nàgòts'ehnéè ts'ɔ dayeɔa sù
 neyìchì. 8 Sahzòq eyì enɪhtl'èyèè neyìchì t'axòò t'asì dɪ godì
 eyits'ɔ ɔhdah naènɔ-daats'ò-dɪ sù gits'ò nàgògɪhgè. Hazòò
 t'ik'eet'ɪ lanì k'egele eyits'ɔ sɔ̀m̀baekwo kw'àyì weyì dzèh-
 lekòò dèk'òò dagiale. Eyì dzèh-lekòò dèk'òò sù Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ
 degai xàyageetì lanì hɔt'e. 9 Shɪ wegòò t'à dù hagedì geɪ,
 "Eyì enɪhtl'èyèè nɪchì gà wets'ɔdaà xàhɪdlà ha neghàhòt'ɔ.

Eɫààwìgwo ɪè eyits'ɔ nedòò t'à Nòhtsɪ gha dɔ nàgìneèhdi.

Dò hazòò xàɔaa, yatì hazòò xàɔaa eyits'ɔ dù nèè hazòò gots'ɔ
 agɪt'e.

10 Dọ ɲè zọ lagɲt'e aginela, Gonòhtsɪ gha eghàlageeda gha yahtɪ
gɲɲì aginela,

eyits'ọ dɪ nèk'e k'àowocho gɲɲì ha," hagedì geji.

11 Eyi t'axọ̀ ɲdò k'eeht'ɲì ekò yak'eet'ɲì ɲọ geji họt'e.
Yak'eet'ɲì lemɲyọ̀ ɲọ t'à gɲts'ɲtà ha dɲì. Daèhchɪcho, t'asɲ
dɲì godɲì eyits'ọ ọhdah naenọ-daats'ọ-dɲì gɲmọ̀ yak'eet'ɲì ɲọ
elèwhede. 12 Hòt'ò geji, hagedì,

"Sahzọ̀ ɲɲawo ɲlèe sɲì nezɲì weghàhòt'ọ họt'e!

Edeɲ sɲì t'asɲ hazọ̀ gha K'àowocho welè, t'asɲ hazọ̀
weghòzhe welè,

gọ̀zọ̀ weghàhòt'à welè, nàtsoò awedle, eyits'ọ enɲyah xè
weghàsọts'eedi welè!" hagedì geji.

13 Eyi t'axọ̀ yak'e gots'ọ, dɲì nèk'e gots'ọ, dèe wet'f'a gots'ọ
eyits'ọ tɪ yì gots'ọ, t'asɲ hazọ̀ dɲì hagedì geji,

"Amɲì daèhchɪcho k'e whedaa eyits'ọ eyi sahzọ̀ sɲì enɲyah xè
gghàsọhoedi welè.

Welọ while ts'ò t'asɲ hazọ̀ ts'ò k'agewo welè!" hagedì geji.

14 T'asɲ dɲì godɲì sɲì "Amen," gedɲì, eyits'ọ ọhdah naenọ-daats'ọ-dɲì
nàgògɲhè gà eyi daèhchɪcho k'e whedaa eyits'ọ eyi sahzọ̀ sɲì
ghàsọgeedi.

6

Enɲht'èyèè ɲòhdɲì ts'ò wedaàdzeh

1 Sahzọ̀ weghàehda ekò eyi enɲht'èyèè ɲòhdɲì ts'ò wedaàdzeh
t'akwelọ̀ whezọ̀ sɲì nàyɲzhì. Eyi t'axọ̀ t'asɲ dɲì godɲì sɲì ɲè
eezhu ladɲì xàyahtɲì, "Jọ-ɲtɲe," sèhdɲì. 2 Họt̄saa senadà ɲt̄cho
degoo wègoèht'ɲì! Eyi ɲt̄cho t'à-at'ɲ sɲì ɲt̄t̄ daet̄. Edeɲ sɲì
sọ̀mbaekwo kwit'ɲì weghòt'ọ eyits'ọ eghọ̀-đọ̀ hoehnè ha
nàhọhoehwho lanì nathyeèhchì.

3 Eyi t'axọ̀ sahzọ̀ eyi enɲht'èyèè wedaàdzeh nàke t'à
whezọ̀ sɲì nàyɲzhì. K'achɲ t'asɲ dɲì godɲì sɲì wets'ọ ɲè hadɲì, "Jọ-
ɲtɲe," sèhdɲì. 4 K'achɲ ɲt̄cho ɲè dek'o lanɲ wègoèht'ɲì. Eyi ɲt̄cho
t'à-at'ɲ sɲì dɲì nèk'e ts'èwhɲì hòzọ̀-le ayele ha eyits'ọ dọ ɲlèhde
ayele ha weghàhòt'ọ. Eyi gha behcho nechàa weghòt'ọ.

5 Eyi t'axọ̀ sahzọ̀ enɲht'èyèè wedaàdzeh tai t'à whezọ̀ sɲì
nàyɲzhì. K'achɲ t'asɲ dɲì godɲì sɲì wets'ọ ɲè hadɲì, "Jọ-ɲtɲe," sèhdɲì.
Họt̄saa senadà ɲt̄cho dezọ̀ wègoèht'ɲì! Eyi ɲt̄cho t'à-at'ɲ sɲì
wet'à t'asɲ wedaada yàitò. 6 Eyi t'asɲ dɲì godɲì sɲì gɲta ts'ọ dɲì
hats'edi họt'e, "È denahk'e dètì ha; ɲè nàke aɲhda elɲ sɲì ɲè
dzè gots'àzèedi xèt̄ elɲ ha, eyits'ọ ɲè eladɲ xàzàa ek'èta aɲhdaa
elɲ sɲì ɲè dzè gots'àzèedi xèt̄ elɲ ha. Hanikò t̄eh eyits'ọ ɲìetì
sɲì wedihòhtsɲì-le!" hats'edi họt'e.

7 Eyi t'axọ̀ sahzọ̀ eyi enɲht'èyèè wedaàdzeh dɲì t'à whezọ̀
sɲì nàyɲzhì. K'achɲ t'asɲ dɲì godɲì sɲì wets'ọ ɲè hadɲì, "Jọ-ɲtɲe,"
sèhdɲì. 8 Họt̄saa senadà ɲt̄cho dɲìgà lanɲ wègoèht'ɲì! Eyi ɲt̄cho

t'à-at'ŋ sù "èlāàgòhde" wiyeh eyits'q yek'èè etlee sù "dò elāidèe nèk'e" wiyeh. Dū nèk'e tanì eyits'q k'achì tanì ts'ò dò nādèe sù elāàgogìhde ha gìghàhòt'q. Mòhdaa behcho t'à elāàgogìhde ha, mòhdaa bò while t'à, mòhdaa tàda nātsoo t'à eyits'q mòhdaa tìts'aadì wets'āhoejì t'à elāàgogìhde ha.

⁹ Sahzòq enìht'èyèè wedaādzeh sɪlā t'à whezòq sù nàyyìzhì. Kwe-ladà wek'e Nòhtsì ts'ò t'asì k'èek'òq sù wet'f'a dò gidāazhì wègoèht'ì. Nòhtsì weyatì k'èè geeda ts'ihzò elāàgogìhdèe agjìt'e. ¹⁰ Hòt'ò gezeh xè hagedì, "Gots'ò K'àowo, t'asì negha dī-le, nì sù degai xè ehkw'ì anet'e. Dāwaa-ìdè dū nèk'e gots'q dò gisnìyanehtì ha? Èlāàgogìhdè k'èxa dàht'e nìdè nàgìhkwa ha?" gedì yagìzeh. ¹¹ Eyì t'axòq hazòq zeh degoo nedèe gìghòzha eyits'q dū hagèt's'edì, "Ìlā whaà hoògò gots'ò naahzì ha. Dānì elāànaxegìhdèe sù eyì lanì, naxìxèht'èè Nòhtsì wecheekèe gūlì sù mòhdaa elāàgede ha. Hazòq elāàgogìhdè t'axòq nìdè ayì k'enaahzì ìlèe sù wek'èè agode ha," gits'ediì hót'e.

¹² Eyì t'axòq sahzòq weghāehda kò enìht'èyèè wets'qdaādzeh ek'ètai t'à whezòq sù nàyyìzhì. Hòtsaa dèè hòt'ò nāgoèhdò. Sa dezòq ajà, eyits'q adzèzah edoò lajà, ¹³ eyits'q nìhts'ì nātsoo t'à ts'ì hòt'ò nāda nìdè jìecho dūdì sù hodàet'f'ì lanì whò dèè k'e ts'ò hodàet'f'ì. ¹⁴ Enìht'èyèè deyìnats'eèwa lanì yat'a while ajà, shìh hazòq eyits'q dī whelaa sì hazòq wedihòlì.

¹⁵ Dū nèk'e k'aodèe, gıza hazòq, eghòq-dòq-gha-k'aodèe hazòq, dò ahxee, dò wet'āazāa gūlì, dò edets'ò k'agedè-le eyits'q dò edets'ò k'agedèe hazòq kwe yì eyits'q shìh ta kwe whelaa ta nādegeežì. ¹⁶ Shìh eyits'q kwe ts'ò nagìdzeh hagedì, "Gok'e hodāaht'f'ì, eyì daèhchìcho k'e whedaa eyits'q Sahzòq nāgoehkwa ch'à gok'èahdì. ¹⁷ Hòt'a hoìla agogeele dzèè weghònìhojwo hót'e. Dānì edaxàts'ìdè weli?" gedì gezeh.

7

Dò du haatlò nāgiakwì hót'e

¹ Eyì t'axòq yak'eet'ì dī dū nèk'e wedzì dī gòlāa gà nāgeèhza gìgoèht'ì. Dèè gok'e, tì k'e eyits'q ts'ì ta nìhts'ì ade ha-le t'à nìhts'ì ìdè ts'ò gītò. ² Eyì t'axòq sa kàzāa gots'q yak'eet'ì eyì-le naetle wègoèht'ì. Eyì yak'eet'ì sù Nòhtsì Edaa wets'q enìht'è k'e nàts'èekwì k'èza. Yak'eet'ì dī tì eyits'q dèè tsìgehwhì ha gìghàhòt'q sù gots'ò hòt'ò nāidzeh hadì, ³ "Nòhtsì wecheekèe gits'abeè k'e nàts'èekwì gots'ò, dèè, tìcho eyits'q ts'ì tsìahwhì-le," gòhdì. ⁴ Eyì t'axòq dū hats'ediì hót'e, "Dò du haatlòq sù nāgiakwì hót'e: Israel got'ì ts'q ìlèakw'eènq-daats'ò-dìènq-daats'ò-dì-lemì (144,000).

⁵ Judah got'ì ts'q hoònq-daats'ò-nàke-lemì (12,000),

Ruben got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 Gad got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 6 Aser got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 Naphtali got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 Manaseh got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 7 Simeyon got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 Levi got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 Isakar got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 8 Zebulun got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 Joseph got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 eyits'ɔ Benjamin got'ɿ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000).
 Hazòt t'à dɔ haàtɔɔ nàgiakwɿ hɔt'e," hats'edi.

Dɔdeè zeh degoo nedèe yì geèhk'w'e

9 Eyɿ t'axòò senadaà dɔ ɔ t'à ɔ gigoèht'ɿ. Dɔ sù ɔ t'à dɔ wɿzù goihà ha di. Dɔ hazòt xàzaa, yatɿ hazòt xàzaa eyits'ɔ di nèk'e hazòt gots'ɔ dɔ agɿt'e. Daèhchɿcho eyits'ɔ eyɿ Sahzòà nadaà nàgeèhza. zeh degoo nedèe yì geèhk'w'e eyits'ɔ zori dagiale. 10 Hòt'ò hagedɿ:

“Gonòhtsɿ eyɿ daèhchɿcho k'e whedaa eyits'ɔ eyɿ sahzòà edaxàgogɿla hɔt'e,” gedù gezeh.

11 Yak'eet'ɿ hazòt eyɿ daèhchɿcho, ɔhdah naènɔ-daats'ò-dɿ eyits'ɔ t'asù dɿ godù sù gomòt nàgeèhza. Daèhchɿcho wenadaà nàgògɿhgè, gɿnì dèè xèedi xè Nòhtsɿ ghàsɔgeedi, 12 hagedɿ,

“Amen! Nòhtsɿ weghàsɔts'eedɿ xè welɔ while ts'ò masi wets'ɿhwhɔ.

Nòhtsɿ t'aats'òt enɿyah t'à gòzɔ xè nàtso wehòhɔ welè. Amen!” hagedɿ.

13 Eyɿ t'axòò ɔhdah ɿlè daseehke, “Eyɿ dɔ zeh degoo nedèe yì geèhk'w'ee sù amì agɿt'e? Eyits'ɔ edɿ gots'ɔ agèt'ɿ?” sèhdɿ.

14 Eyɿ t'à wets'ò haehsɿ, “K'àowo, nɿ wek'èizɔ hɔt'e.”

Sets'ò hadɿ, “Eyɿ agɿt'ee sù hòt'ò dagɿzà hɔt'e. Sahzòà wedò t'à edezèè k'enagɿtso t'à gɿzèè degoò agɿlà hɔt'e.

15 Eyɿ t'à,

Nòhtsɿ wedaèhchɿcho nadaà nàgeèhza hɔt'e.

Dzèè, toò, Nòhtsɿkò-gocho goyì gɿgha eghàlaeda.

Eyɿ daèhchɿcho k'e whedaa sù edets'ɔ nɿhbàa gok'e ayele ha.

16 Welɔ while ts'ò degeèhdɿ ha-le eyits'ɔ tɿ sɿ ghageewɿ ha-le.

Sadeè nàtsoo gɿk'e ade ha-le, eyits'ɔ sù edɿ t'à dagɿzà ha-le.

17 Eyɿ sahzòà daèhchɿcho gà tanɿ nàwoo sù sahzòà-k'èdì-dòt lanì gok'èdì ha.

Tɿ nɿlɿ wet'à ts'eedaa sù ts'ò agole ha.

Eyits'ɔ Nòhtsɿ gonatɿ hazòt yedeedi ha,” ɔhdah hasèhdɿ.

8

Sòmbaekwo kw'àyĩa

¹ Sahzòq eyi enihtl'èyèè wedaàdzeh lòhdı t'à whezòq sù nàymzhi ekò hazòq yak'e geèhk'ee sù tanı sadzèè ts'ò gıxè t'asagodı-le agòjà.

² Eyi t'axòq yak'eet'ıı lòhdı Nòhtsı nadaqà nàgeèhza gıgaat'ı. Dechıshı lòhdı gıghòzha.

³ Yak'eet'ıı eyıı-le ıè sòmbaekwo kw'àyĩa k'ehtı xè sòmbaekwo ladà ts'ò èhtla. Dzèh-łekòq dèk'òq lq kw'àyĩa yıı adlà. Eyi sù Nòhtsı wets'q dq degai ayıı gha yagehtı sù wexè sòmbaekwo ladà k'e Nòhtsı ts'ò yek'eehk'ò. Eyi ladà daèhchıcho wenadaqà whezòq hqt'e. ⁴ Yak'eet'ıı wılà gots'q dzèh weloò, Nòhtsı wets'q dq yagehtı xè ıdòò Nòhtsı wenadaqà ts'ò ajà. ⁵ Eyi t'axòq yak'eet'ıı eyi sòmbaekwo kw'à neyııchı gà sòmbaekwo ladà k'e gots'q kò dèk'òq yeyıı ayııla, eyıts'q dı nèk'e ts'ò xàyeèht'ı. Eyi hayııla ts'ıhòzè eèzhu, hòt'ò agodı, kò nait'ı eyıts'q dèè hòt'ò nàèhdq.

Dechıshı lòhdı

⁶ Eyi t'axòq yak'eet'ıı lòhdı dechıshı lòhdı geehdı ha snıgıde.

⁷ Yak'eet'ıı t'akwelòq whedaa sù edets'q dechıshı yeèhdı ekò, kò, ıı eyıts'q edoò ełeta dèè k'e ts'ò hodàèt'ı. Dèè tanı k'aııı ts'ò wek'enı'q, wexètłq ts'ı k'enı'q eyıts'q t'oh hazòq wek'enı'q.

⁸ Yak'eet'ıı nàke t'à whedaa sù edets'q dechıshı yeèhdı ekò shıh nechàa dèk'òq xè tıts'eèhk'a wègoèht'ı. Tıcho tanı k'aııı ts'ò edoò whelı. ⁹ Tı yıı t'ası nàdèè sù hazòq tanı k'aııı ts'ò ełagıde eyıts'q wexètłq elàcho wedıhòlı.

¹⁰ Yak'eet'ıı tai t'à whedaa sù edets'q dechıshı yeèhdı. Yat'a ts'q whò nechàa dechı-dèk'òq lanıı hodàdeewò. Deh nechàa hazòq eyıts'q dehtsoa hazòq tanı k'aııı ts'ò k'e nàekw'o. ¹¹ Eyi whò “Nàèdııı” wıyeh hqt'e. Tı hazòq gòhıı sù tanı k'aııı ts'ò tı nàèdııı whelı t'à dq lq ełıdè.

¹² Yak'eet'ıı dı t'à whedaa sù edets'q dechıshı yeèhdı. Sadeè, adzèzah, eyıts'q whò hazòq tanı k'aııı ts'ò gıxèzeèhdı t'à tanı k'aııı ts'ò gıxè togoòt'ò agòjà. Dzè eyıts'q to dı sadzèè hııwa ts'ò togoòt'ò agòjà.

¹³ Eyi t'axòq det'qcho yat'a k'et'a wègaat'ı. Hòt'ò ezeh xè hadı, “Hòıla ha, hòıla ha, hòıla nechàa agode ha. ııàà yak'eet'ıı tai dechıshı geehdı ha t'à dı nèk'e dq hazòq sù gıxè hòıla agode ha!” hadı ezeh.

9

¹ Yak'eet'ıı sılaı t'à whedaa sù wets'q dechıshı yeèhdı ekò yat'a ts'q dı nèk'e ts'ò whò hodàdeewò wègaat'ı. Eyi whò sù ızhı dèè goyıı gòzàa yets'qdaa xàede ha ladlı wegòt'q. ² Eyi

dèe goyì gòòʔàa sù yets'òdaà xàechì ekò weyì gots'ò lo lo xàit'ì lanì, kò nàtsoo dèk'òò gots'ò lanì. Lo lo xàekw'e t'à sadee eyits'ò yat'a goèhzòò agòjà. ³ Lo yì gots'ò ts'aelòà lo xàide, dù nèk'e ts'ò agejà. Eyì ts'aelòà sù nàèdihù-k'àle lagùt'e ha gighàhòt'ò. ⁴ Yatì gighòt'òò hagìts'edi, “Dù nèk'e t'oh, it'òà xàzaa eyits'ò ts'ì wùzì wedihoahstì ha-le. Hanikò amì Nòhtsì nùht'è gits'abeè k'e nàekwì-le sù eyì zò dagùzaà agiahle ha,” gits'edi. ⁵ Dò èlààgehde ha gighàhòt'ò-le, hanikò sùlài sa ts'ò dò dagùzaà agogele ha họt'e. Nàèdihù-k'àle dọkwò xàhde nùdè sù wek'è eya nàtso, eyì lanì ts'aelòà hòt'ò dò dagoghàza ha. ⁶ Ekìnyèè k'e dò èlààts'ìde gùwò kò èlààgede ha-le.

⁷ Eyì ts'aelòà sù t̄cho èlegègò gha nàgeht'ì lanì gigaat'ì. Sòmbaekwo kwit'ì gikwì k'e whela, eyits'ò gini dònì lanì gigoèht'ì. ⁸ Gikwighà, ts'èko kwighà lanì eyits'ò gighòò goòjì weghòò lanì. ⁹ Eyits'ò satsò gidzò k'e whela. Gùts'òò nàeda nùdè t̄cho behchù xè t̄cho lo èlegègò ts'ò geède lagodì. ¹⁰ Nàèdihù-k'àle wetsè lanì gitsè k'òòts'oo sù t'à sùlài sa ts'ò dò dagùhàza ha. ¹¹ Gits'ò k'àowo sù dèe yì gòòʔàa gots'ò yak'eet'ìhù họt'e. Eyì yak'eet'ìhù sù Israel got'ì giyatì k'èè “Abadon” wiyeh eyits'ò Greece got'ì giyatì k'èè “Apollyon” wiyeh (eyì sù “t'asì yedihohstì” gedù-agedì).

¹² T'akwelòò hòila wetehoòwo, hanikò ìlài hòila nàke xèhòiwì ha.

¹³ Yak'eet'ì ek'ètai t'à whedaa sù edets'ò dechùshì yèèhdi ekò Nòhtsì wenadaà sòmbaekwo ladà whezòò sù wedzì dì gots'ò gots'edeè họt'e. ¹⁴ Eyì yak'eet'ì ek'ètai t'à whedaa wets'ò dù hats'edi họt'e, “Yak'eet'ì dì dehcho Euphrates gà dageet'ì sù dagùge,” wèts'edi họt'e. ¹⁵ Eyì yak'eet'ì dì sù dù sadzèè gha, dù dzèè gha, dù sa gha eyits'ò dù xo gha, gik'èhodi họt'e. Dù nèk'e dò hazòò tanì k'azì ts'ò èlààgoghde ha xàgèèdè agòòlài. ¹⁶ Dù hats'edi èèkw'ò, “Hazòò t'à eghòò-dòò t̄cho k'e dageèkw'ee sù nàke-lakw'èèò-lemìyòò hageèt'ò,” hats'edi họt'e.

¹⁷ T̄cho eyits'ò dò gik'e dageèkw'ee sù dù hanì senazhù gigoèht'ì: Satsò gidzò whelaa sù kò lanì dek'ò, dèht'è-dezòò xè dekwo-degoo lanì wègaat'ì. T̄cho gikwì sù goòjìkwì lanì eyits'ò gìwà gots'ò kò xè lo, eyits'ò kwe dèk'òò xàewì. ¹⁸ Eyì kò, lo, eyits'ò kwe dèk'òò t̄cho gìwà gots'ò xàewì sù t'à dù nèk'e dò hazòò tanì k'azì èlààgùdè. ¹⁹ T̄cho sù edewà eyits'ò edetsè t'à dò èlààgehde; gitsè gòochò lanì eyits'ò edekwì t'à dò tsjèghde.

²⁰ Dù nèk'e dò èlààgùdè-le sù edilà t'à ayì gèhtsù sù ghò edek'egùlì-le. Ìnìhù ts'ò yagehtì ghò naget'è-le. Sòmbaekwo t'à t'asì hòèlì, sòmba degoo, satsò dekwo, kwe, eyits'ò dechì t'à nòhtsìà hòèlì sù ts'ò yagehtì. Edegha nòhtsìà gèhtsù sù k'egèet'ì-le, egeèkw'ò-le xè k'egedè-le kò ìlài gots'ò yagehtì.

21 Ełaàlegìhde, ɪk'òò t'à alegehɪ, edezhì t'à hoɦı k'alagedè eyits'ò egeeɪ, hanìkò edek'egı̀le.

10

Yak'eet'ı̀ enıhtl'èyeè nechà-lea dayeɾa

1 Eyı t'axòò k'achı yak'e gots'ò yak'eet'ı̀ nàtsoo hodàèhtla weehɪ. K'oh wemoèhdo eyits'ò k'àlemı̀ wekwı̀ godo nawhet'ı̀ wègaat'ı̀. Wı̀nı sa lanı wek'e saıdı eyits'ò wedzaà kò dèk'òò nàıɾa lanı. 2 Eyı yak'eet'ı̀ enıhtl'èyeè nechà-lea dayeɾa; eyı enıhtl'èyeè wek'eyats'ehtı ha welat'aa wheɾo. Nàgots'ehnee ts'ò edekè t'à tıcho k'e nàèht'è eyits'ò gots'ıhts'ò ts'ò edekè t'à dèè k'e nàèht'è. 3 Goıjıcho lanı hòt'ò whezeh. Hòt'ò whezeh ekò eezhu lòhdı ek'èt'à xàyagıhtı. 4 Eezhu lòhdı goıde kò ayı̀ dàgedı sı̀ dek'enèehtl'è ha dehwho ı̀lè, hanìkò yak'e gots'ò sets'ò hats'edi họt'e, “Eyı eezhu lòhdı dàgedı sı̀ do wı̀zı ts'ò haıdı-le eyits'ò dek'enıhtl'è-le,” hasèt's'edi họt'e.

5 Eyı t'axòò yak'eet'ı̀ tıcho eyits'ò dèè k'e nàwo weehɪ ı̀lè sı̀ nàgòts'ehnee ts'ò edılà ı̀dòo yak'e ts'ò ayı̀lè. 6 Nòhtsı̀ welo whıle ts'ò edaa sı̀ yak'e eyits'ò t'ası̀ hazòò yeyı̀ nàdèe whehtsı̀. Eyits'ò dı̀ dèè eyits'ò t'ası̀ hazòò yek'e nàdèe whehtsı̀. Eyits'ò tıcho eyits'ò t'ası̀ hazòò yeyı̀ nàdèe whehtsı̀ sı̀ ededı yı̀zı dahxà dı̀ hadı yatı nàtsoo whıhtsı̀: “Hòt'a Nòhtsı̀ naèhɪ ha nı̀le! 7 Yak'eet'ı̀ lòhdı t'à whedaa sı̀ edets'ò dechıshı yeèhdı ha nı̀kw'o nı̀dè Nòhtsı̀ nàowoò do gha deɪı wheɾo sı̀ hòt'a degHàà wek'èè agode ha. Nakwenàooɾo Nòhtsı̀ gha eghàlagı̀dà ı̀lè sı̀ dànı do ts'ò gogı̀dee sı̀ wek'èè agode ha,” yak'eet'ı̀ hadı.

8 Yak'e gots'ò amı̀ sets'ò gode ı̀lè sı̀ k'achı sets'ò gode, hadı, “Eyı yak'eet'ı̀ tıcho eyits'ò dèè k'e nàwo sı̀ wets'ò ı̀tla gà eyı enıhtl'èyeè dayeɾaa sı̀ nı̀chı,” sets'ò hats'edi họt'e.

9 Eyı'tà yak'eet'ı̀ wets'ò èhtla gà, “Enıhtl'èyeè nechà-lea seghàıchı,” wets'ò haehsı̀. Sets'ò hadı, “Nı̀chı gà neɾà. Nebò yı̀ dı̀ts'aa ade ha, hanìkò newà yı̀ kw'ıahnq-dı̀ lanı negha ı̀kòò ade ha,” sèhdı. 10 Eyı'tà yak'eet'ı̀ wı̀lè gots'ò enıhtl'è neehchı̀ gà ı̀zà. Kw'ıahnq-dı̀ lanı ı̀kò, hanìkò ı̀zà t'axòò sebò yı̀ dı̀ts'aa ajà. 11 Eyı t'axòò sets'ò hats'edi, “Sedahxà, dàgode ha sı̀ wegho do gıts'ò goıde. Do ı̀o xàɾaa, yatı ı̀o xàɾaa eyits'ò dı̀ nèk'e hazòò eyits'ò k'àowocho ı̀o gıts'ò goıde,” sèt's'edi họt'e.

11

Nakwenàooɾo nàke

1 Dechı wet'tà ı̀dzàa seghòt'ò xè sets'ò hats'edi, “Nòhtsı̀kò-gocho ts'ò ı̀tla gà dàıhcho ne sı̀ wexèı̀hdzà eyits'ò eyı ladà wheɾo sı̀ wexèı̀hdzà. Eyits'ò ekò do dàtlo yagehtı sı̀ gıhtà.

2 Hanìkò Nòhtsı̀kò-gocho gomòht'a kwekwı̀ nechàa weyı̀

kwekwù nechà-lea nawhe_{2aa} wege gò₂₀₀ sù wexè₂h₂d₂à-le, eyi sù d₂ e₂lad₂ g₂gha ne t'à. D₂è₂q₂-daats'ò-nàke sa gots'ò kògodee dega₂ sù wedihogehts₂ ha. ³ Sets'ò nakwenà₂₀₀₀ nàke sù t'asù t'à nàgetsoò ageh₂ ha. Ì₂è-lemì-daats'ò-nàkeakw'eè₂q₂-daats'ò-ek'ètaè₂ (1,260) dzè₂ gots'ò d₂hshò₂ goht'ò₂ yì geèhk₂'e xè nada₂ gogede ha,” sèts'edi₂ h₂t'e. ⁴ Eyì nakwenà₂₀₀₀ nàke sù ts'ì nàke jìecho “olive” wek'e dehshee eyits'ò ek'aèk'òch₂ nàke d₂ nèk'e ts'ò K'àowo nada₂ nawhe_{2a} lanì nàgeèh₂za. ⁵ D₂ gots'ò hoilà eghàlageeda n₂dè g₂wà ts'ò kòwoò xàewì t'à gok'egeehk'ò. Amì eyì nakwenà₂₀₀₀ nàke ts'ò hoilà eghàlaeada sù hanì e₂làwì ha h₂t'e. ⁶ Eyì nakwenà₂₀₀₀ nàke sù yat'a ts'ò k'àhogewo ha g₂ghàhòt'ò h₂t'e. N₂h₂ts₂ yatù t'à d₂ ts'ò gogede gots'ò ch₂oh agot'ì-le ageh₂, tì edoò ìh₂è ageh₂, eyits'ò d₂ nèk'e hoilà hazò₂ xà_{2aa} agele ha g₂ghàhòt'ò. T'aat₂ò ts'ò hanì eghàlageeda ha g₂wò₂ sù hageh₂.

⁷ Hòt'a d₂ ts'ò gogede ghonag₂t'e n₂dè tìts'aadì nechàa dèè goyì gots'ò xàet₂la ha eyits'ò gok'aàwo xè goghòeh₂nè ha, eyits'ò e₂lààgòh₂de ha. ⁸ Kògodeè wenì t₂lì k'e g₂weè whela ha. Eyì kògodeè w₂zì sù Sodom-lanì eyits'ò Egypt-lanì w₂yeh h₂t'e, ekò gits'ò K'àowo dech₂et'aa k'e wed₂tsò ì₂. ⁹ Tai dzè₂ daats'ò tanì h₂wa gots'ò d₂ nèk'e ts'ò d₂ hazò₂ xà_{2aa} eyits'ò yatì hazò₂ xà_{2aa} gots'ò d₂ eyì nakwenà₂₀₀₀ nàke g₂weè whelaa ghàgeeda ha, hanìkò gokw'ò₂ nèg₂ile ha g₂wò₂-le. ¹⁰ Eyì d₂ nàke e₂lààg₂dè t'à d₂ nèk'e d₂ hazò₂ g₂nà ha. Eyì gha dzè₂dè hogehts₂ xè t'asù e₂lèghàgele ha, eyì nakwenà₂₀₀₀ nàke sù d₂ nèk'e d₂ dagog₂h₂za ì₂ t'à.

¹¹ Hanìkò tai dzè₂ daats'ò tanì t₂'axò₂ N₂h₂ts₂ gok'e ehsò t'à nagidà agò₂là. Nàgeèh₂zàà agejà t'à amì gog₂z₂ sù sù geèhyeh. ¹² Eyì t₂'axò₂ eyì nakwenà₂₀₀₀ nàke yak'e gots'ò gits'ò hòt'ò d₂ hats'edi₂ g₂kw'o, “Jò ìdòò ts'ò aahde,” gits'ò hats'edi₂ h₂t'e. Eyì t'à k'oh yì ìdòò yak'e ts'ò agejà; d₂ gots'ò xàneg₂z₂ sù goghàgeeda.

¹³ Eyì sadzeè et'ì dèè hòt'ò nàèhd₂ t'à kògodeè gots'ò kò l₂ò hodàè₂t'ì; kò gòlaa hò₂ng ts'ò ì₂è hodàè₂t'ì. Dèè hòt'ò nàèhd₂ t'à d₂ l₂òhd₂-lemì e₂ladè. D₂ e₂ladè-le sù sù geèhyeh t'à N₂h₂ts₂ yak'e whedaa ghàsogeedi.

¹⁴ Hoilà nàke wetehoòwo, wek'è hoilà tai agode ha sù wets'ò hawe.

Yak'eet'ì l₂òhd₂ t'à wheda

¹⁵ Yak'eet'ì l₂òhd₂ t'à whedaa sù edets'ò dech₂shì yeèhdì ekò yak'e gots'ò hòt'ò d₂ hats'edi₂ h₂t'e,

“Gots'ò K'àowo eyits'ò wets'ò Christ xè d₂ nèk'e gogha k'àowo g₂l₂ì agejà eyits'ò eded₂ sù welò while ts'ò K'àowo e₂lì ha,” hats'edi₂ h₂t'e.

¹⁶ Eyɪ tɬ'axqò qhdah naènq-daats'ò-dɪ Nòhtsɪ nadaqà daèhchɪcho k'e geèhk'wee sɪ Nòhtsɪ nadaqà nàgògɪhge gà gɪghàsqedɪ,
¹⁷ hagedɪ,

“Gots'ò K'àowo eyɪts'ò Gonòhtsɪ, nɪ sɪ t'asɪ negha dɪ-le. Nɪ sɪ nexè hòzqɪlè eyɪts'ò dɪ nexè hòzqɪ hq't'e. T'asɪ negha dɪ-le t'à dɪ nèk'e k'àhɔwo ha xèhoneehwho, eyɪt'à masɪ nets'ɪhwhò.

¹⁸ Dq hazqò xàzaa gɪch'è, eyɪt'à dɪ nàgɪhkwa ha. Dq eɪɪdèe sɪ dɪ gɪsɪnɪyaetɪ ha nèhɔwo. Nakwenàozqò negha eghàlagɪdàa, nets'ò dq gɪɪɪ, eyɪts'ò nets'ò nezɪ kànegɪzaa sɪ nezɪ gɪts'ò eghàlɪda ha. Eyɪts'ò dq wet'aaazàa, dq wet'aaazà-le, nek'èagɪt'ee sɪ nezɪ gɪts'ò eghàlɪda ha. Hanikò amɪ dɪ dèe yedihòhtsɪ sɪ godihòhtsɪ ha hq't'e,” hagedɪ.

¹⁹ Eyɪ tɬ'axqò yak'e ts'ò Nòhtsɪkò-gocho enɪàetq. Nòhtsɪkò-gocho goyɪ nakenahòdɪ gha sqòmbaekwo-ladzè wègoèht'ɪ. Hqtsaa eezhɪ xè kò nàit'ɪ, dèe hòt'ò nàèhdq xè ɪhɪ lq hodàèt'ɪ.

12

Ts'èko eyɪts'ò tɪts'aàdɪcho dek'oo

¹ T'asɪ enɪyah yak'e wègoèht'ɪ: ts'èko zeh yɪ wheda lanɪ sadeè t'à nàht'ɪ. Adzèzah weket'ɪ a whezq eyɪts'ò sqòmbaekwo kwit'ɪ whò hoònq-daats'ò-nàke wek'e whela wekwɪ k'e whezq.

² Hotɪ eda-le; webeɪa gòhlè ha nɪkw'o t'à wegħa eya nàtso t'à yaèzeh. ³ Eyɪ tɬ'axqò k'achɪ t'asɪ enɪyah yak'e wègoèht'ɪ: tɪts'aàdɪcho dek'oo wekwɪ lqhdɪ wek'e whela eyɪts'ò sqòmbaekwo kwit'ɪ lqhdɪ wekwɪ k'e whela wègoèht'ɪ.

⁴ Edetsè t'à whò tanɪ k'azɪ yat'a whelaa sɪ dɪ nèk'e ts'ò hodàyeèhde. Eyɪ tɪts'aàdɪcho dek'oo sɪ ts'èko webeɪa gòhlè ha nɪkw'oo yenadaqà nàwo, eyɪ beɪa wegòhɪ ts'òet'ɪ yezà ha nɪwq t'à. ⁵ Eyɪ ts'èko dqzhɪ nɪhtɪ. Eyɪ dqzhɪ sɪ satsq-geh t'à dq hazqò xàzaa ts'ò k'ahowo ha. Ekòet'ɪ eyɪ dqzhɪ sɪ ɪdòo Nòhtsɪ ts'ò eyɪts'ò wedaèhchɪcho ts'ò nɪwɪtɪ. ⁶ Eyɪ ts'èko ekɪ-ka nèk'e ts'ò kwɪèhsa. Edɪ Nòhtsɪ yedasɪnɪhòzqò sɪ ekq ts'ò ajà, ekq ɪè-lemɪ-daats'ò-nàkeakw'eènq-daats'ò-ek'ètaènq (1,260) dzèq gots'ò wek'èhodɪ ha.

⁷ Yak'e eɪegegq xèhòqwo. Michael edets'ò yak'eet'ɪ xè eyɪ tɪts'aàdɪcho dek'oo ts'ò eɪegegq eyɪts'ò eyɪ tɪts'aàdɪcho dek'oo wets'ò yak'eet'ɪ xè gots'ò ek'èt'à eɪegegq. ⁸ Hanikò eyɪ tɪts'aàdɪcho dek'oo sɪ hoehnè ha nàtso-le t'à yak'e gots'ò xàgogèhde. ⁹ Eyɪ tɪts'aàdɪcho dek'oo sɪ ɪnèq whaà gots'ò gòochò hq't'e. Eyɪ sɪ wehɪ hanɪ-le-ɪdè “Satan” wɪyeh hq't'e. Ed-edɪ sɪ dɪ nèk'e dq hazqò ekq-le ts'ò goèhza. Wets'ò yak'eet'ɪ xè dɪ nèk'e ts'ò gogèhde.

¹⁰ Eyɪ tɬ'axqò yak'e gots'ò hòt'ò dɪ hats'edɪ hq't'e:

“Hòt'a Nòhtsɪ edaxàgɪla. Ededɪ sɪ K'àowocho eɪ eyɪts'ò edets'ò Christ xè K'àowo nàtsoo eɪ ha. Amɪ Nòhtsɪ wenadaqà

t'aats'qò gòet'ɿ k'e nìdahoezà elɿ sù hòt'a hodàwèèdo hòt'e.

¹¹ Gòet'ɿ Sahzòqà wedoò t'à eyits'q edeyatù sù t'à gìghòèhnò hòt'e. Eyì gha ełààgùde kò gìgha t'asanìle hòt'e. ¹² Eyit'à naxì hazòq yak'e nàahdèe sù sù naxìnà welè! Hanikò wehɿ dū nèk'e ts'ò ajà ne t'à, dèe eyits'q tìcho xè hoìla hòzò ha! Whaà-lea gots'q zò wegħa hòzò t'à sù ìch'è hòt'e," ts'ediù hòt'e.

¹³ Eyì tìts'aàdìicho dek'oo dū nèk'e ts'ò hodàwèèhdo yek'èhoèhzà t'à ts'èko dòzhìà nùhtɿ sù yedeèzhì. ¹⁴ Eyì ts'èko sù det'qcho nechàa wɿts'qò nàke wegħòzha, yet'à ekù-ka nèk'e wedasùgòdlàa sù ts'ò naat'a ha. Ekò tai xo daats'ò tanì hājwa ts'ò wek'èhodì ha eyits'q ekò gòochò dayeechì ha-le. ¹⁵ Eyì t'axòqò gòochò edewà gots'q tì xàehse. Eyì tì sù deh whelì. Gòochò eyì ts'èko deh nàtsòo t'à weehɿ ayele ha nıwò ɿlè. ¹⁶ Hanikò dèe whàgoets'è gà eyì tìts'aàdìicho dek'oo wewà gots'q tì xàet'ɿ sù nàlayeèhdò t'à ts'èko ts'àiđì. ¹⁷ Tìts'aàdìicho dek'oo eyì ts'èko ghò sù ìch'è t'à weza hazòq ts'ò ajà; weza hazòq Nòhtsɿ nàowoò k'èagɿt'e eyits'q Zezì wegodiù k'ègedì. Eyì tìts'aàdìicho dek'oo eyits'q ts'èko weza ełexè ełegiagò.

13

¹ Tìts'aàdìicho dek'oo tabàa nàwo wègaat'ɿ.

Tìts'aàdì nechàa tìcho yì gots'q xàèhtla

Eyits'q tìts'aàdì nechàa eyì-le tìcho yì gots'q xàèhtla wègaat'ɿ. Wekwì lòhdì eyits'q wedè hoònò gòhɿ. Sòmbaekwo kwit'ù hoònò wedè k'e whela eyits'q wekwì lòhdì k'e guzì dek'eèht'è. Eyì guzì lòhdì sù Nòhtsɿ k'èch'a yatì dek'eèht'è hòt'e. ² Eyì tìts'aàdì nechàa tìcho yì ts'q xàèhtlaa sù nòda "leopard" lanì wègaat'ɿ, eyits'q wekè sahkè lanì eyits'q wewà gojìicho wewà lanì wègaat'ɿ. Eyì tìts'aàdìicho dek'oo sù tìts'aàdì nechàa nàtsòò ayìlà xè edet'axòq k'àowocho elɿ ayìlà. ³ Tìts'aàdì nechàa wekwì lòhdì ts'q ɿlè k'e wekaà nechàa whezò. Eyì wekaà yet'à ełàawì ha ɿlè, hanikò k'aat'ù anajà. Dū nèk'e ts'q dò hazòq eyì tìts'aàdì nechàa wegħò sù gìgha enìyah t'à gik'èède. ⁴ Tìts'aàdì nechàa edet'axòq eghàlaedaà ayìlà t'à dò hazòq tìts'aàdìicho dek'oo ts'ò yagehtì. Eyits'q dò hazòq tìts'aàdì nechàa sù ts'ò yagehtì, hagedì, "Amì dū tìts'aàdì nechàa xèht'e? Dò wɿzì yedaèt'è gòhɿ-le!" gedì.

⁵ Eyì tìts'aàdì nechàa sù xàdahodì xè Nòhtsɿ k'èch'a gode ha wegħàhòt'q. Eyits'q dɿenò-daats'ò-nàke sa gots'q k'àowo elì ha wegħàhòt'q. ⁶ Nòhtsɿ ededì, Nòhtsɿ nàdèe k'è, eyits'q hazòq yak'e nàgedèe sù k'èch'a xàyahtì. ⁷ Tìts'aàdì nechàa sù Nòhtsɿ wets'q dò ts'ò eghò xè goghòehnè ha wegħàhòt'q hòt'e. Dò hazòq xàzàa, yatì hazòq xàzàa eyits'q hazòq nèk'e ts'ò k'àowo elì ha wegħàhòt'q hòt'e. ⁸ Dū nèk'e dò hazòq tìts'aàdì nechàa ts'ò yagehtì ha. Sahzòq ełàawìgwo wenùht'è k'e guzì dek'eèht'è-le

agut'e. Du dèè hòèl̩ gots'q amì wèl̩ whìle ts'ò geeda ha sù eyi en̩htl̩'è yì guzi dek'eèhtl̩'è.

⁹ Amì wedzi gòh̩ sù eèkw'q weli. ¹⁰ Amì wedaàni̩t̩q wegħa hòz̩q sù wedaàni̩t̩q ha h̩t'e. Amì behcho t'à ełàawi wegħa hòz̩q sù behcho t'à ełàawi ha h̩t'e. Eyit'à N̩hts̩ wets'q d̩ ts'èwh̩ dag̩za xè edini n̩tsoò ag̩hwh̩q ha h̩t'e.

Tits'aad̩i nechàa dèè goy̩i gots'q xàèhtl̩a

¹¹ Eyì t̩'ax̩q̩ k'ach̩ tits'aad̩i nechàa eyi-le dèè goy̩i gots'q xàèhtl̩a wègaat'̩. Wedè n̩ake sù sahz̩q̩-edè lan̩i wek'e whela, hanikò tits'aad̩i cho dek'oo lan̩i gode. ¹² Tits'aad̩i nechàa wekw̩ l̩hd̩i sù wedahx̩a k'àowo el̩. Du nèk'e d̩ haz̩q̩ tits'aad̩i wekw̩ l̩hd̩i, ìè wekaà nechàa nai̩i sù ts'ò yageht̩i ag̩q̩l̩a. ¹³ Eyì tits'aad̩i k'àowo whel̩i sù en̩yah deè hòèhts̩i. D̩ haz̩q̩ godaà yat'a gots'q k̩ dèk'òq̩ du nèk'e ts'ò ay̩l̩l̩a. ¹⁴ Tits'aad̩i wekw̩ l̩hd̩i wedahx̩a han̩i en̩yah deè hòèhts̩i t'à du nèk'e d̩ gogh̩yaàz̩q̩. Weyat̩i k'e tits'aad̩i nechàa behcho t'à gego hanikò x̩ad̩a sù kwe t'à wek'èè wègaat'̩ n̩h̩zaà ag̩l̩l̩a. Eyit'à tits'aad̩i wekw̩ l̩hd̩i gh̩s̩geedi̩ ag̩q̩l̩a. ¹⁵ Eyì tits'aad̩i nechàa du nèk'e gots'q xàèhtl̩aa sù eyi kwe t'à wek'èè wègaat'̩ hòèl̩i sù yek'e ehs̩ t'à godeè ayele ha wegh̩h̩t'q̩. Eyits'q̩ amì yets'q̩ yaht̩i-le sù haz̩q̩ ełàag̩h̩de ha wegh̩h̩t'q̩. ¹⁶ D̩ haz̩q̩ n̩agòts'eh̩nèe g̩l̩a k'e han̩i-le-ìdè g̩ts'abeè k'e t'as̩i dek'eèhtl̩'è ha ag̩q̩l̩a. D̩ wet'aaaz̩a, d̩ wet'aaaz̩a-le, d̩ ahxee, d̩-teèt'̩, d̩ edets'q̩ k'agedèe eyits'q̩ d̩ edets'q̩ k'agedè-le, haz̩q̩ t'as̩i g̩k'e dek'eèhtl̩'è ha ag̩q̩l̩a. ¹⁷ Eyì t̩cho yì gots'q̩ tits'aad̩i nechàa wekw̩ l̩hd̩i w̩zi han̩i-le-ìdè wets'q̩ it̩a g̩k'e dek'eèhtl̩'è len̩s̩i d̩ w̩zi t'as̩i n̩eh̩d̩i ha dii, eyits'q̩ t'as̩i g̩gh̩q̩ n̩edi ha dii.

¹⁸ Du yat̩i dàdi̩-ad̩i sù d̩ g̩q̩z̩q̩ sù yen̩edi weli. D̩ g̩q̩z̩q̩ n̩dè eyi tits'aad̩i nechàa wets'q̩ it̩a sù yuht̩a ha weli, d̩ wets'q̩ it̩a ne t'à. Eyì d̩ wets'q̩ wet'à it̩a sù ek'ètaekw'eèn̩q̩-daats'q̩-ek'ètaèn̩q̩-daats'q̩-ek'ètaì (666) h̩t'e.

14

Sahz̩q̩ eyits'q̩ d̩deè g̩gaat'̩

¹ K'eeht'̩ ekò senada̩ sh̩h̩ nechàa Zion w̩yeh k'e sahz̩q̩ n̩awo wègaat'̩. Wexè d̩ ìèakw'eèn̩q̩-daats'q̩-d̩ièn̩q̩-daats'q̩-d̩i-lem̩i (144,000) n̩ageh̩za, g̩ts'abeè k'e sahz̩q̩ w̩zi eyits'q̩ Wet̩a w̩zi dek'eèhtl̩'è. ² Eyì t̩'ax̩q̩ yak'e gots'q̩ t̩ n̩l̩i lagodi, eyits'q̩ eezhu lagodi. D̩ t̩'ik'et̩ t'à s̩n̩agedè lagodi eèkw'o. ³ Daèh̩cho wenada̩, eyits'q̩ t'as̩i god̩i d̩, q̩hdah naèn̩q̩-daats'q̩-d̩i g̩nada̩ d̩ l̩ sh̩ weg̩ò t'à geji. D̩ w̩zi eyi sh̩ gh̩degeet̩q̩ ha dii, d̩ ìèakw'eèn̩q̩-daats'q̩-d̩ièn̩q̩-daats'q̩-d̩i-lem̩i (144,000) du nèè gots'q̩ edax̩ag̩eela sù ededi z̩q̩ eyi sh̩

k'ègeezò. ⁴ Eyí dọ haàtłọọ sù ts'èko xè hołı k'èè eghàlagıdà while, degai k'èè edek'ègiadi t'à. Sahzòà edı k'etłoo sù gık'èè k'edè. Dọ gıta gots'ò nàgeèdì agııt'e, eyıts'ò jìecho t'akwełòò dıdì Nòhtsı eyıts'ò Sahzòà ghàgogıılaa lagııt'e. ⁵ Hogets'ı gogııdee while eyıts'ò hołı wıızı gıts'ò-èl-le.

Yak'eet'ıı tai gıgoèht'ı

⁶ Eyı t'axòò yak'eet'ıı k'achı ıdè ıdòo k'et'a weehzı. Godı nezıı welò while ts'ò whezòò dı nèk'e dọ hazòò gık'èezò ha k'eyeza; dọ hazòò xàzaa, yatı hazòò xàzaa eyıts'ò dı nèk'e hazòò gha adlà họt'e. ⁷ Yak'eet'ıı hòt'ò hadı, “Hòt'a dọ sınıyaetı dzeè ts'ò whaà-le t'à Nòhtsı wek'èaht'e eyıts'ò weghàsahdı. Ededı sù yak'e, dı dèe, tıcho eyıts'ò tı xalıı hazòò yèhtsı họt'e, eyıt'à wegha zò aahda,” hadı.

⁸ Eyı t'axòò k'achı yak'eet'ıı ıdè wègoèht'ı, hadı, “Kògodeè nàgoıt'ı! Kògodeè Babylon hazòò nàgoıt'ı, eyı kògodeè sù dı nèk'e dọ hazòò edehołı k'èè eghàlagıdà agòòlà,” hadı.

⁹ Eyı t'axòò k'achı yak'eet'ıı ıdè wègoèht'ı, hòt'ò dı hadı: “Amı eyı tıts'aadı nechàa eyıts'ò kwe t'à wek'èè wègaat'ıı ts'ò yahtı eyıts'ò amı wets'abeè k'e hanı-le-ıdè wıà k'e wıızı aat'èe sù ¹⁰ Nòhtsı hòt'ò nàyeekwa ha. Nòhtsı sù wets'ò wek'èch'a t'à hòt'ò daıza yeghàhòza ha. Sahzòà eyıts'ò yak'eet'ıı gınadaà kwe dèk'òò t'à daızaà awedle ha họt'e.

¹¹ Hanı dọ gık'èek'ò gots'ò ıo welò while ts'ò ıdòo deekw'e ha. Amı eyı tıts'aadı nechàa ts'ò eyıts'ò kwe wek'èè wègaat'ıı ts'ò yagehtı eyıts'ò wıızı gık'e aat'èe sù ts'èwhıı hòzò hııı ha-le.”

¹² Hanı hòzò ha t'à Nòhtsı wets'ò dọ degai sù ts'èwhıı nageèhı ha họt'e. Nòhtsı wenàowoò k'èagııt'è eyıts'ò Zezi ts'ò edını nàtsoò agule.

¹³ Eyı t'axòò yak'e gots'ò dı hats'edı họt'e: “Dı dek'enııt'è: Jọ gots'ò ıdaà amı gots'ò K'àowo gıgha ehkw'ı adı xè ełàgedee sù gıxè sıghà họt'e,” hats'edı họt'e.

Yedayeh Nezıı hadı, “Hezè, hòt'ò eghàlagıdà k'èxa k'èhogeèza ha eyıts'ò ayı dàgıılaa sù t'aats'òò gıxè whela ha,” hadı.

Dèe k'e t'asıı dıdì nàgehtsı

¹⁴ Eyı t'axòò senadaà k'oh degoo wègoèht'ı, “dọ wet'aaazàa deè” lanı k'oh k'e wheda. Sòmbaekwo kwıt'ıı wekwı k'e whezò, eyıts'ò behcho whezòo dènnı k'èza. ¹⁵ Ekòet'ıı Nòhtsı kògocho ts'ò yak'eet'ıı eyı-le xàèhtla. Yak'eet'ıı eyı k'oh k'e whedaa sù ts'ò hòt'ò hadı, “T'asıı dıdì hazòò nàgehtsı ha nèhòıwo t'à, nebehchoò t'à xàneht'à,” yèhdı. ¹⁶ Eyıt'à eyı k'oh k'e whedaa sù edebèhchoò dèe gote ayııla t'à dèe k'e t'asıı dıdì hazòò nàgehtsı.

17 Eyɪ tʰaxòò k'achɪ yak'eet'ɪ eyi-le yak'e Nòhtsɪkò-gocho gots'ò xàèhtɫa. Ededɪ sɪ behcho whezòo dènu k'eza. 18 Sòmbaekwo ladà wek'e Nòhtsɪ ts'ò t'asɪ k'eek'òò sɪ gots'ò yak'eet'ɪ eyi-le xàèhtɫa. Eyɪ yak'eet'ɪ ladà k'e kò dèk'òò ts'ò k'àowo hòt'e. Yak'eet'ɪ behcho dènu k'ezaa sɪ ts'ò hòt'ò dɪ hadɪ, “Nets'ò behcho dènu t'à, dɪ nèk'e ts'ɪ wek'e jìecho dawhelaa sɪ xàəht'à gà nàəhtsɪ, hòt'a dɪdɪ ne t'à,” yèhdɪ. 19 Eyɪ yak'eet'ɪ sɪ edebhchoò dèè gote ayɪlà gà jìecho dɪdɪ hazòò nàwhehtsɪ. Tàtsògeèhze ha tɔhcho yɪ yìhde, Nòhtsɪ sɪ jìecho gots'ò wɪnɪ-le t'à. 20 Kògodeè gomòht'a tɔhcho yɪ jìecho tàtsògeèhze. Eyɪ tɔhcho yɪ gots'ò jìechotɪ edoò lanɪ xàɪɪ. Sɪlài gokè haàtagòqhwha ts'ò ajà eyɪts'ò, nàkeakw'eènò-chɪ hajwa ts'ò edoò nɪɪɪ.

15

Hoila lòhdɪ agode ha

1 K'achɪ yak'e enɪyah deè nàhòwo wègoèht'ɪ: yak'eet'ɪ lòhdɪ hoila lòhdɪ wet'à nòòde dò dagɪzaa agedle ha sɪ dagɪale. Eyɪ wet'à Nòhtsɪ dò nàgoehkwa ghò nòòt'e ha t'à nòòde hòt'e. 2 Tìdèe lanɪ, eja wek'e saɪde xè weta kò dèk'òò lanɪ wègoèht'ɪ. Amɪ eyɪ tɪts'aadɪ nechàa “ek'ètaekw'eènò-daats'ò-ek'ètaènò-daats'ò-ek'ètal” (666) wìyeh eyɪts'ò kwe wek'èè wègaat'ɪ ghògeèhnòò sɪ eyɪ tìdèe lanɪ gà nàgeèhza, Nòhtsɪ tʰɪk'eet'ɪ goghàyɪlɪaa sɪ dagɪale. 3 Nòhtsɪ wecheekè Moses eyɪts'ò Sahzòà gɪts'ò shɪ t'à geɪɪ, hagedɪ,

“Gots'ò K'àowo t'asɪ negha dɪ-le anet'e,

t'asɪ hazòò ghàlaneanà sɪ gogha enɪyah nechàa hòt'e.

Kèhòòwo gots'ò, welò while ts'ò t'aats'òò K'àowocho anet'e,

eyɪts'ò nenàowoò sɪ ehkw'ɪ zò hòt'e.

4 Gots'ò K'àowo, dò hazòò nek'èagɪt'e ha hòt'e eyɪts'ò neghàsògeedi ha.

Nɪ zò degaɪ anet'e.

Ehkw'ɪ eghàlɪdàa sɪ wek'èhoedzòò adlà ne t'à,

dò hazòò xàzaa nets'ò agèt'ɪ xè neghàsògeedi ha hòt'e,”
hagedɪ geɪɪ.

5 K'achɪ yak'e ts'ò k'eeht'ɪ ekò Nòhtsɪkò-gocho enɪxànɪtò wègoèht'ɪ. Eyɪ kò-gocho sɪ “Nòhtsɪ nàowoò gha nɪhbàa nàɪza” hòt'e. 6 Yak'eet'ɪ lòhdɪ hoila lòhdɪ wet'à dò dagɪzaa ha dagɪalee sɪ Nòhtsɪkò-gocho gots'ò xàgeède. 7 eh nedèe degoo wek'e saɪdee yɪ geèkw'e eyɪts'ò zèht'ɪ sòmbaekwo lanɪ gɪdzɪwɪ te nawhet'ɪ. 7 T'asɪ dɪ godɪ gots'ò jìè sòmbaekwo kw'àyɪà lòhdɪ yak'eet'ɪ lòhdɪ goghàyɪwa. Nòhtsɪ welò while ts'ò edaa sɪ eyɪ kw'àyɪà lòhdɪ weyɪ dò ts'ò wek'èch'a dagoòzòò whet'ɪ. 8 Nòhtsɪ enɪyah t'à nàtsoo wehòhòzòò gots'ò wekò gocho lò dagoòzòò ajà.

gots'ò mè xàèhtla eyits'ò mè tits'aàdì nechàa wewà yì gots'ò xàèhtla eyits'ò mè nakwenàozqò ehkw'ì gode-le wewà yì gots'ò xàèhtla. ¹⁴ Eyì ìnhì sù enùyah hogehtsì, eyits'ò dū nèk'e k'àowochò hazqò ts'ò agejà. Nòhtsì t'asì weggha dī-le sù wets'ò dzèdè k'e elegegò ha k'àowochò hazqò làà elègehde agogìlā.

¹⁵ Gots'ò K'àowo dū hadì, “Kexoahdì! Eezì-dqò lanì hqtsaa naxits'ò nèehtla ha. Amì ts'igoedì xè edegoht'ò edegà whehlaa sù wexè sìghà ha hq't'e. Hanì-ìdè goht'ò dè edeghò jìzhaelì ha-le,” hadì.

¹⁶ Eyì t'axqò eyì ìnhì tai Hebrew yatì k'èè Armagedon gòyeh ekq k'àowochò hazqò elègogìlā.

¹⁷ Eyì t'axqò yak'eet'ì lòhdì t'à elì sù edets'ò kw'àyìq yat'a nałayeèht'ì ekò Nòhtsìkò-gocho goyì daèhchìcho gots'ò hòt'ò dū hats'edì hq't'e, “Hòt'a enahòt'e!” hats'edì hq't'e. ¹⁸ Ekòet'ì kò nait'ì, hòt'ò eezhì eyits'ò dèè hòt'ò nàèhdq. Dū nèk'e dq ajà gots'ò hajt'ò dèè nagoèhdq whìle. ¹⁹ Kògodeè Babylon tai ts'ò lats'ìgoìdla eyits'ò dū nèk'e kògodeè hazqò nagoìt'ì. Nòhtsì sù Babylon got'ì ghohì yenadì t'à eyì k'èxa nàgòhkwā. Nòhtsì gots'ò wek'èch'a t'à hòt'ò dagìza ha goghàhòzq. ²⁰ Dìā hazqò whelaa sù whìle ajà eyits'ò shìh hazqò wègoèht'ì-le ajà. ²¹ Yat'a gots'ò ìhì nechàa dq k'e hodàet'ò. Eyì ìhì sù mèakw'eènq haatìqò aìhdaa dq k'e nait'ì t'à sù dagìza, eyit'à Nòhtsì ts'ò gìch'è xè nàdahogeezà.

17

Ts'èko eyits'ò tits'aàdì nechàa

¹ Yak'eet'ì lòhdì kw'àyìq lòhdì k'egelee sù mè segà nùtla, hadì, “Sek'èè ìtla. Ts'èkoju tì lq k'e whedaa sù dànì dajzaa awedle ha sù wegghàidaa anehle ha. ² Dū nèk'e k'àowochò hazqò eyì ts'èkoju xè hòhì hogehtsì, eyits'ò dū nèk'e dq hazqò yenàowoò k'èè eghàlageeda gìgha nezì. Wets'ò jìetì t'à geèhde lagìt'e,” hadì.

³ Eyì t'axqò Yedàyeh Nezzì wedahxà yak'eet'ì ekì-ka nèk'e ts'ò naseèhtì. Ekq ts'èko tits'aàdì nechàa k'e wheda wègaat'ì. Eyì tits'aàdì nechàa sù wek'aàtsì dek'o-dezq hq't'e, Nòhtsì k'èch'a wùzìhì lq gòhì sù hazqò wedzìwì k'e aat'è, eyits'ò wekwì lòhdì gòhì xè edè hònq wek'e whela.

⁴ Eyì ts'èko goht'ò dek'o-dezq yì wheda. Sqòmbaekwo eyits'ò sqòmbakweè wek'e whela xè wek'e sajde. Eyì ts'èko sqòmbaekwo libò dayaka. Eyì libò sù t'asìhì eyits'ò wenàowohì weyì dagoòzq hq't'e. ⁵ Wets'abeè k'e wùzì dek'eèht'è, eyì wùzì sù wenits'eedì ha gogha dezhi. Wek'e dū hanì dek'eèht'è:

“Babylon kògodeè hq't'e,
ts'èkoju hazqò gha gomq elì hq't'e

eyits'q dui nèk'e dq hazqò yenàowojui k'èè geeda," hanì dek'eèht'è.

⁶ Eyì ts'èko sù Nòhtsì wets'q dq godòò edq t'à yeèhde wègaat'ì. Nòhtsì wets'q dq Zezì gìgha ehkw'ì adì t'à dagui'a hq't'e.

Eyì ts'èko weehzì ekò sù segha enìyah dui. ⁷ Eyìt'à yak'eet'ìì sets'ò hadì, "Dànìghq sù negha enìyah dui? Eyì ts'èko eyits'q eyì tits'aadui nechàa k'e whedaa sù ayì gha aguit'ee sù nedaehsì ha. Eyits'q wekwì lòhdì eyits'q wedè hoònq wek'e whelaa sù eyì ghq nedaehsì ha. ⁸ Eyì tits'aadui nechàa weneezì sù eda jìè, hanikò dui ełajwo hq't'e. Nqode-ìdè dq ełajdèe k'è gòzqò gots'q xàetla ha, eyì t'axqò dèè wedihołè ha. Dui nèk'e dq lq eyì tits'aadui nechàa ghàgeeda nìdè gìgha enìyah dui ha ne, eyì tits'aadui nechàa sù eda jìè, dui ełajwo hq't'e, hanikò k'achì naìdà ha hq't'e. Welq while ts'ò ts'eedaa enìht'è k'e guzì dek'eèht'è-è sù aguit'e. Eyì enìht'è sù dèè hòèlì gots'q hq't'e.

⁹ "Eyì hazqò dàhodui-ahodui sù dq gqzqò ginièdì welì. Tits'aadui nechàa wekwì lòhdì sù shìh lòhdì gha hq't'e, eyì sù ts'èko yek'e wheda. ¹⁰ Eyits'q eyì wekwì lòhdì sù k'àowochò lòhdì gha hq't'e. Silà sù ełajdè, jìè eda eyits'q jìè jìàà k'àowochò ihè-le. K'àowochò whelì nìdè whaà-lea gots'q zq k'àowo elì ha hq't'e. ¹¹ Eyì tits'aadui nechàa eda jìè hanikò dui ełajwoo sù eyì k'àowochò ek'èdì t'à whedaa elì hq't'e. K'àowochò lòhdì gota gots'q hq't'e, hanikò wedihołè ha hq't'e.

¹² "Eyì tits'aadui nechàa wedè hoònq weneezì sù k'àowochò hoònq gha hq't'e. Jìàà dèè ts'ò k'àowo gujì-le. Hanikò jìè sadzèè gots'q tits'aadui nechàa xè k'àowo gujì ha gìghàhòt'à ha hq't'e. ¹³ Hazqò gini jìè zq laguit'e ha, gìdahxà tits'aadui nechàa k'àowo elì agele ha. ¹⁴ Sahzqà ts'ò ełegegq ha, hanikò Sahzqà goghqehné ha. Ededì sù k'àowo hazqò gha K'àowo elì eyits'q k'àowochò hazqò gha K'àowochò elì. Eyì Sahzqà wecheekeè gìhchì xè weyatì k'ègedì sù wexè aguit'e," yak'eet'ìì hasèhdi.

¹⁵ Eyì t'axqò yak'eet'ìì sets'ò hadì, "Eyì tì lq ts'èkojui yek'e whedaa sù dui nèk'e dq lq lanì hq't'e, dq lq xàzaa eyits'q yatì hazqò xàzaa gots'q aguit'e. ¹⁶ Eyì tits'aadui nechàa eyits'q edè hoònq weneezì sù eyì ts'èkojui dzaguihwhq ha. Wekwòqyaa-geleè xè goht'q dè whedaà agele ha. Wekwò gezà xè kò t'à gik'eehk'ò ha. ¹⁷ K'àowochò haget'ì sù Nòhtsì hanì goinì whehtsì t'à gik'èè eghàlageedaàaget'ì. Eyì tits'aadui nechàa sù edet'axqò k'àowo elì agele ha. Nòhtsì weyatì k'èè agode gots'q haget'ì ha hq't'e. ¹⁸ Ts'èkojui weneezì sù kògodeè Babylon hq't'e, eyì kògodeè sù dui nèk'e k'àowochò hazqò ts'ò k'àowo hq't'e," yak'eet'ìì sets'ò hadì.

18

Kògodeè Babylon hodàèt'ì

¹ Hagòjà t'axòò yak'e gots'ò yak'eet'ù eyi-le hodàèhtla wègaat'ì. K'àowocho nàtsoo elì k'èè weghàhòt'ò. Sìì weghò enìyah xè wek'e sajdì t'à dũ nèk'e hazòò dzeh agòjà. ² Hòt'ò ezeh xè hadì:

“Kògodeè nàt'ì! Kògodeè Babylon hodàèt'ì. Eyì kògodeè gòlaa sì ìnìhù nàdè ajà. Ìnìhù lò ekò agèt'ì, t'asì wejù k'edèè sì hazòò ekò agèt'ì. ³ Dò hazòò xàzaa eyì ts'èkojù wets'ò jìetì gładò xè wenàowojù k'èè eghàlagùdà. Dũ nèk'e ts'ò k'àowocho gixè hòhù hogèhtsì eyits'ò dũ nèk'e ts'ò k'aàwì yets'ò t'asì wèdaat'ù t'à ahxe gehlè,” yak'eet'ù hadì ezeh.

⁴ Eyì t'axòò yak'e gots'ò k'achì dũ hats'edù eèhkw'o:

“Sèot'ù, Babylon gots'òò xàehdè. Hanì-ìdè eyì ts'èko wenàowojù k'èè aahda ha nùle eyits'ò wexèht'eè daahza ha nùle. ⁵ Shìh nechàa lanì wenàowojù hazòò yak'e ts'ò èlèka dawhela. Eyì ts'èko hòila hòèhtsù sì Nòhtsì yenadì hòt'e. ⁶ Dànì dò ts'ò eghàlajdàa sì hanì wets'ò eghàlaahda. Dànì eghàlajdà k'èxa nàke laàtlòò wets'ò eghòlaahda. Welibò gots'ò nàekeè wegga deyaah'ì. ⁷ T'asì wèdaat'ù lò xàzaa wets'ò t'à ahxe k'èè nàdè adìidlà. Eyì t'aànì enìyah xè ahxe k'èè ìdà xèht'eè dajza xè wedzeè nànutì aweahle. Edeghò xàhodì gode, edets'ò hadì, 'Ts'èko-k'òowo aht'e t'à daèhchìcho k'e whìhda. Ts'èko wedòò wegà elajwo aht'e nùle eyits'ò sedzeè nànutì hòlì ha nùle,' edets'ò hadì. ⁸ Eyì k'èxa ìlè dzèè k'e hòtsaa dajzaà awedle ha. Wets'ò dò elàade ha, wedzeè nànutì ha eyits'ò wegga bò while agode ha. Kò t'à wek'èek'ò ha, Gonòhtsì t'asì wegga dũ-le sì yesìniyaeh'ì ha hòt'e.

⁹ “Dũ nèk'e k'àowocho yexè hòhù hogèhtsì xè wets'ò t'asì wèdaat'ù lò t'à ahxe gehlèè sì gìghàeda ha hòt'e. Wek'èek'ò ts'ò lò gìghàeda t'à gídzeè nànutì xè weghò getse ha hòt'e. ¹⁰ Eyì ts'èkojù sì hòt'ò dajza t'à k'àowocho sì geejù agede ha. Nìwà gots'ò gìghàeda ha, getse xè dũ hagedì ha:

‘Hòila hodeè! Heè, kògodeè Babylon weghò enìhoòyah ne là! Kògodeè nàtsoo elì ìlè, hanìkò ìlè sadzeè zò t'à wexè hòila agòjà!’ gedì getse ha.

¹¹ “Dũ nèk'e ts'ò k'aàwì gùlù sì t'asì gìghò nàedi-le agòjà t'à kògodeè ghò hòt'ò getse ha. ¹² T'asì dũ hanì gìghò nàedi ìlè: sòmbaekwo, sòmba degoo, sòmbakweè; eht'ì dètì; jìechochù gots'ò dechìkàà nezù, tìts'aadìcho weghòò t'à t'asì hòèlù, dechìkàà dètì t'à t'asì hòèlù, satsò dekwoo t'à t'asì hòèlù, satsò nedàa t'à t'asì hòèlù eyits'ò kwe wèdaat'ù t'à t'asì hòèlù. ¹³ Eyits'ò dũts'ì lò xàzaa, wet'à lò lèkòò dèk'òò xàzaa, yìk'eet'òò, jìetì, tìeh wet'à bò xàet'èè, lè nezù, ejìe eyits'ò sahzòà, tìcho webèhchù xè, eyits'ò dò sì gìghò nàedi ìlè.

¹⁴ “Eyì k'aàwì gùlù sì ts'èkojù ts'ò dũ hagedì ha, 'Jìecho nezà ghajwì ìlèè sì neghò while ajà. Eyits'ò t'asì dètì hazòò nets'ò

jlèe sù neghò while ajà, eyi hazòò naneet'ì ha nùile,' hagedi ha. ¹⁵ Eyì ts'èkoju wets'ihzò k'aàwì gùlù sù t'asì lò gighò nàèdì t'à ahxe gehlè jlè. Hanikò ts'èkoju sù hòtl'ò dàzà t'à k'aàwì gùlù sù hòtl'ò geejì ha. Nìwà gots'ò gighàeda ha eyits'ò gidzeè t'à gigha dùi xè gighò etse ha. ¹⁶ Gezeh xè hagedi ha:

'Hoilà hodeè! Heè, kògodeè Babylon weghò enihoòyah! Eyì ts'èko goht'ò dek'oo dètì xè wèdaat'ù yì wheda jlè eyits'ò sòmbakweè xè sòmbaekwo t'à t'asì hòèlù t'à-at'ì ts'ihzò wek'e sajde jlè! ¹⁷ Hanikò jlè sadzeè zò t'à t'asì dètì hazòò wedihòh,' k'aàwì hagedi gezeh ha.

"Elàcho ts'ò k'àowo hazòò tì k'e ts'ò geèlù sù, eyits'ò dò hazòò elàcho yì geèhk'ee sù, eyits'ò elàcho k'ègedi gùlù sù nìwà gots'ò Babylon ghàgeeda ha. ¹⁸ Eyì ts'èko wek'eek'ò gighàeda nùdè dui hagedi ha, 'Eyì kògodeè wexèht'eè gòjlè while,' hagedi ha. ¹⁹ Eht'è edekwì k'e ts'ò geehdè xè getse ha, weghò gidzeè nànutì xè hagedi ha:

'Hoilà hodeè! Heè, kògodeè Babylon weghò enihoòyah ne là! Dò hazòò tideè k'e elàcho t'à ìhnòò t'asì eghogeelee sù eyi ts'èko wets'ò t'asì t'à ahxe gehlè jlè. Hanikò jlè sadzeè zò t'à eyi ts'èko t'asì wùzì wets'ò-le awiìdlà!' gedì gezeh ha. ²⁰ 'Naxì yak'e dahkw'ee sù eyi ts'èko wets'ò dānāhòwo ts'ihzò naxinā welè. Naxì hazòò Nòhtsì wets'ò dò aahì, wecheekeèdeè eyits'ò nakwenào zòò aahù sù naxinā welè! Eyì ts'èkoju dānì naxits'ò eghàlajdā k'èxa Nòhtsì yesiniyahti họt'e,' " hats'edi họt'e.

²¹ Eyì t'axòò yak'eet'ù nàtsoo kwe nechāa behchikè lajcho neyichì gā teyìhk'ah, hadì,

"Kògodeè Babylon weghò eniyah sù dānì hodàèt'ì eyi lanì hodàgoet'ì ha. K'achì wenagot'a ha nùile. ²² Kògodeè ekò enìht'èjù dedì ets'ùkw'o ha-le. Ekò dò wùzì t'ik'etù eyits'ò dechìshì t'à sònàwo ha-le. Dechì-eghàlaedaa-dòò, satsò-eghàlaedaa-dòò eyits'ò eht'ì-gehtsù-dòò hanu gits'ezi ha-le. Kwe wet'à lè nàts'eèdee sù wenats'ùkw'o ha-le. ²³ Ekò ek'aèk'ò wùzì k'achì dèk'òò ha-le. Ekò dòzhì eyits'ò ts'èko honìgedè ha-le. Kògodeè Babylon gots'ò k'aàwì sù dui nèk'e gogha dò wet'àazāa deè gùlù jlè. Eyì ts'èkoju wet'à dò hazòò xāzāa gighoyahòt'ò t'à ts'ìzò geède. ²⁴ Eyì kògodeè sù nakwenào zòò, Nòhtsì wets'ò dò eyits'ò dò hazòò ełāgùdè sù gidòò goyì wègaat'ì họt'e," yak'eet'ù hadì.

19

Aleluya!

¹ Eyì t'axòò yak'e gots'ò dò lò ełexè gezeh lagodì, dui hagedì, "Aleluya! Nòhtsì ededì zò dò edaxàgole họt'e, t'asì wegħa dui-le, eyits'ò wegħàsòts'eedì ha họt'e. ² Dānì dò sinìyahtì sù

ehkw'ı hõt'e. Eyı ts'èkojuı dı nèk'e dọ xè hołı k'èè eghàlajdaa sı yesınıyahtı hõt'e. Nòhtsı wecheekeè ɛlaàgòıhdè k'èxa Nòhtsı nàııhkwa hõt'e," hagedı.

³ K'achı gezeh xè dı hagedı,

"Aleluya! Eyı ts'èkojuı wek'ee'ò gots'ọ ıo welọ while ts'ò ıdòo deekw'e ha," gedi.

⁴ Qhdah naènọ-daats'ò-dı eyıts'ọ t'ası dı godı sı Nòhtsı daèhchıcho k'e whedaa sı gà nàgòııhgè eyıts'ọ gıghàsqedı, hagedı, "Amen, Aleluya!" gedi.

⁵ Eyı daèhchıcho gots'ọ dı hats'edı hõt'e:

"Naxı hazọọ wecheekeè yàahıı sı, naxı hazọọ wek'èaht'ee sı, eyıts'ọ dọ wet'aaàaa, wet'aaàa-le yàahıı sı Gonòhtsı weghàsqahdı," hats'edı hõt'e.

⁶ Eyı t'axọọ k'achı yak'e gots'ọ dọ ıọ ɛlexè gezeh lagodı, deh nàtsoo sı lagodı eyıts'ọ hòt'ò eezhuı sı lagodı. Gezeh xè dı hagedı,

"Aleluya! Gonòhtsı t'asıı wegħa dıı-le sı ededı zọ t'asıı hazọọ ts'ò K'àowo hõt'e! ⁷ Goınà xè weghàsqts'eedı welè! Hòt'a Sahzọą honıda ha nihọqwo; ts'èko ıhchı ha sı hòt'a sedııdla hõt'e. ⁸ Eht'ı degoo wèdaat'ıı yeyı wheda ha weghòchı hõt'e," hagedıı gezeh.

(Eht'ı degoo wèdaat'ıı sı Nòhtsı wets'ọ dọ ehkw'ı eghàlagıda għa hõt'e.)

⁹ Eyı t'axọọ yak'eet'ıı sets'ò hadı, "Dıı dek'enııt'è: 'Amıı eyı sahzọą honıdza wets'ọ nàı nàgedè ha gıxayaetıı sı gıxè sıghà hõt'e,' " sets'ò hadı. K'achı sets'ò hadı, "Dıı sı xàè Nòhtsı weyatıı hõt'e," hadı.

¹⁰ Yak'eet'ıı hadı t'à wekè gà nàgòhge xè weghàsqehdı ha là, yak'eet'ıı sets'ò hadı, "Hawııde-le! Nı eyıts'ọ nèot'ı Zezı wegodı ehkw'ı adı gııwọọ sı naxıxèht'èè Nòhtsı wecheekeè aht'e. Nòhtsı weghàsqedı! Nòhtsı wets'ọ nakwenàozọọ hazọọ sı Zezı wegodı zọ t'à gogede hõt'e," sets'ò hadı.

Amıı tıcho degoo t'à-at'ıı sı

¹¹ Yak'e enıxànııtọ wègoèht'ı ekò senadaą tıcho degoo nàwo. Eyı tıcho t'à-at'ıı sı dıı hawııyeh: "edeyatıı k'èdıı" eyıts'ọ "ehkw'ı hõt'e" wıyeh. Ededı sı ehkw'ı dọ sııııyahtı eyıts'ọ nàowo ehkw'ıı k'èè eghọ. ¹² Wedaà kọ dèk'ọọ lanı wègaat'ı eyıts'ọ wekwı k'e sqòmbaekwo kwı't'ıı ıọ whela. Wıızı wek'èeht'è, hanıkò dọ wıızıı yek'èezọ-le; ededı zọ yek'èezọ hõt'e. ¹³ ?eh nedèe edoò ta adlää yı wheda eyıts'ọ wıızı "Nòhtsı weyatıı" wıyeh. ¹⁴ Yak'e gots'ọ eghọọ-dọọ gık'èè k'edè. Tıcho degoo t'à-aget'ı eyıts'ọ zeh degoo wèdaat'ıı yı geèhk'w'e. ¹⁵ Eyı dọ gık'èè giadèe sı behcho dèııı wewà gots'ọ xàııa. Yet'à dı nèk'e dọ hazọọ ghòehnè ha. "Eyıts'ọ satsò-geh t'à dọ hazọọ ts'ò K'àowo ɛı ha." Nòhtsı t'asıı wegħa dıı-le sı wek'èch'a t'à, tıhcho

yì t'asì whelaa sù tàts'oyèhze ha. ¹⁶ Wezeè nedèe k'e eyits'ò wedzaà k'e wuzì dek'eèht'è:

“K'àodèe ts'ò K'àowo, k'àowocho hazòò gha K'àowocho,”
dek'eèht'è.

¹⁷ Eyì t'axòò sa k'e yak'eet'ì nàwo weehzì. Yat'a t'asì hazòò k'edèe sù ts'ò hòt'ò dū hadì, “Nòhtsì wenàsìdeè gha elèwhahde. ¹⁸ K'àowocho gikwò, eghòò-dòò gha k'aodèe gikwò, dò wet'aaàa gikwò, t'icho eyits'ò dò gik'eèhk'ee sù gikwò ghò shèahzhe ha. Dò edets'ò k'agedèe eyits'ò dò edets'ò k'agedè-le gikwò eyits'ò dò wet'aaàa eyits'ò dò wet'aaàa-le gikwò, dòkwò hazòò ghò shèahzhe ha,” yak'eet'ì gòhdi.

¹⁹ Eyì t'axòò tìts'aadì nechàa eyits'ò dū nèk'e gots'ò k'àowocho hazòò gits'ò eghòò-dòò xè l'aa nègùde gigoèht'ì. Amì eyì t'icho degoo k'e whedaa sù wets'ò eghòò-dòò xè gots'ò elegegò. ²⁰ Hanìkò tìts'aadì nechàa dagiachì eyits'ò wets'ò nakwenàòòò ehkw'ì gode-le sù eyì sù dagiachì. Eyì nakwenàòòò sù tìts'aadì nechàa dahxà enìyah hòèhtsì t'à dò l'ò tìts'aadì nechàa wuzì gik'e whezòò eyits'ò kwe wek'èè hòèl' ts'ò nàgògùhgè sù ts'ìzò geèdeè agòòlà. Eyì tìts'aadì nechàa eyits'ò wets'ò nakwenàòòò-ì l'aa geeda et'ì, kwe dèk'òò ta ts'ò gogeèhde. ²¹ Eyì t'icho degoo k'e whedaa sù wewà gots'ò behcho xààa t'à k'àowocho eyits'ò gits'ò eghòò-dòò hazòò elààgòhde. Yat'a k'edèe sù dòweè k'enìl'aa ts'ò hodàgùde gà gbò dagòòò ts'ò dòkwò ghò shègiázhe.

20

Ìlè-lemì xo

¹ Eyì t'axòò yak'e gots'ò yak'eet'ì hodàetle wègoèht'ì. Ìzhì dèè goyì gòòàa gha ladlì k'eza, eyits'ò satsòt'ì nechàa k'ele. ² Eyì yak'eet'ì tìts'aadìcho dek'oo daachì. Eyì tìts'aadìcho sù m'èè whaà gots'ò gòochò h'òt'e eyits'ò weh'ì h'òt'e. Ìlè-lemì xo gots'ò wek'èhodi ha t'à yak'eet'ì dayeèzà. ³ Ìzhì dèè goyì gòòàa ekò goyì yìhxà gà wets'òdaàdoò ayìl'la. Dò wuzì yets'ò enìxàechì ha-le ayìl'la. Eyì t'à Ìlè-lemì xo gots'ò eyì tìts'aadìcho dek'oo sù dò hazòò xààa ts'ìzò geedè agole ha-le. Eyì t'axòò n'èè whaà-lea ts'ò xàet'laà agele ha.

⁴ Eyì t'axòò daèhchìcho l'ò wègoèht'ì, dò sìnìyagehtì ha gìghàhòt'òò sù gik'e dèhk'we. Eyits'ò dò l'ò gidàazhì senadaà wègoèht'ì. Zezì wegodì eyits'ò Nòhtsì weyatì t'à gogede k'èxa gikwì k'egùhkàa sù agùt'e. Tìts'aadì nechàa eyits'ò kwe wek'èè hòèl' ts'ò nàgògùhgè-le eyits'ò gits'ò abeè eyits'ò gílà k'e tìts'aadì nechàa wuzì dek'eèht'è-le agùt'e. Eyì dò hazòò nagidà, eyits'ò Ìlè-lemì xo gots'ò Christ wexè k'aodèe gùl'ì. ⁵ (Dò eyì-le elàdèe sù Ìlè-lemì xo wek'ehowì gots'ò nagidà-le.) Eyì sù t'akwèl'òò dò nagidà agùt'e. ⁶ Eyì t'akwèl'òò dò nagidà sù degaì agùt'e

eyits'q gixè sighà agòht'e. K'achì ełaàgude ha nùile, hanikò Nòhtsı wets'q yahtu gıllı ha eyits'q ıle-lemı xo gots'q wexè k'àowo gıllı ha.

Wehıı wegħa hoıla nechà ha

⁷ ıle-lemı xo k'ehqòwo nıde wehıı sıı wedaàniıto ts'q xàetlaà agele ha. ⁸ Du nèk'e hazqò ts'q wek'eèhoowo ha, dq hazqò xàzaa goghoyaeza t'à elegeqo għa elègoowa ha. Eyı dq xàzaa agole ha sıı Gog eyits'q Magog giyeh. Tabàa ewaà datloq sıı dq wexetlo qot'e. ⁹ Dq elèwhedee sıı du nèk'e hazqò ts'q geède. Kògodeè Nòhtsı wets'q dq nàgedèe sıı, eyı kògodeè Nòhtsı yeghòneetqo sıı, wemqò nègıde, hanikò yak'e gots'q kò hodàetıı t'à eyı dq xàzaa hazqò gık'enıık'q. ¹⁰ Eyits'q wehıı goghoyaaazqo sıı kwe dèk'òq ta ts'q geèhxà. Ekq tıts'aadıı nechàa eyits'q wets'q nakwenàozqo ehkw'ı gode-le sıı ekq gogeèhde ıle. Welq while ts'q dzè eyits'q to hòt'ò dagııza ha.

Dq elııdèe sıı gısnıyaeti ha

¹¹ Eyı tı'axqò daèhçıcho degoo eyits'q amıı yek'e whedaa sıı wègoèht'ı. Dèe eyits'q yat'a wech'à kwıgeèhdeè lagejà, gıgha gòzq-le t'à. ¹² Eyits'q dq elııdèe sıı gıgoèht'ı. Dq wet'àazàa eyits'q dq wet'àazà-le hazqò eyı daèhçıcho degoo gà nàgeèhza. Enıhtı'ècho mòhdaa ts'qdaà xàaza wègaat'ı, eyits'q k'achı enıhtı'è ıle wets'qdaà xàatq. Eyı enıhtı'è wek'e dq welq while ts'q geeda għa gızi dek'eèht'è. T'akwelòq enıhtı'è whelaa wek'e ayıı dek'eèht'èe sıı eyı wegħàa dq elııdèe sıı gısnıyaeti qot'e. ¹³ Tıcho yıı ts'q eyits'q dq elııdèe k'èhodıı gots'q dq hazqò elııdèe sıı xàgıde. Dq hazqò ayıı hogèhtsıı sıı wegħàa gısnıyaeti qot'e. ¹⁴ Eyı tı'axqò ełaats'edee eyits'q dq elııdèe k'èhodıı k'è gòzqo sıı kwe dèk'òq ta ts'q gogeèhde. Eyı kwe dèk'òq whehtqo sıı nàekeè t'à ełaats'ewı għa qot'e. ¹⁵ Amıı eyı enıhtı'è wek'e dq welq while ts'q geeda għa gızi dek'eèht'è-le sıı kwe dèk'òq ta ts'q gogeèhde qot'e.

21

Kògodeè Jerusalem wegòò

¹ Eyı tı'axqò yak'e wegòò eyits'q dèe wegòò wègoèht'ı. T'akwelòq gots'q yak'e eyits'q dèe sıı while ajà, eyits'q tıcho sıı while ajà. ² Yak'e gots'q Kògodeè Degai ızhıı ajà wègaat'ı. Kògodeè wegòò Jerusalem, Nòhtsı gots'q ızhıı ajà. Ts'èko dqzhıı xè honıda ha goht'q wèdaat'ıı yıı wheda lanı eyı kògodeè wèdaat'ı. ³ Daèhçıcho gots'q hòt'ò du hats'edıı qot'e, “ıq gots'q ıdaà Nòhtsı dq ta nàdè ha t'à wekò dq nı whezq ha. Wets'q dq gıllı ha, Nòhtsı ededı goxè nàdè ha, eyits'q Gonòhtsı elı ha qot'e. ⁴ Gonatı hazqò deedi ha. K'achı dq ełaàde ha-le,

gıdzeè nàniitì ha-le, getse ha-le eyıts'ò gıkwò eya ha-le, ınèè dani hòr̀àa sù hagòht'e-le agòjà ne t'à," hats'edi họt'e.

⁵ Eyı daèhchıcho k'e whedaa sù hadı, "T'ası hazòò wegòò ahle ha!" eyıts'ò sets'ò hadı, "Eyı hazòò dek'enııt'è, du yatı sù hotı ehkw'ı họt'e eyıts'ò weghàa aahda ha họt'e."

⁶ Eyıts'ò sets'ò hadı, "Hòt'a enahọt'e. Yatı t'akwełòò aht'e eyıts'ò yatı nòode aht'e; kèhòòwo ts'ò sehòhòò eyıts'ò nòode ts'ò sehòhòò. Amı tı ghaewı sù t'ası k'èxa-le tı wet'à ts'eedaa weghàehdı ha. ⁷ T'aa hoıı ghò hoehnèe sù eyı hazòò weghòzhe ha họt'e. Wenòhtsı ehı ha eyıts'ò ededı seza elı ha. ⁸ Hanıkò dọ gını nàtso-le sù, dọ ehkw'ı-ahodı gıwò-le sù, dọıı, dọ ełààgehdee dọ, hoıı k'alagedèe dọ, ık'òò gııı, kwe t'à nòhtsıà hòèıı ts'ò yagehtı, eyıts'ò hots'ıı-dò, hazòò kwe dek'òò whehtòò weta ts'ò agedle ha. Nàkeè t'à ełààgede ha," sets'ò hadı.

⁹ Yak'eet'ıı lòhdı kw'àyıà yı wet'à hoıla dagoòò dagiale ıleè sù k'achı geehtı. Yak'eet'ıı ıleè sets'ò ajà, hasèhdı, "Sek'èıt'la. Eyı ts'èko sahzòà xè honıda ha sù weghàıdaà anehle ha," sèhdı. ¹⁰ Yedayeh Nezıı wedahxà yak'eet'ıı shıh danıchàa ts'ò naseèhtı. Yak'e gots'ò Kògodeè Degai ızhıı ts'ò ajà weehıı asıııà. Kògodeè Jerusalem họt'e, Nòhtsı gots'ò ızhıı ajà. ¹¹ Nòhtsı wets'ò enıyah deè eyı kògodeè k'e saıdı. Sòmbakweè detıı lanı wèdaat'ı, eyıts'ò eja sı lanı wenıdàà xègaat'ı. ¹² Eyı kògodeè wemòò kwıı danıchàa nawheza. Eyı kwıı sù dekòo xè dagòòwà họt'e. Eyı kwıı wek'e enııtò hoòno-daats'ò-nàke whela eyıts'ò yak'eet'ıı hoòno-daats'ò-nàke enııtò k'ègedı. Eyı enııtò k'e Israel got'ıı gots'ò dọ hoòno-daats'ò-nàke xàzaa gııı sù gııı dek'eèht'è. ¹³ K'àbatsòò ts'ònèe enııtò tai whela, chık'è ts'ònèe enııtò tai whela, saıı ts'ònèe enııtò tai whela eyıts'ò dàà ts'ònèe enııtò tai whela. ¹⁴ Eyı kògodeè wemòò kwıı danıchàa nızaa sù wets'ò yıet'ıà hoòno-daats'ò-nàke họt'e. Eyı yıet'ıà whelaa wek'e sahzòà wecheekeèdeè hoòno-daats'ò-nàke gııı dek'eèht'è.

¹⁵ Eyı yak'eet'ıı sets'ò godee sù wet'à ıdzaa sòmbaekwo t'à hòèıı k'eza. Eyı wet'à kògodeè wemòò kwıı danıchàa nawheza, enııtò eyıts'ò kògodeè dàıhchoo sù yexèıhdzà ha k'eyeza. ¹⁶ Kògodeè wedzıı dı gòhı; dàıhdoo sù wexèıhıkò. Yak'eet'ıı eyı sòmbaekwo dechı t'à kògodeè xèıhdzà ekò ıle-lemı-daats'ò-sııàekw'eènò echı haıhdoo họt'e nò, eyıts'ò hanıhıkò xè hadagòòwà họt'e. ¹⁷ Kwıı danıchàa yexèıhdzà ekò nàkekw'eènò-daats'ò-hoòno-daats'ò-ek'etaı gokè hanıhtò họt'e. Dànı dọ t'ası xègıhdzà k'èè yak'eet'ıı yexèıhdzà. ¹⁸ Eyı kwıı danıchàa sù sòmbakweè wèdaat'ıı t'à hòèıı eyıts'ò eyı kògodeè sòmbaekwo wedeèdıı wek'e saıde t'à hòèıı. ¹⁹ Eyı kògodeè wemòò kwıı danıchàa nızaa sù wets'ò yıet'ıà

sòmbakweè wèdaat'ɲ hazò xàzaa t'à hòèl̩. T'akweìò yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè wek'e saɲɲ t'à hòèl̩, wek'èè yiet'aa whetqò s̩ kwe dèht'èè t'à hòèl̩, tai t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè ɲ'ò t'à hòèl̩, d̩ t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè ɲ'ò-degoo t'à hòèl̩, ²⁰ s̩l̩ t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè dek'o-dezqò t'à hòèl̩, ek'ètai t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè ejiedoò t'à hòèl̩, l̩hd̩ t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè lanu t'à hòèl̩, ek'ed̩ t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè ɲ'ò-dèht'èè t'à hòèl̩, l̩òt̩ t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè dekwoo t'à hòèl̩, hoòq t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè ɲ'ò-dezqò t'à hòèl̩, hoòq-daats'ò-ìè t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè jiek'oò lanu t'à hòèl̩, eyits'ò hoòq-daats'ò-nàke t'à yiet'aa whetqò s̩ sòmbakweè dèht'èè-dezqò t'à hòèl̩. ²¹ En̩t̩ hoòq-daats'ò-nàke s̩ sòmbakweè degoo wèdaat'ɲ t'à hòèl̩, en̩t̩ ìè zò kò sòmbakweè degoo ìè zò t'à hòèl̩. Kògodeè gon̩ t̩l̩ n̩zaa s̩ sòmbakweè deèd̩ t'à hòèl̩ eyits'ò eja lan̩ wen̩d̩àà xègaat'ɲ.

²² Ey̩ kògodeè gon̩ Nòhts̩kò-gochò wègaat'ɲ-le, Gonòhts̩ t'as̩ wegħa d̩i-le s̩ eyits'ò Sahzòq̩ gogħa Nòhts̩kò-gochò lag̩t'e t'à. ²³ Ey̩ kògodeè s̩ Nòhts̩ wets'ò en̩yah deè wek'e saɲɲ t'à sa eyits'ò adzèzah wek'e daaza-le kò t'asanile. Hazòq̩ ts'ò wek'e dzèh agòht'e eyits'ò Sahzòq̩ s̩ gogħa ek'aèk'ò dèk'òq̩ el̩ lan̩. ²⁴ Dò hazòq̩ xàzaa wets'ò dzèh n̩d̩ wegħà k'egedè ha, eyits'ò d̩ nèk'e k'àowochò t'as̩ wèdaat'ɲ gits'ò xè ey̩ nègedè ha. ²⁵ To agode ha n̩le t'à, ey̩ kògodeè wets'ò en̩t̩ s̩ enèèdo h̩l̩ ha n̩le. ²⁶ Dò hazòq̩ xàzaa de?òq̩ t'as̩ g̩gha wet'aa?aa s̩ ey̩ kògodeè ts'ò agele ha. ²⁷ T'as̩ wej̩ s̩ ey̩ kògodeè ts'ò adle ha-le, eyits'ò d̩ w̩z̩ h̩l̩ hohts̩ xè hots'ì godee s̩ ey̩ kògodeè goyaet̩a ha-le. Dò wel̩ while ts'ò geeda xè Sahzòq̩ wen̩ht'è k'e g̩z̩ dek'eèht'èè s̩ ey̩ kògodeè goyagedè ha.

22

Deh n̩zaa ts'ò t̩ wet'à ts'eeda

¹ Ey̩ t'axòq̩ yak'eet'ɲ deh n̩zaa ts'ò t̩ wet'à ts'eeda s̩ wegħaehdaà as̩l̩à. Ey̩ t̩ s̩ eja lan̩ wen̩d̩àà xègaat'ɲ eyits'ò Nòhts̩ wedaèhch̩cho gots'ò eyits'ò Sahzòq̩ s̩ gots'ò t̩ n̩l̩ h̩t'e. ² Ey̩ kògodeè t̩l̩-deè n̩zaa tan̩ deh n̩l̩. Ey̩ deh n̩zaa s̩ webàa ìa-ts'ò ts'ì wet'à ts'eeda nàwhe?a. Ey̩ ts'ì wek'e xo taat'eè hoòq-daats'ò-nàkeè wek'e j̩echo dehshe, sa taat'eè wek'e j̩echo dehshe. Eyits'ò ts'ì wets'ò ɲ'òq̩ t'à dò hazòq̩ xàzaa k'aat'ì agede għa h̩t'e. ³ Ekò d̩ w̩z̩ da?a għa wes̩nyaet̩ ha n̩le. Nòhts̩ eyits'ò Sahzòq̩ g̩daèhch̩cho ey̩ kògodeè whe?ò ha eyits'ò wecheekè g̩gha eghàlaeda ha. ⁴ Nòhts̩ w̩n̩ ge?̩ ha eyits'ò gits'abeè k'e w̩z̩ dek'eèht'èè ha. ⁵ To agode ha n̩le. Nòhts̩ eded̩ s̩ gok'e daaza ha ne t'à, dò w̩z̩ ek'aèk'ò n̩wò

ha niile eyits'ò dọ wụzị sadeè niwọ ha niile. Eyits'ò welọ while ts'ò k'àowo gụlị ha.

⁶ Yak'eet'ụ sets'ò hadị, “Dụ yatı sị hotı ehkw'ı họt'e, eyits'ò weghàà aahda ha họt'e. Nòhtsı sị gots'ò K'àowo họt'e, ededı zọ wedahxà nakwenàozọọ gogede họt'e. Whaà-le-t'ụ dàgode ha sị wecheekeè gık'èezọ ha niwọ t'à edeyak'eet'ụ nets'ò yụhà họt'e,” sèhdi.

Whaà-le-t'ụ Zezì jọ ts'ò ade ha

⁷ “Kexoahdi, hòt'a whaà-le-t'ụ jọ ts'ò ahde ha! Dụ enıhtl'è k'e godı dek'eèhtl'èe sị hòt'a wek'èè agode ha. Amı dı godı wegħa ehkw'ı-ahodı sị wexè sığhà họt'e.”

⁸ Sı sị John aht'e; eyı weehzı xè weèhk'w'ò họt'e. T'ası hazọọ weehzı xè weèhk'w'ò t'axọọ yak'eet'ụ eyı hazọọ weghàehdaà asıllàa sị weghàsọehdi ha wekè gà nàgòihgè. ⁹ Hanikò sets'ò hadı, “Hawıde-le! Nı eyits'ò nèot'ı nakwenàozọọ gụlı eyits'ò dọ hazọọ dı enıhtl'è weyatı gıgha ehkw'ı-ahodı sı naxıxèht'èe Nòhtsı għa eghàlaehda aht'e. Eyıt'à Nòhtsı zọ weghàsọıdı!” hasèhdi.

¹⁰ Eyits'ò hasèhdi, “Eyı enıhtl'è k'e ayı dek'eèhtl'èe sị hòt'a whaà-le-t'ụ wek'èè agode ha ne t'à dọ ch'à wek'èıdı-le. ¹¹ Amı ekọ-le eghàlaedaa sı k'èdaà hawet'ı; amı hołı hohtsı sı k'èdaà hawet'ı. Amı ehkw'ı eghàlaedaa sı k'èdaà hawet'ı, eyits'ò amı degai k'èè edaa sı k'èdaà hawet'è,” hadı.

¹² “Kexoahdi, hòt'a whaà-le-t'ụ jọ ts'ò ahde ha! Ayı dọ ghàehle ha sı edexè k'ehle. Dọ dànı eghàlagıdà k'èxa t'ası gıghàehle ha. ¹³ Yatı t'akwelòọ aht'e eyits'ò yatı nọode aht'e; kèhọwo gots'ò sehòhzoọ eyits'ò welọ ts'ò sehòhzoọ aht'e.

¹⁴ “Amı edezeè nedèe k'enagıhtsoo sı gıxè sığhà họt'e. Hani-ıdè eyı ts'ı wet'à ts'eedaa wejlecho ghọ shègezhee gıghàhòt'à ha eyits'ò kògodeè wèdaat'ı sı goyagedèe gıghàhòt'à ha. ¹⁵ Hanikò hołı-dọọ mọht'a geèhk'w'e ha, ık'òò-gıłı-dọọ, hołı k'èè dọ k'alagedèe dọọ, dọ ełàagehdee dọọ, nòhtsıà hòelı ts'ò yagehtı dọọ, eyits'ò hogets'ı ghageewı dọọ, hazọọ mọht'a geèhk'w'e ha.

¹⁶ “Sı sı Zezı aht'e. Nòhtsı wecheekeè dı godı gıts'ò anele għa sets'ò yak'eet'ụ nets'ò wıhà họt'e. K'àowocho David wets'ıhzoọ-dọọ aht'e eyits'ò Dze Wegòò siyeh,” Zezı hadı.

¹⁷ Yedayeh Nezı eyits'ò ts'èko honıda ha sı dı hagedı, “Hèzè, gots'ò anede!” gedı. Amı gogèhk'w'ọọ sı, “Hèzè, gots'ò anede!” gedı weli. Eyits'ò amı tı ghageewı sı tı wet'à ts'eedaa ts'ò agıde gà t'ası k'èxa-le gıhchi.

¹⁸ Kexoahdi! Dọ hazọọ dı enıhtl'è k'e nadaà xàyaetı gıkw'oo sı gıts'ò dı haehsı ha: Amı dı enıhtl'è k'e yatı dek'eèhtl'èe sı wezọọ yatı yeta ayıllà nıdè dı enıhtl'è k'e hoıla dek'eèhtl'èe sı t'à Nòhtsı nàyeekwa ha. ¹⁹ Eyits'ò amı dı enıhtl'è k'e yatı

mòhdaa wede ayìlà nìdè ts'ì wet'à ts'eedaa eyits'ò kògodeè degai gots'ò t'asì wets'ò ha ìlèè sì Nòhtsì yeghò naìchì ha. Ts'ì wet'à ts'eedaa eyits'ò kògodeè sì dī enìht'è k'e wegodi dek'eèht'è hq't'e.

²⁰ Ededì dī godì t'à godee sì dī hadì, “Hèzè, whaà-le-t'ì jò nèhtlà ha,” hadì. Hèzè, gots'ò K'àowo Zezì, gots'ò anede!

²¹ Zezì, gots'ò K'àowo, wesqñwqò sì Nòhtsì wets'ò dọ hazò gixè welè. Amen.